Iris Murdoch, probabil autoarea cea mai importantă a literaturii britanice postbelice, s-a născut în 1919 la Dublin, dar şi-a petrecut copilăria la Londra. Studiază limbile clasice, istoria antică şi filosofia la Somerville College, Oxford, unde, la un moment dat, o va întîlni pe viitoarea „Doamnă de Pier" a Marii Britanii, Margaret Thatcher. în 1942 se înscrie în Partidul Comunist, dar simpatia pentru această mişcare se va stinge relativ repede. După război funcţionează în cadrul Comisiei ONU pentru Refugiaţi. Intre 1948 şi 196.3 ţine prelegeri de filosofie la St. Anne College, Oxford, după care se dedică exclusiv scrisului. In 1956 se căsătoreşte cu scriitorul şi criticul literar John Bayley, care îi va sta alături pînă la moarte, în 1999. A scris peste douăzeci de romane, printre care *Prins în mreje* (1954), *Castelul de nisip* (1957), *Unicornul* (1963), *Visul lui Bruno* (1969), *Prinţul negru* (1973), *Marea, marea* (1978, considerat capodopera sa şi distins cu prestigiosul Booker Prize), *Discipolul* (1985), *Dilema lui Jackson* (1995) etc. în 1987 i-a fost conferit titlul de Dame a Imperiului Britanic, în 1998, soţul ei, John Bayley, a publicat o emoţionantă biografie intitulată *Elegie pentru Iris,* în care descrie viaţa alături de scriitoarea atinsă de cumplita maladie Alzheimer. Această biografie a stat la baza filmului *Iris* (2001), regizat de Richard Eyre, cu Judi Dench, Jim Broadbent şi Kate Winslet.

Salvat prin intermediul educaţiei dintr-o copilărie aflată sub semnul delincventei şi, mai apoi, prins la Oxford într-o tragică încurcătură amoroasă, Hilary Burde, eroul romanului *Fiul cuvintelor,* îşi cultivă vina obsesivă şi dezamăgirea într-o slujbă plictisitoare de funcţionar public. Atunci cînd bărbatul pe care l-a trădat îşi face din nou apariţia în viaţa lui în calitate de şef al departamentului în care lucra, Hilary speră să fie iertat şi să înceapă o nouă viaţă, dar istoria tinde să se repete, în colecţia „Biblioteca Polirom" au apărut *Clopotul* (2002) *şi Marea, marea* (2003).

Joi

— Auzi, te-a căutat o fată de culoare, absolut fantastică!

— Te-o fi căutat pe tine.

— Nici gînd. M-am oferit eu, dar părea total neinteresată. Zicea că doreşte să-l vadă pe domnul Hilary Burde.

Ăsta eram eu.

—- Aha! Oricum, totul părea foarte improbabil. Şi a spus ce vrea de la mine?

— Nu. Apropo, toboganul crematoriului de gunoaie e din nou înfundat.

Cel care mi se adresase era Christopher Cather, chiriaşul meu. Ne întîlnirăm întîmplător în stradă, eu întorcîndu-mă de la birou, el întor-cîndu-se de la Dumnezeu ştie ce ocupaţie o fi avînd în timpul zilei. Acum eram amîndoi în lift. Liftul în care nu încăpeau decît două persoane şi care urca greoi, gemînd a neîncredere. Mai avea şi o oglindă lunguiaţă, menită să intensifice inspecţia reciprocă. La Christopher, însă, te uitai cu plăcere.

Am coborît la etajul nostru, adică la patru, unde nările ne fură înţepate de o miasmă ce confirma înfundarea toboganului. Domnul Pellow, un învăţător suspendat din învăţămînt, se ivi în uşa apartamentului vecin, dar se retrase încet la vederea noastră. Era în căutarea unui partener de beţie. Eu si Christopher ne-am făcut că nu-l vedem. Am intrat în apartamentul nostru. Am ridicat două scrisori care zăceau pe jos. Apoi ne-am despărţit, eu îndreptîndu-mă spre dormitorul meu şi Christopher spre al lui; am aprins lumina şi în faţa ochilor mi se înfăţişă patul în dezordine, un maldăr de rufărie de corp purtată, şi praful aşternut peste vestigiile uitate ale luptei mele cu omenirea. Am înghesuit rufăria murdară sub saltea, apoi am netezit cearşafurile pe deasupra, inha-lînd, fără neplăcere, familiarul miros stătut. Draperiile rămăseseră netrase de la plecarea mea zorită de dimineaţă, încă pe întuneric. Era iarnă: noiembrie cu zori tîrzii, mohorîţi, şi un vînt rece care plesnea frunzele fleşcăite pe trotuarele ude. Anotimpul care mi se potrivea. Chiar şi la patruzeci şi unu de ani ţi se năluceşte ideea că n-ai să trăieşti veşnic. *Adieu, jeunesse.*

„Căminul" meu era un apartament mic, meschin, împuţit, în Bayswater, într-un bloc masiv, pătrat, din cărămidă aparentă, plasat într-o fundătură. Dincolo de fundătură se întindea o stradă zgomotoasă, plină de forfotă, dincolo de stradă se înşirau nişte dughene sordide, dincolo de dughene era staţia de metrou Bayswater (cu legături pe traseul districtual şi pe cel circular), dincolo de care venea staţia de metrou Queensway (traseul central), dincolo de care se întindea şoseaua Bayswater, dincolo de care, slavă Domnului, se ivea parcul, îmi denigrez instinctiv apartamentul; fără îndoială că meschină şi împuţită era viaţa mea. Ce-i drept însă, si apartamentul era strimt şi întunecos, avînd vedere spre un labirint de scări de incendiu, într-o curte interioară, niciodată însorită. Era alcătuit din trei camere mici: dormitorul meu, cel al lui Christopher şi aşa-zisul salon, unde Christopher, un adept al vieţii la nivelul podelei, cărase de curînd cea mai mare

parte din mobila camerei sale, inclusiv patul. Devenind în acest fel de nelocuit, salonul nu era folosit nicicum, în ceea ce mă privea, apartamentul era o simplă *machine. ă dormir.* Serile nu mi le petreceam niciodată acasă, de parcă locuinţa ar fi fost bîntuită de duhuri rele. Wee&-end-urile îmi creau mereu probleme. Blestemam ideea săptă-mînii de lucru de cinci zile. Niciodată nu încercasem să-mi decorez apartamentul, întrucît eram lipsit de gust. Nu-mi doream obiecte personale, nu-mi doream „rafinamente", nimic care să-mi amintească de trecut. In casa mea nu era nimic de îndrăgit.

Am să vi-l înfăţişez pe scurt pe Christopher. Chiriaşul meu, al cărui tată, înstrăinat de el, era avocat pledant în Essex, avea la vremea aceea 23 de ani şi un trecut glorios. Era un bărbat frumos, care sucise multe capete, inclusiv unele din paginile ce vor urma. înalt şi foarte subţire, cu o coamă de păr blond, încîlcit, care-i cădea pe umeri, şi o faţă îngustă, de paloarea proprie tenurilor luminoase. Vara, faţa i se acoperea de pistrui. Avea ochii de un albastru atît de pal, încît i-ar fi dat un aer de slăbiciune dacă n-ar fi fost contracaraţi de nasul impunător şi drept. Era graţios -a-l avea în casă era ca şi cum ai fi avut un linx sau un leopard. Purta întotdeauna ceea ce eu aş numi o „îmbrăcăminte fantezi". în calitate de chiriaş era mai mult decît nesatisfăcător, fiind un geniu al parazitismului. Din cînd în cînd lucra, făcînd curăţenie în apartamentele altora. Nu-mi dau seama cine puteau fi smintiţii care-i dădeau voie lui Christopher să le facă curăţenie în apartamente. Gloria trecutului său consta în faptul că, la optsprezece ani, Christopher alcătuise şi condusese o formaţie pop, denumită „Trădarea conţo-pistilor", care avusese un scurt dar considerabil

succes. Succesul s-a făcut simţit mai cu seamă într-un turneu întreprins în Australia, dar unul dintre cîntecele formaţiei ocupase locul zece în Anglia. Se numea *Pasărea de apă* şi cunoscătorii şi-l mai amintesc probabil. Un cîntec despre cineva care părăsea pe altcineva, iar corul cînta „Ţine minte, pasăre de apă, du, du, du, pasăre de apă, pasăre de apă, bu, bu, bu", sau ceva în genul ăsta. Formaţia a făcut o grămadă de bani (care s-au spulberat în vînt, lăsînd în urmă doar datorii la impozite), după care s-a dezmembrat. Un membru din grup a rămas la Sydney, altul a plecat în Mexic, al treilea (compozitorul *Pasării de apă)* s-a dedat viciului heroinei şi a murit. Christopher s-a reîntors la Londra şi, un timp, şi-a cîştigat o exis-tenţă precară „organizînd" spectacole improvizate (taică-său i-a plătit impozitele datorate). După care s-a convertit la budism şi s-a dedicat dualităţii atotstăpînitoare, transcendînd limitele gîn-dirii conceptuale. Un prieten de-al meu mi l-a hărăzit drept chiriaş, spunîndu-mi: „Din moment ce tot ai nevoie de bani şi nu eşti niciodată acasă, de ce nu închiriezi o cameră?". Christopher îmi datora acum chiria pe şase săptămîni. Cel puţin respecta regulile impuse de mine: nu pick-up, nu dame, nu mai mult de trei musafiri o dată, nu ciocolată în casă, nu discuţii despre probleme sexuale de faţă cu mine etc. Prezenţa unor fete în casă m-ar fi tulburat. Băieţii veneau şi plecau, mai ales doi dintre ei, Mick Ladderslow şi Jimbo Davis. Mick era un derbedeu dintr-o familie bogată şi dorea să-l convingă pe Christopher să *organizeze o* nouă formaţie, care să se cheme „Pasările de apă" (numai că Christopher era

acum dedicat Nirvanei), Jimbo era un balerin, mai graţios deeît Christopher, un velş scump la vorbă, care-mi plăcea şi care, cel puţin, ştia să danseze

(l-am văzut o dată dansînd la un teatru). Mick n-avea nici un fel de talent — decît doar pentru boroboaţe, în gîndul meu le spuneam „studenţi", deşi nu studiau nimic decît divertismentul. Erau nişte îăptvm armonioase, lipsite de judecată,, care lipăiau înăuntru şi afară, tiptil, ca nişte animale, Nu-mi stîrneau senzaţia enervantă că aş fi înconjurat de fiinţe raţionale. Cei doi băieţi (si, uneori, si alţii) şedeau în odaia lui Christopher, se gratificau cu felurite droguri, îndeletnicire deosebit de negălăgioasă despre care aveam grijă să nu ştiu nimic. Christopher învăţa să cînte la *tabla, o* mică, anostă tobă orientală, dar, cel puţin, nezgomotoasă; şi se întrerupea brusc ori de cîte ori îi ceream eu. Pentru nişte băieţi de vîrsta lor erau, în general, remarcabil de silenţioşi, stînd laolaltă, presupuneam eu, învăluiţi într-un abur de toropeală, în intervalele în care nu desenau *mandala*[1] şi nu citeau I Ching. Nu ştiu dacă băieţii aveau vreo înclinaţie anormală. După toate probabilităţile, nu. Christopher îmi povestise că în zilele „Trădării conţopiştilor" se îmbulziseră fetele în viaţa lui, pur şi simplu „tăbărau cu toatele" pe el. Mi-era milă de băiat. Nimic nu risipeşte mai brutal misterioasele şi luminoasele aşteptări de la viaţă decît o timpurie promiscuitate sexuală. Vîntul zgîlţîia din cînd în cînd ferestrele, iscînd acel bizar, dar nu neplăcut sentiment de singurătate pe care ţi-l stîrneste uneori viscolul iernii. După o interminabilă zi de birou şi după ce trebuise să-mi suport semenii la ora de vîrf în metrou, mă simţeam sleit, şifonat, mînjit de funinginea lasitudinii. O viaţă de o aspră monotonie

1. O serie de figuri geometrice concentrice reprezen-tînd, în budism, imaginea totalităţii, a plenitudinii

(n.tr.). deschide calea spre mîntuire, aşa spun înţelepţii. Ei bine, în cazul meu probabil că lipsea vreun element. Ah, sfîşietoarea tristeţe a vieţii trăite în miezul propriei ei banalităţi! Am aruncat o privire celor două scrisori. Una era de la Tommy, şi am pus-o deoparte, nedeschisă. Cealaltă era nota de plată pentru telefon. Am desfăcut-o şi am cer-cetat-o. După care am ieşit din cameră, am deschis uşa lui Christopher izbind-o cu piciorul şi am intrat. Băiatul şedea turceşte pe podea şi examina conţinutul unei cutii, îmi aruncă o privire vinovată cînd văzu nota de telefon din mina mea, şi roşi. Avea un extraordinar dar de a roşi.

— Christopher, mi-ai promis că n-o să mai ai convorbiri interurbane.

Tînărul se ridică în picioare.

— Hilary, îmi pare foarte rău, trebuia să-ţi fi spus pe loc, numai că mi-era prea teamă, te rog, nu te înfuria! îţi promit că n-o să se mai întîmple.

— Tot aşa mi-ai promis şi data trecută. Sau era o fagăduială budistă, detaşată de lumea aparenţelor în care se plătesc note de telefon ?

— De data asta e o promisiune certă. Şi o să-ţi plătesc nota.

— Cu ce ? îmi datorezi chiria pe şase săptă-mîni.

— O să-ţi plătesc. Te rog, iartă-mă, Hilary, şi nu fi supărat. Nu pot suferi să fii supărat pe mine. îţi fac promisiunea certă şi sinceră că n-o să se mai întîmple.

— Promiţi. Promisiuni certe. Promisiuni certe şi sincere. Unde, în această serie, începe promisiunea reală?

— îţi promit cert şi sincer şi cinstit...

— Las-o baltă! Ti-am spus că dacă se mai în-tîmplă o singură dată, renunţ la telefon.

10

— Hilary, doar n-ai de gînd să faci una ca asta, avem nevoie de telefon, ai să te răzgîndeşti...

— N-o să am cînd.

M-am dus în hol. Instrumentul cu pricina stătea pe o măsuţă de bambus lîngă uşa de la intrare. Am apucat de fir, jos lîngă perete, şi am smucit cu putere. S-a auzit un zgomot de rupere şi un uşor pîriit, şi doza s-a smuls din perete împreună cu o bucată din stinghia de lemn

şi cu o ploaie de tencuială fărîmată. Firul însă nu voia să cedeze. Am pus un picior pe el şi am continuat să trag pînă a plesnit, facîndu-mâ să-mi pierd echilibrul şi să mă precipit peste masă. Am izbit-o de perete, sfărîmîndu-i un picior. Aparatul telefonic s-a prăvălit pe podea şi s-a spart, deschizîndu-se şi dînd la iveală măruntaie din sîrme colorate. Discul s-a desprins şi s-a rostogolit într-un colţ. Tăcere.

— Oh... Hilary...! Christopher, şi mai palid sub paloarea lui, privea dezastrul. Era impresionat.

Am intrat în odaia mea şi am încuiat uşa. Mi-ar fi plăcut să plec de acasă imediat după acest episod, dar era seara în care luam cina cu soţii Impiatt (joia) şi, de obicei, îmi schimbam hainele pentru ei (nu-mi puneam chiar costum de seară, dar o cămaşă curată şi cravată). Mă şi bărbieream pentru ei. Faţa mea ar fi avut regulat nevoie de un al doilea ras, seara, dar lucrul ăsta se întîmpla numai joia. Deci, după ce m-am bărbierit la chiuveta din camera mea, mi-am scos cămaşa murdară purtată la birou şi cravata soioasă, şi mi-am pus o cămaşă albă şi un fular la gît. M-am pieptănat şi mi-am îmbrăcat haina şi paltonul, începusem să regret distrugerea telefonului. Şi doar nu băusem decît două pahare în drum spre casă, la barul din staţia Sloane Square. Dacă are cumva Crystal nevoie urgentă de mine? Am ieşit în hol.

Christopher, încă agitat, mă aştepta.

11— Hilary, îmi pare îngrozitor de rău, te rog, nu fi supărat pe mine, o să repar măsuţa...

Vorbea ca şi cum el făcuse paguba.

— Nu sînt supărat.

Se aşezase între mine şi uşă. L-am luat de umeri şi l-am dat uşurel la o parte. L-am simţit erispîndu-se sub atingerea mea (teamă, dezgust?). Am ieşit din apartament. Domnul Pellow mă urmărea cu ochi sticloşi din întunecimea holului său. Se aşezase pe un scaun, în uşă. Fusese suspendat din învăţămînt pentru că lovise un elev nărăvaş. Cît de bine îl înţelegeam! Am coborît cu liftul, de astă dată singur. Afară, răsuflarea toamnei hăituia în vîrtej frunze moarte, ziare vechi, cutii goale de ţigări. Cînd am ajuns în parc, am început să mă simt ceva mai bine. La nord de parc şi la sud de Tamisa, Londra pare ireală. Irealitatea îşi atinge culmea pe dealurile oribile din Hampstead. Pentru mine, parcul semnifica marea graniţă dintre persoana mea şi un tărîm mai fericit în care crezusem cîndva că eram hărăzit să pătrund. Dar n-a fost să fie. S-a dovedit că nu eram croit pentru viaţa normală. Mi-a părut întotdeauna rău că am fost prea tînăr ca să fi putut participa la război. Mi-ar fi plăcut războiul.

— Hilary*, dragă,* exclamă Laura Impiatt, des-chizîndu-mi uşa şi sărutîndu-mă.

Soţii Impiatt, o pereche fără copii, abundînd în fapte bune şi iniţiative, locuiau în Queen's Gate Terrace, unde ocupau parterul uneia dintre clădirile apăsătoare din această *zonă.*. Mi-am atîrnat paltonul în hol, cum mă învăţase de mult Laura să procedez, şi am urmat-o în salon.

— Bună, Hilary, zise Freddie în timp deschidea o sticlă.

ce

Clifford Larr, care venea şi el uneori în serile de joi, se înclină cu un aer distant.

Şi Freddie Impiatt, şi Clifford Larr lucrau la serviciul meu. Spun „serviciul meu", dar de fapt era mai curînd serviciul lor, întrucît amîndoi îmi erau mult superiori în grad. Nici nu era greu să fii. Lucram în Whitehall[1], la un departament ministerial - n-are importanţă care anume. Eu eram repartizat la secţia „organizare", care se îngrijea de administraţia instituţiei. Mă ocupam de plăţi, nu de metafizica plăţilor, ci de mecanica lor. Era o slujbă banală, fără pretenţii, dar nu-mi displăcea. Aveam un post umil, obscur, şi cînd sosea vremea promovărilor, regulat „se trecea peste mine". (Formulă expresivă: o fîlfîire de aripi triumfătoare, apoi tăcere.) în ierarhia administrativă eram, cu excepţia dactilografelor şi a secretarelor, aproape pe treapta cea mai de jos. Aveam ca şef un tip, Duncan, acum de curînd promovat la Ministerul de Interne, care avea ca şefă o doamnă Frederickson, aflată acum în concediu de maternitate, care-l avea ca şef pe Freddie Impiatt, care-l avea ca şef pe Clifford

Larr, care avea şef o persoană prea sus-pusă pentru a fi pomenită aici, care avea şef pe cineva şi mai sus-pus, care lucra direct cu şeful departamentului, Şir Brian Templar-Spence, aflat acum în pragul pensionării. Eu eram şeful lui Arthur Fisch, care nu era şeful nimănui.

Aşadar Freddie îmi era mult superior, iar Clifford Larr se afla în vecinătatea culmilor ameţitoare. De aceea era deosebit de amabil din partea lui Freddie şi a Laurei să mă invite regulat la ei, din moment ce eu eram atît de categoric un nimeni. Cu atît mai amabil cu cît şi Freddie, şi

12

1. Cartier din Londra unde se află ministerele (n.tr.).

13Laura erau snobi: fireşte, nu vulgar snobi, ci măcinaţi în tăcere de un snobism ascuns, perseverent dar inteligent, caracteristic majorităţii micilor burghezi cultivaţi, doar dacă nu se interpune vreo trăsătură pozitivă de caracter sau de educaţie. Vînau şi cultivau tot felul de „mărimi" pe care le invitau la cină, desigur, nu în zilele cînd veneam eu. în zilele cînd mă chemau pe mine apărea rareori cîte un funcţionar superior de la birou, de talia lui Clifford Larr, dar niciodată oameni cu titluri sau scriitori de vază. Laura îşi imagina că poate ascunde asemenea discriminări sub formule ca: „Vom fi numai în familie, sîntem egoişti şi vrem să te avem numai pentru noi!". Oricum, aspiraţiile lor făceau ca nerăsplătita amabilitate pe care mi-o arătau să fie şi mai impresionantă pentru mine. Le-a trebuit oarece timp pînă să înţeleagă ciudata rigiditate cu care îmi orînduisem viaţa, dar pînă la urmă au înţeles-o şi au respectat-o. în fiecare joi seara cinam deci la familia Impiatt. Uneori, dar nu prea des, mă contramandau pentru ceva mai amuzant. Dar niciodată nu mi-au cerut să schimbăm ziua.

Cum în cele ce urmează s-ar putea să dau uneori impresia că îi cam iau peste picior pe soţii Impiatt, vreau să spun răspicat, din capul locului, că ţineam foarte mult la amîndoi, aşa cum se întîmplă adeseori cu cei pe care îi zeflemisim. Ii socoteam oameni cumsecade şi îi admiram pentru că erau un menaj fericit, ceea ce, după opinia mea, constituie o performanţă. Fireşte, această din urmă realizare nu-i întotdeauna comodă pentru ceilalţi. Afirmarea pe care o implică un cuplu fericit îţi inspiră adeseori un sentiment de înstrăinare, înstrăinare de multe ori creată pe jumătate deliberat, pentru a exclude spectatorii. Strălucirea emanată de căminul Impiatt mă făcea uneori 14

să mă simt ca un lup singuratic care dă tîrcoale şi adulmecă hulpav în preajmă. Iar ei, cei fericiţi, se amuză să aibă un lup prin preajmă, să-i arunce din cînd în cînd o privire pe fereastră şi să-i audă urletul hămesit: Gît de rar izbuteşte fericirea să rămînă într-adevăr inocentă, să nu-şi asume un aer de triumf, să nu devină o insultă pentru cei văduviţi de ea! Şi cît de insultătoare poate fi acea ostentaţie firească, instinctivă, a celor fericiţi !

— Vrei puţin sherry, Hilary, doar o „picăticâ" ? Cuvînt nou, la modă, în vocabularul Laurei.

Diminutiv de la picătură?

— Mulţumesc.

— Iarăşi porţi ciorapi trăsniţi. Ia te uită, Freddie, Hilary poartă iar ciorapi trăsniţi.

Asta era o glumă obişnuită, de care mă săturasem. Mi-aş fi controlat ciorapii, dacă nu intervenea incidentul cu telefonul.

—- Dar eu tocmai îţi admiram ciorapii sexy. Nu-mi pot desprinde privirile de la gleznele tale.

Cu Laura discutam mereu prostii vulgare de felul ăsta. O făceam întotdeauna pe ţapul în prezenţa soţilor Impiatt. Mi se părea că asta şi aşteptau de la mine. Cîteodată nu eram cu nimic mai presus de Reggie Farbottom, bufonul biroului.

Laura, care nu mai era nici tînără, nici zveltă, putea fi încă socotită o femeie frumoasă. Se trăgea dintr-o familie de quakeri şi renunţase la educaţia ei religioasă pentru a se mărita cu Freddie, fapt la care făcea deseori aluzie. Ca şi soţul ei, fremăta de energie. Avea în ea ceva de organizatoare de jocuri. Pur şi simplu emana voinţă şi dinamism, deseori sub forma unei

anxietăţi, posibil anxietatea de a face întotdeauna numai ceea ce-i vrednic de făcut. Avea o faţă plăcută, radioasă, expresivă, cu ochii aceia foarte depărtaţi care dau

15

privirii un efect vag hipnotizator, năuc şi uşor năucitor. Mai degrabă rînjea decît zîmbea şi avea o voce adîncă, rezonantă, emfatică, incisiv cultivată, care putea deveni obositoare cînd o ascultai mult. în fiecare frază trebuia să existe cîte un cuvînt comic accentuat: semn mai curînd de timiditate decît de autoritatea pe care s-ar fi zis că o exprimă. Era întotdeauna muşcătoare. Avea ochi de culoarea castanei, iar părul, cîndva brun şi acum mai mult cărunt, fusese purtat pînă de curînd în două cozi severe, înnodate în jurul capului. De cîtva timp însă, îl purta despletit, revărsat pînă spre mijloc. Ceea ce era derutant: o femeie cu păr cărunt, lung si revărsat are oricum o înfăţişare stranie; cu atît mai mult cînd în ochi îi licăreşte un jind arzător. Acum, de cînd purta părul despletit, energia Laurei, deşi nicidecum diminuată, părea să fi devenit mai difuză, mai puţin directă şi prozaică, de parcă redobîndise ceva din vaporoasa, electrica indeterminare a tinereţii, în ultima vreme vădise şi o preferinţă pentru rochiile lungi, învoalte. în seara asta purta una, lungă pînă la glezne, din mătase verde stropită, despicată lateral pentru a lăsa să se vadă ciorapii albaştri, întotdeauna îmbrăca o toaletă de seară pentru joile noastre, chiar dacă nu mai venea nimeni afară de mine. Remarcam acest lucru cu regularitate şi ea ştia că-l remarc. Aşadar nu-i de mirare că şi eu mă bărbieream.

— Ce mai face Christopher? întrebă Laura. Vădea un interes matern pentru tinerii mei.

— Ca şi pînă acum. Inofensiv. Pitoresc. Inutil.

— I-ai fixat şi lui Christopher o zi ?

Aluzie la faptul că aveam zile fixe în care îmi vizitam prietenii.

— Nimeni sub treizeci de ani nu are dreptul la o zi fixă.

— Asta-i o regulă? Cred că ai inventat-o acum, pe loc.

— Hilary trăieşte numai după reguli, interveni Freddie. El separă orice de orice.

— Şi pe oricine de oricine, preciza Laura.

— Separaţia constituie esenţa existenţei unui celibatar, am spus eu.

— îi place să trăiască în lumile altor oameni şi să nu aibă o lume a lui.

— Ideea lui Hilary e „totul pentru toţi bărbaţii".

— Cine credeţi că-i va urma lui Templar-Spence ? întrebă Clifford Larr.

Se lansară într-o bîrfă de birou. Laura dispăru în bucătărie. Gătea bine, dacă erai amator de genul ăsta de mîncăruri. Am contemplat salonul si m-am minunat de multitudinea nimicurilor costisitoare şi de absenţa oricărui fir de praf. Freddie şi interlocutorul său lunecaseră într-o discuţie economică.

— Cărţile Sibilei, ce imagine a inflaţiei! Niciodată n-am obiectat cînd m-am văzut abandonat, în afara unor discuţii serioase. Ignoranţa ar trebui să stimuleze modestia. Şi apoi îmi convenea să fiu cel lăsat să amuze doamnele. Femeile sînt rareori emfatice. Nu eram înzestrat cu talentul de a juca rolul emiţătorului de sentinţe. Impiatt obişnuia să facă acest lucru, dar cu o înduioşătoare inconştienţă. Freddie era un bărbat corpolent, purtător de vestă, nu prea înalt, puţin chel, monumental şi cărunt, un amabil infatuat, cu un cap mare si un zîmbet plăcut cabalin. Nu-l putea pronunţa pe „r".

Clifford Larr era înalt şi subţire, cu o tendinţă de „dandy", un om foarte agreabil, nervos, sarcastic, înarmat cu o superioritate conştientă de sine, intolerant faţă de proşti, unul dintre acei

16

17

excentrici distanţi ţepoşi bicisnici de care abundă serviciile ministeriale.

— *A table, ă table!*

Continuînd să discute despre lira sterlină, cei doi mă urmară pe scări, ca răspuns la chemarea Laurei.

— Bănuiesc că iar avem la masă nişte trăsnăi franţuzeşti, Hilary!

— Eu sînt de acord cu Wittgenstein, care spunea că nu-i pasă ce mânîncă, numai să fie acelaşi lucru.

— Hilary trăieşte cu iahnie de fasole cînd nu vine la noi. Ce-ai mîncat azi la prînz, Hilary?

— Bineînţeles, iahnie de fasole.

— Hilary, vrei nişte vin alb ?

— Doar o „picăţică".

— Băieţii ăia, de la tine de acasă, continuă să fumeze marijuana?

— Nu ştiu ce fac.

— Alt exemplu de separaţie.

— Trebuie să vin să-i mai văd o dată, spuse Laura. Scriu un nou articol. Şi simt că, într-un fel, le-aş putea fi de folos, în regulă, Hilary, nu-i nevoie să te hlizeşti.

Cea mai recentă pasiune a Laurei era să ia parte la nişte cursuri de sociologie şi să scrie articole intelectuale despre „tineret" la pagina femeilor.

— In comparaţie cu noi, tineretul e atît de brav şi de dezinteresat.

— îhm!

— Aşa e, Hilary. Tinerii sînt cu adevărat bravi. Iau hotărîri atît de măreţe şi nu se sinchisesc de bani sau de stare socială, si nu se tem să trăiască în prezent, îşi mizează întreaga viaţă pe o idee sau pe o experienţă.

— Cu atît mai nebuni!

— Sînt convinsă că tu, Hilary, cînd erai tînăr, erai teribil de temător şi de grijuliu.

— Nu mă gîndeam la nimic decît la examene.

— Vezi! Cînd ai de gînd să-mi povesteşti amintiri din copilărie, Hilary?

— Niciodată.

— Hilary e de o discreţie patologică.

— După opinia mea, lira sterlină nu ar fi trebuit lăsată să fluctueze, zise Clifford Larr.

— Din cauza crizei ăsteia am hotărît să rămînem acasă de Crăciun.

— Hilary, tu cunoşti atîtea limbi străine, dar nu călătoreşti niciodată.

— Cred că Hilary nu părăseşte niciodată Londra.

— Eu cred că nu părăseşte niciodată perimetrul parcurilor regale.

— Hilary, tot mai alergi în fiecare dimineaţă în jurul Hyde-Park-ului ?

— Care-i părerea dumitale despre lira sterlină, Hilary?

— Că ar trebui să facă praf orice altă monedă străină.

— Hilary e atît de competitiv şi de şovin!

— îmi iubesc ţara.

— Ce demodat!

— Pe vremea mea, patriotismul era predat în şcoli, zise Clifford Larr.

— La şcoala mea, a fi patriot însemna o lipsă de bun-gust, replică Freddie.

— Eton e atît de bolsevizant, exclamă Laura.

— Guvernul o să treacă la măriri de preţuri, stărui Clifford Larr.

— M-am săturat să-i tot aud pe proletari trăncănind despre preţul cărnii, bombăni Freddie.

— N-au decît să mănînce caviar.

— Hilary n-a sesizat poanta, ca de obicei.

18

19 xxxx

— Nu-i nevoie să mănînce numai carne de vacă; nici noi nu mîncăm.

— Ar putea trăi cu fasole, ca Hilary.

— Sau cu sardele. Ori cu orez. E mult mai sănătos.

— Foarte bine. Numai că nu-mi place vocabularul lui Freddie, am spus.

— Hilary e atît de combativ!

— Fiindcă veni vorba de proletari, Hilary, aş dori să-i spui lui Arthur Fisch să nu-i mai lase pe beţivii ăia să-l vizite/e la birou.

— Nu sînt beţivi, sînt toxicomani.

— Dar tu eşti de acord, Hilary?

— Sînt de acord.

— Vreau să spun că nu se face.

— Hilary, ţi-a povestit Freddie despre panto-mima pe care o vor interpreta de sărbători cei de la birou?

— Nu, nu i-am spus. Va fi *Peter Pan.*

— *Ei,* nu!

— îţi place *Peter Pan,* Hilary ?

— Piesa mea favorită.

— Hilary gîndeste că Freddie o să i-o profaneze.

— Cred că nu-i nevoie să mai întreb cine va interpreta rolurile lui Hook şi al domnului Darling.

— întotdeauna regizorul umflă pentru el rolul cel mai gras.

— Freddie e un actor ratat.

— *Peter Pan* e o mare si ambiguă operă de artă, decretă Clifford Larr. Crezi că i se poate atribui o interpretare freudiaiiă?

— Mai curînd una materialistă.

— Ah!

— Nu fi atît de negativist, Hilary.

— De ce nu o interpretare creştină, Peter ca pruncul lisus?

— Hilary zice că de ce nu o interpretare creştină?

— Reggie Farbottom o să-l joace pe Smee.

— Aaaah!

— Hilary e invidios.

— A sosit momentul să plec, anunţă Clifford Larr.

Se retrăgea întotdeauna devreme. Urcarăm cu toţii scările, tropăind.

După ce a plecat şi ne-am aşezat în salon să ne bem cafeaua, începurăm, fireşte, să discutăm despre el.

— Un om atît de nefericit, începu Laura. Mi-e atît de milă de el!

— Nu ştiu nimic despre Larr, am spus eu, dar nu înţeleg de ce presupui că e nefericit. Voi doi presupuneţi întotdeauna că oamenii sînt nefericiţi, ca să vă poată fi milă de ei. Bănuiesc că-l socoteşti nefericit numai pentru că nu e însurat. Şi pe mine probabil că mă consideri nefericit. De îndată ce-am să plec ai să spui: „Bietul Hilary, mi-e atît de milă de el, e atît de nefericit!".

— Nu da în noi, Hilary, zise Freddie. Puţin whisky?

— O picăţică.

— O ce?

— O picăţică.

— Ei bine, eu stărui să cred că e nefericit, urmă Laura, turnîndu-şi whisky. Pare un om interesant, dar e atît de ţeapăn şi de solemn şi nu vrea să discute decît despre lira sterlină. Niciodată nu vorbeşte despre vreo problemă personală. Trebuie să aibă o suferinţă ascunsă.

— Femeile cred întotdeauna că bărbaţii au suferinţe ascunse. E un mod de a-i despărţi de alte femei.

21— Şi bărbaţii de felul tău, Hilary, cred întotdeauna că femeile sînt pornite împotriva celorlalte femei.

— Aşa-i bine, draga mea, dă în el!

— Şi poartă o cruciuliţă la gît.

— Clifford? Zău?

— Oricum, poartă ceva pe un lănţişor, cred că e o cruce, se vedea asta-vară prin cămaşa de iiylon.

— Nu eşti supărată pe mine, nu-i aşa, Laura?

— Bineînţeles că nu, prostuţule. Hilary are gură mare, da-i uşor să-l pui cu botul pe labe.

— Nu-i posibil ca Larr să fie religios, nu-i aşa ?

— Nu ştiu, replică Freddie, e atît de distant şi de închis în carapace, mă îndoiesc că are vreun prieten adevărat. S-ar putea să fie romano-catolic. Nu m-aş încumeta să-l întreb.

— Laura-i de părere că are nevoie de-o femeie.

— Creasta cocoselului Hilary se ridică iar.

— Vreau să-l joc pe Smee.

— Hilary vrea să-i facă în ciudă lui Reggie.

— Hilary, vorbeşti serios? Dacă vrei, poţi fi unul dintre piraţi...

— Fireşte că nu vorbesc serios. Doar ştii ce părere am eu despre pantomimele interpretate la birou.

— Hilary e anti-viaţă.

— Da, slavă Domnului.

— Mă duc să caut coniacul ăla, zise Freddie. Şi ieşi din cameră.

Niciodată nu eram sigur dacă ieşirile din cameră ale lui Freddie, în serile mele de joi, erau întîmplătoare sau fuseseră puse la cale împreună cu Laura, astfel încît ea să-mi poată pune unele întrebări mai intime. Oricum, Laura se pornea pe dată şi profita cît putea de absenţa lui.

— Hilary, eu cred că tu ai o suferinţă ascunsă.

— Am vreo două sute.

— Spune-mi una dintre ele.

— Imbătrînesc.

— Prostii! Ce face Crystal ?

— Foarte bine.

— Şi Tommy?

— Foarte bine.

— Hilary, eşti un palavragiu de n-ai pereche!

Cînd i-am părăsit pe soţii Impiatt, seara nu se terminase încă pentru mine. N-am rămas tîrziu la ei, întrucît eram aşteptat în altă parte mult înainte de miezul nopţii. Desigur, nu le-am spus gazdelor mele despre această a doua vizită; ar fi considerat-o „o lipsă de gust", în serile de joi mă duceam întotdeauna să-l iau pe Arthur Fisch de la Crystal (Crystal e sora mea). Acest „luat" era o veche tradiţie. Pornise de la faptul că uneori Crystal găsea cam greu să-l determine pe Arthur să plece, aşa încît trebuia să vin eu să-l îndepărtez. Sau să fi fost din pricină că hotărîsem să ţin sub control relaţiile surorii mele cu acest tînăr? Originea aranjamentului se pierdea în negura istoriei. Şi, într-adevăr, Arthur nu mai era tînăr. Nici unul dintre noi nu mai era.

Crystal locuia într-o garsonieră pe una din străduţele sordide din North End Road, astfel încît, mergînd cu pas iute, puteam ajunge din Queen's Gate Terrace pe jos în douăzeci de minute. Ori de cîte ori puteam, îmi plăcea să merg pe jos prin Londra. Crystal era cu cinci ani si ceva mai tînără decît mine şi, tot ca şi mine, necăsătorită. Avusese felurite slujbe. Fusese chelne-rită, secretară, lucrase într-o fabrică de ciocolată. Acum îşi instalase un modest atelier

de croitorie, dar se părea că-şi petrecea timpul doar ajustînd, pentru cîteva pence, fustele vecinelor ei. O mai

22

23ajutam şi eu cu bani. Nimeni n-ar fi putut trăi mai economicos decît Crystal. Cheltuielile cele mai mari le făcea pentru a-l primi pe Arthur sau pe mine. Soţii Impiatt n-o invitau niciodată pe Ctysfcal la TOA?ă.-, «,va ţ^a Yg-ftOTaTA/ă pertaTi a îi prezentabilă. Laura obişnuia s-o invite din cînd în cînd la un ceai.

Crystal locuia singură într-o micuţă şi ponosită casă terasată. Garsoniera ei, cu chicinetă, era la etaj. In bucătărioară avea şi o cadă. Toaleta se găsea la parter, unde funcţionau cabinetul şi sala de aşteptare ale unui dentist. Subsolul era ocupat intermitent de un reparator de motociclete şi (gîn-deam noi) tăinuitor de bunuri furate, întregul cartier arăta, cel puţin pe atunci, foarte sărac şi decrepit. Tencuiala faţadelor, cîndva zugrăvite în culori diferite, se spălăcise într-o uniformă tentă de murdărie şi pe alocuri căzuse pe porţiuni întregi, dînd la iveala cărămida gălbuie de dedesubt. Ici, colo, cîte o fereastră care se căsca fără geam, sau cîte una bătută în scînduri, precum şi cîte o intrare ce-şi pierduse uşa te somau să părăseşti orice speranţă. Locatarii erau, în cea mai mare parte, chiriaşi toleraţi, plătind chirii foarte mici (şi Crystal făcea parte dintre aceştia), pentru care proprietarii nu socoteau că mai merită să facă reparaţii.

Am descuiat uşa cu cheia mea şi am urcat scările. Crystal şi Arthur şedeau la masă. La intrarea mea *se* ridicară amîndoi, comportîndu-se ca de obicei, adică puţin speriaţi de mine. în asemenea ocazii, aveau întotdeauna un aer uşor vinovat. Nu pentru că făcuseră dragoste, căci, în mod cert, nu făcuseră. Crystal, la treizeci şi şapte de ani, era încă virgină. Arthur se îndrăgostise de ea, dar nu se întîmplase nimic între ei, ştiam cu siguranţă, în seara asta însă, aveam impresia că

atmosfera e mai încărcată ca de obicei, ca şi cum întrerupsesem o discuţie deosebit de intensă. Ceea ce mă irita. Arthur era roşu la faţă, iar Crystal făcea tot felul de gesturi mărunte repezite şi stângace, incercînâ să simuleze o activitate neutră şi inofensivă. Poate că stătuseră doar mînă în mînă. Pe masă se găsea o sticlă de vin ieftin, adus de Arthur. Crystal abia de se atingea de băutură, întotdeauna rămînea destulă şi pentru mine.

M-am aşezat la masă, pe cel de-al treilea scaun, îşi reluară şi ei locurile. Era o veche masă de bucătărie, din scîndură de brad gălbuie, cu o suprafaţă plăcut striată şi zgrunţuroasă, de pe care Crystal tocmai înlătura cu un gest viguros firimiturile de pîine. Nu aşternea niciodată o faţă de masă, cu excepţia serilor de sîmbătă, cînd eram eu invitatul la cină. Şedeam acolo, sub becul fără abajur, ca trei conspiratori. Crystal eliberase masa de farfurii. Arthur îmi turnă un pahar de vin.

— Ce-aţi avut la masă?

— Plăcintă cu carne, fasole, tarte cu caise şi budincă cu sos de lapte, răspunse Crystal.

Aveam aceleaşi gusturi în ceea ce priveşte rnîn-carea. îşi păstrase încă accentul nordic. Eu mă descotorosisem de al meu.

— Ce ţi-au servit ţie la Impiatt? întrebă Arthur.

întotdeauna ne puneam aceste întrebări.

— *Quenelles de brochet. Caneton ă l'orange. Profiteroles.*

— Ah!

— Voi aţi mîncat mai bine.

— Te cred! zise Crystal, întorcîndu-se spre Arthur cu zîmbetul ei total nevinovat şi lipsit de complicitate. Arthur rînji.

Daţi-mi voie să încerc s-o descriu pe Crystal. Nu s-ar putea spune că era frumoasă. Scurtă şi

24

25cam bondoacă, nu avea talie deloc. Mîinile ei erau drăguţe, mici, muncite şi iscusite, mîini care se agitau mult, ca o pereche de păsărele. Avea o faţă rotundă şi palidă, chiar păstoasă. Crystal nu făcea prea mult exerciţiu în aer liber. Părul ei era de un castaniu spre portocaliu, scămoşat, şi-i cădea într-un hăţiş des pînă la umeri. Gura mare, cu buza de jos proeminentă, umedă şi foarte mobilă. Dinţii cam stricaţi. Un nas gros cu vîrful ridicat. Ochii căprui, de acea culoare care-i aur pur, fără nici o umbră de verde, dar de obicei ascunşi îndărătul unor ochelari rotunzi cu lentile groase, care-i făceau să semene cu nişte pietre licăritoare. Dar nici una dintre toate aceste trăsături nu o descrie cu adevărat pe Crystal. Cum e cu putinţă să descrii pe cineva cu care alcătuieşti una si aceeaşi fiinţă întru dragoste ? Crystal părea deseori pros-tuţă. Era ca un mic animal dulce, blînd, răbdător. Arthur era ceva mai înalt decît Crystal, dar mult mai scund decît mine. Avea o faţă comică, de un gen cam învechit (asta nu vrea să spună că ar fi fost spiritual, era mult prea timid pentru aşa ceva). Ochii îi erau de un cafeniu spălăcit, apos, iar gura apologetică, cu buze pe care şi le sugea întruna, sub o mustaţă castanie, deasă şi nu chiar pleoştită. Părul cam gras, nu prea lung, îi cădea în ondule netede, castanii. Părea persoana neidentificată dintr-o fotografie din secolul al nouăsprezecelea. Purta ochelari cu rame ovale, din metal. Descrierea aceasta pare cam părtinitoare. Daţi-mi voie s-o amendez. Arthur era un om onest, lipsit de orice urmă de răutate. Ochii lui apoşi erau în stare să exprime simţire. (Eu nu pot ochelari. Ochii mei sînt căprui ca ai lui Crystal. Crystal şi cu mine sîntem fraţi numai după mamă.) Niciodată nu stăteam mult în serile de joi. îmi plăcea să determin mişcările celor din jurul meu

şi Arthur s-a simţit determinat să întindă mîna după paltonul din cui, de îndată ce am sosit eu. De fapt, îl si luase. Am strîns mînuţa activă a lui Crystal. Nu mă sinchisisem de prezenţa lui Arthur mai mult decît de cea a unui căţel.

— Eşti bine, scumpa mea?

— Bine, dragule. Tu eşti bine? întotdeauna ne puneam unul altuia asemenea

întrebări.

— Da, da. Dar tu eşti într-adevăr bine?

— Desigur. Am o clientă nouă. Vrea să-i fac o rochie de cocteil. Dintr-un material atît de frumos! Vrei să ţi-l arăt?

— Nu. Mi-l arăţi sîmbătă.

I-am sărutat încheietura mîinii. Arthur s-a ridicat în picioare. Un minut mai tîrziu, eram amîndoi afară, în bătaia vîntului.

M-am simţit din nou împresurat de emoţie, emoţia lui Arthur pricinuită de acel ceva neobişnuit care se petrecuse în seara asta. Mi-am spus că poate ar fi cazul să-l iau la întrebări, dar pînă la urmă am decis să n-o fac. Am mers alături în *sus* pe North End Road. Arthur locuia în Blythe Road. Deodată vîntul se răci îngrozitor, un vînt de iarnă. Simţeam cum mă înşfacă ceva din beznă, ceva de demult, de foarte demult.

— Freddie s-a legat din nou de tinerii tăi, am zis.

— Nu-i pot împiedica să vină la birou.

— Te-ai putea împiedica să-i mai colecţionezi. Nu-mi răspunse nimic. Vîntul muşca îngheţat.

Arthur purta pe cap o absurdă cipilică de lînă. Eu aveam capul descoperit. De obicei, cînd se răceşte cu adevărat, port o şapcă de postav. Era timpul s-o dezgrop de pe unde s-o fi aflînd. Uitasem să-i spun lui Crystal despre telefon. Trebuia să ţin minte s-o anunţ sîmbătă.

26

27— A hotărit ceva Freddie in legătură cu pantomim a? mă întrebă Arthur.

— Da. *Peter Pan.*

— O, Dumnezeule! AJYmsesem \a eo\ţxi\ străzii

unde de obicei ne despărţeam.

— Noapte bună.

— Noapte bună.

— Hilary...

— Noapte bună.

M-am îndepărtat brusc. Cînd am ajuns în Bayswater, trecuse de miezul nopţii. Casa era cufundată în tăcere. Am aruncat o privire grăbită peste scrisoarea lui Tommy. Aceeaşi gargariseală ca de obicei. M-am culcat cu rufăria de corp pe mine (un lucru care-l şoca pe Christopher). încă de pe cînd eram la orfelinat, n-am avut niciodată probleme cu somnul. Talentul de a uita total înseamnă talentul de a supravieţui. Mi-am lăsat capul pe pernă si m-am cufundat în incomensurabila adîncime a unui somn milostiv, dizolvant al durerii. A nu te fi născut este, neîndoielnic, lucrul cel mai bun din viaţă, dar un somn sănătos este al doilea lucru foarte bun.

înainte de a vă povesti evenimentele zilei de vineri trebuie să vă vorbesc mai pe larg (chiar dacă, aşa cum aţi văzut, dorm adînc) despre mine. V-am vorbit despre munca mea, despre vîrstă (patruzeci şi unu de ani), despre sora mea, despre culoarea ochilor mei. M-am născut într-un oraş din nordul Angliei, pe care nu-l voi numi întrucît, pentru mine, amintirea lui e blestemată. Pentru alţii n-are decît să însemne pămîntul sfint. Nu ştiu cine a fost tatăl meu, după cum nu ştiu cine a fost tatăl lui Crystal. Probabil, ba chiar sigur, au fost doi bărbaţi diferiţi. Am primit informaţii

că mama mea a fost o „tîrfă" înainte de a fi ştiut măcar ce înseamnă acest cuvînt. E ciudat să-mi spun că tatăl meu nici n-a aflat vreodată că exist. Mama a murit cînd aveam aproape şapte ani, iar Crystal era un bebeluş. Nu-mi amintesc nimic în legătură cu mama, îmi aduc aminte de ea mai curînd ca de un fel de stare, o amintire platonică. Cred că-i o aducere-aminte despre starea de a fi iubit, un simţ al unei străluciri pierdute, o eră de lumină înainte de a fi început bezna. Porţiuni întregi din copilăria mea sînt inaccesibile memoriei, şi nu-mi pot aminti de vreo întîmplare din acei primi ani. Crystal avea o fotografie despre care presupuneam că o înfăţişa pe mama, dar am rupt-o; fireşte, nu din resentiment.

După moartea mamei noastre, am fost preluaţi de mătuşa Bill, sora mamei. Bănuiesc că numele ei era Wilhelmina. (N-am cunoscut niciodată numele mic al mamei mele, şi mai tîrziu mi-a fost imposibil să mai întreb. Mătuşa Bill nu se referea la ea decît pe un ton extrem de injurios, numind-o „mă-ta".) Mătuşa Bill locuia în acelaşi oraş, într-un vagon pe roate. Pînă-n ziua de azi nu pot vedea un asemenea vagon fără să mă străbată un fior. Pe Crystal, mătuşa Bill a ţinut-o cu ea, în vagon, dar pe mine m-a expediat foarte curînd (n-as putea spune cît de curînd) la un orfelinat. Din momentul în care am început să fiu conştient de mine, am aflat că sînt „rău", un băiat rău, care trebuia îndepărtat.

Mi-e cu neputinţă să încerc „să fiu drept" cu mătuşa Bill. Unele lucruri par atît de dificile, încît nici nu ştii măcar cum ar trebui să le încerci. Din pricina unui incident legat de un şoricel al meu, la care nu pot măcar să mă gîndesc, darămite să-l mai şi povestesc, toată viaţa i-am nutrit mătusii Bill o ură care încă mă mai face să mă cutremur.

28Felul în care mătuşa Bill călca în picioare gîzele mi-a oferit cea mai timpurie imagine a mea despre ticăloşia umană. Nu știu sigur dacă mi-am modificat vreodată această impresie, în orice caz, mătuşa Bill şi cu mine ne-am declarat vrăjmăşia pe faţă, sentiment la care nu puţin a contribuit faptul că m-a separat deliberat de Crystal. Mătuşa Bill era o femeie ignorantă, urîcioasă, pizmaşă, colcăind de răutate şi de ură. N-am să o numesc „sadică", pentru că această noţiune sugerează o clasificare şi, în consecinţă, posibilitatea unei limitări. Cînd, mulţi ani mai tîrziu, am aflat că murise, am avut de gînd să ies în oraş şi să sărbătoresc evenimentul, dar m-am pomenit stînd acasă şi vărsînd lacrimi de bucurie. Mătuşa Bill era, desigur, o persoană foarte rebarbativă, îşi ducea războiul ei împotriva omenirii întregi, des-făşurîndu-şi forţele personale şi, din acest punct de vedere, s-ar putea spune chiar că avea un anumit gen de nobleţe. A constituit prima mea noţiune asupra omului luat ca individ. fCrystal făcea parte integrantă din mine.) Mă rog, spune-se orice s-ar spune despre ea! S-a

descotorosit de mine. Dar ar fi putut să scape si de Crystal. Crystal era încă destul de mică pentru a putea fi adoptată. (Eu eram prea mare pentru posibilitatea unei adopţiuni, chiar de n-aş fi avut precocea mea reputaţie de băiat rău şi dereglat.) Şi totuşi a ţinut-o pe Crystal lîngă ea şi a îngrijit-o. Deşi i se oferea o indemnizaţie pentru creşterea fetiţei, mă îndoiesc că a făcut-o de dragul banilor. Din cîte îmi amintesc, mătuşa Bill nu a lucrat vreodată. Ea si Crystal au trăit în vagon, din fondurile de ajutor social.

Nu voi vorbi despre orfelinat, pentru că din nou mi-e cu neputinţă să fiu nepărtinitor. Nu c-aş fi fost bătut (deşi am fost) sau înfometat (deşi

mi-era în permanenţă foame); cel mai cumplit lucru era lipsa de dragoste. De la o vîrstă fragedă m-am convins că nu puteam fi iubit. Nimeni nu mă remarca, nimeni nu-mi acorda *atenţia sa.* Nu am nici o îndoială că unii dintre oamenii de acolo erau buni si bine intenţionaţi şi că încercaseră să se apropie de mine, dar eu îi respingeam pe toţi. Am o idee înceţoşată că aşa trebuie să fi stat lucrurile. Aproape că nici nu-mi pot aminti de primii ani de la orfelinat. Acolo unde lumina memoriei îmi relevă cîte o imagine, mă văd deja mare şi înfricoşat, închistat într-o postură de furie şi resentiment, în conştiinţa de a fi fost incurabil mutilat de nedreptate.

Cea mai profundă si mai mutilantă nedreptate era separarea de Crystal. Nu-mi pot aminti nimic în legătură cu naşterea lui Crystal, dar îmi aduc aminte de ea în copilărie şi de felul cum încercam s-o port în braţe. Nu simţeam nimic din gelozia pe care se presupune că o încearcă întîiul născut. Am iubit-o pe Crystal din prima clipă, într-un chip profetic, de parcă aş fi fost Dumnezeu şi aş fi ştiut de pe atunci ce va însemna ea. Sau de parcă Crystal ar fi fost Dumnezeu. Sau de parcă aş fi ştiut că ea era singura mea speranţă. Sora mea mai mică urma să-mi fie mamă, iar eu aveam să-i fiu tată. Nu-i de mirare că amîndoi am devenit puţin ciudaţi. Orfelinatul nu era departe de locul unde se găsea vagonul, şi la început, după moartea mamei, cred că o vedeam destul de des pe Crystal. Port în memorie imagini ale lui Crystal la doi ani, la trei, la patru, precum şi impresia că ne jucam împreună. Dar pe măsură ce mă transformam tot mai mult într-un „băiat rău", mi se îngăduia tot mai puţin să-mi văd sora. Se aprecia că aş fi un „exemplu rău" pentru ea. Şi la vremea cînd am împlinit unsprezece ani, eram

30

31aproape cu desăvîrşire separaţi. O vedeam numai de Crăciun şi de sărbători, cînd mi se dădea drumul din orfelinat. Nervozitatea cu care aşteptam aceste prilejuri nu a contribuit să-mi spulbere faima că aş fi un „dereglat". Odată, de Crăciun, am sosit în vagon în clipa cînd mătuşa Bill o pălmuia pe Crystal. M-am năpustit la picioarele mătusii Bill, căci numai pînă acolo puteam ajunge. M-a lovit atît de rău, încît am petrecut Crăciunul în spital.

Faima răutăţii mele era îndreptăţită. Eram un copil puternic şi curînd am devenit violent. Nu mă lăsam terorizat de ceilalţi băieţi. Eu eram cel care-i teroriza. (Astea sînt amintiri neplăcute. Oare apar încă sub chip de monstru în visele celor pe care i-am lovit pe atunci ?) Mă dovedisem bun la jocurile sportive şi excelent la trîntă. Aceste activităţi m-au ajutat să-mi formez prima noţiune despre „superioritate", ireductibil legată de ideea de a învinge pe cineva, preferabil prin forţă fizică. Mulţi ani mai tîrziu, un sociolog (neştiind că eu însumi eram expert în materie), mi-a povestit că acei răufăcători care nu se mulţumesc doar să fure, ci îşi şi lovesc, în chip gratuit, victimele, procedează astfel din *furie.* Lucru care mi se pare perfect plauzibil. Şi eu clocoteam de furie si de ură. Uram nu societatea, această abstracţiune a unor nevolnici sociologi, uram universul. Voiam să-i pricinuiesc durere în schimbul durerii pe care mi-o pricinuia el mie. II uram în numele meu, al lui Crystal, al mamei mele. Ii uram pe bărbaţii care o exploataseră pe mama mea, şi se purtaseră brutal cu ea şi o dispreţuiseră. Aveam un permanent şi furios simţămînt cosmic al persoanei mele în chip de victimă. Este deosebit de greu să înfrîngi resentimentul pricinuit de senzaţia nedreptăţii. Şi-apoi eram atît de singur. Nesfirşita

amărăciune a copilăriei: cît de puţin e înţeleasă chiar si în prezent. Nici o suferinţă a unui adult nu poate egala, probabil, deznădejdea unui copil. Şi totuşi, eu o duceam mai bine decît alţii. O aveam pe Crystal, aşa cum oamenii trăiesc în şi cu speranţa lui Dumnezeu. De cite ori ne despărţeam unul de celălalt, amestecîndu-ne lacrimile, ea îmi spunea: „Să fii bun !". Această implorare rezulta, fireşte, din faptul că auzise atît de des ce ticălos eram. Ceea ce nu însemna însă că dragostea ei pentru mine ar fî cunoscut vreo clipă de şovăială. Dar simţea că, într-un fel, dac-aş fi fost mai cuminte ne-am fi întîlnit mai des. Pentru mine însă, micul strigăt scos de Crystal a însemnat şi înseamnă apoteoza cuvîntului „bun".

Religia, într-o variantă meschin evanghelică, era prezentă pretutindeni în orfelinat, O detestam. Imperativul lui Crystal: „Să fii bun!" (care avea prea puţin sau chiar nici un efect asupra purtării mele) însemna pentru mine mai mult decît lisus Cristos. Crist mi-era propovăduit de oameni care, în chip vădit, mă priveau nu numai ca pe un delincvent, dar si ca pe un obiect de milă. Există o anumită atitudine de complăcută blajină condescendenţă pe care oamenii cumsecade nu numai că nu o pot ascunde, dar pe care chiar şi un copil o poate recunoaşte. Religia lor mi se părea supraexpusă, suprasimplă, pe undeva primejdioasă. Nu exista în ea nici un colţişor în care să te poţi piti. Urlam cu toţii „recitative" despre păcat şi izbăvire, care reduceau cele mai colosale dogme teologice la dimensiunile unei farse de salon. Respingeam teologia, dar rămîneam cu totul neajutorat în faţa sentimentului de culpabilitate care mi-era insuflat în chip atît de steril. Starea de spirit era aţîţată, nerăbdătoare. Sau te lăsai mîntuit de sîngele mielului, sau erai damnat;

32

33totul redus la o chestiune de alb şi negru, de răsplăţi sau de osînde care-ţi tăiau respiraţia, Mîntuitorul cel atît de eficient îmi apărea aproape ca un *agent provocateur*. Şi mereu farsa refuză să funcţioneze, vioiciunea se transforma în severitate si voioşia sfirşea în lacrimi, în măsura în care existau mistere şi profunzimi în viaţa mea, le ascundeam de Crist şi de oştirea lui. Eram mai impresionat de animale decît de lisus. Unul dintre portari avea un cîine, şi cîinele ăsta, odată, cînd zăceam pe jos lîngă el, mi-a atins braţul cu laba. Acest gest de prietenie avea să-mi rămînă toată viaţa în amintire. Şi îmi mai aduc aminte că odată, cînd am mîngîiat la şcoală un cobai, am simţit o durere stranie şi pătrunzătoare, pentru că mi-am dat seama în clipa aceea că fericirea există, dar că mi-e interzisă mie. Nu fusesem aproape niciodată la ţară. îmi imaginam cîmpia ca pe un paradis unde trăiesc „animalele".

Cei care vedeau în mine un caz disperat aveau destulă dreptate. Una dintre primele amintiri care mi s-au întipărit în minte este ziua cînd am strivit în picioare lalelele din grădina publică. Am trecut apoi şi la acte mai grave de distrugere, îmi plăcea să lovesc oamenii, îmi plăcea să sparg obiecte. Odată am încercat să dau foc orfelinatului, înainte de a fi împlinit doisprezece ani, am fost judecat de un tribunal de delincvenţi minori. După aceea am avut regulat de furcă cu poliţia. Am fost trimis să mă consulte un psihiatru. A venit şi un Crăciun cînd nu mi s-a mai dat voie să o văd pe Crystal. Tocmai începusem să am percepţia deplină a eului meu de exilat, de persoană total şi absolut anihilată, cînd, treptat, am pornit să descopăr o cu totul nouă sursă de speranţă, şi să cultiv în mine speranţa ca pe o să-mînţă încolţită. Am fost salvat de doi oameni şi nici unul dintre ei n-ar fi izbutit singur, în primul

34

rînd a fost, desigur, Crystal. Al doilea a fost un extraordinar profesor. Numele lui era domnul Osmand. Nu i-am putut afla celălalt nume.

Domnul Osmand preda limba franceză şi, uneori, latina la modesta, lipsita de ambiţii, murdara şcoală pe care o frecventam eu. Era un vechi profesor al şcolii, dar nu i-am devenit elev decît cînd ajunsesem în preajma vîrstei de paisprezece ani, cu infama mea reputaţie bine stabilită, Pînă atunci, nu învăţasem, practic, nimic. Eram în stare (doar) să citesc, si cu toate că urmasem cursuri de istorie, de franceză, de matematică, asimilasem extrem de puţin din toate acestea. Cînd mi-am dat seama că oamenii pur şi simplu renunţaseră la încercarea de a mă

învăţa ceva, m-am simţit mult mai afectat decît în urma tuturor predicilor magistrilor, menite să-mi arate că eram un eşuat fără de speranţă. Şi înţelegerea acestui lucru n-a făcut decît să-mi intensifice furia şi senzaţia de frustrare. Căci, o dată cu primele semne ale deznădejdii, încolţise în mine şi ideea chinuitoare că, în pofida tuturor, eram inteligent şi aveam minte, deşi refuzasem pînă atunci să o folosesc în vreun fel. Puteam să învăţ, numai că acum era prea tîrziu si nimeni nu-mi mai dădea voie. Domnul Osmand s-a uitat la mine cu mult calm. Avea ochi cenuşii. Şi mi-a acordat *întreaga lui atenţie.*

Bănuiesc că numeroşi copii sînt salvaţi de la pierzanie de către sfinţi sau genii de felul domnului Osmand. Oare de ce societatea recunoscătoare nu-i acoperă de bogăţii pe oamenii aceştia? Cum anume s-a întîmplat miracolul este încă un lucru pe care nu mi-l pot aminti cu limpezime. Dintr-o dată mintea mea s-a deşteptat. A fost inundată de valuri de lumină. Am început să învăţ. Am simţit dorinţa de a străluci pe alte căi decît pînă acum. Am învăţat limba franceză. Am început apoi latina. Domnul Osmand a făgăduit

35să-mi predea şi greaca. Iscusinţa de a citi fluent şi corect proza latină mi-a înlesnit o evadare (la propriu, nu la figurat) din închisoarea mea şi mi-a revelat la timp viziuni mai ameţitoare şi mai glorioase decît cele la care aş fi putut vreodată să visez. La început a fost cuvîntul. *Amo, amas, aniat* au înseninat pentru mine „Sesam, deschide-te!"; „învaţă verbele astea pînă vineri" a constituit esenţa educaţiei mele. Poate că, *mutatis mutan-dis,* aceasta constituie esenţa oricărei educaţii. Am învăţat şi propria mea limbă, care pînă atunci îmi fusese străină. Am deprins de la domnul Osmand să scriu în limba mea corect, clar şi, pînă la urmă, chiar cu o grijulie şi muncită eleganţă. Am descoperit cuvintele, si cuvintele au fost mîntui-rea mea. Eu n-am fost, decît într-unul din sensurile denaturate ale acestei noţiuni ambigue, un fiu al iubirii. Eu am fost un fiu al cuvintelor.

Probabil că domnul Osmand nu era un geniu în ceea ce priveşte meşteşugul predării. M-a îndemnat să citesc clasicii literaturii engleze, dar preferinţele lui erau ceva mai patriotice, într-un sens oarecum îngust. L-am îngropat pe Şir John Moore[1] la Coruna, mi-am azvîrlit pe povîrniş în jos pistolul golit de gloanţe, am luat în spinare poverile oamenilor albi la răsărit de Suez, mi-am însuşit rolul şi am jucat jocul. Tatăl meu îmi striga de pe terasa de jos să încalec. Capul mi-era împuiat cu imagini din Estul sălbatic - Estul din Newbolt[2], Estul lui Joseph Conrad, Estul lui

1. Şir John Moore (176l-l809) - general vestit, rănit mortal în timpul bătăliei cu francezii de la Coruna (1808-l809) (n.tr.).

2. Henry Newbolt (1862-l938) - avocat, prozator şi poet, autor al unor poeme patriotice, care cîntă flota britanică şi marile bătălii navale di.tr.).

Kipling. Tot ce citeam în aceste cărţi îmi dădea fiorul unei semnificaţii de adînc mister, care făcea să mi se umple ochii de lacrimi. Eu, care nu aveam o mamă, puteam spune, cel puţin, că am o patrie; toate aceste povestiri exotice îmi vorbeau şi despre Anglia şi, pînă la urmă, despre inimi bine cumpănite sub un cer englezesc, îmi insuflau simţul de familie. Dar pentru mintea mea tînără, cea mai impresionantă era povestea lui Toomai al elefanţilor[1]. „Kala Nag, Kala Nag, ia-mă şi pe mine!" Poate că această frumoasă imagine a elefantului care se întoarce să ia cu el copilul simboliza pentru mine propria-mi salvare. Elefantul se va întoarce şi mă va lua şi pe mine, mă va purta către bunătate şi eliberare, către marile spaţii din inima lucrurilor, către dans.

Domnul Osmand era membru al Bisericii Anglicane, dar cred că religia sa era patriotismul şi gravita mai puţin în jurul lui Dumnezeu decît al reginei. (Regina Victoria, fireşte.) Nu-mi aduc aminte să fi discutat vreodată despre Dumnezeu. Şi totuşi am absorbit de la minunatul meu dascăl un soi de religie sau de ideologie care, cu certitudine, mi-a influenţat întreaga viaţă. Domnul Osmand credea în competiţie. Era necesar să străluceşti, îndrăgea şi cultiva sistemul de examene. (Şi pe bună dreptate. A însemnat calea mea afară din adîncuri.)

Pnrvenir ă tout prix[2] era propria mea concepţie în această chestiune. Amîndoi eram ambiţioşi în ceea ce mă privea. Dar domnul Osmand nu se mulţumea pentru mine doar cu

1. Personaj din *Cartea Junglei* de Rudyard Kipling. Copilul Toomai, care-i face pe elefanţi să i se supună, simbolizează voinţa ce poate opera miracole (n.tr.).

2. „A reuşi cu orice preţ" (fr.) (n.tr.).

36

37premii, în concepţia lui învechită si austeră dorea să devin băiat bun. Mesajul lui către mine era acelaşi ca şi al surorii mele Crystal. Desigur că mă mustra pentru violenţa mea, dar într-un mod mai profund şi, prin ceea ce mă învăţa, sădea în mine respectul pentru acurateţe sau, ca să folosesc un termen mai nobil, respectul pentru adevăr. „Niciodată să nu treci peste un pasaj pînă cînd nu ai înţeles în întregime fiecare cuvînt, fiecare caz, fiecare amănunt gramatical." O înţelegere vagă, ceţoasă, nu-i era suficientă domnului Osmand. Manualele de gramatică erau cărţile mele de rugăciuni. Căutarea cuvintelor într-un dicţionar echivala pentru mine cu imaginea bunătăţii divine. Truda nesfirsită, nesfîrşită de a învăţa cuvinte noi reprezenta însăşi imaginea vieţii. Violenţa este un soi de magie, senzaţia că lumea ţi se va supune întotdeauna. Dar cînd am înţeles structura gramaticală, am înţeles ceva care-mi insufla respect şi care nu mi se supunea. Frenezia acestei descoperiri, deşi nu m-a „vindecat", mi-a inspirat studiile si a aruncat asupra lor o lumină care nu era pur academică. Am învăţat la şcoală franceza, latina şi greaca, în timpul său liber, domnul Osmand m-a învăţat germana. Italiana am învăţat-o singur. Nu eram un miracol filologic, îmi lipsea acel har pe care-l au unii oameni pentru limbi străine şi care se înrudeşte cu talentul pentru muzică sau pentru matematică. Niciodată nu m-au preocupat aspectele metafizice ale limbajului. (Nu mă interesează Chomsky[1]. Asta spune tot.) Şi niciodată nu m-am văzut „scriitor" şi nici n-am încercat să fiu. Eram pur şi

1. Avram Noam Chomsky (n. 1926) - lingvist american. Autorul unor studii de gramatică transforma-tională (n.tr.).

simplu un excelent truditor, cu aptitudini pentru gramatică şi un adorator al cuvintelor. Desigur că am devenit un favorizat şi elevul favorit. Presupun că, la început, domnul Osmand a văzut în mine o provocare profesională, după ce toţi ceilalţi profesori depuseserâ armele. Mai tîrziu, a ajuns să mă îndrăgească. Domnul Osmand era necăsătorit. Mîneca lui tocită adeseori îmi mîngîia încheietura mîinii şi îi plăcea să-si rezeme braţul de braţul meu în timp ce scrutam împreună acelaşi text. Nici o altă dezmierdare, dar plăcutul fior electric pe care mi-l stîrnea apăsarea braţului său a însemnat pentru mine încă o lecţie despre omenire.

Am fost trimis la Oxford. Nici un alt copil din orfelinat nu ajunsese pînă atunci mai departe de o şcoală politehnică din nordul ţării. In mediul în care-şi duceau viaţa Crystal şi mătuşa Bill, Oxford însemna un adevărat mister: „Colegiu la Oxford, undeva în sud, un fel de colegiu de unde ies profesori, dar ceva foarte de lux". I-am povestit lui Crystal despre Oxford pe vremea cînd nici eu nu ştiam prea bine ce e. Aceasta urma să fie traiectoria salvării noastre. Căci, desigur, în timp ce studiam verbele neregulate, gerundivele şi con-secuţia timpurilor, nu munceam numai pentru mine, ci si pentru Crystal. îmi spuneam că o s-o eliberez şi o s-o iau cu mine. Şi după ce voi fi învăţat totul, aveam s-o luminez şi pe ea. La paisprezece ani fusesem un puşti scund şi voinic. La şaisprezece eram un adolescent lung de un metru optzeci. Cu domnul Osmand alături, cu noile mele talente şi noile ambiţii, nu mă mai temeam de nimeni. O vizitam pe Crystal ori de cîte ori aveam chef, o intimidam pe mătuşa Bill. Făuream împreună cu Crystal planuri să ne îmbogăţim şi să locuim împreună.

38

39La Oxford am urmat franceza şi italiana. Domnul Osmand ar fi dorit să studiez marile figuri ale literaturii, dar eu am preferat partea lingvistică. Ideea filosofiei mă speria, şi eu voiam să excelez. Eram foarte studios, dar luam parte si la întrecerile sportive. Foarte curînd după ce am jucat cricket pentru prima oară in viaţa mea, am serîsnit din dinţi pentru că

ratasem o lovitură. Am învăţat spaniola şi greaca modernă şi am început să învăţ rusa. M-am descotorosit de accentul meu nordic. Crystal, cît era încă elevă, şi apoi lucrătoare la fabrica de ciocolată, venea din cînd în cînd şi se minuna de noul meu Ierusalim. Făceam împreună plimbări pe bicicletă la ţară. Domnul Osmand m-a vizitat o dată în timpul primului an. Intr-un fel, vizita lui ne-a întristat pe amîndoi. îmi aducea aminte de prea multe lucruri. Iar el, fără îndoială, simţea că mă pierduse. Un timp i-am scris, pe urmă am încetat corespondenţa. Foarte curînd am renunţat la ideea de a mă mai întoarce vreodată în Nord. îmi petreceam vacanţele la colegiu sau în excursii, ca bursier în Franţa şi Italia. Călătoream singur, dar aceste vizite în străinătate n-au fost un succes. Eram un turist temător, lipsit de curiozitate, şi priceperea mea lingvistică nu mi-a ajutat niciodată să mă simt în largul meu. Aproape că nici nu încercam să vorbesc în limbile în care citeam cu atîta iscusinţă. Simţeam o mare uşurare cînd mă întorceam în Anglia. Oxfordul m-a schimbat, dar m-a învăţat în acelaşi timp cît de anevoioasă e schimbarea pentru mine. Ignoranţa mea avea rădăcini adinei, mizeria cruntă a copilăriei îmi refuzase felul de a fi. „Recuperarea" se dovedea o treabă de mai lungă durată decît anticipasem eu pe cînd îmi scriam versiunile pentru domnul Osmand. Nu am avut prieteni adevăraţi. Eram susceptibil şi

singuratic, şi speriat să nu fac gafe, şi conştient că sînt o huidumă plesnind de forţă şi sănătate, dar lipsit de eleganţă şi de farmec fizic. Nu mă descurcam cu fetele şi nici nu-mi dădeam osteneala. Nu-mi păsa. *Parvenir ă tout prix.* Trudeam pentru mine şi pentru Crystal. Celelalte lucruri puteau să aştepte. Am dobîndit toate premiile la care am candidat: Hertford, Heath-Harrison, Gaisford pentru proza greacă, Chancellor pentru proza latină. Nu am concurat la premiul Ireland (pentru care Gladstone şi Asquith s-au străduit în zadar). Am ajuns unul dintre fruntaşii anului meu şi cînd am terminat, am fost reţinut aproape imediat la catedră, la un alt colegiu. Făceam proiecte s-o aduc pe Crystal să stea cu mine la Oxford. Am dat o petrecere în apartamentul meu de la colegiu, şi a venit şi Crystal. Purta o rochie înflorată şi o pălărie albă cu boruri pleoştite. Avea şaptesprezece ani. Mi-a spus cu ochii înecaţi în lacrimi : „Este cea mai fericită zi din viaţa mea". Un an mai tîrziu, ca urmare a catastrofei despre care vă voi vorbi în paginile următoare, mi-am dat demisia din postul meu şi am renunţat la Oxford pentru totdeauna.

40

41***Vineri***

Era vineri dimineaţă şi tocmai plecam la birou, întunericul nu se îndurase încă să se retragă în faţa luminii de zi. Probabil că afară era un soi de pîclă gălbejită, dar eu nu trăsesem draperiile ca s-o văd. Dădusem pe gît două cești de ceai şi eram eu, cel detestabil, din fiecare dimineaţă. Am ieşit din apartament pe palierul puternic iluminat electric şi am închis uşa după mine. Plutea acelaşi miros neplăcut. Pe urmă am rămas locului, împietrit.

De cealaltă parte a palierului, lîngă lift, stătea o fată. Mi-am dat seama pe dată că era indiană, sau poate că numai pe jumătate. Avea o faţă îngustă, de un măsliniu deschis, transparentă şi spiritualizată, o gură lungă, subţire, capricioasă, nasul acvilin; de bună seamă, cea mai frumoasă rasă din lume, îmbinînd gingaşa fragilitate cu forţa, într-o graţie de felină umană. Nu purta un sari, ci un costum vag oriental: o jachetă de pînză vătuită, cu guler înalt şi mulţi nasturi, peste pantaloni de pînză multicoloră. Nu era înaltă, dar avea o siluetă atît de graţioasă, încît nu părea scundă. Părul negru era împletit într-o coadă foarte groasă care-i cădea peste un umăr. Stătea nemişcată, cu mîinile subţiri atîrnîndu-i, iar ochii mari, negri, erau aţintiţi asupră-mi.

Am simţit un şoc în care se amestecau plăcerea, surpriza, alarma. Pe urmă mi-am amintit de spusele lui Christopher, care-mi ieşiseră cu

totul din minte, anume că mă căutase o tînără de culoare. Spaimă. Pe *mine* nimeni nu mă putea căuta dintr-o pricină plăcută. Eram pe cale să-i vorbesc, cînd mi-am dat seama că tăcerea se prelungise atît de mult, încît orice întrebare devenise imposibilă. Şi apoi ce legătură

putea exista între mine şi fata asta, o astfel de fată? Mai existau şi alte apartamente pe coridorul din spatele ei, ocupate de locatari flotanţi, de care aveam grijă să nu ştiu nimic. Era, desigur, prietena cuiva şi pleca acum acasă. Norocos acel cineva! M-am dezlipit de minerul uşii, m-am îndreptat spre lift şi am apăsat pe buton, întorcîndu-mă cu spatele spre apariţie. Cînd sosi liftul şi uşile automate de deschiseră, am auzit un pas uşor în spatele meu. Tînără indiană intrase în lift după mine. Era alături şi mă fixa cu o expresie serioasă, de interes mirat şi nedumerit, îi vedeam si-i auzeam şi numai cît nu-i simţeam respiraţia. Purta un pulover de lînă neagră, care-i ieşea afară din jachetă la gît si la mîneci. Mă uitam la spatele ei reflectat în oglindă. Coada lungă, groasă, lînoasă, pe care şi-o zvîrlise pe spate cînd intrase în lift, îi ajungea pînă la crupă, unde se arcuia şi sfîrşea într-un smoc des, asemenea cozii unui leu. Manşeta uşor zdrenţuită a jachetei se atingea de mîneca fulgarinului meu. Am simţit cum îmi înţepenesc trăsăturile cînd un fluid electric, generat de acest contact, îmi străbătu carnea. Liftul parcursese scîrţîind spaţiul pînă la parter şi uşile se deschiseră. Fata ieşi prima. Am trecut pe lîngă ea îndreptîndu-mă spre uşă, şi am păşit în stradă. O dimineaţă plumburie, cu un vînt îmbibat de ploaie şi felinarele încă aprinse. Am ajuns la colţul străzii, hotărît să nu întorc capul. Fiorul electric stăruia. Am întors capul. Fata stătea pe treptele blocului şi se uita după mine.

42

43Pe vremuri, într-adevăr, alergam în fiecare dimineaţă de jur-împrejurul parcului. Dorinţa de a mă menţine în formă era un scop real, iar darul unui trup robust şi sănătos era un dar real. Alergarea însemna încă un mod de a muri, un mod de viaţă în moarte, nu miracolul divin de a dăinui în prezent, ci versiunea măruntă a unui om deznădăjduit. Există un soi de somn sau de toropeală pe care am încercat uneori să-l practic (mai cu seamă duminică dimineaţa), cînd zac ca o turturea pe apă, abia atingînd suprafaţa treziei, vag conştient de lume, dar nu de mine însumi, netorturat încă de gîndul că sînt cutare persoană. La fel e şi cu alergarea. Alergam şi mă purificam de mine însumi. Eram doar o inimă care pompa, un trup în mişcare. Curăţăm o parte din glob de noroiul conştiinţei mele. Nu eram capabil nici măcar să visez. Dac-aş fi putut mereu să somnolez în acel fel, aş fi dobîndit propria mea modestă beatificare. Am încetat să mai aleg (cred) nu din cauza cioca-niturii de avertisment a degetului vîrstei, ci pur şi simplu din păcătoasa şi degenerata lene a sufletului ; aceeaşi lene şi eşuare a speranţei care mă împiedicau să încep a învăţa limba chineză. Totuşi, în unele dimineţi frumoase, cînd aveam timp, traversam parcul cu pas repede pînă la staţia Gloucester Road, şi de acolo luam metroul spre Westminster. în dimineţile urîte, cînd întîrziam, luam metroul de la Bayswater. Dimineaţa de azi (vineri) era urită.

Cum acum mă înghesui în metrou, la ora de vîrf, în staţia Bayswater, mă bate gîndul să fac o nouă pauză pentru a vă vorbi ceva mai mult despre mine. V-am vorbit despre cultul trupului meu. Mă identificam încă foarte mult cu acest trup. Mă apărase în copilărie si rnă socotisem întotdeauna unul cu el, considerîndu-l un atu de

bază. Aveam (am încă) peste un metru optzeci, sînt zdravăn, negricios, cu obrajii bine raşi, în ciuda unei bărbi rebele, şi o coamă de păr negru, des şi creţ care îmi cade peste guler. Un înveliş de păr la fel de des îmi îmblănește pieptul. Am ochi căprui, asemănători cu ai lui Crystal, dar nu la fel de aurii şi de mari. (Şi mătuşa Bill, o spun cu regret, avea aceiaşi ochi, numai că ai ei erau foarte mici şi verzi.) E greu să-mi descriu faţa. Nu răspunde nici unui canon de frumuseţe, nici măcar aceluia al unui gangster. Nasul lătăreţ, ca al lui Crystal, are vîrful uşor întors în sus. Dacă îmi cultivam fizicul, vă asigur că n-o făceam de dragul farmecului meu. Din cauza părului lînos, la şcoală mi se spunea „cioroiul" şi, un timp, în mod ciudat, m-am convins singur că sînt un negru, îmi plăcea (deşi nu mă aşteptam să placă şi altora) blana miţoasă care-mi acoperea pieptul, îmi plăcea culoarea mea tuciurie, făptura mea tainică de animal negru. Pe atunci nu cunoşteam nimic, nici chiar cînd am ajuns student, despre alte folosinţe care puteau fi date trupului meu, în actul iubirii. Ştiam doar că sînt lipsit

de atracţie şi copleşit de o stîngăcie paralizantă, în plus, un puritanism feroce, inoculat, de bună seamă, de mentorii mei creştini, mă făcea să socotesc sexualitatea drept un lucru spurcat.

Mă bizuiam pe rutină, şi mă bizuisem pe ea din clipa în care mi-am dat seama că regulile gramaticale urmau să fie mîntuirea mea; şi de cînd pierdusem speranţa mîntuirii, mă bizuiam şi mai mult pe ea. Rutina, cel puţin în cazul meu, împiedica gîndirea. Practicarea liberei opţiuni este un extraordinar stimulent al gîndirii. Pe cînd monotonia stereotipă a zilelor săptămînii îţi dă o reconfortantă senzaţie de supunere absolută în faţa istoriei şi a timpului, sau poate că un

44

45r

reconfortant simţ al mortalităţii. Nu mă puteam gîndi la sinucidere din cauza surorii mele, dar doream să simt mereu moartea în preajmă. „Zilele" mele erau rutină pură, iar la birou mă vedeam cît mai mult cu putinţă ca o rotiţă în angrenaj. Sfîrşiturile de săptămînă şi sărbătorile însemnau iaduri de libertate, îmi luam concediile numai din teama de a nu stîrni comentarii şi, pur şi simplu, mă ascundeam (sau dormeam dacă puteam). La un moment dat am încercat să-mi petrec concediul împreună cu Crystal, dar a fost prea mult. Plîngea tot timpul. Aşa cum se exprimase Freddie Impiatt, era adevărat că-mi plăcea să trăiesc în lumile altor oameni şi că nu aveam o lume a mea.

Nimic din toate acestea nu redă însă esenţa existenţei mele. De fapt, care-i esenţa existenţei unui om? Arta însemna prea puţin pentru mine, aveam cîteva cărţi desperecheate, pe care le ţineam ca pe nişte amulete purtătoare de noroc. Cineva spusese cîndva despre mine, şi cu oarecare dreptate, că vedeam în poezie numai latura gramaticală. După cum am mai spus, n-am năzuit niciodată să devin scriitor. Iubeam cuvintele, dar nu eram un explorator de cuvinte, ci mai curînd un observator de cuvinte, aşa cum unii sînt observatori de păsări, îndrăgeam limbile străine, dar de la bun început am fost convins că nu voi vorbi niciodată limbile în care citeam. Făceam parte dintre cei pentru care cuvîntul vorbit şi cuvîntul scris fac parte din limbaje total diferite. Nu aveam nici o religie şi nici un substitut pentru religie. „Zilele" mele îmi dădeau identitate, eram un fel de ecto-schelet. Dincolo de rutină, pentru mine începea haosul si fără de rutină viaţa mea (sau poate că viaţa oricui ?) nu era decît o fantasmagorie. Vedeam în religie, ca şi în artă, activităţi

umane, dar nu hărăzite mie. Menirea artei este să inventeze o nouă frumuseţe şi nu să se joace cu cea care a fost de mult făurită, după cum religia trebuie să-l inventeze mereu şi fără răgaz pe Dumnezeu. Dar eu eram lipsit de inventivitate. Nu voiam să joc acest joc si să dansez acest dans, numai că în afară de activitatea jocului şi a dansului nu mai exista nimic altceva. Mi-am dat curînd seama că natura cuvintelor si relaţia lor cu realitatea reduceau sistemele metafizice la imposibilitate. Istoria era un abator, viaţa omenească un abator. Perisabilitatea era roba mea filosofică. Nici măcar stelele nu sînt lipsite de vîrstă, iar respiraţiile omului sînt numărate.

Şi acum să ne ocupăm de birou. O foarte mică parte din povestea mea se petrece la birou, dar cum biroul ocupa o parte atît de importantă a spiritului meu, e necesar să-l descriu, îmi duceam existenţa, după cum v-am mai spus, aproape de treapta cea mai de jos a structurii ierarhice, adică puţin deasupra nivelului secretarelor şi a stenografelor. Mă ocupam de „dosarele" legate de plăţi, de mărunte probleme individuale, uneori amuzante. (E drept ca indemnizaţia de pericol primită de cutare să-i afecteze pensia ? Concediul de boală plătit al lui cutare trebuie extins în împrejurările date? Statul de plată al lui cutare trebuie antedatat în circumstanţele cutare ?) Nu mi se cerea să inventez reguli, ci doar să aplic reguli făcute de alţii. Uneori regulile nu se suprapuneau exact peste cazurile date şi atunci se ivea un mic prilej de gîndire. De obicei însă nu era necesar nici un efort de gîndire. îmi scriam punctul de vedere sub forma unui „referat" pe care i-l trimiteam lui Duncan, care i-l trimitea lui Frederickson,

care i-l trimitea lui Freddie Impiatt, care i-l trimitea lui Clifford Larr, şi după ce ajungea aici, sau chiar

46

47înainte de a fi ajuns aici, nu mai ştiam şi nici nu-mi păsa ce se întîmplase cu referatul meu sau dacă supravieţuise. Arthur Fisch, care trudea pentru mine, nu scria referate, aşadar eram şi eu superiorul cuiva.

Lucram cu încă doi oameni în cameră. Această cameră şi cei doi oameni au o oarecare importanţă minoră pentru că, aşa cum se întîmplă adeseori, lumea fizică reflectă lumea mentală. Cele două persoane cu care împărţeam camera erau doamna Witcher (Edith) şi Reggie Farbottom. Arthur lucra într-un dulap (cvasi-literalmente), o cămăruţă despărţită din coridor, avînd ca singură sursă de lumină o ferestruică spre coridor. Regretam că nu-l instalasem pe Arthur mai de mult în biroul nostru, dar acum era prea tîrziu si lui îi plăcea să lucreze în dulap. Despre doamna Witcher se spunea că fusese pe vremuri stenodactilografă, si că se ridicase la putere fiind secretara particulară a nu ştiu cărui personaj. Cînd am cunoscut-o prima oară era şefa registraturii, adică a vastului complex care adăposteşte dosarele. Aceasta putea fi considerată o slujbă importantă, dar în cazul ei era o muncă de stat în picioare si nu pe scaunul unui birou. Şi apoi cum ar putea fi considerată „şefă" a registraturii o persoană de talia doamnei Witcher? De fapt, serviciul era condus de altcineva, un bărbat aşezat la un birou, Middledale pe nume, care făcea într-adevăr toată treaba, în timp ce doamna Witcher nu era mai mult decît o secretară ce clasa dosare. Chiar şi pe atunci lucrurile nu erau foarte clare. Mai tîrziu, doamna Witcher a fost promovată şi a căpătat un birou, întîi la registratură, apoi într-o încăpere învecinată (nu în camera lui Middledale, care a fost transformată în vederea altor scopuri). La un moment dat, cînd s-a zugrăvit în biroul ei, s-a mutat

în camera mea, pe care o împărţeam pe atunci cu un funcţionar numit Perry (mai tîrziu Perry a emigrat în Canada). Doamna Witcher s-a mutat provizoriu la noi, ca o a treia locatară, dar a făcut ce-a făcut si acolo a rămas, la început pentru că Perry si cu mine eram prea politicoşi ca s-o dăm afară, si mai tîrziu pentru că se obişnuise cu biroul. In ce consta munca doamnei Witcher n-am înţeles niciodată şi nici n-am căutat să înţeleg, întrucît la început am considerat prezenţa ei drept vremelnică. Avea o sarcină legată de controlul clasificării, o muncă de rutină, neîndoielnic, şi anume supraveghea ca hîrtiile să fie corect clasate. Mai tîrziu însă, doamna Witcher s-a săltat (sau a fost săltată de o autoritate superioară) şi a devenit un fel de băgător de seamă asupra clasării, adică nu urmărea numai dosarele, ci controla diviziunile şi subdiviziunile în care erau acestea aranjate; o misiune ce ridica probleme fundamentale cărora doamna Witcher nu era pregătită să le răspundă.

Că Reggie Farbottom ar fi fost la început simplu curier (aşa cum afirmau unii), nu-mi venea a crede. Se lansase, probabil, în carieră ca un mic trepăduş. Cum de terminase cu munca în picioare şi devenise om de birou, nu am habar. Poate că intervenise mîna doamnei Witcher: Reggie era creaţia ei. Relaţia dintre cei doi se pierdea în mister. Doamna Witcher era divorţată din timpuri imemoriale. (Despre bătrînul Witcher nu se ştia absolut nimic.) Reggie Farbottom era considerabil mai tînăr decît ea, necăsătorit, genul de bărbat care se împăunează cu „cuceririle" lui. Şi, pe deasupra, gură spurcată. Poate că tocmai acest lucru îi plăcea doamnei Witcher. Oricum, foarte curînd după mutarea doamnei Witcher, Reggie a ocupat locul pe care aceasta şi l-a inventat la

48

49registratură, iar mai tîrziu, după plecarea lui Perry, a ocupat biroul ei din camera mea, în timp ce doamna Witcher s-a instalat la biroul lui Perry. După părerea mea, Reggie făcea munca pe care ar fi trebuit s-o facă doamna Witcher (indiferent în ce consta aceasta), iar doamna Witcher pretindea că face o treabă pe care iarăşi şi-o inventase singură şi, de fapt, nu făcea nimic. Mai tîrziu mi-am dat seama că la plecarea lui Perry ar fi trebuit să-l instalez pe

dată pe Arthur la biroul rămas liber. Numai că Arthur se ataşase de dulapul lui, şi eu nu mi-am dat seama de adevărata semnificaţie a lui Farbottom decît cînd a fost prea tîrziu.

Camera noastră era, relativ, plăcută, deşi iluminată cu tuburi de neon, care reproduceau lividitatea unei după-amieze de iarnă, încăperea era destul de spaţioasă şi avea un bovindou de la care, printr-o despicătură a unei curţi interioare, se putea zări turnul Big Ben şi, pe deasupra, o felie de cer pe care o simţeai că pluteşte deasupra rîului. Masa mea de lucru se afla în acest bovindou, la capătul mai îndepărtat al camerei. Mai mult, era plasată pe o fîşie de covor maroniu, aşternut de la uşă pînă la fereastră, ceea ce făcea ca partea mea de cameră, care se mîndrea şi cu o litografie înfăţişînd Whitehall în 1780, să arate destul de elegantă. Biroul lui Reggie şi cel al doamnei Witcher se găseau amîndouă lîngă uşă, cu faţa la perete, în jumătatea de cameră neacoperită de covor. Cel puţin în felul ăsta se păstra o oarecare distincţie fundamentală.

Mă străduiam întotdeauna să sosesc la birou înainte de ora nouă. Nu pentru că mi s-ar fi cerut acest lucru, dar existau unele avantaje în a fi primul sosit, în binecuvîntatul răstimp cît eram singur reuşeam să rezolv o serie de probleme. Gluma răsuflată că slujbaşii de stat seamănă cu

50

fîntînile arteziene din Trafalgar Square pentru că funcţionează numai de la zece la cinci nu se aplica în cazul meu şi, în general, în cazul departamentului nostru, cu excepţia unor farsori de teapa Edithei Witcher. Treburile pe care le aveam de rezolvat depăşeau întotdeauna timpul ce-mi stătea la dispoziţie deşi, pe de altă parte, nimic nu era urgent. Ceea ce îmi prindea bine. Dacă vreodată aş fi *terminat* treaba, aş fi fost în pericol să înnebunesc. Mă chinuiau uneori coşmaruri în care se făcea că în mapa mea nu mai exista nici un „dosar" de rezolvat şi, cum nu mai aveam de lucru, mă găseam la birou sub un fals pretext.

în această anume zi (e încă vineri dimineaţa), un atac armat în metrou m-a făcut să sosesc mai tîrziu decît de obicei. Enervarea pricinuită de despre acest *hold-up* (toţi pasagerii înghesuiţi piept în piept sau spate-n spate într-o linişte sinistră) mi-a alungat din minte orice gînd privitor la fata indiană. De altfel, probabil că nu avea nimic de-a face cu mine. Cînd am intrat în clădirea ministerului, l-am întîlnit pe Clifford Larr. Eu mă îndreptam spre lift, el spre scări. Larr lucra la primul etaj, adică la ceea ce se numeştepicmo *nobile*[1]. Iar eu lucram foarte aproape de pod. Ne-am spus bună dimineaţa. S-a oprit:

— Plăcută reuniunea de ieri seară, nu?

— Foarte plăcută, am răspuns. După care a trecut mai departe.

Cînd am intrat în coridorul nostru, am văzut imediat că în dulapul lui Arthur lumina era aprinsă. Nu m-am oprit, deşi uşa fusese lăsată întredeschisă. Arthur, sfiindu-se să intre în biroul meu, poate că voia să mă prindă. Oricum era uşor să-l evit, pentru că îi cerusem ca la birou să nu

1. „Nivelul nobil" (it.) (n.tr.).

51discute cu mine decît chestiuni profesionale. Mai ales acum nu aveam chef de un *tete-ă-tete* cu Arthur. Am intrat în birou. Reggie şi doamna Witcher sosiseră amîndoi. încălziseră deja „atmosfera". Era încă unul din motivele pentru care preferam să ajung înaintea lor.

— Bună ziua, Hilary!

— Bună dimineaţa,

— Eu am spus bună ziua.

— S-a sculat mai tîrziu pentru că azi-noapte a făcut-o lată la Impiatt, spuse Reggie.

— Joia nu-i la Impiatt, e cu fata lui.

— Ba nu, cu fata se vede diseară.

— Ba joia se Vede cu fata lui.

— Hilary... *Hilary*,.. fii atent, vinerea eşti cu fata, nu-i aşa?

— Nu am nici o fată, am răspuns, aşezîndu-mă cu spatele la ei şi aşternîndu-mi hîrtiile în faţă.

— Minciuni gogonate, ruşine, ruşine!

— Hilary e un om plin de mistere, nu-i aşa, Hilary?

— Vrea să spună că nu-i vorba de o fată, ci de o doamna, interveni Reggie. Hei, hei, cine-i doamna ta?

— Nu-i o doamnă, e o...

-— Drăguţilor, n-aţi vrea să fiţi amabili şi să vă mai ţineţi gura?

— Ah, astăzi Hilary e bun ca pîinea caldă.

— Azi n-o să ne arunce cu călimara-n cap.

— Hilary, Hilariii, ţi-a spus Freddişor despre pantomimă ?

— Da. Tu ai să-1 joci pe Smee.

— Şi Hilary o să fie crocodilul, numai că încă nu i-au spus.

— Hilary o să se joace pe el însuşi, o să fie un succes zdrobitor.

— Bănuiesc că Edith o să fie Wendy, am replicat eu.

— Ah, ce spiritual, ce deştept!

— N-ai vocaţia sarcasmului, Hilary, nu se fac aluzii subtile la vîrsta unei doamne.

— Rolul lui Wendy o să-1 joace Jenny Searle de la registratură, una dintre numeroasele ex-iubite ale lui Reggie.

— Nu degeaba mi se spune Divan cel Groaznic.

— Reggie se simte bronzat şi în formă după un plonjon în bazinul dactilografelor.

— N-au ales încă pe nimeni pentru rolul lui Peter Pan.

— Fischy ar fi bun pentru Peter. încă n-a atins pubertatea.

— Peter e jucat de obicei de o fată, am spus eu.

— Exact! Deci Fischy e perfect pentru Peter.

— Să nu fim răi - în fond, Hilary e în cîrdăşie cu Fisch, nu?

— Hilary e atît de misterios!

— Hilary nu spune niciodată adevărul.

— Alo, Informaţiile ? Ce număr trebuie să formez ca să cer renunţarea la telefon?

— De ce vrei să renunţi la telefon, Hilo?

— Pentru că nu-1 lasă fetele-n pace.

— Doresc să mi se *scoată* telefonul...

— Fisch îl sună toată ziua şi-i face propuneri ruşinoase.

— Vă mulţumesc.

— Hilary, Hilary, de ce doreşti...?

— Doresc să renunţ la telefon.

— Hilary, de ce...

— Deci va veni mîine un mecanic de la oficiul de telefoane?

Skinker, curierul, intră cu ceştile de ceai. Pe vremuri, Reggie Farbottom obişnuia să fiarbă ceaiul, dar acum, firește, renunţase. Nu-1 puteam opri pe Arthur Fisch să facă din cînd în cînd ceaiul, dîndu-i, în felul acesta, apă la moară lui

52

53Edith Witcher. Arthur nu avea simţul rangului. Skinker era un lungan blajin, care fusese un soi de erou într-un lagăr de prizonieri german şi de atunci, sau poate că mai tîrziu, devenise foarte religios. Era predicator laic într-o misiune evanghelică. Skinker era unica persoană de la birou care-mi spunea „domnul Burde". Portarii de jos mă tratau cu dispreţ şi nu-mi spuneau în nici un fel. Pentru toţi ceilalţi eram „Burde" (sau uneori „Hilary"). Acel „domnul Burde" al lui Skinker însemna o duioasă atenţie, pe care o preţuiam. Poate că ar trebui să descriu înfăţişarea Edithei Witcher şi a lui Reggie Farbottom; nu că ar avea vreo importanţă, dar pe atunci ei erau pîinea mea cea de toate zilele, în robia noastră zilnică ce

altceva îţi poate concentra mai mult interesul şi, pînă la urmă, ce poate exercita o mai mare influenţă asupră-ţi decît glasurile tovarăşilor de captivitate ? Şi cum mai turuie! Nimic altceva, dacă ne referim la pura cantitate, nu-ţi împuie mai mult capul. Bănuiesc că există situaţii în care vorbăria goală se adaugă la ceea ce-i bun în lume. Poate că aşa se întîmplă în familiile fericite. Nu ştiu. Raţia mea de trăncăneală zilnică era păcatul meu zilnic, si o ştiam bine. Păcatul pe care ordinele religioase îl interzic pe bună dreptate. La birou trăiam într-un soi de mocirlă morală şi nu mă puteam împiedica să nu mă afund în ea din ce în ce mai mult. Avînd la îndemîiiă alternativele furiei, tăcerii sau replicii hazoase, de obicei o alegeam pe aceasta din urmă. Edith era o femeie trupeşă, elegantă, în jurul a cincizeci de ani, cu părul vopsit castaniu şi ondulat cu dibăcie ca să pară suflat de vînt. Avea un nas uşor arcuit care-i dădea un aer de distincţie, ceea ce poate să fi fost taina succesului ei. Foarte puţin instruită, vorbea cu o voce tare, care se voia

impozantă. In ce priveşte manierele, semăna cu o directoare de scoală. Presupun că nu era un om rău, dacă puteai face abstracţie de mintea ei. Reggie i se adresa uneori spunîndu-i „Domniţă". Cîteodată îi spuneam şi eu aşa. Dădusem mult înapoi în acest birou şi continuam să mă afund. Reggie vorbea cu un uşor accent periferic, poate că voit. Era un tip slab, blond, destul de frumuşel dar îngîmfat, cu o expresie de comică suficienţă, de parcă era în orice moment gata să-şi tuflească pălăria pe o ureche si să se lanseze într-un cîntec vesel. El şi doamna Witcher făceau la nesfîrşire bancuri porcoase. Orice aluzie la sex le stîrnea adevărate accese de ilaritate. Chicoteau în faţa vieţii ca publicul unui music-hall, gata să rîdă la orice prostie. Eu îi induceam mereu în eroare, oferindu-le versiuni false, incompatibile, asupra trecutului meu. Ţineam în mare taină existenţa lui Crystal în faţa acestor spirite vulgare. Faptul că aveam o soră li s-ar fi părut, desigur, de un haz irezistibil. Iar la ideea că Arthur era îndrăgostit de ea ar fi leşinat de rîs. Deci încă un motiv de panică.

Reuşeam să-mi îndeplinesc perfect munca zilnică în mijlocul torentului nesfîrşit de „bancuri" ale lui Reggie si Edith. Aşa cum am arătat, slujba mea nu mă solicita prea mult. înainte de prînz am rezolvat trei dosare. Niciodată n-am încercat să profit de pauza de prînz. Constituia întotdeauna un răstimp de neagră tristeţe. Mîncam tîrziu, ca să încerc măcar interesul foamei, şi consumam un corn cu şuncă şi o halbă de bere într-o circiumă din Whitehall. în jurul orei trei, erau momentele cele mai goale la birou. La patru, Skinker aducea ceaiul. Astăzi (acum, vineri după-masă), în timp ce Reggie şi doamna Witcher discutau de zor dacă Clifford Larr purta sau nu perucă, eu scriam un

referat despre un complex stat de plată antedatat, şi mă gîndeam la Tom m y. De fapt, de la prînz încoace mă gîndisem întruna la Tommy. Vinerea era ziua în care mă întîlneam cu Tommy.

Tommy - ar fi trebuit poate să vă explic mai de mult - era prietena mea. Deşi acest cuvînt stîngaci nu exprimă nici pe departe relaţiile curioase în care se aflam noi. Din anumite puncte de vedere, ar fi mai potrivit să spun „fosta" mea prietenă, deşi din alte motive expresia n-ar corespunde adevărului. Tommy însemnase un eveniment major în viaţa mea. Acum, Tommy însemna o criză în viaţa mea. O chema, firește, Thomasina, şi numele ei întreg, care mă izbise cînd 1-am citit prima oară pe un program de teatru, era Thomasina Uhlmeister. Intr-adevăr, la început am fost interesat numai de nume. Uhlmeister fusese un individ din lumea interlopă care se căsătorise cu Tommy (născută Forbes) cînd avea doar optsprezece ani, şi o părăsise la douăzeci. (Uhlmeister nu face parte din această povestire. N-a lăsat în urma lui decît numele.) Tommy avea acum treizeci si patru de ani. Era scoţiană. Vorbea ca o scoţiană, ba reuşise chiar şi să arate ca o scoţiană. Tatăl ei, întotdeauna invizibil, era farmacist în Fife. Ori de cîte ori se referea la el, Tommy menţiona că e un „gentleman", ceea ce constituia, probabil, un scoţianism. Mama ei murise şi fratele mai mare fusese ucis pe front. Tommy a

fost unul din cazurile de copii vrăjiţi de scenă. (Fostul ei soţ, Uhlmeister, fusese actor, şi pun rămăşag că un actor prost.) Tommy a început prin a fi dansatoare într-un mic oraş de provincie, dar n-a făcut nici un fel de carieră. Era o dansatoare ratată, o actriţă minoră ratată, o asistentă de scenografie ratată, o dactilografă fără plată ratată, o cabi-nieră ratată. Era genul de fată gata să facă orice,

chiar şi fără plată, numai să trăiască în acea ţipătoare peşteră fermecată, să respire aerul acela îmbîcsit de parfumuri şi să se înhăiteze cu acel efemer şi strident caravanserai. Acum, cînd îşi pierduse tinereţea, cîştiga o nimica toată predînd de două ori pe săptămînă un cura de „artă dramatică" la un colegiu particular, undeva lîngă King's Lynn.

Pe programul văzut de mine, Thomasina Uhlmeister figura ca asistentă de regie. Am întîlnit-o la o sindrofie dată după sfîrşitul piesei. Era vorba despre o piesă sovietică tradusă în englezeşte şi pusă în scenă la un teatru mic, iar eu fusesem solicitat să lămuresc unele probleme dificile privind traducerea din limba rusă. Aşa încît am apărut la sindrofie înconjurat de o mică aură de prestigiu, şi acolo am dat peste Tommy cea cu gambe lungi. Avea ochi cenuşii. Am acordat întotdeauna mare importanţă ochilor. Cît de misterios expresive pot fi aceste două globuri umede! Pupila e neschimbătoare şi totuşi *e* considerată a fi fereastra sufletului. Iar culoarea ochilor, prin natura şi inerenta sa, se deosebeşte de culoarea oricărei alte substanţe. Domnul Osmand avea ochi cenuşii, dar ochii lui erau duri şi pestriţi ca granitul de Aberdeen, în timp ce ochii lui Tommy erau limpezi şi goi ca un fuior de fum străveziu. Aveau o tentă transparentă, precum cerul fără nor. Puritatea pigmentaţiei, o fadă apoteoză a cenuşiului, era cu totul neobişnuită, o mostră de culoare venită direct de la Dumnezeu.

N-aş putea spune că m-am îndrăgostit de Tommy de îndată ce-am văzut-o, sau măcar că m-am îndrăgostit vreodată cu adevărat de ea. Acest lucru a devenit mai tîrziu un subiect de discuţie. I-am remarcat ochii, picioarele. Inima mea, în măsura în care mai aveam o inimă pentru

56

57 asemenea poveşti, era cu totul închinată altei femei. Şi experienţele mele mai recente cu „fetele" fuseseră meschine şi de scurtă durată şi mă convinseseră că, într-adevăr, aşa cum ştiam eu de mult, nu puteam fi iubit. Adeseori mă gîndisem că ar trebui să mă mulţumesc pe viaţă cu gîndul că mă iubea Crystal. îmi plăceau femeile şi reacţionam la apropierea lor. Dar de îndată ce relaţiile deveneau mai intime, începea să mi se facă scîrbă de ele, şi femeile se speriau. Numai în cărţi temperamentele violente prezintă atracţie. (Ce-i drept, nu-mi trădam violenţa, dar femeile o intuiau.) Nu reuşeam niciodată să folosesc un limbaj tandru. Totul se reducea la actul fiziologic, nu doream decît momentul posesiunii, şi apoi să mă descotorosesc cît mai repede de ele; şi cum nu aveam temperamentul necesar nici pentru aşa ceva, îmi inspiram mie însumi dezgust. Aşadar, practic, nu am avut parte de multe relaţii, şi un timp, înainte de Tommy, chiar de nici una.

Tommy, draga de ea, era deosebită nu numai prin numele ei, prin picioarele si prin ochii luminoşi, cenuşii ca şi ceaţa. (Ceaţa este, poate, un termen de comparaţie mai potrivit decît fumul. Fumul sugerează şerpuiri şi mişcare, pe cind ceaţa, deşi şi ea se poate deplasa, are o culoare de o mai calmă uniformitate; şi în ochii lui Tommy nu se desluşea nici măcar o umbră de albastru.) Tommy mai era deosebită si prin eroica ei hotărire de a mă iubi. Am dat a înţelege, puţin mai înainte, că felul meu de a fi dur şi colţos îndepărta femeile, dar explicaţia aceasta conţine ceva mai mult decît un strop de romantică autoapărare. Probabil că femeile se simţeau respinse mai curînd de faţa mea decît de sufletul meu. Şi cît de importantă este această suprafaţă care-ţi sare în ochi, această placardă la care se uită lumea, fără să pătrundă,

de obicei, dincolo de ea. Aveam o faţă lipsită de farmec. Nimic nu ar fi putut răscumpăra nasul acela al meu (decît, poate, o operaţie estetică). Aceasta înseamnă a recunoaşte un fapt foarte demoralizant, şi nu l-aş fi recunoscut dacă n-aş fi vrut să subliniez

ceea ce am numit eroismul lui Tommy. Voi căuta să fiu drept în expunerea istorisirii, oricît de ingrat ar fi fost rolul meu în ea. în mod mecanic, am căutat s-o atrag pe doamna Uhlmeister, fără să dau faptului prea mare importanţă - şi, spre marea mea surprindere, a început să mă iubească, ba chiar a şi continuat. Am devenit amanţi. Ceea ce a fost un lucru bun. M-a făcut să am încredere în ea, şi această încredere a dezlănţuit un puhoi de dorinţă. A existat un scurt răstimp în care m-am simţit dacă nu vindecat, pentru că aşa ceva n-ar fi putut niciodată să se întîmple, măcar domolit, adăpostit. Aveam parte de tandreţe, de blîndeţe, şi de o femeie sinceră în patul meu. Tommy a devenit o parte din viaţa mea. începuse s-o viziteze pe Crystal, 1-a cunoscut pe Arthur; chiar şi soţii Impiatt o invitau din cînd în cînd, din curiozitate (pînă cînd am pus stop acestor relaţii). Şi apoi, la un moment dat, totul s-a spulberat în vînt din partea mea, fără vreun motiv special. Poate că eram prea puritan pentru a accepta multă vreme o relaţie extraconjugală. Tommy mi-a propus să ne căsătorim. Am rîs. Nu mă puteam căsători din *cauza* surorii mele. Şi acesta era un aspect complicat, care se complicase şi mai îngrozitor de cînd se întîmplaseră două evenimente. Crystal trecuse de treizeci de ani, şi Arthur Fiseh se îndrăgostise de ea. Crystal dorea să aibă un copil. (Şi Tommy de asemenea, dar la aceasta voi ajunge mai tîrziu.) Cînd Crystal mi-a mărturisit acest lucru sau cînd mi-am dat seama (pentru că

59 nu mi 1-a spus niciodată în cuvinte) prin acea telepatie care exista între noi, m-am îngrozit. Desigur, mă gîndisem că Crystal s-ar putea mărita într-o bună zi. De ce nu ? Ba chiar, cînd eram la Oxford, îi căutasem eu însumi o persoană potrivită. Dar mai tîrziu, cînd s-a pus problema, deşi îi repetam întruna că ar trebui să se mărite, ea citise adevărul în ochii mei; întotdeauna reuşise să-mi prindă unda gîndurilor. Lucrul acesta nu avusese prea mare importanţă cît fusesem amîn-doi tineri, cu viaţa înaintea noastră. Dar acum, ideea că pentru Crystal exista o limită de timp mă umplea de spaimă si de un dezgust iritat, si genera o problemă de cu totul altă natură. Şi exact atunci, în chip cu totul nefericit, se ivise Arthur. De fapt, Crystal nu avusese niciodată vreun curtezan serios, şi era încă virgină. Era o fiinţă dulce, cu inima pură, dar nici pe departe atrăgătoare. Şi întotdeauna, întreaga ei viaţă, nu făcuse altceva decît să aibă grijă şi să aibă grijă şi să aibă grijă de mine.

— Eşti răcită.

— Nu-s răcită.

— Ba eşti. Ai răcit şi încerci să-mi ascunzi.

— Ce te face să crezi c-am răcit ?

— Se vede de la o poştă. Obrajii îţi ard, ai nasul roşu, buzele inflamate. Şi te tot tamponezi pe furiş cu batista aia murdară.

— Nu-i murdară!

— N-o mai flutura în faţa mea. Doar ştii care-i regula în caz de răceală. Niciodată nu vizitez oameni răciţi.

— Tu şi regulile tale tîmpite!

— Eşti răcită cobză. Plec acasă.

— Atunci pleacă, du-te!

Tommy locuia într-un cartier rătăcit între Fulham şi Chelsea, cu vagi apropieri de Putney şi

nu departe de New King's Road, neblagoslovit de vecinătatea vreunei staţii de metrou, într-un mic apartament îngrijit, dintr-un mic imobil îngrijit, situat într-o piaţetă cu mici clădiri îngrijite, fiecare dintre ele cu miniaturale portaluri ornate, scări de lemn scîrţîitoare şi subsoluri mirositoare, în care erau depozitate lăzile de gunoi. De obicei, veneam la ea pe jos de la Parson's Green. Soseam după ora şapte, uneori mult după şapte, pentru că înainte de vizită mai aveam ceva de făcut. Acesta era un alt capitol al rutinei mele. După ce ieşeam de la birou, mă duceam fie în Sloane Square, fie în Liverpool Street ca să iau o băutură la bufetul

din staţia de metrou, în întreaga reţea a sistemului de metrouri, aceste două staţii erau singurele, din cîte am putut eu să descopăr, care au baruri chiar pe peron. Ideea construirii unor baruri chiar pe peroanele staţiilor mă aţîţa. De fapt, întreaga reţea subterană mă impresiona şi simţeam, într-un fel, că acesta e căminul meu natural. Aceste două baruri nu însemnau pentru mine doar locuri de trataţie tihnită după orele de birou, ci erau sursa unei emoţii obscure, fiind locuri de profundă comunicare cu Londra, cu izvoarele vieţii, cu cavernele resemnării la durere şi perisabilitate. Cînd îţi sorbeai acolo băutura între sase şi şapte seara, în mijlocul forfotei de călători de la orele de vîrf, simţeai parcă pe umeri, asemenea unui jug ciudat de reconfortant, oboseala întregii Londre truditoare,-acea oarbă isto-veală descătuşată de după terminarea muncii, care, într-un anumit fel, îi consolează chiar şi pe cei blazaţi, chiar şi pe cei exaltaţi. Uruitul vagoanelor care veneau şi plecau, tălăzuirea călătorilor, sosirea lor, momentele de aşteptare, apoi dispariţia lor pe vecie se constituiau într-o frescă halucinantă şi cu adevărat simbolică: atît de multe

60

61 mici momente de decizie, atît de multe mici finalităţi, continua destrămare a structurii, continua distrugere a celulelor, cea care transformă şi consumă vieţile oamenilor şi ale universurilor. Incertitudinea ordinei de sosire a metrourilor. Primejdia peroanelor. (Metrourile în chip de arme aducătoare de moarte.) Decizia luată într-un anumit moment (dar care moment anume ?) de a lăsa jos paharul şi a te urca în următorul metrou. (Dar de ce în acela ? Doar peste două minute va sosi un altul.) *Ah qu'ils sont beaux Ies trains manques!*[1], iar eu eram chemat să ştiu acest lucru. Şi apoi, o dată urcat în metrou, acea senzaţie a vieţii proprii care-şi croieşte drum, cotiturile atente şi deliberate care se transmit atît de subtil trupului călătorului, aplecările şi virările în puncte de irevocabilă schimbare şi despărţire de drumuri. Trenul conştiinţei, momentul prezent, micul metrou luminat care străbate lungul tunel tenebros. Inevitabilitatea acestor lucruri si, totuşi, infinita lor varietate : oribilele străfulgerări de lumină a zilei, binecuvântatele plonjoane îndărăt în întuneric; staţiile, fiecare dintre ele unică, iluminaţia sinistră de la Charing Cross, întunecimea misterioasă de la Regent's Park, paragina de la Mornington Crescent, melancolia futuristă de la Moorgate, monumentala structură metalică de la Liverpool Street, îngemănarea de *nrt nouveau* de la Gloucester Road, groapa barocă în care-i cufundată Barbican, subiect adecvat pentru Piranesi[2]. Iar vara, excursia la ţară pe care ţi-o oferă tera-samentele înflorite ale liniei districtuale din direcţia vestică. Eu, însă, prefer tunelul întunecat.

1. ^Ah, ce frumoase sînt trenurile pierdute!" (fr.) (n.tr.).
2. Giovanni Battista Piranesi (1720-1778) - gravor şi arhitect italian, cu o viziune fantastică (n.tr.).

Ieşirea metroului la suprafaţă îţi evocă un vierme smuls din gaura lui. Cel mai mult îmi plăcea linia centrală. Douăzeci şi şapte de staţii pentru cinci pence. într-adevăr, în schimbul unei monede de cinci pence poţi atinge cîte staţii îţi doreşte inima. Uneori parcurgeam întregul traseu (îţi ia mai puţin de o oră) înainte de a mă decide să-mi iau băutura de seară la Liverpool Street sau la Sloane Square. Şi nu eram singurul. Mai erau şi alţi pasageri de cursă lungă, mai cu seamă iarna. Oameni fără căpătîi, singuratici, alcoolici, drogaţi, disperaţi. Ne recunoşteam unii pe alţii. Era un loc care mi se potrivea, eram într-adevăr un cetăţean al lumii subterane. (M-am si gîndit să intitulez această poveste *Memoriile unui om din subterane* sau, pur şi simplu, *Linia centrală.)*

Astăzi, vineri, îmi luasem băutura la Sloane Square. Cele două staţii sînt foarte diferite, ba chiar opuse. Sloane Square are o înfăţişare simplă, luminoasă, modestă, modernă care te bine-dispune, în timp ce Liverpool Street e vastă, ameninţătoare şi metafizică. Şi barurile se deosebesc, în sensul că la Liverpool Street poţi sta realmente cu băutura pe peron, în timp ce la Sloane Square vezi metrourile pe o fereastră, îmi luasem deci întăritoarele într-un colţişor intim, luminos, şi sosisem la Tommy la şapte şi jumătate, Tommy avea mai mult simţ al

stilului decît Crystal şi apartamentul ei era confortabil şi drăguţ, într-o manieră de talmeş-balmes. Avea un televizor, dar îl acoperise cu un şal de casmir de îndată ce-am intrat eu. (Detest televiziunea. Am aflat că omul de mijloc îşi petrece azi doisprezece ani din viaţă privind la televizor. Nu-i de mirare că planeta se duce de rîpă.) Tommy colecţiona copilăreşte „lucruri drăguţe", obiecte ieftine japoneze sau din Hong Kong, bibelouri victoriene,

62

63 asa-zise antichităţi de la dughenele de vechituri, vaze, farfurii, suluri de pergament, evantaie, figurine, statuete de animale, şi alte curiozităţi de neclasificat pe care nimeni altcineva nu le dorea. Tot ce era ieftin şi ţipător o atrăgea. (De aici pasiunea ei pentru teatru.) Apartamentul era supraîncărcat. (Dar strălucea de curăţenie.) Poate că, aşa cum se întîmplă cu multe femei nefericite, însuşi colindatul prăvăliilor devenise o pasiune. Cumpăra în permanenţă bijuterii ieftine, haine ieftine, dar niciodată un veşmînt serios care să arate a îmbrăcăminte, ci pur si simplu un mişmaş de ţoale pe care le combina la întîmplare în multiple variaţii. Mîinile ei erau întotdeauna încărcate de inele. Nu cred că avea vreo rochie întreagă. In seara asta purta o fustă scoţiană galbenă, de prost gust, ciorapi colanţi verzi şi un pulover lung albastru închis, strîns cu un cordon de piele. La gît avea un colier de mărgele din sticlă neagră de care atîrna un medalion. Era subţire şi graţioasă, dar în afara ochilor şi a picioarelor, nu era frumoasă. Avea ochi prelungi si uşor migdalaţi, deosebiţi de ai lui Crystal, care erau mari si rotunzi ca ochii de pisică. Picioarele îi erau lungi si frumos modelate. Gambele unei femei pot fi perfecte : aşa erau ale lui Tommy. Dar nu i-am spus-o niciodată. Trebuia să-mi păstrez cît mai multe avantaje faţă de Tommy. Obrajii ei îşi pierduseră prospeţimea tinereţii şi erau uşor ciupiţi de vărsat. Ceea ce mi se părea atrăgător, deşi nu-i spusesem nici acest lucru vreodată. Părul îi era castaniu, cu reflexe cenuşii, şi-i atîrna în bucle naturale, moi, bine pieptănate. Vorbea cu o precizie afectată si o voce subţirică, cu uşor accent scoţian. Avea un nas mic si mofturos şi o gură mică şi mofturoasă, trăsături care puteau exprima o mare doză de îndărătnicie îmbufnată.

64

şi care deveneau foarte antipatice în asemenea momente.

— Ei bine, de ce nu pleci? Ce zaci acolo şi bei, deşi ai venit gata băut, după cum miroşi. Mă necăjeşti numai, dar fără hotărîri serioase, nu-i aşa? Sîntem tot ca înainte, nu-i aşa, iubitule? Nu-i aşa ?

— Nu. Nu cred.

— Nu preferi să rămîi aici, cu o femeie care te iubeşte, decît s-o porneşti prin ploaie şi furtună? Nu preferi? Ah, de-ai şti cum mă răneşti cu vorbele tale vag ameninţătoare; eşti crud ca un gangster, strici în mod deliberat toată plăcerea întîlnirilor noastre; zaci acolo şi bei şi stai bosumflat şi nu vrei pentru nimic în lume să-mi mai dai o zi din săptămînă. De ce nu ne putem întîlni şi miercurea ?

— Ştii bine că nu ne putem întîlni miercurea.

— De ce nu ? Pentru că aşa decretezi tu ? Mi-e lehamite de toate decretările tale. Miercuri nu-i o zi? De ce nu ne putem întîlni şi miercurea?

— Miercurea e zi dată.

— Cui?

— Miercurea e o zi pentru mine însumi.

— Te simţi groaznic cu tine însuţi, pur şi simplu te găseşti deprimant. Nu-i aşa? Nu-i aşa?

— îmi place amărăciunea şi deprimarea.

— Nu te cred. Eşti un mincinos patentat. Nu cred nici că lunea te vezi cu domnul Duncan. Şi nu mai cred nici că miercurea eşti singur. E o altă femeie la mijloc.

— Oh, Thomas, scumpo, nu înrăutăţi lucrurile dovedindu-te proastă şi vulgară şi, te rog, alun-gă-ţi de pe faţă expresia asta oribilă şi agresivă. Sînt atît de obosit!

— Obosit! Obosit! Şi eu sînt obosită.

— N-ai făcut toată ziua nimic altceva decît să baţi prăvăliile şi să cumperi tot felul de gunoaie.

65 — Mi-am scris cursul pentru luni.

— Ha, ha!

— Şi am făcut păpuşi de cîrpă.

— Păpuşi de cîrpă. Dumnezeule! Noi sîntem păpuşi de cîrpă.

— Foarte bine. Priveşti cu dispreţ tot ce fac eu. Şi eu privesc cu dispreţ tot ce faci tu.

— Habar n-ai ce fac.

— Şi e o altă femeie la mijloc. Laura Impiatt. Cu ea te întîlneşti miercurea. Cunosc eu femeile de genul ei - colecţionează bărbaţi, a pus ochii pe tine.

— Nu fi stupid de geloasă pe celelalte femei, îmi dă senzaţia că sexul vostru e realmente inferior.

— Nu sînt geloasă pe celelalte femei, nu vorbesc la modul general, sînt geloasă pe o persoană anume.

— Ăsta nu-i un argument. După cum nu-i nici fapt.ul că strigi.

— Mă enervezi deliberat ca să-mi zăpăceşti gîndurile.

— Nu-i vina mea dacă tu gîndesti intuitiv ir. loc să gîndesti logic. Se pare că asta-i mîndria femeilor.

— Dacă ne-am întîlni mai des ne-am certa mai puţin. Trebuie să te văd mai des. Am să vin k tine la birou.

— Dacă faci aşa ceva, nu mă mai vezi deloc.

— Cînd ai de gînd să-ţi zugrăveşti apartamentul, aşa cum ai spus ? Ai afirmat că un barba: nu are niciodată preocupări mai inocente deci' atunci cînd îşi zugrăveşte apartamentul.

— Tommy, nu putem continua în felul ăsta.

— Nu vreau să continuu în felul ăsta. Vreau *si* mă mărit cu tine. Vreau un copil. Am treizeci s patru de ani.

— Ştiu că ai treizeci şi patru de ani. Mi-o repeţi întruna.

— Mi-ai mîncat ani din viaţă.

— Doar trei, draga mea.

— Mi-i datorezi.

— Nimeni nu datorează nimănui nimic pentru aşa ceva.

— Te-ai ţinut de ruine...

— Fii corectă. Tu te-ai ţinut de mine.

— Vreau un copil.

— Atunci du-te şi umple-ţi pîntecele în altă parte.

— Vorbeşti grosolan şi vulgar, foloseşti un limbaj oribil numai ca să mă răneşti. Nu-i aşa?

Nu-i

? Nu-i

— încetează cu întrebările astea înnebunitoare şi lipsite de noimă.

— Cine ţipă acum?

— Pur si simplu ocoleşti argumentele mele, nu vrei să asculţi nimic din ce nu-ţi convine.

— N-am remarcat să fi expus vreun argument pînă acum. Te iubesc. Nu vreau orice copil. Vreau copilul tău.

— Ei bine, eu nu vreau nici un copil şi nu vreau să mă căsătoresc. Or, cum tu le doreşti pe amîn-două, înseamnă că trebuie să ne despărţim.

— Nu ne putem despărţi.

— Dacă te-aş convinge că ne *putem* despărţi, lucrul ar fi ca si făcut.

— Asta n-am să cred niciodată. Sîntem, fiecare dintre noi, ultima şansă a celuilalt.

— Eu s-ar putea să fiu ultima ta şansă. Dar tu nu eşti aşa ceva pentru mine, slavă Domnului! Uite ce-i, Tommy, lasă-mă să plec. Hai s-o rupem frumos, fără vărsare de sînge.

— Nu mai eşti drăguţ cu mine...

— Cum as putea fi drăguţ cînd sînt prins în capcană ?

66

67 — Nu eşti prins in capcană mai mult decît oricare alt om. Am putea să ne bucurăm împreună de libertate, dacă...

— Cine a vorbit de libertate?

— Tu - n-ai spus că eşti prins în capcană?

— Nu dau nici o ceapă degerată pe libertate; nici nu cred că există aşa ceva. Dar nu-mi place să fiu legat de mîim şi de picioare.

— La urma urmei, nici o căsnicie nu-i fericită, şi...

— Cînd eu fug de căsătorie, tu încerci să mă convingi să mă însor cu tine spunîndu-mi c-o să fie o căsnicie ratată!

— N-am spus aşa ceva. si pentru mine n-ar fi o căsnicie nefericită, fiindcă eu te iubesc...

— Nu-mi trebuie iubirea ta, Tomkins, aşa că nu-mi produce nici o satisfacţie. Mă tem că judecata ta azi nu-i foarte limpede.

— Ce motiv ai să o rupi cu mine ?

— Nici un motiv. La un moment dat iubirea poate seca. Asta-i una dintre marile erori ale vieţii omeneşti. Oricum, interesul meu pentru tine a fost strict fizic.

— Mincinos păcătos ce eşti! Şi apoi există un motiv. Crystal.

— Nu-i vorba de Crystal. Măsoară-ţi cuvintele, Tommy.

— Nu se mărită cu Arthur Fisch?

— Nu.

— Tu n-o laşi.

— Măsoară-ţi cuvintele ! Vrei să mă vezi spăr-gîndu-ţi ceva din casă?

— Ai impresia că mă poţi înfrînge oricînd prin violenţă, nu-i aşa? Ar trebui să-ţi fie ruşine. An lipit vasul pe care mi 1-ai spart. Poftim! Lucrurile pot fi reparate.

— Nu încerca să-mi moi inima, pentru că inirm mea nu ţi-e accesibilă. Tu vorbeşti de parcă m

ne-ar sta în drum decît unul sau două obstacole şi, o dată înlăturate acestea, nimic n-ar mai putea umbri de-a pururi calea fericirii noastre. Dar greşeşti, Tommy, greşeşti! Dumnezeule, nu poţi vedea deosebirea dintre lucrurile esenţiale şi cele neesenţiale? Poate că nici o femeie nu reuşeşte s-o vadă!

— *Şi* acum, cine generalizează?

— Nu mă scoate din minţi. Pur si simplu nu vreau să mă însor cu tine. nu mai vreau nici măcar să mă culc cu tine. Foarte puţine dintre lucrurile omeneşti sînt durabile şi legătura dintre noi si-a trăit traiul. Nu mai e nimic de adăugat, nici motive secrete, nici măcar ceva ce-ar putea constitui un obiect de discuţie.

— Atunci de ce discutăm ?

— Pentru că tu nu vrei să înfrunţi realitatea.

— Am să-ţi spun eu de ce discutăm. Pentru că sîntem legaţi unul de celălalt. Nu mă poţi părăsi. Tot ce poţi face este să vorbeşti despre părăsire. Dacă ai putea să mă laşi, m-ai lăsa. Discuţia e un substitut, îţi îngăduie să pretinzi că mă laşi si de fapt n-o faci. De ce nu înfrunţi tu realitatea?

— Dacă vrei să vezi cu adevărat ce înseamnă a fi părăsită...

— Foarte bine. Vrei să spui că vinerea viitoare n-ai să mai vii ?

După aceste cuvinte se aşternu tăcerea, întreruptă doar de vîntul aspru care zgîlţîia uşor ferestrele, speriat parcă aă-şi arate întreaga tărie, şi de păcănitul picăturilor de ploaie în geam. începusem, înainte ca disputa dintre noi să o fi făcut imposibilă, o cină alcătuită din cotlete de

miel şi varză de Bruxelles si mult vin bun. Continuam să bem vinul. Eu o învăţasem *pe* Tommy să bea. Stăteam la o măsuţă rotundă acoperită cu o faţă de masă franţuzească, drăguţă, din pînză roşie

68

69 aprins, imprimată cu frunzuliţe verzi. Lămpile ardeau, cocoţate printre maldărele de obiecte amestecate. Aveai senzaţia că te afli într-o prăvălie de antichităţi. Mina mică a lui Tommy, cu degetele încărcate de inele emailate şi argintate, începu să se tîrască pe masă către mîna mea. întrebarea pusă de Tommy nu însemna decît o smucire a laţului. Situaţia dintre noi îşi avea propria structură mecanică disperată şi caracteristică. Multe dintre cele spuse de Tommy erau adevărate. Mă luase prin surprindere. După ce eu renunţasem la speranţa oricărei comunicări cu ea, scoţiană asta deşteaptă, cu glasul ei moale, izbutise să se insinueze mai departe. Căci era deşteaptă. Ştia sa manevreze o discuţie, ţinea minte o sumă de lucruri; alături de ea trebuia să-ţi menţii spiritul mereu treaz, aproape că era o plăcere să te cerţi cu ea pe tema despărţirii. Există un miez de adevăr si în afirmaţia că discuţia era un surogat al despărţirii, cel puţin în seara aceasta. Cu şcoala pe care o urmase, cu vocabularul ei bogat şi mintea-i ascuţită, Tommy ar fî putut să ajungă cineva, dacă teatrul nu i-ar fi retezat aripile. Era amabilă, inteligentă şi încerca să mă constrîngâ prin cuvinte şi nu prin lacrimi. Intr-adevăr, ne înţelegeam unul pe celălalt, ceea ce e un lucru rar, şi acum că renunţasem la actul schimbului de iubire, continuam să gust actul schimbului de replici cu ea, experienţa neobişnuită a comunicării. Numai că aceasta nu ducea la nimic. Singurătatea structurală a făpturii mele mă chema cu o autoritate neostoită, propria-mi durere mă chema îndărăt în intimitatea ei, mă chemau afară din această neînsemnată scenă de satisfacţii minore. Voiam să mă curăţ de tot balastul si să termin odată. Devenise o inerţie lipsită de noimă. Şi totuşi: iată că tocmai

70

în această seară, şi pentru că mă simţeam atît de obosit, nu puteam spune că nu voi veni vinerea viitoare. Asemenea performanţă era peste puterile mele.

— O să vin.

— Asta-i! Vezi ? îţi place numai hărţuiala. (I se simţea accentul scoţian în pronunţarea cuvîntului „hărţuiala".)

— Nu, nu-mi place. *Glndeşte-te* la cele ce ţi-am spus, te rog. Tommy. trebuie să ne despărţim. Şi n-are nici un rost să ne spunem că vom rămîne prieteni. Atîta vreme cît vom continua să ne vedem, tu vei continua să mă iubeşti, şi acest lucru face situaţia disperată, mai ales dacă doreşti un copil. E nedrept faţă de tine.

— Spui asta ca să pretinzi că eşti altruist.

— Ce naiba importă cum sînt eu ? Intre noi doi lucrurile s-au terminat. Şi acum mă duc acasă.

— Nu poţi, încă nu-i zece.

— Dacă rămîn aici, mă înfurii şi încep să sparg obiecte. Şi apoi tu eşti răcită.

— Nu sînt. Dacă-i aşa, pleacă. Te văd mîine... la Crystal... nu?

O dată pe lună, sîmbătă, Crystal o invita pe Tomrny la ea, la ora şase, la o băutură.

— Poate. Vezi să n-o umpli şi pe Crystal de afurisitul ăsta de guturai al tău. Dacă constaţi mîine dimineaţă...

— Ah, tu nu faci altceva decît să emiţi dispoziţii şi să stabileşti reguli.

— Noapte bună.

Am pornit-o în jos pe scări, trăgîndu-mi fulgarinul în timp ce coboram. Afară se cernea o ploaie măruntă si rece şi felinarele împroşcau pavajul ud cu pete mari de lumină. Am luat-o în direcţia nord. Mă simţeam deprimat si alarmat. Şi a doua zi era sîmbătă. Eram mai legat de tînăra Thomas

71 decît crezusem cînd am luat hotărirea s-o rup cu ea, din motive bine determinate. Mi-a trecut oare vreodată prin minte gîndul de a mă însura cu Tommy, de a mă depozita în raft cu eticheta de soţ al lui Tommy, un echivalent al sinuciderii pe care n-o puteam săvîrşi din cauza surorii mele Crystal? Nu. Viaţa nu se sfirşeste nici chiar cu cea mai disperată dintre căsnicii - dimpotrivă, se prelungeşte sinistru : noi prilejuri de cruzime, o viaţă de crime. Nu eram chiar atît de rău. Pe de altă parte, legăturile care mă înlănţuiau de Crystal făceau de neconceput moartea prin căsătorie. Desigur că la începutul relaţiilor noastre o min-ţisem pe Tommy. Pavasem cărarea ce ducea spre pat cu o mulţime de semiadevăruri încurajatoare. Mă încîlcisem într-o situaţie falsă şi bănuiam că nu voi izbuti să mă descîlcesc decît atunci cînd, scos din minţi de suferinţa pe care mi-o pricinuia, voi folosi toporul. Eram foarte, conştient că încă nu ajunsesem la stadiul folosirii toporului, între timp însă, nu-mi puteam îngădui s-o compătimesc pe Tommy: e îngrozitoare această retragere a compătimirii, ca şi cum am refuza să-i plîngem pe cei aflaţi pe patul de moarte. Dar mai aveam de aşteptat pînă să rup definitiv cu Thomasina Uhlmeister. Mai intervenea un factor. Din motive pe care le voi explica în curînd, nu voiam să rup cu Tommy înainte de a-mi fi dat seaina mai limpede de sentimentele nutrite de Crystal faţă de Arthur Fisch.

Pur şi

eu am

Sîmbătă

— Hilary, am uitat, fata aceea indiană a venit aseară din nou.

— Cum era îmbrăcată ?

— Un fel de jachetă lungă albastră, şi nişte pantaloni cu păuni pe ei.

Nu observasem păunii, dar, evident, era vorba de aceeaşi fată.

— A sunat la uşă?

— Nu. Nici data trecută n-a sunat, simplu se învîrtea pe aici.

— Dar a spus că mă caută pe mine?

— Data trecută a spus, pentru că întrebat-o dacă-i pot fi cu ceva de folos.

— Şi de data asta ?

— I-am spus numai „Bună !" şi mi-a răspuns cu un zîmbet.

— Mister! Ai ţinut minte să cumperi lumînări ?

— Dumnezeule, nu ! Am uitat iar, îmi pare rău. Era sîmbătă dimineaţa. Mă aflam în bucătărie,

unde îmi călcam batistele. Pentru a evita supliciul relaţiilor sociale de la spălătoriile cu autoservire, îmi cumpărasem o maşină de spălat. Nu-i dădeam voie lui Christopher s-o folosească. Desigur că Crystal ar fi venit cu dragă inimă să-mi spele şi să facă curăţenie, dar, fireşte, eu nu-i dădeam voie. Apartamentul constituia infernul meu particular. Eram un tip moderat neglijent. Singurul lucru pe care-1 călcam vreodată erau batistele.

72

73

Batistele necălcate te pot împinge la nebunie, înainte de această activitate, răsfoiscm un dicţionar al limbii daneze, în timp ce-mi băusem ceaiul cu pîine prăjită. (In zilele de lucru gustarea de dimineaţă se alcătuia din două cesti de ceai. Plinea prăjită era trataţia pe care mi-o ofeream la sfîrşit de săptămînă.) Şi înainte de ceai încercasem să mă rad, după ce, distrat, în timp ce mă gîndeam la trecut, apâsasem cu forţă pe tubul cu cremă de bărbierit şi-l golisem tot în chiuvetă. După care am strîns tubul in palmă, făcîndu-l ghem. Era abia nouă treizeci. „Dumnezeule mare, ajută-mă sa se facă odată ora deschiderii!"

Christopher îmi plătise ceva din chiria restantă, nu prea mult. doar atît cît să mai îmbunătăţească relaţiile dintre noi. Şedea acum cocoţat pe masa de bucătărie, bălăbânindu-şi picioarele şi periindu-şi părul lung. auriu, activitate din care se oprea din cînd în cînd pentru a extrage din perie ghemotoace de puf strălucitor, pe care le arunca, grijuliu, pe podea, încă de

cînd eram la orfelinat mă enerva periatul părului, dar acum nu spuneam nimic din cauza chiriei. După interludiul relatat mai sus, ne întoarserăm la genul de conversaţie pe care o purtam de obicei în dimineţile de sîmbătă. Admirasem o *mandata* desenată de el şi i-am spus că ar fi trebuit să se facă pictor, în mod idiot, a luat spusele mele de bune şi mi-a răspuns că poate ar fi trebuit. I-am adăugat că n-avea în el destulă sîrguinţă şi autodisciplină ca să realizeze ceva. Mi-a răspuns cu revoltătoare umilinţă că, într-adevăr, nu avea stofă de sfînt. I-am spus să-l lase naibii de sfînt, dar că niciodată n-o să poată realiza ceva ca lumea. Mi-a răspuns că-i foarte adevărat, n-o să realizeze altceva decît să trăiască, implicînd prin cuvintele lui că eu nu reuşeam asemenea performanţă. Mi-a spus că eu sînt tipicul produs măcinat de anxietate al unei

societăţi competitive si că ar trebui să practic meditaţia ca să-mi calmez nervii. I-am răspuns că preferam să fiu anxios decît să mă îmbăt cu o grămadă de fetişuri orientale, false si înşelătoare. A negat că ar fî fetişuri. I-am spus că dacă nu-i vorba de fetişisme, cum se face că nu era niciodată în stare să mi le explice în cuvinte clare.

— Pentru că-i ceva ce depăşeşte cuvintele.

— Prostii!

— Vreau să spun că e un soi de experimentare, nu un crez.

— O experimentare a ce?

— E un fel de „Spiritul e totul".

— Fierul ăsta electric e spirit, si batista asta, şi soba asta cu gaz sînt tot spirit?

— Da.

— Toate fac parte din acelaşi spirit?

— Da, în esenţă...

— Aşadar intelectul şi fizicul sînt unul si acelaşi ?

— Da, vezi tu...

— Şi deosebirea dintre un spirit si altul e doar aparentă ?

— Ei bine, da, şi...

— Aşadar nu există nimic altceva decît un spirit uriaş?

— Da, dar e...

— Şi vrei să-mi spui că asta nu e fetişism?

— Dar e altceva decît gîndirea abstractă obişnuită...

— Te cred. Săptămînă trecută am auzit pe unul la radio afirmînd că toate lucrurile din univers au fost determinate în prima sută de secunde după Marea Explozie[1]. Prin comparaţie cu tine, părea mult mai lucid.

1. Teorie cosmologică *(Big-bang Theory)* ce susţine că expansiunea universului a început cu o gigantică explozie (n.tr.).

74

75 — Ştiu că dezgropi concepţii...

— Nu există nimic altceva de dezgropat.

— Dar vezi tu, baza a tot ce există fiind pur spirituală, adică aşa trebuind să fie, într-un fel tu eşti în toate lucrurile chiar de la începutul lor. înţelegi, eu fac ca fierul ăsta de călcat să existe, vreau să spun că pentru un păianjen el arată cu totul altfel, nu-i aşa?

— Dar şi păianjenul e o creaţie a spiritului tău.

— Da, desigur, şi ceea ce vede păianjenul e tot o parte a spiritului meu şi în felul acesta îmi dau seama că, în realitate, eu nu exist ca eu însumi, eu sînt de fapt totul ai trebuie să încerc să simt totul în calitate de eu însumi...

— Nu văd de ce. Se socoteşte că asa-i moral? Nu văd de ce n-ar fi moral să crezi într-o serie de lucruri distincte? De ce-i moral să reduci totul la tine însuţi? Eu gîndeam că moralitatea presupune uitarea de tine însuţi, stabilirea cu grijă a distincţiilor şi respectarea existenţei altor oameni.

— Dar ceea ce spun eu duce la uitare de tine însuţi şi, în clipa în care înţelegi că tu eşti totul, atunci iubeşti totul şi, automat, devii bun...

— Dar chiar dacă am fi cu toţii gînduri în mintea lui Dumnezeu, sau cine o mai fi, ce te face apt să devii însuşi acest Dumnezeu?

— Şi ce mă opreşte ? Vezi tu, Dumnezeu nu e o persoană uriaşă, înţelegi, nimic din el nu ţine de persoană, asta-i ideea.

— Dar noi sîntem persoane.

— Nu, nu sîntem, ăsta-i nonsens creştin. Personalitatea e o iluzie.

— Atîta timp cît ceilalţi oameni nu reprezintă structuri bine definite, nu pot avea nici drepturi bine definite. Nu-i de mirare că tu nu vrei să votezi. Dacă nimeni nu există, de ce să-ţi mai baţi capul?

— Vezi tu, creştinismul nu poate înţelege toate astea din cauza concepţiei de Dumnezeu-per-soanâ. Este ideea cea mai antireligioasă care a existat vreodată. Ideea unui Dumnezeu care se uită de sus la tine te face să simţi că eşti un lucru de nimic, un păduche, cînd, de fapt, trebuie să simţi că tu eşti Dumnezeu, că eşti spiritul universal, înţelegi, lucrurile trebuie privite exact invers, ăsta-i principiul feminin, în timp ce creştinismul e o religie de orientare masculină; totul se învîrteşte în jurul tatălui, noi cei din Occident, împreună cu Tatăl nostru din ceruri închipuim civilizaţia, vreau să spun... Cum te-ai împăcat tu cu tatăl tău, Hilary?

— Minunat. „Cinci stînjeni în adîncuri zace-al meu părinte; coralii se-mpletesc în recile lui oseminte."[1]

— Ce era tatăl tău?

— Scafandru.

— *Scafandru'!*

Se auzi soneria de la intrare. M-am dus la uşă, călcînd peste ruinele telefonului. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană.

Sosiseră Mick Ladderslow şi Jimbo Davis; amîndoi cărau perne în braţe. Mick era un tip voinic cu părul roşcat şi ochi uriaşi, sticlind drogaţi. Se bucura de mare prestigiu pentru că odată ajunsese pînă în Afganistan, unde se îmbolnăvise de gălbinare, aşa că fusese expediat îndărăt în Anglia pe spezele Majestăţii Sale.

A intrat în casă lipsindu-se de ceremonialul cuvintelor. Poate că a scos un mormăit. Jimbo era zvelt si sinuos şi stingherit, avînd o expresie blinda de sfială pe sub gene lungi. Rareori vorbea în afara unor murmure de „da... da..." si cînd se

1. Shakespearc - *Furtuna,* actul I, scena 2 (n.tr.).

77 afla confruntat cu alte fiinţe umane se arcuia tot, îndoindu-şi puţin genunchii, ca expresie a unui soi de respect surprins. Acum, şoptindu-mi: „Da, da, Hilary, bună, da!" îmi luă mina (întotdeauna proceda aşa) şi mi-o trase în jos, intr-un fel intim, de parc-ar fi vrut să şi-o apese pe coapsă. S-ar fi zis că mai curînd ne ţineam de mină decît că ne strîngeam mîinile. îl bănuiam că mă privea cu milă. La Jimbo, lucrul ăsta nu mă deranja. Cei doi băieţi şi pernele lor (presupun că doreau să-şi clădească un fel de cuib) dispărură împreună cu Christopher în camera acestuia, iar eu m-am întors la fierul de călcat.

Se auzi soneria de la intrare. M-am dus la uşă. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană. Era portarul, care m-a anunţat că toboganul crematoriului fusese deblocat cu mare cheltuială din partea administraţiei, şi că nici nu pot să-mi închipui ce gunoaie socotesc unii locatari indicat să arunce la crematoriu şi încă n-au aflat că sacii de plastic au fost inventaţi tocmai pentru a se evita ca toboganul să se astupe şi să pută clin cauză că unii oameni care n-au mai mult bun simţ si maniere decît porcii aruncă la crematoriu cojile de cartofi fără să catadicsească măcar a le inveli într-o bucată de ziar? Am răspuns în spiritul cuvenit la întrebarea lui retorică. Ciondăneala de sîmbătă dimineaţa cu portarul devenise mecanică şi intrase în rutină, dar în

dimineaţa asta nici unul dintre noi nu prea punea suflet. M-am întors la călcatul batistelor, am isprăvit cu ele, după care am început să mătur anemic podeaua bucătăriei. Scîndurile erau năclăite de grăsime si ar fi trebuit spălate, ba chiar frecate. Am împrăştiat un pumn de firimituri de pîine pe suprafaţa unsuroasă. Cînd va fi sosit în sfirşit ora de deschidere, aveam s-o întind la circiumă, poate că la barul din staţia

Sloane Square (cel din Liverpool Street era închis în zilele nelucrătoarej, dacă o să am chef să călătoresc cu metroul, sau la unul dintre localurile obişnuite, unde o să torc firul timpului de băut, apoi o să mănînc un sandviş, la o oră cam tîrzie, şi o să înfrunt ororile după-amiezei. Aş putea să-mi fac cumpărăturile săptămînale, cîteva cutii de conserve şi nişte pîine tăiată felii. Vara, adeseori moţăiam în parc. Iarna o porneam cu metroul pe linia centrală, sau mă întorceam acasă, la pat şi la somn, pînă cînd cîrciumile se redeschi-deau, lucru care-l oripila pe Christopher. încerca o autentică oroare morală în faţa acestei deliberate irosiri de conştiinţă.

Se auzi soneria de la intrare. M-am dus la uşă. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană. Era o persoană străină, un tînăr slab cu păr lung, zbîrlit şi o mustaţă portocalie, îmbrăcat în nişte blugi decoloraţi. L-am întrebat:

— îl cauţi pe Christopher?

— Cum?

— îl cauţi pe Christopher?

— Ştiu eu?

Se voia spirital.

— Atunci hotărăştc-te.

— Adică cum să mă hotărăsc? Oricum, cine-i Christopher ?

— Chiriaşul meu.

— Şi despre ce discutăm noi doi ?

— Bună ziua, am spus dînd să trag uşa, numai că tînărul îşi înfipsese piciorul în ea.

— Un momenţel, un momenţel. Dumneata eşti domnul Burde?

— Da.

Altă persoană misterioasă care mă căuta.

— Ei, atunci gîndeşte-te. Te las să ghiceşti cine sînt eu. Ghiceşte!

78

79 — Uite ce-i, nu-mi plac ghicitorile şi nu-mi plac oamenii care-şi înfig piciorul în uşa mea, e un obicei scîrbos. Ori îmi spui ce vrei, ori o întinzi de aici.

— Vai, vai, ce limbaj urît! Gîndeşte-te un pic. Ai sunat sau n-ai sunat ieri cerînd să vină cineva să-ţi scoată telefonul ?

— Ah... păi de ce n-ai spus aşa?

— Nu mi-ai dat prilejul. Ai luat-o cu Christopher de cum ai deschis uşa. Hello! Dumneata eşti Christopher ?

Mecanicul de telefoane îl saluta pe Christopher, care tocmai îşi făcuse apariţia, oferind, prin uşa deschisă, priveliştea lui Mick şi a lui Jimbo tolăniţi pe jos.

— Numele meu e Len.

— E mecanicul de telefoane, am explicat eu.

— Ei, ia să vedem care-i problema. Dumnezeule mare! Parc-ar fi trecut teroriştii pe aici! Ce masacru! Dar ce s-a întîmplat?

— Eu l-am smuls, am spus.

— Smuls! L-ai smuls, nu glumă! Un atac neprovocat asupra unui biet telefon lipsit de apărare, care-si vedea de treaba lui si nu făcea nimănui vreun rău. Cutia de legătură e crăpată toată, receptorul e ţăndări. Iţi dai seama că va trebui să plăteşti pentru asta ? Nu-i proprietatea dumitale, ştii ? Buna Mama Posta vă dă numai cu împrumut jucăriile astea, vai, vai! Şi cînd te gîndeşti la toţi nenorociţii care aşteaptă să li se instaleze telefon. Stricăciune

cu bună ştiinţă, distrugerea unui aparat modern, în perfectă stare de funcţionare. Asta-i direct o crimă, simt că-mi vine rău. Crezi că mi-ai putea oferi o ceaşcă cu ceai?

M-a retras în dormitor. Mick şi Jimbo îşi părăsiseră şi ei cuibul. Toţi patru intrară în bucătărie,

de unde am auzit glasuri însufleţite şi clinchet de veselă. Fraternizaseră pe loc. Aici, cel puţin, nu mai existau categorii sociale. *Beatles-ii,* ca şi Empedocle, aruncaseră totul în aer. La vîrsta lor, eu fusesem un solipsist feroce. M-am întins pe pat, întrebindu-mă dacă merita să trag un pui de somn pînă cînd aveau să se deschidă cîrciumile. Printr-o miraculoasă încetinire a ritmului de expandare a universului, încă nu se făcuse ora zece. Nu dădusem draperiile la o parte şi lampa de pe noptieră continua să ardă. Am stins-o. Am închis ochii şi un oribil film al întîmplărilor din trecut s-a declanşat automat. Am încercat, ca de obicei, să mă apăr gindindu-mă la Crystal, aşa cum unii oameni, în împrejurări similare, se gîn-desc la Fecioara Măria. Numai că, de astă dată, imaginea salvatoare nu mi-a mai apărut singură, ci însoţită de o alta. Arthur.

Se auzi soneria de la intrare. M-am sculat şi m-am dus la uşă. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană. Era Laura Impiatt.

Un fapt neobişnuit, dar nu lipsit de precedent.

— Intră, Laura. Apartamentul e ticsit, dar mai e loc şi pentru tine.

Laura arăta mai energică şi mai excentrică decît oricînd, cu părul cărunt revărsîndu-se pe spate si pe umeri de sub o beretă trasă bine pînă peste urechi. De sub un voluminos palton cenuşiu, o fustă de *tweed* îi cădea pînă la glezne.

— Hei, Hilary, ce *frig* e afară, a venit *iarna*! O, ce *cald e* aici, ce *plăcut*!

— Vino înăuntru. Din păcate, singurul loc unde te pot primi e dormitorul meu. Băieţii au încărcat salonul cu mobilă, şi nu mai încape acolo nici o făptură omenească.

Laura m-a urmat în dormitorul cufundat în beznă. Am aprins lampa, am împins cu piciorul

80

81 un maldăr de îmbrăcăminte sub pat, am tras cuvertura sifonată peste cearşafurile şi păturile sifonate. Nu mă simţeam stingherit. De ce? Pentru că aveam un suflet corupt? Sau din cauza unui soi de bunătate, decenţă, calm, căldură, care sălăşluiau în inima Laurei? Mi-am adus aminte de ideea lui Tommy că Laura vrea să „pună mina pe mine". Prostii!

— Hilary, n-am putea avea puţină lumină de •*t*\ ? Există, ştii.

— Nu prea multă în acest loc. Am dat perdelele la o parte si lumina cenuşie a curţii interioare s-a aşternut pe fereastră ca un voal, dar nu a pătruns în cameră. Plouă? am întrebat.

— Nu, e umed şi frig, dar senin. Stinge lampa aia, e sinistră. Pot să-mi pun paltonul aici ? Cine sporovăieşte la bucătărie ?

— Christopher, Mick, Jimbo şi Len, un mecanic de la telefoane.

— Cît de *tineri* sînt! Mă fac să mă simt străveche.

— „Flăcăii şi fecioarele de aur, ca si electricienii, se vor preface în ţărînă."[1] Oricum, tu vei fi etern tînără. îmi place fusta asta învîrtejită. Arăţi ca Natasa Rostova proaspăt întoarsă dintr-o plimbare rapidă pe Nevski Prospekt.

— Ce prostuţ eşti, *dragă* Hilary.

— Plăcută reuniunea de joi seara.

— Găseşti ? Clifford Larr mi s-a părut cam deprimant. Ne-am fi distrat mai bine dac-am fi fost numai între noi.

— Distrat? Ce înseamnă acest cuvînt?

1. Citat parodiat după *Cymbeline* de Shakespeare. In original: „Flăcăii şi fecioarele de aur, ca şi coşarii, se vor preface în ţărînă" (actul III, scena 2) (n.trj.

— Hilary, doar n-ai de gînd să te lansezi într-una din *chestiile* tale. Ştiu că vrei s-o fac pe mămica duioasă faţă de tine, dar te anunţ că n-am de gînd.

— Vaaai !

— Da, asta vrei. Te înţeleg mai bine decît îţi închipui. Citesc în tine ca într-o carte deschisă. Tu duci o viaţă închistată într-o colivie de egoism. Te sperie orice este nou. Ar trebui să încerci din cînd în cînd să mai faci ceva şi pentru alţii, nu să aştepţi întruna ca alţii să aibă grijă de tine.

— Şi totuşi, tu o să ai întotdeauna grijă de mine, nu-i aşa? Scoate-mă din mine însumi. Pur şi simplu, înşfacă şi trage!

Eu şedeam pe pat. Laura, îmbrăcată cu o bluză albă cu guler pe gît şi fusta cafenie pînă la glezne (era cnm prea plină pentru această ţinută), şedea pe un scaun cu spătar înalt, genunchii ei îmbrăcaţi în *tweed* aflîndu-se doar la cîţiva centimetri de genunchii mei. Faţa îi era neclară în lumina murdară, împîclită, dar îi vedeam ochii cafenii strălucind, poate chiar umeziţi de compătimire. De ce prin vorbăria mea stupidă, uşuratică, trezeam automat asemenea simţăminte în Laura? Aşa se întîmpla de fiecare dată. Cită înfricoşătoare milă, cită înfricoşătoare energie! Şi totuşi mă simţeam bine cu ea, ăsta era necazul, îmi inocula calm.

— As dori cu adevărat să-mi vorbeşti uneori despre tine, Hilary.

Laura îşi exprima adeseori această dorinţă.

— Am înţeles că citeşti în mine ca într-o carte deschisă.

— Da, dar nu pot să-ţi văd trecutul. De pildă, cum ai ajuns tu la cicatricea asta de pe bărbie? Sînt sigură că ţi-ar face bine să-mi povesteşti de ce e legată.

82

83 — Trecutul meu e plicticos. N-am păcate sau crime la activ. Doar egoismul pe care l-ai remarcat cu atîta amabilă dojana.

— Şi aş vrea să discutăm despre Tommy. O, dacă te-aş putea face să-ţi deschizi *sufletul*
\

— în prezenţa ta vorbesc fără ascunzişuri.

— Tu nu faci nimic fără ascunzişuri. Foloseşti cuvintele ca un ascunziş. Te *ascunzi* mereu. Dar de cine? Oricum, eu n-am venit pentru tine. Am venit pentru pantomimă. Vreau să stau de vorbă cu Christopher. Mă întreb daca l-am putea convinge să scrie un cîntec pentru noi. Şi Freddie zicea că poate inventează vreo chestie mai senzaţională pentru final.

— Ca, de pildă, să dea foc teatrului. Excelent! (Un exemplu de „chestie senzaţională" inventată de Christopher la un *gardan party :* fiecare musafir a trebuit să intre într-un sac mare de hîrtie de ambalaj şi să stea acolo nemişcat pînă cînd avea să sune o trompetă, după care urma să rupă sacul şi să iasă afară. Nostimada a constat în faptul că nu exista nici o trompetă si, după o lungă si agonizantă tăcere, musafirii au început să reacţioneze în cele mai felurite chipuri. S-a produs multă fistî-ceală şi enervare şi teatru improvizat, întîmpla-rea s-a soldat în modul cel mai de aşteptat cînd vîntul a suflat sacii de hîrtie pe şosea, împiedicînd circulaţia, şi ne-am trezit cu poliţia pe cap.)

— Oricum, vreau să mai stau de vorbă cu băieţii despre problema drogurilor. Scriu un nou articol. Mă simt faţă de copiii ăştia ca un ofiţer de la poliţia de moravuri.

Se auzi soneria de la intrare. Lâsînd-o pe Laura în dormitor, m-am dus la uşă. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană. Era Tommy.

Tommy, într-un impermeabil roşu, cu o pălărie la culoare, cu zulufii ei lungi răvăşiţi de vint şi

transformaţi în cozi de şoricel, îşi deschise gura mică într-o adîncă implorare.

— O, Hilary, ştiu că n-ar fi trebuit să... Exista o regulă strictă prin care vizitele la

domiciliu erau absolut interzise. Şi Tommy îşi găsise să pice exact cînd Laura se afla în dormitorul meu, M-am simţit orbit de o furie exasperată, menită să te scoată din minţi. Am tras-o înăuntru şi amîndoi ne-am împiedicat în firele atîrnînde ale telefonului. Am îmbrîncit-o pe uşa salonului, m-am strecurat si eu după ea si am închis uşa. Aveam doar atîta spaţiu cît să stăm unul în faţa celuilalt, înghesuiţi în mobile. Umărul meu se lovi de muchea unei mese

cocoţate pe o altă masă, si se auzi un uşor pîrîit. Am ţintuit-o pe Tommy cu spatele la uşă, înşfăcîndu-i ambele braţe şi împirigînd-o violent, strivindu-i carnea cu toată puterea şi suierîndu-i:

— Ţi-am spus... că n-ai voie să vii... să nu vii niciodată în felul ăsta... ţi-am spus...

Gura mică a lui Tommy rămăsese deschisă şi ochii prelungi, inocenţi şi cenuşii, i se umplură instantaneu de lacrimi. Pălăria i e strîmbase din cauza apăsării capului pe tăblia uşii. Am împins-o mai mult, încleştîndu-i braţele, de parcă aş fi vrut s-o fac să treacă prin lemn sau s-o zdrobesc ca pe o gînganie. îi scăpă un scîncet de durere. Continuam să-i şuier:

— Ţi-am spus să nu vii niciodată aici, ţi-am spus...

Se auzi soneria de la intrare. Am eliberat-o pe Tommy din strînsoare şi m-am furişat afară din cameră, închizînd-o acolo. M-am dus la uşă. Mă întrebam dacă n-o fi fata indiană. Era fata indiană.

N-am şovăit nici o clipă. Cu o mînă mi-am luat fulgarinul din cui, cu cealaltă am tras uşa de la

84

85 r

intrare după mine. Nici măcar nu am aruncat o privire vizitatoarei mele. nici măcar n-am aşteptat liftul. Am trecut pe lingă ea, traversînd palierul spre scări şi, din mers, am apucat-o imperios de mîneca jachetei. Am început să alerg pe scări în jos, ascultînd lipăitul paşilor ei în urma mea. In mai puţin de un minut de cînd auzisem soneria ne si aflam in strada care, prin nu ştiu ce miracol, era inundată de lumina scînteietoare, albastră a unei ploi ţinute în frîu.

O pornisem prin partea nordică a grădinilor Kensington, în direcţia aleii ce înconjoară lacul. Mă întrebam în treacăt oare cît timp vor rămîne liniştite cele două femei în camerele lor, precum oamenii lui Christopher în sacii de hîrtie, fără să afle fiecare de prezenţa celeilalte. Nu aruncasem încă nici o privire misterioasei mele urmăritoare. Cît timp traversasem şoseaua o ţinusem de mîne-că si nu de braţ. Nu se rostise nici un cuvînt intre noi, mergeam în perfectă tăcere.

Soarele era invizibil, dar peste parc se lăsase o lumină difuză. Aleile asfaltate, ude de la ploaia de dimineaţă, irizau o strălucire albăstrie, în care jucau reflexe estompate. Văzduhul umed dădea contururilor o claritate vag mohorîtă. în dreapta, panorama roşiatică oferea privirii statuia ecvestră de bronz a lui Watts, obeliscul lui Speke. Un vînt rece mîna cirezi de frunze veştede, pe care le lipea apoi, flasc, de asfalt. Cea mai mare parte din pomi se dezgoliseră, doar cîţiva stejari îşi păstraseră frunzişul fanat. Platanii, asemenea unor viţe gigantice, îşi fîlfîiau fructele pe cerul luminos plumburiu. Incitaţi de umiditatea electrică, cîţiva cîini goneau frenetic în depărtare.

Mă simţeam detaşat, extraordinar, de parcă o calmă damnaţiune pogorîse asupră-mi. Mi-am

întors în sfîrşit privirea spre fata indiană, şi ea s-a uitat la mine şi mi-a zîmbit. Astăzi purta un fulgarin negru şi pantaloni negri. O eşarfă albastră, udă leoarcă (probabil că umblase prin ploaie), care-i acoperise capul, îi lunecase acum pe umeri. Coada lungă era adăpostită sub fulgarin. Faţa şi părul îi erau umede. Trăsăturile, deşi mai neregulate, mai puţin spiritualizate decît îmi apăruseră la prima vedere, păstrau acel rafinament emaciat al rasei ei. Ochii foarte negri şi luminoşi exprimau oarecare emoţie. (Sigur că nu milă? Oare dorinţa de a plăcea?) Gura, cu buzele subţiri şi lungi, părea aproape abstractă în delicateţea ei, şi abia puţin mai pigmentată decît restul feţei, întregul chip era palid, palid, de cel mai palid măsliniu gălbui, acea paloare uniformă care face să pălească banalul roz şi alb al raselor mai grosolane.

în timp ce ne apropiam de aleea Serpentine am rostit:

— Ei?

Mi-a răspuns cu un nou surîs. Am continuat:

— Uite ce-i, dumneata ai provocat toate astea. Nu crezi că e momentul să-mi dai o explicaţie, domnişoară Mukerji, sau cum te-o fi chemînd? Dumneata ai venit la mine, nu eu la dumneata. Dumneata m-ai căutat, nu? Eu mă numesc Hilary Burde.

— Da... ştiu.

Vocea ei a fost o mică surpriză. Mă aşteptam la accentul acela puţin peltic, de neconfundat, de neînlăturat, şi atît de fermecător. Dar rostirea ei era pur englezească, ba chiar, cum aveam să descopăr mai tîrziu, cu rezonanţe londoneze.

— Ei bine, ce doreşti?

Zîmbi, dezvăluind un şirag de dinţi strălucitori şi făcu un gest de neajutorare, înălţîndu-şi

sprîncenele, de parcă întrebarea mea ar fi fost neaşteptată, complexă, dificilă,

— Nu vreau să fiu stăruitor, dar dacă dintre toţi bărbaţii din Londra m-ai căutat pe mine, presupun că trebuie să existe un motiv oarecare; poate că doreşti să te ajut cu ceva. Dar dacă nu-mi spui despre ce-i vorba, nu te pot ajuta cu nimic, nu-i aşa?

Mă întrebam dacă nu era cumva deranjată la minte, o nebună. Speculaţia era bizară.

— Am vrut pur şi simplu să te cunosc.

— Dar de ce? De ce tocmai pe mine? Cum de mi-ai aflat numele?

— îl ştiam. Am vrut să te văd. Să-ţi vorbesc. Asta-i tot.

Am întrebat-o:

— Eşti o cocotă ?

întrebare cam brutală, dar răspunsurile ei vagi şi surâzătoare mă enervau. Sugestia mea părea să o întristeze.

— Nu, fireşte că nu.

— Mă rog, nu reuşesc să te descifrez. Doreşti bani?

— Nu, nu.

— Atunci *ce* vrei ?

— Să te cunosc, repetă ea.

Trecusem de mica fintînă cu doi urşi îmbrăţişaţi (care a încîntat-o atît de mult pe Crystal cînd am adus-o odată aici) si ajunsesem la misterioasa grădină de piatră de la capătul lacului, care îmi părea întotdeauna că face parte din alt oraş (Leningrad?) sau că ar fi o poartă mascată către un tărîm straniu (Acheron?). Urnele îm-prejmuiesc cinci bazine octogonale, şi un mic pavilion de piatră priveşte, printre contururile cîtorva nimfe, către curba lacului dantelată de pomi. Vara fîntînile ţîşnesc. Iarna locul arată

plăcut abandonat. Am străbătut pavajul lunecos şi ne-am aşezat pe o bancă umedă. Cîţiva porumbei si cîteva vrăbii se apropiară cu şovăielnică speranţă.

— Care ţi-e numele, domnişoară Mukerji? Nu mă aşteptam să mi-l spună, dar îmi răspunse pe loc:

— Alexandra Bissett.

— Alexandra Bissett? Nu, nu! Toate au o limită, nu se poate să arăţi cum arăţi si să te cheme Alexandra Bissett.

— Tatăl meu a fost ofiţer englez. Mama era br ah mină.

— înţeleg. Deci eşti un fel de prinţesă. Unde te-ai născut?

— în Benares.

— Bine, domnişoară Bissett...

— Te rog, spune-mi...

— Alexandra ?

—- Nu, nimeni nu-mi spune aşa. Toţi mă strigă

Biscuit.

— Biscuit?

— Da. întîi îmi spuneau Bissett. Pe urmă Biscuit cu ciocolată. Pe urmă pur şi simplu Biscuit.

— Cine sînt „toţi" ?

— Care „toţi"? '

— Ai răspuns că toţi îţi spun „Biscuit". Cine sînt toţi?

— Prietenii mei.

Glasul, manierele făceau imposibilă o clasificare. Nu sugera o persoană foarte educată, exista în ea un soi de simplitate stîngace. Şi totuşi avea o spontaneitate demnă şi plină de încredere care era în sine un semn de cultură, în orice caz, nimic din chicoteala obraznică a tîrfelor amatoare. Zîmbea, vădit amuzată de nedumerirea mea.

88

89— Discuit, dar de ce m-ai ales pe mine? De ce tocmai eu?

— Te-am văzut în metrou. Să zicem.

— Da. să zicem. Şi să zicem că purtam de gît o placardă pe care îmi era scris numele. Şi să zicem că ai decis pe dată că sint cel mai atrăgător bărbat din Londra. Ştiu că sînt un tip mare şi frumos - mă rog, mare sînt. Dar, nu, nu ţine. încearcă altă versiune.

— Te-am văzut la barul din Sloane Square.

— Poate că da. Dar de ce m-ai urmărit pînă acaaă şi cum de mi-ai aflat numele? Biscuit... uite ce-i... pot să-ţi ţin mîna?

I-am strîns cu grijă mîna lungă şi delicată, atît de fragilă, incit ai fi zis că se sparge în încleştarea mea. Şi cînd i-am luat mîna, m-a străbătut un fior din vechea, nuda dorinţă bărbătească, dorinţă care fusese tot timpul prezentă, dar înăbuşită de uimire.

Kîse încurcată. Dacă as fî continuat s-o socotesc o cocotă interesantă, acest simplu rîs mi-ar fi dovedit că greşesc, îşi întoarse capul, răspunse strîngerii mele cu o apăsare surprinzător de puternică a degetelor, apoi îşi retrase mîna, înde-părtîndu-se puţin de mine şi se ridică în picioare.

— Trebuie să plec.

— Biscuit! Nu se poate să pleci! Nici măcar nu mi-ai spus „Hilary".

— Pot să-ţi spun aşa?

— Da, desigur. Dacă eu îţi spun Biscuit, tu trebuie să-mi spui Hilary. E o regulă.

— Hilary...

— Bine. Şi acum vii cu mine să bem ceva, după care vom lua masa, iar tu ai să-mi elucidezi tot misterul.

— Nu, trebuie să plec. Trebuie să mă întorc.

— Să te întorci, unde? De ce? Trebuie să te duci la acei „toţi"?

— Nu înţeleg. Trebuie să plec. lartă-mă. Da, te rog, iartă-mâ.

în sfîrşit, exprimarea ei avea o rezonanţă străină.

— N-am să te iert dacă pleci. Unde locuieşti? Unde te pot găsi? Cînd o să te revăd? O să te *revăd,* nu-i aşa? Biscuit, te rog...

— Da. Ne vom revedea. Da.

— Făgăduieşte-mi. Jură-mi. Jură-mi pe... Big Ben[1].

Rîse.

— Jur pe Big Ben că o să ne revedem.

— Dă-mi adresa ta.

— Nu.

— Lasă-mă să-ţi dăruiesc ceva. Ceva care să dovedească mai tîrziu că n-a fost doar un vis. Ah, Dumnezeule, ce...

M-am ridicat şi eu, m-am aplecat şi am cules o piatră de pe pavajul ud. O piatră neagră, netedă, elipsoidală. I-am dat-o.

Părea mai pătrunsă de emoţie decît în orice alt moment al întîlnirii noastre.

— O, îţi mulţumesc, îţi mulţumesc mult...

— De fapt eu am nevoie de această dovadă, nu tu. Dă-mi voie să te conduc acolo unde mergi.

— Nu. Trebuie să rămîi aici. Eu plec.

—-Dar cum am să te pot regăsi? Ai să vii din nou la mine, ai să vii acasă la mine?

— Da, am să vin.

— Din cauza lui Big Ben?

— Da, da.

— Cînd?

— Trebuie să plec. Rămîi aici.

începu să se îndepărteze de mine, mergînd întîi de-a-ndăratelea, apoi privind în urmă peste

1. Celebrul turn cu ceas din ansamblul Parlamentului din Londra (n.tr.).

91umăr, de parcă mă ţintuia locului cu ochii ei. A plecat ţinînd piatra în mină, ferind-o de fluturarea poalelor fulgarinului negru. Dispăru în cele din urmă pe după pavilionul de piatră de la capătul grădinii, topindu-se înspre Bayswater Road. De îndată ce n-am mai văzut-o, am început să alerg. Ca o săgeată am cotit către gardul parcului. Dar, probabil că în aceeaşi secundă pornise şi ea să fugă. Nu i-am mai descoperit nici urma printre pietonii care circulau în ambele direcţii pe trotuarele ude şi aglomerate. Timp de cîteva minute m-am învîrtit în sus şi-n jos, căutînd-o, dar în zadar. Se evaporase.

Sîmbăta era ziua de vizită la Crystal. De obicei mă duceam devreme la ea, pe la şase şi jumătate. O dată pe lună, Tommy, sosind separat (nu avea voie să sosească împreună cu mine), venea la ea)a o băutură, si dispărea la semnul meu, pe care i-l făceam la şapte si zece. Aşadar, ca să nu fie lipsită de vreun minut din preţioasa mea prezenţă, ea sosea întotdeauna prima. Tommy şi Crystal nu fuseseră croite de natură să se înţeleagă sau să se placă una pe cealaltă, dar cum amîndouă erau fete bune si mă iubeau, se străduiau să facă faţă, Amîndouă erau posesive în ceea ce mă privea, dar, cu mult tact, îşi separaseră sferele de influenţă, aşa încît nu se ivise aproape nici un conflict. De fapt, întregul tact era de partea lui Tommy. Ea îşi dobîndise mai recent poziţia si avusese inteligenţa de a înţelege pe deplin natura relaţiilor mele cu Crystal. Tommy ştia foarte bine că un pas greşit în această direcţie ar fi echivalat cu sfirşitul ei. Şi nu făcea nici un pas greşit. Trebuie să arăt că lui Tommy îi povestisem cîte ceva despre copilăria mea, dar numai în linii mari şi, pe cît mi-a stat în putinţă, fără

nici o tentă emoţională. Firește, Crystal si Tommy nu-şi făceau niciodată confidenţe. Amîndouă s-ar fi temut prea tare de aşa ceva. Dar, după cum am spus, erau fete bune si-şi arătau bunăvoinţă una alteia.

Mă aflam într-o dispoziţie ciudată. Intîmplările derutante din acea dimineaţă mă umpluseră de un soi de exaltare nervoasă. Laura îmi spusese că detestam orice lucru nou. Nu era întru totul adevărat. E drept că nu provocam eu schimbarea, dar, atunci cînd intervenea, era încă în stare să mă învioreze. Ce apariţie frumoasă şi stranie şi ce putea oare să însemne? Foarte rar se ivea cîte ceva în viaţa mea, uneori un lucru de nimic, cîte un fleac mult mai neînsemnat decît ce se petrecuse în această dimineaţă, dar care mă tulbura, dîndu-mi senzaţia unei posibile salvări. Oare orice semn nou trebuie să vestească ceva sinistru, orice vizitator neaşteptat trebuie să fie de la poliţia secretă? Nu mai existau surprize plăcute, nevinovate, care să-mi înfioreze carnea asta obosită si coruptă? Poate, însă, şi era, firește, mai mult decît probabil, întreaga aventură se va dovedi a fi nici fermecătoare, nici ameninţătoare, ci pur si simplu lipsită de noimă. Poate că gustasem deja ce era mai bun în Biscuit. Poate că îmi si dăruise tot ce putea ea dărui. Şi acum, seara, pe măsură ce mă apropiam de North End Road,

mintea începu să-mi fie absorbită de o adîncă îngrijorare legată de Crystal, iar strania imagine a fetei indiene se estompă.

Camera ocupată de Crystal era destul de spaţioasă si ar fi putut să fie plăcută dacă ea s-ar fi priceput cît de puţin să o înfrumuseţeze. Era luminată de lampa din plafon, dar şi de o lampă mai discretă cu un abajur din pergament, pe care se desluşea o corabie pîrlită, şi care era aprinsă

92

93numai pentru musafiri. Mobila se alcătuia din masa de lemn, acoperită numai sîmbâta cu o faţă de masă, un bufet din lemn furniruit, lucios, pe care se înşira un convoi de elefanţi din abanos, patul îngust al lui Crystal. aşternut cu o cuvertură din satin verde, două fotolii cumpărate la o dugheană de vechituri, trei scaune cu spetează înaltă şi un covor subţire, întunecat si ros, care părea să fi crescut din podea. Tapetul decolorat avea un desen pe care-ţi venea greu să crezi că o minte normală, ca să nu mai spunem una raţională, l-ar fi putut concepe. Mai exista şi un aparat de radio, dar televizor nu. Nu i-aş fi dat voie lui Crystal să-şi cumpere un televizor. Poate că ar mai fi învăţat cîte ceva din emisiuni, dar preferam o ignoranţă cinstită decît un asemenea dascăl. Mai asociam televizorul şi cu orfelinatul, unde devenisem un maniac, interdicţia de a mă uita la televizor fiind folosită împotriva mea ca o pedeapsă mult mai eficientă decît bătaia.

Cînd am intrat, cele două femei se ridicară în picioare. Tommy părea foarte nervoasă si doritoare să fie asigurată de mine prin vreun semn inefabil. Amîndouă puteau citi starea mea de spirit, aşa cum cîinii îşi ghicesc stăpînii, observînd probabil gesturi imperceptibile de care eu eram inconştient.

— Ţi-am spus să nu vii, m-am adresat către Tommy. Eşti răcită.

— Nu sînt răcită, răspunse Tommy cu bravură. Tu ai pur şi simplu fobia guturaiurilor.

Era timid arogantă si vag impertinentă pentru că-şi dăduse seama că regretam purtarea mea de dimineaţă.

— Dacă Crystal se molipseşte de la tine o să-ţi pară rău.

— Nu cred că Tommy e răcită, interveni Crystal.

Amîndouâ îmi zîrobiră. Mi-am dezbrăcat fulgarinul şi m-am aşezat la masa care, în onoarea mea, fusese acoperita cu un milieu de dantelă albă. Mă simţeam ceva mai bine. Ori de cîte ori veneam în preajma surorii mele încercam o senzaţie de înseninare, de uşurare a poverii. Se aşezară şi ele, iar Crystal turnă un al treilea pahar de vin pentru mine.

— Mai plouă?

— Da.

Ştiam că Tommy nu i-ar fi suflat un cuvînt lui Crystal despre cele petrecute în cursul dimineţii la mine acasă, despre felul cum o primisem, despre plecarea mea bruscă, despre cele ce s-or fi întîmplat după plecarea mea (si care constituiau acum un nou subiect de anxietate pentru mine). O instruisem bine pe Tommy. Şi nici acum, cu mine de faţă, n-ar fi făcut cea mai mică aluzie. Existau atîtea subiecte pe care noi, cei trei, nu le puteam atinge si pe care nici Tommy şi Crystal nu le putuseră discuta înainte, încît ai fi putut crede că conversaţia o să lîncezească. Totuşi, de fiecare dată vorbeam degajat între noi despre tot felul de fleacuri şi îmi imaginam că tot aşa procedaseră Crystal si Tommy în lipsa mea.

— Care-i pronosticul vremii ?

— Ploaie şi frig.

— Magazinele au început să se pregătească pentru Crăciun.

— In Regent Street au început să atîrne podoabele.

Detestam subiectul Crăciunului şi m-am scuturat de el.

— Arată-mi materialul pe care ţi l-a adus clienta cea nouă.

— Da. Tocmai i-l arătam lui Tommy.

94

95Crystal scoase materialul dintr-o cutie de pe pat şi-l întinse pe masă. Modelul imprimeului era foarte înrudit cu cel al tapetului.

— Nu-i drăguţ?

— Foarte drăguţ.

Crystal îl împături la loc în cutie si-l duse în bucatărioară, unde îşi ţinea lucrurile de croitorie într-o valiză.

Tommy şedea lîngă mine, iar fusta ridicată peste genunchi îi dezvelea gambele lungi şi perfecte, (în mod absolut inconştient, în afară de Crystal, era femeia cea mai lipsită de cochetărie pe care o cunoscusem vreodată.) (Picioarele lui Crystal erau însă ca doi butuci), îndată ce ieşi Crystal, Tommy începu să-şi suflece mîneca puloverului şi, uitîndu-se la mine cu subînţeles, dădu la iveală două vinătăi mari chiar deasupra cotului. M-am uitat la petele vinete şi apoi la faţa ei. A înţeles pe dată că greşise. Orice gest făcut pe ascuns sau orice aluzie la lucruri secrete era tabu. Pe de altă parte, eu eram într-adevăr gata să-mi regret purtarea, dar nu să mi se reamintească grosolan că greşisem. M-am încruntat. Tommy şi-a tras în grabă mîneca în jos. Crystal reintră în cameră.

— Ei bine, am rostit aproape imperceptibil, am făcut o mişcare din cap, semnalul de plecare pentru Tommy.

S-a ridicat grăbită, cu faţa rigidă, gata să izbucnească în lacrimi.

— Trebuie să plec. îţi mulţumesc mult, Crystal. Am urmărit-o pe Tommy în timp ce-şi îmbrăca

impermeabilul. Se lupta din greu să-şi reţină lacrimile, dar pînă la urmă izbuti. Plînsul ar fi constituit o nouă crimă de neiertat.

— La revedere... spuse cu glas tremurat. Am lăsat-o să se îndrepte spre uşă.

— Bună seara. Tommy dragă. Uşurare. Mila precumpănise.

— Bună seara... Ililary... pe săptămîna viitoare... si luni am să-ţi scriu, ca de obicei. Bună seara.

Fireşte, Crystal nu a comentat faptul că o expediasem pe Tommy cu o jumătate de oră mai devreme.

Acum rămăsesem faţă-n faţă cu ea.

Trebuie să precizez că nu exista nimic nefiresc în relaţiile mele cu Crystal. Dar pur şi simplu eu eram ea. Trebuia s-o ştiu acolo, ca pe Dumnezeu. Şi prin „acolo" nu înţeleg neapărat în prezenţa mea. Simţeam nevoia s-o văd regulat, dar nu foarte des. Trebuia doar să-mi fie oricînd la înde-mînă, într-un loc fixat şi controlat de mine. Trebuia să ştiu, în orice moment, unde se găseşte. Aveam nevoie de inocenţa ei sechestrată, aşa cum un om ar putea dori ca partea cea mai bună din el să se cristalizeze separat, într-o pură divinitate. Doream să rămînă virgină? Da.

Toate acestea însă nu elucidau în nici un fel problema lui Arthur. Voiam ca sora mea să continue a fi pe veci ceea ce era pentru mine, dar, pe de altă parte, doream şi să fie fericită. Poate că mă mulţumisem cam prea mult timp cu formula că fericirea ei consta în a mă face fericit pe mine, în măsura în care mă mai puteam eu apropia de fericire, ceea ce nu însemna prea mult, după dezastrul de la Oxford. Fireşte, Crystal nu se măritase din cauza mea, deşi şi acest lucru putea fi oarecum escamotat de gîndul că, prin natura ei, era tipul fetei bătrîne si, cum nu fusese niciodată frumoasă, n-ar fi putut avea pretendenţi. De fapt avusese unul sau doi, un tip din nord şi un canadian la Londra, dar mie nu-mi plăcuseră si Crystal nu-i luase niciodată în serios. Cu cîţiva

96

97ani în urmă ajunsesem chiar la linistitoarea concluzie că perioada periculoasă trecuse şi că Crystal depăşise vîrsta măritişului. Dar după aceea, cum am arătat mai sus, am început să văd situaţia în altă lumină. Se întîmplaseră două lucruri care schimbaseră faţa lumii. Primul era faptul că Crystal îşi dorea un copil. Ceea ce m-a surprins, deşi nu ştiu cum a procedat ca să

mă facă să înţeleg. Niciodată nu şi-a exprimat dorinţa în cuvinte, dar ajunsesem să fiu perfect conştient de ea. Celălalt era, desigur, Arthur.

Dacă Arthur ar fi fost fermecător, sau inaccesibil, situaţia s-ar fi prezentat mult mai simplu. Dar aşa cum stăteau lucrurile, Arthur nu era deloc ceea ce as fi ales eu pentru ea (dar, la urma urmei, ce-aş fi ales eu, sau măcar aş fi ales vreodată pe cineva ?), însă reprezenta o posibilitate. Nu era nici inteligent, nici impozant, nici bogat (dar cineva inteligent, impozant şi bogat n-ar fi iubit-o pe Crystal). Arthur era într-un fel un „nătă-fleţ". Nu prea avea şira spinării şi abia de-şi putea purta lui de grijă. Aşadar cum i-ar fi putut purta de grijă surorii mele? Nu eram chiar atît de cufundat în egoism încît să nu-mi dau seama că viaţa lui Crystal era mohorîtă. într-un plan abstract as fi vrut să plece, să se salveze, să nu împartă osînda cu mine, şi, totuşi, fireşte, nu doream şi nu puteam dori să plece. Dacă ar fi putut să fie brusc metamorfozată într-o soţie şi mamă fericită şi înstărită, trăind într-o casă mare la ţară, cu o grădină uriaşă si şase cîini (dorea un cîine, dar eu nu i-am dat voie să-şi ia unul) aş fi fost nu mulţumit, dar resemnat că aşa a fost să fie şi, de asemenea, oarecum bucuros de noua ei fericire. Cel puţin astfel gîndeam uneori, ştiind bine că nu există perspectiva unei asemenea schimbări. Intenţionasem să-i transform viaţa, intenţionasem

să-i îmbogăţesc mintea, dar dădusem greş, şi acesta era eşecul fundamental si îngrozitor pentru care trebuia să fiu osîndit. Presupun că reuşisem să o înalţ puţin din lumea caravanei mătusii Bill, dar numai foarte puţin. Niciodată însă n-am instruit-o, aşa cum avusesem cîndva de gînd. Crystal îşi cunoştea Biblia, dar nu ştia cine a fost Tolstoi sau dacă Oliver Cromwell a trăit înainte ori după regina Elizabeta. Din acest punct de vedere, Arthur nu putea fi un reazim. Colecţia lui de lepădături, drogaţi si delincvenţi pe care-i „ajuta" (sau a căror victimă era) ducea direct la lumea în care era cît pe-aci să intru eu, cînd m-a salvat domnul Osmand. Aveam oroare de acea lume şi n-as fi vrut ca duhoarea ei s-o împresoare vreodată pe Crystal. Şi, oricum, cine era Arthur? Un biet conţopist, fără talente şi fără perspective. Va fi Arthur destul de puternic ca s-o ocrotească pe Crystal ? Arthur era un încurcă-lume. S-ar putea ca foarte curînd să devină un fel de paria. Oare o alianţă cu el n-ar însemna pînă la urmă o reducere la confuzie şi sărăcie şi, prin aceasta, la suferinţă? Viaţa conjugală, dacă nu e bine organizată, e un iad. Şi nici unul dintre ei nu era în stare să se organizeze nici de doi bani. Deşi situaţia actuală a lui Crystal nu era prea atractivă, avea totuşi în ea un soi de puritate şi de claritate care, ştiam bine, constituiau un suport moral pentru ea; si, ocrotită de mine, se simţea în deplină siguranţă. Va fi oare Crystal îndeajuns de puternică să subziste ca soţie a lui Arthur si să devină (ah, Dumnezeule!) acea persoană total diferită care va fi soţia lui Arthur? Pe de alta parte (pe lîngă toate astea), Arthur era un băiat foarte cumsecade si o iubea, şi s-ar fi spus că şi ea începuse să-l iubească; numai că, de bună seamă, în ultimă instanţă totul depindea de mine.

98

99Legătura mea cu Tommy începuse înainte ca Arthur să fi intrat în scenă, şi mă durea gîndul că poate această complicaţie o încurajase într-un fel pe cealaltă. Din nefericire, cele două drame se petrecuseră în contratimp. Niciodată n-am izo-lat-o deliberat pe sora mea, am prezentat-o cîtorva dintre puţinii mei prieteni, dar pînă acum nu se întîmplase ca vreun prieten de-al meu să devină într-adevăr şi prieten cu ea. Oricum, Arthur, cu oarecare neîncredere şi prudenţă, trebuie să recunosc (din pricină că se temea de mine), a început să se insinueze, şi drumul i-a fost înlesnit de faptul că pe atunci eu eram foarte prins de Tommy şi o vedeam mai rar pe Crystal. Un element pe care nu-l puteam sonda era *spaima* ce o cuprinsese poate pe Crystal din pricina aparentei mele părăsiri. Să fi creat oare această spaimă un gol, o nouă necesitate? întrebarea, în faţa căreia mintea mea dădea îndărăt cu groază, nu mai avea acum decît o importanţă pur documentară. Dar lucrul capital era următorul: eu o pîndeam pe Crystal cu îngrijorare pentru a descoperi vreun semn că ar dori să se mărite şi, desigur (deşi, fireşte, ea nu sufla o vorbă), Crystal mă pîndea pe mine cu îngrijorare pentru a descoperi dacă eu dau

semne că aş dori să mă însor. Mai demult îi declarasem lui Crystal, în termenii cei mai categorici, că nu mă voi căsători niciodată. (Pe atunci nu mi-am dat seama, dar mai tîrziu am constatat că ea nu-mi oferise, în schimb, o asigurare asemănătoare.) Si multă vreme mi s-a părut că aveam perfectă dreptate în ceea ce mă privea şi că existenţa mea de burlac devenise un fapt confirmat şi bine statornicit. După care mă îndrăgostisem de Tommy. Fireşte, nu eram realmente (şi total) îndrăgostit, dar eram captivat fizic, într-un fel pe care nu l-aş mai fi crezut

posibil. Şi, cu toate că acum atracţia încetase, consecinţele dăinuiau. Crystal constatase că mai *puteam* iubi, aşa încît era de conceput că aş dori să mă şi căsătoresc. Poate gîndea chiar că vreau să mă însor cu Tommy. Ştia că între mine şi Tommy existau unele frecuşuri si avusese prilejul să le constate chiar si înainte de această seară. Dar nu-i mărturisisem niciodată că *nu* as dori să mă însor cu Tommy, si mă abţinusem de a-i face asemenea declaraţie din motive bine determinate. Dacă ar fi simţit că mă împotrivesc măritişului ei, Crystal ar fi fost în stare să renunţe imediat la Arthur, chiar de-ar fi dorit cu disperare să-i devină soţie. A spune doar că „ar fi fost în stare" înseamnă a subestima adevărata situaţie. N-ar fi avut nici cea mai mică şovăială, ar fi renunţat la el cît ai clipi din ochi, ba chiar înainte ca pleoapa să înceapă a se mişca. Aşadar am făcut tot ce mi-a stat în putinţă pentru a-mi ascunde gîndurile, pentru a nu le formula măcar. Dar, în egală măsură, şi starea ei de spirit presupunea înţelegerea stării mele de spirit cu privire la o eventuală căsătorie cu Tommy. Crystal ştia că măritişul ei cu Arthur ar facilita căsătoria mea cu Tommy, presupumnd că aş dori să mă însor cu ea, tot aşa cum căsătoria mea cu Tommy ar fi deschis drumul căsătoriei ei cu Arthur, presupumnd că l-ar vrea de bărbat. Numai că eu nu aveam nici o intenţie să mă însor cu Tommy, dar mă feream să-i declar acest lucru, pentru că doream să hotărască singură în privinţa lui Arthur, fără a fi handicapată de temerile că eu voi rămîne abandonat. Marele pericol, însă, era posibilitatea unei catastrofale erori altruiste *ă deux!* Adică s-ar fi putut ca fiecare dintre noi să procedeze împotriva propriei sale dorinţe doar ca să-l ajute pe celălalt să facă ceea ce el (sau ea) de fapt nu dorea deloc.

100

101Inutil să spun că nimic din toate aceste gînduri nu a fost tradus în cuvinte în acea seară cînd stăteam la masă, după plecarea înlăcrimată a lui Tommy. Am turnat în paharul meu restul de vin rămas de la Tommy. Am deschis şi sticla pe care o adusesem, conform obiceiului, şi am aşezat-o în faţa radiatorului electric. După puţin timp, Crystal se duse să încălzească cina. pe care o puse apoi pe masă (ouă jumări, iahnie de fasole, urmate de compot de mere si smîntînă), si ne continuarăm conversaţia.

Te simţi bine, dragule ?

— Da, sînt bine. Şi tu ?

— Da. Mă bucur atît de mult că vine Crăciunul.

— Eu nu. Şi nici nu cred că ar trebui să înceapă din noiembrie.

— Ei, totul îţi pare mai frumos cînd te gîndeşti la Crăciun. Vreau atît de mult să văd ieslea din Regent Street.

— Ieslea din Regent Street?

— Da, decorul. Au făcut o iesle din lumini colorate. M-am gîndit că poate vrei să mă duci s-o văd, cum am mai făcut odată, ţii minte?

— Da, şi după aceea am luat prînzul la un restaurant marc.

— O, mi-a plăcut atît de mult! Şi aveau o pîine neagră!

— Nu mai ţin minte pîinea.

— Da, era aproape neagră. A, voiam să-ti spun, s-a deschis un nou magazin ele hrană dietetică...

— Hrană dietetică?

— Şi e foarte drăguţ, şi are lucruri foarte bune, am cumpărat nişte zahăr special, cafeniu, şi o pîine specială despre care se spune că...

— Crystal, pentru numele lui Dumnezeu, nu te apuca să cumperi tot felul de alimente aiu-ristice. Mîncarea obişnuită e destul de bună pentru noi.

— Bine, scumpule...

— Magazinele astea n-au alt scop decît să vîndă nişte prostii foarte costisitoare unor femei proaste...

— îmi pare rău. N-o să mai...

— Ei, haide, dragă, nu m-am supărat. Mai bine povesteste-mi despre noua ta clientă. Crezi c-o să-ţi mai ceară să-i faci si alte lucruri?

Am discutat despre clientă. Această doamnă cunoştea o altă doamnă si, dacă taiorul de cocteil avea să iasă bine, atunci va urma un torent întreg de doamne. Crystal mi-a povestit despre chilipirurile pe care le găsise cînd se dusese să cumpere căptuşeala, şi apoi despre ceva ce auzise la radio în legătură cu cîinii. Eu i-am istorisit despre pan-tomima de la birou. Am mai vorbit şi despre ce urma să facem cînd ne vom duce în Regent Street. I-am amintit de fintîna cu cei doi urşi care se îmbrăţişau, şi i-am făgăduit să ne mai ducem într-o zi s-o vedem. Nu i-am pomenit nimic de Biscuit. Istorisită ca o întîmplare, aventura ar fi părut prea bizară şi ar fi putut s-o sperie. Ar fi ştirbit stupiditatea voioasă a pălăvrăgelii prin care Crystal şi cu mine ne exprimam dragostea. Dar aceasta fusese oricum ştirbită în această seară, pentru că simţeam din ce în ce mai intens că, în cele din urmă, va trebui să ridic problema lui Arthur. Nu-mi era limpede de ce anume trebuia s-o fac *acum,* dar, ca rezultat al tainicelor frămîntări mute care aveau loc în ambele noastre minţi, asta era situaţia, şi amîndoi o ştiam în timp ce ne zîmbeam şi ne aduceam aminte de înfiorătoarele zile petrecute în vagonul mătuşii Bill. Despre Oxford, bineînţeles, nici unul dintre noi nu pomenea vreun cuvînt.

Crystal purta o rochie sac din lînă gri, cu o eşarfă verde legată la gît. îi stătea mai bine decît

102

103majoritatea rochiilor ei. Părul portocaliu, des şi scămoşat, sugerînd mai curînd un material compact decît ceva alcătuit din şuviţe, era bine strîns pe după urechi, iar buza de jos cărnoasă, mult suptă, arăta proeminentă şi umedă. Ochii mari, aurii, părînd şi mai mari îndărătul lentilelor groase, erau, desigur, tulburaţi de emoţie, dar înnebunitor de camuflaţi. Mîinile mici şi durdulii îi jucau pe faţa de masă, adunînd firimiturile şi pulverizîndu-le între degete. Zgomotul circulaţiei răzbea în rafale din North End Road. Crystal se uita la mine întrcbîndu-se dacă să-mi atingă mîna care se odihnea pe masă, lingă a ei. Mă cuprinsese supliciul enervării.

— Crystal!

— Da, Hilary...

Ne adresam întotdeauna unul celuilalt fie prin epitete de răsfăţ, fie prin numele noastre, dar niciodată prin diminutive. Cred că pentru Crystal numele ei însemna foarte mult. Crystal Burde. Fusese un fel de talisman, o ciudată frumuseţe consolatoare în viaţa ei: o semnificativă frîntură a unei splendori trecute sau viitoare. Simţeam că si numele meu derivă dintr-al ei printr-un soi de lege lingvistică, şi ea era cea care îl înfrumuseţa.

— Crystal, eu... l-am văzut ieri pe Arthur la birou.

Era un lucru evident, din moment ce-l vedeam pe Arthur în fiecare zi a săptămînii.

— Ah, da.

— Ţii mult la Arthur, nu-i aşa ?

— Da... da.

— Crystal, ţi-ar plăcea să te măriţi cu Arthur, nu-i aşa?

Nici o clipă nu avusesem de gînd să pun această înspăimîntatoare întrebare şi, mai ales, nu în forma asta.

Ochelarii rotunzi mă priviră, apoi se feriră în lături.

— Vorbeşti ca şi cum... ca si cum...

— Ca şi cum m-aş aştepta ca răspxmsul să fie da.

Nu-mi răspunse nimic şi după o pauză, stră-duindu-mă să rămîn calm, am adăugat:

— Ei bine, mă aşteptam la un răspuns afirmativ. Am dreptate ?

Mîna lui Crystal o atingea acum pe a mea, încheieturile degetelor ei îmi mîngîiau dosul palmei, culcînd firele de păr lung, negru. N-am schiţat nici un gest de răspuns. Crystal spuse:

— Ştii bine ca eu nu trăiesc decît pentru tine şi pentru fericirea ta.

— Foarte bine, şi eu nu trăiesc decît pentru tine şi pentru fericirea ta. Crystal, nu trebuie să ne hipnotizăm unul pe celălalt. Intîmplările se ivesc, timpurile se schimbă, si pînă şi noi doi avem istoriile noastre separate. Ai putea fi fericită cu Arthur, ai putea avea un cămin adevărat şi copii. Nu-i prea distractiv pentru tine să trăieşti aşa cum trăieşti.

— Distractiv? se miră Crystal retrăgîndu-şi mîna care mă mîngîia. Distractiv? Crezi că umblu după distracţii? Viaţa mea aici... Nu reuşea să-şi găsească cuvintele. *Tu* ştii.

Ştiam.

— Vreau să te măriţi si să fii fericită, am spus.

Să fi avut cuvintele mele o nuanţă de presiune? O să gîndească oare că le-am rostit din pricina lui Tommy ? Oh, *Dumnezeule l*

Mi-am spus în sinea mea că trebuie să las lucrurile aici. Vorbisem destul ca să-i ofer o portiţă deschisă, dacă avea de gînd să treacă prin ea. Ah, de n-ar avea de gînd! Mai bine să evit ca discuţia să ajungă la Tommy. Ar trebui acum să plec.

104

105

— La urma urmei, şi tu vrei să te căsătoreşti, continuă Crystal.

— Aşadar *tu* vrei ?

— N-am spus aşa ceva...

— Ai spus „si tu".

Crystal se închise în ea, privi fix la faţa de masă şi scoase un suspin în cascade.

— De acord. Da. Vreau să mă mărit, cred că vreau... să mă mărit cu Arthur... presupun...

încercasem să-mi închipui că s-ar putea să-mi dea acest răspuns, sau crezusem că am încercat, totuşi şocul a fost foarte violent şi, pe dată, mi s-a impus necesitatea de a nu mă trăda.

— înţeleg, am spus repede. E bine, bine...

— Dar în realitate n-o doresc, se grăbi să adauge Crystal, care mă urmărea atent. N-o doresc cîtuşi de puţin dacă tu preferi, măcar un singur moment, ca vieţile noastre să se desfăşoare în continuare ca şi pînă acum. Tu ai vorbit de schimbări şi m-am gîndit că poate... înţelegi... mă rog, eu ţin la Arthur, dar alături de tine Arthur nu înseamnă nimic. M-am gîndit că poate tu preferi...

— Fă abstracţie de mine.

— Nu fi prost, cum aş putea să fiu vreodată fericită dacă n-aş fi sau n-as proceda aşa cum doreşti tu?

— Orice ai face tu, ai fi şi ai proceda aşa cum doresc eu. Sînt atît de bucuros, realmente bucuros că, în cele din urmă, te-ai decis... în legătură cu Arthur.

Ne-am uitat unul la celălalt, amîndoi îngroziţi.

— Nu m-am decis, răspunse Crystal şoptit.

— Ba da. Adună-ţi curajul, Crystal! Scrie-i dacă vrei, spune-i.

După o tăcere, adăugă:

— Şi, deci, te vei însura cu Tommy.

Rosti cuvintele ca o constatare si nu ca o întrebare.

Era unghiul din care nu doream să fiu încolţit. I-am răspuns cu o vioiciune simulată:

— Probabil. Poate că da, poate că nu. Ca şi tine, nici eu nu mă hotărăsc prea uşor.

Crystal oftă din nou, buza de jos îi tremură.

— Dumnezeule, am spus în cele din urmă, dac-as putea citi în sufletul tău!

— De-aş putea şi eu să citesc în al tău! Crystal îşi scoase ochelarii. Lacrimi uriaşe,

strălucitoare, îi umpleau ochii si picurau de pe obrajii ei rotofei pe faţa de masă. Am privit-o un moment. M-am văzut în închipuire îngenunchind pe podea, aşa cum făcusem de atîtea ori în copilăria noastră, si schimonosindu-mă ca un drac în poala ei. Dar m-am stăpînit.

— Oh, Crystal, încetează, încetează, dragă, încetează!

106

107

Luni

Luni de dimineaţă iarna se instalase de-adevăratelea. Era o zi din acelea galbene, atît de caracteristic londoneze, nu propriu-zis ceţoasă, dar îmbibată din zori şi pînă în amurg de o abureală uniformă, vătoasă, umedă, rece, murdar gălbuie. Duminică bătuse vîntul, ultima zbatere a sălbaticului vînt de vest, înainte de a pleca să-şi vadă de treburi prin nltc părţi. Luni însă, atmosfera era liniştită.

Duminică nu se produsese nici un eveniment notabil. L-am uimit pe Christopher petrecîndu-mi întreaga zi acasă. Am făcut-o cu gîndul că s-ar putea să vină Biscuit. Dar n-a venit. (Or fi încuiat-o în casă acei „toţi"?) Venirea ei ar fi însemnat pentru mine o diversiune şi aveam nevoie de aşa ceva. Am zăcut pe pat, ceas după ceas, aşteptînd-o (aşteptînd ce?) şi gîndindu-mă la Crystal. Lucrul cel mai de temut se întîmplase, aşa se părea. In sfîrşit reiesise *destul* de limpede (sau nu?) că dorea într-un fel să se mărite cu Arthur. Şi dacă era aşa, cel puţin puteam exclude gîndul înnebunitor că-mi sacrificam absurd propriile interese. Oare în toţi aceşti ani o ţinusem pe Crystal într-o colivie din care era bucuroasă să scape? Nu, nu aşa stăteau lucrurile. Cînd mi-a mărturisit că se simţise „fericită" fusese sincera. Dar, în tot acest timp, a fost în stare să urzească şi alte planuri, cu o hotărîre impresionantă şi surprinzătoare. Se prea poate că am apărut în

108

aceste pagini (de pînă acum - şi nu prevăd nici o remediere) un monstru de egoism, totuşi eram capabil să doresc fericirea lui Crystal ca o entitate separată de mine însumi. Ideea căsătoriei ei se implîntase în mine ca un cuţit. Nu era vorba chiar de gelozie. Crystal îmi spusese: J7Alături de tine Arthur nu înseamnă nimic" - şi ştiam că e adevărat. Dar aveam o senzaţie de totală părăsire, de sfirsitul lumii, dispariţia, pentru totdeauna, a unei siguranţe absolute, a unui drept irevocabil de a fi ocrotit şi îndrăgit. Atîtea lucruri se vor schimba, nici nu îndrăzneam măcar să le enumăr, şi toate aceste schimbări nu aveau oare să mă sfîşie şi să mă lase zdrenţuit? Oare Crystal îşi dădea seama de toate implicaţiile măritişului ei? Poate că nu. încercam să opun tuturor acestor gînduri disperate ideea fericirii lui Crystal. După ce plînsese, am continuat să discutăm şi am observat la ea (sau mi-am imaginat numai ?) umbra unei plăceri, de parcă se minuna singură că putea concepe şi un alt mod de existenţă, în afară de nesfîrşitul ciclu de zile de joi si de sîmbătă. Detestam acea plăcere, şi totuşi, dacă trebuia s-o presez să adopte asemenea cale, era mai bine să ştiu că nu acţionam sub impulsul unei păreri greşite, si că-i ghicisem întocmai dorinţa. Doar dacă ceea ce observasem nu era o anticipare a fericirii ei, ci o anticipare a fericirii *mele* (cu Tommy)! Desigur că o indusesem deliberat în eroare în privinţa lui Tommy. Nu mai discutasem despre ea. Mă întrebam în ce măsură se lăsase Crystal influenţată de această idee falsă? Şi în ce măsură avea importanţă dacă se lăsase sau nu influenţată? Un timp, cît am zăcut acolo chinuit de gînduri, am avut impresia că Crystal voia într-adevăr să se mărite cu Arthur, oricît ar fi fost de pregătită să sacrifice totul dacă împrejurările s-ar fi schimbat cîtuşi de puţin. Şi asta

109însemna oare că, la urma urmei, Cryatal putea fi salvată si transformată într-o femeie obişnuită? Numai, numai de-aş putea fi sigur că n-o făcea doar de dragul meu. Ultima şi cea mai bună consolare era că, de fapt, încă nu se întîrnplase nimic. După-amiază am reuşit să

dorm. Seara nu m-am văzut cu nimeni. Nu pentru c-as fi preferat singurătatea, ci pur si simplu pentru că nu aveam cu cine să mă văd.

Dimineaţa de luni, după cum am spus, s-a anunţat cu zori reci şi gălbejiţi. Am mers pe jos pînă în Gloucester Road şi am ajuns destul de devreme la birou. Spre surprinderea mea, cînd am ieşit din lift am văzut că doamna Witcher şi Reggie Farbottom mi-o luaseră înainte. Stăteau amîndoi în uşa registraturii. De îndată ce-au dat cu ochii de mine, au scos uii ţipăt uşor, apoi s-au pornit să chicotească şi au fugit înăuntru. Cîţiva paşi mai încolo l-am întîlnit pe Arthur. Era foarte roşu la faţă şi a început să bîiguie ceva. Sim-ţindu-mă foarte prost dispus, am trecut fără un cuvînt pe lîngă el şi am intrat în biroul meu. Am văzut pe dată ce se întîmplase. în acelaşi timp, mi-am dat seama că trebuie să iau o hotărîre imediată şi nu lipsită de importanţă.

Camera fusese rearanjată. Biroul meu fusese scos din bovindou si aşezat cu faţa la perete, în locul unde se aflase pînă atunci biroul lui Reggie Farbottom. Masa de lucru a Edithei Witcher fusese mutată pe covor, în arcada ferestrei, în locul biroului meu, iar biroul lui Reggie fusese plasat chiar în spatele ei, tot pe covor şi cu faţa la fereastră.

în spatele meu se declanşase o ostentativă cascadă de chicoteli. M-am întors spre ei. Arthur, roşu şi agitat, stătea în uşa dulapului său. Doamna Witcher şi Reggie se ambalaseră într-o mică luptă pe coridor care se sfîrşi prin îmbrîncirea ei, de

110

către Reggie, ca s-o facă să intre în cameră înaintea lui. Amîndoi se prefăceau că leşină de rîs.

— Hilary, ne-am gîndit... stai *cuminte,* Reggie!... Ne-am gîndit că va fi mult mai uşor pentru tine să fii mai aproape de Arthur... Oh, Reggie, nu mă mai face să rid în halul ăsta... fii serios!

— Sînt serios, răspunse Reggie. Ce poate fi mai serios decît să-l mutăm pe Hilary lîngă Arthur?

— Reggie, te rog...

— Zău aşa, Hilary, continuă Reggie susţinînd-o pe doamna Witcher care era gata să se prăbuşească şi care chiţcăia de veselie nervoasă, trebuie să facem cu rîndul. Noi am socotit că aşa e drept. Ne simţeam frustraţi. Tu stai pe locul ăla de ani de zile, si am socotit că acum e rîndul Edithei. Şi, oricum, ea e o doamnă. Sau aşa ceva.

— Reggie!

— Am socotit că e o faptă dreaptă. Democraţie si aşa mai departe. Nu-i nevoie să-ţi pui la inimă.

_Nu-şi pune la inimă! ţipă Edith afectat. Skinker, curierul, intră pe uşă.

— Aţi mutat biroul domnului Burde, strigă el.

— Adevărat grăisi, răspunse Reggie.

— Dar domnul Burde a stat întotdeauna aici, la fereastră.

— Un motiv în plus să se mute, spuse Reggie. Vechea ordine se schimbă făcînd loc noii ordini. Aşa-i drept, nu, Hilary? N-ai nimic împotrivă, nu-i aşa, scumpule?

— Mie nu mi se pare drept, zise Skinker. Locul unde stă un om e locul lui. Şi-apoi asta-i camera domnului Burde, nu?

— E şi camera noastră, replică Reggie, şi noi sîntem doi, iar el e unul, doi contra unu, pentru că Arthur al lui are o cameră personală, aşa că-i logic. Haide, Edith, încetează să te mai sufoci de rîs, afirmă-ţi drepturile si mută-ţi fundul pe

111scaunul ăsta; doar n-o fi atît de lipsit de obraz ca să-l tragă de sub tine.

O împinse pe doamna Witcher spre fereastră, iar el se aşează în spatele ei. răsucindu-şi scaunul ca să vadă ce am de gînd să fac. Arthur şi Skinker se uitau şi ei la mine, asteptînd explozia.

Am ieşit din cameră, am intrat în dulapul lui Arthur si m-am aşezat la biroul lui. Arthur m-a urmat. Skinker, plin de simpatie, a rămas în uşă, ţîţîind din limbă de indignare. Din biroul meu răzbeau încă rîsete nervoase şi glasuri care se voiau auzite.

— Poftim, ăştia-s tigrii de mucava !

— Puteai să mă dobori cu-n deget?

—Ai avut dreptate, Reggie. Mîrîie la un taur şi-l faci să leşine de frică.

— Vrei să ne aduci puţin ceai, îi ceru Arthur lui Skinker.

— Domnul Burde e viclean, nu ? zise Skinker şi dispăru.

Arthur închise uşa.

— Hilary, n-ai de gînd să... Am clătinat din cap.

— Mă rog, rosti Arthur cu îndoială, străduin-du-se să citească ce se petrece în mine şi să găsească cuvintele potrivite, Sint de acord că nu merită să te războiesti cu oameni de teapa asta. Şi presupun că e un lucru care trebuie bine gîn-dit... vreau să spun că nu e... sau poate că tu crezi... sau ceva... vreau să spun...

Nu l-am ajutat să iasă din încurcătură.

Arthur s-a cocoţat pe birou, atingîndu-mi aproape umărul şi genunchii. Se simţea probabil uşurat că nu trebuise să mă secondeze într-o încăierare. Făcu un gest ca şi cum ar fi vrut să mă bată pe umăr, dar se răzgîndi şi îşi flutură mina spre rever.

112

— Oricum, le-ai luat piuitul, Hilary. Atitudinea ta era ultimul lucru la care s-ar fi aşteptat.

îmi luasem şi mie piuitul. Oare hotărîrea lui Crystal îmi sleise voinţa, sau acesta era pur şi simplu inevitabilul început al unui sfîrşit pe care nu-l prevăzusem? Să fie începutul sfîrsitului, pe linie profesională, pe linie de viaţă? De ce eram absolut incapabil să reacţionez? Mă temeam că as fi în stare să-i omor? Nu. Rămăsesem mut nu dintr-o raţiune decentă sau chiar inteligibilă, ci din absenţa oricărei raţiuni. Poate că asta însemna prăbuşirea unui tiran, poate că aşa arată tiranii prăbuşiţi. Pentru un om disperat, orice dare înapoi poate atinge temelia adîncă a coşmarului, fiecare păcat reprezintă păcatul originar şi constituie, într-adevăr, o parte a acestuia, fiecare crimă este Crima cea Mare. O exaltare de ură nudă pusese stăpînire pe mine. II uram pe Arthur. Ii uram genunchii stupizi şi pantalonii ponosiţi, albaştri, burlăniţi, atît de vîrîţi în nasul meu, încît puteam sa-i miros, îmi inspira oroare faptul că o capturase pe Crystal si, ca într-o viziune, îmi dădeam seama că va trebui să mă port desăvîrşit cu el. Ceea ce se întîmplase cu puţin timp în urmă în birou nu însemna nimic, era doar un simbol, un fals pretext al unei stări mai vechi şi mai profunde din univers. O străfulgerare, o rază de lumină, o poartă către salvare fusese obturată, era procesul de îngrădire pe care-l constituie fiecare pas pe calea ce duce către groapă si bătaia finală a pen-dulei. Aveam parcă senzaţia că forma abstractă a unei suferinţe trecute sau *poate că viitoare* se lăsase cu răceală asupră-mi. în destinul uman, suferinţa si păcatul sînt indisolubil legate. Simţeam din plin această indisolubilitate.

— Hilary, nu ţi-e bine?

Dulapul lui Arthur era mic, construit din scîn-duri ca o şură, cu pereţii nezugrăviţi pe dinăuntru.

113O fereastră înaltă dădea pe coridor. Avea lumină electrică, numai că Arthur n-o aprinsese, poate din pricină că nu îndrăznea să-mi expună faţa. M-am uitat în ochii blînzi şi îngrijoraţi ai lui Arthur. Viitorul meu cumnat îmi si părea alt om. Oare el şi cu Crystal vor discuta despre mine cu milă şi îngrijorare?

Sosi Skinker cu ceaiul. Era un om cumsecade şi se gîndise la ceva potrivit să mă consoleze:

— Domnul a spus să întoarcem şi obrazul celălalt.

Deci chestiunea fusese categorisită ca o palmă în obraz, acceptată cu umilinţă.

— Mulţumesc, i-am spus lui Skinker şi am luat ceaiul. Mulţumesc, i-am spus si lui Arthur, şi l-am bătut pe umăr.

M-am întors în birou cu ceaşca în mînă şi m-am aşezat la masa mea de lucru.

Edith şi Reggie, care îmi aşteptaseră întoarcerea cu teamă, începură din nou să chicotească. A urmat o tăcere încărcată, în timp ce-mi beam ceaiul şi-mi aranjam hîrtiile.

In cele din urmă, Reggie sparse tăcerea:

— Hilary, spune ceva.

— Ce-ai vrea să-ţi spun ?

— Spune că nu eşti supărat.

— Nu sînt supărat, am răspuns. Şi nu eram.

Era lumi seara. M-am introdus, cu cheia mea, în apartamentul din Lexham Gardens.

— Bună!

— Bună seara, dragă, răspunse Clifford Larr din bucătărie.

— Ce cald e aici!

Mi-am aruncat pardesiul în hol, pe o canape-luţă în dungi albe şi galbene ca lămîia si am intrat

114

în bucătăria unde Clifford (un bucătar de prima mînă), încins cu un sorţ lung albastru, turna ulei într-o cratiţă.

— Ai avut o zi bună azi ?

— S-a întîmplat ceva cumplit.

— Ce? îşi înălţă ochii, cu viu interes.

— Doamna Witcher si drăguţul ei mi-au mutat biroul de la fereastră şi l-au pus pe al ei în locul meu.

— Asta-i tot? Şi ţi-ai mutat biroul îndărăt?

— Nu.

— De ce nu?

— Poate ştii tu. Ce rost avea?

Clifford, cu sticla de ulei într-o mînă, mă privi cu răceală.

— Şi acum vrei să te compătimesc. Vrei să apreciez o complexă suferinţă. Nu. Pur şi simplu te consider un neghiob. Ai mai pierdut o rundă în jocul vieţii. Acum n-ai să mai fii niciodată în stare să-ţi recapeţi locul, niciodată. Poţi să-i pui cruce.

— Ştiu. de ce mă mai zgîndăreşti? N-am intenţionat să te fac să mă plîngi.

— Nu-mi pot bate capul cu metafizica milei tale de tine însuţi.

— Cine-ţi cere să-ţi baţi capul, naiba să te ia?

— Ai scăzut în ochii mei, şi asta-i tot. Şi ai scăzut şi în mod obiectiv, te-ai împuţinat. Pentru că în urma acestei bătălii a rămas mult mai puţin din tine. Cineva a dat jos o felie din tine, doamna Witcher te-a redus, ţi-a supt sîngele. Şi din moment ce ai lăsat-o, o s-o facă din nou. Ai să ajungi un om posomorit ale cărui suferinţe nu interesează pe nimeni.

— După tine, am si ajuns aşa.

— Şi hainele tale au un miros. Aş vrea să iei măsuri în privinţa asta.

— Vrei să-ţi sparg ceva din casă chiar înainte de cină?

115— Ce repede te montezi!

— Mă jigneşti deliberat.

— Nu mai fi atît de plicticos, îmi dau seama că în seara asta ai să mă plictiseşti.

învîrtea o lingură prin amestecul acela oribil, brun-uleios.

— Da? Atunci află că Crystal se va mărita cu Arthur Fisch.

Pînă acum nu-i spusesem încă nimic lui Clifford despre idila dintre cei doi.

Continuă să amestece. Faţa lui îşi schimbă expresia, contractîndu-se, apoi se relaxa treptat, pînă atinse un calm angelic.

— Nu-i nevoie să mergi chiar pînă acolo în încercarea de a mă amuza.

— Dar nu-i o glumă.

După o pauză, Clifford spuse:

— Nu se poate.

— Ce nu se poate?

— Căsătoria asta. Nu poate avea loc.

— De ce nu? Ai tu de gînd s-o împiedici?

— Nu. Dar spune-mi adevărul. Glumeşti? Rareori se întîmplă să construieşti o prietenie cu cineva care să fie tot atît de complex pe cit sînt gîndurile tale despre acea persoană. Clifford Lari-mă interesa enorm. Simţeam pentru el admiraţie, afecţiune. Dar relaţiile noastre, deşi de strînsă prietenie, aveau un caracter abstract. Acest lucru se datora în parte faptului că el oi-ganiza totul după voia lui, plăcîndu-i să se considere uri personaj misterios, un fel de prinţ efemer. Prietenia mea cu Clifford Larr evoluase sub semnul unei vaste reticenţe. Se bizuia parcă pe un soi de legă-mînt de tăcere. Oricum, se potrivea cu felul meu de a fi pasiv, lipsit de curiozitate, aparent insensibil. Vioara a doua, fireşte. Fără îndoială, discreţia era factorul pe care-l impunea Clifford oricui ar fi

116

venit în preajma lui. Dacă avea să-şi reveleze vreodată tainele vieţii, şi uneori mă tachina cu posibilitatea unei atare revelaţii, aceasta va însemna o mare favoare acordată de el. In nici un caz nu prin întrebări puteai extrage ceva de la dînsul şi, într-adevăr, tonul rigid al comunicării impersonal-personale dintre mine şi Clifford făcea orice întrebare imposibilă. Purta întotdeauna, pe un lănţişor atîrnat la gît, un talisman despre care Laura Impiatt îşi imaginase că ar fi o cruce. De fapt era un inel cu pecete. Cîteodată, cînd eram împreună, Clifford îşi descheia cămaşa din pricina atmosferei sufocante a încălzirii centrale din apar-tamentul lui, si inelul îi juca pe piept expus la vedere. Părea chiar că ţine să-l arate. L-am privit, o dată l-am şi atins, dar niciodată nu l-am întrebat pe Clifford despre semnificaţia inelului. Ceea ce era în deplină concordanţă cu mitul relaţiilor noastre. Se statornicise între noi o inhibare a oricărei afecţiuni, o frînare a curiozităţii, o tăcere absolută în care eu, sub regia lui, jucam un rol cam nefiresc. O altă faţetă a acestei depline tăceri era taina opacă sub care, tot din dorinţa lui, se desfăşurau întrevederile noastre din serile de luni. Eu unul aş fi fost bucuros să se ştie că eram prieten cu Clifford Larr. Eram mîndru de această prietenie care mi-ar fi ridicat mult acţiunile la birou. Clifford era un personaj important, un om cu mari perspective, admirat, dar şi temut pentru limba lui ascuţită; şi e întotdeauna măgulitor să fii intim cu cineva de care alţii se tem. Mă întrebam uneori dacă nu cumva Clifford se ruşina cu mine, dacă nu se ruşina că mă simpatizează şi daca nu ăsta era motivul pentru care nu voia ca numele noastre să fie asociate. Pînă şi această posibilitate contribuia la crearea bizarei tensiuni dintre noi, care, în mod cert, lui îi dădea oarecare

117satisfacţie, altminteri s-ar fi scuturat de mine fără cel mai mic regret şi n>ar fi uitat pe dată. Faptul că mă puteam trezi în orice moment scuturat ca un gunoi şi uitat sporea la rindul lui tensiunea. Nimeni nu avea habar de întîlnirile noastre în afară de Crystal. Aceasta constituia încă o complicaţie, sau poate că încă o legătură. Trebuie să arăt că pe Clifford, care era exact de vîrsta mea, îl cunoscusem în treacăt la Oxford. Ştia multe despre dezastrul meu de acolo. Dar nu povestise nimic nimănui de la birou. (Reuşisem să-mi induc în eroare colegii cu privire la trecutul meu. j Acest simplu fapt arăta că-mi purta oarecare interes. Cînd am fost angajat în slujbă, m-am îngrozit dînd cu ochii de el şi am aşteptat, temător, declanşarea bîrfelor. Dar n-a urmat nimic. Clifford nu suflase un cuvînt. Pe urmă, într-o zi, m-a invitat la un pahar. II cunoşteam atît de puţin, încît m-am dus la acea întîlnire cu teama că va trebui să fac faţă unui soi de şantaj. Acesta a fost doar începutul ciudatei noastre prietenii, care ajunsese acum, probabil, să însemne mai mult pentru mine decît pentru el. Era, fără îndoială, cea mai inteligentă persoană pe care o cunoşteam îndeaproape si, din acest punct de vedere, însemna o

adevărată bine-cuvintare. A reuşit să însufleţească rămăşiţele vieţii mele intelectuale, întîmplarea cu Crystal a survenit pe neaşteptate.

Era vădit că, la Oxford, Clifford Larr mă observase mult mai mult decît îl observasem eu pe el. Nu numai din pricina catastrofei care pusese capăt vieţii mele de acolo (şi, din multe puncte de vedere, vieţii mele în general), ci din cauză că el era, după cum avea să-mi spună mai tîrziu, un amator de curiozităţi, iar eu eram o curiozitate. Poate că se discutase în colegii despre mine mai mult decît îmi dădusem seama. Ştiuse că am o soră de care

118

mă simţeam foarte legat. Şi Clifford avusese o soră. Foarte deosebită de Crystal. Fusese o distinsă matematiciană şi murise de cancer pe la douăzeci şi ceva de ani. După prima noastră întîlnire, a fost clar că eu şi Clifford ne vom revedea regulat (aranjamentul cu zilele de luni a fost singura parte a modului meu de viaţă pe care am reuşit să i-o impun si lui Clifford). Odată şi-a exprimat dorinţa de a o cunoaşte pe Crystal, şi am luat-o cu mine o dată sau de două ori. Din cînd în cînd, Clifford m-a însoţit în vizitele pe care i le făceam lui Crystal. Crystal s-a îndrăgostit de el. M-am necăjit foarte rău si am fost absolut uluit. Deşi nu exista motiv de uimire. In fond, pe cine altul mai întîlnise sărmana Crystal? După numărul de bărbaţi pe care-i cunoscuse, putea fi asemuită cu Miranda[1] pe insulă. Clifford era un obiect care-ţi lua ochii, frumos, inteligent, fermecător cînd voia să fie, si înconjurat de acel nimb de melancolie si mister care trezeşte întîi mila şi apoi dragostea femeilor. Mai mult, faţă de Crystal se purta minunat, cu o gingăşie şi un tact pe care nu le mai întîlnisem la el cu nici un alt prilej. Ba chiar si arăta cu totul altfel, faţa lui era alta cînd se afla în preajma ei. Şi în prezenţa ei mima - sau poate că era o atitudine instinctivă - un fel de afecţiune respectuoasă faţă de mine, care a contribuit să-i cîştige inima. O trata nu ca pe un egal -aşa ceva n-ar fi fost cu putinţă -, dar cu mai multă deferentă decît oricare altul dintre prietenii mei (cu excepţia lui Arthur, desigur). Ii *explica o* serie de lucruri. Familia Impiatt, de pildă, o patrona pe Crystal. Erau amabili cu ea, dar n-o priveau niciodată ca pe o persoană individuală.

1. Referire la personajul principal feminin din *Furtuna* de Shakespeare (n.tr.j.

119Nu-i interesa. Pe Clifford însă. îl interesa. Şi sub aripa acestui interes, Crystal a înflorit şi l-a iubit. De bună seama, Crystal nu mi-a mărturisit niciodată că s-a îndrăgostit, dar lucrul era limpede şi ea ştia. La fel de limpede apărea şi faptul că era o dragoste fără speranţă. Clifford n-ar fi putut avea relaţii cu o persoană total lipsită de cultură. Dar Crystal îi inspirase un soi de căldură, poate că doar simplă milă. Sau poate că îi plăcea numai *noţiunea* de Crystal. 11 amuza să mă informeze că, pentru mine, sora mea însemna o fixaţie. Şi, în mod curios, îl fascina gîndul că era virgină.

— E cu adevărat virgină ? mă întreba cu satisfacţie, dorind să-i repet mereu această informaţie, asemenea unui copil care cere să i se repete aceeaşi poveste, E plăcut să te gîndeşti că în zilele noastre mai poate exista o fată virgină.

Cînd si-a dat seama de sentimentele lui Crystal, Clifford a făcut singurul lucru pe care presupun că-l putea face şi, fără îndoială, lucrul cel mai înţelept, anume, s-a retras cu desăvîrşire.

— N-o să mai vină niciodată, nu-i aşa? m-a întrebat Crystal cu vocea aceea monotonă pe care o adopta la durere.

— Nu, i-am răspuns.

Şi n-a mai venit, şi nici ea nu s-a mai dus în apartamentul lui, care îi apăruse ca un palat fermecat. S-a lăsat din nou tăcerea, s-a lăsat ca o zăpadă peste acest improbabil moment de comunicare umană. Crystal nu mi-a mai vorbit niciodată despre Clifford. El îmi vorbea rareori de ea, deşi uneori mă întreba, în mod formal şi lipsit de curiozitate, ce mai face. Curmarea relaţiilor dintre ei mi-a provocat un sentiment de profundă uşurare.

Cînd a început prietenia mea - sau ce-o mai fi fost - cu Clifford Larr, mi-am imaginat că va fi o poveste oarecum dinamică - chiar dacă nu foarte

120

dramatică - cu un început, un mijloc şi un sfîrşit. Presupun că, fundamental, nu aveam încredere în capacitatea mea de a nu plictisi un om atît de cultivat ca Larr. El era *une âme damnee*[1]. Desigur, şi eu, la rîndul meu, eram unul. Numai că eu eram un vulgar, stupid, accidental şi semicon-ştient *ăme damnee,* pe cînd el era unul rafinat, elevat şi autofrămîntat. Dat fiind că, în mod manifest, nu împărtăşeam aceleaşi preferinţe, nu aş fi crezut că va dori să mă vadă în continuare. Şi totuşi a dorit-o, fără să dea însă impresia că prietenia noastră va depăşi vreodată un anumit punct pe care îl fixase el (si pe care-l atinsesem relativ timpuriu X Nu exista dinamism în prietenia noastră, dar, în acelaşi timp, nu exista nici stabilitate. A-l cunoaşte pe Clifford era o plăcere, dar şi o suferinţă. Avea el grijă de acest lucru. In mod firesc, îl invidiam şi mă simţeam inferior, iar Clifford ştia exact cum să-mi intensifice complexele. Era bogat. Tatăl lui fusese un avocat de succes şi mai tîrziu judecător. Clifford crescuse într-o familie îndestulată, cărturărească. Era educat si cultivat într-un fel în care eu n-aş fi putut fi, şi n-as fi fost chiar dacă aş fi rămas la Oxford. Apartamentul lui Clifford era ca un muzeu, ca un templu, o Casă a Misterelor. Cînd se lăsa seara, deşi plin de lămpi, apartamentul era ciudat de întunecat. Ori de cîte ori Clifford se simţea deprimat, ceea ce i se întîm-pla des, se ducea si-şi cumpăra un *objet d'art.* Casa îi era ticsită de scrinuri ornamentale, de cărţi şi carpete si vase chinezeşti şi bronzuri şi altele. Avea o colecţie de gravuri italieneşti, o colecţie de miniaturi indiene (astea îmi plăceau) reprezentînd prinţese în palate, în grădini, în bărci, discutînd cu animalele, aşteptînd iubiţi. A-i face

1. „Un suflet osîndit" (fr.) (n.tr.).

121o vizită lui Clifford era o metodă de educaţie, sau ar fi putut să fie, dacă eu as fi acceptat să mă las educat. A renunţat curînd să mă facă să ascult muzică sau să mă înveţe să joc şah. Oricum, eu ştiam mai multe limbi străine decît el şi nu-l lăsam niciodată să uite acest lucru.

Clifford continua să mă vadă, dar mă făcea să plătesc pentru această favoare. Adeseori avea momente de depresiune si, regulat, vorbea despre sinucidere. Cînd era abătut, mă înţepa fără cruţare. La început, i-am făcut plăcerea de a-mi ieşi din fire. într-o zi, cuprins de un acces de furie, am spart un vas preţios din cristal de Boemia. A fost incredibil de mîhnit şi, pur şi simplu, a plîns peste cioburi. (Bănuiesc că posesivitatea e alimentată de multitudinile de posesiuni.) Mînia a urmat mai tîrziu. După aceea am devenit mai reţinut, deşi aveam uneori certuri în urma cărora o zbugheam orbeşte din casă, din simpla neputinţă de a-i ţine piept. Maliţiozitatea lui era universală şi, cînd nu mă viza pe mine, mă amuza, îi plăcea să-i aducă pe oameni la automulţumire, pentru ca apoi să-i poată dispreţui (soţii Impiatt erau victime lesnicioase din acest punct de vedere).

Cînd dispreţuia întreaga omenire, dar mă excludea pe mine, mă simţeam privilegiat. Poate că aceasta era forma mea de automulţumire. După cum am mai spus, Clifford era uscat, subţire şi înalt. Avea un păr uşor ondulat, deschis la culoare, de felul care încărunţeşte fără ca măcar să observi. Ochii îi erau albaştri, înguşti şi apropiaţi, nasul drept si ascuţit, iar gura subţire părea de obicei sarcastică. Dar cînd Clifford asculta muzică, sau se uita la un tablou, sau la Crystal, gura i se relaxa, buzele i se întredeschideau şi întreaga lui faţă căpăta un aer de senină blîndeţe. Purta pantaloni scumpi, din catifea reiată, şi cămăşi fine, scumpe, în culori vii.

122

Stăteam la masă, mîncînd un fel de tocană de viţel şi salată cu sos de ulei. (Am renunţat să-i mai cer să nu toarne untdelemn în salata mea.)

— Şi de ce, mă rog, nu va avea loc? am întrebat. Mă refeream la căsătoria lui Crystal cu Arthur. Bănuiesc că din cauza mea.

— De ce îţi imaginezi că tu eşti centrul universului ?

— Nu al universului. Numai al acestei povesti.

— Arthur e un nimic. Fii convins că Crystal are puţin gust.

— îl subestimezi pe Arthur. Are multe calităţi.

— Spune-mi una.

— E bun la inimă.

— E slab. Lasă-te păgubaş, e prea tîrziu ca să-l reconstruieşti pe Arthur pentru plăcerea mea.

— Căsătoria l-ar putea transforma.

— Transformarea ţine de goana pasionată după obiectul dorit. Apollo capturînd-o pe Daphne, în cazul de faţă nu-i vorba de aşa ceva.

— Nu văd cum poţi fi atît de sigur.

— Arthur zeificat prin dragoste?

— Oricine poate fi.

— Trebuie să admiţi că niciodată pînă acum nu te-am auzit rostind vreun cuvînt bun la adresa lui Arthur.

— Tu rîzi de el. Tu rîzi de toată lumea. Şi eu pur si simplu am tăcut. N-ar fi trebuit, îl respect pe Arthur.

— Nimic nu-i mai important decît ca fiecare să rîdă de fiecare.

— Nu cred că Arthur rîde de cineva.

— Pentru că e prea timid. Nu posedă energia de a sesiza absurdul.

— Crystal vrea un copil.

Clifford nu răspunse nimic, dar înregistra, fastidios, enormitatea observaţiei mele. Schimbă

123farfuriile şi aduse sufleul de brînză. Fusesem instruit să stau nemişcat.

— Presupun că dacă Crystal se mărită cu pisălogul ei, tu ai să te însori cu a ta?

— Nu.

Clifford detesta subiectul Tommy. Acum însă refuzam să înghit momeala. Căsătoria mea cu Tommy ar fi însemnat sfirşitul serilor noastre de luni.

— Ăsta-i cu totul alt lucru, am adăugat.

— Fiecare lucru este ceea ce este şi nimic nu-i cu totul alt lucru.

— Ai mai făcut această observaţie.

— De ce să nu faceţi o nuntă dublă?

— N-o să fie nici o nuntă.

— Aşadar eşti de acord cu mine în chestiunea Crystal si Arthur?

— Da. N-o să se întîmple nimic.

— Atunci de ce-ai mai venit cu toată povestea asta? Doar ştii ca să iriţi?

— Da.

— De ce?

— Ai spus că în seara asta am să te plictisesc. ai spus că...

— Vai, ce plicticos eşti! exclamă Clifford. Nu eşti decît un mocofan care a învăţat cîteva artificii. Eşti acel gen de produs al claselor de jos care nu depăşesc nivelul de scoală primară. Băieţaşul premiant care era în frunte la examene. Mereu invidios, mereu anxios. Tu nu poţi exista decît excelînd, decît ştiind cu un dram mai mult decît ceilalţi si, de fapt, neînţelegînd nimic. N-ai simţul umorului. De îndată ce nu mai sînt examene şi nu mai poţi excela, nu mai exişti.

— Nu-i mai bine să mă duc acasă şi să te scutesc de nonexistenţa mea?

— Fă cum vrei. Dacă ai şti să joci şah ne-am concentra pe joc şi nu am mai discuta. Dar, desigur, tu n-ai juca decît ceva la care ai putea învinge.

124

— Bineînţeles.

— îţi ascunzi faţă de tine însuţi inferioritatea, dar nu şi faţă de alţii, împuindu-ţi capul cu cuvinte străine pe care nu le poţi pronunţa şi pe care n-ai să le foloseşti niciodată...

— Şi tu ai fi vrut să cunoşti limba rusă, aşa ai spus...

— Asta-i o conversaţie de grădiniţă de copii. Du-te acasă dacă vrei. în seara asta trebuie să-mi fac testamentul.

Şi asta era o remarcă rutinieră, un soi de moment critic în conversaţiile noastre.

— Nu uita să-mi laşi mie miniaturile indiene.

— Ţie nu-ţi plac decît tablourile narative. Şi numai muzica melodioasă. Cum ziceai că se spune la muzică în limba cehă?

— *Hutba.*

— *Hutba.* Asta-i ce-ţi place ţie. Trebuie să-mi fac testamentul. Altfel porcul ăla de vărumeu o să moştenească tot. *Nan amo, ergo non ero*[1]. „E oare viaţa un mărăcine? Atunci viaţa n-are nici un preţ si omul trebuie s-o smulgă. De-ndată ce se naşte, să-ncerce orice mijloc ca să stîrpească răul. Ce-i musca pentr-un puşti ştrengar sîntem noi în mina Domnului."[2] Nici măcar Wittgenstein n-a crezut că vom ajunge vreodată pe lună. Aşadar sînt o muscă fericită, fie c-am să trăiesc, fie c-am să mor, numai că moartea e preferabilă.

— Bine. Dar anunţă-mă cînd ai de gînd să mori, ca să-mi găsesc pe altcineva pentru serile de luni.

— Mesia va schimba doar un singur lucru pe lume. Dacă eu eliberez locul, omenirea va fi mîn-tuită. Hocus pocus! Da, trebuie să fac un testament. Aşadar Crystal îşi va da în dar virginitatea

1. „Nu iubesc, deci nu greşesc" (lat.) (n.tr.).
2. Shakcspoare - *Regula Lear,* actul IV, scena l (n.tr.).

acelui vierme. Dar n-o să se întîmple. N-ai să laşi să *se* întîmple una ca asta, nu?

— N-am să las. Mai dă-mi puţin vin. Ai de gînd să sugi singur toată sticla aia?

Turnă vinul.

— Şi zici că ţi-au mutat biroul de la fereastră şi tu i-ai lăsat ? continuă Clifford pe un ton schimbat.

— Da.

— Bietul băieţaş premiant. Şi nu ţi s-a întîm-plat nimic... bizar... în ultima vreme... dragule?

Am privit în ochii albaştri înguşti şi inteligenţi, în albastrul acela luminos şi rece. ca mările scandinave în soare, îndărătul capului blond vedeam o fată indiană într-un sari diafan, stînd pe o terasă şi privind lupta dintre două păsări. De la începutul serii, instinctul mă prevenise să nu pomenesc nimic despre Biscuit. Am hotărît să tac în continuare. Dar ce întrebare ciudată şi nimerită!

— Nu. Nimic.

— Şi... n-ai auzit nimic?

— Dacă n-am auzit nimic? Ce trebuia să aud? In legătură cu ce?

— N-ai auzit...

— Nu. Ce? Mă sperii. Ce trebuia să fi auzit? îşi împinse scaunul îndărăt.

— Nimic... nimic. Mă simt îngrozitor. Nu pot să dorm. Hapurile nu mai au nici un efect. Nici nu le mai iau. Şi nu-mi ajută la nimic să număr oi şi picioare de oi. Altădată mă ajuta. Acum zac ore întregi cu ochii în tavan. Viaţa omenească e o scenă de groază. Sper că ţi-a plăcut sufleul ăsta de brinză. Nimic nu poate fi mai important decît faptul că Mozart a murit calic, poate numai faptul că Shakespeare a încetat să scrie. O scenă de *groază.* Mai bine te-ai întoarce acasă.

— Dar ce voiai să spui ?

— Nimic. Ce nu poţi spune nu poţi spune şi nici măcar fluiera, aşa zicea bătrînul meu profesor de filosofie. Cară-te, dacă eşti bun.

— în regulă, am spus. Adio, în caz că te hotărăşti să te sinucizi în noaptea asta.

— Adio.

127***Marti***

Mă aflam într-o sală de examen care era şi o staţie de metrou în acelaşi timp. Isprăvisem de cîtva timp să transpun un fragment din Carlyle într-o impecabilă şi rodnică latină de Tacit. Satisfăcut de mine, îi priveam pe ceilalţi candidaţi care scriau cu disperare, într-o doară, am întors formularul de teză. Pe dos erau o serie întreagă de întrebări pe care nu le observasem, şi nu mai aveam la dispoziţie decît douăzeci de minute în care să răspund. Am început să scriu cu înfrigurare, dar stiloul meu refuza să funcţioneze, nu ieşea nici un strop de cerneală din el, pur şi simplu făcea găuri în hîrtia care se desfăşura peste pupitrul meu, dintr-un rulou mare. încercînd un cumplit sentiment de neajutorare, am început să fac ghemotoace de hîrtie. „Nu trebuie să faci asta !" mi-a spus supraveghetorul care era Tommy, îmbrăcată într-o robă neagră şi o tichie pătrată, şi care stătea la catedră. Mă aflam într-un tribunal şi aruncam cu ghemotoace de hîrtie în judecător, care era Laura Impiatt cu o perucă albă. „A căzut, spunea, n-a răspuns la întrebări. Luaţi-l de aici." Mă aflam pe o motocicletă, gonind din ce în ce mai repede. Un om cu ochi albaştri, cocoţat în spatele meu, începu să mă strîngă de gît. Am ţipat. Crystal zăcea moartă în iarba de lîngă şosea.

M-am trezit din acest coşmar tipic, uşurat că n-a fost decît un vis şi întristat că nu mai eram un student cu viaţa neprihănită. M-am dat jos din

128

pat si mi-am făcut un ceai. Pe urmă mi-am adus aminte că e marţi şi m-am dus să văd dacă sosise obişnuita scrisoare de la Tommy. Sosise. Tommy îşi petrecea zilele de luni şi marţi în King's Lynn, unde îşi cîstiga pîinca cea de toate zilele învăţînd pe nişte asa-zisi profesori cum să decupeze frunze de toamnă sau cum să confecţioneze capete de cai din mucava, sau fia construiască teatre de păpuşi din lăzi de ceai. Lunea îmi scria întotdeauna o scrisoare pe care o primeam marţea. Mai tîrziu, îşi luase obiceiul să-mi scrie şi în alte zile. Acest lucru trebuia să înceteze. Scrisorile ei nu-mi făceau nici o plăcere. In cel mai bun caz, le puteai parcurge rapid si declara inofensive.

„Scumpul mau, sînt attt de nefericită, îmi pare teribil de rău că am venit sîmbătă dimineaţa. Mă simţeam deznădăjduită şi am vrut să-ţi văd doar faţa. Răceala mi-a trecut, sper ca nu te-am molipsit pe tine sau pe Cryslal. Nu cred. Oricum, plnă vineri o să-mi treacă cu totul. Te iubesc atît de mult. Am aşteptat un secol în camera aceea în care m-ai lăsat, tăcută ca un şoricel, numai că tu nu te-ai mai reîntors. Pe urmă am auzit-o pe Laura Impiatt stînd de vorbă cu băieţii în bucătărie. Am încercat să *mă strecor fără ca ea să mă vadă, dar m-a văzut. M-a întrebat:* «De *unde ai mai răsărit si tu ? Ce i-ai făcut lui Hilary?». în ultimul timp e foarte agresivă faţă de mine. N-am ştiut ce să-i răspund. N-am mai rămas, pentru că ştiam că tu n-aveai nevoie de mine, şi apoi îmi stătea plînaul în gît. Tu nu-ţi dai seama că fac tot ce doreşti tu, de parcă ţi-aş fi sclavă. Din cauza ta duc o viaţă stupidă, o viaţă nedemnă de o fiinţă umană, si doar am putea fi atît de fericiţi dacă tu ai dori-o. Nu se poate spune că ai fi mai fericit fără mine, pentru că eşti la pămînt, eşti omul cel mai nefericit pe*

129*care l-am cunoscut vreodată. De ce nu te hotărăşti să-ţi oferi o variaţie si să fii si tu odată fericit? Dintr-un motiv ştiut numai de tine, nu-ţi îngădui să iubeşti, te ţii In frlu. Tu însuţi iţi eşti cel mai aprig duşman. Există în tine o furie împotriva tuturor bucuriilor simple omeneşti. Am putea fi atît de fericiţi, tu şi cu mine, dacă ne-am trăi viaţa împreuna şi am avea un copilaş; tu ai avea un scop pentru care să munceşti şi existenţa ta ar căpăta un sens. Nu pot crede că aştepţi o altă femeie. Tu mă iubeşti pe mine şi ne înţelegem unul pe celălalt, ceea*

ce e un lucru rar, chiar tu ai spus-o. Ah, iubitule, nu mă alunga, nu mă irosi, nu poţi s-o faci, ştii bine că slnt micuţa ta Thomas pe vecie..."

Şi aşa mai departe, pe mai multe pagini. Am clasificat scrisoarea drept inofensivă şi am rupt-o. M-am îmbrăcat, mi-am băut ceaiul şi am plecat la birou. Liftul era defect, aşa că am coborît pe scări.

Dincolo de uşa rulantă a blocului, mă aştepta o atmosferă tăioasă, ploioasă, care mi-a năvălit în gît şi m-a făcut să gîndesc că luasem şi eu afurisita de răceală de la Tommy. Dimineaţa era murdară şi gălbejită, felinarele, încă aprinse, iluminau afişe care anunţau o iminentă grevă a uzinelor electrice. Ce deprimantă fusese seara cu Clifford! Şi ce-o fi vrut să spună la urmă, cînd m-a întrebat dacă am auzit ceva ? Clifford vorbea deseori înfrigurat, pitoresc, cu o retorică supraemfază, care îl ducea la pură romanţare. Cit despre scrisoarea de la Tommy, cu tabloul ei de viaţă fericită în sinul familiei si înconjurat de copilaşi, mă făcea sâ-mi vină să vărs. în orice caz, nu folosise cuvîntul scoţian pentru „copilaşi", aşa cum făcea alteori. Ce coşmar îngrozitor avusesem în legătură cu Crystal. Ce m-aş face dacă Crystal ar muri ? Dar căsătoria cu Arthur era tot un fel de moarte. Oare

130

îşi dădea într-adevăr seama de sentimentele ei? Ştia ce-ar însemna această căsătorie? îşi imagina cumva că ar putea să se mărite cu Arthur si să mă păstreze şi pe mine? Oare eroismul meu în toată această poveste nu era o stupiditate? N-ar trebui, pur şi simplu, aşa cum îi spusesem lui Clifford, să cxirm răul de la rădăcină?

Norul de gînduri negre care-mi împînzea capul fu brusc străpuns de lumină si risipit. Ce s-a întîmplat? O clipă mai înainte mă tîram laolaltă cu mulţimea de momîi, scurmîndu-mi drumul prin burniţa îngheţată şi gălbinicioasă, inhalînd un aer umed care mă tăia în măruntaie ca un cuţit; şi dintr-o dată totul s-a prefăcut în căldură şi lumină. Parc-aş fi fost atins cu o minge de aur într-o scenă de miracole. O zărisem pe celălalt trotuar pe Biscuit, mergînd încet, paralel cu mine, cu capul uşor întors în direcţia mea. Purta o scurtă din diftină, cu o glugă ridicată pe cap, aşa încît e de mirare că am reuşit s-o recunosc. Nu ştiu ce forţă mi-a dirijat în chip fericit privirea către acea străfulgerare de ochi negri şi pomeţi înalţi. M-a inundat o subită fericire, şi am avut un şoc de surpriză cînd mi-am dat seama că acea plăcută căldură era fericire, da, simţeam că era o fericire iraţională, nemotivată, nefondată, absolut momentană, fireşte, şi totuşi în mod cert fericire. Am mers mai departe, prefăcîndu-mă că n-am observat-o, întrebîndu-mă ce avea să facă şi dacă o să mă acosteze. După vreo douăzeci de paşi procedeul mi s-a părut idiot şi inutil. Am lăsat-o să mi-o ia puţin înainte, pe urmă am traversat, am pornit în urma ei şi am apucat-o de încheietura mîinii. Am avut senzaţia că ne cunoaştem de ani de zile. Am strîns cu putere încheietura fină, apoi i-am petrecut braţul pe sub al meu, ţinîndu-i mina. Purta o mănuşă scurtă de lînă, pe care i-am tras-o jos şi am vîrît-o

131în buzunar, adăpostindu-i mîna caldă si uscată în palma mea rece şi umedă. Eu nu purtam decît foarte rar mănuşi, îi simţeam căldura trupului de-a lungul braţului şi al coapsei. Mergeam înainte în semiobscuritate şi în puhoiul de oameni de la ora de vîrf. Nu am privit-o iii faţă.

— Ei, Biscuit, iubito?

— Bună dimineaţa.

— Bună dimineaţa şi mai cum?

— Bună dimineaţa, Hilary.

— Astă seară luăm masa împreună.

Serile de marţi mi le petreceam cu Arthur, dar nici că-mi păsa.

— Nu pot, îmi pare rău.

— De ce nu? Nu te lasă ei?

— Nu pot.

— Biscuit, eşti *măritată?*

— Nu.

— N-ai verighetă ? Nu, n-ai verighetă. Dar există vreun bărbat care-ţi guvernează viaţa?

— Nici un bărbat.

— Atunci de ce nu poţi? In fond, draga mea Biscuit, te porţi exact ca o femeie care aţîţă bărbaţii. N-am de gînd să mai rabd să nu aflu totul despre tine şi pricina pentru care mă urmăreşti. E o chestiune foarte bizară, ştii. Locuieşti prin apropiere?

— Nu pot veni în seara asta.

Am ajuns la staţia de metrou si continuam să-i ţin cu forţa mîna care se zbătea uşor, încercînd să-mi scape, de îndată ce ajunsesem la intrare. Dădu să se elibereze de braţul meu, dar am tras-o îndărăt, zdrobindu-i încheieturile fragile ale degetelor între degetele mele. I-am cumpărat un bilet şi m-am scotocit în buzunare după abonamentul meu. Am coborit scările către peronul de est. Hotă-rîsem să nu-i dau drumul pînă cînd n-o să-mi spună cine e şi n-o să-mi elucideze micul ei mister.

132

— Te rog, Hilary... mă doare. Am tras-o după mine de-a lungul peronului înţesat de o mulţime compactă, în mijlocul căreia ne simţeam izolaţi. Londonezii, care au văzut tot ce se poate vedea, poarta ochelari de cal. Am împins-o spre un perete, strecurînd-o printre doi oameni ca printr-o crăpătură, şi am urmat-o, pu-nîndu-mi mîinile pe zid, de o parte şi de alta a umerilor ei. Stăteam faţă-n faţă. Căldura - relativă - a staţiei făcea ca feţele noastre umede să strălucească - a mea roşie, a ei de un vag roz auriu. Mi-am atins o clipă obrazul de faldurile glugii care îi alunecase pe ceafă. Atmosfera peronului ticsit era pătrunsă de un miros de lînă caldă şi udă, care se topea într-un vag miros de sudoare, care se topea în întunecosul miros de cauciuc al metroului. Un tren cu direcţia Putney Bridge sosi duduind si mulţimea începu să tălăzuiască înainte. — Biscuit, am şoptit în intimitatea aglomeraţiei, a duduitului şi a linii ude. Uite ce-i, Biscuit, nu face nimic dacă nu eşti liberă astă-seară. Dar eşti aici, acum, si n-am de gînd să te las sa pleci. Eşti prizoniera mea si nu-ţi dau drumul pînă nu-mi spui tot. M-ai vrăjit si singurul lucru pe care-l pot face este să te înşfac şi să te ţin pînă ce scot de la tine tot adevărul. Te previn, dacă e nevoie, voi rezista ceasuri întregi.

Mă gîndeam să o trag într-un tren de pe linia circulară si s-o ţin acolo cu forţa pînă ce va vorbi. Nu-mi păsa de cîte ori ne vom fi învîrtit în cerc. Metroul de Putney Bridge plecase. Peronul se umplea iarăşi rapid. Se apropia un metrou de linie circulară.

— Vino, prizoniere!

Am tras-o după mine. Vagoanele erau ticsite pînă la uşi şi noi am fost printre ultimii pasageri care s-au urcat, înghesuindu-ne cu forţa în îngrămădeala

133ostilă de oameni striviţi dinăuntru. Am impins-o pe Biscuit în faţa mea şi, cînd am reuşit să mă inserez şi eu, în timp ce căutam un loc pentru ambele picioare pe podeaua supraaglomerată, am dat drumul o clipă braţului ei. Uşile începură să se închidă.

Deodată am văzut-o afara. Cu o iuţeală de tipar se strecurase afară în timp ce eu păşeam înăuntru. Uşile se închiseră între noi. Mi-am apăsat faţa pe geamul uşii. La cîţiva centimetri depărtare vedeam faţa ei şi buzele deschizîndu-i-se în cuvinte inaudibile în zăngănitul metroului care se pusese acum în mişcare. Mina ei gingaşă se înălţă într-un gest grăitor:

— Scuză-mă, îmi pare rău...

Porni să meargă pe lingă vagon şi-şi puse o mînă pe geam. Am văzut palma cea mai palid cenuşie şi labirintul ei de linii, hieroglifele unui mister care încă nu se lăsa descifrat.

In toate serile de marţi, fie iarnă, fie vară, cinele oferite de Arthur aveau exact acelaşi meniu (lui Wittgenstein i-ar fi plăcut aşa ceva). Se alcătuia din conserve de limbă, cu pireu din fulgi de cartofi şi cu mazăre, apoi biscuiţi, brînză şi banane. Vinul îl aduceam eu.

Aceasta a fost ultima zi a vechii mele lumi (numai că în acea seară eu încă nu ştiam acest lucrxi). Şi eu, şi Arthur eram beţi (de astă dată adusesem două sticle de vin).

Arthur avea un apartament de două camere, deasupra unei brutării din Blythe Road. Găsesc mirosul de pîine înnebunitor. Dacă ţi-e foame, îţi face foamea de nesuportat. Dacă nu ti-e foame îţi face greaţă. Cîţeodată avea un iz de drojdie fermentată, de parcă pîinea se prefăcea în bere. Arthur spunea că se obişnuise şi pretindea că nici nu-l

134

mai simte. Apartamentul lui era mic, murdar şi neatrăgător. Existau în el o serie de relicve lăsate de persoana (acum defunctă) la care Arthur se referea numind-o „mămica" lui. Mămica îi lăsase lui Arthur un covor albastru-verziu cu un desen de triunghiuri vălurite, cafenii, un bufet cu marginile rotunde şi încrustaţii prelungi, în formă de evantai, de culoarea ciocolatei, paravanul din faţa sobei, din sticlă verzuie, cu o imagine a edificiului Empire State Building, un fotoliu brodat cu avioane învechite, o scoarţă portocalie, cu multe laturi, ca un diamant, care suporta greu competiţia cu covorul, şi două statuete verzulii închipuind două doamne, pe jumătate drapate, în atitudini sugestive, intitulate respectiv Aurora si Amurgul. Toate aceste obiecte degajau un vechi parfum de trecută *joie de vivre*[1], care-mi stîrneau o vagă milă, dar nici un dram de curiozitate. Tatăl lui Arthur (şi el decedat) fusese hamal de gară. Arthur era, la rîndul lui, un alt exemplu de produs al forţei creatoare a sistemului examinatoriu.

Ne-am isprăvit cina (servită în farfuriile mămicii, pictate cu o căsuţă albă pe fundalul unui geometric răsărit de soare, bej) si ne aflam (mai bine zis mă aflam) într-o agresivă stare de beţie, care te face să-ţi dai seama că totul a fost zadarnic. Arthur, care se ameţea foarte uşor (de obicei bea bere), avea o figură visătoare. Nu era niciodată agresiv, îşi scosese ochelarii si-i legăna prosteşte încoace şi încolo, cu o mişcare de pendul. De fapt, eu băusem cea mai mare parte a celor două sticle de vin. Discutam confuz despre birou, despre pan-tomimă, si acum despre „concepţia" religioasă a lui Christopher Cather.

1. „Plăcere de viaţă" ffr.) (n.tr.).

135

— Cred şi *eu,* am spus. cînd consideri că lumea e doar o iluzie, nu-ţi pasă de ceea ce faci. O doctrină foarte comodă.

— Dar nu spune creştinismul că...

— Fireşte, Christopher nu crede cu adevărat în toate astea, nimeni n-ar putea crede. Declară că, în realitate, oamenii riu există. Ceea ce nu-l împiedică să-şi impună propriul ego în dreapta şi-n stînga, ca si noi toţi ceilalţi.

— Mă rog, nici eu nu cred că existăm în prea mare măsură, spuse Arthur.

— Vorbeşte în numele tău.

— Eu cred doar că trebuie să fim buni unii cu alţii. In rest totul e o harababură, si dacă asta înţelege Christopher prin...

— Ah, nu te porni!

— Vreau să spun că mintea noastră e un întîm-plător talmes-balmes de idei. în afara vieţii obişnuite nu mai există nimic altceva. Nu există nimic complet. Viaţa nu-i o piesă de teatru. Nici măcar o pantomimă.

— Nu există Ţara lui Niciodată[1]?

— în nici un caz. Ăsta-i lucrul important.

— Aşadar tu nu-l priveşti pe Peter Pan ca o realitate invadatoare?

— Nu, răspunse Arthur. Dimpotrivă. Reală e doar viaţa tihnită a familiei Darling.

— Şi atunci Peter ce e ?

— Peter este... Peter este... Nu ştiu... Spiritul care a luat-o razna, ivindu-se doar ca un oaspete enervant care nu se poate împiedica să se arate, dar nici de intrat nu poate intra.

— Asta-i într-adevăr o idee fantezistă.

— Vreau să spun că nevoile spirituale sînt aiu-ristice atît timp cît nu sînt întrupate într-un mod

1. Ţara în care se stabileşte eroul comediei *Peter Pan* (n.tr.).

de viaţă obişnuit. Sînt distructive, nu sînt decît duhuri de nebunie.

— Ce părere ai despre Wendy, prietena lui Peter Pan? Şi ea eşuează?

— Da. Wendy este sufletul omenesc în căutarea adevărului. Şi se rezumă la un compromis.

— Trăind pe jumătate într-o lume ireală?

— Da, asemeni celor mai mulţi dintre noi. E o înfrîngere, dar o înfrîngere onorabilă. Presupun că e lucrul cel mai bun pe care-l putem spera.

— Nu înţeleg de ce idilizezi viaţa tihnită a familiei Darling, Mie mi se pare destul de anostă.

— O, nu, ce poate fi mai minunat... un cămin... cu copii... şi...

— Cred că ne-am îmbătat, am spus curmîndu-i vorba. Oricum, eu unul sînt beat. Vreme de două minute am avut impresia că spui ceva interesant.

Din fericire, în acea clipă sună telefonul. Era un pensionar bătrîn căruia tocmai îi murise papagalul, îl auzeam pe idiotul bătrîn scîncind la celălalt capăt al firului. Mi-am strîns lucrurile. Ştiam din experienţă că Arthur nu era niciodată în stare să pună capăt unei convorbiri telefonice. Acoperi receptorul cu palma si mă imploră să mai rămîn, dar mie mi-era silă pînă peste cap. Nu simţeam nevoia să mai aud ceva pe tema căminelor fericite şi a copilaşilor.

Afară, bătrîna şi smintita de climă englezească făcuse iar un viraj brusc. Norii se împrăştiaseră şi noaptea se limpezise, în ciuda haloului luminos al Londrei, cîteva stele erau vizibile pe cerul uşor rumeniu. De multă vreme nu mai văzusem Calea lactee. Uriaşa roată a galaxiei, spuzeala strălucitoare a inumerabilelor stele, bezna adîncă, absolută, care ascunde alte şi alte galaxii! Arthur avea dreptate. Nu existăm în prea mare măsură. Şi totuşi suferim nebuneşte. Ceva există, un mortificat

136

137 complex de resentimente şi anxietăţi şi durere, ceva pe jumătate strivit, ceva înghiţit, încă nedigerat şi care totuşi ţipă. M-am gîndit o clipă să mă duc s-o văd pe Crystal. Dar era unul din lucrurile pe care nu Ic făceam niciodată. Trebuia să mă ţin de rutina mea. Şi apoi, probabil că la ora asta dormea. Dacă Crystal lua de bune spusele mele şi-l accepta fără întîrziere pe Arthur? N-ar fi mai bine să pun capăt întregii povesti printr-o simplă ridicare de deget? Am constatat că nu reuşeam să mă distrag gîndindu-mă la Biscuit. Am încercat, dar fără nici o satisfacţie. Biscuit nu însemna decît o manifestare lipsită de noimă prin care Cosmosul se străduie să te irite, ca atunci cînd împungi o ginganie cu un pai. M-am îndreptat cu paşi foarte înceţi spre casă.

138

Miercuri

Era miercuri, cea mai importantă zi de pînă acum în această povestire, şi una dintre cele mai cruciale zile din existenţa mea. A început destul de enervant, printr-o ceartă cu Christopher Cather. Cînd m-am trezit, am găsit bucătăria ocupată de un băiat străin, al cărui păr lung era legat la spate cu un elastic. Probabil că petrecuse noaptea acolo. M-am dus în camera lui Christopher şi i-am spus că în bucătăria mea n-are ce căuta un băiat cu părul legat cu un elastic. Christopher mi-a răspuns că sînt ridicol de îngust la minte. I-am mai spus lui Christopher că nu sînt de acord să poarte un maiou atît de scurt, încît să ofere, la fiecare mişcare, priveliştea unei porţiuni de piele. Mi-a răspuns că maioul intrase la apă în maşina de spălat. I-am spus că-i interzisesem să folosească maşina de spălat. Mi-a răspuns că sînt un zgîrciob meschin. I-am dat replica. Am plecat fără să mă bărbieresc si trîntind uşa. Liftul continua să fie deranjat. Greva uzinelor electrice era din nou pe afişe, gata să izbucnească în orice moment. Ploua. Tot timpul o căutam din ochi pe Biscuit, dar nici urmă de ea. Cînd am ajuns la birou intenţionam să mă rad (aveam acolo o trusă de bărbierit), dar am descoperit că

n-am lame. Mă simţeam mîhnit si neîngrijit. M-am aşezat, contemplînd peretele mînjit de urmele pînzelor de păianjen şi sperînd că dorinţa de a-i cere lui Crystal să renunţe la Arthur va deveni în curînd irezistibilă. Am mai

139strunit-o un timp. Mîine, Crystal o să-l vadă pe • Arthur. N-ar trebui să stau de vorbă cu ea în j seara asta? î

Doamna Witcher şi Reggie intrară în birou , rîzînd veseli. Organizaseră un lanţ de sărbători ; pentru a-şi prelungi triumful. Tommy mă sună la ; telefon (o acţiune cu stricteţe interzisă), drept [pentru care am trîntit receptorul în furcă. Arthur, de al cărui ajutor aveam nevoie, nu-şi făcuse încă apariţia, ceea ce era surprinzător. La ora unsprezece patruzeci şi cinci surveni cutremurătorul eveniment.

Reggie şi doamna Witcher trăncăneau, în mod normal, tot timpul. Presupun că mai şi lucrau din cînd în cînd. Eram atît de obişnuit cu cacofonia lor vulgară, încît era simplu pentru mine nici să nu-i aud. Uneori însă, mai ascultam. Redactasem un mic referat cu privire la situaţia unui curier ce fusese mutat la un alt departament, unde primise ceea ce se numeşte o indemnizaţie specială deoarece curăţase nişte cuiburi de porumbei de pe acoperiş, şi care curier, reîntors la departamentul nostru, îşi rupsese un picior în timp ce înlătura alte cuiburi de porumbei, acţiune ce i se părea a face acum parte din îndatoririle lui de serviciu. Rezolvasem problema cu eleganţă şi acum mă odihneam o clipă rezemat de spetează, înainte de a trece la alt caz, întrehîndu-mă de ce nu s-o fi arătat Arthur şi ascultînd într-o doară la vorbăria ! neîncetată a celorlalţi doi. Discutaseră despre pan-tomimă. Dar acum, evident, schimbaseră subiectul.

— Nu se spune contele Salisbury! Era vocea lui Edith, expertă în aristocraţie. Spui Lordul Salisbury, şi contele *de* Salisbury.

— Un duce e mai mare decît un conte ?

— Sigur că da, prostule.

— Un conte e egal cu un marchiz ?

140

— Femeia îşi menţine titlul. Cînd îşi schimbă numele, nu devine pur şi simplu doamna cutare.

— Ba cred că aşa ar trebui. Dar asta înseamnă că tatăl ei era conte?

— Hai să-l întrebăm pe domnul Ştie-tot. Hilary -Hilariii!

— Da?

— Cînd o femeie se numeşte Lady Nu-stiu-cum de Nu-ştiu-ce, înseamnă că tatăl ei a fost conte, şi nu-i aşa că-şi păstrează titlul cînd se mărită, sau devine Nu-ştiu-cum de Altceva?

— Aşa cred, dar tu eşti specialistă în chestiile astea. Cred că dacă eşti fiica domnului conte de Aţăalbă, ţi se spune Lady Joan Plătică si cînd te măriţi cu domnul Haţmaţuchi devii Lady Joan Haţmaţuchi.

— Ce spiritual e Hilary! Şi un conte e egal cu un marchiz?

— Nu ştiu.

— Ar trebui să ştii, că doar ai fost la Oxford.

— N-am urmat decît un curs de secretari acolo.

— Hilary romanţează întotdeauna. Nu cred nici măcar că s-a apropiat vreodată de Oxford.

— Hilary a urmat universitatea hepaticilor la Scunthorpe.

— Hilary... Hilarii...

— Oricum, asta-i, înainte era Lady Kitty Mallow, şi apoi, cînd s-a măritat cu domnul Gunnar Jopling, a devenit Lady Kitty Jopling.

In momentul acela intră Skinker pe uşă.

— Ce-aţi păţit, domnu' Burde?

— Am scăpat cerneala.

îmi ridică de pe jos călimara. Se vărsase puţină cerneală pe podea. M-am aplecat peste marginea biroului, privind la mica baltă neagră şi respirînd anevoie. Cu mişcări foarte încete, am aşezat o foaie de sugativă peste pata de cerneală.

141— Nu vă simţiţi bine, domnu' Burde ? Vă e rău ? Am făcut cu mina o mişcare smucită, pe care

a înţeles-o, şi s-a conformat, A ieşit din cameră şi a închis uşa după el.

— Totuşi e cam lipsit, de gust să ţi se spună Lady Kitty, nu? îşi dădu Reggie cu părerea. Doar nu se poate să fi fost botezată Kitty.

Mi-am dres glasul.

— Da, Hilary, dragule ? Ai făcut vreo observaţie ? Am simulat un acces de tuse ca să ascund

faptul că nu puteam respira normal şi nici articula vreun cuvînt.

— Aţi vorbit ceva despre Jopling? am întrebat în cele din urmă.

— Da, Gunnar Jopling.

— Am mai auzit de el, spuse Reggie. Eu credeam că-i politician, dar nu se poate să fi fost.

— A fost şeful chestiei âleia cu reforma monetară. Şi pe urmă a fost ceva pe la Naţiunile Unite. L-am văzut la televizor.

— Şi ce-i cu asta? am întrebat.

— Cum, n-ai auzit? E noul şef al departamentului. Vine în locul lui Templar-Spence.

— Templar-Spence a şi plecat, preciza Reggie. Dar Jopling nu-şi va lua postul în primire decît peste trei săptămîni.

— Şi Lady Kitty e soţia lui, deci presupun că taică-su o fi fost vreun conte sau aşa ceva.

— Cîţi conţi există?

Un timp, m-am aplecat peste birou, prefă-cîndu-mă că scriu. Pe urmă am ieşit pe tăcute din cameră, m-am dus la garderobă, mi-am îmbrăcat fulgarinul şi mi-am luat umbrela, am coborît şi am ieşit în Whitehall. Continua să plouă încet. Voiam să-l văd pe Clifford Larr. Nu-mi îngăduia niciodată să-i vorbesc la birou, şi se încrunta ori

142

de cîte ori ne întîlneam prin preajma clădirii. Dar de astă dată era vorba de o urgenţă. De obicei, la douăsprezece şi jumătate lua masa la bodega St. Stephen. Acum era douăsprezece şi zece. M-am plimbat agale, în sus si-n jos, ascunzîndu-mă pe după umbrelă si pîndind uşa principală. Trecură vreo douăzeci şi cinci de minute. Treizeci de minute. Şi apoi apăru Clifford, în elegantul lui pardesiu de *tweed* şi pălăria de fetru moale. Dădea să-si deschidă umbrela cînd mă zări, şi o închise la loc. Şovăi o clipă, apoi veni în direcţia mea. Cotirăm spre Trafalgar Square, mergînd încet. Mi-am închis umbrela.

— Ai auzit, zise Clifford. -Da.

— Ei bine, şi ce-ai vrea să fac eu?

— Vreau să-ţi vorbesc.

— Nu-i nimic de vorbit. Am la două o şedinţă şi trebuie să citesc o mulţime de materiale înainte. Ştii doar că nu ne putem întîlni aici.

— Vreau să-ţi vorbesc. Vino în parc.

— Bună ziua. Eu o iau în direcţia asta, tu în

cealaltă.

— Vino în parc. Vrei să te înşfac de braţ si să

fac o scenă?

Am schimbat direcţia. Clifford şi-a deschis umbrela, fără îndoială ca să se camufleze. Eu o închi-sesem pe a mea si ploaia aproape că se oprise. Am traversat în tăcere curtea Gărzilor Călare si terenul de paradă, şi am intrat în parcul St. James, luîrid-o prin partea de nord a

lacului. Ploaia încetase complet şi deasupra palatului Buckingham răsărise un petec luminos de cer palid albastru.

— Ce trebuie să fac? l-am întrebat pe Clifford.

— Nu văd de ce-ar trebui să faci ceva, răspunse Clifford pe sub umbrelă. Nici n-ai să-l vezi.

143— O să-l întîlnesc pe scări.

— Şi-ţi închipui că o să te atace, c-o să te strîngă de gît?

— Va trebui să-mi dau demisia.

— Nu fi idiot. Mă rog, fii. cum crezi. Acum mă întorc.

— Nu, te rog. *Te rog.* Abia acum am aflat. Nu ştiu ce să fac.

— Să accepţi ideea. O să te ignoreze. Sau, dacă deteşti acest lucru, dă-ţi demisia. Nu-i nici o problemă.

— Ce farsă fantastică! De ce să vină tocmai aici dintre toate locurile din lume? Am crezut că n-o să-l mai văd niciodată, mă rugam să nu-l mai văd. Speram să moară. Mă gîndeam la el ca la un om mort.

— Un lucru pe cît de necaritabil, pe atît de nerealist. E un om de mare succes. Şi acum trebuie să...

— Vino măcar pînă la pod, Clifford. Te rog, vino pînă la pod. Simt că înnebunesc.

Am păşit pe podul de oţel şi ne-am oprit privind peste apă către Whitehall. Turlele de basm ale tribunalului *ae* profilau în stingă conturului ferm al Noilor Birouri Administrative şi, dincolo de sălciile galbene de pe insulă, graţioasa faţadă de palat a Ministerului de Externe scînteia cenu-şiu-verzuie. Un soare leşios ilumina orizontul înţesat de acoperişuri, conturate pe un fundal plumburiu, compact. La sud de rîu continua să plouă, se puteau desluşi şfichiuiri strălucitoare de ploaie haşurind întunecimea densă a cerului, poleită de soarele ce-şi vedea de drumul lui.

— Crezi că ştie că sînt aici ?

— N-aş crede. O să fie o surpriză plăcută pentru el să întîlnească o faţă familiară.

144

— Nu pot suporta, am spus. Dacă o să ne întîlnim o să... leşinăm amîndoi de ură, sau aşa ceva.

— Nu văd de ce să nu vă spuneţi bună dimineaţa, ca doi oameni civilizaţi.

— Să ne spunem bună dimineaţa! Clifford, crezi că în afară de tine... mai ştie cineva de la birou despre mine şi Gunnar?

— Nu.

— N-ai să le spui, nu-i aşa?

— Bineînţeles că nu.

— Mi-e rău. Cred c-am să leşin, acum, aici.

— Ce cîrpă eşti! Cît despre ură, nu văd de ce l-ai uri tu!

— Dacă nu înţelegi atîta lucru, atunci ai nevoie de o lecţie de psihologie.

— Ştiu că se presupune că-i urăşti pe cei cărora le-ai făcut un rău. Dar există o limită.

— în cazul ăsta nu există nici o limită.

— La urma urmei, au trecut aproape douăzeci

de ani.

— Pentru mine nu. Pentru mine a fost ieri.

— Ştii bine că nu suport genul ăsta de dramatism. Am şi eu necazurile mele.

— S-a recăsătorit.

— De ce nu? El si-a trăit mai departe viaţa, în timp ce tu te-ai îngropat aici, paralizat de mila de

tine însuţi.

— Mă dispreţuieşti, nu? Ţi-e ruşine că-mi eşti prieten. Gîndeşti c-ar fi degradant dacă s-ar afla la birou că eşti prieten cu mine. Ei bine, atunci întinde-o! Şi nu mă aştepta lunea viitoare.

— Foarte bine. N-am să te aştept. Bună ziua.

L-am privit îndepărtîndu-se, apoi mi-am tulburat voit privirile, aşa ca silueta lui să se amestece cu cele ale oamenilor indiferenţi care ieşiseră, acum că ploaia stătuse, să se plimbe în lumina

145soarelui anemic. Am traversat podul şi am început să merg încet de cealaltă parte a lacului. Am ieşit pe strada Great George si am luat-o în direcţia Whitehall spre capătul Parlamentului. Şi deodată m-am întîlnit nas în nas cu Arthur, care tocmai traversa venind dinspre staţie.

— Hilary! O, Hilary!

O privire aruncată lui Arthur mi-a spus tot. Era complet transformat. Şi-a scos tichia de lînă de pe cap şi a fluturat-o. Strălucirea bucuriei îi ţîşnea din cap, din ochi, din nas, din gură. Radia ca un pom de Crăciun. Pînă şi părul reuşise să arate frumos.

— Hilary, Crystal zice că e de acord să se mărite cu mine. Am primit azi dimineaţă scrisoarea ei. N-am mai fost în stare de nimic. N-am putut să vin nici la birou... eram aşa de fericit... pur şi simplu m-am întins pe podea... mă rostogoleam de fericire... abia de mai puteam respira... îmi venea să strig şi să cînt, dar eram sleit de atîta bucurie... pur şi simplu zăceam acolo de parcă eram lovit în moalele capului. Hilary, eşti si tu de acord, nu? Vorbesc serios, n-ai nimic împotrivă? Crystal zicea că tu... Hilary, ce-i cu tine, eşti supărat? O, Doamne... eşti... arăţi aşa de...

— Nu, nu, am replicat. Sînt încîntat de căsătoria voastră, absolut încîntat, bineînţeles. Numai că deodată m-am simţit foarte rău. Cred c-o să mă duc acasă.

— Lasă-mă să vin cu tine. Ce ai ? Arăţi ca un strigoi.

— Nu, nu. O simplă gripă. Mă duc să mă bag în pat. Mă bucur mult de tine şi de...

Am chemat un taxi.

Arthur arăta uluit. Pe urmă mi-a făcut semn cu mîna. Din taxiul oprit din cauza circulaţiei, l-am văzut ajungîndu-mă din urmă, şi apoi depă-sindu-mă, distrat. Cînd s-a apropiat, cu zîmbetul

146

lui smintit care atrăgea atenţia trecătorilor, începu deodată să ţopăie, filfiindu-şi braţele în aer. Oamenii îl priveau şi zimbeau. Taxiul se puse în mişcare. Acasă, l-am găsit pe băiatul cu părul legat cu elastic tot în bucătărie. L-ain dat afara din casă. Christopher, supărat şi el o dată, mi-a spus în faţă ce sînt şi *a* plecat cu băiatul. Am intrat în dormitor şi, luîndu-mă la întrecere cu Arthur, m-am trîntit pe podea.

147***Joi***

— Cîntă-mi un cîntcc cu semnificaţie socială! ciripea Freddie Impiatt.

Era joi. La birou nu revenisem decît în această dimineaţă. Era totuşi preferabil să mă duc la birou decît să zac acasă întins pe podea. Din acelaşi motiv mă dusesem acum şi la familia Impiatt. Celor de la serviciu le spusesem că am o infecţie intestinală şi că mă simt foarte rău. Drept care m-au lăsat în pace. L-am convins şi pe Arthur să mă lase în pace. Dar îl auzeam cîntînd lingă mine, în dulapul lui. Şi acum cînta Freddie, ba chiar schiţa şi cîţiva paşi de dans, pe covor, în timp ce turna băuturile. Pe fruntea lui lătăreaţă, ca de cauciuc, se încreţeau vălurele de autosatisfactie şi plăcere. Ratase poantele cîtorva glume, întrucît se prăpădea de rîs pe parcursul povestirii. Laura, îmbrăcată într-o rochie cort, cu podoabe zornăitoare şi părul revărsat, mă urmărea stăruitor. Pentru ei îmi schimbasem boala, pretmzînd că am o durere de dinţi, dar vedeam bine că nu mă cred. Sosi şi Clifford Larr. L-am privit pe furiş, Ochii lui trecură împietriţi peste mine. Mă întrebam dacă n-ar fi mai bine să plec imediat.

— Aud că pînă la urmă yenul japonez nu s-a devalorizat, spuse Clifford.

— Hilary, ce ai? întrebă Laura.

— Ţi-am spus, mă dor dinţii.

— Ba c vorba de Tommy.

148

— Nu-i vorba de Tommy. Dacă Tommy ar fi singurul meu necaz, aş cînta toată ziua în gura

mare.

— Aşadar nu-i numai durerea de dinţi.

— Şi mai pretindem că am cîştigat războiul, se auzi vocea lui Larr.

Am coborît cu toţii la cină.

— îţi plac anghinarele, nu-i aşa, Hilary?

— îţi oferă o ocupaţie. Ca si jucăriile mecanice. Dar nu le consider o mîncare.

— Data viitoare îţi ofer fasole şi o lingură.

— Nu consider că mîncarea trebuie să fie o

jucărie.

Toate schimburile astea de nonsensuri cu Laura decurgeau atît de automat pentru amîndoi, încît puteam să le susţin în timp ce-i ascultam pe Freddie şi pe Clifford discutînd criza monetară internaţională si în timp ce-mi frămîntam mintea cu cele mai sinistre gînduri. Mîncam un soi de carne redusă la un jeleu lipsit de personalitate şi mirosul puternic a usturoi. Mă întrebam dacă să mă duc după cină ca de obicei la Crystal ca să i-l iau pe Arthur de pe cap. Poate că nu. Nu mai avea nici un sens să-l iau pe Arthur. Şi totuşi trebuia să-i povestesc lui Crystal ce aflasem miercuri dimineaţa. Şi trebuia s-o *văd* pe Crystal şi să pretind că-i binecuvîntez pripita hotărîre. Probabil că aştepta cu nerăbdare aşa ceva din parte-mi. Cu o seară înainte nu mă simţisem în stare să o vizitez. Şi totuşi era preferabil presupusul calm al rutinei imbecilizante. Perfect adevărat că-i spusesem lui Crystal: „Scrie-i! ", dur acum îmi dădeam seama că, spunîndu-i acest lucru, îmi imaginasem că nu mă ia în serios. Oare se grăbise atît de tare de teamă ca nu cumva să-mi schimb hotărîrea ? Sau era iar vorba de o stupidă şi îngrozitoare greşită înţelegere a faptelor? N-ar fi trebuit oare să

149opresc totul *de îndată"?* Concomitent cu aceste gânduri, scene vii din trecutul meu îndepărtat porniră să-mi joace în faţa ochilor, cu o claritate plină de culoare care arunca în umbră toate preocupările momentului prezent. Cît e de straniu cînd, îndărătul unei niăşli surîzâtoare şi volubile . se reconstituie, cu minuţiozitate, imagini şi crîm-peie de vechi discuţii, torturîndu-te. astfel că, în realitate, îndărătul măştii surîzâtoare îţi vine să plîngi, îţi vine să urli.

— Hilary, ce limbă străină mai ai de gînd să înveţi ?

— Sanscrita. Am cunoscut o încîntătoare fată indiană care o să mi-o predea.

— Sînt geloasă! Nu înţeleg de ce vrei să înveţi o limbă moartă.

— Pentru că pe toate cele vii le cunoaşte, interveni Freddie.

— Nu, nu le cunosc pe toate. Nu ştiu chineza, nici japoneza, şi nici una dintre limbile indiene, ori africane, ori polineziene. Şi turca mea e destul de aproximativă. Finlandeza e săracă...

— Lui Hilary îi place să facă paradă.

— Am considerat întotdeauna că Turnul Babei e un mit sinistru, urmă Freddie. Cine poate iubi un Dumnezeu care, în mod deliberat, a zăpăcit omenirea în chip atît de meschin?

— Poţi să-l respecţi, interveni Clifford. A ştiut el ce face.

— Mă întreb dacă va putea exista vreodată o limbă cu adevărat internaţională, spuse Freddie.

— Există. Engleza.

— Hilary e un şovin !

—Ce părere ai despre esperanto? întrebă Laura. Hilary, cunoşti esperanto?

— Firește.

— Și crezi că e...

150

— Cine poate suporta o limbă în care cuvîntul pentru „mamă" este „micul tată"?

— Așa e ?

— In esperanto, mamă se spune *patrino.*

— Jos cu esperanto ! strigă Laura.

— Ai dreptate că Dumnezeu a știut ce face, am spus adresîndu-mă lui Clifford. (Țineam să comunic cu el, dar continua să nu mă vadă.) Dar nu trebuie să privim lucrurile cu prea mult cinism. Nimic nu umilește mai mult mîndria umană decît incapacitatea de a înțelege o limbă. E o perfectă imagine a limitării spirituale. Cel mai inteligent dintre oameni pare tîmpit cînd nu se poate exprima ca lumea într-o limbă străină.

— De asta vrei tu, Hilary, să cunoști toate limbile de pe glob? întrebă Laura.

— Natural.

— Și Dumnezeu a dorit să vadă cît de limitați

sîntem ? întrebă Freddie.

— A vrut să ne arate că bunătatea e o limba străină pe care n-o putem înțelege.

— Asta-i una dintre serile metafizice ale lui Hilary, comentă Freddie.

— Eu nu pricep cum de nu se amestecă în capul tău toate cuvintele din toate limbile alea pe care le cunoști, zise Laura. In capul meu s-ar învălmăși îngrozitor.

— O plăcintă de cuvinte.

Clifford rămăsese distant și tăcut, cu fața gravă, și acum scormonea distrat desertul, un terci de ananas scăldat într-un soi de sos alcoolizat, grețos, cu miros pătrunzător. Deodată se întoarse către Freddie, întrebîndu-l:

— Ce părere ai de succesorul lui Templar-

-Spence?

— Ah, da, Gunnar Jopling. O bună alegere, nu? Presupun că într-o săptămînă sau două începe lucrul.

151— Nu pot să mănînc chestia asta, i-am spus Laurei. îmi face rău la dinți. Poți să-mi dai puțin whisky?

— Da, desigur. R suedez, de-l cheamă Gunnar? Ce nume frumos!

— Nu, e cit se poate de englez. Posibil să fi avut vreun străbunic suedez. Tot timpul a fost promovat din mare în mai mare. A început la trezorerie. Pe urmă a trecut la companiile aeriene. Pe urmă la Fondul Monetar Internațional, și de acolo la Națiunile Unite. Un om extrem de capabil. Bănuiesc că o să ajungă în fruntea administrației civile.

— Parcă se vorbea la un moment dat că a intrat în viața politică? întrebă Laura.

— Cred că laburiștii s-au simțit foarte ușurați cînd a decis să renunțe. S-ar fi cățărat mult prea repede în vîrf. E un om cu mari ambiții. Cu totul altceva decît oaia aceea bătrînă de Templar--Spence. O să facă o scuturătură în minister.

— Mie o să-mi placă? întrebă Laura.

— Ah, voi femeile nu vă gîndiți decît la interesul personal, zise Freddie. Auzi, ei o să-i placă?

— E căsătorit?

— Te și gîndești să pui laba pe el? Da, e căsătorit. Cu Lady Kitty Mallow.

— A, da, îmi aduc aminte. O debutantă în societate. Trebuie să fie mult mai tînără decît el. Și colosal de bogată.

— Aud că și-au cumpărat o casă în Cheyne Walk, urmă Freddie. Mi-a spus Duncan, cînd ne-am întîlnit la cabinetul ministerial.

— Probabil că înoată în bani. E a doua soție, nu? Cu prima... parcă s-a întîmplat ceva?...

— Prima lui soție a murit într-un accident, o lămuri Clifford.

— Ah, da. Şi fiul lor s-a sinucis.

152

— Asta s-a întîmplat mult mai tîrziu.

— Bietul de el. Probabil că de aici pornesc marile lui ambiţii. Cînd îl invităm la masă? Pare să fie un tip foarte interesant, încă nu mi-aţi spus dacă o să-mi placă.

— Nu l-am întîlnit decît la întruniri publice. E un individ atît de rezervat, încît e greu să-ţi faci o părere. Tu l-ai cunoscut mai îndeaproape, Clifford?

— L-am cunoscut din vedere în timpul studenţiei. Şi l-am văzut în plină acţiune la întruniri. Dar persoana pe care trebuie s-o consultaţi în această privinţă e Hilary. Hilary şi Jopling sînt vechi prieteni.

O rafală de exclamaţii. Am sorbit în grabă restul de whisky şi mi-am strîns picioarele, gata să mă ridic. Răutatea lui Clifford mă luase prin surprindere si nu eram pregătit să răspund cu minciunile potrivite. Am văzut faţa Laurei îmbujorată de vin, încadrată de pletele de zînă încărunţită, scăpărînd de amuzată curiozitate.

— Hilary, ce misterios eşti, deci sînteţi prieteni, ce nostim! O cunoşti si pe Lady Kitty?

— Hei, acum o să-l vedem pe Hilary la putere! exclamă Freddie, care nu părea prea încîntat de neaşteptata veste.

— Hilary va fi invitat în Cheyne Walk.

— Hilary va pătrunde în secretele zeilor.

— Acum va trebui să ne dăm bine pe lîngă

Hilary.

— Nu sîntem prieteni, am răspuns. Vreau să spun... că nu-l cunosc bine... nu l-am mai văzut de ani si ani de zile... sîntem doi străini... Nici nu cred că-şi mai aminteşte de mine.

— Haide, haide, Hilary, o cunoştinţă veche nu se uită uşor.

— Hilary e atît de modest!

— Prostii, Hilary! Hai, vorbeşte-ne despre el. Cum e în viaţa de toate zilele? Drăguţ?

153— Ei, spune, e un om drăguţ ? interveni Clifford cu o umbră de zîmbet maliţios, în timp ce eu mă luptam în tăcere să răspund ceva.

— Da, foarte drăguţ, am bîiguit. Dar realmente nu-l cunosc, realmente. Vă rog, nu vă aşteptaţi...

— O cunoşti şi pe Lady Kitty?

— Nu... uite ce-i... nu l-am mai văzut de douăzeci de ani.

— Dar pe prima lui soţie ai cunoscut-o? întrebă Clifford cu un zîmbet mai accentuat.

— Nu... Laura, îmi pare teribil de rău, dar mă dor dinţii de-mi sar ochii din cap. Te superi dacă plec?

Laura mă conduse în salon, unde lămpile continuau să-şi împrăştie lumina aurie, focul pîlpîia şi plutea o stranie tăcere. Mă ţinea de mînecă şi mă privea stăruitor în ochi.

— Hai, dragă, mai ia o picătură de whisky. Ce-i graba asta pe tine? Arăţi foarte ciudat. Te dor într-adevăr dinţii?

— Da.

— Bea paharul ăsta. Dacă vrei, îţi mai dau puţin să iei cu tine acasă. Nici gînd să te doară dinţii, mărturiseşte.

— Nu mă dor dinţii.

— Mincinos bătrîn si drag! Dar te dibuiesc eu întotdeauna. Tommy e la mijloc!

— Da.

— Povesteşte-mi, Hilary, te rog, povesteşte-mi...

— Nu-i vorba de Tommy. De Crystal e vorba. Se mărită cu Arthur Fisch.

— Aaa... şi atunci îţi spui că tu şi Tommy... Dragule, nu eşti obligat să te însori cu Tommy numai pentru că Crystal se mărită cu Arthur,

— Nu spune nimănui despre Crystal.

— Nu. Am să tac chitic, înţeleg, s-ar putea să se mai răzgîndească. Ah, sînt alături de tine!

154

N-am să-i spun nici măcar lui Freddie. Dar va trebui să vin la tine să stăm de vorbă. Vin sîmbătă.

— Laura dragă, trebuie să plec.

— Da, acum înţeleg totul, îmi dădeam eu seama că suferi. Doar ştii că citesc în tine ca într-o carte deschisă. Hillary, scumpule, îmi eşti tare drag!

Ridicindu-se pe vîrfuri, Laura îşi încolăci braţele în jurul gîtului meu şi îşi lipi obrazul fierbinte de obrazul meu. Podoabele zornăitoare mă înţepau prin cămaşă. Mă sărută în colţul gurii. Puţin whisky îi picură pe rochia vaporoasă.

Am mers foarte repede, călcînd apăsat, ca un automat, si am ieşit din Queen's Gate Terrace în Gloucester Road, apoi am străbătut Cromwell Road, dînd vn Earls Court Road şi am luat-o de-a lungul lui Old Brompton Road si Lillie Road. Noaptea era aspră si rece, nu ploua, dar se lăsase un ger pişcător. Simţeam sub tălpi cum se cristaliza bruma pe trotuarele ude, alunecoase, sticloase. Cînd am trecut pe lîngă gardul cimitirului Brompton, am simţit cum creste chiciura în bezna dinăuntru, cum se mişcă, unduindu-şi degetele peste iarbă, peste morminte, o fantomă în vană căutare de alte fantome. Mergeam ca un automat, cu capul drept, braţele bălăbănindu-mi-se, sîngele pompînd în vene. Nu suportam să mă gîndesc la discuţia la care tocmai participasem. Simţeam în inimă un bolovan care era ură, frică.

Am ajuns la Crystal mai devreme ca de obicei. Am intrat fără zgomot şi am urcat scările în vîrful picioarelor, oprindu-mâ la jumătatea drumului ca să trag *cu* urechea. De sus nu răzbea nici un zgomot. Pe sub uşă se filtra o dîră de lumină galbenă. Jalea şi mînia clocoteau în juru-mi, aşa cum stăteam acolo în plin întuneric, şi roiau pe lîngă capul meu ca un nor de atomi negri.

155Am urcat dintr-un salt ultimele cîteva trepte şi am dat buzna în cameră.

Crystal şi Arthur erau aşezaţi la masă. Intrarea mea năvalnică mi-a permis să surprind esenţa Scenei care avusese loc între ei. Şedeau la masă în tăcere, pe scaunele trase intr-o parte, foarte aproape unul de altul, si se priveau în ochi. Şi unul, şi celălalt îşi scoseseră ochelarii. Arthur îşi dezbrăcase surtucul. Amîndoi îşi suflecaseră cite o mînecă şi îşi mîngîiau reciproc braţele peste masă.

Acum se holbau la mine, cu obrajii roşii de vinovăţie şi fîstîceală, trăgîndu-şi în grabă mîrie-cile în jos şi punîndu-şi ochelarii. Amîndoi săriră în picioare.

M-am aşezat greoi *pe* cel de-al treilea scaun, hîrsîindu-l cu zgomot pe podea. Băusem o cantitate considerabilă de whisky, şi mersul repede pe jos nu mă ajutase să-mi limpezesc mintea. Atomii, acum aurii, continuau să se învălmăşească în jurul meu. Arthur îşi îmbrăcă haina, apoi îşi luă pardesiul si tichia de lină.

— Stai jos, i-am spus.

Se aşează şi la fel făcu şi Crystal. Mi-am turnat din vinul roşu de Burguiidia, împrăştiind stropi pe masă.

— Hai să stăm la o bîrfă, am spus.

— Ce ţi-au servit la masă ? întrebă Arthur.

— Am uitat. N-am putut mînca.

Noi am avut fileu de peşte cu cartofi prăjiţi şi pjlăcintă cu fructe, mă informă Arthur.

îşi dădea seama că mă îmbătasem, dar nu era pentru prima oară că mă vedea în halul ăsta. Şi se simţea atît de fericit, încît nu-şi putea stăpîni zîmbetul acela smintit care-i schimonosea faţa, făcîndu-i-o aproape de nerecunoscut.

— Cum stai cu gripa, Hilary?

— Care gripă?

156

— Credeam...

— Duhnesc a usturoi, am zis,

— Nu simt.

— Iţi spun eu că duhnesc.

— E frig afară? întrebă Crystal.

— N-am observat.

Se lăsă tăcerea. Amîndoi se uitau la mine, Crystal cu îngrijorare, Arthur cu o blîndeţe binevoitoare, distrată si fericită. Crystal îşi scoase din nou ochelarii si se frecă la ochi. Se uita la mine cu ochii aceia frumoşi, aurii, dezgoliţi, de parcă acest lucru m-ar fi stimulat la o comunicare mai directă. Aştepta un semn de milă din parte-mi. Orice gest al meu ar fi fost bine venit. Dar nu i-am oferit nici unul.

I-am spus:

— Ghiceşte cîne-i noul şef al departamentului

nostru.

— Cine ?

— Vechiul nostru prieten Gunnar Jopling.

Crystal respiră gîfîit. Apoi îşi puse încet ochelarii, gura i se întredeschise, buza de jos, cărnoasă şi umedă, începu să-i tremure şi un val de roşeaţă îi cuprinse brusc obrajii şi gîtul.

Arthur, care în clipa aceea nu se uita la ea, întrebă:

— Nu mai spune, îl cunoşti?

— L-am cunoscut pe vremuri. Bun! Plecăm. Vino, Arthur. Noapte bună, drăguţo.

— Aşteaptă, spuse Crystal. Hilary... te rog... aşteaptă. N-am putea...

Dorea să discute cu mine între patru ochi- Dar mă simţeam crud şi perfid. Nu i-am aruncat nici măcar o privire. M-am ridicat în picioare. Nu-mi dezbrăcasem fulgarinul. L-am ajutat pe Arthur să si-l îmbrace pe-al lui, fredonînd tare, într-un fel care zădărnicea orice conversaţie.

157— Vrei, te rog, sa mai rămîi, strigă Crystal, acoperindu-mi fredonatul.

— îmi pare rău, trebuie să plec. Ne vedem sîmbătă.

Am apucat sticla cu vin roşu, intenţionînd să-mi torn ce mai rămăsese în ea, dar mîna îmi tremura atît de tare, încît a trebuit s-o las din nou jos. I-am aruncat o privire lui Crystal. Articula un uşor „Ah!", dar eu l-am împins pe Arthur afară din cameră, fără să-i las timp să-şi ia la revedere, şi l-am urmat pe dată.

în stradă, am început iar să fredonez. Frigul îmi înţepa obrajii. Arthur se îndeletnici cîteva minute, în timp ce mergeam, să-şi fixeze pe urechi clapele căciulite! lui de lînă. Aşteptă politicos, fără să scoată un cuvînt, pînă cînd, ajunşi în Hammersmith Road, am încetat cu cîntatul.

— Ce interesant că-l cunoşti pe Jopling! E un om drăguţ?

— Fermecător.

— Unde l-ai cunoscut?

— La universitate.

— O să fie plăcut pentru el să întîlnească la birou un cunoscut, comentă Arthur.

Era foarte sincer în cele spuse. Arthur gîndea într-adevăr că un om ca Jopling s-ar fi putut simţi singur si s-ar fi bucurat să întîlnească un camarad din tinereţe.

— Nu sîntem prea intimi, nu ne-am mai văzut de un veac.

Fusese o tîmpenie din partea mea să-l includ pe Arthur în mica scenă petrecută, dar voisem să mă consolez oarecum provocîndu-i un şoc lui Crystal, şi apoi părăsind-o fără nici o explicaţie, în acelaşi timp, simţisem nevoia inexorabilă ca şi Crystal să ştie. Totdeauna, în toată viaţa mea, am

îndurat mai uşor grozăviile dacă le cunoştea şi Crystal. Chiar atunci cînd nu mă putea ajuta cu nimic, durerea îmi era uşurată prin faptul că era împărtăşită şi de inima ei iubitoare. Simţeam acest lucru şi acum, în timp ce mă întrebam ce-o să se întîmple si ce naiba trebuia să fac în legătură cu Gunnar Jopling.

— La colegiu mai curînd îl iritam, pentru că eu umflam toate premiile. Presupun că atunci cînd ne vom întîlni, vom fi amîndoi foarte politicosi, dar rezervaţi. Apropo, Arthur, nu vreau să se ştie la birou că îl cunosc. Să rămînă între noi doi.

— Desigur, n-am să suflu o vorbă. Probabil că si prin mintea lui Arthur trecuse

gîndul că, de la universitate încoace, Gunnar Jopling era cel care cîstigase toate premiile posibile, iar eu nu mă alesesem cu nimic; sau poate că tactul lui bovin nu îngăduia ca un asemenea gînd să devină conştient. Mintea lui Arthur tindea să inhibe din faşă orice gînd discreditant.

Am traversat strada si ne-am oprit sub un felinar.

— Ei bine, noapte bună.

— Hilary, e în ordine, nu-i aşa, cu mine şi cu Crystal? Nu te opui, nu? Dacă tu te-ai opune...

Era cît pe-aci să spun „Da, e splendid!", dar mi-am înghiţit cuvintele, şi i-am reluat spusele:

— Ce-ai face dacă m-as opune?

Arthur tăcu o clipă şi, pentru prima oară în acea seară, i-am privit faţa. Era roşie şi umedă şi arsă de ger.

— Nu ştiu, îmi răspunse.

Se uită la mine cu o privire blajină, care emana un soi de calm.

I-am privit şi eu ochii căprui, tulburaţi, umezi si încordaţi în aerul îngheţat. Absurda căciulită

159de lînă îi dădea o înfăţişare de străin, şi cu mustaţa lui pleoştită semăna cu un soldat francez din primul război mondial. Apoi păru dintr-odată să se îndepărteze. Ca o fantomă. Se mistui. Am izbucnit în rîs şi, rîzînd întruna, am cotit pe Hammersmith Road. Se înfiripase o ceaţă străvezie şi felinarele se înşirau pe strada aproape pustie, fiecare dintre ele aureolat de un globular nimb de lumină.

160

Vineri

Vineri dimineaţa, cînd am ajuns la birou, abia se luminase de ziuă. Peste noapte, pîcla înfăşurase întreaga Londră, dar nu o pîclă densă, groasă, ci ceva mai curind ca o ceaţă marină, cenuşie şi nu maronie, purtînd suspendate în urzeala ei firoasă globule reci de apă care aşterneau peste paltoanele londonezilor matinali o pînză de păianjen din stropi minusculi; în căldura metrourilor şi a birourilor, paltoanele îmbibate se prefăceau într-un soi de budinci chiftite, aburinde. Mirosul de lînă udă se infiltrase iarăşi peste tot, purtînd în subtext vagi nuanţe de murdărie şi transpiraţie. Mi-am atîrnat paltonul ud, mirositor, pe un umeraş de la garderobă, mi-am lăsat umbrela şi şapca, aflată la prima ei ieşire la aer în această iarnă, şi am intrat în biroul meu, ca de obicei cufundat în întuneric la această oră. Am aprins lumina, punînd în acţiune cele două tuburi lungi de neon. După ce clipi de două ori, aprinzîndu-se şi stingîndu-se, lumina rece si strălucitoare dezvălui privirilor mele încăperea.

Totul *arăta* schimbat. Primul lucru care mi-a sărit în ochi a fost un covor care acoperea acum podeaua în întregime. Pe urmă am văzut că biroul meu fusese aşezat la loc, în arcada ferestrei. Biroul doamnei Witcher era plasat în spatele meu, iar al lui Reggie Farbottom lingă uşă, unde stătuse al meu în ultimele zile. Apăruse chiar şi alt tablou, o litografie înfăţişîiidu-l pe Ducele de Wellington,

161agăţata lingă biroul lui Reggie. încăperea arăta aproape intimă. Probabil datorită covorului.

— Ce părere aveţi, domini' Barele.' întrebă vocea lui Skinker în spatele meu.

M-am întors. Skinker şi Arthur stăteau pe coridor. Se vede că se ascunseseră în dulapul lui Arthur la sosirea mea, aşteptînd să fie martori la surpriză. Lui Arthur îi sclipeau ochii. Am înţeles pe dată ce act de bravură săvîrşise si cit de mult ii însufleţise dragostea lui Crystal, ca să ajungă el în stare de aşa ceva.

Nu am zîmbit. Am spus doar atît:

— Nu o pot răbda pe doamna Witcher în spatele meu, nu vreau să mi se uite peste umăr. Vă rog să-i puneţi biroul unde a stat si pînă acum.

Skinker şi Arthur se grăbiră să mute biroul doamnei Witcher si să-l împingă la perete.

— Bun. Acum e în ordine. Şi am zîmbit. (Asta pentru Skinker. Arthur îmi putea citi singur faţa.)

— Ne-am gîndit c-o să fiţi mulţumit, zise Skinker.

— Sînt mulţumit.

— Abia aştept să văd ce mutre or să facă ăia doi cînd o să fie puşi faţă-n faţă cu un *fetty comply*[1].

— De unde ai luat covorul ? l-am întrebat pe Arthur.

— M-am dus direct în pod. Nu ştiu dacă-i voie. Am găsit cîteva camere ticsite cu tot felul de vechituri, covoare roase, scaune rupte şi cîte şi mai cîte. Tot acolo l-am găsit si pe duce. Sper că n-o să am neplăceri.

Ideea „neplăcerilor" obseda viaţa de birou a lui Arthur. Ii făcea cinste că înfruntase acest pericol de dragul meu.

1. Pronunţare stîlcită a sintagmei franceze *f ai t accorn-pli* - fapt împlinit (n.trj.

-— Iţi mulţumesc. Arthur. Iţi mulţumesc, Skinkcr. Apreciez gestul.

Doamna Witcher îşi făcu apariţia. Toţi trei o privirăm în tăcere. Contemplă scena, apoi trecu pe lîngă noi, îndreptîmlu-se spre biroul ei,

— Sîntcţi daţi naibii, nu ? ne trînti peste umăr şi se aşeză.

Hosi si Reggie.

— Hei, cine a mai făcut si asta?

— Noi am făcut-o, am spus eu. Ai vreo obiecţie?

— Nemernic afurisit şi egoist, asta eşti, izbucni Reggie. Nemernic meschin şi egoist! Ce zici, Edith? Foarte bine, băieţaş, fâ-ţi cheful.

Edith tăcu. Reggie se aşează la birou. Cîstiga-

sem partida.

Am ieşit pe uşă cu aliaţii mei. Skinker se îndepărtă, rînjind satisfăcut. Eu am intrat în dulapul lui Arthur.

— Mulţumesc.

— Pentru nimic, Hilary. Sper că n-or să facă gălăgie în legătură cu covorul.

— Bineînţeles că nu.

— Spune-mi... aseară... n-ai...

— N-am spus ceea ce doreai tu să auzi. Am să-ţi spun acum. Fireşte că n-am nimic împotriva căsătoriei tale cu Crystal. Vă dau binecuvîntarea mea, clacă asta are vreo valoare. Mie însumi n-am reuşit niciodată să-mi doresc noroc. Dar vouă vă doresc cu carul.

— Oh, slavă Domnului, exclamă Arthur. Adică, ştiam eu că tu n-ai să... dar e tare bine, *tare* bine să te aud rostind aceste cuvinte. Era singurul lucru de care aveam nevoie ca să...

— Ca să fii perfect fericit.

— Da.

—.Atunci e în regulă. Totul e perfect.

163M-am întors în birou, la masa mea de la fereastră. Chipul lui Big Ben, încă iluminat, mă privea prin ceaţă. Ii simţisem lipsa.

— Sper să guşti josnica ta răzbunare, spuse Edith.

— Nici măcar asta n-a putut s-o facă singur, o completă Reggie. Tot ce-a putut face a fost să scîncească pînă ce Arthur a luat iniţiativa.

Am început să studiez un dosar, în curînd vor afla totul despre logodna lui Arthur. Vestea va fi salutată cu strigăte.

Brusc se stinseră toate luminile.

— Fir-ar ai naibii să fie ticăloşii ăia din uzine i răsună vocea lui Reggie în obscuritate.

De pretutindeni se auzeau zgomote de scaune împinse, oameni care ieşeau pe coridor, rîsete.

— Sosesc luminările ! anunţă glasul lui Skinker.

Am rămas nemişcat, scrutine! pe fereastră întunericul cenuşiu. Se stinsese şi Big Ben. M-am gîndit la Biscuit. Cine era ea oare, şi aveam s-o mai revăd vreodată?

— E nostim cu luminări, nu ? întrebă Tommy. Londra continua să fie cufundată în beznă.

Tommy încercase să transforme evenimentul într-o mică sărbătoare, al cărei centru eram eu. Tăceam. Salonul lui Tommy, încălzit acum de o sobiţă cu parafină, era destul de rece. în seara asta aşternuse o faţă de masă indiană, galbenă, stropită cu virgule cafenii. Ardeau şase luminări, înfipte în sfeşnice moderne din ceramica. Cina era alcătuită din antricoate, salată şi o turtă de melasă pe care o preparase singură. Ştia că-mi plac turtele de melasă. Dar nu puteam mînca. Am băut puţin vin St. Emilion. Ea cumpărase vinul. Avea un gust prost, dar mi-am mai turnat. Mă întrebam

164

dacă sâ-i povestesc totul lui Tommy. Ce legătură ar crea intre noi asemenea confesiune!

Tommy îşi speculase la maximum aspectul ei victorian, în parte, acesta se datora zulufilor. Arăta obosită, ceea ce-i stătea bine. Lumina pîlpîitoare îi accentua obrajii scobiţi, profilaţi pe un fundal întunecat, dar îi estompa culoarea ochilor. Nasul mic şi gura mică erau încreţite de nedumerire, de grijă şi iubire. Purta, în această seară, o bluză de dantelă albă prinsă cu o broşa de agat în formă de cruce, o vestă lungă neagră si o fustă de catifea neagră pînâ la glezne, uşor ridicată, atît cît să dezvăluie o gambă delicată si o încheietură fină, mulată de un ciorap alb ajurat, si un papuc mic de catifea. Avea picior foarte mic. Mîinile împodobite cu inele de argint erau ocupate întruna să netezească nervos pârul lung, dîndu-l spre spate, peste gulerul înalt al bluzei al cărei alb imaculat era celebrat de luminări, în ciuda frămîntărilor mele, sesizam conştient toate aceste amănunte si, în felul acela ciudat în care dorinţa carnală îşi impune prezenţa absorbantă indiferent de situaţii si de împrejurări, o găseam pe Tommy foarte atrăgătoare în această seară, Pentru mine, valul atracţiei ei cunoştea fluxuri si refluxuri nedirijate de vreo lege. Cînd mă atrăgea, era o chestiune ce trebuia imediat rezolvată, ceva ce întrerupea temporar obişnuitele manifestări de tandreţe şi amabilitate. M-am gîndit o clipă să-i prind mina, peste faţa de masă galbenă, aşa cum ar fi dorit ea să fac, dar am renunţat. Aşa cum stăteau lucrurile, va trebui să mă descotorosesc de Tommy.

Acum se arăta cît se poate de răbdătoare si ingenioasă, încerca totul, orice gen de conversaţie, orice gen de tăcere. Felia de turtă de melasă, muiată in smîntîna de care se îmbiba încet, zăcea neatinsă pe farfuria mea. Am mai băut puţin vin

165si am schiţat o grimasa. Nu-i spusesem lui Tommy încă nimic despre Crystal si Arthur. Nu i-as fi putut înfrunta bucuria.

— Vrei puţin whisky, iubitule?

— Nu.

Ce cadou vrei sa-ţi dau de- Crăciun?

— Un revolver încărcat,.

— Ce esttt... Hilary... dragostea mea... s-a în-timplat ceva? De astă dată nu-i vorha de mine.

— îmi pare rău, Tomkins.

— Astăzi eşti ca şi mort, un cadavru.

— As dori să fiu mori.

— Nu vorbi cu păcat. Povesteste-mi. Poves-teşte-mi doar un pic. Povesteste-mi alegoric.

— Eşti o fată nostimă. Cîteudată îmi placi.

— Şi tu cîteodatâ îmi placi. Povesteşte-mi.

— Nu pot, Tommy. Cu multă vreme în urmă am făcut un lucru foarte rău. Şi de atunci nu mai pot să-mi revin.

Era mai mult decît îi mărturisisem vreodată şi ea ştia acest lucru. l-am auzit respiraţia agitată, triumfătoare, şi am dat îndărăt.

— Continuă ! Te rog. Ştii că te iubesc. Nu doresc decît să fiu una cu tine. Să fiu locul unde te afli tu - unde te relaxezi şi-ţi potoleşti durerea.

— Nu pot să-mi potolesc durerea, am răspuns. Păcatul si durerea sînt contopite indisolubil. Numai lisus Cristos le putea disocia.

— Atunci dă-mi voie să fiu lisus Cristos. în fond... se spune... că putem fi...

— Nu, Tomkins, îmi pare rău, dar nu poţi fi. Tu nu poţi fi decît tu însăţi. Ai făcut o turtă de melasă şi-mi pare rău că n-o pot mînca. Sper că nu se strică.

— Turta de melasă ţine.

— Eşti fata scoţiană care ştie că turta de melasă ţine. Suferinţa mea e cosmică.

166

După o pauză, Tommy adăugă:

— Nu cumva te apreciezi la o scara prea mare ? La urma urmei, nici tu nu eşti decît tu însuţi, cu părul tău creţ, faţa pocită şi ciorapii trăsniţi...

— Asta-i gluma Laurei Impiatt.

— Ce-o vîri pe Laura în treaba asta?

— Nu ştiu. Nu pentru că ar avea vreo importanţă pentru mine.

— Despre Laura e vorba. Asta te frămintă pe tine. Laura. Ce-ţi veni aşa deodată cu ea?

— Oh, Tommy, termină - mă duc acasă.

— Ce-ţi veni să vorbeşti de Laura?

— Nu ştiu. Mintea mea o ia razna. Desigur că mă apreciez la o scară prea mare. Cine sînt eu ca să am o suferinţă cosmică? Hai, Thomas, fii drăguţă cu mine.

— îmi juri că nu e...

— Da, da, da. Tommy, trebuie să plec. îmi pare

foarte rău.

Tommy se ridică si, dintr-o mişcare, se aruncă la picioarele mele, aşa cum obişnuia uneori. Se ghemui între genunchii mei, mîinile ei căutîndu-le pe ale mele, iar părul cu miros de şampon (vinerea si-l spăla întotdeauna) revărsîndu-se peste poalele hainei mele.

— O, micuţă Thomas...

-Dragostea mea... iubirea mea... dă-mi voie să te ajut... te iubesc atît de mult...

— Nu înţeleg de ce. Tommy, trebuie să ne despărţim.

— Nu spune aşa ceva tocmai cînd reuşim să

comunicăm...

— Nu comunicăm. Tu trăieşti într-un soi de exaltare. Eu sînt rece ca un castravete.

— Mă doreşti.

— Nu.

167Am împins-o cu brutalitate, înainte de a deveni prea evident că o doream. Căzu pe spate, apoi se aşează pe podea. M-ain ridicat in picioare.

— Te urăsc!

— Foarte bine, Thomson. Noapte bună.

— Nu pleca. Povesteste-mi. Spune-mi ce-ai făcut. Povesteşte-mi in forma alegorică.

Am plecat. Străzile erau cufundate în beznă, cu excepţia, ici-colo, a unor luminiţe ca de licurici, purtate de trecătorii care-şi căutau drumul cu lanterne. Dar sus de tot era mare sindrofie. Uriaşul arc sclipitor al Căii Lactee îşi aprinsese toate luminile. Stelele erau atît de îngrămădite una în alta, încît alcătuiau un segment al unei verigi de aur. Şi totuşi nu-şi împărtăşeau lumină decit una alteia; s-ar fi zis că de noi nici nu se sinchiseau. Şi aici, jos, nici pic de strălucire. Dar eu îmi cunoşteam oraşul cu ochii închişi. Am pornit-o spre nord. Mi-a luat o jumătate de oră să ajung de la Tommy la apartamentul lui Arthur. Cînd am sunat la uşa lui, era zece şi jumătate. Un moment mai tîrziu, eram cu el, în cămăruţa iluminată de o singură luminare. Hotărîsem să-i destăinuiesc totul lui Arthur.

168

Vineri

Vă voi relata acum povestea care se ascunde în miezul acestei poveşti si a cărei dezvăluire a trebuit s-o amîn pînă în momentul cînd, în succesiunea întîmplărilor de faţă, i-a venit rîndul să fie scoasă la iveală. O voi povesti acum, în măsura în care poate fi povestită de mine, sincer si aşa cum s-a petrecut în realitate, nu cum i-am istorisit-o lui Arthur, în acea seară de vineri. Cînd i-am înfăţisat-o lui Arthur, am omis unele lucruri, deşi nu foarte importante, şi, fără îndoială, am expus-o într-o lumină care mă avantaja, chiar dacă, re-dîndu-i faptele esenţiale, nu încăpea nici o scuză pentru mine. Şi i-am povestit-o cu discontinuităţi şi reveniri, făcînd pauze în care Arthur îmi punea întrebări. Pe de altă parte, o serie de detalii i le-am completat mai tîrziu, în zilele următoare, cînd am reluat discuţia. I-am povestit lui Arthur pentru că (aşa cred acum) urma să se însoare cu Crystal, si pentru că era un om blajin şi inofensiv, şi pentru că trebuia să povestesc cuiva totul, trebuia să smulg monstruozitatea asta din sfera zăvorită care alcătuia conştiinţa mea şi a lui Crystal. E ciudat să mă gîndesc că în acea crucială zi de vară din trecut, la petrecerea pe care am dat-o în apartamentul meu de la colegiu, şi la care Crystal a strigat: „Asta-i cea mai fericită zi din viaţa mea", Anne Jopling a fost de faţă. în acea zi Anne se aflase acolo, în cameră.

169Pe Gunnar Jopling l-am intîlnit prima oară pe cînd eram student, iar el tînăr profesor, de altă specialitate (istoria) şi la alt. colegiu universitar. Ţinea împreună cu îndrumătorul meu - un tip cumsecade pe care-l chema Eldridge - un curs despre „Literatura franceză şi Revoluţia", curs pe care îl audiam şi eu. Avea loc marţea, în jurul unei mese lungi, acoperită cu postav verde, într-o sală cam întunecoasă din colegiul lui Gunnar. Era unul din cursurile acelea selecte, cu audienţă restrinsă, la care toţi cei prezenţi au o părere foarte bună despre ei înşişi pentru că se află acolo. Eu eram hotârît să ajung vedeta cursului. Mă bucuram deja de o remarcabilă reputaţie de lingvist poliglot.

Nu era prima oară cînd îl vedeam pe Gunnar. Intîia şi întîia dată îl întîlnisem pe High Street. Se plimba, înveşmîntat în robă, braţ la braţ cu Anne. Cineva mi-a spus: „Uite-l pe Gunnar Jopling". „Şi cine-i fata asta drăguţă?" „Doamna Gunnar Jopling". Gunnar se bucura de o faimă deosebită, aşa cum le este dat unor oameni, din raţiuni nu prea clare. Desigur, era inteligent, dar la Oxford mai existau o serie întreagă de ţipi inteligenţi. Avea un fizic frapant, clar nici acesta nu putea fi socotit o excepţie. Era înalt de aproape doi metri (cu vreo trei centimetri mai înalt decît mine), un individ solid, zdravăn (fusese rugbist şi era încă un remarcabil boxer), cu un păr blond şi des pe care îl pieptăna lins, nişte ochi albaştri şi un ten neted şi strălucitor, alb-roz. Ochii lui erau de un albastru luminos ca un cer de vară. cu irisul pestriţ, ceea ce crea un efect ciudat. Avusese un bunic scandinav. Dar el era englez, acel tip foarte britanic, educat la scoală publică.

îmi plăcea cursul lui, la care îmi demonstram cu strălucire capacităţile, dar din nefericire mai

170

străluceau şi alţii. Alcătuiam un grup „briant", cum ne plăcea să spunem. Gunnar era un tip mult mai pitoresc decît Klclridgo; ţineam sâ-i fac o impresie bună şi am reuşit să i-o fac. Pe la jumătatea semestrului. Eldridge, un individ uscat dar omenos, mi-a şoptit că Gunnar i-a pus unele întrebări în legătură cu mine. Eldridge povestise cîte ceva din antecedentele mele, ceea ce i-a stîrnit probabil oarecare interes, cel puţin aşa puteam deduce din felul în care mă scrutau acum ochii lui albaştri pestriţi. Bănuiesc ca, în general, eram privit ca un fel de curiozitate. Ceea ce nu era un lucru cu totul ieşit din comun. Doream să fac impresie bună oricărui profesor pe care-l respectam, îmi imaginam totdeauna că oricărui bătrîn Damoetas i-ar face plăcere să-mi asculte cîntecul. Mai tîrziu, am frecventat cursul lui Gunnar despre *Risorgimc.nto* (cred că Gunnar i-a sugerat lui Eldridge să mă trimită). Uneori, după cursuri, stăteam de vorbă cu el; am mai discutat o dată sau de două ori cînd ne-am întîlnit pe stradă, dar nu m-a invitat niciodată la el acasă şi nici n-am rîvnit la această onoare, deşi, desigur, m-ar fi măgulit. Cînd mi-am luat diploma, Gunnar mi-a trimis o carte poştală pe care sta scris, în caligrafia lui măruntă: „Mă bucur". Ceva mai tîrziu, cînd am fost ales în consiliul profesoral al colegiului, Gunnar mi-a trimis un mesaj de bun-venit, conceput în termeni extrem de prietenoşi, care m-au făcut să înţeleg că avusese si el un rol în

alegerea mea.

Un colegiu la Oxford reprezintă o mică şi ciudată societate democratică. Cum membrii consiliului conduc colegiul, anumite personalităţi pot dobîndi în sînul acestuia o certă importanţă. Ştiam bine (pentru că asemenea lucruri nu pot fi trecute sub tăcere) că se ridicaseră glasuri împotriva

171alegerii mele. Glasurile celor ce susţineau că eram un simplu lingvist, în sensul îngust al cuvîntului. „Burde interpretează poezia numai din punct de vedere gramatical" era una dintre afirmaţiile lui Stitchworthy, duşmanul meu din colegiu, care, după cum fusesem informat, se opusese cu înverşunare la alegerea mea. Dar se vede că buna părere a Iui Gunnar avusese multa greutate. Cînd am aflat că fusesem ales. că lucrul pe care-l dorisem cel mai mult pe lume era acum al meu, am tremurat de bucurie, dar si de frică. Cucerisem palmă cu palmă drumul pe care mă aflam, şi n-aş fi putut izbuti această performanţă dacă n-aş fi avut încredere în capacitatea mea de studiu. Cu toate acestea, ştiam prea bine că aveam încă multe de recuperat. Existau în formaţia mea largi zone de ignoranţă, goluri în care s-ar fi putut să mă prăvălesc, lacune pe care oameni ca Gunnar sau ca Eldridge sau Clifford Larr le acoperiseră calm şi sistematic, în timpul anilor de scoală, fără să-şi dea măcar seama. Eram terorizat să nu comit cumva vreo memorabilă gafă publică. Şi, păşind în paradisul meu, mă simţeam, în lamă, foarte vulnerabil la sarcasmele lui Stitchworthy şi ale prietenilor săi şi, respectiv, recunoscător pentru protecţia pe care mi-o conferea respectul lui Gunnar. Am fost instalat în post. Studenţii mă luau pe încredere si nu leşinau de rîs, prăbuşindu-se pe sub bănci, la ideea de a fi instruiţi de mine. Colegii mei a-au dovedit a fi mai puţin formidabili (şi, în unele cazuri, mult mai puţin străluciţi) decît îmi imaginasem eu. Profesorii tineri rîdeau de Stitchworthy nummdu-l *Dame Sfitch*[1]. Am început, timid, să-mi decorez apartamentul, copiindu-i din

1. *Dame Stitch* este o cusătură specială, în genul goblenului (n.tr.).

172

toată inima pe Gunnar si pe alţii, despre care îmi imaginam că au bun-gust. Am început totodată să-mi făuresc proiectul de a o aduce pe Crystal la Oxford, de a o instala într-un cuibuşor elegant si, eventual, de a-i alege ca soţ o persoană superioară. Făurisem chiar si un plan pentru a-i desăvîrşi instrucţiunea, care acum, în sfirşit, trebuia tratată cu seriozitate, în toată această perioadă, Crystal si cu mine eram nebuni de fericire. Crystal se afla în nord, unde termina cursul de croitorie. (Mătuşa Bill, slavă Domnului, murise.) Se temea puţin, cred, de venirea la Oxford, ca nu cumva „să mă facă de ruşine". N-o preocupa deloc ipotetica „par-

tidă strălucită", cum de altfel nu mă preocupa cu adevărat nici pe mine. Ceea ce o incinta cel mai mult, în afară de succesul ineu, era faptul că acum va putea si ea să înveţe. Eu aveam să-i recomand ce cărţi să citească şi ea le va citi. Avea să muncească de dragul meu, avea să muncească pentru a deveni, de dragul meu, o soră mai valoroasă, mai utilă, mai reprezentativă.

Am început să mă simt ceva mai destins în noua ambianţă şi să achiziţionez un număr de aparenţe materiale de natură să-mi ofere protecţie. Mi-am cumpărat o maşină. Ceea ce a încîntat-o extraordinar pe Crystal. Curînd mă găseam în termeni amicali cu majoritatea colegilor mei, dar fără să-mi fi făcut adevăraţi prieteni. Eram încă stîngaci, separatist, agresiv, susceptibil. Gunnar mă trata ca pe protejatul lui, într-un fel care uneori mă irita, deşi el se purta cu invariabilă amabilitate. II admiram, as fi vrut să fim prieteni, dar în acelaşi timp îl sfidam. Odată am fost la un pas să ne certăm de-a binelea din cauza lui Stitchworthy. Acesta, care era şi istoric, publicase într-o gazetă de specialitate un articol despre

173Cromwell, ce includea lotodată o discuţie cu privire la Marvell şi o ro feri re ia *E-pistnli/li'* Im Iloraţiu. Cita chiar un pasaj din lloraţiu şi, din comentariile lui, reieşea clăi[1] ca-l interpretase anapoda. Cînd am detectat greşeala, aproape ca nu-mi venea să cred în asemenea noroc. Am scris o nota scurlă şi usturătoare redacţiei, subliniind grosolana greşeală comisă de Htitchworthy, cn următoarea concluzie : „Gramaticienii se pricep sau nu să citească un poem aşa cum se cuvine, dar cei care ignoră gramatica nu-l citesc deloc". I-am arătat lui Gunnar mica mea capodoperă, aşteptînclu-mă să-l văd făcînd haz. S-a dovedit, dimpotrivă, iritat, şi mi-a cerut să n-o public. După opinia lui, nota era scrisă pe un ton răuvoitor, şi nu se cuvenea, susţinea el, ca atît de curînd după alegerea mea să atac un profesor mai tînăr din acelaşi colegiu, jubilînd că l-am prins cu o greşeală. Sîntem cu toţii supuşi greşelilor, mi-a adăugat el. Am socotit atitudinea lui absurdă şi ne-am despărţit furioşi. Am publicat nota. Gunnar m-a iertat. Stitchworthy, de bună seamă, nu m-a iertat niciodată. Dar pe Anne Jopling o cunoscusem înainte de toate acestea. Am întilmt-o prima oară cînd mi-ain vizitat noul apartament, în pragul mutării in el. Era o zi fierbinte şi radioasă de iulie; priveam pe fereastră, transportat, năuc de fericire, la eleganta curte pătrată a noului meu colegiu, cînd Gunnar şi Anne se iviră sub portal. Ea purta o rochie liliachie înflorată, dintr-un material diafan ca voalul, cu un cordon lat violet. Era foarte suplă, îşi ridică privirea spre fereastră, mă văzu şi îmi zîmbi, dove-dindu-mi limpede că ştia cine sînt. Apoi îi şopti ceva lui Gunnar care îmi strigă:

— Ne dai voie să urcăm să-ţi vedem apartamentul ?

Am răspuns:

174

- Da. desigur, cu plăcere.

— Bine, în cîteva minute sîntem sus.

Citeva clipe mai tirziu, el şi Anne veniră cu o sticlă de şampanie şi trei pahare.

-- Ne-am gîndit să-ţi sărbătorim mutarea aici.

îmi pierdusem graiul, de recunoştinţă si bucurie. Era unul din acele momente de fericire totală care, probabil, se ivesc destul de rar în viaţa oricui, momentul în care bunăvoinţa ajunge să aureoleze o relaţie umană. Gunnar mă prezentă Armei, care-mi spuse că auzise multe despre mine şi că de mult dorea să mă cunoască.

Nu e uşor s-o descrii pe Anne. Faţa ei încă mi se pare cel mai atrăgător chip omenesc pe care l-am văzut vreodată, deşi, în general, nu putea fi socotită o frumuseţe. Chipul ei radia o frumuseţe tainică, lăuntrică, intimă, pură ca rouă dimineţii şi care, pentru mine, irupea la suprafaţă. Avea un păr castaniu-cenuşiu, tuns scurt si drept. Fruntea îi era înaltă, faţa osoasă cu ochi albaştri-cenuşii uşor proeminenţi şi o gură sensibilă, mobilă, lung şi frumos conturată. Nu se farda deloc. Avea o piele fină, transparentă, care întotdeauna părea vag umezită. Ochii aveau o strălucire lichidă, luminoasă şi, efectiv, *scăpărau in* inteligenţă. A spune că Anne

avea o faţă expresivă ar însemna să o descrii incomplet, deşi, desigur, faţa ei era expresivă. Era o faţă scînteietoare, iradiind interes, căldură umană, spirit şi curiozitate benignă, inteligenţă, în legătură cu orice. Şi iat-o scînteind asupră-mi, în timp ce beam şampanie în apartamentul meu golaş, în acea zi însorită de vară, trăncănind si rîzîncl în deplină fericire. Eram foarte tineri. Eu aveam douăzeci şi trei de ani, Gunnar douăzeci şi şapte. Anne, douăzeci si cinci. Fuseseră colegi de facultate. Şi aveau un băieţaş de patru ani.

175Le-am spus că speram să-i văd la petrecerea pe care urma să o dau săptamîna următoare, în vechiul meu apartament studenţesc - petrecere la care Crystal s-a simţit atît de fericită - şi mi-au făgăduit că vor veni. (Era prima petrecere pe care o dădeam în viaţa mea.) Intr-adevăr au venit, şi amîndoi s-au întrecut in a n copleşi pe Crystal cu bunăvoinţa lor, iar eu unul uş fi fost în stare să le sărut picioarele. Bănuiesc că la acea petrecere Crystal constituia un mic si nostim subiect de discuţie. Aş spune că eu însumi constituiam un nostim subiect de discuţie.

Pe parcursul acelei lungi vacanţe, soţii Jopling, care nu părăsiseră Oxfordul, m-au invitat la cină. Invitaţia s-a repetat. Locuiau in partea de nord a oraşului, într-o casă mare, victoriană, neîngrijită, plină de obiecte frumoase, dar care nu arăta a muzeu. Familiile amîndurora erau înstărite (de acest lucru mi-am dat seama atunci). Băieţaşul lor, Tristram, era vioi, drăguţ şi bine crescut. (Numai că mie nu-mi plac copiii.) Alcătuiau, evident, o pereche foarte fericită. Şi se purtau extrem de drăguţ cu mine. începea semestrul de toamnă, primul meu semestru ca preparator la colegiu, şi mă întîlneam foarte des cu Gunnar si Anne, acasă la ei, în casele altora, la colegiu.

Ca student, firește, mă simţisem atras - în felul mecanic în care se lasă atraşi bărbaţii - de fetele din preajma mea. Nu făceam parte din nici un fel de grup, iar sporturile pe care le practicam erau exclusiv bărbăteşti. Ceilalţi colegi ai mei se pricepeau cu toţii mult mai bine să-si facă prieteni de ambele sexe. Cîteodată stăteam de vorbă cu fetele pe care le întîlneam în cadrul relaţiilor studenţeşti (una dintre ele, cu o gîndire foarte ageră, urma cursurile lui Gunnar); dar fetele obişnuiau

176

să chicotească pe socoteala mea şi, simţindu-mă pe dată ofensat, mă retrăgeam. De cîteva ori mi s-a întîmplat să invit pe cîte una să luăm ceaiul împreună, dar îmi venea atît de greu să fac conversaţie si mă simţeam atît de stîngaci şi de încurcat, încît, de regulă, le plictiseam copios, ca şi ele pe mine. Şi nu le puteam cere să urce la mine în cameră fără să fi purtat în prealabil măcar o scurtă conversaţie plăcută. (Sau, cel puţin, aşa gîndeam. Poate că era o părere greşită.). Studenţia mea a fost, aşadar, „feciorelnică", fără să încerc însă anxietăţile care-i muncesc adeseori pe cei ce n-au putut să se verifice din acest punct de vedere. Eram îngrijorat mai curînd de examene. Eram absorbit. Asemenea unui cavaler pornit într-o sacră misiune, mă dedicam unui ţel unic, mă aflam sub legâmînt. Trebuia să mă salvez pe mine şi s-o salvez pe Crystal, să ne smulgem din văgăuna întunecoasă în care crescuserăm şi să răzbim afară la libertate. Şi trebuia să cuceresc acele anume avantaje inalienabile, necesare izbăvirii noastre. Trebuia să-mi dobîndesc *siguranţa,* Pînă cînd nu izbuteam acest lucru, nimic altceva nu avea mare importanţă. In acea zi de iulie, stînd la fereastra noului meu apartament, mă simţeam, în sfîrşit, în siguranţă. O scosesem la capăt. Izbutisem.

A spune că mă simţeam liber să mă îndrăgostesc ar însemna să simplific prea mult lucrurile. Acesta era doar unul dintre aspectele chestiunii. Nişte ochelari de cal, care-mi îngustaseră cîmpul vizual la un singur obiectiv, fuseseră acum înlăturaţi. Dintr-odată, vedeam mult mai multe faţete ale lumii. Mă relaxasem. Sau, cel puţin, încercam să mă relaxez. Nu-i uşor să birui deprinderea unei activităţi fără răgaz. Da, eram pregătit să mă îndrăgostesc. Dar nu m-am îndrăgostit de oricine s-ar fi nimerit, ci m-am îndrăgostit de Anne, şi

177aceasta în ciuda faptului că existau toate raţiunile din lume ca să n-o fac. M-am îndrăgostit de Anne fiindcă ochii ei strălucitori, blînzi şi inteligenţi au privit, din prima

secundă, drept în adîncul sufletului meu şi, pentru întîia dată în viaţă, m-am simţit *cunoscut*. Desigur, mă cunoştea şi Crystal, dar, ca frate şi soră. Crystal şi cu mine eram atit de contopiţi, încît ar fi mai corect să spun că Crystal era eu. Nu exista nici un element de discriminare, de formulare a unei judecăţi separate. Anne, în schimb, întîlnise în mine un străin, mă privea ca pe un străin şi, în chip miraculos, mă înţelesese. Prezenţa ei mă relaxa, fiecare muşchi, fiecare atom din mine se calma şi se destindea. Trăiam, vedeam, existam. Timpul, care pînă atunci fusese un ornic menit să măsoare scurgerea clipelor primejdioase ale imperioasei încercări la care fusesem supus, ale probei pe care nu trebuia s-o ratez, timpul deveni dintr-o dată tăcut şi imens. Toate acestea se întîmplaseră nu din pricină că aş fi avut, cel puţin în primele zile, vreo convorbire revelatoare. Pur şi simplu, prezenţa ei mă umplea de acea bucurie absolută şi calmă pe care, la început, nu o recunoscusem drept una dintre înfăţişările iubirii.

Abia spre începutul trimestrului de după vacanţa de Crăciun am izbutii să-mi dau seama că eram pentru prima oară îndrăgostit, că asta se întîmplase cu mine — mă îndrăgostisem ca un nebun de Anne Jopling. Cînd descoperi că te-ai îndrăgostit, dacă nu ţi se ridica împotrivă factori foarte puternici, reacţia automată este încîntarea. Dar mie mi se ridicau împotrivă factori foarte puternici. Anne era soţia unui om la care ţineam, pe care-l respectam şi pe care-l socoteam binefăcătorul meu. Se bucura de o căsnicie fericită. Şi nu mă iubea. Dar cum n-aveam de gînd s-o seduc sau

178

s-o plictisesc cu revelarea extraordinarei mele trăiri, mă simţeam liber să mă bucur de ea în taină, să gust acea uluitoare lărgire a orizontului existenţei, acea mitică transformare pe care o aduce cu sine faptul de a te fi îndrăgostit. Firește, mă simţeam în acelaşi timp şi martir, străpuns şi ţintuit în cuie, mă zbăteam în chinuri de moarte. Străbăteam străzile Oxfordului năuc de durere şi de bucurie, fără să mă gîndesc la vreun viitor şi fără să năzuiesc cîtusi de puţin la vreo prindere în mreje a fiinţei iubite. Pînă cînd, într-o zi, Anne

m-a sărutat.

Desigvir, nu era primul sărut. La Oxford, adulţii obişnuiesc mereu să se sărute, într-un fel care mă surprinsese si mă şocase cînd am dobîndit liber acces la această destul de ciudată societate. Oxfordul e un lăcaş hedonist. (Mi se spune că la Cambridge lucrurile se petrec cu totul altfel.) La dineuri, chiar si la cocteiluri, oameni care abia se cunosc se îmbrăţişează si se sărută. Anne m-a surprins teribil cînd, la cea de-a doua cină pe care o luam în casa lor, m-a sărutat pe obraz. Pe atunci încă nu mă îndrăgostisem de ea, sau cel puţin nu eram conştient de acest fapt. Retrăiesc încă neaşteptata senzaţie de prospeţime pe care mi-a dat-o atingerea buzelor ei pe obrazul meu atunci, în acea noapte de vară, sub portalul casei lor mari, în urmă cu aproape douăzeci de ani. Dar, aşa cum am spus, acesta era genul de sărut pe care-l dădeau şi-l primeau în chip obişnuit toţi cei de la Oxford, si care nu însemna absolut nimic.

Sărutul adevărat a avut loc în ziua de doi martie, în apartamentul meu; era în cea de-a şaptea sâptămînă a trimestrului de iarnă. Se statornicise obiceiul ca Anne să vina uneori pe la mine ca să-mi aducă diverse lucruri, obiecte casnice, clame de perdele, cîrlige de tablouri, scrumiere,

179cîte o perniţă. Făcea acelaşi lucni şi pentru alţii, îi plăcea să dea mici cadouri si să-i ,,mâmicească" pe tinerii profesori burlaci. Anne renunţase la cariera ei universitară (poate că în mod greşit? Ea şi Gunnar discutau adeseori această problemă.) îşi luase licenţa. Nu avea decît un copil, pe Tristram, dar sperau cu fervoare să mai vina şi alţii. Aşadar Anne avea din belşug timp liber şi energie creatoare. La acea vreme mă îndrăgostisem de ea pînă peste cap, de mai bine de o lună de zile. Reuşeam să-mi văd de obligaţiile mele didactice şi ni ă comportam destul de normal, dar renunţasem la viaţa de societate, atîta cită avusesem pînă atunci; mă simţeam dator să stau tot timpul acasă în speranţa că s-ar putea ca Anne să treacă pe la mine. Era o zi însorită, pe la unsprezece dimineaţa. Aveam un elev, dar i-am făcut vînt de

îndată ce a apărut Anne. M-a mustrat că-mi expediasem elevul, îmi adusese sugative (mă plînsesem că, nu ştiu cum, n-aveam niciodată în casă sugativă). Adusese un teanc mare de foi de diferite culori. Deschise pachetul si, rîzînd, răspîndi foile în chip de evantai pe masa de lucru. I-am oferit un pahar de sherry, dar m-a refuzat, motivînd că e prea devreme şi, oricum, venise în mare grabă şi trebuia să plece imediat. N-o mai văzusem de şase zile, timp în care nu ieşisem din casă decît ca să dau o fugă pînă la cantină. Acum cînd venise, era gata să şi plece. Stăteam amîndoi în picioare, rezemaţi de consola căminului, ea admirîndu-şi evantaiul din foi de sugativă, eu privind-o. Făcuse nu ştiu ce glumă şi rîdea. Apoi se întoarse spre mine şi risul îi amuţi pe buze. Desigur, expresia feţei mele spunea limpede totul; măştile căzură. Bănuiesc că, torturat de ameninţarea plecării ei grăbite, renunţasem deliberat la orice disimulare. Se uită o clipă la faţa mea chinuită, apoi mă sărută pe gură.

180

în aceeaşi clipă m-a cuprins nebunia. Am strîns-o violent în braţe, am lipit-o de trupul meu si am ţinut-o nemişcată într-un extaz de pasiune oarbă. Am ţinut-o, strîngînd-o cu furie, într-o tăcere încremenită, un timp care a părut fără sfîrşit. întîi a rămas împietrită, pe urmă a început să se zbată.

I-am dat drumul încet. I-am privit faţa, cu desăvîrsire şi pentru totdeauna schimbată. Eu eram încă în delirurile nebuniei.

— Te iubesc. Vino cu mine alături, vino dincolo, pe pat. Doar o clipă. Vreau să te strîng în braţe. N-am făcut niciodată dragoste, cu nici o femeie. Vino cu mine, te rog, te rog!

A fost minunat de directă faţă de mine. Mîna care mă îndepărta şi mă ţinea sub control continua să-mi împingă umărul.

— Hilary! îmi pare rău. Termină cu astea! Spune-mi, e vorba numai de atît - vrei să constaţi... dacă poţi avea o femeie?

— Te iubesc, Anne. Te divinizez. Tot timpul nu mă gîndesc decît la tine. N-am iubit pe nimeni în viaţa mea. Iubirea mea mă împinge la nebunie, la moarte, nu pot face nimic. Nu pleca, te rog, nu mă

părăsi!

Am căzut în genunchi, cuprinzîndu-i picioarele, sărutîndu-i fusta, impermeabilul, lipindu-mi capul de coapsele ei.

— Hilary, ridică-te. *Ridică-tv!*

Uşa se deschisese foarte încet, pe tăcute, şi Tristram se furişase în casă, ca o pisică. M-am

ridicat.

Anne, cu faţa ca para focului, s-a răsucit în grabă, l-a luat pe Tristram de mîiiă si a dispărut cu el pe uşă.

Numai după ce a plecat am simţit, ca într-un fel de halucinaţie a memoriei, bătăile violente ale inimii ei lipite de inima mea. Am intrat în dormitor,

181m-am trîntit pe pat cu faţa în jos şi am /acut acolo gemînd şi muşcinclu-mi miinile.

Trei zile mai tîrziu urma să iau masa la soţii Jopling. Cele trei zile au fost ca trei hăuri de iad, străbătute doar de cite o străfulgerare de sumbră bucurie. Fireşte, mi-am lămurit curînd natura sărutului ei: mă sărutase dintr-un impuls de generozitate, iscată din fericirea vieţii ei împlinite, din afecţiunea întîmplâtoare pe care oameni ca ea şi-o pot lesne îngădui faţă de oameni frustraţi, ca mine. Toată întîmplarea trebuia dată uitării. Sărutul ei era lipsit de orice semnificaţie. Numai că, probabil, Anne nu avea să mai vină pe la mine. Nu eram sigur nici clacă se cuvenea să mă duc la ei la masă. M-am dus totuşi, pentru că trebuia. Trebuia s-o văd. Şi cînd am văzut-o, toate explicaţiile mi s-au spulberat. Mai fuseseră invitaţi Eldridge si un profesor italian care ţinea un curs la Oxford. Discuţiile s-au purtat în italiană. Anne vorbea italiana mai bine chiar decît Gunnar. S-a comportat faţă de mine ca de obicei, cu excepţia faptului că, pentru o clipă, cînd am sosit, ochii ei au exprimat cunoaşterea celor întîmplate. In

chip misterios, aveam certitudinea că nu-i povestise nimic lui Gunnar. In cele trei zile de supliciu, nu mă întrebasem nici un moment dacă avea sâ-i povestească soţului ei sau nu. Uitasem cu totul de existenţa lui Gunnar. La plecare, Anne m-a sărutat pe obraz, ca de obicei. I-am strîns mina cu putere, şi pe urmă am regretat, pentru că în felul ăsta nu mi-am putut da seama dacă şi ea a răspuns strîngerii mele.

Şi după aceea a urmat infernul. Fireşte, mai devreme sau mai tîrziu, Anne avea să-i povestească totul lui Gunnar. Şi atunci nu mă vor mai invita niciodată la ei şi nici ia mine nu vor mai

182

veni. Ce să mă fac? In acele zile nu-mi ofeream nici o altă preocupare serioasă în afara aceleia de a mă gîndi la Anne. Continuam să predau şi să mănînc, dar executam acţiunile acestea ca în transă; apoi, oricum, semestrul se apropia de sfirsit. Evitam prilejurile de a-l întîlni pe Gunnar la colegiu, deşi, ori de cîte ori ne vedeam, se purta foarte amical si firesc. Pe urmă am surprins o discuţie pe coridor cum că soţii Jopling urmau să plece în Italia de îndată ce avea să înceapă vacanţa. Viaţa mea de pustnic deveni şi mai retrasă. Semestrul se încheia si eu zăceam în casă, incapabil să răspund măcar scrisorilor primite de la Crystal. Nu-mi îngăduiam să fac reflecţii, speculaţii, planuri. Pur si simplu sufeream din pricina absenţei lui Anne, sufeream ca o fiinţă sfîşiatâ de o cumplită durere fizică. Nu exista nimic altceva decît această durere ; uneori mă încerca impulsul presant de a mă repezi pînă la ei, să vad dacă Anne era acolo. Zăceam în fotoliu, în camera mea, şi sufeream. Nici măcar nu aşteptam, sufeream şi atîta tot. Doream, dacă mai putea fi vorba de vreo dorinţă conturată, ca să se împlinească timpul şi să pot fi sigur că a plecat din Oxford. Şi apoi, într-o dimineaţă - tot pe la ceasurile unsprezece -Anne a apărut pe neaşteptate la mine.

S-a apropiat şi, pe negîndite, am cuprins-o în braţe. Nu eram în stare să scot un cuvînt. A rămas un moment nemişcată, apoi a început să-mi vorbească :

— Hilary, te rog. Ascultă ce vreau să-ţi spun, crede tot ce-ţi spun si nu gîndi că îndărătul vorbelor mele se mai ascunde altceva. Plecăm în Italia. Şi pur si simplu nu am putut pleca în felul ăsta. Am crezut întîi că o să pot. Sînt îngrijorată din pricina ta. Am simţit că nu pot pleca fără să te văd. Aşa încît am venit să-ţi spun la revedere.

183Asta-i tot. Nu te chinui, oh, te rog, nu te chinui, nu! La revedere.

Şi o zbughi spre uşă. Am rămas pironit locului. Măcar de n-ar fi venit, de n-ar fi venit! Fără vizita ei aş fi izbutit să mă strunesc, mi-aş fi convertit iubirea în deznădejde, sub masca eliberatoare a aparenţelor. De n-ar fi venit, aş fi putut chiar da frîu liber credinţei că Arme îmi poartă totuşi oarecare interes, n-aş fi simţit iarăşi bătăile inimii ei, complice cu inima mea. Aşa cum s-au în-tîmplat însă lucrurile, am avut hrană sufletească mai mult decît suficientă pentru întreaga vacanţă. Ştiam că aveam s-o revăd, că aveam s-o strîng din nou în braţe. M-am lăsat cuprins de o subită beatitudine. Mi-a revenit chiar şi puterea de muncă. Crystal a sosit în vizită şi am plimbat-o cu maşina prin Cotswolds. Oricum însă, i-am scurtat vizita şi n-am reuşit să-i vorbesc despre proiectele de viitor. Fireşte, nu i-am pomenit un cuvînt în legătură cu Arme. Restul vacanţei l-am petrecut în casă, citind şi lucrînd. Citeam poezie şi o gustam atît din punct de vedere gramatical, cît şi poetic. Mă desfătam cu limba rusă. Cochetam cu turca. Făceam progrese în maghiară, îmi pregăteam cursurile pentru semestrul viitor. Şi, de astă dată, aşteptam.

Soţii Jopling s-au întors chiar înainte de începerea semestrului. Am întîlnit-o pe Anne în curtea colegiului. Gunnar se afla pe lingă poartă şi discuta cu organistul colegiului, aşa încît nu ne putea auzi. (Ii plăcea să organizeze concerte.) Mi-a făcut un semn cu mîna, iar eu i-am spus lui Anne:

— Trebuie să fii a mea. Trebuie! Nu-mi pasă dacă mor după aceea, trebuie să te am si te voi avea.

Gunnar se apropie de noi păşind prin iarbă.

— Bună, Hilary!

— Bună, v-aţi distrat bine în Italia ?

184

— Minunat. Am fost în Calabria. Eram gata să cumpărăm o fermă acolo. Ce-ar fi să vii mîine seară la noi la masă? Ar fi grozav, nu-i aşa, Anne?

M-am dus la ei la cină. Mi-am lipit glezna, pe sub masă, de glezna lui Anne. Ea şi-a retras piciorul. Trei zile mai tîrziu a venit la mine.

Era o după-amiază de miercuri, în cea de-a patra săptămînă a trimestrului de vară, cînd, în cele din urmă, mi-a cedat. La început a venit din milă, aşa mi-a spus, din teama ca nu cumva să comit un gest disperat. Cred că dacă nu i-aş fi mărturisit că sînt virgin şi că o doresc trupeşte, dacă i-aş fi vorbit tandru şi sentimental despre dragostea mea, ar fi fost în stare să-mi reziste. Aşa însă, ceea ce-i ceream începu să i se pară simplu şi uşor de dat, un lucru de care eu aveam nevoie şi pe care ea era în măsură să mi-l ofere, un lucru pe care, în generozitatea ei, avea - mai devreme sau mai tîrziu - să sfârşească prin a mi-l dărui. Ţinea să-mi demonstreze mie însumi că sînt în stare să fac dragoste cu o femeie, în realitate, nu m-am îndoit niciodată de capacităţile mele, dar era mai uşor pentru amîndoi dacă o lăsam să privească lucrurile sub această lumină. O iubeam pe Anne din tot sufletul, dar o doream trupeşte, doream să o posed; o doream cu mai multă fervoare decît dorisem orice altceva pe acest pămînt, şi acesta era rolul pe care şi-l asumase iubirea mea în ochii ei, aceasta era deghizarea sub care i se înfăţişase, nu fără legătură cu un soi de pseudo-inocenţă. Desigur, Anne înţelesese şi restul, şi nu m-ar fi acceptat dacă n-ar fi ştiut că întreaga mea făptură îi era robită. Dar, în primul rînd, s-a izbit de presanta mea dorinţă fizică, nu de rest. Restul putea să mai aştepte. Ne prefăceam amîndoi că acea mare iubire a mea nu exista şi, în acelaşi timp, ştiam amîndoi că era unicul fundament posibil al

185relaţiei noastre. Şi astfel ne amăgeam unul pe celălalt, în complicitate. De fapt. Anne, deşi încerca să ascundă acest lucru, ajunse curînd să fie subjugată de mine fiziceşte. La început nici nu-mi venise a crede că lucrul este cu putinţă. Şi cînd m-am convins, ce senzaţie de cumplit triumf O atrăgeam ca un magnet, se simţea inexorabil împinsă spre mine. Zbura prin Oxford, zbura în apartamentul meu, muşcată de pintenul dorinţei, topită în plăcerea dăruirii de îndată ce-mi trecea pragul. Şi totuşi, continuam să-i vorbesc despre generozitatea ei şi despre gratitudinea mea.

După sacra împlinire din acea după-amiază de miercuri - cînd ne îmbrăcasem - am rămas o clipă mînă în mînă, năuciţi, de parcă fiecăruia dintre noi i-ar fi fost milă de celălalt, uluiţi amîndoi de forţa ciclonului care ne smulsese parcă laolaltă şi ne aruncase pe un tărîm străin. Acum nu mai era vorba de un lucru simplu, dorit de unul şi oferit de celălalt. Creaserăm împreună un labirint, eram gata rătăciţi în el. Şi puteam întrezări virtuale suferinţe, suferinţele noastre şi ale altora.

După întoarcerea lui Anne din Italia şi după prima ei vizită, am întrerupt toate aranjamentele pentru Crystal. Dorinţa ei fusese să petreacă cea mai mare parte a trimestrului de vară într-o pensiune, la Oxford. I-am comunicat că nu e cu putinţă, că nu i-am găsit o locuinţă potrivita, aveam oricum prea mult de lucru, aşa încît totul trebuia să mai aştepte. Desigur, sora mea nu s-a plîns. Pregătisem aşadar terenul, totul era gata pentru trecerea la acţiune. Dar ce fel de acţiune ar fi fost posibilă ? Ce altceva puteam să fac decît să implor o femeie măritată să vină la mine în taină? Anne vizita o mulţime de lume, dar nu-i mai puţin adevărat că ori de cîte ori străbătea curtea interioară a colegiului, zeci de priviri curioase

186

o urmăreau unde se duce. După fiecare întîlnire ne despărţeam pătimaş, fără să ne facem însă nici un plan. Nu suportam nici măcar să vorbim despre vreun plan. La un moment dat, timp de o săptă-mînă, Anne nu mi-a dat nici un semn de viaţă. La sfîrşitul intervalului am primit o scrisoare în care îmi cerea să nu ne mai întîlnim. N-am răspuns. Am continuat să stau

acasă şi s-o aştept. A venit. Am făcut dragoste. Cuvintele acestea sună de parcă ar fi vorba de o relaţie în care inima nu are nici un amestec. Orice întîmplare poate fi expusă în moduri felurite; şi recunosc -pe bună dreptate - că povesYea noastră sfe pretează unei relatări cinice: iată o tînără mamă si soţie făcîndu-şi de cap pe ascuns, de conivenţă cu un dcsfrînat care-si însală cel mai bun prieten, si aşa mai departe. Nu există scăpare de judecată si osînda faptelor, luate ca atare. Nu caut în nici un caz să mă justific, vreau doar să încerc să o justific pe Anne, Totul era atît de complicat şi survenise nu deodată, ci printr-o înlănţuire de mişcări mărunte, fiecare aparent investită cu propria-i inevitabilitate si cu propria-i semnificaţie. Eram tineri, prinşi în gheara fără de scăpare a pasiunii fizice. Am iubit-o total de la bun început. Anne însă a ajuns la această stare treptat. Mai întîi a fost mila. Mila s-a prefăcut, imperceptibil, în fascinaţie înrobitoare. Intuia în mine germenii violenţei şi se simţea atrasă de ea. I-am vorbit despre trecutul meu. l-am povestit lucruri pe care nu i le povestisem nici lui Crystal. Anne îmi vorbea despre trecutul ei. Reuşeam să comunic cu ea într-un mod miraculos şi total. Mă *înţelegea,* mă urmărea mai bine decît a făcut-o cineva vreodată, mai mult chiar decît dascălul meu, domnul Osmand. Era ca si cum aş fi fost urmărit de ochiul însuşi al lui Dumnezeu. Anne îmi scălda sufletul rănit într-un

187balsam de rouă înviorătoare. Şi totuşi, in acelaşi timp, treceam ammdoi prin chinurile iadului. Anne suferea cumplit, li vedeam faţa luminoasă schimbîndu-se, pierzîndu-şi vioiciunea, iar eu imi încleştam dinţii de disperare şi furie împotriva soartei. Dacă n-ar fi fost căsătorită, clacă lucrurile ar fi stat altfel, dacă...

Mereu nu voia să mai vină. şi Lotuşi voia să vină, şi mereu, pînă la urmă, venea, îşi iubea soţul şi fiul, dar mă iubea şi pe mine şi mă dorea într-un fel cum (bănuiesc, ea nu mi-a spus asta niciodată) nu îşi dorise soţul nicicînd. Amîndoi ne-am chinuit groaznic în cursul acelor luni de mai şi de iunie, consolîndu-ne întruna unul pe celălalt, luînd mereu hotărîrea de a ne despărţi; dar nu ne puteam despărţi, şi plîngeam.

Apoi, într-o bună zi, Anne a venit şi, după faţa ei, am ştiut pe dată ce s-a întîmplat. Gunnar aflase. Niciodată nu am putut descoperi cum, dar nu-i fusese prea greu să afle. Apoi i-a pus întrebări şi (aşa cum ne înţeleseserăm că va trebui să procedeze) Anne i-a mărturisit totul. Nu am vrut să ştiu cum a reacţionat Gunnar. Ea a plecat de la mine sfişiată de o durere cum nu mai văzusem niciodată, o femeie moartă care-şi mai tîra picioarele. A doua zi dimineaţă am primit un bilet de la Gunnar în care scria doar atît: „Te rog, las-o pe Anne în pace. Te rog". Apoi nimic, timp de cîteva zile. Gunnar nu a mai apărut la colegiu. Trimestrul *se* încheiase. Eram ca turbat, iar în mine încolţiseră speranţe înfricoşătoare. Nici prin gind nu-mi trecea să renunţ la ea. De fapt, amîndoi aşteptaserăm ca Gunnar să afle, aşa cum eu însumi, *la început,* aşteptasem capitularea Im Anne. tra-tînd aceste realităţi ca pe nişte bariere de ?.id orb, dincolo de care toate lucrurile aveau, cu necesitate, să se schimbe, dar peste care era zadarnic să

188

priveşti cu anticipaţie. Acum că această ultimă barieră fusese depăşită, ştiam că nu-mi rămînea decît să o conving pur şi simplu pe Anne să vină la mine, să vină la mine pentru totdeauna; să-şi rupă căsnicia si să se mărite cu mine. Şi mai ştiam, cu tăria stăpînirii pe care o aveam în acel moment asupra făpturii ei, că era un lucru posibil. Prima mea mişcare trebuia să fie aceea de a o ameţi cu vorba; trebuia apoi să o ţin cu forţa, dacă avea să fie necesar, ca să pot fi un timp mai lung singur cu ea; timp mai lung, în sfîrşit despuiaţi de minciună. Aşteptarea era acum plină de spaime, pentru că ştiam că fiecare ceas pe care-l petrecea alături de Gunnar slăbea puterea mea asupra ei. In cea de-a patra zi i-am telefonat şi i-am cerut să ne întîlnim în grădina St. John. Apartamentul meu de la colegiu nu mai prezenta siguranţă. Ne-am întîlnit, si Anne a plîns fără oprire o oră întreagă. Eram ascunşi în ungherul cel mai sălbatic al parcului si ea hohotea întruna. I-am mărturisit tot ce simţeam, tot ce aveam de gînd

să fac. Anne răspundea incoerent, pradă isteriei. Eram înnebunit de amărăciune. Nu izbuteam să fac nici un plan, nu izbuteam nici măcar să discut cu ea.

In cea de-a doua seară, pe la nouă, a intrat în apartamentul meu, cu o faţă albă ca varul, rigidă, tremurînd toată, străbătută de fiori. I-am dat puţin whisky şi mi-am turnat si mie o porţie zdravănă.

Mi-a spus:

— Pur şi simplu a trebuit să fug de acasă. Asta aşteptasem.

— Te iau imediat de aici. Vino!

Am adunat la repezeală cîteva Yucmri si le-ara îngrămădit într-o valiză, apoi am coborît împreună scările si ne-am aruncat amîndoi în maşină. Mă năpădise o sudoare rece la gindul că s-ar putea ca

189în orice moment să se ivească Gunnar. Nu mă temeam de vreun eventual gest de violenţă din partea lui, dar voiam să profit de acest prilej picat din cer şi s-o smulg de acolo pe Anne acum, cînd simţea nevoia să fugă. Tremuram atît de tare, încît abia am putut porni maşina. Anne şedea alături de mine, ca în transă, cu privirea pierdută în gol. In timp ce goneam prin Headingion, în drum spre Londra, m-a întrebat:

— Unde mergem ?

— La Londra...

— Nu, te rog, du-mă acasă.

— Nici gînd. Fugim împreună de aici, pentru totdeauna. Acum eu sînt casa ta.

începu să plîngă. înainte de a ne angaja pe autostradă, mi s-a adresat din nou:

— Hilary, te rog, opreşte! Trebuie să-ţi spun ceva.

— Nu mai trebuie să-mi spui nimic, iubito. Ne iubim. E prea tîrziu pentru regrete. Eşti a mea.

— Opreşte, te rog, trebuie să-ţi spun ceva. *Opreşte!*

Am încetinit şi am tras maşina la marginea şoselei, într-un loc de parcare. Era un amurg albastru de vară, pe cer zăboveau fîşii de lumină, dar pămîntul se învăluia în întuneric. M-am întors spre ea, în penumbră. Farurile maşinilor care treceau îi luminau cînd şi cînd faţa.

— Anne, dragostea mea, te iubesc. Nu mă părăsi. Acum ai venit la mine, nu mă părăsi! M-ai ucide.

îmi înlănţui gîtul cu braţele într-un gest care exprima atîta încredere şi iubire absolută, încît, un moment, toate temerile mele se spulberaseră. Dar după o clipă se trase îndărăt şi-mi spuse:

— Hilary, n-are nici un rost.

— Gata, pornesc maşina. Am fugit împreună şi vom merge pînă la capăt. Eşti a mea!

190

— Nu, nu, ascultă-mă. Nu putem pleca. Sînt însărcinată.

I-am privit faţa ca varul, estompată de întunericul care se îngroşa. Nu-i puteam vedea ochii, dar după tremurul convulsiv al trupului ei ştiam că plînge.

— Atît de curînd? am zis. Foarte bine, asta va constitui legătura definitivă dintre noi doi. Acum nu mă mai poţi părăsi. Eşti sigură?

Instinctiv, mă simţeam totuşi îngrozit.

— Da. Dar, Hilary, văd că n-ai înţeles...

— Cum... vrei să spui...

— Da. Nu-i copilul tău, e a lui Gunnar...

O răceală de gheaţă îmi crispa inima şi venele. Totuşi mi-am forţat vocea să sune dur şi ferm:

— Vrei să spui că s-ar putea să fie al lui?

— Este al lui. După date. Nu încape nici o îndoială. Ştiam că s-ar putea... dar mi-am impus să nu mă gîndesc. De-abia acum am căpătat certitudinea - îmi spuneam că nu-i cu

putinţă... - şi, sincer, avusesem si mai înainte de gînd să te părăsesc... aveam de gînd să te părăsesc de îndată ce Gunnar va afla, îmi spuneam că va trebui s-o fac... aşa încît... am lăsat lucrurile să se desfăşoare de la sine... si speram să nu fie... şi nu in-am dus la doctor... oh, am fost atît de păcătoasă, atît de păcătoasă...

— înţeleg, am spus. Intenţionai să mă părăseşti de îndată ce Gunnar avea să afle. Asta nu mi-ai spus-o niciodată.

— Nu intenţionam nimic. Ce puteam face? Nu-mi puteam da seama cum anume o să procedez. Sînt prinsă în capcană, îl iubesc pe Gunnar. îl iubesc pe Tristram. E osînda mea că te iubesc şi pe tine. Nu ştii, nici măcar tu nu poţi să ştii cît am suferit eu în aceste ultime luni...

— S-ar zice că-mi porţi pică, am spus, men-ţinîndu-mi tonul dur şi rece.

191— într-un fel, da. *Eram* atît de fericită... înainte de a fi apărut tu în viaţa mea.

— Foarte rău. Şi eu eram fericit înainte de a fi apărut tu.

— Atunci e limpede... nu-i aşa?... trebuie să ne despărţim... oh, Dumnezeule... trebuie să încercăm amîndoi să fim... aşa cum eram înainte... e atît de chinuitor... îmi pare rău, iubitule, îmi pare foarte rău, foarte rău... Fii bun, te rog, condu-mă acasă. Oh, Dumnezeule, te iubesc... dar totul e fără de speranţă...

Tremura şi gemea încetişor, scuturată de fiori. Am întrebat-o:

— Guimar ştie ?

— Despre copil? Da.

Dacă măcar în această privinţă m-ar fi minţit! Dacă măcar mi-ar fi ascuns adevărul!

— Aşadar te socoteşte legată de el — din cauza afurisitului de prunc?

— Sînt legată de el.

— Ba nu, am răspuns eu. Nu cred că eşti. Aici te înşeli. Ai să vii cu mine, cu prunc cu tot. Oriunde vom merge acum, vom merge împreună, draga mea.

O furie înfricoşătoare şi o cruntă durere puseseră stăpînire pe trupul meu, dictîndu-mi mişcări violente, mecanice, precise. Am pornit din nou maşina, gonind în aceeaşi direcţie.

— Hilary, te rog, du-mă acasă, te rog, te rog, te rog!

N-am răspuns nimic. Am intrat pe autostradă.

— Hilary, te rog, nu goni cu asemenea viteză, vrei să ne ucizi pe amîndoi... Hilary, nu cu atîta viteză... Hilary, Hilary... oh, te rog, te rog, du-mă acasă... ah, opreşte, opreşte, opreşte, nu goni aşa...!

Maşina traversă demarcaţia centrală cu o viteză de o sută de mile pe oră. Era o chestiune de pură întîmplare ce maşină anume, venind din culoarul

192

opus, aveam wă izbim. Ne-am ciocnit cu un Bentley condus de un agent de bursă, care gonea cu aceeaşi viteză. Maşinile au fost complet zdrobite, alte sase automobile au suferit avarii serioase. Agentul de bursă a scăpat cu fracturi la ambele picioare. Nu au mai fost răniţi, afară de mine şi de Anne. Eu m-am ales cu numeroase contuzii, Anne a murit a doua zi la spital.

Niciodată nu m-am îndoit că m-am comportat ca un criminal. Am purtat cu mine această conştiinţă vinovată în toţi anii care au urmat. Dar povestea în sine, aşa cum am trăit-o, s-a alcătuit dintr-un complex de contradicţii şi de neînţelegeri şi de greşeli si de paliative si de aşteptări si speranţe oarbe si confuze. Cum am fi putut şti că astfel îşi croia implacabil drumul, şerpuind spre acest deznodămînt? Eram profund îndrăgostit, purtam în mine acea iubire metafizică sumbră precisă, care-ţi pătrunde viaţa mai adînc decît orice altceva, justifieîndu-se astfel prin sine însuşi. *On n'aime qu'une* /bis, *la premiere...* Cred că acest lucru este adevărat în legătură cu acel Eros care-i Unul si Singurul. Deşi, poate că acest Eros - Unul şi Singurul - nu este cel mai mare dintre zei. Şi Anne fusese profund îndrăgostită, dar iubirea ei era ca scoasă din minţi, înnebunită de totala zădărnicie a întregii poveşti, pe care ea, pesemne, o vedea; eu însă nu. îşi iubea soţul; şi reuşeam să-mi aduc aminte, chiar si în clipele

culminante ale sinistrului meu triumf, cît de fericită fusese atunci cînd am întîlnit-o prima oară; şi îmi puteam da seama cît de distrusă arătase mai tîrziu, distrusă de mine, de cumplita mea iubire.

Cu timpul, pe măsură ce anii se scurgeau -pentru mine în aproape neîntreruptă meditaţie asupra evenimentelor din acea vară —, am ajuns

193să gîndesc că supraestimasem poate forţa pasiunii ei. Poate să fi fost aşa. Chiar dacă n-ar fi descoperit că e însărcinată, s-ar fi hotărît oare cu adevărat să-l părăsească pe Gunnar şi să vină cu mine? Ce se petrecuse între ei după ce Gunnar a aflat adevărul? Nu ştiam şi nici nu doream să ştiu acest lucru. Pe de altă parte, dacă în seara aceea spusele ei nu m-ar fi scos din minţi, dacă pur şi simplu aş fi luat-o cu mine, e oare de conceput că am fi rămas împreună, nu m-ar fi forţat oare, prin lacrimile ei, să o duc înapoi la Gunnar şi la Tristram? Desigur, mă iubea, lucrul nu poate fi tăgăduit. Poate că era impresionată de forţa iubirii mele; şi asta e o sursă generatoare de iubire adevărată, la fel de bună ca oricare alta. Ah, dacă nu ar fi venit din nou la mine după acel prim sărut! Dacă nu mi-ar fi mărturisit că Gunnar ştia că e însărcinată! Această revelaţie a avut în acel moment o teribilă importanţă pentru mine. Dacă nu mi-ar fi mărturisit, totul mi-ar fi apărut problematic, aş fi văzut doar un obstacol, ceva cu care trebuia să mă lupt, şi nu m-as fi precipitat cu ochii închişi în furie şi disperare. Sînt unii care susţin că astăzi lumea e pierdută pentru iubire. Nu-i adevărat. Am iubit-o pe Anne cu o concentrare a întregii mele făpturi, pe care nu o întîl-neşti decît o dată în viaţă. Dar cît aş fi dorit să nu o fi iubit deloc. Să nu o fi întîlnit niciodată. Căci lumea era într-adevăr pierdută, si nu numai pentru mine, ci şi pentru Crystal.

Fireşte, mi-am dat demisia de la universitate. Şi Gunnar a făcut la fel. Pentru o scurtă perioadă, a intrat în viaţa politică, a candidat chiar pentru un loc de deputat pe listele Partidului Laburist, apoi a intrat în administraţia civilă şi a devenit cu timpul un om de notorietate şi succes. Eu am fost ani de zile bolnav (acest cuvînt descrie cel

194

mai bine starea mea). Nu propriu-zis bolnav mintal. Nu m-am temut niciodată că o să înnebunesc. Eram pur si simplu distrus, nimicit. Mi-am pierdut respectul de mine însumi şi, o dată cu el, posibilitatea de a-mi controla viaţa. Păcatul este amalgamat cu deznădejdea şi numai căinţa poate cristaliza păcatul în durere pură. Dar eu nu reuşeam să-mi purific suferinţa de resentimente. Mă câiam? Aceasta era întrebarea care m-a răscolit de-a lungul anilor. Poate oare o fiinţă pe jumătate zdrobită şi sîngerîndă să se căiască? Poate oare acest extraordinar de complex concept teologic să se aplece pînă la adevăratele orori ale naturii umane ? Poate oare exista căinţă acolo unde nu există Dumnezeu ? Poate oare suferinţa în sine să izbăvească? Pe mine nu m-a izbăvit, ci m-a făcut si mai nevolnic. Eu, care strigasem atîta vreme după dreptate, simţeam acum nevoia să plătesc, numai că nu aveam cu ce plăti şi nu exista nimeni care să-mi primească plata. Ştiam că o ucisesem pe Anne (şi pe copilul ei nenăscut), la fel de sigur ca şi cum as fi tăiat-o cu o secure.

întreaga chestiune a fost admirabil muşama-lizată de Gunnar. (Nu-i de mirare că mai tîrziu a făcut carieră în înalta diplomaţie.) A răspîndit pretutindeni versiunea că mă oferisem, din amabilitate, să o conduc pe Anne cu maşina mea la Londra. Mai tîrziu, numele meu a fost cu totul eliminat din relatarea întîmplării. M-am evaporat din Oxford ca şi cum nici n-as fi existat vreodată. După multă vreme, am auzit pe cineva povestind că prima soţie a lui Gunnar Jopling îşi pierduse viaţa într-un accident, în propria ei maşină, îmi imaginasem că aveam să port pe vecie atîrnată de gît o placardă cu inscripţia *Ucigaş.* Dar oamenii au propriile lor necazuri şi sînt înclinaţi să uite. Nu sîntem chiar atît de interesanţi pentru alţii. Pînă la urmă, însuşi Hitler va fi dat uitării.

195

Crystal, desigur, s-a comportat admirabil. Un timp m-am zbătut între viaţă şi moarte. Am supravieţuit totuşi şi m-am refăcut complet. Crystal a vegheat la căpătîiul meu săptămîni

şi luni întregi. La început, nu i-am povestit totul, dar cu timpul nu i-am mai ascuns nimic. Ştia că viaţa se terminase pentru noi amîndoi. Şi s-a comportat admirabil. Un an de zile nu am putut lucra deloc, nu din cauza vreunei invalidităţi fizice, ci din pricina depresiunii morale. Eram torturat de remuşcări în legătură cu Anne, mustrarea de cuget o simţeam fizic, mă făcea să mă ghemuiesc de durere ore întregi. Problema responsabilităţii pentru trecut s-a transformat cu timpul într-o problemă a identităţii. Jeleam şi jeleam prăbuşirea speranţelor mele. Pierdusem Oxfordul, pierdusem învăţămîn-tul şi Studiul, posibilităţile de afirmare şi pierdusem prilejul de a schimba viaţa lui Crystal, pierdusem fericirea ei.

M-am înapoiat în nord şi am locuit timp de un an împreună cu Crystal într-o singură cameră, în oraşul unde m-am născut. Oamenii care mă cunoscuseră şi mă invidiaseră veneau acum să contemple cu satisfacţie naufragiul isteţului, ambiţiosului, norocosului Hilary Burde. (Păcat că mătuşa Bill n-a asistat la asemenea spectacol. Ce i-ar mai fi plăcut!) Domnul Osmand părăsise oraşul. Speram să nu fi aflat nimic. O căiam pe Crystal. Ea mă compătimea pe mine. M-a întreţinut, anga-jîndu-se din nou la fabrica de ciocolată. Pînă în ziua de azi, mirosul de ciocolată îmi evocă oroarea acelor timpuri.

Desigur, ar fi fost posibil să-mi revin şi să pornesc din nou la cucerirea tuturor lucrurilor la care rîvnisem şi pe care în largă măsură le dobîn-disem înainte de a o fi întîlnit pe Anne. Revenirea la Oxford ar fi fost, firește, imposibilă, dar mai

196

existau şi alte universităţi unde m-as fi putut stabili, aducînd-o pe Crystal ca, într-un fel, să trăiesc viaţa după care jinduisem. Toate acestea ar fi fost posibile în sensul că altcineva, în împrejurări similare, ar fi putut să le realizeze. Dar eu nu puteam, în orice caz, n-am făcut-o. In chip paradoxal, dacă aş fi fost singur, as fi supravieţuit mai uşor. Dar povara cea mai grea era gîndul la Crystal, la suferinţa ei, la frustrarea ei, dezamăgirea ei; şi mîhnirea submina voinţa de a găsi un remediu. Nu voiam decît să mor, aceasta era starea mea de spirit. Dar nu m-as fi sinucis, din cauza lui Crystal. Doream să mă ascund. După un an petrecut în nord, m-am stabilit la Londra, aşa cum procedează criminalii sau naufragiaţii vieţii, pentru că metropola le oferă cea mai bună ascunzătoare. Şi m-am ascuns. A venit şi Crystal, s-a ascuns şi ea cu mine. Am căpătat o slujbă de funcţionar la o firmă de închiriat maşini. Dar a trebuit să-mi dau demisia în clipa cînd mi s-a cerut să conduc o maşină, în urma accidentului, mi se luase definitiv permisul de conducere. După un timp, am obţinut un post modest ca agent de proprietăţi funciare; iar mai tîrziu, un altul într-un birou al administraţiei locale, în cele din urmă am ajuns să gravitez şi eu în sfera administraţiei civile, la acel nivel umil la care am rămas pînă astăzi, cînd încep să simt galopul vîrstei.

Desigur, îmi imaginasem că Gunnar a ieşit pentru totdeauna din viaţa mea. Pe măsură însă ce devenea mai important şi se realiza mai deplin, am început să aud de el, să-l găsesc pomenit în ziare, dar, cu toate că amintirile mă împungeau ca nişte vîrfuri de pumnal, ceea ce citeam reprezenta ştiri despre un străin. Gunnar era un om de talie internaţională, o personalitate existînd undeva între Bruxelles, Geneva, Washington şi New York,

197 şi al cărui drum nu avea să se mai încrucişeze niciodată cu al meu. După accident nu l-am mai văzut decît o singură dată. A venit să mă viziteze la spital de îndată ce am fost în stare să vorbesc. (îmi fracturasem maxilarul şi, un timp, mi-a fost cu neputinţă să vorbesc.) A fost rece şi politicos şi mi-a cerut - de parcă ar fi fost un ofiţer de poliţie venit să investigheze o încălcare oarecare a legii -să-i povestesc cum s-a petrecut accidentul. I-am povestit; i-am relatat detaliile mecanice, viteza maşinii, felul în care s-a rostogolit, în urma socului îmi pierdusem cunoştinţa, aşa încît nu am mai văzut-o pe Anne după momentul ciocnirii. Gunnar nu mi-a pus nici o altă întrebare. A plecat fără să trădeze vreun semn de emoţie, fără vreo observaţie sau vreo privire marcînd continuarea unei legături între noi. Am replicat la atitudinea lui cu egală răceală. Mai tîrziu, am retrăit de nenumărate ori în minte această ultimă întîlnire a noastră şi mi-am repetat cuvintele pe care aş fi putut să i le spun:

„îmi pare rău. lartă-mă". Dar cum aş fi putut să rostesc asemenea cuvinte atît timp cît n-aveam nici un ajutor din partea lui? Dacă aş fi zărit la el măcar umbra unui fior de emoţie, cuvintele ar fi izbucnit din mine. Dar nu a existat nici emoţie, nici izbucnire. După un timp m-am gîndit să-i scriu, dar nu i-am scris.

Tristram s-a sinucis la vîrsta de şaisprezece ani.

198

Sîmbătă

Era sîmbătă dimineaţa. O zi rece, cu un cer coborît, traversat de turme migratorii de nori cafenii, cu un vînt muşcător şi cîteva interludii de soare leşios, dezgolind o Londră udă şi noroioasă. Avusesem visuri rele, pe care în mare parte le uitasem, păstrînd doar senzaţia atmosferei de groază. Oare şi păcatele noastre poartă sădită în însăşi structura lor calitatea uitării, aşa cum o au visele? Dar de unul dintre vise îmi aminteam totuşi. Mă găseam într-un loc liniştit, lîngă o apă, unde fie că se săvîrşise o crimă îngrozitoare în trecut, fie că urma să se săvîrsească una în viitor. Faptul că nu cunoşteam care din două, făcea parte din oroarea visului.

în această dimineaţă regretam din inimă că îi povestisem totul lui Arthur. Cînd o făcusem, mă simţisem uşurat. Trăisem chiar o orgie de satisfacţie, îl trimisesem pe Arthur să cumpere nişte vin şi băusem mult. Şi acum, dimineaţa, mă simţeam mahmur, îngreţoşat, ameţit, scîrbit de mine însumi. Am înghiţit trei aspirine cu o mare cantitate de apă. Nu mă supăra faptul că m-aş fi îndoit de discreţia lui Arthur sau regretul că aflase adevărul. Această cunoaştere, care, aflată în orice altă minte, ar fi fost insuportabilă, în mintea lui Arthur devenea inofensivă. Dar pur şi simplu mi se părea că greşisem profund reînviind întreaga grozăvie. Tot vomismentul acela de vorbărie infatuată, toate cuvintele acelea îmbătate de emoţie

199reînsufleţiseră odios trista poveste. Pînă şi apartamentul meu posomorit şi despuiat îi reverbera parcă oribila rezonanţă, îmi despuiasem apartamentul, aşa cum îmi despuiasem şi viaţa, în încercarea zadarnică de a îndepărta din el tot ce mi-ar fi putut-o evoca pe Anne. Astăzi, deschi-zîndu-mi dicţionarul polonez, am găsit între file o floare presată, o violetă albă, pe care o descoperise Anne în grădina ei şi mi-o dăduse în acel răstimp fermecat şi nevinovat cînd eu o iubeam şi ea nu ştia încă.

Ziua a început cu o scrisoare de la Tommy.

Jubitul meu drag, îmi pare rău că nu ţi-am putut fi de folos aseară şi, te rog, iartă-mă pentru ce-am spus despre Laura Impiatt. Sint convinsă că era. o stupiditate. Tu ştii cit de mult te iubesc, ştii că vreau să ne căsătorim, dar, mai presus de orice, vreau, să te despovărez de suferinţă şi sînt sigură că dacă ţi-ai împărtăşi necazurile cu mine te-ai simţi mult mai liniştit. Nu pot crede că ai săvîrşit vreodată ceva cu adevărat rău, dar chiar şi aşa simt că ai putea să-ţi acorzi iertarea. Sentimentul de vinovăţie nu ajută la nimic. Oricum, eu te iert, te iert in numele lui Dumnezeu. Vrei să primeşti această iertare din parte-mi ca un dar de Crăciun ? Te iubesc atît de mult, Incit sînt în stare...[11] (şi aşa mai departe, şi aşa mai departe).

Am considerat mişcător din partea lui Tommy să-mi ofere iertarea lui Dumnezeu ca dar de Crăciun, mai cu seamă că nici nu ştia ce faptă săvîrşisem, şi mi-am dat seama că era un noroc să fii iubit de o fată deşteaptă şi drăguţă ca ea, numai că mie nu-mi folosea la nimic şi as fi vrut s-o dau dracului.

200

Greva electricităţii continua. In apartament era un frig de gheaţă. Purtam un pulovăr şi haina şi mă simţeam greoi şi încotoşmănat şi îngheţat. M-am fript încercînd să aprind o spirtieră ca să pun ceainicul la fiert. Vecinul meu, domnul Pellow, bătu la uşă şi întrebă dacă nu aveam cumva o luminare de prisos. I-am spus că nu aveam. Mai tîrziu l-ain prins pe Christopher strecurîndu-se pe uşă cu o luminare pentru domnul Pellow. I-am confiscat-o. Christopher m-a anunţat că Mick Ladderslow fusese arestat în legătură cu o campanie a

tinerilor maoişti şi m-a întrebat dacă n-aş vrea să contribui şi eu cu ceva ca să poată fi eliberat pe cauţiune. N-am vrut. Christopher intră în camera lui şi începu să exerseze la *tabla.* I-am strigat să înceteze. Se întoarse în bucătărie şi îmi strică spirtieră, răsucindu-i prea tare rotiţa de reglaj. I-am spus că m-am săturat de el ca de mere acre şi că-l poftesc să se mute, dar nu mi-a acordat nici o atenţie, întrucît auzise în nenumărate rînduri asemenea vorbe de la mine. Sosi Jimbo Davis, cu înfăţişarea lui spiritualizată, şi cu un mănunchi de ramuri de brad. îmi luă mina într-un fel deosebit de compătimitor (sau îmi imaginam numai?) murmurînd „Da, da...". Se retrase cu Christopher în camera acestuia, de unde se auziră rîsete, fără îndoială pe socoteala mea.

Sosi Laura Impiatt. Doream cu ardoare să scap de ea, dar nu am avut prezenţa de spirit de a inventa o minciună pe loc. („Ah, ce păcat, chiar în clipa asta plecam la Hounslow!") Deşi astăzi nu ploua, Laura purta o uriaşă pălărie de ploaie legată sub bărbie, un fulgarin matlasat şi pantaloni albaştri suflecaţi la glezne şi prinşi cu clipsuri de biciclist. Nu-şi scoase fulgarinul. Ne aşezarăm la masa din bucătărie, două figuri greoaie, îngheţate şi încotoşmănate, cu nasturi roşii. Voia o cafea, dar

201n-aveam cum să i-o fierb. Ne uitam mohorîti unul la celălalt.

— Hilary, eşti în stare să suporţi căsătoria lui Crystal cu Arthur?

— Nu fi proastă, Laura, te rog, nu fî proastă.

— Ştiu ce legat eşti de Crystal.

— Vreau să se mărite cu Arthur.

— Atunci de ce erai joi seara înnebunit de durere?

— Nu eram, mă dureau dinţii. Arthur e un tip minunat.

— Arthur nu-i tocmai o achiziţie.

— Calicii nu-şi pot permite să facă mofturi. Şi Crystal nu-i tocmai un trandafir englezesc.

— Mă miră să te aud vorbind astfel despre Crystal.

— Pot şi eu să văd ceea ce sare în ochi, chiar cînd e vorba de sora mea. Are noroc că s-a ivit măcar un pretendent.

— Mă aşteptam din partea ta să fii ceva mai pretenţios.

— Cine sînt eu ca să pot fi pretenţios ?

— Dar nu-ţi pasă ? Şi nu cred că te gîndeşti serios să te însori cu Tommy?

— Cine spune că mă însor cu Tommy?

— Tu spuneai, joi seara.

— Spuneam tot ce-mi trăsnea prin minte, numai ca să-ţi închid gura.

— Ce drăguţ din partea ta ! Ştii, Hilary, tu nu te preţuieşti la justa ta valoare. Ai mari calităţi şi le valorifici atît de puţin! Uneori s-ar zice că ţi-ai pierdut tot curajul, că ţi-ai pierdut tăria.

— Aşa e.

— Dar de ce ? Hilary, mie trebuie să-mi povesteşti. O sâ-ţi facă bine să-ţi deschizi inima. Ştiu că este *ceva.* Hilary, dă-mi voie să te ajut. Eu ţin la tine, dragul meu, dă-mi voie să te ajut. Nu te

202

irosi zadarnic. Ştiu că simţi nevoia unui cămin, şi o vei simţi cu atît mai mult dacă se mărită Crystal. Bizuie-te pe mine, foloseşte-mă. Căminul nostru din Queen's Gate Terrace ţi-e oricînd deschis, ştii bine. Ar putea însemna mult mai mult pentru tine, numai dacă ai accepta să fii mai puţin rezervat faţă de noi. Noi n-avem copii. Şi Freddie ţine mult la tine.

— Laura, îmi vine să vărs.

— Oh, dragă, te cunosc atît de bine! Zău. Rela-xează-te, eşti încordat tot, eşti încordat fiziceşte, uite, mîinile îţi sînt crispate.

— E îngrozitor de frig.

Laura îmi luase o mină şi o frămînta cu entuziasm între mîinile ei. Dar şi mîinile ei erau atît de reci, încît gestul, chiar dacă mi-ar fi procurat cît de cît plăcere, nu mi-ar fi fost de nici un folos. Am închis ochii, lăsîndu-mă pradă disperării. Aş fi vrut să strig la Laura, s-o înspăimînt. Pe întunecimea blestemată a pleoapelor închise, faţa lui Anne apăru cu halucinantă claritate, proiectată parcă de o lanternă magică pe cerul noptatic al Londrei. Trebuie să-mi formulez cererea de demisie ! Trebuie s-o scriu în dimineaţa asta. Trebuie să plec din minister înainte de sosirea lui. Acel „îmi pare rău" pe care n-am fost în stare să i-l spun fusese rostit de multe ori de atunci încoace, numai că în van, pentru că nimeni nu-l mai auzise,

în acea clipă, lumina se aprinse brusc şi bucătăria săltă în plină strălucire. Din camera băieţilor răsunară urale. Mi-am retras mîna din încleştarea îngheţată a Laurei.

Se auzi soneria de la intrare. M-am dus să deschid. Era mecanicul de la telefoane. L-am privit prosteşte.

— Hei, şeful în persoană! Bună ziua.

— Dar telefonul... am bîiguit. L-ai scos doar, nu? Nu mai ai nimic de făcut. Am terminat cu el.

203— Telefonul ? Ce-i asta ? N-am venit în interes de serviciu.

— Cum?

— E o vizită de prietenie, omule. Sînt aici în calitate de Len, şi nu în serviciul Majestăţii Sale.

— îl cauţi pe Christopher?

— Aşa a început totul.

— Cum ?

— Mi-ai spus „îl cauţi pe Christopher". Astea au fost primele cuvinte pe care mi le-ai adresat data trecută.

— Pe el îl cauţi?

— Găsesc că e o întrebare lipsită de delicateţe. Am strigat „Christopher!" şi am intrat în

bucătărie, lâsînd uşa de la intrare deschisă. Apăru Christopher. Laura îmi spuse:

— Vreau să vorbesc ceva cu Christopher. Freddie doreşte să scrie o melodie pentru *E mai tîrziu decît crezi.*

— E mai tîrziu decît crezi. Da, într-adevăr.

— Hei, bună Len, ce surpriză! Len şi cu mine sîntem vechi prieteni.

— Zău, Laura?

Christopher, Len şi Laura umpleau bucătăria de larmă. Jimbo, aflat încă în camera lui Christopher, aranja ramurile verzi într-o vază. Prin uşa deschisă de la intrare am văzut-o pe Biscuit, îmbrăcată într-un sari, stînd pe palier.

Am ieşit încet, trăgînd uşa după mine.

Sari-ul era confecţionat dintr-o mătase simplă albastră cu reflexe purpurii şi tivit cu o bandă lată aurie. Purtase un palton peste el, dar şi-l scosese. Zăcea, îngrijit împăturit, lîngă ea pe jos. Părul îi era adunat într-un coc complicat şi lucios, care-i atîrna pe ceafă. Pieptănătura aceasta o făcea să pară mai matură. Iar sari-ul, în chip curios, îi dădea aerul că ar purta o uniformă, gata la datorie. Sub greutatea masivă a părului, faţa palidă arămie

204

părea mai îngustă, ochii mai mari, reflectînd în adîncurile lor albastrul purpuriu al minunatului sari.

— Bună ziua, fată a misterelor.

— Bună ziua, Hilary.

— Astăzi sînt Hilary pentru tine? De ce-ai

fugit?

I-am prins uşor între degete încheietura mîinii. Senzaţia încheieturii osoase îmi devenise familiară. Am mîngîiat-o, prinzîndu-i mîna micuţă în palma mea. Era o mînă caldă şi umedă. Se zbătea în pumnul meu ca un animal prins în capcană.

— Aici e prea multă lume, am spus, făcînd un semn peste umăr în direcţia apartamentului.

— îmi pare rău. Atunci vrei să vii cu mine ? Vrei să mergem la o cafenea? Trebuie să-ţi dau ceva.

Felul cum rostise „la o cafenea" avea o rezonanţă ciudat de străină şi fraza întreagă suna ridicol de nepotrivit.

M-am uitat la ea. Mîna ei îmi amintise de mîna lui Anne. Sau, mai curînd, mîna ei îi amintise mîinii mele. Mîna mea nu ştia că Anne murise, că trecuseră douăzeci de ani, că eram un ucigaş. Probabil că Gunnar o văzuse pe Anne la spital, înainte de a fi murit. Ce se întîmplase oare cu faţa ei? O fi ţinut-o în braţe în timp ce-şi dădea sufletul ?

— Vrei să vii cu mine?

— Nu, am răspuns. Am de redactat o scrisoare importantă. Nu pot să mă joc de-a v-aţi ascun-selea cu fete misterioase. Cară-te şi lasă-mă-n pace! Am şi-asa destule necazuri pe cap, fără să mă las persecutat de-o afurisită de tîrfă.

Am intrat în casă trîntind uşa. Laura şi băieţii făceau cafea.

Eram cu Crystal. îmi ţinea mîna. Se pare că azi era ziua în care mă ţineam cu femeile de mînă.

205Acum regretam c-o expediasem pe Biscuit. Mi-ar fi plăcut să mă culc cu ea. Probabil că totul s-ar fi redus la acest lucru. Dar mi-ar fi distras gindu-rile. Mă întrebam dacă avea să mai vină vreodată. Era foarte frumoasă în *sari*. Şi, cel ouţin, însemna o frîntură de posibilă perspectivă, în prezent duceam mare lipsă de perspectivă.

Lumina electrică continuase să ardă toată ziua, cu o energie mult redusă, şi continua şi acum, deşi eram ameninţaţi cu noi întreruperi.

Luasem o cină uşoară şi băusem mult din sticla de vin spaniol. Mîncasem antricoate şi budincă de rinichi, varză de Bruxelles şi plăcintă cu carne. Faţa de masă din dantelă albă era aşternută şi din nou o stropisem cu vin. In fiecare săptămînă, Crystal o spăla pînă ajungea albă ca zăpada.

— Mai vrei să vezi ieslea din Regent Street?

— Da, dragule. Ţi-ai trimis cererea de demisie?

— N-am scris-o încă.

— E musai să părăseşti serviciul ?

— Fireşte.

— Nu-i nevoie să te întîlneşti cu el.

— Dar va fi acolo. Şi va şti că şi eu sînt acolo. Cît de îngrozitor va fi pentru Gunnar, m-am

gîndit, să descopere că infestez ministerul, ca o formă inferioară de viaţă, un gindac scîrbos.

— Singurul lucru pe care l-aş putea face ar fi să plec înainte de sosirea lui, să nu-i mai amintesc că exist.

Faţa pătrată şi grăsulie a lui Crystal era încreţită toată de grijă, supărare şi dragoste. Părul ei lînos, portocaliu, arăta încîlcit pentru că toată seara şi-l răsucise între degete. Purta ochelarii şi privea prin cameră cu ochii ei aurii, măriţi, urmărind procesiunea de elefanţi de abanos care mărşăluiau pe bufet şi ţinîndu-mi mina în ambele ei mîini. Laura mi-o frămîntase, mîna lui Biscuit se

206

zbătuse. Crystal mi-o ţinea ferm, strîns, aşa cum ai ţine mîna cuiva care urmează să fie împuşcat.

— Am să găsesc în scurt timp o altă slujbă, am spus. Şi dacă n-am să reuşesc, o să mă întreţineţi voi, tu şi Arthur. N-am sa mor de foame.

— Crezi că ţi-ar fi de ajutor dacă as rupe-o cu

Arthur ?

— Oh, nu fi idioată, Crystal. De-aş fi sigur că ai să fii fericită şi ocrotită, aş...

— Ce?

— A, nu, nu m-aş omorî sau altele de-alde astea. Şi nici n-aş emigra. Poate că m-as însura

cu Tommy.

— O să ne pierdem unul pe celălalt, spuse

Crystal.

îmi dădu drumul la mîna şi se întoarse cu faţa spre mine. îşi scoase ochelarii şi mă privi cu ochii ei frumoşi, sinceri, neajutoraţi şi miopi.

— Nu spune aşa ceva, drăguţo. Ştii bine că nu ne putem pierde unul pe celălalt. Sîntem unul şi

acelaşi.

— Mă simt foarte speriată. Noaptea trecută am auzit nişte zgomote ciudate pe scări.

— O, prostii!

Crystal nu manifestase niciodată pînă atunci asemenea temeri. Sau probabil că le încercase, dar nu mă deranjase niciodată pe mine cu ele.

— Totul a devenit dintr-odată atît de înfricoşător ! Oh, dacă nu s-ar fi întîmplat, dacă nu s-ar fi întors iar! Simt că trecutul o să ne distrugă, că o să vină ceva înfiorător din trecut şi o să ne înghită cu totul.

— Termină Crystal! Am să-mi iau o nouă slujbă, nimic altceva n-o să se întîmple.

— Simt că eşti în pericol. M-am rugat noaptea trecută pentru tine. As vrea să fi putut crede cu adevărat în Dumnezeu.

207— Rugăciunile tale or să-l inventeze pe Dumnezeu. Va trebui să existe numai ca să le poată primi. O să te iau în Regent Street ca să-l vedem pe pruncul lisus, şi vom merge la un restaurant, aşa cum am mai făcut altădată. O, Crystal, aş vrea atît de mult să fii fericită! Dacă aş şti că tu eşti fericită, pur şi simplu aş putea înceta *SSL* exist, chiar cu un suspin de bucurie.

— Cum pot fi fericită cînd tu suferi tot timpul, tot timpul din cauza *aceea,* care a venit acum după noi ca... un fel de demon al răzbunării.

— Să nu te mai aud vorbind aşa, Crystal. Prefer rugăciunile. Ştii ce mi-a spus draga de Tommy în scrisoarea ei ? îmi scrie că mă iartă ea în numele lui Dumnezeu.

— I-ai povestit lui Tommy?

— Nu. Şi nici n-am s-o fac vreodată. Orice s-ar întîmpla. Dar, Crystal, ascultă-mă. încă nu ţi-am spus. I-am povestit totul lui Arthur.

— I-ai povestit lui Arthur?... Cînd?

— Azi-noapte.

— Totul ?

— Da.

— O, Doamne!... exclamă Crystal. O, Doarrme! Ochii mari aurii se umplură de lacrimi. Eram

îngrozit.

— Dar, Crystal, credeam că ai să mă aprobi, că ai să fii mulţumită... simţeam... că dacă te măriţi cu el... ar fi un gest frumos... şi apoi el e atît de... şi trebuia să spun cuiva... n-ai fi vrut să ştie?

— Nu. N-aş fi vrut să ştie. Aş fi vrut ca *nimeni* să nu ştie. Aş fi vrut ca acest lucru să *nu existe* ca ceva ce poate fi ştiut de oameni. Aş fi vrut să nu se fi întâmplat deloc. Şi unul din motivele pentru care ţineam la Arthur era că nu ştia...

— Dumnezeule! am strigat. Mă simţeam cuprins de exasperare. Va trebui oare să fiu pe

208

veci tartorul sensibilităţii lui Crystal? Era stupid de vulnerabilă.

— Curaj, Crystal. Sînt lucruri care se întîmpla. Faptul că le ţii în tine nu le anulează. Nu ţi l-am stricat pe Arthur. Arthur trebuie să se maturizeze. Şi tu trebuie să te maturizezi. Există pe lume şi lucruri cumplite. Oricum, Arthur trebuia să ştie că se procopseşte cu un cumnat ucigaş.

— Şi ce-a spus?

Ce-a spus? Nu prea dădusem atenţie la ce-a spus Arthur, ba chiar, jumătate din timpul cît am vorbit, nici n-am fost măcar conştient de existenţa lui Arthur.

— N-are importanţă ce-a spus. A bîiguit ceva despre iertare. Hai, Crystal, încetează cu plînsul. Nu văd de ce-ar trebui să mai îndur şi blestematele tale de lacrimi pe lingă toate celelalte.

Crystal îşi şterse ochii cu dosul palmelor, apoi începu să se caute pe sub poala fustei după batista pe care o purta, asemenea fetiţelor mici, în elasticul pantalonaşilor.

— Aş vrea să mai pot crede încă în Iisus Cristos care o să ne mîntuie de păcate.

— O să ni le spele cu sîngele mielului, îţi aminteşti de toate bazaconiile alea? Să speli păcatele în sîngele cuiva. Ce imagini crîncene înghiţeam noi cu seninătate în copilărie. „Iarăşi şi iarăşi, precum valurile mării, se rostogoleşte sîngele lui Iisus asupră-ne."

— E vorba de iubirea lui Iisus, nu de sîngele lui.

— Ei bine, cum nu există Iisus, va trebui să mă mîntuie iubirea ta, Crystal. Aşa încît nu înceta să te rogi pentru mine.

209***Luni***

Era luni după-amiază (s-ar zice că duminica nu se întîmplă niciodată nimic, doar un răstimp de aşteptare), se întuneca, adică înserarea gălbuie care persistase întreaga zi se topea acum într-o întunecime gălbuie. Faţa iluminată a lui Big Ben nu se stinsese deloc toată ziua. Stăteam la birou, privind la acest chip prietenos şi încercînd să compun scrisoarea de demisie. Gîndul de a porni în căutarea unei noi slujbe, şi încă rapid, întrucît nu aveam rezerve de bani, mă umplea de o deznădejde amestecată cu spaimă şi epuizare. Cineva (Reggie?) îmi şterpelise stiloul şi acum mă luptam cu un condei cu peniţă de metal, pe care-l cumpărasem la magazin, şi care, în intervalele cînd nu găurea hîrtia, împroşca vesel cerneala. Duminica trecuse cum trecuse. Am fost la două cinematografe şi între ele m-am îmbătat. Am şi umblat foarte mult pe jos. Există mai multe feluri *de* a merge. Eu am practicat un mers special londonez, de o tristeţe metafizică, pe care-l mai folosisem şi înainte, numai că de astă dată l-am executat cu o intensitate de ritual, în ruseşte nu există un cuvînt general pentru „a merge". Mersul trebuie diferenţiat între a merge pe jos sau cu un vehicul, apoi între mers pe jos ori cu un vehicul în mod obişnuit sau neobişnuit, apoi între mers pe jos ori cu un vehicul obişnuit sau neobişnuit perfectiv sau imperfectiv, fiecare implicînd un alt verb. Felul de mers pe care l-arn îngăduit în

210

această duminică avea nevoie de un cuvînt special care să-i celebreze particularitatea conceptuală. In ultima parte a dimineţii de luni, unul dintre protejaţii lui Arthur, care tocmai ieşise din închisoare şi sărbătorise evenimentul îmbătîndu-se, veni la birou ca să stoarcă nişte bani de la Arthur, pentru a se îmbăta şi mai rău. I-am dat o mînă de ajutor bietului Arthur ca să-l scoată din clădire. Plecase cu el şi nu se mai întorsese; se vede că nu reuşise să se descotorosească de beţivan, sau poate că trebuise să-l escorteze pînă la un loc de refugiu mai

nimerit. Portarul de jos, după ce încercase zadarnic să se împotrivească intrusului, îi raportase lui Freddie Impiatt, care se înfiinţase la mine, de parcă ar fi fost vina mea, şi-mi trăsese o muştruluială secondată de chicotelile doamnei Witcher şi ale lui Reggie Farbottom.

După pauza de prînz însă, s-a făcut simţită în birou o atitudine mult mai respectuoasă. Cînd am intrat, Reggie îi împărtăşea febril doamnei Witcher o taină. Amîndoi s-au holbat la mine în tăcere.

— Ia spune, Hilary, e adevărat că tu şi Jopling sînteţi vechi prieteni?

— Nu.

— Ei vezi, Reggie, ţi-am spus eu că e o scorneală.

— Dar îl cunoşti, nu-i aşa, mi s-a povestit că sînteţi vechi prieteni, că aţi fost colegi de şcoală.

— Nu se poate, susţinu Edith. Hilary e mult mai tînăr.

M-am aşezat în ungherul meu proteguitor, în strălucirea galbenă a bătrînului Big Ben. Iată ceva ce-o să-mi lipsească.

— Hilariii! Nu mai răspunzi cînd ţi se vorbeşte ?

— Nu credeam că era necesar un răspuns.

— Totuşi îl cunoşti? La bar se spunea că-l cunoşti bine.

— L-am cunoscut vag pe vremuri. Nu ne-am mai întîlnit de ani de zile.

211— Imaginează-ţi, Hilary sâ-l cunoască pe Jopling.

— Nu mă aşteptam ca Hilary să cunoască pe cineva.

— Acum va trebui sâ-i spunem „domnule Burde".

— Domnule Burde, hei, domnu' Burde! Şi tot aşa înainte.

M-am hotărît să plec acasă devreme. Nu puteam scrie cererea de demisie şi nici altceva nu reuşisem să fac. Slujba era ca şi moartă pentru mine. Am decis să folosesc o metodă pe care o adoptasem şi altădată cînd mă simţisem deprimat, anume să mă urc într-un metrou de linie circulară şi să mă învîrtesc în cerc pînă la ora deschiderii barurilor şi apoi să aterizez fie la Liverpool Street, fie la Sloane Square, în funcţie de care dintre ele îmi va fi mai aproape. Balanţa înclina în favoarea barului din Liverpool Street cînd mă urcam în direcţia vestică, şi a celui din Sloane Square cînd luam direcţia spre est, căci în prima variantă existau cincisprezece staţii între Liverpool Street şi Sloane Square, iar în cea de a doua, douăsprezece staţii. Am încercat să las întîmplarea să decidă în ce direcţie s-o iau. Factorul de neprevăzut îmi distră-gea puţin gîndurile, deşi nu atîta cît ar fi făcut-o cîteva ceasuri petrecute in pat cu Biscuit.

Intenţionam, firește, să mă duc seara la Clifford Larr, ca de obicei. El îmi cunoştea năbădăile şi se pricepea să le şi ignore. Nu credeam că izbucnirea mea din parc ar fi putut pune într-adevăr capăt prieteniei dintre noi. în fond, îşi şi luase o revanşă prin indiscreţiile comise în seara de joi şi speram că se declară satisfăcut, deşi s-ar fi putut să fie încă destul de furios ca să refuze să mă vadă, sau pur şi simplu să nu fie acasă. Dar cu un asemenea om exista întotdeauna şi probabilitatea de a fi gîn-dit că mersese prea departe şi că totul se încheiase.

212

Pe măsură ce ziua înainta, ideea posibilităţii unei rupturi cu Clifford începu să mă hăituiască pe cont propriu, o suferinţă distinctă, perceptibilă printre toate celelalte, care-mi crea neputinţa de a mai judeca şi mă îndemna să o iau la fugă. Curînd după ora patru, m-am ridicat şi m-am strecurat în tăcere din birou. Reggie şi Edith dezlegau cuvinte încrucişate. Arthur încă nu se întorsese. M-am dus la garderoba şi mi-am îmbrăcat paltonul şi şapca. Nu mă puteam hotărî să port pălărie moale sau gambetă. Şapca îmi oferea oarecare protecţie, cu toate că urechile îmi rămîneau, în chip semnalizator, descoperite, în nici un caz nu puteam coborî la nivelul tichiei de lînă a lui Arthur. Am început să cobor scările, întotdeauna

foloseam liftul la urcare şi scările la coborîre. Liftul îmi oferea riscurile relaţiilor şi vieţii de societate. Faptul că renunţasem să mai urc pe scări era o concesie făcută vîrstei.

în concordanţă cu prevederile guvernamentale de economie, scările erau prost iluminate. Coborî-sem două etaje şi mă aflam la cel de-al treilea cînd un domn corpolent, mai în vîrstă, apăru pe palierul etajului de jos şi începu să urce tacticos, în direcţia mea, ţinîndu-se de balustradă. Trecurăm unul pe lîngă altul. O clipă i-am zărit faţa. Am ajuns pe palier şi am cotit, urmînd spirala scării. Un moment m-am rezemat de zid, apoi m-am aşezat pe treapta de sus a etajului următor.

Arthur tocmai urca.

— Hilary, ce s-a întîmplat? Nu ţi-e bine? Ţi s-a făcut rău ?

— Pleacă! am spus.

— Hilary, pot să...

— Pleacă!

Ca să scap de Arthur, m-am ridicat şi am coborît în grabă restul treptelor, lăsîndu-l să se holbeze după mine. Am ieşit în stradă.

213Chiar înainte de a ne fi încrucişat, am zărit o clipă fulgerarea ochilor albaştri. Altfel nu l-aş fi recunoscut. Chelise în bună parte şi se îngrăşase. Avea ţinuta şi mersul unui om în vîrstă, mult mai în vîrstă decît era de fapt. Chiar în acel crîmpei de secundă am putut vedea că arbora un aer de grandoare, aerul unei personalităţi publice. Poate că acest lucru contribuia să-l arate mai vîrstnic. Dar mai cumplit decît faptul că-l văzusem eu era acela că mă văzuse el pe mine. Intenţionasem să nu mă mai aflu acolo la venirea lui Gunnar Jopling. Şi acum, mă văzuse. Dar mă recunoscuse oare, putuse să mă recunoască în cele cîteva clipe? Desigur, eu nu mă schimbasem în aceeaşi măsură. Dar, pe de altă parte, fireşte că nu se aştepta să mă vadă acolo. Nu, nu se uitase la mine. Fără îndoială că trecuse preocupat, fără să vadă.

Acum reuşisem în sfîrşit să ating un oarecare grad de inconştienţă în metroul de linie circulară, în direcţia Paddington. Revedeam iar şi iar incidentul îii minte. Fusese atît de întuneric, şi am trecut amîndoi repede unul pe lingă altul. Şi purtam şapcă, nu, nu era posibil să mă fi recunoscut. Şi totuşi trecusem unul pe lîngă celălalt pe scări, trupurile noastre fuseseră la mai puţin de un metru distanţă unul de altul. Aş fi putut să-i ating mîneca. Şedeam în vagon, cu faţa îngropată în mîini. O doamnă bătrînă şi miloasă mă întrebă dacă mi s-a făcut rău şi, cînd văzu că nu-i răspund, îmi strecură o hîrtie de o liră în buzunar. Am trăit o clipă sau două de gratitudine.

Ceasurile trecură şi sosi şi ora de deschidere. La ruleta liniei circulare, zarul căzu pe staţia Liverpool Street, ceea ce m-a bucurat şi, probabil, optasem şi eu, inconştient, pentru ea, cînd luasem metroul în direcţia Paddington. Staţia Liverpool Street are o teribilă măreţie ieftină şi fatală, de

214

sfirşit al lumii, de parc-ar fi scoasă din Edgar Alan Poe. M-am îmbăiat stînd pe peron şi urmărind trenurile care veneau şi plecau. Ln cele din urmă m-am urcat şi eu într-unul şi m-am dus în Gloucester Road.

Se zărea o licărire de lumină pe fereastra din odaia de zi. Pătratul de sticlă de deasupra uşii era iluminat. Am intrat ca de obicei, cu cheia mea.

— Bună seara, Clifford.

— Bună.

Era în bucătărie şi toca ceapă.

— Mă aşteptai?

— Nu.

— Nu?

— Ai spus că n-ai să vii.

Am aruncat o privire pe uşa sufrageriei. Masa era aşternută pentru o singură persoană. In locul meu se afla tabla de şah. Am scos cuţite şi furculiţe şi un pahar şi unul din pătratele de rafia pe care le punea Clifford sub farfurii şi am aranjat un al doilea tacîm pe masa de mahon lustruit. Am mutat tabla de şah, cu toate problemele pe ea. M-am dus înapoi la bucătărie.

— Scuză-mă c-am fost atît de apucat.

— în ordine.

Zîmbi, dar nu mie, şi răsturnă ceapa tocată într-o cratiţă în care fierbea un amestec roşiatic.

Cel puţin aici lucrurile erau în ordine. M-am aşezat pe scaunul pe care-l ocupam de obicei cînd Clifford gătea. Mă bucura să-l văd. Simţeam nevoia să-i vorbesc.

— Pot să-mi iau o băutură?

— S-ar zice că ţi-ai şi luat, Mi-am turnat un pahar.

— L-am văzut pe Gunnar azi după-masă. Clifford păru interesat şi se întoarse spre mine, dar fără să-şi întrerupă operaţiile culinare.

215— Zău? La minister? Şi te-a îmbrîncit în perete, turbat *de* furie?

— Nu cred că m-a recunoscut - am trecut unul pe lîngă altul pe scări - nu cred... în fond nu ştie că sînt aici.

— Ba ştie.

— Ce ?'

— Freddie i-a spus.

— Ah, Dumnezeule! Şi lui Freddie i-ai spus tu. A fost un gest plin de consideraţie din partea ta, nu-i aşa? De unde ştii că i-a spus Freddie?

— Freddie a povestit întâmplător într-o şedinţă că i-a vorbit lui Gunnar despre tine şi că el a răspuns „mă bucur!". Hai, nu mai face mutra asta!

— Ah!... Tu l-ai văzut?

— încă nu, dar îl voi vedea curînd. De mîine îşi ia postul în primire.

— *Mîine* ? Credeam c-o să mai dureze săptămîni.

— Ei bine, nu.

— Eu, fireşte, părăsesc slujba.

— De ce „fireşte" ? întrebă Clifford, ştergîndu-şi mîinile într-un şervet de bucătărie din hîrtie înflorată şi apoi turnîndu-şi şi el un pahar de shcrry.

— E la mintea oricui. Nu pot să rămîn aici şi să-l întîlnesc pe scări şi în uşă. N-aş putea suporta şi nu văd de ce ar trebui el să suporte aşa ceva. O elementară consideraţie faţă de el mă obligă să părăsesc de îndată slujba. Desigur că îţi dai şi tu seama.

— Nu, nu sînt sigur. Nu cred că ar trebui să fugi.

— Asta-i ceea ce am de gind să fac, să *fug.*

— Eu cred că ar trebui să stai pe loc, în slujbă, şi să vezi ce se întîmplă.

— Ca să te amuz pe tine ?

— Mă rog, e drept că m-ar amuza, dar nu pentru asta, ci pentru binele tău.

216

— Pentru binele *meu* ?

— şi pentru al lui.

— Eşti nebun. Cred că-i vine să vomite la ideea că mă aflu în aceeaşi clădire. Ah, Doamne, as vrea să nu-i fi povestit spurcatului de Freddie! Dacă Gunnar n-ar fi *ştiut,* ar fi fost într-un fel mai uşor, pur şi simplu m-aş fi evaporat şi...

— Sînt de acord cu tine. Şi recunosc că a fost o greşeală din partea mea să-i spun lui Impiatt, deşi înţelegi de ce am făcut-o. Faptul că ştie schimbă într-adevăr lucrurile. Şi anume, înseamnă că trebuie să rămîi pe loc.

— Nu văd de ce.

— Dacă Gunnar n-ar fi aflat de prezenţa ta aici sau n-ar fi avut nici un indiciu care să-l facă să se gîndească la tine, treacă-meargă. Dar acum, cînd continuitatea existenţei tale i-a fost adusă la cunoştinţă, ar fi o lipsă de bun-simţ din partea ta să te evaporezi.

— Lipsă de bun-simţ ?

— Da. Dacă îţi iei tălpăşiţa după ce ia-i reamintit de tine, după acest mic soc, s-ar putea ca tu să-ţi micşorezi suferinţa, dar i-o sporeşti pe a lui. Şi, ca să spun aşa, cred că ai datoria să-ţi sacrifici interesele tale pentru interesele lui.

— Ce dracu' vorbeşti ?

— El e o gogoriţă pentru tine. Şi, fără îndoială, tu eşti o gogoriţă pentru el. Ai spus singur că, probabil, îi vine să vomite numai la gîndul că te afli în aceeaşi clădire. Dar dacă te faci nevăzut, îi provoci greaţa fără să-i oferi şi leacul.

— Nu există nici un leac.

— S-ar putea să nu existe *leac,* dar cred că i-ar face bine să te vadă pe acolo din cînd în cînd, să se obişnuiască să te vadă şi să constate că, în fond, lumea nu începe şi nu se termină cu tine. Poate să-i facă plăcere şi să reflecteze un pic la

217diferenţa dintre poziţia lui în viaţă şi a ta. Asta ar putea să-l mai înveselească puţin.

— E macabru. Pe mine însă n-o să mă înveselească deloc.

— Ideea este că tu trebuie să te sacrifici. E un serviciu infim pe care i-l poţi face, şi cred că i-l datorezi, indiferent de simţămintele tale.

— Astea sînt argumente demenţiale.

— Situaţia însăşi e demenţială şi, după cum ai spus singur, interesantă pentru un spectator din afară. Ce-o să se întîmple? Cum o să se comporte fiecare dintre voi? Răspunsul cel mai plicticos, din păcate, este: „perfect". Dar dacă-i aşa, lucrul ăsta în sine o sa aducă un mic bine pe lume.

— Pari foarte preocupat de binele lui.

— Nu. Sînt numai imparţial. După cum ştii, Gunnar nu mi-a plăcut niciodată prea mult. Se spunea că are farmec, dar eu nu i l-am putut descoperi. Mie mi se părea preţios şi infatuat. Nu, nu. Iţi ofer ceea ce socotesc eu că e un argument moral. Nu-ţi sugerez să încerci să vă vorbiţi unul altuia. Desigur, aşa ceva e cu neputinţă. Dar dacă aţi putea măcar să vă salutaţi din cap, afabil, pe scări, ar fi un lucru bun pentru el şi poate că şi pentru tine.

— Afabil! Cum am putea simţi afabilitate?

— Sigur că nu. Dar asta n-are importanţă. Tu trebuie pur şi simplu să fii acolo, să-l suporţi, să-l laşi să treacă pe lingă tine. Nu-ţi propun să rămîi o veşnicie. Dar cred că ar trebui să mai stai măcar şase luni.

— Nu, am răspuns. Nu.

înţelegeam tăria argumentelor lui Clifford, dar în acelaşi timp îmi repugnau. Trebuia oare să „mă expun" lui Gunnar, ca unor raze dătătoare de moarte ? Trebuia să rămîn locului ca să constitui un spectacol pentru el, să accept de aproape ura

218

şi dispreţul lui tăcut? Pentru ca, în cele din urmă, să mă preling pe lingă ziduri şi să mă ascund? Era în toate astea ceva odios şi înspăimîntător. Dar poate că într-adevâr aveam datoria să o fac, poate că Clifford avea dreptate şi că era un mic serviciu pe care i-l puteam aduce lui Gunnar, pe care puteam şi eu într-adevăr să i-l ofer? Dar chiar de-ar fi aşa, eram

pregătit să-i ofer ceva? Nu-l uram eu oare pentru răul pe care i-l făcusem? Nu ne surpase el viaţa, mie şi lui Crystal?

— Cum arată noua lui soţie ? am întrebat, ca să abat conversaţia de la acel făgaş îngrozitor.

— Nu ştiu. Vreo nulitate foarte elegantă.

— Cultivată ?

— Nu cred.

— Au copii ?

— Nu.

— Crystal s-a hotărît definitiv să se mărite cu Arthur, am spus. Totul e aranjat. Ea a spus da. Arthur apoteozat. Arthur în toată majestatea lui...

— O, nu

Clifford aruncă lingura din mînă

cu un zăngănit.

— Ba mi-e teamă că da.

— Nu se poate s-o laşi... o, nu, nu, nu... data trecută nu te-am luat în serios... trebuie s-o opreşti.

— Ce pot face ? S-ar putea chiar să fie un lucru

bun.

Clifford îşi scoase şorţul.

— Haidem!

— Ce? Unde?

— Mergem direct la ea să stăm de vorbă.

— La Crystal? Categoric, nu!

— Vreau s-o văd pe fata care va fi doamna Arthur Fisch.

— Nu, am spus. Regret. *Nu.*

— Mergem s-o vedem pe Crystal!

219— Nu mergem. Clifford, nu fi sadic. Ştii bine ce simte Crystal pentru tine. Bănuiesc că nici nu îndrăzneşte măcar să se mai gindească la tine. De ce vrei să răstorni în ea totul acum, cînd a luat o hotărîre? Dumnezeule, nu-ţi dai seama că şi eu detest întreaga poveste ? Dar vreau s-o văd la casa ei şi fericită.

— Şi crezi că va fi fericita clacă se mărită cu pisălogul ăla?

— Da. Probabil. Altfel n-aş lăaa-o. Arthur nu-i una dintre minunile naturii, dar e un băiat cumsecade şi o iubeşte.

— Aş vrea să le împiedic căsătoria, spuse Clifford'.

— Abţine-te. Vorbesc serios. Fereşte-te. Nu te amesteca. Dacă Crystal te-ar revedea acum...

— De ce să aibă micul Arthur parte de o virgină? De ce să aibă parte de *această* virgină?

— Ce romantic eşti în privinţa virginităţii!

— Deoarece încă are o semnificaţie, în lumea asta putredă, rapace, trîndavă, plină de scursori!

— îmi promiţi că n-ai să te duci s-o vezi pe Crystal şi nici n-ai să-i scrii?

— Niciodată nu fac promisiuni. Cum aş putea să-mi angajez eul meu viitor?

— Dar n-ai s-o faci, nu-i aşa? Ştii bine că nu-i poţi oferi ceva în loc. Tot ce poţi face este doar să distrugi.

— Bine, bine, zise Clifford cu o bruscă prăbuşire de la entuziasm la apatie, trecere caracteristică pentru el. Oricum, e treaba ta. Mă gîndeam numai la tine, şi dacă tu găseşti că e un lucru minunat, atunci fie şi aşa. Crystal e proprietatea ta pîiiă cînd va deveni proprietatea lui Arthur. E adevărat că nu am un plan constructiv. Dar, oricum, îndrăznesc să spun că nunta nu va avea loc.

220

Şi acum, aşa cum ne-ar invita draga noastră Laura, â *table, ă table!*

Ne-am aşezat la masă. A servit întîi un fel de amestec de ouă cu legume. Pe urmă un fel de amestec de peşte cu fructe.

— Cum arăta Gunnar?

— Bătrîn.

^Cu toţii am îmbătrînit, dragule, spuse Clifford.

Buzele i se relaxară.

221***Marţi***

Era marţi dimineaţa. Sosisem foarte devreme la birou, luasem liftul şi mă repezisem direct la locul meu din arcada ferestrei. Afară era încă întuneric şi faţa lui Big Ben strălucea rotundă şi luminoasă de parcă luna din ceruri coborîse să facă o vizită printre turnurile din Westminster. Mă ghemuiam în colţul meu, ca un animal hăituit. Mi-ar fi plăcut să mă baricadez acolo.

Obişnuita scrisoare de marţi trimisă de Tommy sosise din King's Lynn. Avea un ton deosebit:

rfubitule, ţi-am cerut de atitea ori să te căsătoreşti cu mine, Incit probabil că nici tu nu mai auzi cuvintele cînd ţi le repet, încep să simt, din multiple raţiuni, că trebuie, să încheg aceste cuvinte intr-o întrebare concretă, la care să primesc un răspuns concret. Altminteri îmi pierd respectul faţă de mine însămi. Trebuie să-mi clarific viitorul într-un fel sau altul. Ştiu că ai mari necazuri şi mai ştiu că ai nevoie de mine. Lucrurile devin presante. Dacă nu, ne legăm unul de celălalt, s-ar putea să fim zvirliţi care încotro. Prinde-te de mina mea, în ploaie şi-n furtună, şi ţine te strlns de ea, iubitul meu, şi lasă-mă ală-ţi fiu alături orice ar fi să se întîmple. Iţi sînt foarte aproape şi între noi există o reală comuniune. Recunoaşte acest lucru, recunoaşte că e o mare împlinire şi o salvare. Trebuie să le văd foarte curlnd, trebuie să discutăm ceva împreună.

222

Nu pot aştepta piuă vineri, din anumite motive. Te rog. dă-mi voie să te văd miercuri. *Am să-ţi telefonez miercuri dimineaţa la birou.*

A ta devotată, Thomas"

Primul meu gînd la citirea acestei exaltate epistole a fost că Tommy descoperise totul în legătură cu Gunnar şi Anne şi de aici dorinţa ei de a mă salva din furtună şi aşa mai departe. Totuşi, cum ar fi putut să afle? începeam să sufăr de mania persecuţiei, îi voi istorisi oare vreodată lui Tommy toată povestea? Nu. Iată un motiv în plus pentru care nu aveam să mă căsătoresc cu ea.

Şedeam în adăpostul oferit de fereastra mea şi priveam decorul care se lumina treptat. Se anunţa încă una din amarele zile galbene. Mă întrebam dacă să-mi dau sau nu urgent demisia. Gu o seară înainte mă lăsasem în chip curios constrîns de argumentele lui Clifford. Poate că într-adevăr trebuia să rămîn pe loc şi să mă expun sau să mă înfăţişez vrăjmaşului. Era o idee bizară, dar nu lipsită de logică. Poate că nu trebuia să fug, ci să rabd, să las lucrurile în voia lor, să normalizez situaţia prin simplul fapt de a ne întîlni întîmplă-tor din cînd în cînd şi de a schiţa un semn de salut cu capul (dar o vom face oare?). Şi acest lucru va izbuti să reducă din groaza coşmarului, nu numai pentru el, dar şi pentru mine? Am reflectat la toate acestea după ce am părăsit, destul de beat, apartamentul lui Clifford.

Dar acum, dimineaţa, toate argumentele lui îmi păreau de o făţărnicie iezuită, ba chiar uşuratice, în orice caz însă, începeam să întrezăresc alte raţiuni mult mai profunde şi mai tragice, care pledau împotriva părăsirii slujbei.

223încercasem să mă conving singur că eram călit şi teafăr la minte şi complet vindecat. Dar, în realitate, ştiam, şi acum percepeam cu o intuiţie cumplită, care-mi străpungea inima şi

măruntaiele, că vindecarea mea era foarte fragilă. Nu anticipam o depresiune nervoasă sau nebunia. Dar dacă ar fi să părăsesc Whitehall şi să încep să colind în căutarea unei slujbe, pe care n-aş găsi-o, în timp ce rezervele băneşti mi s-ar subţia văzînd cu ochii, în ce condiţie m-aş afla? îmi aduceam aminte, şi viziunea mi se părea hidos de apropiată, de acel an înfiorător petrecut în nordul ţării, „anul ciocolatei", cînd am zăcut pe un pat de campanie în odaia lui Crystal, sub pretextul că mă refăceam după traumatismele fizice, dar, de fapt, mă luptam cu propria mea luciditate. Să presupunem că renunţ la slujbă şi ajung apoi, chiar şi vremelnic, incapabil să-mi cîştig existenţa? Să presupunem că mă prăbuşesc iar în acea înspăi-mîntătoare neagră deznădejde. Străfundurile minţii nu au noţiunea trecerii timpului. Totul, totul se afla încă *acolo,* în ele. Ar fi fost nevoie de mîna lui Dumnezeu ca să le purifice. Nici măcar Crystal nu era în stare să o facă. Să presupunem că nu mi-aş putea cîştiga pîinea. Să presupunem că ar trebui să mă întreţină Crystal? Să *presupunem că ar trebui să mă întreţină Arthur ?* Dar dacă rămîneam pe loc, chiar dacă un timp as fi fost aproape incapabil să lucrez, aş fi putut măcar face faţă, as fi putut s-o scot la capăt, fără ca cineva să observe şi păstrîndu-mă în siguranţă.

Reggie intră fluierînd şi ronţăind bomboane de mentă.

— Helo, Hil! Ai întins-o devreme ieri, asa-i? Credeai că n-o să observăm c-ai tras chiulu'? Te-ai dus la cinema?

Sosi şi Edith.

224

— Tocmai h spuneam \ui Hilary că am observat ieri c-a tras la fit.

— Aţi auzit? Doamna Frederickson a născut

trei gemeni,

— Nu mai spune !

— A înghiţit mizeriile alea de hapuri pentru

fertilitate.

Mi-am luat poziţia la birou, prefăcîndu-mă că lucrez. M-am prefăcut întreaga dimineaţă.

Am hotărit să mă duc devreme la masă, şi să-mi prelungesc pauza de prînz, în ciuda glumelor pe care acest lucru avea să le stîrnească în birou. Mersul pe jos era o terapie. Mi-am zis că aş putea merge pînă în partea de nord a cartierului Soho şi să iau acolo un sandviş într-una din cârciumile de pe Charlotte Street, unde obişnuiam în tinereţe să mă îmbăt.

Am ieşit, mi-am îmbrăcat paltonul şi şapca şi m-am îndreptat spre scări. Am şovăit. Să fie oare liftul mai sigur? Dar dacă m-aş fi pomenit cu Gunnar în lift? Să fi venit azi la birou? Am decis să înfrunt scările. Am început să cobor. Ajunsesem aproape la parter, cînd o doamnă care tocmai intrase în clădire traversă holul în grabă şi începu să urce repede scările. Nu era o funcţionară, în orice caz, nu una pe care s-o cunosc. Arăta foarte elegantă, un grad de eleganţă neobişnuit printre femeile din birouri. Era brunetă şi purta o căciulă de blană şi un mantou dintr-o blană scumpă, strîns pe talia subţire cu un cordon de metal, iar la gît, un fular de mătase viu colorat. Am văzut toate astea într-o clipită. A trecut pe lîngă mine, lăsînd în urmă o dîră de parfum, şi a dispărut pe palier, M-am oprit. Am întors capul. Certitudinea mea a fost imediată, dar trebuia să mi-o confirm. Am pornit îndărăt pe scări. Biroul lui Templar-Spence, şi deci acum al lui Gunnar, se găsea la primul

225etaj, la acel *piano nobile,* puţin mai departe de scară. Am ajuns la ultima treaptă ce dădea spre palierul spaţios, acoperit cu un covor. Doamna în mantoul de blană stătea la uşa biroului lui Gunnar, cu mîna pe clanţă, şi privea peste umăr. Arn rămas locului o clipă şi ea m-a privit drept în ochi. Nu numai că ştia că mă întorsesem din drum şi o urmărisem. Dar *ştiu şi cine sînt.*

M-am dat îndărăt cu repeziciune. Aproape că am ieşit alegînd din clădire, îmi spuneam întruna că, probabil, mă înşelasem. *Trebuie* să mă fi înşelat. Privirea aceea, în secunda cît poposise asupră-mi, fusese o privire de recunoaştere. Şi totuşi era absolut imposibil să ştie

cine sînt. Firește, o iluzie născută din mania persecuţiei, vechea mea boală de care mă temeam atît de tare. Mergeam în neştire. M-am pomenit la piciorul Turnului Poştei. Am băut whisky în diverse baruri. Nu puteam mînca nimic. Mă gîndeam să nu mă mai întorc la birou. Dar pe la ora trei m-am întors. Trebuie să mă cramponez de ordine şi de rutină. Trebuie să stau la masa mea de lucru. Trebuie să încerc să lucrez. Nu trebuie să încep să umblu brambura prin Londra.

— Hei, Hilo, trei ore pentru masa de prînz, nu-i rău!

— Hilary arată de parcă ar fi dat pe gît un păhăruţ sau două.

— Hilary, Hilariii...!

M-am aşezat la birou, prefăcîndu-mă că lucrez. Ba chiar am citit de două ori un dosar, fără să pricep o iotă. Una dintre fetele de la registratură, Jenny Searle, a adus ceaiul, pentru că Skinker avea gripă. M-a întrebat dacă nu cumva mi-e rău. Arthur mi-a adus un teanc de dosare. Şi el m-a privit cu îngrijorare. N-a îndrăznit să mă atingă,

226

dar şi-a lăsat mîna pe vraful de hîrtii cu un gest care, printr-un mister al limbajului semnelor omeneşti, exprima simpatie.

Simţeam încă în nări parfumul lui Lady Kitty, de parcă ae impregnase în hainele mele cînd trecuse pe lîngă mine. Am încercat să-i reconstitui faţa, dar nu puteam desluşi decît vag un păr negru şi ochi de culoare închisă. Albaştri închis? Căprui închis? Hotărîsem categoric că ceea ce crezusem că văd trebuie să fi fost o halucinaţie. Nu se putea să ştie cine sînt. Poate că simţise doar că cineva, vreun funcţionar impertinent, o urmărise pe scări. Poate că nici nu mă observase cînd am coborît. *Ea* nu avea nici un fel de legătură cu toată povestea. Cu toate că acum îmi venise ideea că Gunnar trebuie să-i fi povestit celei de-a doua soţii cum murise prima. Nu puteam îndura să mi-l închipui pe Gunnar vorbind, pe Gunnar gîndind, pe Gunnar conştient, şi am încercat să învălui în mintea mea întregul subiect în ceaţă.

Se întunecase. Mă durea capul de la whisky. Desenam cercuri întretăiate pe sugativă şi ascultam la întîmplare interminabila pălăvrăgeală a lui Reggie cu doamna Witcher. Cît o să mai dureze încă pînă ce întregul minister o să afle tot ce-am făcut? Avea să transpire pînă la urmă? E o mare deosebire între o dizgraţie ţinută în taină şi una publică!

Am auzit menţionîndu-se numele lui Gunnar şi am început să ascult mai atent. Doamna Witcher vorbea acum despre Lady Kitty.

— E fiica unui mic lord irlandez.

— Auzisem c-ar fi evreică, dintr-o familie de
bancheri.

— Dinspre partea mamei. E pe jumătate evreică.

— Şi bani căcălău, îmi închipui.

227. — O, da, şi viaţă pe picior mare. Auzi, o cameristă personală, şi nu orice fel de cameristă, ci una de culoare.

— O negresă cu turban ? Nostim !

— Nu, o indiană, cred, oricum de culoare. Desigur că ea şi Jopling au călătorit în lung şi-n lat. Ce, Hilary, iar o ştergi? Parc-am juca uite popa, nu e popa.

Am ieşit pe uşă şi apoi din clădire. Mi-am ridicat gulerul paltonului împotriva vîntului tăios şi umed şi am luat-o razna prin Whitehall. O cameristă personală de culoare! *Biscuit.*

Din moment ce era marţi, mă aflam, ca de obicei, la Arthur. Mîncaserăm limbă rece cu piure de fulgi de cartofi şi mazăre, şi brînză cu biscuiţi şi banane. Cel puţin Arthur mîncase, şi eu mă prefăcusem doar.

De cînd plecasem de la birou, mă urmăriseră o puzderie de gînduri. Unul dintre ele era hotă-rirea de a continua să fac totul cu deplină ordine, ca şi pînă acum. Trebuie să mă duc regulat la slujbă. Trebuie să respect „zilele" mele. Nu trebuie să mă transform într-un zănatic care bate străzile Londrei şi-şi duce viaţa în metrouri. Mă gîndisem, de asemenea, în chip

înceţoşat şi disperat, la chestiunea Biscuit. Să fie de crezut că Biscuit era camerista doamnei Jopling, pusă să mi spioneze şi să raporteze despre mine ? Am decis să hotărăsc că era o imposibilitate. Aveam şi aşa destule necazuri fără să mai plăsmuiesc şi un coşmar atit de straniu. Aşadar am pus capăt reflecţiilor printr-un act de voinţă. Alt lucru care se impunea cu necesitate era să-mi petrec seara cu Arthur, într-un mod cît mai demn şi mai raţional cu putinţă, prezervînd ce mai rămăsese din autoritatea şi rangul meu. Relaţiile mele cu Arthur nu trebuie

228

să degenereze în ostilitate făţişă sau într-un haos emoţional.

— Ce părere ai despre vinul ăsta, Arthur?

— Cum ?

— Ce părere ai despre vinul ăsta?

— E bun, da, bun.

— E un vin fiert ieftin, desigur, dar amestecurile astea franţuzeşti sînt destul de bune dacă le laşi să respire un pic.

— E... da... nu e vinul pe care-l bem la Crystal,

nu?

— Nu, ăla e un vin spaniol.

— Hilary, ai ceva împotrivă să fixăm data?

— Ce dată?

— Data pentru mine şi Crystal... data cununiei. M-am uitat la paravanul care reproducea Empire

State Building şi la tot praful care reuşise să se adune pe suprafaţa verticală.

— Cînd...?

— Am fost la ofiţerul stării civile şi... sper să fii de acord... poate avea loc foarte curînd... adică într-o săptămînă sau cam aşa ceva...

— Intr-o săptămînă sau cam aşa ceva? Mi-a răsunat în urechi vocea lui Clifford Larr

spunînd : „Nunta nu va avea loc". Oare îşi va ţine Clifford promisiunea, smulsă pe jumătate, de a nu interveni?

— Da... daca tu n-ai nimic împotrivă, aş prefera să o facem cît mai repede.

— O vezi mai des acum pe Crystal ?

— Nu, nu, mă duc la ea tot ca de obicei. Bieţii copii. Asta se întîmpla din cauza mea.

Se temeau să schimbe ceva, să facă vreo modificare de program fără permisiunea mea. Şi totuşi, după această vizită la ofiţerul stării civile, „într-o săptămînă sau cam aşa ceva" lumea se va schimba cu totul pentru mine. Aşa cum spusese Clifford,

229Crystal era proprietatea mea, pînă cînd va deveni proprietatea lui Arthur. Na s-ar cuveni să le dau deplină libertate, să-i spun acum lui Arthur că poate să o vadă mai des pe Crystal, că trebuie s-o ocrotească? Ce-o fi făcînd Crystal în general în timpul cît eu sînt ocupat cu atîtea altele? Nu m-am gîndit niciodată. Ba chiar şi acum, nu speram în taină că Clifford o să facă ceva pentru a o împiedica să se mărite cu Arthur? Probabil că ar fi reuşit printr-o simplă vizită. Aşadar, să fie Crystal cît mai mult timp singură, să aştepte! Oh, cum putea Arthur să mă chinuiască cu această decizie îngrozitoare, cînd existau atîtea alte lucruri care să-mi facă viaţa imposibilă?

— Nu vreţi să vă cununaţi la biserică ?

— Ia mai mult timp şi...

— Sînteţi tare grăbiţi amîndoi.

— Nu. Vreau să spun...

— Nu fixa încă nimic, am răspuns. Am să stau de vorbă cu Crystal.

O clipă, faţa lui Arthur luă o expresie dezamăgită, vexată, aproape ursuză.

— Bine.

Urmă un răstimp de tăcere, în care Arthur îşi ciuguli îmbufnat mustaţa, apoi îşi lustrui lentilele ochelarilor cu faţa de masă, eu îndeletnicindu-mă să strivesc bucăţelele de brînză şi să le imprăstii în jur. La un moment dat mi se adresă:

— Te superi dacă îţi vorbesc despre cealaltă chestiune?

— Care cealaltă chestiune ?

— Jopling.

— Ah, asta. Dacă ţii... Eu credeam că i-am pus punct.

— Ce ai de gînd să faci ?

— Nimic.

230

— Ce ai făcut *atu.m-.i* - vreau să spun după ce-ai ieşit din spital - i-ai scria sau ai încercat ceva?

' — Nu.

— N-ai făcut absolut nimic ca să...?

— Desigur că nu. După ce ai săvîrşit un lucru ca ăsta, nu mai e nimic de spus.

— Nu cred că sînt de aceeaşi părere, răspunse Arthur. Poate că îmbufnarea îl făcea uşor impertinent. Cred că ai fi putut să-i scrii. Eu aşa aş fi procedat, adăugă el.

— „Dragul meu Gunnar, trebuie să-mi cer scuze..."

— Asta doar pentru continuarea relaţiilor, ca să poţi face posibilă un soi de împăcare... sau ceva de genul ăsta.

— Pentru numele lui Dumnezeu, foloseşte-ţi imaginaţia! „Continuarea relaţiilor" e tocmai lucrul cu desăvîrsire exclus. Trebuie să existe o oarecare cuviinţă şi un dram de bun-simţ.

— Şi acum, cred că ar trebui să te duci la el...

— Să mă duc la el?

— Şi să spui: „lartă-mă, după toţi aceşti ani, şi as dori să-ţi spun cît de rău îmi pare..." sau ceva de genul ăsta.

— „lartă-mă, după toţi aceşti ani"... ar fi tare mulţumit, nu crezi?

— S-ar putea să fie, răspunse Arthur. în fond, nu eşti unicul om de pe lume. A tot avut timp, douăzeci de ani, să se gîndească la asta. S-ar putea să-i facă plăcere să-ţi aducă la cunoştinţă... că tc-a iertat.

— Vocabularul tău mă dă gata. Presupune că nu m-a iertat, presupune că vrea să mă omoare?

— S-ar putea să-i facă bine constatarea că nu doreşte aşa ceva.

— Mă faci să-mi vină să vărs.

231— Irni pare rău. Nu mă exprim bine. Dar singura măsură care merita luată într-un caz ca ăsta trebuie să fie una extremă, şi apoi nu-i numai o chestiune între tine şi el, ca şi cum ar fi o simplă ceartă, ci există un anume fond îndărătul ei... nu mă refer la dumnezeire sau ceva de genul ăsta, ci la destinul nostru general uman, la locul ocupat de noi...

— Cît de elocvent şi de clar eşti!...

— Mă gîndesc la posibilităţile de reconciliere, la cele generale, de felul: „e mai bine să ierţi decît să urăşti". Chiar numai cîteva cuvinte schimbate între voi ar modifica totul...

— încetează cu gogomăniile, dragă Arthur. Uite, s-a făcut timpul să plec.

— Toarnă afară. Vrei să-ţi dau umbrela mea?

— Nu.

— Ştii, Hilary, cred că am văzut-o azi pe Lady Kitty Jopling la minister.

— Zău?

— Ea trebuie să fi fost, purta un mantou de vizon, cel puţin cred că era vizon. Cobora scările şi aproape că ne-am ciocnit. Şi, Dumnezeule, ce parfum, ca să vorbim despre pumnalele în inimă!

— Noapte bună, Arthur.

232

Miercuri

Era miercuri. Ploaia care începuse cu o noapte înainte continua de zor, căzînd în linii drepte, paralele, o perdea de întuneric peste întuneric, în timp ce minutele se tîrau ca melcul către ora de prînz. Pe la ora zece mă sunase Tommy. începuse să mă întrebe dacă mă putea vedea în acea seară. Am trîntit telefonul în furcă fără să-i răspund. Am încercat să lucrez ceva şi chiar am reuşit. Simpla trecere a timpului, de cînd aflasem vestea reîntoarcerii lui Gunnar în viaţa mea, îmi făcuse un oarecare bine. Supravieţuisem o săptămână. Nu se întâmplase nimic înspăimîntător, ci doar cîteva mici lucruri ciudate. Lucrînd în colţul meu, mă simţeam în siguranţă. Acum mi-era limpede c-ar fi fost o idioţenie să-mi dau demisia. Aveam s-o scot eu într-un fel la capăt, cu condiţia să mă dau la fund şi să mă ţin de rutina mea. Ideea că Biscuit ar fi fost camerista lui Lady Kitty începuse să mi se pară ireală, fantezia unei minţi bolnave. Nu exista nici o dovadă în acest sens. Biscuit putea fi oricine. Putea fi, şi fără îndoială că asta era, o tîrfă care agăţa bărbaţi singuratici, sperînd să stoarcă bani de la ei. Probabil că locuia prin apropiere. Multe femei uşoare locuiau în cartierul meu. Cît despre Lady Kitty, după toate probabilităţile, nu aveam s-o mai revăd niciodată. Soţiile demnitarilor nu prea frecventează birourile ministeriale. Şi cum această sursă de griji slăbise oarecum, am început să mă gîndesc mai mult la Crystal. Am

233hotărît să mă duc - pentru prima oară - să o vizitez în această seară de miercuri. Şi dacă am să mă conving că într-adevăr doreşte să se mărite cu Arthur, voi renunţa la orice amînare. Oh, Dumnezeule!

La acest punct al reflecţiiloT' mele, intră în birou Tommy. Mai curînd ţîşni în birou sau inundă biroul. S-a dezlănţuit deodată o rafală neagră, şi m-am trezit cu Tommy într-un impermeabil ud leoarcă, aplecîndu-se peste biroul meu şi picurînd stropi de ploaie peste hîrtiile mele. îşi scosese pălăria şi părul îi atîrna pe gît în şuviţe încolăcite, groase şi ude, ca nişte şerpi morţi. Efectul de meduză era intensificat de lumina crudă a neonului, care-i reliefa faţa ciupită de vărsat, roşie, vioaie, aţîţată, udă de ploaie.

Pe loc am înţepenit de mîme şi aproape că mi-ani pierdut şirul vorbelor. I-am vorbit cu un glas scăzut, şuierător, ceva mai ridicat decît o şoaptă.

— Ti-am spus că n-ai voie să faci aşa ceva, niciodată!

— N-ai vrut să vorbeşti cu mine la telefon, mi-ai trîntit receptorul...

Vocea lui Tommy era mult mai puţin scăzută decît a mea.

— SR anunţă veselie ! comentă doamna Witcher.

— Ieşi afară! Pleacă! Ieşi afară !

— Nu. Trebuie să-ţi vorbesc. Trebuie să-ţi spun ceva. Plec numai dacă vii şi tu.

— Du-te. *Du-te!*

— Vrei să încep să ţip ?

M-am ridicat şi am ieşit în grabă cu ea pe uşă, conştient de feţele încîntate ale lui Reggie şi Edith Witcher.

Am început să cobor scările. Tommy venea Jîngă mine.

234

— Ti-am spus că n-ai voie sa vii la birou. Nu pot şi nu vreau să dau loc la asemenea scene în biroul unde lucrez.

— M-am săturat să-mi tot trînteşti telefonul de cîte ori te sun.

— Ţi-am spus să nu mă suni!

în scrisoarea mea te-am anunţat că o să-ţi telefonez în dimineaţa asta.

— Nu-mi pasă nici cît negru sub unghie de ce-ai scris în scrisoarea ta. Te conduc pînă la uşă, ieşi şi nu mai intri.

— Vino şi tu o clipă cu mine să vorbim.

— Nu vreau să vorbesc cu tine. N-am să mă las şantajat de o gîscă sentimentală. Sau faci ce-ţi spun, sau te duci dracului!

Cineva trecu pe lîngă noi pe scară. Cineva îmbrăcat astăzi într-un elegant demi de *tweed* şi o pălărie albă din piele de căprioară. Adierea parfumului familiar pluti ca un fuior de ceaţă care se destramă. Vorbisem cu glas înăbuşit, dar cuvintele mele trebuie să fi fost totuşi foarte audibile. Tommy îmi spunea ceva. Am ajuns la parter şi am ieşit în stradă.

Ploua cu găleata.

— Oh, Hilary, iubitule, te uzi tot... te rog, iar-tă-mă... te rog, acceptă să ne vedem diseară... nu se poate să mă laşi aşa, am să plîng toată ziua ca o nebună... îmi pare atît de rău că te-am supărat... dar trebuia să te văd, trebuia să... te rog, spu-ne-mi că ne vedem diseară.

Numai ca să scap de ea şi pentru că ploua atît de tare, am răspuns:

— Bine. Vino la opt la mine acasă.

M-am întors înăuntru. Hainele îmi şiroiau. Eram muiat pînă la piele.

Un handicap pur fizic poate să aibă un profund efect mintal. Lucrul acesta este evident în cazurile

235de mare anvergură, dar apare la fel de marcat, şi chiar mai insidios, în cele mici. Pur şi simplu pentru că m-am lăsat atit de udat de ploaie şi mi-a fost atît de rece la ora unsprezece a.m., am luat o hotărîre capitală la ora unsprezece p.m., pe care altminteri cu siguranţă că n-aş fi luat-o.

După ce-a dispărut Tommy, am reintrat în clădire şi apoi în birou, unde Edith şi Reggie aşteptau foarte înveseliţi reintoarcerea mea. Au început să-mi arunce previzibilele bancuri, dar le-am închis gura cu o ferocitate care le-a îngheţat şi hlizelile. A fost cu neputinţă să-mi usuc hainele şi mă simţeam pătruns de frig şi într-un hal atît de jalnic, încît pe la prînz m-am decis să mă duc acasă să mă schimb. Aveam de gînd să mă reîntorc după-amiază, dar nu m-am mai întors. Am ajuns acasă, mi-am scos hainele şi am făcut o baie fierbinte. (Christopher era plecat să facă curăţenie în nu ştiu ce apartamente.) M-am vîrît în pat cu o sticlă de apă fierbinte, dar pur şi simplu nu izbuteam să mă încălzesc. Am zăcut cuprins de frisoane. Nu deliram propriu-zis, dar mintea mi-era bîntuită de tot felul de fantasmagorii apăsătoare şi lugubre. Mă întrebam dacă Gunnar are de gînd să mă omoare, îmi imaginam asemenea lucru întrmplîndu-se. Mă obseda ideea deprimantă că Lady Kitty mă auzise răţoindu-mă vulgar la o femeie. N-aveam nici un motiv să cred că Lady Kitty ştia cine sînt, dar acest lucru nu mă împiedica să cred totuşi. Nu aveam imaginea lui Lady Kitty, nici nu-i văzusem vreodată faţa ca lumea, totuşi chipul ei mi se nălucea întruna, din ce în ce mai mare, ca o figură mitologică. Reflectam asupra misterului lui Riscuit, şi începusem să mă văd victima unui monstruos complot, urzit de Gunnar ca să mă ucidă, făcînd apoi ca totul să pară un accident.

236

Pe la ora cinci se întoarse Christopher şi, văzînd lumina aprinsă la mine (încercam să citesc *Pan Tadeus,* dar nu-mi puteam concentra atenţia pe pagină), bătu la uşă. Intră fluturînd o hîrtie de cinci lire, contribuţie la nota mereu crescîndă a chiriei pe care mi-o datora.

— Hilary, ia te uită, frumoasa chirie! Ce ai, eşti bolnav?

— Cred că fac gripă. Bîntuie în toate birourile. Mă dor mădularele. Simt că am temperatură.

Christopher se retrase puţin de lîngă mine.

— îmi pare rău. Ai nevoie de ceva?

— Nu. Mulţumesc pentru chirie.

— Nu vrei să-ţi fac un ceai sau să-ti dau puţin whisky, ori altceva?

— Nu. Doar s-o întinzi, dacă vrei să fii drăguţ. Christopher semăna mai mult ca oricînd cu o

felină, frumos, mlădios şi tînăr, faţa palidă strălucindu-i de sănătate, albastrul pal al ochilor sclipind de inteligenţă şi de *joie de vivre.* Mă uitam la el cu dezgust.

— Apropo, l-am scos pe Mick de la gherlă. Vine

aici în seara asta.

— A fost achitat? Foarte rău.

— Nu, nu, a ieşit pe cauţiune.

— Pleacă, te rog. Şi, pentru numele lui Dumnezeu, trage-ţi în jos maioul ăla!

II auzeam pe Christopher în bucătărie, cîntînd de zor: *„Cine să fie, pasăre de apă, irosit, irosit, irosit ? Trist mai sînt, pasăre de apă, părăsit, părăsit, părăsit!".*

— Taci odată! Tăcere.

Mai tîrziu, sosiră Mick şi Jimbo ; şi mai tîrziu, se auzi sunetul de *tabla* răsunînd discret din camera lui Christopher. Christopher îi deschise uşa lui Tommy, cînd sosi la ora opt.

237v— A venit doamna Uhlmeister, mă anunţă.

Evident, numele lui Tommy avea şi pentru Christopher un soi de semnificaţie comică sau rituală.

Ajunsesem să-mi fie atît de milă de mine însumi, încît am fost încîntat s-o văd pe Tommy. La urma urmei, o femeie e o femeie şi treaba ei e să fie zîna bună care te cocoloşeşte. Tommy m-a cocoloşit,

— Vai, iubitule, eşti bolnav?

— Da.

— Ai febră? îmi pipăi fruntea. Ai un termometru în casă ?

— Nu.

— Eşti rece ca gheaţa, îmi pipăi picioarele sub pijama. Şi încălzitoarea-i rece.

— Dacă vorbeşti de sticla mea cu apă fierbinte, n-ai decît s-o împrospătezi.

Tommy se foi aferată, puse ceainicul la fiert, găsi o altă sticlă pe care o umplu cu apă clocotită, aşeză ambele sticle în pat, în locuri potrivite, mai descoperi o pătură şi o pernă şi îmi prepară o minunată băutură fierbinte din whisky şi lămîie. Se aşeză lîngă mine pe pat, aproape îmbrăţişîndu-mă, şi sorbind din cînd în cînd cîte o înghiţitură din paharul meu.

— Nu fi idioată, Thomas, ai să te molipseşti de gripa mea sau ce-o mai fi.

— Vreau gripa ta, Te vreau pe tine. îţi iubesc viruşii şi tot ce-i al tău. Mă sărută pe gură.

— E o neghiobie, Tomkins. Şi ce băutură grozavă ai făcut!

— Te-ai mai încălzit ?

— Un pic. încă mai simt...

— Las' că te încălzesc eu cum trebuie.

Cît ai clipi începu să se dezbrace, întîi zburară pantofii. Mărgelele albastre italieneşti clincăniră aruncate pe masă. Un pulover cafeniu norvegian căzu pe podea, urmat de o fustă din *tweed* albastru,

238

apoi de o prudentă flanea de lînă şi de un sutien. Pantalonaşi lungi din lină roşie li se adăugară în zbor, şi apoi, dezbrăcaţi cu mai multă grijă, ciorapi colanţi albaştri. Şi apoi Tommy se strecură lîngă mine, trupul ei mic, cald, viguros şi radios fre-cîndu-se de al meu, mîinile ei luptîndu-se cu nasturii pijamalei mele şi explorîndu-mi pădurea de pe piept, minunatele ei gambe lungi lipindu-se de picioarele mele.

Am rîs. Pe urmă arn făcut dragoste. Şi în bucuria transportantă a dragostei se părea că am găsit o brusc sorocită eliberare din toate spaimele care mă obsedaseră. Pentru un scurt răgaz, lumea devenise miraculos de simplă şi de frumoasă, imediat prezentă şi satisfăcătoare. Şi totul părea real, de parcă mă smulsesem dintr-un vis îngrozitor şi păşisem în realitatea pură şi simplă. După aceea am zăcut un timp lung în tăcere, Tommy cu capul pe pieptul meu,

buzele mişcîndu-i-se într-un extaz de afecţiune, coapsele şi gambele ei îmbrăţişînd picioarele mele. Mă simţeam ameţit şi încălzit şi, dacă nu chiar fericit, oricum în stare să concep imaginea fericirii, de obicei absentă pentru mine, existentă doar ca un freamăt foarte îndepărtat.

— Vezi, spuse Tommy în cele din urmă.

— Ce să văd, micuţă Tomkins ?

— Că mă iubeşti.

— Te-am lăsat să mă violezi, asta-i tot. N-am fost îndeajuns de puternic ca să opun rezistenţă.

— Hilary, legătura noastră funcţionează bine, funcţionează. Nu e numai fizică. Nu accept afirmaţiile tale că ar fi doar o legătură fizică. Cu un om ca tine n-ar putea fi. Tu eşti tot numai spirit, n-ai putea face dragoste cum faci, dacă nu m-ai iubi.

— Crezi ? îţi subestimezi farmecele.

— Ştii bine ce vreau să spun, Hilary, hai să ne căsătorim. De ce să nu optezi pentru fericire ? Eu pot să te fac fericit. Şi tu n-ai fost fericit. Nu ştiu

239de ce, dar n-ai fost, poate că niciodată n-ai fost cu adevărat fericit. Dă-mi voie să te iubesc şi să am grijă de tine pe vecie. Hai să ne facem un cămin, o casă adevărată. Aş putea s-o fac atît de plăcută! Aş vrea să-mi închin toată viaţa în slujba fericirii tale. S-ar putea f? ă nu-mi fie uşor, dar aş putea să învăţ, am să învăţ. Şi tu ai să-mi povesteşti, nu-i aşa, despre lucrul acela care s-a întîmplat cu mult în urmă.

Am împins-o uşor de lîngă mine, dezlipindu-i picioarele dezmierdătoare.

— Parcă ziceai că vrei să mă întrebi ceva sau să-mi spui ceva. De asta ai scris toate chestiile alea în scrisoarea ta şi mi-ai telefonat la birou şi ai venit acolo, deşi ţi-era interzis, şi n-ai putut aştepta pînă vineri. Despre ce-i vorba ?

— Ei bine... era ceva, dar acum nu mai are importanţă. Vreau să spun că era un fleac, acum numai tu ai importanţă.

— Aşadar era un pretext?

— Mă rog, da... nu are importanţă.

— Eşti o fată foarte rea. După o tăcere, Tommy întrebă:

— Crystal o să se mărite pînă la urmă cu Arthur ?

Era tipic, pentru felul în care îmi organizam eu treburile, faptul că nimeni nu o informase încă pe Tommy despre acest lucru. Am reflectat o clipă şi am răspuns:

— Da.

— O î

Suspinul de uşurare, tremurul de bucurie din glas! Mi-am amintit de cuvintele lui Clifford: „Dacă Crystal se mărită cu pisălogul ei, presupun că tu ai să te însori cu a ta".

Numai că Tommy nu era pisăloagă. Judecind obiectiv, era o fată minunată şi deşteaptă foc. Se

240

putea însă concepe că ar reuşi să mă facă fericit? Dacă m-aş fi căsătorit cu Tommy ar fi însemnat să-mi pierd cu totul viaţa mea, aşa cum era ea acum. Dar ce valoare avea viaţa mea, aşa cum era ea acum? Nici una. Era o viaţă obscură, posomorită, speriată, o viaţa care se transforma treptat într-un coşmar. Ar putea Tommy să mă *salveze* din această criză? Să presupunem că mi-aş părăsi slujba. Dacă o voi avea pe Tommy în grija mea va trebui să-mi găsesc de îndată o altă slujbă şi voi avea şi motiv s-o fac. Va trebui să cîştig bani ca să cumpăr cratiţe pentru micul nostru „cămin". S-ar *putea* să fie şi aşa ? Mă voi simţi vreodată în stare sâ-i povestesc lui Tommy despre trecut, să-i povestesc despre Anne în maşină? Lui Arthur i-am povestit. Dar a-i povesti ei însemna cu totul altceva. Fără îndoială că dacă eu mă însuram cu Tommy, lui Crystal i-ar fi venit mult mai uşor să se mărite cu Arthur şi căsnicia lor ar fi fost poate mult mai fericită. Şi cum am fi arătat toţi patru? La început ideea mi s-a părut

absolut respingătoare - şi totuşi - n-am fi putut oare să ne bucurăm amîndoi de viaţă, şi încă mai din plin? Trebuia să-i dau drumul lui Crystal să plece, şi ea trebuia să-mi dea mie drumul. In fond, erau lucruri inevitabile.

— La ce te gîndeşti, dragostea mea, iubitul meu?

— La tine. Mă întrebam dacă ai putea să mă faci fericit. Va fi teribil de greu.

— Dar eu sînt teribil de deşteaptă şi te iubesc teribil de mult.

— Hai să mai tragem o duşcă din delicioasa băutură de whisky cu lămîie.

în acea noapte, la ora unsprezece, m-am logodit cu Thomasina LJhlmeister.

241Ura!

Joi

In sănătatea lui Tonimy şi a lui Hilary! Pentru Tommy şi flilary, fie în veci fericiţi!

Era joi seara şi ne aflam la cină la familia
Impiatt. Pluralul se referă la Tommy şi la mine.
Cum de se împrăştiase atit de repede vestea,
nu prea ştiam şi nici nu voiam să descopăr. Fără
îndoială, Tommy a fost ultrafericită să anunţe pe
dată „logodna" noastră, deşi nu mi-era clar dacă
o făcuse deliberat. Cineva telefonase cuiva. Posibil
ca Laura să-i fi telefonat lui Tommy. Posibil ca
Tommy să-i fi telefonat Laurei. Poate că Laura să
fi aflat ceva de la Christopher. Christopher n-avea
nevoie să asculte la uşă ca să-şi formeze o idee.
Oricum, aşa stăteau lucrurile, o pereche logodită
oficial, luînd masa *ă quatre* cu soţii Impiatt, şi
toastîndu-şi succesul cu şampanie.

Nu o lăsasem pe Tommy să înnopteze la mine. Am expediat-o pe la douăsprezece. Joi dimineaţa m-am simţit restabilit, aşa că, probabil, nu fusese vorba de o gripă. Mă durea capul, dar am presupus că de la whisky. Spiritualiceşte nu mă simţeam chiar atît de bine. M-am dus la birou, am lucrat. Am menţinut regimul de teroare în cameră, şi prin aceasta am dobîndit linişte, dacă nu chiar pace. Regretam din inimă cele întîmplate. Nu exagerez: spunînd că eram îngrozit de mine însumi. Pe de altă parte, nu regretam îndeajuns încît să am forţa de a răsturna lucrurile. Neprevăzînd o

242

imediată dezvăluire a situaţiei, hotărîsem s-o las în voia soartei. Nu mă socoteam propriu-zis angajat. Oricum însă. eram impresionat de faptul că, în mod cert, considerasem căsătoria posibilă, ba chiar, dintr-un motiv sau altul pe care acum nu mi-l puteam aminti prea bine, întîmpinasem ideea cu bucurie, îmi aminteam că fusese vorba parcă despre fericire. Şi cu toate că nu izbuteam să-mi reconstitui raţionamentul din seara precedentă, e cert că *raţionasem şi* nu eram absolut convins că argumentele mele de azi erau preferabile celor de ieri. Cînd am ajuns la familia Impiatt şi am constatat că secretul fusese dat în vileag şi că (surpriză, surpriză!) Laura o invitase şi pe Tommy în noua ei calitate de logodnică a mea, am rămas înmărmurit. Desigur că m-am pretat la joc - nu exista alternativă -, dar nici nu m-am uitat la Tommy, care-mi arunca întruna priviri ba încîntate, ba jalnice, umile şi apologetice. Bucuria o transformase pe Tommy aşa cum îl transformase şi pe Arthur. Arăta aproape frumoasă. Purta o rochie de stofă, lungă pînă la glezne, în pătrate albastre şi verzi, cu guler înalt, şi un lanţ cu medalion din imitaţie de aur. (Medalionul conţinea cîteva fire din părul meu. pe care mi le smulsese cu o seară înainte.) Zulufii ca nişte codiţe de şoricel fuseseră convinşi să se descîlcească într-un val de bucle mai arătoase. Faţa cu urme de vărsat strălucea de sănătate şi triumf. Gura mică, rujată, şi nasul mic se lansau către lumea cea nouă, pline de mobilitate şi de vioiciune. Ochii cenuşii-fumu-rii, puri şi transparenţi, erau enormi şi umezi de

deferentă, umilinţă şi beatitudine. Stînd lîngă mine la masă, îşi lipi piciorul de al meu. Am lovit-o în joacă cu pantoful peste gleznă, începu să chicotească şi lacrimi de fericire curată i se prelinseră pe obraji.

243Laura vorbea:

— Tommy şi cu mine trebuie să ne facem împreună cumpărăturile de Crăciun. Ia să vedem, cîte zile de cumpărături mai avem pînă la Crăciun? Trebuie să cumpărăm împreună darurile de nuntă, Vrei să faci nuntă cu rochie de mireasă, Hilary?

— Nu vorbi nerozii, Laura.

— Ce ţi-ar plăcea ca dar de nuntă?

— Un bilet de o singură persoană, fără retur, pentru Australia.

— Ei, Hilary, acum nu ne mai scapi tu, nu-i aşa, Tommy? Bărbaţii sînt întotdeauna speriaţi de căsătorie, îmi amintesc ce înspăimîntat era Freddie. Pur şi simplu a trebuit să-l pun în cătuşe.

— Prostii, dragă, tu erai cea gata s-o iei la goană.

— Vă veţi căsători în aceeaşi zi cu Arthur şi Crystal? De bună seamă că promisiunea Laurei de a nu-i spune nimic lui Freddie despre Arthur şi Crystal pălise, poate sub influenţa noutăţii despre logodna mea cu Tommy. E foarte nostim, o nuntă dublă. Mă lăsaţi pe mine să organizez totul?

— Categoric, nu. Nici măcar nu i-am anunţat încă pe Arthur şi pe Crystal - şi apoi s-ar putea ca nici să nu... mă rog, încă nu-i nimic definitiv.

— Ei, haide, haide! Cred că ar fî drăguţ să aranjăm nunţile în ianuarie. S-ar putea să ningă şi miresele ar purta pălării de blană,

— Şi o să organizăm un banchet la birou! exclamă Freddie. Nu se întîmplă des să se căsătorească doi funcţionari în aceeaşi zi. Am putea chiar aranja să coincidă cu pantomima.

— Şi am putea introduce în pantomima un cîntec în legătură cu nunta. Am să-i cer lui Christopher,

— E o idee fantastică !

— Nici să nu vă treacă prin minte asemenea idee. Apropo, Freddie, cum merge pantomima?

244

Doream să schimb subiectul. Piciorul lui Tommy pornise iar la atac pe sub masă.

— Totul se desfăşoară perfect, în afară de faptul că încă n-am găsit pe nimeni pentru rolul lui Peter. Fata aia drăguţă, Jenny Searle, de la registratură, e bună pentru rolul lui Wendy. Dar nu ştim de unde să scoatem un Peter.

— Ce-ar fi să-l joace Tommy pe Peter? spuse

Laura.

Propunerea fu discutată cu mare însufleţire. Se părea că nu există nici un argument care să pledeze contra. Tommy era actriţă, era dansatoare. Era îndeajuns de zveltă şi de slabă pentru acest rol şi nici prea înaltă. Firește, era o persoană din afară, dar, explică Freddie, existau precedente. Cu doi ani în urmă, cînd montaseră *Aladdin,* fratele mai mic al doamnei Frederickson îl interpretase pe duhul lămpii. Şi apoi, dacă pînă atunci eu şi cu Tommy vom fi unul, nici nu mai putea fi considerată, propriu-zis, o persoană străină.

Şi tot aşa mai departe, Tommy era atît de încîntată şi de fericită şi băuse atîta şampanie, încît pur şi simplu îşi pierduse graiul.

Cînd m-am ridicat să plec, la ora mea obişnuită şi timpurie (joia, în mod normal, mă duceam să-l iau pe Arthur de la Crystal), Tommy se ridică, firește, şi ea. Se duse sus să-şi ia paltonul, şi Freddie o urmă ca să-i dea o copie după scenariul pantomimei, să-l răsfoiască. Am rămas o clipă singur cu Laura. Ne aflam în salon, unde luase-răm cafeaua.

— Laura, cere-i lui Freddie să nu povestească

încă la birou...

Laura purta iar unul dintre corturile ei, un veşmînt voluminos din mătase portocalie, care scotea un foşnet formidabil. Cu pletele cărunte şi

245. cu roba de culoarea şofrannlui, arăta ca o preoteasă budistă bezmetică, întreaga seară fusese excepţional de veselă. Acum însă, dintr-odată. faţa exaltată i se crispa, îşi muşcă buza de jos si, într-o clipă, ochii i se umplură de lacrimi. Se afla chiar lîngă mine. Fără să mă privească, îmi prinse mîna şi mi-o strînse cu putere. Mi-o ţinu aşa un moment, apoi şi-o lipi de coapsă, după care îi dădu drumul. Am simţit atingerea mătăsii lunecoase şi a cărnii ei calde, durdulii. — Oh, Laura !...

îşi scutură capul şi îşi şterse lacrimile cu încheieturile degetelor, după care se întoarse şi îşi turnă puţin coniac. Freddie şi Tommy coborau scările, rîzînd.

Eram uluit. Nu ştiam ce să cred. Nu era posibil ca Laura să fie îndrăgostită de mine. Poate că pur şi simplu fusese cuprinsă de o bruscă invidie stârnită de tinereţea lui Tommy. Tommy cu farmecul zvelteţii ei, Tommy în calitate de logodnică, Tommy în calitate de Peter Pan. Şi totuşi Tommy nu era mult, mult mai tînără decît Laura, şi apoi n-o propusese chiar Laura pentru rolul lui Peter Pan? Să fi fost doar un elan de generozitate, sau poate actul unei femei care doreşte subit sâ-şi apese singură locul dureros ? Toate acestea îmi trecură într-o secundă prin minte. Intră Freddie.

— Freddie, dragă, nu le spune încă la birou. Or să mă sfîşie în bucăţi cu zeflemelile lor.

Un minut mai tîrziu, mă aflam cu Tommy în stradă. Ploua slab, sau mai curînd se lăsase un fel de ceaţă umedă, gălbinicioasă, preludiul pielei.

— Iubitule, nu eşti supărat pe mine? N-am făcut-o dinadins, crede-mă... ştii, Laura...

— Bine, bine.

— Iubitule, mai sîntem... logodiţi... nu-i aşa?

246

— Oh, lasă-mă în pace ! Nici TIU pot să-ţi spun cît mi-a displăcut seara asta. Nu vreau să-i mai vad în viaţa mea pe soţii Impiatt. îi urăsc!

— Dar, iubitule, sîntem încă...?

— Mă duc la Crystal, noapte bună.

— Lasă-mă să vin cu tine. Am putea să le spunem.

— Nu.

— Ai să le spui tu ?

— Nu ştiu. Nu mă mai tracasa, te rog, Tommy. Am şi aşa destule supărări.

— Dar, iubitule, o să ne căsătorim, nu-i aşa, cum mi-ai făgăduit ieri, o să ne.,,?

— Nu ştiu. Poate. Cum vrei să ştiu ce-o să se întîmple în viitor?

— Mîine ai să vii la mine, ca de obicei, da?

— Da, da. Noapte bună.

M-am îndepărtat grăbit. Cînd am ajuns la staţia Gloucester Road, am chemat-o la telefon pe Crystal ca să-i spun că am făcut o gripă şi nu pot veni.

247***Vineri***

Era vineri după-masă, aproape de ora de terminare a programului, întreaga zi menţinusem cu succes aparenţele. Ba reuşisem chiar şi să lucrez un pic. Arthur venise îngrijorat să se intereseze de gripa mea; l-am asigurat că mă simt mai bine, la care mi-a răspuns că nu se vede deloc, dimpotrivă, arăt foarte rău. M-a sfătuit să mă duc acasă şi să mă vîr în pat. Mi-am dat seama că Arthur ar fi vrut să mai discute cu mine, dar nu l-am încurajat, iar el era destul de bine instruit încît să ştie că nu trebuie să mă preseze, drept care s-a retras în dulapul lui. Cît despre Reggie şi doamna Witcher, ignoram toate remarcele pe care mi le adresau, sau le răspundeam cu o brutalitate agresivă, La început au chicotit, pe urmă s-au plictisit şi m-au lăsat în pace.

După pauza de prînz, m-a sunat Freddie Impiatt, în cea mai bună dispoziţie posibilă, ca să-mi spună că se consultase cu comitetul de organizare a pan-tomimei şi că fuseseră cu toţii

de acord ca Tommy să-l joace pe Peter, aşadar mă ruga să-i transmit eu vestea cea bună. I-am promis că-i voi transmite, in ciuda grozăviilor petrecute cu o seară înainte, încercam încă, în ceea ce o privea pe Tommy, să mă încred în intuiţia care mă îndemnase s-o accept, intuiţie care acum mă părăsise cu totul. Poate că ar fi fost o idee bună să mă însor cu Tommy. Poate că as fi fost „fericit", orice o mai fi însemnînd şi asta. Noţiunea de fericire, pe care

248

reuşisem să o concep, un scurt răstimp, în acea miercuri seară se spulberase din nou. Poate că în seara de miercuri nu trăisem altceva decît împlinirea dorinţei sexuale, şi nici o altă revelaţie oricît de firavă. Mă întrebam dacă revederea cu Tommy, în seara asta, o să-mi clarifice mintea. Dacă o să stau pur şi simplu să mă uit la Tommy, voi izbuti oare să citesc răspunsul ? Mă simţeam foarte abătut şi foarte ostenit. Durerea de cap îmi revenise. Să fi fost de la şampanie sau poate că, într-adevăr, mă molipsisem de gripă?

Cînd ceasul îmi indică ora cinci şi jumătate, m-am ridicat şi mi-am strîns lucrurile de pe birou. Ceaţa era prea groasă ca să-l pot vedea pe Big Ben. Edith şi Reggie plecaseră, îmi spuseseră „bună seara" şi le-am răspuns „bună seara". N-avea nici un rost să-mi fac duşmani inutili, chiar dacă eram furios pe întregul univers de-mi venea să urlu. Mi-am îmbrăcat paltonul şi şapca şi mi-am propus să mă duc la barul din Sloane Square şi să zac acolo pînă va veni momentul să plec la Tommy. Ştiam sigur că Tommy o să mă irite. Va fi o seară păcătoasă. Am început să cobor, cu paşi tîrşiţi, scările. Cînd am ajuns pe treptele ultimului etaj, l-am văzut în hol pe Gunnar discutînd cu Clifford Larr. Făcuse probabil o glumă şi rîdea în felul lui caracteristic, scuturîndu-se şi articulînd sunete nedesluşite. Era îmbrăcat cu paltonul, fie că intrase, fie că pleca; mai curînd cred că pleca. Am îngheţat. Clifford mă văzuse, dar, fără să se trădeze cu nimic, îi răspundea afabil. Am dat să mă retrag în grabă, urcînd scările de-a-ndăratelea. In clipa aceea Gunnar se întoarse. Nu mai exista nici o scăpare. Am coborît cu pas iute ultimele trepte şi am traversat holul îndreptîndu-mă spre uşa care dădea în stradă. Gunnar şi Clifford mă urmăriră din ochi, în tăcere. Cînd am trecut pe lîngă ei,

249

mi-am înclinat uşor capul, intr-un fel de salut, fără să le arunc vreo privire. Am ajuns la uşă atît de precipitat, încît am alunecat, izbindu-mă cu umărul de zid. Am ieşit împleticindu-mă pe treptele de afară.

Ceaţa se înstăpînise pe întregul văzduh. Mulţimile de la orele de vîrf se înghesuiau de-a valma, înfofolite în paltoane, cu capetele în jos. mîinile în buzunare, îmbulzindu-se gheboşate şi amorfe. Oamenii îşi încetineau precaut paşii, părînd să meargă pe vîrfuri. Vapori de ceaţă umedă, care nu îngăduiau o vizibilitate mai mare de zece metri, se destrămau în scamă gălbuie în jurul felinarelor, îngroşîndu-se în mase compacte cafenii în spaţiile dintre ele. Aerul rece, încărcat de funingine sulfuroasă, pătrundea în plămîni cu fiecare răsuflare, chinuindu-ţi gîtlejul şi înfrigurîndu-ţi trupul. Marea afluenţă de maşini, cu farurile inutil aprinse, neluminînd altceva decît pîcla, se tîrau una după alta, într-un convoi lent, prudent. Sus, deasupra unei pături pufoase, opace, întunericul plana greu deasupra întregii scene.

Aveam senzaţia că-mi plesneşte pieptul de mînie şi turbare. Inhalam furios crîmpeie de ceaţă, care mă făceau să tuşesc. Mă simţeam umilit, înfrînt, strivit. Mă gîndeam să mă întorc şi să-l înfrunt pe Gunnar şi să... ce? Fugisem pe lîngă el ca un cîine care se aşteaptă la o lovitură de picior. Mă împiedicasem ruşinos la uşă. Nu îndrăznisem să-l privesc în faţă. Şi totuşi, atît cît l-am putut zări pe scară, îl văzusem mult mai clar decît ultima oară. Devenise într-adevăr mai corpolent, dar impresia de bătrîneţe pe care o avusesem data trecută îmi părea acum falsă. Părul blond, acum blond cărunt, i se înfoia în jurul unui petic de chelie. Faţa care fusese netedă şi trandafirie era acum arămie şi aspră. Dar în ciuda spatelui uşor

250

adus, impresia de energie, de vitalitate robustă, chiar de forţă fizică era la fel de pregnantă ca si

înainte.

Mergeam de zor într-un tumult de furie şi nehotărîre. Spumega în mine un val de ură curată faţă de Gunnar, dorinţa de a-i stîlci faţa în lovituri. Şi, în acelaşi timp, as fi vrut să mă întorc si... nu să-l lovesc... să-i vorbesc... să-i spulber impresia de javră fricoasă pe care i-o lăsasem. La un moment dat, m-am oprit chiar locului, şi am rămas nemişcat în mijlocul puhoiului minat lent spre casă, întrebmdu-mă dacă n-ar fi mai bine să mă întorc. Dar dacă nu mai era în hol ? Dacă se dusese în biroul lui? Şi dacă aş urca treptele, i-aş bate la uşă şi as intra si... simţeam că mi se taie picioarele de emoţie. Ştiam că nu sînt în stare s-o fac. Am pornit încet înainte, devorîndu-mi mizeria şi ruşinea.

Ajunsesem la capătul Whitehall-ului şi aşteptam laolaltă cu o masă compactă de pietoni ca semaforul să-şi schimbe culoarea şi să putem traversa spre staţia de metrou Westminster. Sus, deasupra noastră, un abur roşiatic indica faţa iluminată a lui Big Ben. Stăteam pe loc, cu mîinile atîrnînde, presat de semenii mei muritori, un mecanism chinuit. Şi atunci, exact cînd luminile semaforului dădeau să se schimbe, o femeie care se aflase puţin mai în spate făcu un pas înainte şi veni chiar lîngă mine. Mînecile ni se atinseră.

Era Discuit.

Purta scurta ei de diftină albastru închis, cu gluga căzută pe spate. I-am prins fulgerarea ochilor negri, în timp ce stătea lîngă mine. Evitarăm să ne uităm unul la celălalt. Culorile semaforului se schimbară, şi traversarăm strada unul lîngă altul, în mijlocul convoiului tîrîtor. Cînd ajunserăm pe celălalt trotuar, mi-am încetinit pasul; ea

251continua să meargă lîngă mine, dar nici unul dintre noi nu-i arunca celuilalt vreo privire, în preajma intrării în staţie, i-am spus:

— Te rog să-i prezinţi omagiile mele lui Lady Kitty şi să-i spui că mă pot lipsi de atenţiile iscoadelor ei.

Ajunseserăm la intrarea puternic iluminată a staţiei de metrou şi am dat să-mi croiesc drum înăuntru prin mulţime. Biscuit mă apucă de mînecă.

— Te rog. Vino cu mine pe pod.

M-am întors şi am pornit împreună, deta-şîndu-ne puţin de mulţime, către cheiul Tamisei, apoi trecurăm drumul spre podul Westminster. Am înaintat în tăcere pînă pe la mijlocul podului, şi ne-am oprit. Cîţiva oameni treceau încoace şi-ncolo, dar pe pod domnea o ciudată singurătate, de parcă ne-am fi aflat pe plaiurile din Hampstead. Aici, pîcla se învălătucise într-un sul de voal maroniu închis, învolburat într-o parte de lumina unui felinar. Linia de lumini strălucitoare de pe terasa Camerei Comunelor se zărea foarte estompat, o zimţuire abia perceptibilă pe suprafaţa întunericului. Ca şi obrazul de lună plină al lui Big Ben, deasupra, în depărtare. Vătuit de aerul dens, mugetul sirenelor de ceaţă răzbătea de departe, din josul fluviului, un sunet găunos, umed, trist. M-am întors cu faţa spre Biscuit. Se uita în sus, la mine, pe sub marginea întunecată a glugii de diftină, şi faţa ei îngustă arăta udă şi febrilă. Părul îi era umezit de ceaţa care-i perlase tenebrele cu stropi mărunţi, cenuşii. Coada groasă îi dispăruse în interiorul scurtei, îşi ţinea mîinile în buzunare şi capul zvîrlit pe spate. Mi-am petrecut braţele în jurul umerilor uzi şi am sărutat-o pe gura ei lungă, modelată, distinsă, aristocratică, ariană. Buzele îi erau foarte reci şi aveau gust de ceaţă, poate că de mare.

252

— Ei bine, micuţă prinţesă...

Continua să se uite la mine cu o privire febrilă, şi o vie curiozitate. Pe urmă îşi scoase mîinile din bii7Ainar şi mă prinse de clapele buzunarelor paltonului. Am sărutat-o din nou.

— Ei, Biscuit, fetiţo... hai să mergem undeva şi să ne iubim. Mă urmăreşti de destulă vreme. Meriţi să-ţi capeţi răsplata.

Se pare că era săptămîna mea de amor. Lucru neobişnuit.

— Cum ai aflat? mă întrebă.

— Ce? A, că eşti camerista lui Lady Kitty? *Eşti* într-adevăr camerista lui Lady Kitty?

' —Da.

— Pură întîmplare. N-are importanţă. Să nu mai vorbim despre asta. Hai să mergem la mine acasă şi să ne iubim.

Rîse:

— Ai haz.

— Şi tu ai mult haz, aşa cum eşti mereu pe urmele mele, domnişoară Alexandra Bisset. Ce grad a avut tatăl tău?

— Colonel.

— Nu te cred. A fost căsătorit cu mama ta? Feţişoara distinsă a lui Biscuit se contractă

într-o uşoară încruntare înainte de a-mi răspunde:

— Nu.

— Scuză-mă, asta nu-i treaba mea. De altfel nici părinţii mei n-au fost căsătoriţi. Sper că nu crezi... Biscuit, rosteşte-mi numele, te rog.

— Numele ? Hilary.

— Aşa. Hilary şi atît. Prostul bătrin de Hilary. Nimeni nu se sinchiseşte de el. II ierţi, nu-i aşa? Hai să fim prieteni, vrei?

— Da, da, răspunse Biscuit cu ciudata ei însufleţire, cu ciudatul ei entuziasm, să fim prieteni! O, Hilary, îmi pare atît de rău...

253

— De ce-ţi pare rău, Biscuiţelul meu?

— îmi pare rău... aş vrea... uite... am ceva pentru tine...

—-Aşa mi-ai spus şi data trecută, cînd ai vrut să mă ademeneşti într-o ticăloasă de cafenea. Ce ai?

— O scrisoare.

— O *scrisoare* ? Brusc am simţit atingerea rece a pielei, amărăciunea, întunecimea ei. De la... cine?...

— De la Lady Kitty.

— O scrisoare... pentru mine... de la Lady Kitty?

— Da. Uite-0. Asta-i. N-o pierde.

îmi vîrî în mînă un plic alb. Degetele mele ude îl strînseră. M-am dat un pas îndărăt.

— In legătură cu ce ? De ce naiba îmi scrie mie Lady Kitty? Ştii?

— Nu, răspunse Biscuit. Apoi adăugă: Bineînţeles că nu ştiu, eu nu sînt decît mesagerul.

M-am uitat în jos la Biscuit, şi faţa ei îngustă, frumoasă, însufleţită, păru să împietrească, să se îndepărteze, să devină o faţă străină. Mînia, spaima, o *groază* aproape superstiţioasă puseră stăpînire pe mine.

— Bine, mesagerule, atunci e mai bine să pleci. Ţi-ai împlinit datoria. Du-te!

— Dar eu...

— Du-te. *Du-te!*

Biscuit se răsuci pe călcîie şi dispăru în ceaţă. Am rămas acolo, singur în mijlocul podului, ţinînd în mînă scrisoarea lui Lady Kitty. După un timp, am vîrît plicul în buzunar şi am pornit îndărăt către staţia Westminster. Zece minute mai tîrziu mă găseam în barul de pe peronul staţiei Sloane Square.

Beam gin şi citeam scrisoarea trimisă de Lady Kitty. Oamenii veneau şi plecau din bar, în jurul

254

meu domnea un constant murmur de discuţii şi un intermitent uruit de metrouri. Am citit de dteva ori, cu atenţie, scrisoarea lui Lady Kitty.

,£>ragd domnule Burde,

Sper că mă vei scuza că-ţi. scriu In felul ăsta, picînd din Ki'.nin. N-aş face acest lucru dacă nu m-aş simţi îndemnată de un motiv foarte serios. Trebuie să-ţi spun din capul locului că soţul meu mi-a povestit, desigur, tot ce s-a întîmplat la Oxford; în legătură cu dumneata şi cu prima doamnă Jopling. S-ar putea să-ţi pară ciudat că-ţi scriu, mai cu seamă că ceea ce am a-ţi spune nu-i uşor de spus. Pentru soţul meu trecutul continuă să fie ceva îngrozitor şi i-a lăsat

0 amărăciune care nu poate fi domolită. Se pare că nu se poate face nimic în legătură cu acest lucru. (Si noi cu toţii am încercat.) Acum, în chip atlt de surprinzător, Incit pare a fi pur şi simplu mînă providenţei, am aflat că lucraţi în acelaşi departament. Cred că el nu-ţi va vorbi niciodată. Resentimentul şi mîndria lui sînt foarte mari,, după cum îţi poţi imagina. Dar aş dori să

1 te adresezi dumneata. Cred că s-ar simţi bine să discute cu dumneata despre trecut, şi mai cred că dacă aţi putea începe amîndoi să discutaţi în linişte despre acest lucru i-ar fi de mare folos soţului meu. O singură dată măcar dacă v-aţi întîlni şi aţi discuta despre trecut, l-ar ajuta mult. Mă întreb dacă poţi înţelege ce vreau să spun. Psihanaliştii nu-i sînt de folos, dar dumneata ai putea sâ-l ajuţi, şi numai dumneata. Nu vreau să spun că trecutul l-a dezechilibrat, asta în nici un caz. E un om sănătos, plin de succes, vibrînd de energie, un om care se poate bucura de viaţă. Dar există în permanenţă această umbră care nu poate fi risipită. Nu cred că ar putea fi vreodată risipită cu totul, dar o simplă

255*discuţie cu dumneata ar contribui să-i domolească o anume mînie împotriva lumii întregi, ba chiar o dorinţă de răzbunare, care-l macină întruna ca o nesfîrsită durere de dinţi. Dacă ar putea vedea în dumneata o persoană reală, care s-a maturizat şi care poate că a suferii la rîndul său! Ştiu că îţi cer foarte mult, $i că ai prefera poate să nu vorbeşti despre toate aceste lucruri, sau să nu ţi se ceară să te gindeşti măcar la ele. Totuşi îţi cer această favoare, ca pe ceva foarte important ce cred că ai putea face ca să-l ajuţi pe soţul meu. şi nădăjduiesc că poate ai dori să-l ajuţi. De mare importanţă este faptul că el nu ştie că-ţi scriu. Demersul meu trebuie să rămină o taină, nu trebuie să afle vreodată că eu ţi-am cerut să te apropii de el, îţi dai seama că dacă ar afla, valoarea acţiunii dumilale ar fi mult diminuată. Aşadar, te rog ca, indiferent ce s-ar întîmpla, să păstrezi totul pentru dumneata. De asemenea, deşi îţi scriu pe hîrtie de corespondenţă cu numele meu, te rog să nu-mi scrii şi să nu-tni telefonezi la Cheyne Walk. îţi trimit această scrisoare prin camerista mea. Te rog să fii atît de bun să-i comunici ei dacă eşti sau nu de acord cu cele ce-ţi cer. Cred că-i foarte simplu să te duci la biroul soţului meu şi să ceri să-l vorbeşti. Te rog, scuză-mă că-ţi scriu şi că-ţi solicit această mare favoare,*

A dumitale, cu sinceritate, Katharine Jopling"

,f.S. Am recitit scrisoarea şi simt că există mult mai multe de spus, lucruri pe care nu le poţi transpune cu uşurinţă într-o scrisoare, şi pe care . ar trebui să le cunoşti înainte de a-l vedea pe soţul meu. Dacă ai fi atît de bun să-mi acorzi o scurtă întrevedere, aş putea să ţi le explic. După cîte ştiu, îţi place parcul, aşa Incit ţi-aş sugera să

256

ne înlîlnim lunea viitoare, la ora opt dimineaţa, pe aleea Serpentine, lingă pod, pe partea dinspre dumneata. Te rog, comunică-i cameristei mele dacă vrei să vii. Dacă preferi să nu vii, am să te înţeleg perfect. Te rog, distruge această scrisoare."

Comunicarea m-a transpus într-o stare de asemenea sălbatică emoţie, încît aproape că-mi pierdusem respiraţia. Sîngele îmi năvălise în obraji, iar inima îmi bătea cu atîta violenţă, încît a trebuit s-o apăs cu mîna, de teamă să nu-mi facă vreun pocinog. Zgomotul metrourilor, trăncăneala oamenilor alcătuiau o larmă unduitoare în mijlocul căreia plutea mintea mea, buimacă dar distinctă. Zăceam acolo, orbit de emoţie, singur, fascinat de durere şi teamă şi de încă ceva care mă făcea să-mi vină să plîng, ceva care îmi muia formidabil inima. Şi, în

acelaşi timp, eram în stare să observ că Lady Kitty nu ortografia foarte corect, şi mă întreb dacă îşi dădea seama că, în acest anotimp, la ora opt dimineaţa era încă întuneric in parc.

Scrisoarea purta o dată din săptămîna trecută şi, probabil, era ceea ce încercase Biscuit să-mi dea sîmbăta trecută. Era scrisă foarte îngrijit, fără îndoială ca rezultat al mai multor ciorne. Lady Kitty acţionase prompt şi totuşi foarte prudent. Pe urmă mi-am dat seama că Biscuit trebuia să-i ducă îndărăt un mesaj, numai că eu o alungasem. Acest lucru mă necăjea foarte tare. Căci, de bună seamă, nu trebuia să dau dovadă de nici o îndoială sau şovăială. Fireşte că voi face tot ce va dori Lady Kitty. Am s-o văd pe ea, am să-l văd pe Gunnar, am să iau eu iniţiativa de care zicea ea că n-o s-o ia niciodată Gunnar. Trebuie să fac acest lucru şi să mă încred în aprecierea ei că va fi mai curînd bine decît rău. Dacă avea dreptate

257sau nu, asta era o altă chestiune. Nu eu eram cel chemat să fac speculaţii pe această temă. Eu trebuia doar să execut ceea ce îmi cerea scrisoarea. Cît despre faptul că nu-i dădusem răspunsul pe loc prin Biscuit, trebuia să sper că nu va interpreta acest lucru ca pe o lipsă de hotărîre din parte-mi. Desigur, nu putea fi vorba de o comunicare directă din partea mea cu casa din Cheyne Walk. Dar fără îndoială că Biscuit va reveni după răspuns, îmi dădeam seama, cu un amestec de alarmă şi uşurare îngrozită, că eram confruntat cu o organizare de o eficienţă aproape milită-reascâ. Nu încăpea nici o îndoială - şi realizînd acest lucru, mi-am lăsat capul să se izbească de perete într-un acces de înspăimîntată şi admirativă uimire - că Biscuit fusese trimisă să mă observe, să raporteze despre mine, să constate dacă eram genul de persoană căreia i se putea acorda încrederea de a primi scrisoarea atît de preţioasă - Dumnezeule! - a lui Lady Kitty. Da, Biscuit avea să se întoarcă pentru a-mi afla răspunsul, pentru a afla dacă voi vorbi cu Gunnar şi dacă voi veni luni la ora opt dimineaţa pe aleea Serpentine.

întreaga panoramă care se desfăşura acum în faţa ochilor mei uluiţi era atît de extraordinară, încît gîfîiam de emoţie în tirnp ce o analizam. Să-mi închipui numai, şi acesta era cel mai mic dintre şocuri, aceste două femei discutînd despre mine! Probabil că, într-un anumit sens, raportul lui Biscuit fusese favorabil, dar bazat pe ce dovezi şi exprimat în cel fel de termeni ? Lady Kitty n-ar fi trimis oricui asemenea scrisoare primejdioasă şi *curajoasă.* Ce fantastic din partea ei să-mi scrie mie! Şi ce naiba putea ea gîndi despre mine, ce imagine a mea se găsea în mintea ei ? Acum îmi dădeam seama că, hrănit de concepţia mea imbecilă

258

că aproape nici nu existam, nu-mi putusem imagina că ea ar fi în stare vreodată să-mi acorde măcar un gînd. Cînd am aflat că Gunnar se recăsătorise, ar fi trebuit să-mi închipui că-i povestise soţiei lui despre trecut. Numai că nu mă gîndisem la asta.

Nu puteam concepe că în toţi aceşti ani ar fi putut exista în mintea lui Gunnar sau a noii sale soţii o noţiune despre *mine.* Şi, desigur, în felul ăsta mă autoprotejasem. Ce monstru dăinuise pentru ei în toţi aceşti ani, o imagine despre care eu nu ştiam nimic şi care era totuşi parte din mine?

Era bizar, aproape frivol, că mă gîndisem în primul rînd la cele două femei. Dar gîndul nu a ţinut mult. Lucrul important era Gunnar. Şi în timp ce reciteam scrisoarea pentru a patra oară, imaginaţia începu să-mi fie stîrnită, şi foarte neplăcut stîrnită. „Amărăciune... resentiment... mînie... răzbunare..." Adevărul este că nu mi-l imaginasem pe Gunnar *rumegîndu-şi* mînia. îl vedeam urîndu-mă, dar îmi figuram ura lui ca pe o entitate curată, igienică, distinctă şi totuşi esen-ţialmente consumată, ca un pumnal ascuţit pus deoparte, pentru totdeauna, într-un sertar. Nu gîndeam că asemenea simţăminte se pot ofili sau se mistuie pînă la urmă. Dar nu le număram printre lucrurile vii, continue, în funcţiune, schimbătoare, ale acestei lumi, în parte, poate, pentru că nu con-cepeam că-l voi mai întîlni vreodată pe Gunnar.

în măsura în care privea viaţa mea, totul luase sfirşit. Dar dacă în toţi aceşti ani ura lui Gunnar dospise, crescuse? Dacă mintea lui urzise planuri de răzbunare, dacă voise să mă

ucidă, şi dacă mai voia încă? Ce valoare mai putea avea miscătoarea idee a lui Lady Kitty cu privire la o convorbire calmă, în faţa unei asemenea grozăvii?

259Şi totuşi îmi scrisese, cerindu-mi ajutorul. Scrisoarea ei mă buimăcea, deoarece îmi contura pentru prima oară o autentică imagine vie a adevăratului Gunnar şi-mi vorbea totodată de reconciliere şi tămăduire, ca şi cum ar fi fost cel puţin vrednice de încercat. Trebuia să am încredere în ea. Probabil că avea ea motive serioase să creadă în posibilitatea unei convorbiri calme. Dacă Gunnar n-ar fi nutrit altceva faţă de mine decît o furie turbată, Lady Kitty n-ar fi făcut o asemenea sugestie, decît dacă era o femeie foarte proastă. Dar poate ca era o femeie foarte proastă? Trebuia să iau şi această ipoteză în consideraţie. Oricum, era foarte important să o întîlnesc înainte de a decide cum anume să-l abordez pe Gunnar. Poate că cel mai înţelept mijloc ar fi fost să-i scriu. In acest caz, dacă n-ar dori să mă vadă, nu s-ar crea aspecte dramatice. N-ar avea decît să nu-mi răspundă la scrisoare.

Dar atunci - şi aici, imaginaţia mea începea să gonească frenetic - atunci ce s-ar întîmpla cu mine ? Cum m-aş simţi eu pe măsură ce ar trece orele şi zilele şi Gunnar nu mi-ar răspunde? Sau dacă mi-ar trimite pur şi simplu răspunsul formal că nu doreşte să mă vadă? Apreciam dimensiunile imezisei prefaceri spirituale pe care o trăisem de cînd deschisesem această fatală scrisoare. Ce peisaj cu totul nou aveam acum în faţă! Nici o secundă pînă atunci nu mă putusem gîndi la posibilitatea unei împăcări cu Gunnar, nici măcar la acel grad de reconciliere pe care l-ar implica o simplă discuţie. Aşa ceva nu intra în raza accesibilităţilor mele. Nici măcar Dumnezeu nu ar fi putut înfăptui asemenea minune. Şi putea oare Lady Kitty să înfăptuiască ceea ce nu putea Dumnezeu? Desigur, Lady Kitty avea faţă de Dumnezeu avantajul de a exista, de a sta în

260

camera ei de la Cheyne Walk şi a scrie această misivă şi a o înmîna cameristei ei... Dar oricît de uimitoare i-ar fi fost înfăptuirile ei virtuale, ceea ce realizase pînă acum era deopotrivă de remarcabil, îmi modificase cu totul starea de spirit. Acum, faptul de a-i vorbi din nou lui Gunnar şi de a mă afla oarecum în termeni paşnici cu el mi se părea un lucru de conceput. Şi acum, că puteam concepe asemenea lucru, îl şi doream, mi-era necesar, cu o disperare care constituia un element nou în viaţa mea. Dacă s-ar putea întîmpla...

Ce teribil era să doreşti subit acest lucru aproape imposibil, să-ţi dai seama că s-ar putea să se întîmple, şi că totuşi s-ar putea să nu se întîmple niciodată. Iată o nouă suferinţă pe care osîndiţii din infern nu şi-au imaginat-o; era ca şi cum lisus ar fi deschis o ferestruică a iadului, şi-ar fi arătat o clipă chipul, şi apoi ar fi închis-o din nou.

Această idee, această întrezărire a unei torturi cu totul noi, mi-a reîntors brusc gîndurile spre mine însumi. Desigur că nici un moment nu se îndepărtaseră prea mult, dar acum se reactivară toate vechile, familiarele mele instincte solipsiste, autoprotective, respingînd orice posibilitate de schimbare şi deci de eşec. Ideea că Gunnar ar dori să mă ucidă nu mă speria mai mult decît aceea că m-ar ignora, şi că pur şi simplu ar refuza să răspundă apelului meu. In fond, încă nu se întîm-plase nimic, nici nu era nevoie să se întîmple ceva care să-mi schimbe cursul vieţii. N-aveam decît să-i răspund „nu" lui Lady Kitty. Ar fi fost un „nu" destul de rezonabil. S-ar putea ca „nu" să fie nu numai răspunsul cel mai prudent, dar şi cel mai just. Aş putea să spun „nu" şi să rămîn în siguranţă. Şi totuşi... cum aş putea să nu mă găsesc luni dimineaţa pe aleea Serpentine, acolo unde, în imaginaţia mea înfrigurată, mă şi vedeam aşteptînd?

261M-am ridicat, în fîatîceala agitaţiei mele, şi ara ieşit împleticindu-mă din bar pe peron, ţinînd încă în mînă scrisoarea despăturită. Un metrou cu direcţia Hanslow tocmai intra uruind în staţie, într-o asurzitoare culminaţie de larmă seacă. P'ără să-mi dau seama ce fac, am început să mă îndrept spre scara rulantă. — Hilary!

Faţa lui Biscuit s-a materializat dintr-odată înaintea mea. M-am ciocnit de ea, apoi am înşfă-cat-o de jachetă şi am tras-o îndărăt lingă mine, la perete. Mulţimea de pe peron a

tălăzuit înainte, oamenii din vagoane s-au scurs în şuvoi spre ieşire. Biscuit şi cu mine ne rezemam cu spatele de reclame.

— Ei, Biscuit, ne-am întîlnit din nou. Ce cauţi aici?

— Te-am urmărit.

— Urmărit? Vrei să spui că de la...?

— Da, de la pod. Voiam să mă întorc cu răspunsul. Mi s-a cerut să-l aduc astă seară. Mi-am zis că-i mai bine să aştept pînă citeşti scrisoarea. După aceea puteam să-ţi cer răspunsul.

— Dumnezeule ! Şi de cînd aştepţi ?

— Nu de prea mult. Doar o oră şi jumătate.

— De-o oră şi jumătate? Am stat aici înăuntru o oră şi jumătate?

— Te-am urmărit pe fereastră. N-aş fi vrut să te întrerup în timp ce meditai.

— Meditam ? Asta se cheamă meditaţie ? Tocmai mă întrebam ce-o fi fost.

— Mesajul...

— Ah, da, mesajul. Apropo, ce mesaj?

— Dacă vei face ce ţi-a cerut Lady Kitty şi dacă vrei s-o întîlneşti luni.

— Credeam că nu ştii ce conţine scrisoarea.

— Nu ştiu. întreb numai ce mi s-a spus să întreb.

262

— Eşti o fată isteaţă. Aş fi vrut să fii camerista mea. Răspunsul este da şi da.

— Da şi da ?

— Da, voi face ce mi-a cerut, şi da, o voi întîlni luni.

— Mulţumesc. Atunci... noapte bună... Hilary. Am privit în jos la faţa lui Biscuit. Ea se uita

în sus la mine. Jacheta de diftină i se uscase (oare într-adevăr aşteptase, pe peronul rece, în tot acest timp ?), ochii îi erau mari şi strălucitori, dar eu nu le-am pus nici o întrebare. Faţa ei îngustă arăta obosită, în scurta aceea grosolană, fără formă, părea o refugiată. Am sărutat-o uşor pe obraz.

— Du-te. Cum ajungi de aici în Cheyne Walk?

— Pe jos. Nu e departe.

— Atunci, noapte bună.

S-a întors şi a pornit cu paşi rari, fără să se uite îndărăt. A păşit pe scara rulantă şi s-a lăsat purtată în sus, pînă am pierdut-o din ochi. Am mai aşteptat un timp, lăsînd-o să se avînte în călătoria ei spre Cheyne Walk, unde avea să dea raportul, într-un budoar strălucitor, intim, de neimaginat, stăpînei ei de neimaginat. Pe urmă am urcat şi eu şi am ieşit în Sloane Square. Aerul nopţii şfichiuia cu o răceală care făcea să ţi se retragă sîngele din vine. Mi-am vîrît miinile adînc în buzunare. Ceaţa se mai subţiase. Am rămas un timp nemişcat, apoi am pornit-o în direcţia King's Arms.

Deodată mi-am amintit de Tommy. Mi-am consultat ceasul. Veghea lui Biscuit durase aproape două ore. Tommy mă aştepta de mai bine de o oră. Am intrat într-o cabină telefonică lîngă Royal Court Theatre şi am format numărul ei.

— Tommy...

— Oh, iubitule... iubitule... Slavă Domnului! Nu puteam înţelege ce s-a întîmplat... mă gîndeam

263că te-o fi călcat vreo maşină, mă temeam c-ai fost omorit... eram atît de îngrijorată... Slavă Domnului, slavă Domnului!

— Tommy, imi pare foarte rău...

— Nu face nimic, sînt atît de fericită că-ţi aud glasul, Doamne, ce uşurată mă simt... ce nu mi-a trecut prin cap...

— îmi pare rău, scumpo.

— Vii acum ?

— Nu, nu pot... Urmă o tăcere.

— Tommy, îmi pare rău, nu-i ce crezi tu... vreau să spun că nu sînt cu altcineva. Sînt într-o cabină telefonică în Sloane Square şi de aici mă duc direct acasă. Am băut un pahar sau două mai mult, şi nu mi-am dat seama cum a trecut timpul. Cred c-ar fi mai bine... să mă duc acum acasă... Te rog, iartă-mă...

După o nouă tăcere, mi-a răspuns;

— Bine, iubitule... sînt foarte dezamăgită că nu te pot vedea... mi-era atît de dor de tine. Mîine... vrei să ne vedem?

— Da, da, mîine... mîine dimineaţă dacă vrei... vino la mine acasă pe la unsprezece... o să facem o plimbare.

— O, ce bine, îţi mulţumesc, sînt aşa de bucuroasă! Nu te îngrijora de mine, totul e în ordine, o să dorm bine. Sper că n-ai vreo supărare... ai să-mi povesteşti, nu-i aşa?

— Da, da.

— Noapte bună, iubitul meu.

— La fel şi ţie, Tommy, somn plăcut, noapte bună.

Şi într-adevăr am avut o noapte bună. Ultimul gînd care mi s-a înfiripat înainte de a adormi a fost că acum, în sfîrşit, Lady Kitty luase totul asupră-i, ea va rezolva totul... în cel mai fericit chip posibil. Lady Kitty... va... aranja... totul...

264

Sîmbătă

Era a doua zi dimineaţa şi Tommy şi cu mine ne aflam pe malul lacului denumit Round Pond. Tommy era fericită. Ştia, dintr-o veche legendă, că acesta e un loc al împăcărilor.

Mai devreme, în această dimineaţă, veniseră Mick şi Jimbo să-i facă obişnuita vizită lui Christopher. Jimbo îmi adusese în dar o plantă într-un ghiveci, un produs vegetal amărît şi resemnat, care părea să nu fi auzit în viaţa lui de existenţa florilor. Totuşi, am fost mişcat. Să fi ştiut oare Jimbo, în blîndeţea compătimitoare a inimii lui de vels duios, că în curînd urma să înfrunt flăcările iadului? Mi-a dat planta, cu un gest grăbit şi timid, temîndu-se parcă să nu-şi trădeze mila. Mai tîrziu a sosit şi mecanicul de la telefoane şi, după el, băiatul cu părul negru legat cu o bandă de elastic. Era o contravenţie la regula impusă de mine: nu mai mult de trei vizitatori o dată, dar am închis ochii de dragul plantei pe care mi-o adusese Jimbo. Mecanicul de la telefoane venise cu o chitară şi, după un timp, se auzi un sunet de coarde ciupite, tam-tamul de *tabla* şi frînturi de melodii cîntate din gură, în surdină. Poate că păsările de apă renăşteau la viaţă. Nu i-am tulburat. Cînd a sosit Tommy, am luat-o pe dată în oraş. Nu voiam s-o las să intre în apartament. Ne-am plimbat pe aleea panoramică din faţa statuii ecvestre de bronz a lui Watts şi am ajuns la Round Pond, acest centru de divertismente

265însufleţite şi nevinovate, acest loc poate misterios şi sacru, buricul Londrei. Vremea, asemenea unui actor care-şi schimbă rapid deghizările, desfăşura azi un nou spectacol. Pîcla se risipise şi făcuse loc unei lumini vii, galben-roşcate, cu nori străpunşi de soare, împrumutînd culori strălucitoare dar stranii tuturor obiectelor vizibile : faţada calmă şi Jiiohorîtă a palatului Kensington, suprafaţa de tablă ondulată a lacului, penele irizate ale raţelor, pînzele albe ale modelelor de iahturi, maieurile roşii ale copiilor, fulgarinul albastru al lui Tommy, ochii cenuşii ai lui Tommy. Tommy îmi ţinea mîna, şi eu o lăsam, pentru că mă simţeam ca un copil. Nu încercam, azi, nici o undă de dorinţă bărbătească. Cîţiva băieţi înălţau zmeie, alergînd, încercînd să convingă acele ciudate forme de păsări să-şi ia zborul, să se ridice misterios în văzduh, să zvîc-nească, să fie frînate, să se înalţe iar, să plutească, să se avînte, pînă ce aveau să se prefacă în pete lipsite de culoare topite în tării, pentru ca să se dizolve apoi în cerul galben, ţesut, probabil, din fuioare de ceaţă. Cîinii aţîtaţi, cu boturi pătate, sensibile, se zbenguiau prin iarba de un verde orbitor, nehuni de bucurie canină. Jivine mari şi mici alergau şi se învîrtejeau într-un extaz de mişcare, oprindu-se brusc, din cînd în

cînd, pentru a executa acele intime ritualuri francmasonice prin care cîinii de toate rasele - alsacieni, buldogi, foxterrieri, ciuaua, pechinezi - se recunosc unii pe alţii drept cîini.

Admiram viteza iscusită a modelelor de iahturi, şi pe proprietarii lor făcînd înconjurul lacului, cu o demnă concentrare, pentru a-şi prinde ambarcaţiunile pe malul celălalt, unde se îndreptau pînzele şi le lansau din nou. Urmăream raţele scufundătoare scufundîndu-se, lebedele unduin-du-se şi gîştele canadiene plutind în alai gîngurind

266

uşor de emoţie cînd se apropiau de vreun copil care le arunca firimituri de pîine. Priveam un bătrîn care hrănea vrăbiile, şi păsărelele care se roteau ca nişte mici elicoptere frenetice în jurul degetelor lui. Zăream frumoasele labe ale lisiţelor prin apa verde cristalina. Tommy rîdea de fericire şi îmi strîngea braţul. Rîdeam şi eu. Ne aşezarăm pe o bancă umedă. Un cîine ciobănesc alergă la noi şi îşi vîrî botul cald şi puternic în mîna lui Tommy.

Mă simţeam extraordinar de bine. Eram bun cu Tommy pentru că nu-mi puteam îngădui să mă cert cu ea tocmai acum, nu puteam să-mi cheltuiesc energia pentru nişte neînsemnate ciocniri de opinii, pentru nişte fleacuri lipsite de importanţă ca, de pildă, dacă aveam să ne căsătorim sau nu. Ideea acestei căsătorii devenise acum total lipsită de substanţă şi ireală. Cumplita lumină proiectată de scrisoarea primită de la Lady Kitty îmi revelase o lume nouă, sau poate că era o lume veche, o lume primară, în orice caz o lume care nu auzise niciodată de Thomasina Uhlmeister sau de bărbatul care zăcuse în pat cu ea în noaptea de miercuri.

In drum spre Round Pond, ocolisem cu Tommy pe la podul de lîngă aleea Serpentine şi inspectasem locul unde urma să mă întîlnesc luni dimineaţa cu Lady Kitty. Desigur că eram speriat de această întîlnire, dar, pe de altă parte, mă simţeam, în chip straniu, invadat de un calm adînc, acel calm încrezător care mă însoţise noaptea trecută în somn. Mă aflam acum într-o situaţie interimară, în care îmi fusese luată orice putere de a acţiona. Eram paralizat, în aşteptare, ca o muscă înţepată de un păianjen, numai că eu eram o muscă resemnată, rece. lipsită aproape de orice anxietate, pînă-ntr-atît mă încredinţasem, trup şi suflet, acestei forţe noi care pătrunsese subit în viaţa

267mea. Fusesem recrutat, mă aflam sub ordin. Mai tîrziu, fireşte, va trebui să raţionez, să înfrunt primejdii, să parcurg riscuri, să decid şi să aleg. Dar în acest interval binecuvîntat dintre acum şi luni, nu puteam face absolut nimic decît să-mi încrucişez braţele şi să aştept. Poate doar să mă rog, dar nici măcar să nădăjduiesc, nici măcar să fac speculaţii, ci pur şi simplu să aştept. Aproape că-mi doream ca răstimpul să fi fost mai lung. Mă simţeam liniştit, viguros şi, într-un cbip obscur, îngrozitor de schimbat. Luminoasa mea seninătate paralizată i se comunica şi lui Tommy. Ea o interpreta drept o vitează resemnare în faţa ideii de a-i deveni soţ (interpretare plauzibilă, deşi falsă) şi, cu tactul ei inteligent, se abţinea să facă vreo presiune asupră-mi. Fiecare dintre noi, în felul său zănatic, era aproape fericit, gata să se bucure de zmeie, de bărci, de cîini, de păsări.

— Cîinii ciobăneşti sînt atît de inteligenţi!

— Da, Tornkins?

— Şi iubesc omul mai mult decît orice alt cîine.

— Şi ăsta-i un semn de inteligenţă?

— Clinii ăştia comunică, înţeleg.

— Crezi, Thomas ?

— In Scoţia, poţi vedea un cîine ciobănesc de o parte a unui deal, adunînd oile, în timp ce ciobanul, de cealaltă parte, la un kilometru depărtare, îl îndrumă prin fluierături.

— Asta poţi vedea în Scoţia, Thomasina?

— îţi rîzi de mine, Hilary! Nu-i aşa că-şi nde de mine, măi, ciobănescule?

Era sîmbăta seara şi tocmai ajunsesem la Crystal. Amurgul adusese iar o ceaţă uşoară cafenie, care adulmeca văzduhul, nu atît de compactă ca aceea din ajun, dar estompînd vag luminile şi contururile, mirosind a funingine şi a ars, dar nu

268

neplăcut. Mi-am scuturat paltonul şi l-am aşezat pe pat. Mica ei sobă electrică arsese toată ziua, aşa încît camera era încălzită. Maşina de cusut stătea la locul ei obişnuit, pe podea, ca un cîine cuminte. Masa era pusă, faţa de masă din dantelă din nou imaculată.

— Eşti bine, iubito?

— Da, da... şi tu?

— Grozav. Ce-avem de mîncare?

— Cîrnaţi cu cartofi piure şi fasole, plăcinte cu mure şi cu mere şi budincă cu lapte.

— Bun!

Am deschis sticla de vin spaniol. Dispoziţia mea fermecată de la Round Pond suferise o uşoară alterare sub provocarea mohorîtă a după-amiezei. Spaima pură care mă sfîrtecase în barul din staţia Sloane Square revenise, înfăţişmdu-mi posibila tortură a speranţei frustrate, însăşi ideea de speranţă apărea cumplită. Ce anume puteam spera? în cursul dimineţii mă complăcusem în nepăsare, imaginîndu-mi că Lady Kitty o să-mi comunice ce trebuie să fac şi o să ia măsuri ca totul să iasă bine. Acum, această idee mi se părea ridicolă. Lady Kitty juca orbeşte, şi calul de bătaie eram eu. Sau, cel puţin, asta îşi propunea să facă. în timpul după-amiezei (zăcînd în pat, singur) mă gîndisem la Gunnar. La casa lui din Oxford. La Tristram. La ciocnirea celor două maşini. La admirabila bunătate pe care mi-o arătase Gunnar. La ziua cînd el şi Anne îmi aduseseră şampanie. La vizita pe care mi-o făcuse la spital. La lucruri care nu trebuie gîndite.

Am încercat să-mi abat gîndurile întrebîndu-mă dacă aveam să mă însor cu Tommy - şi, în caz că da, dacă trebuia s-o înştiinţez pe Crystal în această seară, îmi spuneam, în chip resemnat, abulic, că s-ar putea să mă însor cu Tommy. într-un fel o

269iubeam. Clipele petrecute împreună la Kound Pond fuseseră pentru mine clipele unui fel de dragoste. Şi iubirea ei absolută pentru mine era poate un dar care nu trebuia azvîrlit. Aşa cum iubirea absolută a lui Arthur pentru Crystal era un dar care nu trebuia azvîrlit. Aşa se încheagă unele căsătorii, şi nu dintre cele mai nefericite. Poate că dacă m-aş căsători cu mica Tommy şi aş lăsa-o să-mi oblojească sufletul, într-o bună zi aş ajunge să cunosc şi eu oarecare mulţumire. Aşa gîndeam, în timp ce străbăteam ceaţa subţire în drum spre North Road, trist şi obosit, distras un timp de la spaimele după-amiezei şi de la teama cu care aşteptam dimineaţa de luni; hotărîsem, în sfirşit, să vorbesc cu Crystal despre Tommy şi despre căsătoria noastră posibilă, probabilă. Poate că Crystal aştepta acest lucru, poate că o să-i ia o povară de pe suflet şi o s-o facă mai fericită în opţiunea ei; şi dacă-i aşa, numai pentru asta şi merita să-i spun. Dar cît de mult mă întrista totul! Oricum, pentru mine nu avea mare importanţă ce urma să fac cu persoana mea.

Mi-am turnat un pahar din vinul roşu încă rece. Pe urmă am văzut că Crystal plîngea. Cîte o lacrimă mare i se prelingea din fiecare ochi, şi cum pîrîiaşele nu-şi puteau face drum peste curba obrajilor rotofei, lunecau pe lîngă urechi. Urmară alte două lacrimi grase.

— Oh, iubito, ce s-a întîmplat?

Crystal îşi şterse repede lacrimile, intră în chi-cinetă şi puse cartofii la încălzit. Am urmat-o, îngrozit. Timp de o clipă, pe faţa ei se aşternu o expresie de aprigă suferinţă şi neajutorare.

— Crystal, ce s-a întîmplat? Ce este, fetiţa mea dragă?

— Nimic. Totul e în perfectă ordine, îmi pare rău că m-am prostit în halul ăsta.

270

— Dar ce s-a întîmplat? Povesteste-mi. Haide să intrăm în cameră şi povesteste-mi tot.

— Nu te aşeza pe paltonul tău ud, dragule.

— *Povestexte-tni!*

— Doar... că am rupt-o cu Arthur.

— Oh, Dumnezeule...

Şedeam la masă, uitîndu-ne unul la celălalt. Crystal îşi scoase ochelarii. Lacrimile continuau să ţîşnească din ochii aurii şi încercau să i se prelingă pe obraji, dar ea şi le ştergea.

M-am întrebat care-o fi fost cauza. M-am gîndit la Clifford Larr. Oare într-o tainică fisură păcătoasă a sufletului meu nu sperasem să se întîmple întocmai aşa? Clifford hotărîse, arbitrar, cinic, să împiedice căsătoria. Gîndise că va izbuti aceasta doar printr-o mişcare a degetului mic, şi iată că avusese dreptate, încercam un sentiment de deprimare, de dezgust, de furie. Mă întrebam dacă să spun ce gîndesc sau să păstrez tăcerea. Dar trebuia să ştiu, furia mă îneca. Am spus:

— Inimioara mea, Clifford a făcut asta? Ţi-a scris, te-a vizitat?

— Nu, nu... n-are nici o legătură cu el.

— Nu ţi-a scris, n-a venit la tine, nu ţi-a telefonat ?

— Nu, nu, nu !

Mă întrebam dacă nu minte.

— Atunci de ce ? Am înţeles că te hotărîseşi, că doreai să te măriţi, că vei fi fericită.

— Nu. Doar pentru că... îmi pare atît de rău... îmi dau seama că sînt proastă şi îngrozitoare... pur şi simplu am simţit că nu merge.

— Dar *de ce,* de ce te-ai răzgîndit, s-a *întîmplat* ceva care să te facă să te răzgîndesti?

— Nu, nimic, numai gîndurile mele.

— Te-ai certat cumva cu Arthur?

— Nu, nu ne-am certat niciodată.

271— Dar ce anume din gîndurile tale, şi de ce?

— Te rog, nu fi supărat.

— Nu sînt. I-ai spus lui Arthur ?

— Da, i-am scris o scrisoare. Ştii, nici un moment n-am fost cu adevărat convinsă că fac bine... sînt atîtea lucruri...

— Nu cumva din cauza mea, n-ai rupt cu el din pricina mea, pentru că n-ai vrut să mă laşi singur?

Dumnezeule, trebuia oare acum să-i mai spun despre Tommy ? Ce trebuia să fac ?

— Nu, nu, nici vorbă de asta. E numai... e din cauza mea... nu mă pot mărita, e prea tîrziu... sînt deja o fată bătrînă... sînt o fată bătrînă fericită...

Acum lacrimile se împrâştiaseră peste tot, scăl-dindu-i obrajii.

Mi-am împins scaunul lîngă al ei şi am încon-jurat-o cu braţele.

— O, Crystal, fetiţa mea, dragostea mea.

îşi lăsase capul pe umărul meu, şi-i mîngîiam părul cîrlionţat, caraghios.

— Tu spuneai întotdeauna că sîntem doi copii pierduţi în pădure.

— O, Doamne, da. Cît de pierduţi şi în ce pădure! Vai, Crystal, doresc atît de mult să fii fericită, de-ai şti cum mă condamn singur, ţi-am distrus viaţa, ştiu că am făcut-o...

— Ba nu, n-ai făcut-o, eu te iubesc, şi dacă-ţi pot fi de ajutor şi să fiu cu tine din cînd în cînd, atunci sînt perfect fericită.

— „Iarăşi şi iarăşi, precum valurile mării, se rostogoleşte iubirea lui Crystal asupră-mi."

Mai tîrziu ne-am liniştit amîndoi, am mîncat cîrnaţi cu piure de cartofi şi mi-am îngăduit să încerc un ruşinos şi profund sentiment de uşurare, pricinuit de hotărîrea lui Crystal. Nu am discutat nici despre Arthur, nici despre Gunnar sau Tommy şi, desigur, n-am suflat o vorbă despre Lady Kitty.

Ne-am amintit de zilele din trecut, de vagonul mătuşii Bill şi despre Crăciunurile din copilărie. Şi i-am promis din nou lui Crystal să o duc să vadă decorul din Regent Street.

Ajuns acasă, am urcat cu liftul, care fusese reparat. Era devreme. O părăsisem pe Crystal înainte de ora zece. Se liniştise complet şi, în felul ei curios, arăta aproape radioasă. Lacrimile dăduseră strălucire chipului ei drag. Şi dragostea ei pentru mine îi lumina faţa, aşa ca în tot timpul acestor lungi ani. Mă întrebam şi mă tot întrebam ce o făcuse să dea înapoi. La urma

urmei, poate sentimentul că, pentru a fi fericită, nu putea iubi pe nimeni altcineva în afară de mine. Să fi fost oare acea instinctivă identificare a ei cu mine, presentimentul patimilor mele, şi dorinţa ei de a înlătura totul din cale, astfel încît să mă poată ajuta în încercarea ce mă aştepta? Simţise, probabil, că, o dată cu reîntoarcerea lui Gunnar, mă pîndeau pericole. Şi din moment ce eu aveam necazuri, cum se mai putea gîndi ea la Arthur? Sau, mai curînd, simţindu-mă în pericol, descoperise cit de puţin însemna Arthur pentru ea?

In lumina lugubră leşinată a palierului, am văzut pe cineva stînd în faţa uşii apartamentului meu. Am simţit cum mi se prăbuşeşte inima în

mine. Era Arthur.

— Bună, Arthur! Nu-i nimeni acasă ?

— N-am sunat la uşă. Ştiam că eşti cu... ea.

— Şi de ce n-ai sunat, nătîngule? De ce să stai în picioare pe palier?

— N-am vrut să deranjez...

Am deschis uşa şi am intrat în casă. Christopher se ivi din camera lui, arătînd superb într-un halat de casă nou, brodat cu dragoni, — A, Hilary, Laura a fost pe aici si... bună

Arthur!

272Slavă Domnului că scâpasem măcar de Laura.

— *Ai* cumpărat luminările alea?

— Doamne, Dumnezeule! Din nou am uitat, lartă-mă. Pot să-ţi prepar puţină...?

— Nu. Fă-te dispărut. Şi nu începe iar cu afurisita aia de muzică.

Am intrat în dormitor şi Arthur m-a urmat. Ne-arn aşezat amîndoi pe pat. Arthur începu să plîngă.

— O, Arthur, încetează, am avut o zi îngrozitoare...

— Ţi-a spus?

— Da.

— Crezi că o să se răzgîndească ?

— De unde vrei să ştiu ? Nu, n-as crede.

Şi văzîndu-l cum şedea acolo, cu faţa lui prostească roşie şi udă de lacrimi, mi-era foarte milă de el dar, în acelaşi timp, ziceam în sinea mea slavă Domnului că n-o să am asemenea cumnat.

— Scuză-mă, n-ai o batistă? N-o găsesc pe-a mea.

— Ţine.

— Dacă măcar aş şti *de ce.* Dac-ar fi ceva ce-aş putea *schimba,* aş face orice. Aş încerca să fiu cu totul alt om...

— Aşa ceva nu-i posibil. Schimbarea este imposibilă. Cînd eşti respins, nu-ţi ajută la nimic dacă-ţi schimbi pălăria.

— Crezi că-i altcineva la mijloc ?

Faţa frumoasă, sardonică, a lui Clifford Larr mi se ivi din nou în faţa ochilor. Nu, era un lucru imposibil. Am răspuns:

— Nu.

— Mi-a scris o scrisoare atît de ciudată, vrei s-o vezi?

îmi vîrî în mînă o foaie de hîrtie pe care se întindea strîmb scrisul de şcolăriţă al surorii mele, în rînduri cu mari spaţii între ele.

274

‚J}ragă Arthur, nu se poate, nu pot să mă mărit cu tine, nare nici un sens, eu nam nici un sens, *sint o persoană care nu se poate căsători, există lucruri, în viaţa mea care fac să nu fie posibil, îmi pare foarte rău. Te rog, nu mai veni la mine, îmi pare rău, dar de dragu meu şi de dragu tău nit mai veni, acum trebuie să fiu singură, uni pare foarte rău. Cu ginduri afectoase*

a ta, Crystal."

M-a trecut un fior în faţa acestei misive: nu fusesem îndeajuns de iute ca să-l împiedic pe imbecilul de Arthur să mi-o arate. Ce scrisorică bizară! Dar în realitate nu există nici un mister. Fusesem un prost cînd am crezut că Crystal o să se mărite. Slavă Domnului că trecuse această spaimă. Eram extrem de iritat pe Arthur pentru supărările pe care mi le pricinuise, şi ei, şi mie.

— Ce trebuie să fac ca să mă schimb?... îi dădea Arthur de zor.

— Să-ţi razi mustaţa.

— Crezi într-adevăr...?

— Hai, vino-ţi în fire, Arthur, şi încetează cu plînsul. Cu toţii avem motive să plîngem. Nu crezi că eu aş putea îneca universul în lacrimile mele dacă mi-as da drumul la durere? Nu-i vina ta. Crystal e o ţăcănită. Ai noroc c-ai scăpat. Pentru numele lui Dumnezeu, caută-ţi o tîrfă sănătoasă, şi cumpără-ţi o maşină de spălat rufe şi un papagal.

Brusc se stinseră luminile. L-am împins spre uşă pe Arthur, care încă se mai smiorcăia. Am aşteptat o clipă şi l-am auzit căzînd pe scările cufundate în beznă. M-am dus la culcare.

275***Luni***

Era luni dimineaţa. In cursul zilei de duminică, starea mea de spirit a-a schimbat iarăşi faţă de cea de sîmbătă. Duminică m-am simţit pur şi simplu bolnav de anxietate şi frica, de parcă mă aflam hi preajma unui examen. Silueta lui Lady Kitty, schiţată în dimensiuni uriaşe, ba chiar şi cea a lui Gunnar, pluteau sinistre, nedesluşite, de parcă dindărătul lor se proiecta asupră-mi o lumină înfiorătoare. Doream cu intensitate să văd trecută dimineaţa de luni, fără să se fi întîmplat vreo catastrofă şi, în acelaşi timp, nu-mi puteam imagina cum vor arăta lucrurile după ce dimineaţa va fi trecut. Aşteptam, cu o spaimă vagă, să fiu judecat şi găsit vinovat, ba chiar mă temeam că voi fi atras într-o capcană. Anticipam un soi de calamitate, care avea să mă facă, pur şi simplu, să-mi pierd minţile. Nu vedeam cum aş putea să mă port ca o fiinţă raţională, fără să mă înăbuş sau să leşin. Desigur, mi-era teamă că o să mă trezesc prea tîrziu luni dimineaţa şi o să pierd întîlnirea cu Lady Kitty, şi că n-o să reuşesc s-o mai văd niciodată, niciodată. Duminică am fost la trei filme, dar nu mi-am putut aminti absolut nimic din ce-am văzut. Luni m-am trezit la cinci dimineaţa. La şapte mă plimbam prin parc. Acum se făcuse opt fără cinci.

Soarele tocmai răsărea, sau poate că şi răsărise, dar nu schimbase prea mult ambianţa. Parcul era încă învăluit într-o palidă lumină crepusculară,

276

iar felinarele ardeau pe şoseaua care traversa podul. Era o dimineaţă friguroasă şi liniştită, iar ceaţa fumurie care se ridica de pe lac îşi desfăşura vălurile peste şoseaua întunecoasă. Făcusem de vreo douăsprezece ori înconjurul zonei din capătul de nord al podului. Pornisem spre apus, pe cărarea din spatele arsenalului, pînă la Rotten Row, apoi coborîsem pînă la apă pe partea estică, apoi îndărăt, străbătînd parcul de maşini, iarăşi pe pod, şi pe urmă din nou spre arsenal. Locurile nu erau chiar pustii. Treceaxi cîteva maşini şi, din cînd în cînd, se nălucea din ceaţă silueta cîte unui trecător, care se zgîia la mine şi mergea mai departe. Mi-era rău de îngrijorare şi de spaimă şi simţeam că aş fi gata să vomit în canal. Regretam teribil că distrusesem scrisoarea lui Lady Kitty, pentru că acum eram asaltat de îndoieli cu privire la ora şi locul întîlnirii. Poate ca nu era pentru astăzi, poate că nu aici. Poate că, oricum, totul nu era decît un vis. Nu o să vină nimeni, n-am s-o mai văd niciodată pe Biscuit, n-am să mai aud niciodată despre Lady Kitty. Se lăsase un frig tăios. Mă îmbrăcasem fără mare grijă, îngăduindu-mi doar un palton şi un fular, dar fără şapcă şi mânuşi. Omiterea şepcii fusese, neîndoielnic, o greşală. Ceaţa rece mă pătrunsese în întregime şi-mi aşternuse o peliculă de stropi pe palton, pe faţă, pe păr. Pînă şi mîinile, vîrîte în buzunare, îmi erau ude şi îngheţate, îmi dădeam seama că trebuie să arăt groaznic, cu nasul roşu, ud leoarcă, îngheţat. Am încercat să-mi încălzesc nasul în mîini. Cu neputinţă. Nu aveam batistă. Respiraţia mea iute pompa nori de aburi din nările picurînde. Mi-am scos fularul, şi aproape că puteam să-l

storc de apă. După aceea mi s-a părut prea ud ca să-l mai pun la gît, şi l-am ţinut, neajutorat, în mînă. Era opt şi cinci şi ceaţa se îngrosase puternic. Tocmai alergasem din nou de la arsenal, prin

277. parcul de maşini, pînă la apă. Cîteva raţe înfoiate şi îngheţate pluteau pe lîngă mal. Dincolo de apă, zid de ceaţă. O tăcere înfiorătoare amortiza zgomotele, din ce în ce mai frecvente, ale maşinilor invizibile care treceau, începusem să mă întreb dacă nu cumva Lady Kitty venise şi, nevăzîndu-mă, plecase, în timp ce eu mă învîrteam cu disperare în cerc. Am hotărit că e preferabil să stau un timp neclintit, în locul care părea cel mai indicat, adică lîngă lac, în partea de est a podului. Am aşteptat, m-am uitat, am ascultat. Nimeni, nimic. Era aproape opt şi zece. Nu puteam suporta nemişcarea şi, gîfîind de îngrijorare, am pornit iar să bat drumul către şosea. Cînd m-am apropiat din nou de Kotten Row, acolo unde coteşte şi o ia de-a lungul marginii de nord a aleii Serpentine, din ceaţă s-au materializat doi călăreţi. Caii, care mergeau la trap, îşi încetiniră pasul pe măsură ce se apropiau. M-am oprit ca să-i las să cotească şi să treacă pe lîngă mine. Am zărit două perechi de cizme foarte lustruite şi am dedus că cei doi călăreţi erau femei. Apoi caii se opriră brusc lîngă mine, şi una dintre femei descăleca. Era Biscuit. Am rămas locului, paralizat de alarmă şi de o senzaţie de gravă frustrare, pe care nu am putut-o interpreta pe moment. Am aşteptat ca Biscuit să-mi vorbească, dar n-a făcut-o. Biscuit era desăvîrşit echipată în chip de valet de lux. Părul îi era adunat cu grijă sub o şepcuţă de catifea. Am zărit în mîna ei chiar şi o cravaşa cu miner de argint. Am deslușit pielea strălucitoare a hăţurilor şi nările fumegînde ale unui cal mare, roib. Am văzut faţa lui Biscuit, lipsită de orice expresie, distantă, faţa unui servitor. Se şi întorsese dinspre mine şi ţinea frîul celuilalt cal, de pe care descăleca cel de-al doilea călăreţ. După care Biscuit se retrase, con-ducînd ambii cai. Se pierdu în ceaţă, în faţa mea se afla Lady Kitty.

278

îşi scoase pălăria. l-am privit elegantul costum de călărie şi faţa bine fardată. Era o fată puternică, cu un nas cam prea lung, ochi de culoare închisă şi o cascadă de păr negru. Parfumul, părînd absurd şi deplasat aici, se războia cu aerul rece. începu să vorbească:

— Ce amabil din partea dumitale ca ai venit, domnule Burde. Iţi apreciez mult gestul.

Vorbea de parcă întîmpina un oaspete de vază în salonul ei. Avea acel fel de a vorbi al femeilor din înalta societate, pe care-l detestam.

Un val de emoţie îmi năvăli în gură, în cap. Furie. Am simţit subit că fusesem înşelat în chip monstruos, că întreaga situaţie era o insultă, o farsă menită să mă umilească. Sosirea călare, mascarada cu Biscuit, vocea dezgustătoare a acestei femei, stupida grandoare a întregii scene. Pantalonii de călărie de o desăvîrşită croială, blestematele de cizme lustruite! Elegantele mănuşi de piele pe care şi le scotea acum Lady Kitty! Presupun că am simţit în acele clipe (acest lucru l-am perceput însă mai tîrziu) ura primară a omului sărac faţă de nobilul călare. Nu era faptul că mi-aş fi dorit vreodată un cal, nici măcar în copilărie. Crystal şi cu mine nici nu auzisem măcar de copiii privilegiaţi care aveau ponei. Niciodată nu m-as fi conceput călărind. Dar acum, această femeie bogată cu caii ei şi Biscuit în chip de servitoare îmi stîrniseră brusc o ostilitate care-mi lua graiul.

Cum nu rosteam nici un cuvînt, Lady Kitty

adăugă:

— Domnule Burde, scuză-mă că... Crezi că ne-am putea aşeza undeva ca să stăm de vorbă?

Am răspuns cu glas încleiat:

— Nu, nu pot...

îmi tăie vorba cu repeziciune:

— îmi pare rău, înţeleg, a fost o stupiditate din partea mea să-ţi cer...

279— Nu, nu înţelegeţi. N-a m nimic împotrivă să stau de vorbă cu dumneavoastră. Numai că toată această... Nu pot... Uitaţi-vă ce e, îmi pare rău, aş putea discuta cu o singură femeie, dar nu pot discuta cu două femei şi doi cai.

Lady Kitty şovăi o clipă. Se întoarse să se uite în jur. Nu se vedea nici urmă de Biscuit sau de animale.

Am continuat, abia dîndu-mi seama de ceea ce spuneam:

— Nu pot sta azi de vorbă *cu* dumneavoastră, totul e ratat. Dacă vreţi să veniţi aici mîine la aceeaşi oră, singură şi pe jos, atunci vom putea discuta. Repet, eu...

M-am răsucit abrupt pe călcîie şi m-am îndreptat spre pod. Cînd am ajuns pe la mijlocul podului, am început să alerg.

Mai tîrziu, la birou (am hotărît să mă duc mai bine la birou decît *s-o* pornesc hai-hui pe linia metroului circular) mă străduiam, fără să reuşesc, să mă înţeleg pe mine însumi. Stăteam la masa de lucru, cu capul în mîini, holbîndu-mă la faţa iluminată a lui Big Ben, abia vizibilă. Reggie şi doamna Witcher încercaseră să-mi atragă atenţia făcînd bancuri în legătură cu faptul că-mi băgasem prietena în pantomimă şi, văzînd că nu răspund, deveniră din ce în ce mai sarcastici. Doamna Witcher mă anunţă că dacă nu sînt în stare să răspund civilizat la unele observaţii prieteneşti, ar trebui să mă duc să consult un medic. Am răspuns într-o doară „pardon", şi m-au lăsat în pace.

Nu izbuteam să concep cum de putusem fi atît de agresiv şi de grosolan faţă *de* Lady Kitty, cînd ea avusese fantastica amabilitate de a dori să-mi vorbească. După ce că manifestase condescendenţa de a se adresa unui criminal de teapa mea? Ar fi

280

trebuit să mă arăt umil şi recunoscător, chiar slugarnic. Ar fi trebuit să ascult cu capul plecat orice ar fi găsit ea de cuviinţă să-mi spună. Cine eram eu, după tot ceea ce-i făcusem soţului ei, ca să mă las cuprins de istericalele unei stupide mîn-drii răniteşi s-o expediez, cerîndu-i să vină a doua zi într-o ţinută care să-mi convină mie ? Probabil că fusesem cuprins de o criză de nebunie. Bineînţeles că nu avea să revină. N-am s-o mai văd niciodată.

Nu-mi puteam aminti adresa reşedinţei din Cheyne Walk şi nu notasem numărul de telefon. Mă întrebam dacă, descoperindu-le, aş putea să mă reped pînă acolo, să cer să o văd pe Lady Kitty şi să-mi cer iertare. O clipă m-am gîndit chiar să cobor la Gunnar. Ideea că el se găsea, probabil, chiar în acest moment, aşezat în biroul de la primul etaj, că i-as putea vorbi doar formînd numărul care se găsea pe lista de telefoane din faţa mea, că l-aş putea vedea doar coborînd trei etaje şi deschizînd o uşă, mă înnebunea. Stăteam acolo, cu spatele spre încăpere, încercînd să-mi potolesc respiraţia agitată, cu inima bătînd să-mi spargă pieptul, cu capul în vîrtej.

In pauza de prînz am pornit-o pe malul Tamisei, complet ameţit. Ceaţa se mai destrămase. Pe undeva se afla şi soarele. Am mers pînă la podul Blackfriars şi îndărăt, apoi m-a întors din nou spre pod. Nici prin cap nu mi-ar fi trecut să mănînc ceva. Nu puteam face nimic altceva cu viaţa mea decît să aştept în cea mai cumplită înfrigurare să se facă mîine dimineaţă, şi apoi, cînd ea nu avea să se arate, să decid care naiba urmează să fie pasul următor. M-am întors la birou şi mi-am reluat starea ursuză şi zgîitul la Big Ben. Arthur, slavă Domnului, s-a ferit din calea mea. Pe la patru, mi-am adus aminte că era

281luni şi că Clifford Larr mă aştepta la masa de seară. Simţeam că n-aş putea da ochii cu Clifford, deşi presupuneam că ar fi trebuit să-l văd, ca să descopăr dacă avusese vreun rol în desfacerea logodnei lui Crystal şi, dacă da, să iau vreo măsură (care anume?) in această privinţă. Dar mă simţeam incapabil să fac ceea ce ar fi trebuit. Nu eram decît un mecanism de aşteptare. I-am trimis lui Clifford un bilet (lucru asupra căruia îmi atrăsese atenţia să nu-l fac niciodată) prin Skinker, care se însănătoşise, scriindu-i că am o răceală violentă şi că nu voi putea veni în acea seară. M-am dus devreme acasă şi am petrecut ceasuri întregi de chin, întins pe pat. Marţi, la ora şase dimineaţa, mă aflam din nou în parc.

282

Marti

Era marţi dimineaţă. O dimineaţă friguroasă, noroasă, fără ploaie, dar învăluită într-o lumină de amurg posomorit, şi cu foarte puţină ceaţă. Stăteam lîngă locul unde coteşte Rotten Row, între apă şi fîşia de nisip, chiar pe marginea parcului de maşini. Eram zăpăcit de foame, de emoţie, de nesomn. Mi-era foarte frig şi doream ca acest calvar să se sfîrşească odată. Hotărîsem să aştept pînă la opt şi jumătate, şi apoi să plec acasă. Opt şi un minut. Cînd am ridicat din nou ochii, am văzut o siluetă venind spre mine pe aleea gudronată. O femeie împingînd o bicicletă.

— Sper că n-ai nimic împotriva bicicletei, îmi spuse Lady Kitty zîmbind.

Dintr-odată, totul îmi păru schimbat. Ca şi cum un capac uriaş, apăsat cu forţa peste lume, fusese brusc ridicat. Puteam respira, puteam gîndi, puteam vorbi.

Am spus, scoţîndu-mi şapca:

— Regret foarte mult că m-am comportat atît de nesăbuit ieri dimineaţă. Nu-mi pot da seama ce m-a apucat, probabil că aţi gîndit despre mine că sînt un om îngrozitor, îmi cer scuze.

— Deloc, eu trebuie să-mi cer scuze. M-am mai gîndit după aceea la ce s-a întîmplat şi am înţeles ce fel de... vreau să spun că-mi pare rău, eu trebuie să-mi cer scuze...

— Ba eu...

283— Ei, hai să nu ne certăm. Uite, numai să las undeva maşinăria asta... să vedem unde pot s-o pun, aici, rezemată de bare. E un frig îngrozitor, nu?

— îmi pare atît de rău că...

— Nu, nu, eu am ales ora şi acest loc pitoresc. Ei, şi acum unde ne putem aşeza? Am atît de multe să-ţi spun.

— Să traversăm podul, am propus.

Am pornit pe pod. Lumina zilei dezvăluia acum plutirea lentă, uniformă a norilor pîntecoşi, cenuşii, deasupra lacului. Era extraordinar să merg alături de ea. Aveam impresia că sînt un erou de roman. Totul părea atît de straniu. Mă uitam tot timpul în jur cu uimire. Lady Kitty era destul de înaltă, îmi ajungea pînă la umăr. Astăzi purta un fel de pelerină de *tweed* şi o pălărie asortată, îşi scosese pălăria, lăsînd la vedere ondulele bogate ale părului revărsat, lucios, de un castaniu foarte închis. Ochii (cum am putut observa puţin mai tîrziu) erau de culoarea ardeziei, un albastru-ce-nuşiu foarte închis, pestriţ; acel albastru-cenuşiu în care elementul cenuşiu pare a fi fost produs prin injectarea de negru. Şi apoi venea nasul dominator, puţin prea lung, şi o gură fermă, frumos desenată. Nu era o faţă de femeie nebună. Totuşi ar fi fost prematur să-i pot aprecia nebunia.

— O să plouă?

Rosti întrebarea ca şi cum ar fi fost de mare importanţă, iar eu aş fi cunoscut răspunsul cu certitudine.

— Nu, să sperăm că nu.

— Foarte drăguţ din partea dumitale că ai venit. Sper că nu te supără taina în care a fost învăluită toată chestiunea.

— Deloc. Trebuie să mărturisesc că, la început, am fost cu totul indus în eroare de Biscuit.

Voiam s-o aud vorbind despre „Biscuit" şi nu despre „camerista mea".

284

— Lui Biscuit i-a plăcut. A însemnat o variaţie în monotonia misiunii ei de a avea grijă de mine.

— Vineri am făcut-o să aştepte o eternitate.

— Da, mi-a spus. Dar i-a plăcut.

Mistere, mistere... cum o fi fost cînd Biscuit i-a povestit stăpînii ei despre aşteptarea pe peronul staţiei Sloane Square, cînd m-a pîndit prin fereastra barului în timp ce citeam şi reciteam fatala scrisoare ?

Ajunsesem la obiectivul meu, statuia lui Peter Pan. Lady Kitty păşi supusă lîngă mine, evident gata să meargă oricît, pînă ce voi fi găsit nimerit să ne aşezăm. Am măturat cu mănuşa bruma de pe una din bănci. Norii învolburaţi se mai subţia-seră, apa lacului era neclintită, acoperită de o perdea de voal care abia de ajungea pînă la malul celălalt. Nu se vedea ţipenie de om, nici măcar vreo raţă.

— Ei bine? am spus.

îmi dădusem seama că era o femeie care mergea direct la obiect, sau cel puţin aşa reuşea să pară. Şi totuşi, întreaga poveste putea fi, în bună măsură, o manifestare de pur cretinism. Dovadă, inutila paradă de ieri. Dovadă, poate, întregul plan.

— Ei bine, începu ea preluîndu-mi vorba. As-cultă-mă, nu ştiu dacă pot explica lucrurile limpede, în orice caz, nu le-am putut scrie. Nu prea sînt pricepută la scris. De fapt, nu am mai multe de spus decît cele scrise în scrisoare, acolo era esenţa. Numai că... amănuntele situaţiei... sînt atît de importante. Vreau să spun... ale situaţiei în care se găseşte Gunnar.

Am tresărit la auzul numelui. Oricum, era mai bine să-i spună aşa decît „soţul meu". Am răspuns:^ „Da?".

— înţelegi ? Dă-mi voie să-mi pun ideile în ordine. E un lucru extraordinar, nu-i aşa, că noi doi stăm de vorbă?

285Se uită la mine ca şi cum aştepta un răspuns.

— Da, am zis, şi s-ar putea să fie o imprudenţă.

Şedea pe bancă, întoarsă spre mine. Mă uitam cînd la ea, cînd la apă.

îmi părea rău de remarca pe care o făcusem. Era prea devreme ca să-i insult curajul, infiltrînd o notă de teamă. De altfel, ce voisem să spun? Voisem să spun multe, însăşi prezenţa mea alături de ea era un sacrilegiu. Oricum, nu mi-am exprimat acest gînd. Am continuat:

— S-ar putea ca, vorbindu-i, să nu-l ajut pe Gunnar. S-ar putea doar să-l irit.

Era o formă rezervată de a spune ce gîndeam.

— Şi s-ar putea să fie extrem de deprimant şi pentru dumneata. Ştiu. De asta consider că-i foarte frumos din partea dumitale că ai venit.

Ochii de ardezie străluceau de curiozitate şi însufleţire. Da, s-ar putea să fie o gîsculiţă. Găsise drama extrem de interesantă. Poate că era o variaţie de la monotonia de a se lasă îngrijită de Biscuit.

— Faceţi abstracţie de mine. Dacă îi poate fi de folos lui Gunnar...

Repetarea ideii mi s-a părut ridicolă. Ce căutam eu acolo, discutînd cu soţia lui Gunnar despre ce i-ar putea fi de folos lui Gunnar?

— Spuneţi mai departe, am îndemnat-o. Voiaţi să staţi de vorbă cu mine. Vă rog.

— Da, da. Trebuie să încerc să-ţi vorbesc despre Gunnar. Nu-i uşor. N-ai nimic împotrivă să-ţi vorbesc despre... lucrul acela?

— Vorbiţi despre orice lucru doriţi.

— îmi vine greu să mă exprim, să-ţi descriu cît de obsedat este el.

— în legătură cu...

— Da. Tot timpul se gîndeşte la asta şi, într-un fel, îl handicapează. Nimeni n-ar crede, dar aşa este. Desigur că a încercat să găsească o soluţie.

286

Cînd a fost în America, a încercat psihanaliza. A fost chiar şi la un preot. Să visezi tot timpul la răzbunare...

— Răzbunare?

— Asta-i numai o parte. Şi să mocneşti tot timpul de ură, să te laşi chinuit de fel de fel de întrebări; cum s-a întîmplat şi de ce s-a întîm-plat? Să fii atît de ancorat în anumite

întîmplări din trecut e un fel de boală. Desigur, nu i-a afectat viaţa cotidiană, mă refer la munca lui. S-a refugiat în muncă, în ambiţia lui. Dar l-a separat de ceilalţi oameni. Pe urmă ne-am căsătorit şi...

— De bună seamă că dumneavoastră sînteţi în măsură să-l tămăduiţi.

Exista o notă de urîcioasă amărăciune în această întrerupere. Se luptau în mine valuri uriaşe de emoţie şi mă concentram pe nevoia de a-mi păstra o înfăţişare calmă, aţintindu-mi privirile pe o salcie înceţoşată sau pe un pescăruş cocoţat pe un felinar.

— Am crezut că pot... i-am fost de ajutor. Dar nu-l pot vindeca... nu există decît o singură persoană care l-ar putea vindeca... aşa cred...

Nu puteam rosti nici un cuvînt. Am închis ochii.

— S-ar putea să greşesc, continuă ea. Dar eu aşa cred. Vezi, el e obsedat de dumneata, întotdeauna a ştiut unde te găseşti. Ştia că lucrezi în acest minister. A urmărit întotdeauna pe statele administraţiei civile unde te afli.

Aceasta era o noutate cutremurătoare.

— Dar nu s-a gîndit niciodată să încerce să mă vadă?

— O, nu. Urmărirea făcea parte din fantezia lui de răzbunare.

— Făcea parte din... înţeleg... Şi această încercare de tămăduire la care vă gîndiţi... s-ar putea să fie cam drastică.

— Nu, la el totul nu-i decît o fantezie. S-ar putea, într-adevăr, *s-ar putea* să dorească să stea

287de vorbă cu dumneata. M-am gîndit şi înainte la acest lucru, fireşte...

— V-aţi gîndit?

— Dar existau o sumedenie de obstacole, părea o imposibilitate. El are o mîndrie colosală. Nu-i puteam sugera aşa ceva, înţelegi, şi nu i-am sugerat. De asta... Şi apoi, deodată, ca şi cum ar fi intervenit mîna sorţii, te-ai ivit chiar în drumul lui. Şi nici atunci nu am putut face nimic pînă cînd nu te-a văzut, pînă cînd nu a dat literalmente cu ochii de dumneata.

Am căzut pe gînduri.

— Bine, dar el nu m-a văzut pînă... acum o săp-tămînă... şi dumneavoastră aţi pus-o pe Biscuit pe urmele mele cu mult înainte.

— Nu. Prima oară te-a văzut acum o lună. La minister. Dumneata nu l-ai observat.

— Oh, Dumnezeule!

— A venit, acasă tremurînd tot. Nu l-am presat să vorbească prea mult şi nu a vorbit. Dar era deosebit de important că te *văzuse,* înţelegi, părea un lucru absolut providenţial. Aşa cum stau lucrurile acum, sînteţi obligaţi să vă întîlniţi din cînd în cînd, ceea ce înlesneşte oarecum posibilitatea unei discuţii. Numai că el nu o să facă nici cel mai mic pas, de asta sînt sigură. Dumneata va trebui să iei iniţiativa. N-ai idee ce se petrece în mintea lui. N-ai idee ce înseamnă pentru mine să te văd, să vorbesc realmente cu dumneata, în ziua aceea cînd te-am întîlnit la minister, am crezut c-o să leşin. Am ştiut că eşti dumneata pentru că Biscuit mi te-a descris exact, şi după felul cum te-ai comportat. Cînd ai venit pe scări după mine mi s-au tăiat picioarele.

— Dar... de ce?

— Nu înţelegi. Ani de zile ai fost pentru noi amîndoi un mit uriaş, existai pe undeva, îndărătul

288

a tot ce se mtîmpla. Ai fost ca un fel de destin... sau un soi de zeitate crîncenă... în vieţile noastre... sau o fantomă înfiorătoare care trebuia răpusă, numai că se părea că nu va putea fi.

— O obstrucţie.

— O imensă obstrucţie. Nu numai pentru el, dar şi pentru mine. Nu vreau ca soţul meu să fie încătuşat de ceva din trecut. Vreau să trăiască în întregime în prezent, alături de mine.

Pasiunea ei stăpînită, aerul de candoare imperioasă, natura devastantă a revelaţiilor ei îmi copleşeau mintea. Mă străduiam cu disperare să-mi păstrez controlul şi să susţin un simulacru de conversaţie, fără să mă prăbuşesc. Am răspuns cu toată răceala de care eram în stare:

— Eu m-am gîndit întruna la el în toţi aceşti ani. Dar nu ml-aş fi închipuit că şi el se gîndeşte la mine.

— Ei, asta-i o stupiditate. Cum de te-ai putut măcar îndoi? Ţi-ai imaginat că eşti unica persoană implicată? S-a gîndit la dumneata. S-a gîndit la *ea.*

A urmat un răstimp de tăcere pe parcursul căruia nici unul dintre noi n-a putut scoate o vorbă. O clipă am avut impresia că e gata să izbucnească în lacrimi. Apoi îşi reveni şi continuă cu aerul acela curajos şi însufleţitor care sugera că, în sfîrşit, a sosit momentul adevărului:

— Desigur că ideea de a te căuta a pornit din egoismul meu. Mă gîndesc la mine şi la Gunnar, nu la dumneata. Dumneata eşti numai un fel de...

— Instrument.

— Da. Vreau ca Gunnar să fie în stare să te privească în faţă şi să vadă că nu eşti decît...

— Un funcţionăraş în departamentul lui.

— Nu, nu. Că nu eşti decît o fiinţă omenească, un om obişnuit, nu un soi de stafie sau de demon...

289— Un om obişnuit, nefericit şi ratat. Da, într-adevăr. Dar spuneţi-mi, chiar de-ar fi să-l abordez într-un fel pe Gunnar, ce va face să credeţi că mi-ar vorbi din moment ce simte faţă de mine ceea ce aţi afirmat că simte? Răspunsul lui n-o să fie doar un acces de furie? Nu mă gîndesc la un asalt fizic, deşi cred că şi aşa ceva ar fi cu putinţă... dar mă urăşte şi mă detestă, aşa încît la ce i-ar sluji să discute cu mine?

— I-ar sluji pentru că doreşte s-o facă. Fireşte că n-o spune. Dar doreşte teribil. Noi am încetat să mai discutăm despre asta, dar eu ştiu ce ştiu. Numai că trebuie să fii prudent şi ingenios.

— Cred că asemenea lucru cere mai multă prudenţă şi ingeniozitate decît posed eu. După ce m-a văzut... la birou... cînd eu nu l-am observat... a pomenit ceva de vreo discuţie cu mine?

— Nu, nu, nu, desigur că nu, n-a făcut decît să-şi încleşteze dinţii, a fost imposibil pînă şi... nici n-ai idee. Dar are nevoie de dumneata. De asta, pînă la sfîrşit, totul o să iasă bine, sînt convinsă. Numai că a fost necesar ca eu să am... destulă tărie,., ca să intru în legătură cu dumneata.

— Aveţi multă tărie. Socotiţi că are nevoie de mine. Poate că eu am şi mai multă nevoie de el decît are el de mine.

— M-am gîndit şi la asta, răspunse ea. Fireşte că am întreprins această acţiune de dragul lui Gunnar şi al meu. Dar m-am gîndit puţin... şi la situaţia dumitale.

— Frumos din partea dumneavoastră.

— Ştiu că sună puţin impertinent...

— Nu, n-am vorbit cu ironie. Şi cînd am spus „tărie" m-am gîndit la curaj. Şi gîndesc că sînteţi foarte bună.

— Spui că şi dumneata te-ai gîndit la el... şi la tot ce s-a...

290

— Nu m-am gîndit la nimic altceva de atunci încoace. Nu-i o exagerare. In toţi aceşti ani am trăit şi am respirat numai cu acest gînd.

— Şi ai avut un sentiment de vinovăţie?

— Da.

— Şi ai fost nefericit?

— Da.

— Şi simţi că ţi-e viaţa distrusă?

— Da.

— Atunci şi dumneata ai nevoie de ajutor.

— Desigur. Dar mie cine mi-l poate da?

— Gunnar. Şi pînă şi această discuţie cu mine. O, ce bine îmi pare că te-am întîlnit şi nu m-am rezumat numai la acea scrisoare! La început, mai înainte de a fi redactat scrisoarea, mi-am spus că am să-ţi cer pur şi simplu să-l vezi, aşa cum am şi scris, şi mi-am propus să-ţi las dumitale întreaga iniţiativă, fără ca eu să mai intervin. Numai că scrisoarea, după ce am conceput-o, mi s-a părut atît de sărăcăcioasă, explica atît de puţin... încît am simţit că trebuie să te văd... şi mă bucur mult că am făcut-o.

Şedea foarte dreaptă, cu pelerina împinsă spre spate, picior peste picior, rochia albastră de lînă fiindu-i bine trasă peste genunchi. Părul brun, strălucitor, îi cădea într-un savant vîrtej de bucle pînă pe umeri. Se uita la mine dar eu nu voiam să întîlnesc ochii aceia întunecaţi, şi nu voiam ca faţa mea să-i vorbească. Am privit în jos, inspectînd o gleznă îmbrăcată în nailon, şi un pantof cu toc înalt, elegant şi foarte bine lustruit, dar acum cam pătat de noroi.

— Vă mulţumesc. Sînteţi plină de proiecte minunate. Numai că mă îndoiesc că vreunul dintre ele va avea succes.

— Vrei să spui că n-ai de gînd să-l vezi pe Gunnar?

291Prea multe se întîrnplau deodată, de parcă destinul, care ani de zile nu lăsase să se întîmple nimic, stocase evenimentele vieţii mele. Nu dorisem toată această răsturnare, toate aceste hotă-rîri. Nu dorisem să fiu „folosit" şi „ajutat" de această femeie puternică, băgăreaţă, ridicol de elegant îmbrăcată. Am întrebat-o:

— Unde îşi închipuie Gunnar că vă aflaţi acum? Oamenii nu prea pleacă de acasă să se plimbe la ora opt dimineaţa.

— Gunnar e la Bruxelles, Dar chiar dacă n-ar fi fost... foarte des mă plimb călare cu Biscuit, la ore matinale. De asta venisem pe cal, nu ca să te impresionez.

Sinceritatea ei, străduania însufleţită de a spune tot adevărul erau irezistibil de emoţionante, şi te făceau să roşeşti. Ştiam bine că ar fi trebuit să mă comport altfel. Ar fi trebuit să binevoiesc a simţi şi a exprima gratitudine. Dar nu puteam. Eram măcinat de un soi de teroare exasperată şi voiam să plec. Nu suportam această bruscă extragere la suprafaţă a unor lucruri care zăcuseră atîta vreme îngropate. Şi ştiam că mai tîrziu aveam să detest această discuţie şi că o să găsesc în ea nesfirsite pricini de remuşcare.

-—Cred că ne-am spus destule.

— Dar ai să-l vezi pe Gunnar?

— Da, cred că da. Dar acum simt nevoia să mă mai gîndesc...

— Trebuie să ne ajuţi. Nu mai poţi da înapoi, acum după ce am vorbit atîtea, după ce ţi-am spus lucruri pe care nu le-am spus nimănui niciodată. Numai dumneata ne poţi ajuta. Şi-mi dau seama acum că numai noi te putem ajuta pe dumneata. Adică Gunnar. De ce să fii nefericit? Aşa cum stau lucrurile acum, se creează un cerc vicios. Pe de o parte suferi îngrozitor, şi pe de altă parte

292

nu rezolvi nimic, nu iei absolut nici o măsură. Nu vrei să-ţi schimbi viaţa?

— Nu sînt sigur. S-ar putea ca schimbarea să fie în rău. înţeleg că Gunnar s-ar simţi mai bine după ce mi-ar vorbi. Dar mă îndoiesc că şi eu m-aş simţi mai bine după ce i-as vorbi lui. Gunnar nu mă poate „ierta", nici Dumnezeu nu cred că m-ar putea ierta; ce s-a întîmplat s-a

întîmplat. Nu vreau să par dramatic. Dar nu există vreun mecanism psihologic sau spiritual care să-mi poată îndepărta necazurile. Faptul că Gunnar s-ar simţi puţin mai bine nu mi-ar ajuta mie, nici măcar, dacă înţelegeţi ce vreau să spun, nu m-ar însenina. Şi faptul de a-l vedea n-ar face decît să răscolească totul, să scormonească spuza. Moartea, asta ar fî unica soluţie. Nu mă gîndesc la sinucidere, înţelegeţi?

— O!... înţeleg... dar nu... nu trebuie să gîn-deşti aşa, nu trebuie să *gîndeşti* aşa.

— Sînteţi foarte bună. Da, bănuiesc că o să discut cu Gunnar, sau cel puţin o să încerc. Propriile mele sentimente nu contează, nici într-un fel, nici în altul. De fapt, nu cred că s-ar putea înrăutăţi. Oricum, nu contează, nu eu sînt cel care trebuie să profite din treaba asta. Şi acum, îmi pare rău, dar trebuie să vă părăsesc, e ora de birou. Vă mulţumesc că mi-aţi vorbit.

— El nu trebuie să afle niciodată...

— Bineînţeles.

Ne-am ridicat în picioare, în spatele ei, pe piedestalul ud împodobit cu jivine şi cu zîne, lustruit şi sfinţit de atingerile mîinilor copiilor, trona, acolo unde nu putea fi ajuns, statuia băiatului sinistru, ce părea să asculte.

— Cine era femeia cu care te-am văzut la minister? întrebă Lady Kitty.

— Logodnica mea. Acum trebuie să plec. îmi pare rău. Mă bucur că v-am întîlnit şi... vă sînt

29,3foarte recunoscător. Eu trebuie s-o pornesc repede pe partea asta *a* parcului. Deci, mă despart aici de dumneavoastră.

Presupunerea că nu ne vom mai întîlni plutea între noi, dar nici unul, nici celălalt nu-i puteam da glas.

Aveam de gind să-i spun la revedere. Şi în loc de aceasta, am întrebat-o grăbit:

— Pot să vă scriu despre ce se întîmplă?

— Da, o s-o trimit pe Biscuit.

— Vă mulţumesc.

M-am întors brusc, am pornit-o cu pas grăbit, apoi am început să alerg prin iarba udă în direcţia Kensington High Street.

^Scumpul meu Hilary, asta-i scrisoarea mea obişnuită de marţi, dar cit de diferită e acum, cînd vom fi soţ şi soţie, înainte era atit de chinuitor pentru mine să-ţi scriu, mă simţeam întotdeauna posacă şi inoportună. Dragostea mea pentru tine, care în sufletul meu e atît de pură şi de curată, devenea ceva noroioy şi respingător cînd încercam să ţi-o transmit. N-o puteam transmite *şi acest lucru era îngrozitor, ca un blestem dintr un basm. De atîtea ori am simţit că dragostea mea te irită. Cînd iubeşti cu adevărat pe cineva, nu te poţi împiedica să simţi câ-i faci bine iiibindu-l. şi totuşi eu ştiam că intre noi lucrurile erau încurcate, aşa Incit iubirea mea nu-ţi putea fi un sprijin. Acum însă toate s-au schimbat. Ne-am uitat unul în ochii celuilalt şi ne-am cunoscut. Am simţit în acea noapte de miercuri că, în sfîrşit, s-a statornicit între noi comunicarea directă, neîndoielnică. Era ceva atît de deosebit faţă de începuturile legăturii noastre, cînd mă doreai doar. Pe atunci am îndoi eram cu totul altfel. Te ascundea/ de mine, te ascunderii de tine însuţi. Acum m-ai regăsit şi te-ai regăsit si*

294

pe tine. Am înţeles, miercuri, că acum totul e bine şi că tot ce fusese încîlcit, în sfîrşit s-a descilcit. Aproape câ-mi pare bine că nu ai venit vineri, pentru că sîm.băta fost atît de perfectă, şi a pecetluit totul. M-am simţit atît de fericită acolo, lingă Rotind Pond. Niciodată în viaţa mea nu am văzut *lucrurile din jur cu atîta claritate -cîinii, vaporaşele, toate existau datorită ţie, lumea exista datorită ţie. Tu mă faci să văd şi să fiu. O, Hilary, o să mă port atît de. bine, ai să vezi. N-am să cricnesc niciodată, în legătură cu nimic. Tu ai să hotărăşti data căsătoriei noastre -numai să fie cit mai curînd -poate chiar în ziua cununiei lui Crystal cu Arthur? Sînt fericită şi de fericirea ei - vom alcătui un cvartet atît de vesel! Am să-ţi telefonez miercuri dimineaţa la birou (vezi ce curajoasă sînt!) şi am să-ţi cer să ne întîlnirn*

miercuri seara. Şi tu ai să fii bun cu mine - nu-i aşa c-ai să fii bun cu mine ? - acum cînd îţi sînt soţie. Sînt micuţa ta Tommy inofensivă. Trebuie să mă iubeşti şi să ai grijă de mine, pentru că sînt întru totul a ta. Dumnezeu să te binecuvînteze şi să mi te ţină. îţi trimit toată dragostea mea, iubitul meu.

A ta, acum şi pe vecie, Tommy."

„Tommy, draga mea, dulcea ta scrisoare mi-a parvenit abia astă-seară. Dimineaţă a trebuit să plec foarte devreme, înainte de a fi sosit posta. Tommy, nu-mi telefona mîine. îţi voi lăsa scrisoarea asta chiar în această seară. Tommy, nu mă pot căsători cu tine. Nu cred că ai gîndit cu adevărat vreodată că am s-o fac. Scrisoarea ta sună ca un fluierat în beznă. Dumnezeule, cit de răi îmi pare! Ceea ce s-a întîmplat miercuri între noi n-a fost adevărat. Nici ceea ce s-a întîmplat sîmbătă n-a fost adevărat. Nu făceam, decît

295*să trăiesc o minciună. Nu-ţi pot explica. Nimic nu e din vina ta. Adevărat este numai ceea ce ţi-am spus înainte, ceea ce ţi-am repetat luni la rind, anume că legătura noastră n-are nici un sens. Aşa cum afirmi şi. tu atît de inteligent, dragostea La devine cu totul altceva clnd ajunge la mine, şi e un lucru pe care nit-l doresc. Faptul că te vizitez înseamnă pur şi simplu că-li exploatez bunătatea. Desigur că tu vrei na fii exploatată, dar nu asta are importanţă. Lucrurile stau foarte rău pentru* mine. *Nu-ţi pot spune cit mă dispreţuiesc pentru că te las să mă consolezi. Tommy, situaţia asta trebuie să înceteze. Simt cu se apropie o criză in viaţa mea şi va trebui s-o înfrunt singur. Tu nu-mi poţi fi de nici un ajutor. Nu mai mult decît un ncsfî.rşit şir de ceşti de ceai. în aceste momente trebuie să fiu singur. Tommy, e necesar să-ţi spun adevărul: nu voi putea niciodată să mă căsătoresc cu tine. Sînt un singuratic blestemat. şi tu nu eşti persoana care m-ar putea izbăvi. Tu, n-ai putea decît să-mi împiedici această izbăvire., prin [aptul că mă împiedici să fiu serios. De aceea căsătoria noastră, dacă ar fi putut fi măcar vreodată concepută, ar fi însemnat sfirsitul meu. Aş fi murit în sufletul meu şi te-aş fi urît pentru asta. Te rog, ere-de-mă şi iartă-mâ. Nu încerca să mă vezi, n-ai face decit să înrăutăţeşti lucrurile pentru amîn-doi. Te rog, nu încerca să te mai apropii de mine. Acceptă o ruptură făţişă şi caută să găseşti ceva mai bun în altă parte. Sper că vei fi fericită şi că, departe de mine, vei avea mult mai multe şanse. Apropo, Crystal a rupt logodna cu Arthur. Dar una cu alta n-are nici o legătură. lartă-mă -şi, pentru numele lui Dumnezeu, ţine-te departe de mine,*

H.'

296

Am scris această misivă marţi seara, apoi m-am dus la casa lui Tommy şi am vîrît-o în cutia ei poştală. Contramandasem deja întîlnirea mea din acea seară cu Arthur. Nu i-arn oferit nici o explicaţie. Am citit în ochii lui trişti că-şi imagina a fi o consecinţă a rupturii cu Crystal. Dar n-a pus nici o întrebare. N-a întrebat nimic nici de marţea viitoare. Bietul Arthur! Am petrecut cea de-a doua jumătate a serii hoinărind prin Londra şi colindînd diverse baruri. Am ajuns pînă la catedrala St. Paul şi apoi îndărăt. Am venit acasă tîrziu şi m-am culcat. Am dormit bine.

în timp ce străbăteam străzile prin noaptea rece şi galbenă, aproape că nici nu m-am gîndit la Tommy. li scrisesem misiva într-un acces de aprigă certitudine, după ce citisem scrisoarea ei. în timpul zilei, cît stătusem la biroul meu privind la Big Ben şi chiar lucrînd un pic, Tommy încetase să mai existe pentru mine, se dizolvase. O jumătate de oră petrecută cu Lady Kitty dovedise cît de efemeră era puterea pe care o avea Tommy asu-pră-mi. Deci Tommy trebuia să dispară. Nu exista nici un element de cruzime sau de vulgaritate în acest fapt. Nu era vorba de a o elimina pe Tommy ca să mă pot gîndi la Lady Kitty. Socoteam foarte probabil să nu o mai revăd niciodată pe Lady Kitty. (Deşi era de mare importanţă pentru mine faptul că obţinusem permisiunea de a-i scrie.) Dar mesajul purtat de Lady Kitty ţinea de profunda esenţă a vieţii mele, cu care biata Tommy nu avea nici un fel de legătură. Acum mi se încredinţase o misiune, eram asemenea unui cavaler pornit în marea căutare.

Aveam nevoie de neprihănirea mea, de singurătatea mea; şi îmi dădeam seama, cu o uimire încurajatoare, că fusesem parcă *păstrat* pentru acest prilej. Nu puteam destăinui nimănui ceea ce aveam de făcut şi, din fericire, nu exista

297nimeni care să aibă dreptul de a cunoaşte acest lucru, nimeni care să aibă vreun drept asupra spiritului meu şi a timpului meu. Lui Crystal poate că aveam să-i povestesc mai tîrziu. Nimic altceva nu avea importanţă. Dar semi-falsitatea relaţiei mele cu Tomray trebuia să înceteze. Aşa cum îi mărturisisem, dorinţa mea anterioară de a isprăvi cu ea fusese dorinţa cea adevărată. Şi acum, slavă Domnului, Lady Kitty îmi oferise justificarea necesară pentru a o traduce în realitate, în propria mea realitate, în propria mea situaţie, în centrul meu de unde mă voi simţi în stare să trec la acţiune.

Dar ce anume aveam de gînd să fac şi care vor fi, pentru mine, urmările? Desigur, în ciuda răspunsurilor evazive date lui Lady Kitty, nu încăpea nici urmă de îndoială că va trebui să acţionez întocmai cum îmi ceruse ea. Dar cum o să fie? Şi dacă va fi cumplit? Şi dacă se va termina cu o teribilă izbucnire a urii şi mîniei lui Gunnar? Starea mea nu era chiar atît de precară cum ar părea, încă mai aveam multe de pierdut, Nu-l văzusem niciodată pe Gunnar fără mască, nu-i *văzusem* oroarea pe care i-o inspiram, oroarea de care nu putea scăpa şi care-l făcea să-şi rumege răzbunarea. Ce soi de Gorgonă aveam să dezvălui acum prin intervenţia mea, o Gorgonă care o să mă umple de groază şi o să mă a/vîrle, în sfirşit, în ghearele nebuniei ? Şi totuşi trebuia să intervin. Nu exista în mine nici urmă de nehotărîre. Şi, în timp ce mă gîndeam la ceea ce trebuia să fac, oscilam între teamă şi speranţa nebună şi chinuitoare că s-ar putea ca totul să iasă bine. Firește, trecutul nu mai putea fi dezlegat. Şi totuşi, s-ar putea să survină o adîncă schimbare. Cit de adîncă putea fi această schimbare simţeam în mine, din ce în ce mai puternic, pe măsură ce ziua

298

înainta, de parcă Lady Kitty zdruncinase, şi fnnsese ceva înlăuntrul meu, şi acum mă străduiam să încheg frînturile într-o formă nouă şi să le confer un nou aspect. Lady Kitty vorbise de tămăduire, de tămăduirea lui Gunnar, nu de a mea, deşi, în bunătatea ei, se gîndea şi la mine. Se arătase practică şi nu trufaşă. Tot restul îmi revenea mie: să dau acelei zguduiri practice, începută de ea, sensul ei spiritual. De ce să se împrăştie zadarnic sîngele lui Crist pe firmament? Aş putea să mă caţăr afară din văgăuna în care singur alesesem să trăiesc, şi în care o încarcerasem şi pe Crystal, Aş putea să mă caţăr afară şi să văd din nou faţa luminii.

Devenisem o stupidă magmă coagulată, alcătuită din inseparabilă vină şi durere. Şi cît de vane fuseseră toate suferinţele mele! De-aş putea doar să disociez acest oribil aliaj de păcat şi durere, de-as putea, doar pentru un scurt răstimp, chiar şi pentru o clipă, să trăiesc suferinţa pură, fără povara resentimentului şi a autodegradării la care mă osîndisem în chip deliberat, atunci ar fi loc şi pentru un miracol. Şi, în timp ce umblam şi tot umblam prin Londra, mai reflectam la ireversibilitatea celor întimplate. Revedeam faţa lui Anne, aşa cum o văzusem în acea seară în maşină, neglorificată, neaureolată de nimbul a ceea ce păruse a fi cîndva eroismul nostru, ci tulburată, vinovată, speriată. Dacă nu as fi ucis-o, ar fi rămas cu Gunnar. Oare într-adevăr am ucis-o din această pricină sau totul n-a fost decît haos şi accident? Şi avea vreo importanţă dacă niciodată, probabil, nu voi fi în stare să răspund la această întrebare?

299***Miercuri***

Miercuri dimineaţa m-am trezit epuizat şi înspăimîntat. Energia exaltată se evaporase. Ce motiv avusesem să fiu atît de frenetic? Totuşi îmi rămăsese o senzaţie de hotărîre, valabilă în ambele sensuri, îmi ziceam că, în sfîrşit, aveam şi eu o menire. De cînd se petrecuse catastrofa, mă declarasem un om lipsit de orice rost. Mi-am reamintit cu moderată părere de rău de brutala şi ceea ce considerasem inspirata mea scrisoare către Tommy. Ce-mi venise s-o numesc faţă de Lady Kitty logodnica mea dintr-un soi de instinct de iritare auto-distructivă? Oare mă descotorosisem într-adevăr de micuţa Tommy cu ochi cenuşii şi picioare lungi, o extirpasem din viaţa mea? Decretasem că am nevoie de singurătate, dar chiar dacă

singurătatea avea să fie de lungă durată, misiunea pentru care era esenţială s-ar putea dovedi foarte scurtă. Oare o eră nouă, care începea astfel, cu violenţa mea faţă de Tommy, ar putea deveni un răstimp de fericire? Şi oare, în ceea ce o privea pe Tommy, eram într-adevăr acoperit de ideea *adevărului*[1]*?* Să fi fost Tommy într-adevăr o minciună care se cerea tăgăduită, un obstacol pe care, în noua mea menire, avea datoria să-I ocolesc? în obscuritatea dimineţii, în timp ce mă îmbrăcam, toate astea nu-mi apăreau deosebit de clare.

Clar era numai faptul că *trebuia* să-i scriu lui Lady Kitty. Slavă cerului că avusesem prezenţa de spirit să-i cer permisiunea de a-i scrie. Cel

300

puţin acest lucru mi se înfăţişa, în mijlocul tuturor spaimelor, drept o operaţie umană şi consolatoare. Nu m-am pus singur la încercare cu ideea de a o mai revedea. Dar doream din tot sufletul şi, într-un fel, simţeam că merit *uşurarea* de a-i scrie şi de a mă justifica înainte de a decide ce plan de campanie să adopt în privinţa lui Gunnar. încercam un fel de stranie linişte, de parcă m-aş fi aflat în „retragere", într-o *pauză,* pauza dintre primirea instrucţiunilor lui Lady Kitty şi imprevizibila scenă a bătăliei dintre mine şi Gunnar. Zguduirea pe care o suferisem, adîncurile pe care le scormonisem în fisura ce urmase socului îmi dădeau destul de lucru în clipa de faţă. Simţeam nevoia să meditez, să poposesc un timp asupra celor întâmplate, înainte de a mă avînta spre cele ce aveau să vină. Doream foarte mult acum să reflectez şi să aştept şi, între timp, să alcătuiesc şi să scriu pe îndelete scrisoarea încuviinţată.

în această dimineaţă, metroul era şi mai aglomerat ca de obicei. Mersesem pe jos pînă în Gloucester Road, trecînd pe lîngă, de aici înainte, veneratul loc unde o întîlnisem pe Lady Kitty prima oară şi o respinsesem. Zorii, care debutaseră cu un strălucitor galben pal de primulă, întrezărit printre trunchiurile despuiate ale copacilor din parc, începuseră să se înnegureze cînd am ajuns la staţie, în metrou, striviţi corp la corp, căscam şi ne legănam, răsuflînd fiecare în faţa lipsită de expresie a celuilalt, ca nişte figuri de ceară ambalate pentru a fi expediate în iad. Ca de obicei, mă feream grijuliu de oamenii răciţi. Respiram nervos, conştient, simţind la fiecare răsuflare presiunea elastică a trupurilor calde şi nedorite ale semenilor mei pasageri. Reggie Farbottom preamărea adeseori plăcerea de a te simţi înghesuit într-o dactilografa pieptoasă. Eu aveam însă oroare

301de aşa ceva. In aceasta insipidă promiscuitate, formele şi feţele feminine nu puteau fi decît oribile. Chipurile obosite şi puternic fardate ale fetelor vîrîte în mine, mirosind a cosmetice ieftine şi exprimînd goliciunea tinereţii lipsite de bucuriile ei, nu făceau decît să proclame mizeria rasei umane, jalnicele ei limite, absoluta ei neputinţă de a sesiza realul. Sau erau cumva aceste suprafeţe serbede oglinzile propriei mele mediocrităţi? O vedeam pe Tommy, în rochia ei de casă, bîndu-şi cafeaua. In această dimineaţă s-a zis cu păpuşile de cîrpă! S-a zis cu cvartetele vesele.

Ziua era sumbră, cu un frig umed care-şi amu-şina drumul prin haine, în mîneci, de-a lungul cefei. Căldura holului, cînd am intrat pe uşă, mi-a părut bine venită. Astăzi, slavă Domnului, nu aveam întreruperi de lumină, greva părea să fi luat sfîrşit. Liftul însă era defect, ceea ce nu constituia un lucru prea neobişnuit. Am început să urc scările. Hotărîsem că cea mai bună metodă de a mă despovăra de obsedantele mele anxietăţi era să-mi petrec dimineaţa redactînd încuviinţata scrisoare către Lady Kitty. în urma extraordinarei noastre întîlniri lîngă statuia băiatului sinistru, rămăseseră atîtea lucruri doar presupuse, subînţelese, neexprimate. Oare izbutise într-adevăr să mă *înţeleagă l* Pînă ce nu mă explicam în întregime în faţa ei, pînă ce nu mă expuneam total, nu mă simţeam capabil să acţionez. Şi cîtn consolare în acest lucru! Dincolo de el, nu exista nimic decît spaimă şi hazard.

Cînd am ajuns la capătul primului etaj, aproape că m-am izbit de Gunnar, care dădea să coboare. Intr-o clipă am sesizat cum s-a ferit în lături cînd m-a recunoscut, cum a dat înapoi, cum m-a ocolit. Privirile ni s-au întîlnit cu o bruscă ferocitate. Era ca o violentă ciocnire de arme. A continuat să coboare.

302

Ideea „pauzei" fusese anulată. Am rămas locului, în plin şoc şi în perfectă nehotărîre. Apoi m-a inundat un val de tărie, prea dură pentru a putea fi numită speranţă, şi totuşi colorată de aceasta, semănînd mai curînd a teroare imperativă. Am încleştat balustrada scării, m-am răsucit pe călcîie şi am rostit: „Gunnar".

N-am spus numele cu voce tare, ci încet dar distinct, asemenea cuiva care se adresează unei fantome sau vorbeşte la întîmplare, dar pasionat, unui mort.

Eram singuri pe scară, eu sus, el la jumătate de drum în jos. Impulsul „feririi" de mine îi grăbise pasul, şi mă aşteptam ca într-o clipă să fie jos. Dar l-am văzut ezitînd, oprindu-se şi răsucindu-se încet. Ne-am uitat unul la celălalt.

Gunnar se încrunta într-un fel care nu putea exprima decît enervare. Apoi începu să urce îndărăt scările, cu încetineală. Am aşteptat încordat pînă s-a apropiat de mine. M-am lipit de perete. A trecut pe lîngă mine fără să-mi arunce vreo privire, şi a luat-o de-a lungul coridorului, spre biroul lui. Am încercat un moment de groază, pînă mi-am dat seama clar că însemna o invitaţie să-l urmez.

A intrat în birou lăsînd uşa deschisă. Păşind tiptil, de parcă urmăream o pradă, am venit după el pe coridor şi am pătruns în birou, închizînd uşa după mine.

La acest nivel, încăperile aveau ferestre duble, astfel încît zgomotul circulaţiei din Whitehall era redus la un simplu zumzet, doar ceva mai audibil decît însăşi tăcerea. O ploaie uşoară, care ciocănea cu vlăguită insistenţă în geam, era singurul sunet care se auzea ceva mai tare, mai aproape, încăperea pătrată, spaţioasă şi elegantă, era cufundată în întuneric, cu excepţia unei lămpi cu abajur verde care ardea pe birou, aruncînd o pată de

303lumină asupra unor hîrtii. Gurmar şedea în fotoliu *şi* aştepta. *Aşteptarea* lui era la fel de perceptibilă pentru mine ca şi răpăiala ploii în geam, ca şi biroul imens, ca şi silueta lui gheboşatâ în fotoliu. Şi era înspăimîntătoarc. M-am apropiat de birou şi m-am oprit în faţa lui. Aş fi vrut să-mi vadă faţa, dar singurele moduri în care as fî putut realiza acest lucru ar fi fost sau să mă aşez, sau să îngenunchez, sau să mişc lampa. Am rostit din nou: „Gunnar",

De astă dată numele lui a avut alt răsunet, nu a mai fost strigat la întîmplare, în gol, ci sub imperiul unei nevoi imediate şi, totodată, cu un fel de uimire, ca atunci cînd întîlneşti pe neaşteptate un prieten într-un loc foarte îndepărtat. Dar a fost rostit tot ca o chemare ce nu cutează să fie o somare.

Gunnar schiţă o mişcare foarte slabă pe care am interpretat-o ca un ordin de a mă aşeza. Mi-am tras un scaun de cealaltă parte a biroului şi m-am aşezat. Am mişcat şi lampa, astfel încît să ne lumineze chipurile. I-am aruncat o privire lui Gunnar, şi i-am văzut faţa pe jumătate iluminată, încruntată, feroce.

în clipa aceea, cineva bătu la uşă şi, fără să mai aştepte răspunsul, intră. Intorcîndu-mi ochii orbiţi de lumină, l-am recunoscut după ţinută, în semiobscuritate, pe Clifford Larr.

M-am ridicat. Clifford rămăsese împietrit, cu mîna pe minerul uşii. Gunnar nu se clintise. O frin-tură de secundă am reflectat. Pe urmă am făcut unicul lucru care părea posibil. M-am îndreptat spre uşă, trecînd pe lîngă Clifford care s-a dat în lături, şi am ieşit în coridor, trăgînd uşa după mine.

Coridorul grandios, puternic iluminat, era pustiu. Părea unul din culoarele acelea uesfirşite, văzute în vis, iar eu o minusculă siluetă ameninţată,

304

în mişcare. Am ajuns la scări, am şovăit, apoi am început să cobor încet, ţinîndu-mă strîns de balustradă, picioarele, mele păşind cu greutate. Am ajuns în hol, l-am traversat şi am ieşit în stradă. Cădea o ploaie subţire, ploaia care răpăise discret, în fereastra lui Gunnar în acele imens de lungi clipe cît mă aflasem în biroul lui şi ceva se întîmplase. Ce anume se întîmplase încă nu ştiam sigur, dar în timp ce mergeam înainte, începeam să descifrez acel ceva în omenire, să-l văd sub chipul maşinilor şi autobuzelor care treceau. Am străbătut curtea

Casei Gărzilor şi am început să mă îndrept spre parc, traversînd vastul teren de paradă, pustiu şi bătut de ploaie. Am ajuns la monumentul bătăliilor. *Mons. Retragerea din Mons. Landrecies. Marne. 1914. Aisne 1914. Ypres 1914. Langemarck 1914. Givenchy 1914.* Am intrat în parcul St. James şi am luat-o pe dreapta lacului, spre pod. Am urcat pe pod şi m-am oprit în mijlocul lui. Turnurile îndepărtate din Whitehall erau invizibile în ploaia sumbră, dar dincolo de întinderea plumburie a apei întemniţate între maluri puteam desluşi Ministerul de Externe cu şirul lui de lumini. Mi-am scos şapca şi am lăsat ploaia şă-mi atingă uşor faţa, fruntea, pleoapele. Am privit în jos, spre suprafaţa mai apropiată a lacului, care în vecinătatea podului lua reflexe de un verde metalic, şi am văzut cîteva raţe înfoiate, negre şi albe, muindu-şi capetele cu ochi lucioşi în apa vălurită, scufundîndu-se brusc şi apoi săltînd din nou la suprafaţă, frumos lunecoase, perfecte, nou-fabricate de ingenioasa natură, bucurîndu-se de ploaie, bucurîndu-se că există. Am urmărit raţele, văzîndu-le cu o claritate ce părea un nou mod de percepţie, de parcă o cataractă fusese îndepărtată de pe globii ochilor mei. Am respirat încet şi adînc şi am continuat să privesc raţele.

305— Helo, ştiam ca te găsesc aici. Lingă mine *se* afla • Clifford Larr. Sosirea lui mă irită îngrozitor.

-—Portarul mi-a spus că ai ieşit din clădire, într-un soi de transă. N-am răspuns nimic.

— Trebuie sa-ţi mărturisesc că sînt devorat de curiozitate. Haide, revmo-ţi în fire, ieşi din transă. Explică-mi sensul acelei absolut fascinante scene pe care tocmai am întrerupt-o.

— Gunnar... ţi-a spus... ceva?

— Fireşte că nu. A început pe dată să discute probleme profesionale, cu perfectă stăpînire de sine. Dar aş fi vrut să-i simt pulsul. Lasă-mă să ţi-l iau pe al tău.

Am scuturat mîna lui Clifford de pe braţul meu şi am pornit să cobor de pe pod. Clifford mergea lîngă mine, hlizindu-se cu rîsul lui nervos şi enervant.

— Asta a fost scena marii împăcări ?

Clifford zîmbea, dar venise fără umbrelă şi era limpede că regreta această omisiune şi se temea că i se udă frumoasa pălărie de fetru moale. Şi-o scoase de pe cap, o clipă îi acordă întreaga lui atenţie, încetă să zîmbească, o scutură de stropi, şi-o aşeză la loc pe creştet şi începu din nou să rîn-jească. Eu eram cu capul descoperit, îmi ţineam şapca în mînă, iar părul ud mi se lipea de faţă şi de ceafă.

— Nu.

Nu, nu fusese scena marii împăcări. Fusese ceva misterios, ambiguu, menit să ducă la speranţă sau la spaimă, nu ştiam. Dar, într-un fel, fusese o formidabilă comunicare, momentul în care trăsnetul a spintecat stînca, cutremurul a răscolit măruntaiele rocilor, iar munţii au fost despicaţi în două. Nimic din toate acestea nu-i puteam explica

306

lui Clifford. Am făcut un gest prin care-i dădeam a înţelege să mă lase in pace, şi m-am aşezat pe un scaun ud leoarcă de pe malul lacului. Parcul spălat de ploaie părea pustiu, cu excepţia celor două siluete ale noastre.

Cîteva raţe sălbatice, scînteietoare, se apro-piară şi ne priviră cu ochi de mărgele.

Clifford îşi usca scaunul cu batista, apoi se aşeză lîngă mine.

— Atunci ce-a fost? Trebuie să-mi povesteşti. Ceva s-a întîmplat, trebuie să se fi întîmplat. Mor de curiozitate.

— Intre Gunnar şi mine nu s-a întîmplat nimic. Execut ceea ce mi-a cerut ea să fac,

— *Ea?*

— Lady Kitty.

— Dumnezeule mare!... Clifford, holbîndu-se la mine, scoase cîteva fluierături. Aşadar ai vorbit cu ea?

— Am întîlnit-o o singură dată, la solicitarea ei. Mi-a cerut să-l văd pe Gunnar. Asta-i tot.

— Asta-i tot! Şi de ce? Mă rog... bănuiesc că pentru a calma nervii tuturor celor interesaţi. Dar aşa va fi? E posibil oare? Mă rog, orice e posibil. Dar ce tupeu, la ea mă refer. Vai de mine, dacă stai să te gîndeşti, e curată neruşinare!

— Oricum, as fi vrut să stau de vorbă cu el, am spus, numai că fără ea n-as fi îndrăznit. Gunnar nu ştie de intervenţia ei.

Detestam tonul şi limbajul lui Clifford. Aş fi vrut să plece şi să mă lase singur cu marile mele gînduri. De asemenea, simţeam, în chip neplăcut, că n-ar fi trebuit să-i pomenesc de Lady Kitty. Dar voiam să-i zădărnicesc ironia, să-i întîmpin persiflarea cu simplitatea directă a adevărului.

— Ce sarlatancă!

307— Ai cunoscut-o ?

— Da, am intîlnit-o de două ori, la recepţii.

— Şi ce impresie ţi-a făcut?

— O cochetă insinuantă. Nu vreau să spun că se pretează la lucruri nepermise. Sînt convins că e întruchiparea regulilor de bună-cuviinţă, în sensul cel mai strict, în fond, e destul de deşteaptă CH să ştie de care parte se află interesele ei. Dar face parte dintre femeile acelea care nu se pot împiedica să-şi fluture genele în faţa oricărui biped în pantaloni, o frivolă care ţi se bagă în suflet. A flirtat cu primul-ministru. Bănuiesc c-a flirtat şi cu tine.

— Nu.

Cum aş fi putut să-i descriu blîndeţea sobră, serioasă, miloasă a purtării ei faţă de mine? N-aveam intenţia nici măcar să încerc.

— Mă rog, văd că ţi-a dobîndit loialitatea. Şi deci, supus ordinelor ei, te-ai dus să-l vezi pe prietenul nostru Gunnar. Şi ce s-a întîmplat?

— Nimic. Tocmai intrasem la el. Ai venit prea devreme.

— Vai, vai! Ce rău îmi pare... am întrerupt mişcătoarea scenă? Ce ţi-a spus?

— Ţi-am zis doar că nimic.

— O să vă împăcaţi, prevăd totul, O să fie foarte impresionant şi foarte edificator. El o să te ierte. O să plîngeţi unul pe umărul celuilalt şi o să deveniţi prieteni duioşi pe vecie. O să cinezi în fiecare miercuri la Cheyne Walk şi o să iei dejunul cu Gunnar în fiecare vineri la clubul lui. Or să te arate prietenilor lor ca pe monstrul pocăit -pentru că întreaga poveste va fi făcut ocolul societăţii - o să aibă Lady Kitty grijă de aşa ceva.

— Pleacă, te rog, am spus.

— Ai să legi o minunată prietenie cu Gunnar, el o să strălucească în mărinimie, iar tu vei avea

308

plăcerea de a te şti iertat, şi ai să surîzi cu surîsul înjosirii şi amîndoi o să vă bucuraţi ca nebunii. Ce legătură şi ce robie! O să te cumpere, de fapt Lady Kitty te-a şi cumpărat pentru el. Probabil ca a rămas surprinsă cînd a văzut cît de ieftin eşti. Ia spune, eşti furios pe mine?

— Clifford, fii bun şi pleacă de aici. Şi, pentru numele lui Dumnezeu, nu repeta nimănui un cuvînt din cele ce ţi-am povestit.

— Nu-ţi face griji. De altfel, n-am să mai bîn-tui multă vreme pe aici.

— Ce vrei să spui?

— O să mor.

— Ah, asta-i! Atunci întinde-o şi înghite pilulele alea de dormit. Dar lasă-mă în pace, vrei?

Clifford se ridică şi se pierdu în umbră. L-am dat uitării. Raţele înfoiate se întorseseră. Arătau mai minunate ca oricînd.

Era miercuri seara. Petrecusem mai mult timp ca de obicei la barul din staţia Liverpool Street şi eram destul de beat. Urcasem în lift cu domnul Pellow, care s-a apucat să-mi istorisească o poveste lungă despre cum îşi găsise altă slujbă în învăţă-mînt, dar nu mărturisise

faptul că fusese suspendat din prima şcoală şi cum toată tărăşenia fusese dată în vileag, şi ce spusese directorul, şi ce spusese profesorul de istorie, şi ce necăjiţi au fost elevii cînd au auzit că pleacă, deşi nu predase acolo decît trei zile. Povestea s-a lungit şi am intrat la el în apartament ca să-i aud sfîrşitul, şi i-am băut whisky-ul, şi l-am compătimit, gîn-dindu-mâ tot timpul la Gunnar şi la ce-ar mai trebui sau n-ar mai trebui să fac. Cumplitele mele anxietăţi chinuitoare îmi reveniseră.

Cînd am intrat în apartamentul meu, mi-am dat seama imediat că se găseşte o femeie înăuntru.

309Se auzeau *zgomote* din camera lui Christopher, zgomotul de neconfundat al tusei unei femei. O clipă, m-am întrebat, cuprins de un spasm, dacă cumva e Lady Kitty. Imposibil. Biscuit? Mai curind Tommy. Dădeam să mă strecor îndărăt pe uşă. cînd Laura Impiatt erupse în hol şi mă apuca de braţ.

— Nu, n-ai să pleci! Laşule! Nu-i de *mirare* că te apasă conştiinţa. *Te aştept* de-un veac. Christopher a fost *atit de drăguţ l* Mi-a *cintat,*

— Las' să-ţi cînte mai departe, am spus. M-am îndreptat spre bucătărie, azvîrlindu-mi

din mers paltonul ud. Laura, cloncânind, îl culese de pe jos, îl atîrnă într-un cui, şi veni după mine. Christopher, într-un halat lung indian, cu mărgele de lemn, un zîmbet îndepărtat, şi părul lung şi blond periat cu grijă, începu să schiţeze un dans ritmat, în hol, întinzîndu-şi braţele şi fredonînd. în bucătărie, urmărit de privirile Laurei, am aprins plita electrică, am scos din dulap o conservă de fasole şi o conservă de roşii, le-am deschis pe amînrînuă şi le-am turnat într-o cratiţă pe care am aşezat-o la încălzit, am extras o felie dintr-un pachet de pîine gata tăiată, şi am pus-o la prăjit, am scos untul din frigider şi am început să pun masa pentru o singură persoană.

— Nu-ţi ofer fasole, Laura, ştiu că dispreţuieşti asemenea mîncăruri.

— Hilary, mă fascinezi.

— Da? Bine.

Am amestecat fasolea, am întors felia de pîine pe prăjitor.

Afară, Christopher cînta sau mai curind for-năia în maniera neglijentă, semiinteligibilă, sub-americană a cîntăreţilor pop :

„JFii pasărea mea, pasăre de apă, dragă, dragă, dragă!".

Era una din zilele de strălucitoare tinereţe ale Laurei. Ochii scînteietori îi erau voalaţi şi îmbătaţi,

310

buzele umede gata sa se încaiere, de parcă se pregătea să sară pe o estradă şi să pledeze o cauză. Purta o rochie de catifea neagră, bine croită, şi îşi legase părul la ceafă cu o panglică de catifea neagră, lăsîndu-l să-i joace pe spate ca o coadă de ponei, închise uşa bucătăriei şi se aşează.

— Cinez acasă si, oricum, e mult prea devreme pentru cină. Numai proletarii şi Hilarii iau masa la această oră.

— Hilary e un proletar, slavă Domnului. Cine-ţi vine la masă?

— Familia Templar-Spence şi unul din ştabii

lui Freddie.

„Cum să ne despărţim, iubito, cum poţi pleca, să nu ne părăsim, iubito, nu mă lăsa, şi-ţi spun aşa, pasăre de apă..."

Mi-am întins unt pe felia de pîine prăjită şi am turnat pe deasupra fasolea cu roşii. Detest să mănînc de faţă cu un martor, dar eram leşinat de foame, deoarece la prînz fusesem prea agitat ca să mai pot lua ceva în gură. Am scos cu lingura nişte muştar din borcan, mi-am mai uns o felie de pîine cu unt şi m-am aşezat să-mi devorez festinul. Laura m-a urmărit în tăcere pînă am terminat. N-a durat mai mult de un minut.

— Ce le serveşti la dineul tău?

— Somon afumat. Crochete cu carne. Sufleu cu
chitre.

— Şi de ce nu eşti acasă la bucătărie?

— Totul e pregătit în afară de sufleu, pe care-l fac în ultimul minut. Am fost la un cocteil. Erau şi soţii Jopling acolo.

— Se pare că-şi petrec tot timpul la cocteiluri.

— Sînt oameni cu totul deosebiţi, da, deosebiţi, amîndoi mi-s tare dragi.

— Ce drăguţ!

„Cînd pasărea de apă a plecat în zbor, zbor, zbor, am rămas cu-al meu dor, dor, dor."

311— Tu ai cunoscut-o? întrebă Laura.

— Nu.

— E minunată. Dar ascultă-raă, Hilary, am venit aici din partea lui Tommy.

— A lui Tommy?

‚fasăre micuţă, pasăre de apă, mor, mor, mor."

— Da, i-am telefonat şi a început să plîngă şi să plîngă, şi mi-a povestit *totul,* şi i-am promis să vin să stau de vorbă cu tine.

— Ce frumos din partea ta.

— Hilary, cred c-ar trebui să te mai gîndcşti.

— Ca pasărea de apă.

— S-ar putea ca Tommy să nu fie femeia visurilor tale, dar te iubeşte mult şi ţi-ar prinde bine să te însori.

— Zise ea.

— Dacă nu bagi de seamă, ai să îmbătrîneşti şi-ai să te acreşti, aşa cum se întîmplă cu holteii,

— Am şi îmbătrînit şi m-am şi acrit. Laura, te rog, lasă-mă să-mi aranjez singur viaţa, vrei? Sînt un adult matur, ştii.

— Apropo, asta înseamnă că nenoroceşti pan-tomima.

— Dă-o naibii de pantomimă!

— De fapt, niciodată n-am reuşit să mi te închipui căsătorit cu Tommy.

— Grozav ambasador mai eşti!

JVu-i uşor să afli iubirea adevărată, poţi căuta oricît fără s-o găseşti vreodată."

— Poate că tu eşti într-adevăr un burlac înnăscut.

— Nu crezi c-ar fi timpul să te duci acasă să scoţi tacîmurile de peste ?

— Sînt scoase. Hilary... ştii, sînt momente în viaţă cînd simţi deodată că s-a produs o schimbare şi cineva pe care l-ai cunoscut dintotdeauna îţi devine brusc mult mai apropiat.

312

— Laura, eşti beată.

Jubirea noastră a fost nebună, a fost un supliciu, iar tu o numeşti capriciu."

— Hilary, ştiu că tu gîndeşti despre mine că duc o viaţă mondena găunoasă, da, aşa gîndesti. Dar adevărul e că, deşi am o sumedenie de dragi cunoştinţe, prieteni adevăraţi nu am şi *simt nevoia* de prieteni. Noi doi ne cunoaştem bine, dar niciodată nu am stat cu adevărat *de vorbă,* niciodată n-am încercat si, pe măsură ce îmbătrîneşti, acest lucru devine foarte important...

Mina Laurei se întinse peste masă şi încleşta mîna mea. M-am uitat la degetele dolofane, roşii, ridate, marcate de vîrstă, la verigheta îngropată în carne. Mi-am ridicat apoi privirea spre faţa rumenă şi animată a Laurei, spre ochii ei căprui, distanţaţi, hipnotizanţi.

— Hilary, ascultă. Am nevoie de un prieten. Am nevoie de ajutor. Am nevoie de *tine.* De tine ca prietenul meu drag, tainic şi apropiat. Trebuie să am unul. Nu te speria. Vreau să te întreb ceva. Trebuie *neapărat* să-ţi spun ceva, numai că nu-ţi pot spune acum...

Aşteaptă, pasăre de apă, da da da. Haide, pasăre micuţă, nu mă lăsa — sa — sa!"

— Taci odată din gură, Christopher, pentru numele lui Dumnezeu, încetează cu mieunatul ăsta afurisit!

— Scuză-mă, Hilary...

— Laura, eu...

Se auzi soneria de la uşa de intrare. Cu un suspin de uşurare, mi-ani retras mîna din încleştarea fermă şi caldă a Laurei şi m-am ridicat. Christopher dansase deja pînă la uşă şi o deschisese în faţa lui Jimbo, care intră cu un buchet mare de crizanteme albe. Jimbo era fără pălărie şi muiat pînă la piele. Nu auzisem ploaia. Acum o auzeam.

313— Laura... paltonul tău... plouă cu găleata... ai nevoie de o umbrelă... uite. ia-o pe a mea.

— Mulţumesc. Venise după mine în hol şi acum mă lăsa să-i ţin paltonul. Poţi să-ţi iei mîine umbrela înapoi.

— Mîine ?

— E joi. Ziua cînd ne vizitezi. Ce, ai uitat? Bună seara, Jimbo. Bună seara, Chri.stopher, mai vin eu pentru cîntece. Hilary, vrei să mă conduci puţin ?

Am ieşit împreună cu ea, închizînd uşa, şi am condus-o la lift. Laura purta un demi voluminos din păr de cămilă. Mînecile, umede şi aburinde, se înfăşurară deodată în jurul gîtului meu. Laura îmi suspină în gură şi mă sărută pe buze. Apoi mă îmbrînci şi, întorcîndu-mi spatele, chemă liftul. M-am reîntors în casă.

Christopher şi Jimbo, îngenuncheaţi în hol, aranjau crizantemele într-o vază mare. Christopher se uită în sus la mine cu o expresie întrebătoare, plină de interes. Am intrat în camera mea, am închis uşa, am stins lumina şi m-am întina pe pat. Nu scrisesem misiva către Lady Kitty. Intîlni-rea cu Gunnar o îndepărtase, pentru moment, din mintea mea. Nu-mi puteam da seama dacă următoarea mişcare trebuia să pornească de la mine sau de la el. Dar poate că nu va fi nici o mişcare, poate că asta fusese tot. Poate că se făcuse tot ce trebuia să se facă, se finalizase, se sâvîrşise în acea scurtă scenă în care el aşteptase, uitîndu-se la mine, iar eu îi rostisem numele. Asta să fi fost împăcarea, o întîlnire de priviri, rostirea unui nume ? Oare mai multă vorbărie n-ar strica efectul acestui lucru împlinit? Sentimentul de uşurare, bucuria vizionară pe care o resimţisem în această dimineaţă cu raţele din parcul St. James, îmi păruse chezăşia faptului că se întîmplase ceva

314

bun. Mai tîrziu însă, optimismul meu începuse să mi se pară absurd, iar scena care-l generase îmi apărea ambiguă şi anemică. Gunnar nu făcuse decît să mă privească ţintă. Poate că mă chemase în biroul lui cu o intenţie răuvoitoare. Omul ăsta mocnise în el ani şi ani de zile răzbunarea! Nu ştiam ce-ar fi fost în stare să facă. Poate că n-ar fi făcut nimic.

Şi apoi, asemenea lunii care se înalţă, se ivi imaginea lui Lady Kitty. La urma urmei, toate astea erau lucrătura ei, spectacolul ei. Nu pentru profitul meu fusesem pus în mişcare. Eu, satisfacţiile mele, uşurările mele, dezlegările mele de păcate nu aveau absolut nici o importanţă în acest joc. Importantă era starea de spirit a lui Gunnar, „tămăduirea" lui, şi asupra acestora *ea* trebuia să se pronunţe. Acest punct de vedere, destul de evident în clipa cînd mi-a încolţit, îmi inspira o nouă îngrijorare, dar şi un soi de calm interimar, precum şi intenţia reînnoită de a-i scrie. Dar nu încă. Acum trebuie să mă repauzez, mi-am spus, măcar o zi sau două. Am făcut destul pentru moment. Şi dacă Gunnar se hotărăşte să-mi dea vreun semn, atunci va trebui să i-l întîmpin. Dacă nu, va trebui să aştept instrucţiuni de la Lady Kitty si, între timp, să-i scriu şi să-i povestesc numeroasele, numeroasele lucruri pe care ştiam că am a i le spune. Aveam o senzaţie pe care, în mod deliberat, o lăsam să plutească în vag, senzaţia unei ameliorări, a unei noi forţe de a defini şi înfrunta grozăvii care zăcuseră de atîta amar de vreme îngropate în mintea mea, fără să cutez să le răscolesc. Da, perspectiva unei pauze era reconfortantă, ca şi sentimentul că din nou mă lăsam în voia hotărîrilor lui Lady Kitty.

La Laura nu mă gîndeam. M-am gîndit la Tommy, dar ca la o problemă de interes istoric,

315separată de mine prin eoni de timp, prin matriţele teoriei şi cercetărilor. „Nu-i uşor să afli iubirea adevărată, poţi căuta oricît fără s-o găseşti vreodată." Posibil, dar acum eram închinat unor ţeluri mai înalte. Poate că, pentru mine, iubirea a fost întotdeauna un *ignis f'atuus*[1]. Mă simţeam neputincios şi sleit. M-am vîrît sub pătură fără să mă mai dezbrac. Continua să plouă. Am adormit şi am visat că Tommy, sau poate altă femeie, sub chipul unei păsări de apă, cu ochi frumoşi, se zbătea se zbătea se zbătea la fereastră, încercînd să pătrundă înăuntru.

1. Flacără lipsita de strălucire (lat.; (n.tr.). 316

Joi

Joi seara nu am mai trecut pe acasă, pentru a-mi schimba hainele, ca de obicei, ci am rămas în barul din Sloane Square pînă a sosit timpul să mă duc în Queen's Gate Terrace. Acum începusem să mă gîndesc la Laura Impiatt şi la lucrul acela pe care voia „neapărat" să mi-l spună. Să fi vrut să-mi declare că se îndrăgostise de mine? Altădată, asemenea idee m-ar fi amuzat, ba chiar m-ar fi mişcat, convins fiind că n-ar fi putut avea nici o consecinţă dramatică. Laura era întotdeauna pornită pe fapte măreţe. Acum însă, o asemenea complicaţie suplimentară n-ar fi fost deloc bine venită. Era un moment în care trebuia să mă feresc de femei. Şi mi-am adus aminte cu o strîn-gere de inimă de oribila impresie pe care trebuie să i-o fi făcut lui Lady Kitty cearta dintre mine şi Tommy, surprinsă pe scările ministerului. Ce-ar gîndi Lady Kitty despre mine dacă ar avea măcar o umbră de bănuială că flirtez cu soţia lui Freddie? îmi venea rău numai la asemenea gînd. Era extrem de important ca Lady Kitty să vadă în mine, cel puţin în ce priveşte prezentul, un om curat, îmi mai dădeam seama că, uzînd de mult tact, trebuia s-o fac să afle că rupsesem legătura cu Tommy. Ce idioţenie din partea mea să-i spun că Tommy mi-era logodnică. Nici măcar nu era adevărat.

Mai tîrziu, tot reflectînd la Laura, mi s-a năzărit încă o posibilitate. Dacă descoperise cumva Laura ceva în legătură cu trecutul meu, cu

317întreaga întîmplare ? Nu prea părea plauzibil, cel puţin din remarcele ei, totuşi se putea să fi aflat unele lucruri. Spusese că vrea să mă întrebe ceva. In orice caz, mai devreme sau mai tîrziu, o fiinţă atît de devorată de curiozitate avea să miroasă că exista ceva putred în legătură cu mine şi familia Jopling. Deci o raţiune în plus de a mă ţine cit mai departe de La ura. Şi totuşi doream s-o văd ca să aflu ce voia să mă întrebe şi ce trebuia neapărat să-mi spună.

La birou avusesem o zi curioasă. Vremea continua să fie rece, cîinoasă; se lăsase puţină ceaţă, căzuse o ploaie fină, care încă se cernea. Am stat nemişcat la masa de lucru, văzîndu-mi de treburi, întrebîndu-mă, ori de cîte ori apărea curierul, dacă nu cumva îmi aduce vreo notă pe care să văd scrisul acela mărunt, în care mi se ceruse ultima oară: *„Te rog, las-o în pace pe Anne. Te rog".* Dar nu mi s-a înmînat nici o notă. Contrar obiceiului meu, am luat prînzul la cantina ministerului. Pe scări l-am întîlnit pe Clifford Larr, care m-a ignorat mai ostentativ ca oricînd. Tommy m-a sunat de trei ori, şi de fiecare dată i-am trîntit receptorul în furcă.

Acum, ud şi dîrdîind de frig, mă apropiam de uşa familiei Impiatt. Laura îmi umflase cu o seară înainte umbrela, aşa că eram muiat din cap pînă-n picioare. Muncit de gînduri, străbătusem pe jos tot drumul din Sloane Square, fără să-mi dau seama, decît cînd a fost prea tîrziu, că ploaia se înteţise într-un adevărat potop. Şapca devenise un burete îmbibat pe capul meu, paltonul îmi atîrna greu de atîta apă, şi o umezeală pătrunzătoare, lipicioasă şi rău prevestitoare mi se răspîn-dise pe umeri şi pe spate. Aşteptam cu nerăbdare focul vesel din salonul casei Impiatt şi o stacană mare de gin.

318

Freddie îmi deschise uşa şi mă întîmpină minunîndu-se pe drept cuvînt de înfăţişarea mea de naufragiat. Era cît pe-aci să fac o remarcă hazlie în legătură cu nevastă-sa care-mi

sfeterisise umbrela, cînd mi-a trăsnit prin minte că poate Freddie nu era încunostiinţat de toate vizitele pe care mi le făcea Laura. Gîndul mi-era neplăcut. Mi-am zărit umbrela în suportul din hol, şi mi-am spus că o s-o iau binişor de-acolo la plecare. Discutam cu Freddie, care-mi atîrna paltonul ud leoarcă pe un umeraş, cînd am auzit din salon o tunătoare voce bărbătească, urmată de un glas de femeie şi, cu o paralizantă crispare de groază, mi-am dat seama că ceilalţi oaspeţi erau Gunnar şi Lady Kitty.

M-am aşezat pe un scaun în hol, ca să-mi recapăt răsuflarea, pretinzînd că-mi storc manşetele pantalonilor. Primul meu gînd a fost să plec imediat, sub un pretext oarecare. Dar nimic n-ar fi fost mai bine calculat pentru a orienta via curiozitate a Laurei pe urma cea bună. Ştia Gunnar că vin şi eu? Cum trebuia să-l salut? Cum se vor comporta ei ? Va fi posibilă disimularea? Pe urmă, cu un şoc care m-a cutremurat, mi-am adus aminte, exact la timp, că se presupunea că nu o mai văzusem niciodată pe Lady Kitty.

— Intră, spuse Freddie. Vino să te coci la foc.

M-am ridicat încet şi l-am urmat în salonul puternic iluminat, conştient că arăt ca un şobolan înecat, şi nu numai că nu-mi schimbasem hainele, dar şi dormisem noaptea trecută în ele.

Primul lucru pe care l-am văzut a fost faţa Laurei, strălucind, după cum mi s-a părut, de o complice cunoaştere.

Laura era toată păr revărsat şi rochie revărsată. Purta un veşmînt asemănător celui în care-mi apăruse Christopher cu o seară înainte, şi o puzderie

319de podoabe zornăitoare, făcute parcă din oţel polisat. Cînd se apropie de mine cu braţele întinse, am văzut peste umărul ei feţele brusc împietrite ale celorlalţi doi oaspeţi. Era evident că Laura plănuise o surpriză pentru toţi cei interesaţi.

— Hilary! Ce plăcere! Mă sărută pe obraz cu ostentativă posesivitate. După cîte ştiu, tu şi domnul Jopling sînteţi vechi prieteni. L-aţi cunoscut pe Hilary Burde?

întrebarea din urmă îi era adresată lui Lady Kitty, care făcu un gest vag şi scutură din cap.

— Hilary Burde. Lady Kitty Jopling. Bănuiesc că voi doi v-aţi întîlnit la birou?

Această întrebare - altă încuietoare - îi era adresată lui Gunnar.

— Ne-am salutat doar în treacăt, am răspuns eu. E mult de cînd nu ne-am văzut.

Am rostit aceste cuvinte adecvate absolut pe nejpndite.

îmi simţeam faţa încinsă, luînd foc. Intrînd în salon, am găsit timp să sper că Gunnar n-o să observe tulburarea soţiei sale. Dar nu exista pricină de îngrijorare. Lady Kitty îşi şi revenise, poate puţin prea repede dacă ar fi fost să-ţi spui că fusese confruntată pe neaşteptate cu faimosul duşman al soţului ei. Reacţia ei ar fi trebuit *să* fie inversă, întîi o amabilă indiferenţă, pe urmă uluire. Oricum, agitaţia lui Gunnar era destul de puternică pentru a exclude orice posibilitate de a observa comportamentul soţiei sale.

Constituţia robustă a lui Gunnar lunecase spre
îngrăşare, dar statura lui încă îi domina pe toţi,
atingînd peste un metru optzeci şi cinci, uşoara
gîrbovire a umerilor făcîndu-l să pară cam de
înălţimea mea. Ceea ce-l deosebea însă total de
imaginea lui din trecut era buhăiala feţei, obrajii
puhavi, acoperiţi de o roşeaţă care nu era cea a
320

tinereţii, şi fruntea îngroşată şi brăzdată de cîteva riduri. Părul blond căpătase o nuanţă cenusiu-ni-sipie şi se rărise, sugerînd chelirea, deşi se mai găsea încă în destulă cantitate, iar ochii albaştri pestriţi, între pleoapele obosite şi pătate, rămăseseră limpezi şi luminoşi, evocîndu-l pe atletul iscusit şi atrăgător pe care-l iubise Anne. Era straniu cum în acea clipă ţîşnise între noi numele ei, ca o fulgerare, ca o manifestare fizică. Răsunase, şi personalităţile

noastre din trecut reapăruseră ca două năluci, iar năluca ei era alături de noi. Poate numai pentru că reuşisem să văd ochii lui Gunnar. Dar mi-o evocase cu atîta intensitate pe Anne, încît aveam senzaţia că scena reală se întunecase şi că nu mai exista nimic între noi decît flacăra prezenţei ei, faţa ei radioasă, frumoasă şi tînără. Am spus „între noi" pentru că ştiam cu siguranţă că şi Gunnar se gîndea, în aceeaşi clipă, la Anne. Toate aceste închipuiri au durat doar un moment sau două, timp în care nu am privit-o pe Lady Kitty. Laura se năpusti din nou pe mine. Freddie venea din urmă, exclamînd:

— Hilary e complet muiat.

— Aşa e! strigă Laura. A umblat din nou prin ploaie, răul de el! Ia uitaţi-vă la pantalonii lui, uitaţi-vă la spatele hainei înnegrit de umezeală, Doamne, puneţi numai mîna! Şi începu să-mi pipăie spatele, de parcă-i invita şi pe ceilalţi să facă la fel. Hilary, scoate-ţi imediat haina! Freddie, dă-i o haină de-a ta. Hilary, nu te opune! Nu fi obraznic, că-ţi scoatem şi pantalonii! Aşază-te aici, cu spatele la foc. Ia uitaţi-vă, ies *aburi* din el.

Decît să mă pretez la ciondăneala jucăuşă pe care, fără îndoială, o aştepta Laura, am preferat să execut tot ce-mi cerea şi m-am aşezat pe jos, cu spatele la foc. Vesta şi cămaşa mi se lipiseră umede de umerii din care, într-adevăr, ieşeau

321aburi. Picături reci *de.* apă se prelingeau din părul striat de ploaie şi-mi lunecau pe şira spinării. Mi-am dat seama cu *groaza* că sub cei doi năs-turaşi statutari de la gît, cămaşa mea nu mai deţinea nici un nasture, in schimb avea o vizibilă ruptură, pe care oricit o îndesam în jos, nu reuşeam să o ascund în pantaloni.

Freddie ieşise din cameră. Laura se foia în jurul meu, alintîndu-mâ şi strigîndu-rnă „Hilo", un diminutiv pe care nu-l mai folosise niciodată pînă atunci şi care, chiar şi la birou era, slavă cerului, foarte rar utilizat de colegii mei. Lady Kitty se mutase mai la o parte şi se aşezase în dreapta mea, pe un scaun depărtat de foc. Purta o rochie de seară din mătase verde, bogat brodată cu alb. Nasul lung şi buzele prelungi, pline, acum puţin botoase. dădeau feţei ei o încordare de animal, acea *„scăpărare"* enervantă pe care o are chipul unei vulpi. Cunnar, aflat în faţa mea, se rezemase de nişte rafturi cu cărţi şi se uita fix nu tocmai la chipul meu, ci la mine tot, cu ochii transformaţi aproape în două dreptunghiuri albastre din cauza unei încruntări intense şi supărătoare. Laura încetă să-mi mai pipăie părul şi, exclamînd: „Trebuie să aduc un prosop", ieşi din încăpere.

Cînd ramaserăm doar in trei. clipa ele oprire a respiraţiei fu perceptibilă, aproape audibilă. Pentru a slăbi tensiunea, am început să-mi schimb poliţia, am îngenuncheat, apoi mi-am încrucişat picioarele, cercetîndu-mi manşetele pantalonilor. Simţeam dorinţa chinuitoare de a articula un sunet, eventual un geamăt uşor, din moment ce nu mă puteam gîndi la nici un cuvînt posibil. Şi aş mai fi vrut să mă întorc către Lady Kitty, a cărei privire o simţeam arzindu-nri obrazul drept, dar mi-am ţinut cu hotarîre faţa îndreptată spre Gunnar.

Gunnar continua să mă fixeze cu aceeaşi ferocitate intensă, îngrozită, care părea totuşi să nu mă vadă. Ţinea în mînă o cupă de sherry, acum aproape goală. Şi, în timp ce mă privea, aplecă paharul, râsturnînd restul de vin pe covor şi, apropiind cealaltă mină. frînse cupa în două, de la picior.

M-am ridicat în picioare. La fel făcu şi Lady Kitty. Cu o rapidă învolburare de mătăsuri verzi, veni între noi doi. Aşeză paharul ei lîrigă Gunnar, pe raftul de cărţi. Luă cu gingăşie din mîinile lui cele două jumătăţi de cupă spartă, şi se reaşeză, lăsîndu-le să cadă printre faldurile rochiei cu un gest deliberat graţios. Cînd Freddie reveni în cameră, Lady Kitty tocmai culegea bucăţile de sticlă de pe covor.

— îmi pare teribil de rău, mi-am spart paharul. Freddie o rugă să nu se necăjească şi-mi oferi

o voluminoasă haină de-a lui. Sosi şi Laura stri-gînd „A *table'",* ţipă cînd dădu cu ochii de înfăţişarea mea grotescă, şi se repezi la mine gata să-mi frece părul cu prosopul, numai că i l-am smuls la timp din mînă. La ordinul Laurei, Lady Kitty trecu pe lîrigă mine fără să-mi

arunce vreo privire, îndreptîndu-se spre hol, Laura porni după ea. Freddie îi spunea lui Gunnar:

— Joia e ziua în care ne vizitează Hilary. Şi pe vremea cînd l-aţi cunoscut dumneavoastră avea Hilary „zilele" lui ?

Gunnar care. evident, nu avea idee de ceea ce fusese întrebat, răspunse:

— A, da.

Cînd ieşi pe uşă, ochii noştri, irezistibil atraşi, se întîlniră o frintură de secundă. Faţa lui Gunnar se contractă , îşi întoarse brusc capul. Eu am ieşit ultimul din încăpere.

Cînd am intrat în hol, unde ceilalţi se opriseră discutînd, clapa deschizăturii pentru scrisori, de

323la uşa din faţă, fu brusc împinsă, şi un plic zbură înăuntru, aterizînd cu un zgomot sec pe rogojina de la intrare. Laura îl ridică de jos.

— Hilai'y, e pentru tine. Dumnezeule, e de la ea ! îmi vîrî plicul in ramă. şi mi-am văzut numele

sens în caligrafia lui Tommy.

— Nu te formaliza, dragă, citeşte-ţi scrisoarea! Sufrageria familiei Impiatt era la subsol, lîngă

bucătărie. Freddie îl şi conducea pe Gunnar în jos pe scări. Laura îi urmă, deshizîndu-i uşa lui Lady Kitty. Am desfăcut scrisoarea lui Tommy.

„Oh, iubitul meu, nu pot suporta, mor de durere. Te rog, te rog, acceptă să mă vezi. Te voi aştepta în seara asta acasă la tine.

— Trebuie să-mi iau poşeta. Am lăsat-o în salon, se auzi vocea lui Lady Kitty. Mi-am înălţat capul şi am privit drept în ochii de ardezie, strălucitori. Foşnetul mătăsos al rochiei trecu pe lîngă mine; Lady Kitty intră în salon, îşi luă poşeta şi apăru iar. Cînd trecu a doua oară pe lîngă mine, murmură :

— Biscuit va veni sîmbătă dimineaţa. Am urmat-o pe scări, spre masa de cină (supă de crevete, *boeuf Stroganoff şi crepes Suzette).*

324

Vineri

,£>timată Lady Kitty,

Nădăjduiesc că veţi considera că am procedat bine. Presupun că Gunnar v-a povestit că l-ani acostat miercuri. Intenţionam să mai aştept, dar l-am întîlnit pe scări şi, deodată, am simţit că nu pot suporta să trec pe lingă el fără un cuvînt. Am intrat în biroul lui, dar nu am avut timp să discutăm, pentru că a venit cineva. Pentru a fi mai exact, i-am rostit de două ori numele: o dată pe. scări, o dată în birou. El n-a spus nimic, îmi dau seama că nu am dreptul să pun întrebări, dar aş dori mult să ştiu cum a reacţionat la această intîlnire. In acele momente eu am simţit că se Intîmplă un lucru bun, că se duceau un soi de tratative. Acum însă, această idee îmi pare absurdă. şi nu numai din cauza incidentului cu paharul de sherry, pe care l-aţi curmat prin intervenţia dumneavoastră. Discuţiile de la masă, oribilele noastre juxtapuneri, felul în care sesizam starea de spirit a lui Gunnar fac să apară drept imposibilă o pace între noi. Nu poţi înceta brusc sd *urăşti pe cineva, oamenii nu iartă, e o imposibilitate. Nu pot să vă spun cit de. limpede mi-a apărut lucrul ăsta la acel dineu care a fost un adevărat supliciu, deşi sînt convins că domnul şi doamna Impiatt nu au observat nimic. Sînt sigur că înţelegeţi. Am simţit atunci şi simt şi acum că totul e lipsit de speranţă şi*

325326

*mă întreb dacă cel mai bun lucru pe cari' l-aş putea face nu ar fi .sa dispar. In orice caz, voi avea grijă .*vă *nu mai fiţi. niciodată stingherită de prezenţa mea ca oaspete intr-*un *salon. V-aţi dat seama, sin t. încredinţat, că nu ani avut idee de intîinirea noastră acolo. In orice caz, pentru că v-am vorbit de dispariţia mea, daţi-mi voie. să vă asigur că aceasta nu se va produce imediat, înţeleg însă că va sosi momentul cînd va trebui să dispar şi de atunci*

*încolo nu veţi mai auzi nimic despre mine. Dar, intre timp. recunosc că e de datoria mea să mă menţin pe poziţie şi să încerc tot ce-*mi .s'£a *în putinţă să fac. Dacă încercările mele U pot ajuta cîtuşi de puţin pe Gunnar, slăbind tensiunea în care trăieşte sau domolindu-i suferinţa, atunci am obligaţia să perseverez, şi o voi face. şi daţi-mi voie să adaug: doresc să fac şi vai face orice îmi veţi cere dumneavoastră. îmi îngăduiţi să vă vorbesc un moment şi despre mine! Ar fi o mare alinare. Este unicul context în care pot vorbi, şi dumneavoastră sînteţi unica persoană căreia îi pot vorbi. Am purtat grozăvia asta în mine, în tăcere şi în singurătate, atita amar de arii, şi totuşi povara nu a devenit mai uşoară. Nici nu sîrit sigur ce nume poartă povara. Mi ar fi de mare ajutor să o pot defini, dar cuvintele se dau bătute. Culpabilitate, păcat, suferinţă, căinţă, remuşcare. ? Nu căinţă, deoarece căinţa ar fi schimbat lucrurile, ori tocmai imuabilitatea lor este cea care distruge viaţa şi exclude orice bucurie. Iertaţi-mi acest exerciţiu de autocornpătimire, care poate să pară odios de deplasat. Ce pretenţii pot avea eu, ce altceva pot spera să fiu decît un simplu instrument ? şi totuşi, pe măsură ce reflectez, şi mai ales după* oroarea *iritîlnirii cu Gunnar la acel dineu, simt că e necesar, pentru ca lucrurile să aibă un sens, să mă glndesc şi la nevoile mele, trebuie să existe*

*şi acestea, acceptate ca parte a motivaţiei mele. Acceptate: dar de cine ? Nu-*i pot cere *lui Gunnar să le accepte, să înţeleagă că lucrul care s-*ar putea na-*i facă lui bine mi-*ar putea *face şi mie bine. Ar însemna să mă aştept la prea mult dacă as spera ca mila lui faţă de mine să ne tămă-duiască pe amîndoi. Intr-un fel, nici nu mă pot aştepta să ştie măcar că am suferit şi eu - că sufăr şi voi suferi. Aşadar, presupun că singura persoană căreia îi pot adresa această pledoarie poate fi sau Dumnezeu, sau dumneavoastră. Deci, dumneavoastră. Vă rog să mă iertaţi, încerc deja o infinitezimală uşurare numai prin faptul de a vă putea spune că pentru mine totul este. încă viu, de parcă s-ar fi întîmplat ieri, şi că întlm-*plarea mi-*a ruinat *viaţa pînă in ultimele ei fibre. Ar putea să pară o «laşitate» faptul că m-am lăsat pradă unei atare devastări şi că acum impun respingătoarea ei privelişte ochilor persoanei care ar fi trebuit să fie cel mai mult cruţată. Şi totuşi oamenilor li se întîmplă asemenea lucruri, vieţile se lasă astfel năruite, pîn-gărite, întunecate şi irevocabil ratate, oamenii pornesc pe căi greşite şi persistă în acestea, şi cei care săvîrsesc o singură greşeală dau cu piciorul şi în tot restul, din furie sau chiar din pică. Numai graţioasa dumneavoastră amabilitate faţă de mine faptul că m-aţi luat în consideraţie şi, aş îndrăzni să spun, faptul că aţi avut* nevoie *de mine, a creat im spaţiu care să îngăduie ca acest adevăr lugubru să fie în sfi.rsit scos la lumină. O clipă, o să cadă* lumina *şi pe o rană urîtă şi obscenă. şi pentru aceasta, orice s-ar întîmplă, vă voi purta gratitudine, iar prin aceasta, orice s-ar întîmplă, mă voi simţi ajutat, îndrăznesc să vă spun toate aceste lucruri datorită extraordinarului prilej pe care mi l-aţi oferit, pare-se cu bună ştiinţă, şi pentru că întîlnirea*

327l

noastră va fi, în mod necesar, absolut efemeră, atît de efemeră Incit aproape că nici nu va fi existat ca o întilnire între doi oameni, deşi există intr-o colosală măsură ca eveniment. *E limpede că Intre mine .şi Gunnar nu va putea avea loc niciodată o «prietenie». S-*au întimplat *atitea In mintea mea, de atunci, din acea dimineaţă cînd am discutat in parc. Cred că la început mi-am imaginat că ar fi posibilă o «relaţie» intre mine şi Gunnar. Acum ştiu ca nu e cu, putinţă. Voi face tot ce veţi dori dumneavoastră, voi face tot ce este necesar, şi apoi o să mă volatilizez. Asemenea unei comete. Acum, privind situaţia prin optica mea mai recentă şi mai clară, cred că pot face foarte puţin pentru Gunnar, deşi ceva tot se poate realiza. (Si, vai, foarte puţin poate face Gunnar pentru mine.) în mod cert, nu mă aştept ca dumneavoastră să vă amintiţi de mine cu gratitudine, în curînd voi fi plecat. Numai că în viaţa mea s-a întimplat un eveniment pe care bunătatea şi curajul dumneavoastră l-au făcut să existe. şi îmi voi aminti întotdeauna de amabilitatea dumneavoastră faţă de mine; chiar dacă nu există nimic altceva care na pot lua cu mine, voi lua imaginea acestei amabilităţi,*

care va constitui pentru mine un bun de preţ, în anii lungi ce vor să vină; şi poate că, pînă la urmă, cine ştie ?, grozăvia, cumplita durere, se vor mai îmblînzi.

Vreau să vă mai spun ceva, pentru că, în timp ce scriu toate acestea, simt că nu trebuie să vă ascund nimic. Am rupt logodna mea cu doamna Uhlrneister. De fapt, n-am fost niciodată cu adevărat logodit cu ea. S-ar putea nici să nu vă mai amintiţi de această chestiune, dar am ţinut să v-o menţionez întrucît domnul şi doamna Impiatt au făcut mult haz în timpul mesei pe tema asta. Vă rog să-rni iertaţi scrisoarea de faţă. Va fi, sînt sigur, singura scrisoare pe care vă voi scri-o

328

vreodată. Uşurarea pe care mi-a pricinuit-o această destăinuire a fost imensă, cosmică. Aţi şi reuşit să faceţi enorm pentru mine. A vă împlini voia, a vă fi de folos dumneavoastră şi lui Gunnar este unica dorinţă a unui om sortit să dispară. Acceptaţi, vă rog, gratitudinea mea, omagiul meu. Voi aştepta instrucţiunile dumneavoastră în legătură cu ceea ce urmează să fac în continuare, şi voi face tot ce-mi veţi spune. Sper din toată inima că Gunnar va accepta să mă mai vadă sau că, în orice caz, nu a decis să nu mă mai vadă. Fireşte, nu aştept nici un fel de comunicare din partea lui. Dacă socotiţi potrivit, voi încerca să mă apropii din nou de el la birou, dacă nu, îi voi scrie. Dorinţele dumneavoastră sînt ca nişte rugăciuni în lumina cărora aproape că izbutesc să mă rog şi eu.

Al dumneavoastră, cu toată sinceritatea,

Hilary Surde."

Era ora trei dimineaţa şi mă aflam într-o cameră îngheţată dintr-un mic hotel de lîngă Paddington. O stare de exaltare pusese stăpînire pe mine. Inima îmi bătea cu atîta putere, încît trebuia, din cînd în cînd, să o apăs cu ambele mîini ca s-o împiedic să erupă prin carne. Sîngele îmi fierbea, capul mi se învîrtejea. Hotărîsem, mă rog, dacă asta putea fi numită o hotărîre, să nu mă duc acasă, pentru a evita confruntarea cu Tommy. Am plecat devreme de la Impiatt şi i-am telefonat lui Crystal, din Gloucester Road, spunîndu-i să nu mă aştepte. Nu i-am explicat de ce nu pot veni, şi ea nu m-a întrebat. Glasul ei la telefon avea un ecou trist, un ecou de singurătate, deşi nu mi-a spus decît vorbe drăgăstoase. Am luat un metrou de linie circulară pînă la Paddington şi am intrat la întîrnplare într-unul din hotelurile ieftine din

329•

Sussex Gardens. Am cerut la recepţie nişte hîrtie de scris, şi apoi m-am instalat în camera mea. compunînd.

Am rescris de cîteva ori scrisoarea de mai sus, cred că de vreo cinci ori, f'ăcînd adaosuri şi mărunte schimbări de cuvinte. Am scris repede, inspiraţia nu-mi lipsea. Prima ciornă a avut o puzderie de două puncte şi punct şi virgulă, pe care le-am eliminat în ciorna numărul doi, în favoarea liniu-ţelor de pauză, pentru ca apoi, în ciornele următoare, să prefac majoritatea păunelor în virgule şi să reinstaurez în cîteva locuri cele două puncte. Am observat (nu eram propriu-zis beat, dar aveam simptome de beţie.) că în ciorna numărul unu aproape că nici nu vorbeam de Gunnar. Mă simţeam divin de obsedat, dar şi profund nelămurit de ceea ce mi se cerea să fac şi de ţelul întregii agitaţii. S-ar fi zis că nu mai exista nimeni în univers în afară de mine şi de Kitty. (De cîteva zile, îi spuneam în gîndurile mele „Kitty".) Ceva teribil se întîmplase, ieri, cu ani în urmă, înainte de începutul lumii, dar ce anume? Ceva se cerea făcut, o mare încercare, o misiune ce trebuia împlinită, dar ce ? Tot ce ştiam era că ea mi-o poruncise. Iar eu trebuia să-i împlinesc voia şi apoi să mor. Eram un om sortit, să piară, şi prin pieire să-şi înfăptuiască menirea: să slujesc şi apoi să dispar în singurătate.

încă înainte de ora unu mi-a devenit limpede că eram îndrăgostit de Kitty şi că scrisoarea mea era o scrisoare de dragoste. Presupun că mă îndrăgostisem mai de mult de ea. Niciodată nu poţi situa în timp începuturile unei iubiri. Incluzînd şi seara de azi, o întîlnisem de cinci ori: de două ori la birou, o dată în parc cînd venise cu caii, o dată în parc singură, şi acum în casa Impiatt. Presupun că nu m-am putut îndrăgosti de ea la prima vedere,

330

şi totuşi, cînd am stat de vorbă la statuia lui Peter Pan, veneraţia mea pentru ea, adoraţia mea aveau deja trecut. A-i sene a fost ca şi cum aş fi scris unui vechi prieten. „Te rog să-mi ierţi scrisoare de faţă, draga mea", scrisesem, fără să-mi dau seama, în ciorna numărul unu. „Iubita mea." Desigur că epistola mea deborda de autocompătimire, era plină de absurdităţi, chiar de fraze pompoase: „unica dorinţă a unui om sortit să dispară", şi aşa mai departe. Dar oricît de lipsite de demnitate ar fi fost, elocvenţa era necesară, autorevelarea esenţială. Scrisoarea aceasta constituia unica şansă care mi se putea oferi vreodată pentru a exprima toate aceste sentimente.

Eram oare sortit să dispar? Era aceasta singura scrisoare pe care aveam să i-o scriu lui Kitty? Asemenea întrebări priveau un viitor care, în dispoziţia mea de la ora trei dimineaţa, mi se părea inimaginabil de îndepărtat. Aveam conştiinţa profund şi fericit uşurată de faptul că mă supuneam întru totul voinţei ei. Ea avea să hotărască tot ce va urma. Deja hotărîse să o trimită pe Biscuit sîmbătă dimineaţă la mine, şi înainte de acest viitor îndepărtat al dimineţii de sîmbătă exista întreaga minunată zi de vineri, în care voi trăi în slujba ei. Şi poate că Biscuit o să-mi aducă o altă preţioasă scrisoare de la stăpîna ei. Lumina proiectată de acest gînd estompa contururile acelei perioade foarte îndepărtate cînd va fi inevitabil pentru mine să dispar.

Pe la trei şi jumătate m-am vîrît în pat, şi gîndul la Kitty aşternea o perdea de linişte peste mintea mea plină de vise. Era atît de bună cu mine, o, cît era de bună!

Dimineaţa (vineri) mi-am luat micul dejun în gara centrală Paddington, la bufetul de pe peronul

331unu. Am mîncat pîine prăjită cu marmeladă la o masă aşezată afară, pe peron, lîngă cel mai impresionant monument londonez închinat războiului, reprezentînd un soldat din primul război mondial, în echipament de tranşee, cu raniţă şi mantaua pe umeri, stînd intr-o atitudine calmă şi citind o scrisoare de acasă. Am zăbovit un timp pe peron şi am urmărit plecarea trenului de 7.30 în direcţia Exter St. David's, Plymouth şi Penzance, a trenului de 7.40 în direcţia Bath, Bristol Temple Meads şi Weston-Super-Mare, a trenului de 8 în direcţia Cheltenham Spa, Swansea şi Fishguard Harbour, şi a celui de 8.05 în direcţia Reading, Oxford şi Worcester Shrub Hill. Mă simţeam acum mai puţin exaltat şi mult mai înfricoşat: nu înfricoşat de ceva ce s-ar fi putut întîmpla pe lume, ci de propria mea stare de spirit, de brusca perspectiva a unui nou gen de suferinţă. Cum puteam *iubi* atît de mult o fiinţă pe care nu aveam s-o pot vedea sau cunoaşte mai bine, persoana care, dintre toate, era cea mai departe de mine, de care eram, în mod ineluctabil, separat? Oare ce cruntă suferinţă, încă neîncercată, încă ncrevelată, avea să implice şi acest lucru? Să fi fost pedeapsa, expierea, sfîrşitul, groapa neagră în care mi-era dat în cele din urmă să pier? Şi totuşi, chiar în acele momente, ştiam că, pentru mine însumi, n-am să pot dispărea, îmi voi purta crucea neabătut, zi de zi, săptămînă de săptămînă, an de an, şi nu mă voi lăsa frînt, şi nimeni nu mă va auzi gemînd. Asta era partea cea mai rea. Şi, împletit cu acest rău, se ivea miracolul iubirii, cu toate duioşiile şi viziunile sale de bucurie pură,

încercam cu disperare să-mi ţin spaimele într-o stare cît mai vagă. şi la aceasta mă ajuta gîndul că azi era vineri, iar mîine, sîmbătă, va veni Biscuit. Chiar şi în acest fapt încercam să instalez

332

calmanta schemă a rutinei. Se cuvenea să-i dau lui Biscuit scrisoarea pe care o alcătuisem peste noapte? Undeva, în afara imenselor galerii boltite ale gării, lumina zilei încerca să-şi facă loc, dar înăuntru plutea o întunecime galbenă, străpunsă de lumina electrică şi de un miros de sulf. Pe măsură ce inevitabilele trenuri plecau unul după altul, reciteam şi cugetam cu grijă la ultima formă a scrisorii. Trebuia s-o trimit, ar fi trebuit s-o rescriu, n-ar fi trebuit oare s-o temperez? Pentru mine, cel puţin, era absolut vizibilă starea de extaz, braţele

pline de dor întinse într-un elan nestăvilit. Era necesar să descriu în termeni atît de plastici viaţa mea ruinată? Şi puteam să-i declar lui Kitty, chiar atît de făţiş, că o rupsesem cu Tommy? Nu era un lucru lipsit de demnitate, gratuit, josnic, manifest indiscret şi grosolan? Ce importanţă avea dacă Kitty credea sau nu despre mine că sînt logodit? Fireşte că avea o importanţă covîrşitoare, dar ce importanţă avea această importanţă? De ce-ar interesa-o pe Kitty o asemenea sordidă informaţie? N-o să-i facă o impresie proastă graba mea de a-mi sublinia solitudinea, de a mă scutura ostentativ de Tommy? Totuşi bancurile stupide ale celor doi Impiatt, în timpul dineului, făceau ca asemenea destăinuire să fie esenţială. Nu suportam gîndul de a o lăsa pe Kitty să mă creadă prins într-o vulgară ciorovăială de îndrăgostiţi, încă nerezolvată. Mai bine adevărul penibil decît aşa ceva. Trebuia să-i aduc la cunoştinţă că-mi redobîndisem puritatea singurătăţii. Am hotărît să las acest lucru cum era, să las întreaga scrisoare cum era. O scrisesem într-o stare de nebunie inspirată. S-o primească Kitty aşa cum arăta si, în înţelepciunea şi îndurarea ei, s-o interpreteze cum va voi.

Dineul din casa Impiatt fusese cu adevărat un spliciu. Freddie se pornise pe dată să-i vorbească

333lui Gunnar despre pantomimă. Apoi îşi dăduse seama, încurcat, că făcuse o gafă, date fiind recentele mele non-relaţii cu Tommy. încercă să schimbe subiectul, dar Laura îl reluă, cu intenţia manifestă de a mă tachina în legătură cu Tommy, pe care o numea „tînnra" mea, dînd a înţelege că orice răceală dintre noi era, desigur, trecătoare şi că Tommy avea să joace în pantomimă, aşa cum se stabilise. „Hilary a stăruit s-o introducă pe tînăra lui în pantomimă" - „Nu-i adevărat!" -„Hilary e cel mai mare mincinos, dar desigur că dumneavoastră îl cunoaşteţi de-o viaţă" - „Nu-l putem lăsa pe Hilary să se certe cu vedeta noastră, nu-i aşa, Freddie?" Soţii Impiatt nu puteau renunţa la obiceiul de a mă folosi ca ţintă a glumelor lor naive, iar eu nu reuşeam să ies din rolul meu de clovn, oricît de sfîşietor era acest rol de faţă cu asemenea public. „Pe ce puneţi pariu că Hilary poartă iar ciorapii lui trăsniţi ? Hilary, ia arată-ţi ciorapii!" Şi tot aşa, Hilary în sus, Hilary în jos, pînă cînd am simţit că-mi ard obrajii şi-mi clocoteşte sîngele de stingherealä şi supărare şi mînie. Acum, cînd reflectam retroactiv la toate astea, îmi dădeam seama că purtarea Laurei fusese iritantă pînă la limita bizareriei. Era stînjenită, aţîţată, bea şi rîdea mai mult ca de obicei şi părea deosebit de preocupată să-şi bată joc de mine în faţa musafirilor ei. In mod cert, făcea tot ce putea ca să mă înfăţişeze drept un bărbat cu o legătură veche, bine statornicită. „Las[1] că ştim noi cum sînt ciondănelile tale cu Tommy şi cît durează!" Era un lucru deosebit de exasperant şi de crud, şi nu mă simţeam în stare să dau vreun răspuns. Laura era într-o dispoziţie foarte maliţioasă, pe care nu O puteam tălmăci. Poate că, la urma urmei, era puţin îndrăgostită de mine? O femeie posesivă, care avertiza altă femeie să mi încalce teritoriul 334

ei, oricît de improbabil ar fi fost ca cealaltă să-i devină rivală? Se putea ca procesul să fi fost aproape automat. In orice caz, era imposibil ca Laura să nu vadă în Kitty o adversară foarte bine dotată, care ar fi putut rîvni la mica ei lume. Să fi vrut oare s-o informeze pe Kitty că, în ciuda aparenţelor, eu nu eram un holtei singuratic, uşor accesibil, ci, în măsura în care puteam aparţine şi altcuiva în afară de Tommy, îi aparţineam ei? Sau poate că ciudata stare de spirit a Laurei izvora din cunoaşterea relaţiilor mele din trecut cu Gunnar? Ideea că Kitty s-ar putea împrieteni cu Laura îmi venise subit, în timp ce consumam *boeuf Stroganoff,* şi am simţit că îmbucătura îmi rămîne în gît. Dacă Kitty începe să-i facă mărturisiri Laurei ? De ce nu ? Gîndul că Kitty ar putea să-şi făurească o imagine despre mine prin intermediul Laurei mă îmbolnăvea. Nu pentru că, în realitate, Laura m-ar fi dispreţuit sau ar fi avut o părere proastă despre mine; dar, în mod inevitabil, avea să-mi traseze un portret absurd. Kitty a fost cea care (văzînd oare chinul meu?) a dat o turnură mai generală subiectului pantomimei. Gunnar, care sau devenise pompos, de cînd ajunsese mare personalitate, sau era aşa numai acum, din nervozitate, îi ţinu lui Freddie o prelegere, în sensul că Peter Pan era o alegorie

despre părinţii care refuză să se maturizeze, dar ceea ce îi conferea caracterul sinistru era investirea copilăriei cu spiritualitate.

— Fragmentarea spiritului este problema celor de vîrsta noastră, îl informase Gunnar pe Freddie. Peter personifică o spiritualitate irevocabil prinsă în copilărie şi care, totuşi, nu poate renunţa la revendicările ei. Peter este, esenţialmente, o făptură de pe alte tărîmuri, apoteoza unei spiritualităţi imature.

335Gunnar i se adresa lui Freddie şi, uneori, Laurei. Pe mine mă ignora pe cit putea. Eram aşezat între Laura şi Kitty, Nu ştiam ce să fac cu ochii, cu mîinile, cu picioarele. Mă durea capul de cit mă feream să mă uit la Gunnar. Laura, tot glumind, îşi lăsase nu o dată mina pe genunchii mei. Mătasea verde se afla la cîţiva centimetri depărtare. Şi acum stăteam pe peronul unu al gării Paddington, urmărind cum pleacă trenul de 9.05 în direcţia Birmingham New Street şi gîndin-du-mă - era şi timpul - la Gunnar, şi în vreme ce mă gîndeam la el am simţit cum spiritul meu hoinar se linişteşte, asemenea condamnatului care, după nenumărate apeluri şi speranţe, ajunge, în sfirşit, să-şi privească sentinţa ca pe o realitate. De astă dată nu era loc de visare. In acest context mai sobru, „sentimentele" mele pentru Kitty deveneau într-adevăr „simple" sentimente, şi ştiam că puteam fi sever faţă de ele. Existau doar ca ceva frumos, însă total nesemnificativ, ca o floare pe care o zăreşti în drum spre spînzurătoare. Şi nici nu era nevoie să mă amăgesc că misiunea mea, în ceea ce-l privea, era sugerată şi impusă de Kitty. Pînă şi acest lucru măgulitor trebuia să-mi fie negat. Viaţa, sau adevărul, ceva dur şi profund care nu putea fi ocolit, îmi sugera şi-mi impunea misiunea. Şi unica speranţă care exista pentru mine era una pe care n-o puteam nutri, ba poate chiar nici concepe, şi care nu putea fi decît un produs secundar al strădaniei mele, speranţa -formulată în termeni atît de melodramatici în scrisoarea către Kitty - că s-ar putea ca, aju-tîndu-l pe Gunnar, să mă ajut pe mine însumi. Dar puteam să-l ajut pe Gunnar? Şi cum trebuia să procedez ? Problema fundamentală era cea care-l privea pe el, sau cea care mă privea pe mine ? La originea tuturor acestor fapte stătea ceva

336

ce făcusem eu. Dar ce făcusem? Mă pedepsisem oare pentru că fusesem atît de crîncen pedepsit de soartă? Fusesem cumplit de ghinionist. Dacă Anne ar fi ieşit in acea seară din maşina şi s-ar fi întors acasă la soţul ei... Ceea ce ar fi putut să apară acum, privit retrospectiv, un păcat mărunt devenise un păcat monumental numai prin ceea ce, luat în sens strict, părea a fi fost un accident. Moartea este cel mai cumplit dintre *fapte.* Acest fapt se afla intre mine şi Gunnar, otrăvind viaţa mea cu sentimentul de vină şi pe a lui cu cel de ură. Şi nimic nu putea şterge acest fapt. Timpul se dovedise ineficient. Făcuse timpul ceva pentru mine, mă preschimbase oare în alt om? Eram încă şi aveam să fiu de-a pururi persoana care...? Pînă şi un tribunal îţi redă pînă la urmă libertatea.

Ca să nu uit niciodată fapta mea era ceva pentru care ar fi trebuit aproape să mă rog. începusem oare s-o uit ? în toţi anii care trecuseră n-o putusem uita pe Anne. Chipul ei, buzele umede, ochii luminoşi se iveau şi acum în faţa mea pe perdeaua pîcloasă a aerului sulfuros. „Oh, Anne, o, iubita mea, nu te-am uitat, inima mea bate în clipa asta pentru tine, mîinile îmi tremură şi se întind gata să te îmbrăţişeze." Dar faptul în sine... uitasem oare vreo clipă că am omorît-o, nu făcusem din *asta* ceva imens şi negru în care mă înfăsurasem, pe măsură ce treceau anii, împreună cu jalea şi cu vina mea; povara despre care îi scrisesem lui Kitty că nu-i pot găsi un nume. Şi această înfăşurare trebuia acum desfăşurată, pentru binele lui Gunnar? Şi el se înfăşurase în acelaşi lucru, împreună cu jalea, cu ura, cu sterilele lui visuri de răzbunare.

Anne nu făcuse niciodată cu adevărat parte din viaţa mea. Dar viaţa lui Gunnar fusese sfîrte-cată, şi acest lucru îl săvîrşisem eu, năvălind din

337afară, un invadator crud şi necruţător. Dacă ar exista un Dumnezeu şi ne-am afla vreodată împreună in prezenţa lui, contemplînd fără pic de falsitate ceea ce s-a săvirşit, şi apoi

ne-am privi unul pe celălalt, atunci nu .s-ar putea petrece un miracol? „Asta e ceea ce am făcut." „Știu." Dar nu va exista o asemenea scenă, nu existau decît două „psihe"-uri încărcate, semiconştiente, luptîndu-sfi unul cu celălalt în beznă. Va fi vreodată posibil să se clarifice ceva, va fi vreodată posibil să se *facă* ceva, aici ? Oare sentimentele mele pentru Kitty, oricare ar fi fost ele, nu mă amăgiseră cu o efemeră viziune a unui nou paradis, a unei noi vieţi pămîntene? înveninasem viaţa mea şi pe cea a surorii mele cu un sentiment de culpabilitate care, în sine, era un păcat. Putea acesta să fie smuls? Ideea iertării, absolvirii, împăcării părea, în acest caz, prea eterică, prea firavă faţă de ceea ce ar fi fost nevoie. Dacă Gunnar şi cu mine am putea fi măcar pentru o clipă simpli, sinceri, împreună... Dar asta era calea speranţei, şi nu trebuia să-mi îngădui nici o speranţă, exista numai o misiune, numai adevărul însuşi, dacă l-aş putea doar discerne, dacă m-aş putea ţine de el.

Am luat metroul de linie circulară internă pînă la Westminster şi m-am dus la birou.

338

Sîmbătă

— Găsesc că a fost absolut oribil din partea ta, spuse Christopher.

Era sîmbătă dimineaţa, pe la ora nouă. Vremea se schimbase. Era o zi geroasă, senină, însorită. Mă bărbieream, îmi petrecusem noaptea de vineri la acelaşi hotel, şi mă întorsesem numai sîmbătă, ca să o pot primi pe Biscuit. N-as fi putut răbda o întîlnire cu Tommy. Sau, mai bine zis, în actuala mea stare de spirit Tommy pur şi simplu nu exista, în viaţa mea se dezlănţuise un uragan care o măturase pe sărmana Tommy. Am presupus că nu se va mai arăta la birou, şi nu se arătase. Mă chemase o dată la telefon, dar lăsasem receptorul în furcă fără să-i răspund. Şi mă întorsesem la mine ca să întîmpin un neaşteptat baraj de critică morală din partea lui Christopher.

— A stat aici joi de la nouă şi jumătate seara pînă la unu noaptea, şi ieri a venit la şase şi te-a aşteptat pînă la două noaptea. A zăcut pe patul tău şi a plîns. în viaţa mea n-am văzut o femeie să plîngă în halul ăsta.

— Te compătimesc, am spus, răzuindu-mi obrazul cu lama.

— Cum te poţi purta aşa cu o biată femeie ? Şi doar săptămîna trecută erai în pat cu ea.

— Tu n-ai părăsit niciodată pe nimeni ? Lacrimile trebuie să curgă.

— Lacrimile trebuie să curgă, dar măcar fă-o în mod onest, nu să te evaporezi cînd ştii că stă şi te aşteaptă.

339— Ara procedat onest. l-am spus de o sută de ori că legătura noastră n-are nici un rost. I-am scris şi o scrisoare lungă pe tema asta. E vina mea dacă se cramponează şi o apucă istericalele?

— Da, e vina ta. Ar fi trebuit să-i vezi lacrimile alea, nu să fugi de ele. Lacrimile ei sînt un fapt. Şi tu le-ai pricinuit.

încă un fapt. Numai că ăsta nu mă interesa. N-aveam nici cea mai mică intenţie să mă simt vinovat din cauza lui Tommy.

— Cu toţii sîntem nişte păcătoşi. Ne rănim unii pe alţii prin simpla noastră existenţă.

— Sigur, asta-i, blamează-l pe Dumnezeu, sau cosmosul, sau altceva. I-ai promis că te însori cu ea,

— A visat. Femeia care mă pierde pe mine ar trebui felicitată.

— Nu încape nici o îndoială c-ar trebui felicitată. Dar oricum, toate lacrimile acelea m-au secat la inimă. Parc-am văzut dintr-odată toată tristeţea lumii: oameni rămaşi pe drumuri, sau înfometaţi, înnebuniţi, sau zăcînd pe trotuar în faţa gării Charing Cross...

— Uite ce-i, Tommy nu zace pe trotuar în faţa gării Charing Cross.

— Ştiu, păcătuim cu toţii, şi tot timpul îi facem pe alţii să sufere, dar putem evita măcar să fim cinici şi blestemat de cruzi. Te-a aşteptat, nu putea *crede* că n-ai să vii...

— E cu atît mai nebună.

— A stat aici aşteptîndu-te ca un copil şi cînd a văzut că nu vii s-a temut că te-a călcat o maşină. Dumnezeule!

— N-am avut norocul ăsta.

— Ai un noroc orb că te iubeşte făta asta drăguţă, tu nu meriţi iubire.

— Mie-mi spui ?

— De fapt nimeni nu merită. Desigur, or fi existînd încurcături, dar a fost atît de crud din

340

partea ta s-o laşi să aştepte, cînd ştiai bine ca e aici...

— Nu ştiam...

— Nici nu te-ai gîndit la ea. Necazul cu tine e ca eşti un snob, te-ai prins şi tu în cursa de alergări a şobolanilor. Nu ştii ce să mai faci ca să scapi de rădăcinile tale proletare, te urăşti pe tine însuţi şi de asta nu poţi iubi pe nimeni altcineva.

— Oh, taci odată, vrei?

— Sărmana fată...

— Ei bine, de ce n-ai consolat-o tu?

— Spui un lucru foarte urît.

— Dacă vrei să rămîi în casa asta, trebuie să înveţi să-ţi ţii gura. M-am săturat să ascult predici de la o tîrîtură cu mîncărime de limbă, care nu-i în stare să facă altceva decît să fumeze marijuana.

— Măcar eu nu am renunţat la încercarea de a fi bun. Tu ai renunţat. Pur şi simplu calci oamenii în picioare. Eşti un distrugător, un criminal...

Am lăsat din mînă aparatul de ras. Christopher, încă în pijama, stătea în uşa sălii de baie, cu părul lui auriu într-o pufoasă încîlceală şi ochii albaştri scînteind pătimaş. Mi-am încleştat pumnul drept şi cu mîna stîngă am înşfăcat umărul lui Christopher, înfigîndu-i violent unghiile în carne. A rămas perfect nemişcat. Faţa i s-a relaxat într-o subită expresie de blîndeţe. L-am lăsat să se îndepărteze, am luat paharul de pe poliţa chiuvetei şi l-am aruncat după el, în hol, unde s-a făcut ţăndări. Christopher a continuat un moment să se uite la mine cu blîndeţe; pe urmă s-a întors şi a început să culeagă cioburile de sticlă şi să le arunce într-un coş de gunoi.

M-am aplecat asupra chiuvetei, închizînd ochii. Eram înspăimîntat. Mi-era teamă că n-o să vină Biscuit, mi-era teamă că o să-mi aducă un mesaj

341care să pună capăt misiunii mele, mi-era teamă de mine însumi, de imposibilitatea a ceea ce voiam să fac, de grozăviile ce mă aşteptau la cel mai mic pas greşit. Acum se terminase cu seninătatea, cu exaltarea, cu speranţa, şi nu mai rămăsese decît frica. Şi cuvintele lui Christopher, înfăţişînd fapte, acuzîndu-mă de crima! Şi dorinţa mea violentă de a-l lovi, de a-l răni, de a-l strivi sub tălpi. Şi Gunnar frîngînd în mîini paharul. Şi lacrimile femeilor.

— îmi pare rău, Hilary... îmi pare rău... n-ar fi trebuit... îmi pare râu.

— Şi mie îmi pare rău, am spus. Mai bine stringe cu o perie cioburile alea, să nu te tai la mîini.

Am intrat în dormitor, mi-am *pus* cravata şi m-am uitat în oglinda. Aveam o privire fixă ca de nebun. M-am întins pe pat şi m-am gindit la coapsele lui Kitty, înveşmîntate în mătase verde, şi aflate doar la cîţiva centimetri de mine, la masa de la Impiatt. Mintea îmi galopa şi îmi clocotea, iar eu *zăceam* rigid, cn pumnii încleştaţi de forţa oarbei violenţe lăuntrice. Timpul trecea. Se auzi soneria de la intrare.

Mă aflam în parc cu Biscuit. Cînd a sunat, am ieşit pe dată. I-am spus: „Aşteaptă pînă ajungem în parc". Am intrat pe poarta de lîngă şosea şi am luat-o la stingă, trecînd peste iarbă, în direcţia Speke. Soarele strălucea pe un cer de un albastru sclipitor, iar pe braţele neclintite ale copacilor golaşi se adunase promoroaca deasă, cristalină, firoasă. Fumul unui foc de frunze se înălţa drept şi nemişcat ca o coloană. Nu plutea nici o adiere de vînt. Era un ger arzător.

Am dus-o pe Biscuit peste iarbă, către nicăieri, în mijlocul unui spaţiu cuprins între arbori uriaşi, apoi m-am întors şi am privit-o în faţă. Mă temeam 342

că era purtătoarea unui mesaj fatal, într-un fel, un adio. Mi-am pipăit în buzunar plicul lunguieţ al scrisorii adresate lui Lady Kitty, care s-ar fi putut acum să nu-şi mai aibă locul.

— Ei, Biscuit?

Biscuit purta pantaloni albaştri de *tweed,* cizme negre cu şireturi şi scurta şleampătă din diftină albastră, coada fiindu-i vîrîtă pe sub guler. Aerul tăios aprinsese pe obrajii ei palid-aurii o roşcată întunecată, iar pometii îi ieşeau în evidenţă ca două pete de culoare. O clipă, ochii ei imenşi şi negri mă priviră cu o intensitate lipsită de licărul zîmbetului, aproape ostilă. După aceea scoase din buzunar un plic şi mi-l întinse în tăcere, cu o mînă înmănuşată.

Nu mi-am putut masca emoţia. Nu aveam mănuşi şi mîinile mele roşii şi umede, muşcate pînă al os de aerul rece, şi tremurînd de nerăbdare, se muncirăcu stîngăcie să deschidă plicul. In cele din urmă am reuşit. Conţinea un bilet foarte scurt:

„Menţine-te pe poziţie şi nu-ţi face griji. Poţi să mă vizitezi în Cheyne Walk astă-seară la şase ? Voi fi singură.

K.J."

Totul era atît de neaşteptat şi de desăvîrşit, de minunat, depăşind orice vis, luminîndu-mi viitorul cu bucurie, încît o clipă pur şi simplu n-am ştiut ce să fac de fericire. Aş fi vrut să strig, să mă rostogolesc în iarbă, să mă răsucesc ca un titirez. Nu doream ca Biscuit să-mi vadă faţa, aşa că m-am întors brusc şi am început să merg în direcţia aleii Serpentine. Iarba era presărată din gros cu promoroaca depusă într-o elaborată pînză de păianjen din fibre sticloase, întreţesute, care se înfundau sub paşii noştri cu un uşor pîrîit sec.

343Zgomotul îndepărtat al circulaţiei se auzea ca un murmur înăbuşit. Sub albastrul neştirbit al cerului, sub penajul translucid al copacilor înghir-landaţi de chiciură, o grea tăcere iernatică se aşternuse peste întreaga scenă ; auzeam paşii uşori ai lui Biscuit, care venea după mine.

M-am oprit, am lăsat-o *să* mă ajungă din urmă, şi ne-am aflat iar faţă-n faţă.

— Biscuit...

— Da?

— Spune-i lui Lady Kitty că voi veni astă-seară.

— Da.

— Şi... vrei să-i dai şi asta?

Am scos din buzunar scrisoarea voluminoasă şi i-am înmînat-o. Aruncîndu-mi o privire lipsită de expresie, Biscuit o luă.

— Biscottina.

— Da.

— Ia priveşte la urmele paşilor noştri în pro-moroacă.

Ne-am uitat îndărăt, la cele două şiruri de urme, absurd de *zigzagate,* care se întindeau în urma noastră pe iarba argintată de ger, lăsate de tălpile mele mari şi de tălpile fine ale lui Biscuit.

— Biscottineta.

— Da?

— Ştii să joci capra ?

— Da!

îşi descheie jacheta. M-am îndepărtat cu cîţiva paşi şi m-am aplecat, ca să fac capra. O clipă mai tîrziu, am auzit cranţ-cranţul paşilor ei alergînd peste iarbă şi, cu cea mai uşoară atingere a degetelor pe spatele meu, săltă graţios peste mine şi ateriza pe vîrfuri, picioarele ei crestînd în iarba îngheţată o linie de mici scobituri. Se aplecă şi ea pentru mine. Am alergat şi am trecut peste spatele ei cu o săritură uşoară, atingîndu-i stofa 344

scurtei cu mîngîierea în zbor a unei singure mîini. In acea dimineaţă, se părea că, în parc, gravitaţia fusese anihilată. Am alergat înainte şi m-am aplecat din nou. Inhalam, o dată cu aerul rece, speranţă şi fericire. Biletul lui Kitty mă trans-pusese într-o lume lipsită de griji.

Cuvintele ei nici c-ar fi putut să fie mai reconfortante şi mai aveau minunatul efect de a crea un nou *interimat.* Se părea că în aceste zile trăiam numai stări interimare. Pînă diseară nu mai aveam de ce să mă tem, nu aveam hotărîri de luat, nu aveam altceva de făcut decît să mă bucur. Perspectiva de a o vedea pe Kitty la ora şase prefăcea universul într-un glorios amalgam de bucurii simple. Nu-i de mirare că zburam ca o pasăre. Mai mult, nu era vorba numai de egoista desfătare personală la gîndul că voi fi împreună cu Kitty, ci de un fel de beatitudine spirituală, o explozie de încredere, întregul plan avea să dea roade. Voi face tot ce-mi va cere Kitty, îi voi fi de ajutor lui Gunnar, îmi voi fi de ajutor mie, va avea loc o reconciliere şi vor curge lacrimi de uşurare. Voi izbuti în cele din urmă să-mi schimb viaţa şi să trăiesc şi eu ca un om obişnuit. O s-o instruiesc pe Crystal şi o s-o iau la Veneţia şi o s-o fac să rîdă de fericire. Voi fi în stare, în cele din urmă, să fac toate lucrurile care îmi păruseră imposibile. Totul va ieşi bine, şi totul se va sfîrsi cu bine şi toate lucrurile vor fi bune. Mai straniu era faptul că această măreaţă speranţă coexista, fără să-şi piardă un dram din intensitate, cu toate vechile mele spaime realiste, cu temerea să nu fac cumva vreun pas greşit, cu frica de mînia lui Gunnar şi de răzbunarea lui Gunnar; ba chiar, lucru şi mai straniu, coexista cu avertizarea bunului meu simţ că, în realitate, Kitty nu era o sfîntă sau o profetă, ci o femeie obişnuită şi posibil chiar

345prostuţă, căreia îi plăceau misterele şi ţinea să-şi exercite puterea. Acestea sin t remarcabilele facultăţi ale spiritului uman, aceasta era starea mea de spirit in acea dimineaţă in parc, a spiritului meu în care dospea fericirea.

Jocul de-a capra ne adusese aproape de aleea Serpentine, unde ne oprirăm cu răsuflarea tăiată, rizînd. Am luat-o pe Biscuit in braţe şi am strîns-o aşa cum un copil strînge la piept un alt copil, simţindu-i, prin .jacheta umflată, întreaga fragilitate a trupului zvelt.

Chiciura, care înflorise atît de misterios peste noapte, *se* aninase pe ramurile copacilor, pe barele de oţel, pe spetezele scaunelor. Părea crescută organic pe aceste suprafeţe terestre, de parcă, în timpul ceasurilor de întuneric, porii lumii asudaseră, emanînd acele pene cristaline, complicate, minuţios desenate, care, deşi friabile, se căţăra-seră pe crenguţele cele mai înalte ale arborilor încremeniţi, împletind o dantelă de argint pe fundalul cerului atît de albastru, încît prin contrast părea aproape indigo, aproape plumburiu scîn-teietor.

leşiserăm într-uii spaţiu deschis, lîngă apă. Nu la statuia lui Peter Pan, paşii mei nebunatici avuseseră totuşi grijă să evite acest loc. Eram lîngă celălalt golf al lacului, cel mai apropiat de pod. Apa îngheţase pe la margini şi pudra deasă a brumei presărate peste gheaţă era ciupită toată de picioruşele păsărilor de apă. Cîteva raţe, în şir indian, păşeau pe gheaţă, menţinîndu-şi cu greutate echilibrul. Am ajuns la o bancă, am curăţat-o de brumă cu mîneca paltonului, ne-am aşezat, f mi-am întins braţul pe spetează dislocînd o mică | bordură de promoroacă solidă şi am tras-o pe Biscuit atît de aproape de mine, încît ii simţeam căldura trupului prin stofele celor două paltoane umede.

346

— Ei bine, Lady Alexandra Bisset, cum ne simţim azi, Lady Alexandra?

— Bine, Hilary. E o zi atît de frumoasă.

— E una din zilele grandioase. Ia spune-mi, Alexandra, tatăl tău a fost într-adevăr colonel englez?

Biscuit mă împinse puţin, astfel încît să mă poată privi în faţă. îi contemplam ochii de un negru cu reflexe roşiatice, buzele prelungi, subţiri, rafinate, viclene.

— Nu.

— Era simplu soldat?

— Nu.

— Mama ta era brahmină?

— Nu.

— Te-ai născut în Benares ?

— Nu.

— Te-ai născut în India ?

— Nu.

— Eşti o mincinoasă şi jumătate?

— Mi-ar părea tare rău să aflu că nici măcar nu te cheamă Alexandra Bisset..

— O, ba da, ba da, se grăbi ea să mă asigure. Numele meu este Alexandra Bisset. Am fost botezată după prinţesa Alexandra.

— Aşa că, chiar dacă nu eşti o prinţesă, ai fost botezată după o prinţesă. Eram convins că nu eşti din India.

— De ce ?

— Din cauza accentului. Eşti o fetiţă din periferia Londrei. Te-ai născut, ia să vedem... în Stepney ?

— în cartierul docurilor de est pentru India.

— Nu la Benares.

— Nu la Benares.

— Dragul meu Biscuiţel londonez.

347I-am sărutat gura subţire şi inteligentă. A avut o zvîcnire *de* răspuns, dar n-a încercat să-mi reţină buzele. Era foarte frig. Mi-am spus : „Iată că o sărut pe camerista lui Lady Kitty, şi nu pentru prima oară". Lucrul mi s-a părut potrivit. Cum n-aveam s-o sărut niciodată pe Lady Kitty, puteam S-o sărut măcar pe camerista ei. La urma urmei, şi eu aparţineam tagmei servitorilor. Şi constatarea nici măcar nu mă întrista. In interimatul pur al zilei de azi, nimic nu m-ar fi putut întrista.

— Mama ta era englezoaică?

— Da.

— Dar ai avut un tată indian. Cine era?

— Nu ştiu.

— Şi tatăl meu *a* rămas un mister.

— Cred că a avut o scurtă legătură cu mama. Ea zice că era pachistanez, dar pentru ea toţi sînt pachistanezi.

— Biscuit-cu-ciocolată. Dă-mi mîinile. Biscuit îşi scoase mănuşile şi acum, mîinile ei

mici, calde, osoase, erau îngropate în mînecile paltonului meu, şi-mi strîngeau încheieturile.

— Şi mama ta?

— A murit. A fost chelneriţă.

— Şi cum a ajuns Lady Kitty la tine?

— Făceam curăţenie cu ziua prin case, şi am venit şi în casa lor pe cînd era domnişoară. Aveam pe atunci cincisprezece ani. M-a găsit drăguţă şi m-a vrut.

— Te-a văzut, te-a vrut şi te-a căpătat.

— I-am fost dăruită de părinţii ei în chip de cadou de Crăciun.

— *Draga de* Biscuit!

— Ca să fiu micuţa ei slujnică. I-am fost dăruită ca o jucărie, ceva cu care să *se joace*.

— O tovarăşă de joacă.

348

— Uri obiect de joacă.

Vorbea fără nici o ironie, fără amărăciune, fără intenţie de glumă, în felul acela curios, obiectiv, deschis şi sincer care acum îmi era atît de cunoscut şi în care relata, ÎŢI mod egal, şi adevărurile, şi minciunile. Vocea ei avea într-adevâr nazalizarea caracteristică suburbiilor din estul Londrei, dar felul de a vorbi păstra ceva dintr-o veche simplitate, sau poate că vorbirea îi fusese mutilată, golită de sevă, prin faptul că trăise atîţia ani printre oameni educaţi, fără a face parte dintre ei.

— Dar, Biscuitina, nu-ţi pare rău, nu eşti nefericită? Probabil că îi eşti foarte devotată...

— Sigur că îi sînt devotată, răspunse Biscuit, cu aceeaşi voce egală, ciudat de autoritară, şi îşi retrase mîinile din mînecile mele. Face din mine tot ce vrea.

— Presupun că asta face cu majoritatea oamenilor.

— Dar într-o zi am să plec.

— Cum aşa?

— O să întîlnesc un bărbat care o să mă ia cu el.

— Sărmana Biscuit. Şi în toţi aceşti ani ţi-ai aşteptat prinţul, biată prinţesă dezmoştenită?

Erau cuvinte crude şi mi-am dat seama de îndată ce le-am rostit. Şi totuşi, enigmatica ei demnitate nu-ţi stîrnea milă. Deodată mi-a fulgerat prin minte un gînd pe care l-am exprimat cu glas tare:

— Nu eu... iubită Biscuit... nu pot fi eu acela.

— Ştiu. Se ridică în picioare. Eşti îndrăgostit de ea. întotdeauna se întîmplă aşa.

Se îndreptă spre pod. Am urmat-o şi am prins-o de mîneca scurtei.

— Biscuit, nu urîţi lucrurile.

— Care lucruri ?

— Nu... Nu... E o zi atît de încîntătoare!

349Un cvartet de gişte canadiene se învîrtcjeau pe sub pod împroşcînd apa cu fîlfîiri agitate.

— Biscuit, ţi-a vorbit Lady Kitty despre mine? Ţi-a spus de ce vrea sâ-mi vorbească ? Poate că nu e deloc.., ceea ce îţi închipui tu. Ţi-a povestit ceva ?

— Nu. Urmărirăm gîştele care-şi muiau aferate aripile. Eu nu-mi închipui nimic. Şi ea nu mi-a spus nimic. De ce-ar fi făcut-o ? Eu nu-s decît o servitoare.

— Un obiect de joacă. O jucărie. Hai, Biscuit! S-ar putea să nu fiu eu prinţul, dar te iubesc! Mi-eşti dragă. Asta îţi poate fi de vreun folos?

Zîmbi, întîi gîstelor, apoi mie:

— Nu.

Era ora şase fix. Nu mă mai întorsesem acasă pentru că mă temeam de o invazie a lui Tommy. Ar fi trebuit să mă rad încă o dată, dar la şase seara tot nu mai conta. Mă plimbasem pe cheiul Tamisei de la ora cinci şi mi-era rău, eram aproape leşinat de îngrijorare. Se lăsase o seară senină şi rece, şi deasupra fluviului licăreau cîteva stele. Mădularele îmi erau agitate, pulsau străbătute de fiori reci, iar eu mă simţeam cotropit de nelinişte şi nervozitate din cauza spaimei. Rezistasem tentaţiei de a face o haltă la King's Head. La prînz nu mîncasem practic nimic. Dar nu era momentul potrivit să caut inspiraţie în alcool. Trebuia să fiu neprihănit şi sobru. Drept care arătam ca un milog dîrdîind de frig şi de foame. Dinţii îmi clănţăneau. Am împins poarta de fier, m-am îndreptat spre uşă şi am sunat. Biscuit a deschis uşa şi un val de aer cald a năvălit afară. Biscuit nu purta şorţ alb şi bonetă albă scrobită, cu panglici pe spate, dar apariţia ei avu acelaşi efect ca şi cum ar fi purtat. Mi-a aruncat o privire rece.

350

— Vă rog să poftiţi înăuntru. Doamna este sus.

— Lasă-tc de astea, Biscuit!

— Vă rog să vă lăsaţi paltonul aici. Doamna este sus.

— Bine, atunci spune-i doamnei să vină jos. Nu am de gind să intru,

Biscuit s-a îndreptat spre scară cu o faţă lipsită de expresie, lăsîndu-mă în prag. După o clipă de ezitare, am tras uşa după mine, fără să o închid, am pornit îndărăt pe aleea din faţa casei, am ieşit pe poartă şi am început să aştept pe trotuar. Am privit la ferestrele de la primul etaj, cu perdelele bine trase, pe sub care se cernea o dîră îngustă de lumină aurie.

Atitudinea mea fusese mai dinainte gîndită. Nu puteam intra în casa lui Gunnar. Prezenţa mea în această casă, fără ştirea lui, ar fi fost un ultragiu. Şi cum aş fi putut sta de vorbă cu Kitty, aşteptîndu-mă din moment în moment să aud cheia lui Gunnar în uşă? Dacă aş fi intrat în această casă, as fi fost încontinuu stăpînit de frică, bănuind prezenţa lui Gunnar prin firide tainice sau îndărătul paravanelor. Raţional, nu-mi puteam imagina că păşisem într-un soi de capcană. Dar pur şi simplu nu voiam să-i încalc teritoriul. Şi nu voiam să o văd pe soţia lui în ambianţa căminului conjugal. Mai bine blestematul de maidan ca decor al conversaţiei, sau ce-o mai fi, pe care urma s-o purtăm.

Am aşteptat un timp ce mi s-a părut îndelungat. Apoi Kitty se strecură pe uşă şi o trase după ea. Purta superbul mantou de blană, strîns în talie cu un cordon de metal, şi un fular pe cap. Coborî cu paşi repezi aleea, zâmbind, de parcă refuzul meu de a intra ar fi fost lucrul cel mai firesc de pe lume.

— Ce drăguţ din partea dumitale că ai venit.

— Ce drăguţ din partea dumneavoastră că m-ati chemat.

351— Ne plimbăm de-a lungul cheiului?

— Da, dacă doriţi.

— Nu trebuia să te temi să intri. Gunnar ia masa la club.

— Prefer să vă vorbesc afară.

— Te înţeleg.

Am străbătut grădina, am traversat şoseaua şi ne-am apropiat de parapetul cheiului. Nivelul apei era crescut, valurile umflate la cotitură, iar undele negre plescăiau alene, chiar sub parapet, râsu-cindu-şi meditativ cursul către mare.

Nu voiam să rămîn în apropierea casei, şi am
înaintat în tăcere, pînă am ajuns la debarcaderul
de lemn care se întindea peste fluviu; vreo două
şalupe legate săltau pe lingă el. Pe la mijlocul
debarcaderului ardea un felinar. Am trecut de el
şi am pătruns în partea întunecată. Eram acum
înconjuraţi din toate părţile de apă, o auzeam
lipăind chiar sub picioarele noastre, izbindu-se
uşor de stîlpii debarcaderului.

— Locuiţi într-o foarte plăcută zonă a Londrei, am spus.

Dîrdîitul şi clănţănitul îmi trecuseră. Mă simţeam perfect calm, chiar încălzit. Femeia de lingă mine emitea un fluid de bucurie pură care-mi răs-pîndea în trup căldură şi bunăstare. Mă puteam uita la ea, la fascinantul mantou moale, cu gulerul ridicat, la talia subţire, la felul în care fularul înfăşurat pe cap făcea ca faţa să-i arate mai îngustă, ca de şoim. Ii simţeam parfumul. Respiraţiile noastre aburite se amestecau, pompînd aerul nopţii, îmi răspunse, ţinîndu-şi mîinile în buzunare: — Da, e o zonă încîntătoare, nu-i aşa ? In copilărie am locuit în Chelsea.

Atunci cînd rivnise să aibă o mică slujnică indiană, şi o primise ca dar de Crăciun de la părinţi.

352

Am rămas tăcuţi o bucată de timp, fără a ne simţi stingheriţi, privindu-ne unul pe celălalt. Reuşeam cu greu să-i desluşesc faţa în întuneric, nasul lung, licărirea pupilelor. Am întrebat-o:

— Ce face Gunnar? Vrea să mă vadă?

— Tocmai asta-i problema, răspunse Kitty. Despre asta voiam să-ţi vorbesc. O spuse ca şi cum ar fi existat între noi sute de alte subiecte de conversaţie. Gunnar e turbat.

— Dumnezeule!

Mă aşteptam să-mi declare că totul a fost inutil, după care urma să-mi spună adio.

— E absolut turbat. Tot timpul se gîndeşte numai la dumneata.

— Vrea să mă ucidă?

— Uneori.

M-am întrebat ce-ar fi dacă m-aş oferi mîniei lui Gunnar, ca un iepure care sare singur în foc? Oare asta dorea Kitty ? Era mulţumită că Gunnar voia să mă ucidă? Femeile pot avea asemenea gusturi.

I-am răspuns cu răceală:

— Trebuie deci să deduc că întîlnirea din biroul lui a fost un eşec ? Bănuiesc că v-a vorbit despre ea ?

— Da, desigur. Dar e turbat, e total zăpăcit şi obsedat, nu ştie singur ce vrea sau ce trebuie să facă. N-a fost tot timpul aşa. Cînd i-ai vorbit, simţea nevoia să te vadă, dar...

— Nu ştia dacă să vorbească cu mine sau să mă stringă de gît?

— Exact.

— Bun, şi acum ce am de făcut? Dumneavoastră mi-aţi spus că trebuie să încerc să-l văd. I-a făcut rău. Care trebuie să fie pasul următor, dacă va mai fi vreunul?

— Te rog, nu fi atît de nerăbdător, Hilary.

353Cînd am auzit-o spunîndu-mi pe nume, era cit pe-aci să fac o tumbă în apă. Am simţit pe dată nevoia să mă răsucesc spre dreapta, ca într-o figură de dans. Cred că mi-am înghiţit respiraţia, cu zgomot.

— Pot să-ţi spun „Hilary", nu-i aşa?

— Desigur. Nu sînt nerăbdător. Sînt gata să aştept oricît, dacă poate fi de folos. Dar ce pot să fac? Aţi discutat cu el, aţi încercat să-l convingeţi să mă vadă?

— O, da, am discutat mult, am avut lungi convorbiri despre dumneata.

— Ce plăcere!

— Vezi, continuă ea, după cum ţi-am mai povestit, ani de zile ne-am gîndit la dumneata, în parte, de asta ţi-am spus adineaori „Hilary".

în parte? Şi-şi aruncaseră astfel numele meu. între ei, „ani de zile"? Am încercat un amestec de umilinţă şi exasperare care mă îndemna să înclin capul şi să gem, dar am persistat în atitudinea rece. Stăteam încă faţă-n faţă, ca doi vrăjmaşi, îşi lăsase capul pe spate şi fularul îi alunecase pe umeri, dîndu-i la iveală coama de păr negru. Continua să-şi ţină mîinile adine vîrîte în buzunare. N-am reluat nici unul din aceste fascinante subiecte. I-am spus cu destulă blîndeţe:

— Ştiţi, eu *am* venit aici pentru instrucţiuni şi se pare că dumneavoastră nu-mi puteţi da nici una.

— îmi pare extrem de rău. Ştiu că întreaga chestiune e o teribilă corvoadă, o teribilă... impertinenţă din partea mea.

Ce cuvînt ridicol! Simţeam că-mi vine să rid de disperare. Petreceam în prezenta ei aceste momente privilegiate din viaţa mea şi mă comportam ca un bădăran insensibil, nu izbuteam să comunicăm şi ea nu va şti şi nu va putea afla vreodată ce simţeam eu, ba poate că avea chiar impresia că 354

mă irită. Pentru că îmi venea să urlu, stăteam nemişcat. Pe chei, uruia circulaţia, dar aici, plescăitul meditativ al apei vorbea despre tăcere.

— Lady Kitty, am spus, mie trebuie să-mi pară rău. Aş face orice ca să vă pot ajuta pe dumneavoastră şi pe Gunnar. Să încerc să-l văd din nou? Să-i scriu?

— Nu, nu. Aşteaptă. Fapt este... că lucrurile sînt acum în plină desfăşurare. Ai procedat bine că l-ai văzut la birou, a fost un act curajos din partea dumitale şi sînt mulţumită. A constituit un şoc dur, dar bine venit, înţelegi, acum s-a pus în mişcare, a fost un fel de dinamizare, nu mai are astîmpăr, în curînd o să ia o hotărîre, va trebui s-o facă, ar fi prea mult pentru el să nu o ia, şi va trebui să te vadă ca să rupă vraja.

Cuvintele ei nu erau prea liniştitoare, în acelaşi timp însă, mi-a venit gîndul că, pînă acum cel puţin, Kitty nu-mi spusese nimic care să nu poată fi comunicat printr-un bilet via Discuit - un bilet în care să-mi fi scris doar atît: *Aşteaptă!"*. Mă întrebam dacă va mai urma ceva. Şi speram să fie aşa. Mă temeam să nu-mi spună la revedere, în orice caz, nu peste mult timp avea să aibă loc o despărţire în care îmi va spune definitiv „adio!". Poate că va avea loc chiar acum, peste o clipă. Mi-am încleştat pumnii, încercînd să găsesc ceva important de spus.

— Voiam să-ţi vorbesc, mi se adresă ea dintr-o dată, de parcă pînă acum nu-mi vorbise.

— Orice vă face plăcere.

Kitty începu să se învîrtească încoace şi-ncolo, pantofii ei lovind scîndurile îngheţate cu un zgomot sec, în surdină.

— Ştii, începu ea, e straniu, sau poate că nu e chiar atît de straniu, că dumneata eşti singura persoană cu care să pot discuta despre anumite

355n

lucruri. Desigur, am discutat şi cu Gunnar, după cum ţi-am mai spus, dar aria de discuţii dintre noi este foarte limitată - vreau să spun că discutăm mereu aceleaşi şi aceleaşi lucruri, despre ceea ce simte Gunnar, despre faptul dacă trecerea timpului are vreo influenţă, dacă acum se simte mai bine decît cu un an în urmă, dacă cutare psihiatru l-a ajutat, şi aşa mai departe. E ca şi cum ar fi vorba de o boală. Poţi înţelege? Te plictisesc?

— Cum puteţi spune una ca asta?

— îmi pare rău, voiam să spun că, într-un anumit sens, e un lucru plicticos, deplorabil, desigur, dar plictisitor şi, oarecum, lipsit de speranţă. Orice obsesie profundă e plictisitoare. Baţi mereu pasul pe loc, spunînd aceleaşi şi aceleaşi lucruri, învîrtindu-te întruna în cercul aceleiaşi rutine. Şi ai vrea să evadezi, ai dori o uriaşă schimbare, adică exact ceea ce e cu neputinţă. Se opri un timp din vorbă, dar eu n-am scos nici un cuvînt. In dimineaţa cînd ne-am întîlnit la statuia lui Peter Pan, continuă ea, ţi-am spus, aşa cred -vezi, am stat de atîtea ori de vorbă cu dumneata în mintea mea, încît nu mai ştiu ce ţi-am spus în realitate şi ce mi-ain închipuit numai că-ţi spun -că în toţi aceşti ani am trăit, în umbra ei.

— Da.

— Dar de fapt noi - Gunnar şi cu mine - n-am discutat niciodată despre ea, n-am putut. Am discutat despre întîmplarea în sine, despre obsesia lui, despre boala lui, dar fără să pomenim măcar numele ei. Şi totuşi era între noi, este între noi.

— Da.

— Am trăit cu o fantomă alături... cu două fantome.

— Două ?

— A ei şi a dumitale.

356

— Da, desigur. Şi amîndouă trebuie răpuse. Poate că niciodată nu înţelesesem mai clar ca

acum că nu era numai destinul meu, dar chiar şi datoria mea să pier: să înfăptuiesc ritualurile necesare, şi apoi să mă prefac în pulbere şi să nu mă mai arăt în vieţile lor.

— Poate că felul în care vorbesc e lipsit de generozitate, clar, înţelegi, cu Gunnar nu am putut niciodată discuta deschis. El o ţine morţiş că m-am măritat cu un om bolnav, ceea ce e o nedreptate pentru mine. Dragostea dintre noi a fost tot timpul schilodită, ştirbită, pentru că eu

n-am putut niciodată ajunge pînă la locul lui dureros, ca să-l ajut. Şi aş dori, chiar mai mult decît îţi pot spune, să-l văd dezlegat de trecut, eliberat, capabil să păşească în viitor, cu toată inima, alături de mine.

Stăteam rigid, cu muşchii încordaţi pînâ al ultima fibră, asemenea unui om aflat în faţa plutonului de execuţie, care îşi impune să nu vadă înaintea ochilor decît datoria către cauza ce l-a dus la moarte. Amărăciunea ar fi putut strica totul, ar fi fost un vrăjmaş chiar mai periculos decît înduioşarea. Exista o singură linie, îngustă şi dificilă, în centrul căreia trebuia să mă proptesc cu toată forţa. Am răspuns, fără să trădez nici un pic de amărăciune:

— Ea a existat.

Kitty rămase tăcută. Nu răspunse pe dată cuvintelor mele, dar după cîteva momente întrebă, con-tinuînd să se învîrtească de colo-colo:

— Cum arăta ?

— Gunnar nu v-a descris-o niciodată?

— Nici gînd. Văd că nu ai *înţeles.* Nimic n-ar putea fi mai imposibil.

Am reflectat.

— Nici eu n-aş putea să v-o descriu, în orice caz nu în felul ăsta.

357— Spune ceva. Te rog. Orice. Ce culoare de păr avea ?

— Blond-cenuşiu.

— Dar era fumoasă?

— Avea ochi frumoşi... luminoşi... inteligenţi... da. îmi pare foarte rău, dar nu pot... nu pot...

Kitty oftă adine şi râmase cu privirile aţintite pe valurile întunecate ale fluviului, acum ceva mai repezi.

— Nu i-aţi văzut niciodată o fotografie ? am întrebat-o după o clipă.

Negă din cap. Mă întrebam dacă nu cumva începe să plîngă, dar nu-i puteam vedea faţa. Vorbi din nou, cu un glas mai ferm. Evident, hotă-rîse să renunţe la acel subiect:

— Mi-ai spus că acea... întîmplare... ţi-a ruinat viaţa.

— Da. Şi pe a surorii mele.

— Ai o soră ?

Mi-am dat seama că discuţiile ei cu Gunnar despre mine nu putuseră fi chiar atît de amănunţite dacă nici măcar acest fapt nu-i era cunoscut. Nu ştiam dacă-mi părea bine sau nu.

-'• Da.

Kitty lăsă baltă tema surorii.

— Aşa cum cred că ţi-am spus şi atunci, ar trebui să ai grijă şi de dumneata, să încerci să te vindeci, sau să fii vindecat, şi aşa mai departe...

Cuvintele ei erau stîngace şi nu puteau avea altceva decît un ecou de indiferenţă.

— Fantomele nu se vindecă. Pur şi simplu se evaporează.

Poate că n-ar fi trebuit să spun acest lucru, îmi răspunse cu o notă de indiferenţă mai accentuată:

— Ştii bine că-i o prostie. Trebuie *să* încerci, poţi încerca. Şi dacă îl vei putea ajuta pe Gunnar, cel puţin vei fi făcut ceva care să răscumpere trecutul.

358

— Da, presupun că aşa e.

Simţeam cu disperare cum începe să sece fluidul de comunicare dintre noi. Intr-un moment sau două o să-mi spună să plec, şi nu mă puteam gîndi la nimic care s-o poată face să se răzgîndească. Şi mă purtam de parcă tot ce-mi spunea ea mă supăra. Cum aş fi putut să-i schimb această impresie decît luîndu-i mîna şi strigînd cu glas tare tot ce simţeam ? Am întrebat-o abrupt:

— Aţi primit scrisoarea mea?

— Da, desigur, îţi mulţumesc... îţi mulţumesc că ţi-ai dat osteneala să-mi scrii pe larg....

Tăcere. Scrisoarea fusese o greşeală, tot ce făceam era greşit.

Kitty vorbi din nou, dînd acum impresia că şi ea dorea să „salveze" conversaţia noastră:

— Nu trebuie să te frămînţi atîta.

— Să nu mă frămînt? Dar mi se pare firesc.

— Scuză-mă, în seara asta vorbesc aiurea. Vreau să spun... dumneata consideri că totul se întîmplă numai din vina dumitale, dar nu e aşa.

— Nu văd a cui vină ar mai putea fi.

— A lui... chiar şi a mea.

— A dumneavoastră în nici un caz.

— Ba da, a mea. Nu i-am... purtat noroc... cel puţin... n-am fost în stare să-l ajut cu adevărat... poate că altă femeie ar fi putut... şi apoi n-am avut copii... pe care şi i-a dorit atîta...

— Cred că şi i-a dorit, după ce a pierdut doi, dar nu văd... Simţeam cum mă împotmolesc în mîl.

— Doi ?

— Da...

Brusc mi-am acoperit gura cu mîna.

— Cum adică *doi?*

— A... bine... presupun că ar fi putut să fie... n-am vrut să spun nimic special...

— De ce *doi,* ai spus *doi?*

359Kitty se oprise în faţa mea. Ochii ei aţintiţi asupră-mi scăpărau pătimaş. Nu mai aveam scăpare.

— Anne era însărcinată... era al lui...

— Nu mi-a spus niciodată...

M-am îndepărtat de ea. Nu voiam sâ-i văd faţa, doream să mi-o acopăr pe a mea.

Kitty se întorsese cu spatele. Parcă sunase un clopoţel, anunţînd terminarea reprizei dintre doi luptători. Sau de parcă două avioane, îndreptîn-du-se unul spre est şi altul spre vest, ar fi foat brusc separate de întregul firmament. Se aşeză jos, pe marginea debarcaderului, tîrîndu-şi mantoul scump în noroi. Niciodată, parcă, nu simţisem mai pregnant că eram victima trecutului. Am bolborosit :

— îmi pare foarte rău...

— Te rog, pleacă.

— Pot să...

— Te rog, pleacă. Iţi mulţumesc c-ai venit. Acum te rog să pleci.

M-am îndepărtat de ea cu paşi rari, luînd-o în direcţia cheiului.

Era doar şapte şi jumătate cînd am ajuns în North End Road. De bună seamă, nu uitasem nici în zilele anterioare, nici astăzi, şi nici chiar în prezenţa lui Kitty, că sîmbătă seara trebuia s-o văd pe Crystal. Sîmbătă era ziua destinată lui Crystal, care avea să-mi aştepte vizita, dacă nu-i telefonam că nu vin. Cînd o chemasem la telefon joi seara, percepusem acel ecou singuratic din adîncurile tristei ei existenţe. Ştiam, firește, că Crystal îşi golise viaţa de dragul meu, că era singură din pricina mea. Şi ce planuri făurisem cîndva de a o înconjura de prieteni, de surse de bucurie, de a-i compensa acei oribili ani ai copilăriei! Şi ar fi fost 360

un lucru posibil, ba chiar uşor, dacă eu însumi aş fi fost fericit. Dar aşa cum s-au petrecut lucrurile, trăia în sărăcie şi în solitudine, iar dintre cei doi prieteni ai mei pe care-i adusesem în viaţa ei, unul (Clifford) o făcuse să sufere, iar la celălalt (Arthur) renunţase din cauza mea. Sondasem eu vreodată adîncurile singurătăţii ei sau încercasem măcar să mi-o imaginez? Nu. Niciodată nu mă întrebasem cum îşi petrece ceasurile lungi dintre întîlnirile noastre.

Mă simţeam reconfortat şi bucuros ori de cîte ori veneam la Crystal, deşi, în complicata chimie a sufletului meu, acest lucru nu genera dorinţa de a o vedea mai des. Dar în această

seară aveam o nevoie oarbă, pasionată, obsedantă de a fi cu ea. Am urcat scările garsonierei ei cu speranţa fermă că totul va fi întocmai ca de obicei.

Totul era întocmai ca de obicei. Faţa de masă din dantelă albă era aşternută, cu două tacîmuri pe ea, iar lampa cu abajur de pergament reprezen-tînd o corabie ardea într-un colţ, doar ca ornament, deoarece becul din plafon dezvăluia îndeajuns sărăcia încăperii. Sticla cu sherry era pe masă. Adusesem şi eu vinul, cumpărat ca întotdeauna la circiuma cea mai apropiată. Crystal şedea lîngă masă şi cosea. A citit imediat pe faţa mea că se întîmplase ceva, a aruncat deoparte cusătura şi a venit spre mine. Ne-am îmbrăţişat strîns, cu ochii închişi. Eu am un metru optzeci şi cinci şi Crystal abia dacă are un metru şaizeci, aşa că îmbrăţişările noastre erau întotdeauna un soi de compromis. Eu îmi îndoiam genunchii, ea se înălţa pe vîrfuri. De astă dată îmi venea foarte uşor să-mi îndoi genunchii, ba chiar mă simţeam gata să mă prăbuşesc pe podea de îndată ce mîinile ei m-ar fi atins.

361Am lăsat-o din braţe şi m-am aşezat greoi pe pat, mototolind cuvertura din satin verde. Se uită fix la mine cîteva clipe, de parcă îmi cerceta mintea cu antenele tandre şi sensibile ale gîndurilor ei drăgăstoase. Apoi îmi turnă puţin sherry şi puse paharul pe masă. la îndemîna mea. Mi-am dezbrăcat paltonul şi am scos sticla de vin din buzunar.

— Ce-avem de mîncare?

— Peşte pane cu roşii la grătar şi cartofi prăjiţi, şi cremă de căpşuni cu smîntînă.

' —Bun!

Crystal începu să deschidă sticla cu vin, aşa cum proceda întotdeauna în acest stadiu, conti-nuînd însă să mă urmărească din priviri.

— Eşti bine, Crystal, iubito?

— Da, foarte bine.

— L-ai mai văzut pe Arthur?

— Nu.

— Nu te-ai răzgîndit cu privire la ruptura dintre voi ?

— Nu.

Am privit-o. Ochii frumoşi, aurii, îi erau ascunşi îndărătul lentilelor groase pe care jucau tot felul de reflexe la fiecare mişcare a capului, în timp ce deschidea sticla cu vin. Părul portocaliu, sîrmos, îi era turtit, de *parcă* şi-l ţinuse strîns sub o basma. Buza de jos, proeminentă şi umedă, exprima îngrijorare şi preocupare. Nările nasului borcănat, cu vîrful întors, palpitau, îmi sorbeam paharul de sherry. Aveam nevoie de o băutură. Crystal mi se adresă :

— Tu ai mai văzut-o pe Tommy?

— Da, dar totul s-a isprăvit, i-am pus capăt, îmi părea că trecuseră o sută de ani de cînd o

eliminasem pe Thomasina din viaţa şi din gîndu-rile mele, şi numai acum mi-a trăsnit prin minte

362

că nici măcar nu avusesem timpul de a o informa pe Crystal.

— Ştiu. A fost la mine.

— Tommy a fost la tine, să-ţi bată capul? Fir-ar să fie! Ce ţi-a spus?

— A plîns.

— Plînge pretutindeni.

Crystal nu răspunse nimic. Aşeză cu grijă sticla de vin pe suportul de plută, cu ornamente, care aştepta pe masă. Nu era nevoie de cuvinte ca să înţeleg că, deşi Crystal simpatiza puţin cu Tommy, se bucura că nu aveam să mă căsătoresc cu ea.

— Mai toarnă-mi puţin sherry, iubito.

Vorbisem destul despre Tommy, de-ajuns pentru amîndoi. în drum spre Crystal, mă hotărîsem să-i povestesc totul. Mă rog, aproape totul.

— Ai prăjit peştele?

— Da, totul e terminat. La cuptor. Putem mînca oricînd doreşti.

— Bine. Aşază-te, inimioară. Aici, lîngă mine. Se aşeză pe un scaun cu spătar înalt, lîngă pat,

ţinîndu-şi cusătura în poală. Purta o rochie veche de stofă, fără formă, vărgată în dungi albastre şi verzi, care-i aparţinuse cîndva mătuşii Bill, şi pe care Crystal o transformase de cîteva ori pe măsura ei. Garderoba lui Crystal nu se termina nicicînd. Nimic nu se arunca vreodată.

— Crystal, ascultă-mă. M-am întîlnit cu Lady Kitty. Soţia lui Gunnar.

Un val de roseaţă purpurie năvăli în obrajii lui Crystal, făcîndu-i, o clipă, să arate ca de plumb încins,

— L-ai văzut şi pe Gunnar?

— Nu. Ba, de fapt da, dar nu i-am vorbit. Nu ştiu dacă voi... o, totul e atît de complicat...

Acum mi se năzărise pentru prima oară gîndul că, nutrind sentimentele pe care le nutream pentru

363r

Kitty, poate că n-ar fi trebuit să-l văd pe Gunnar, poate că nu trebuia să mai fac nici un pas pe drumul pe care mă împingea nesăbuinţa bine intenţionată a unei femei. Acceptasem, cu o naivă încredere, concepţia lui Kitty asupra situaţiei. Dar de ce să mă încred în aprecierea ei asupra a ceea ce era sau nu era necesar să fac?

— Cum de ai văzut-o pe Lady Kitty ?

— Ea a cerut să mă vadă. Mi-a trimis vorbă prin cameristă. Am stat de două ori de vorbă cu ea. Gunnar nu ştie.

— Gunnar nu ştie că te-ai întîlmt cu ea?

— Nu. Vezi tu... Ce absurd îmi apărea totul, acum cînd încercam să-i explic lui Crystal. înţelegi, ea crede că eu aş fi în stare să-l ajut pe Gunnar. El a făcut o obsesie, care l-a urmărit în toţi aceşti ani, din pricina celor întîmplate, şi m-a urît şi a visat să se răzbune pe mine, iar ea spune că e... că e ca un fel de boală... şi dacă Gunnar ar putea pur şi simplu să dea ochii cu mine... n-ar avea nici o importanţă ce ne-am spune, atît timp cît am reuşi să ne vorbim.

— Dar din moment ce te urăşte, din moment ce vrea să se răzbune ?

— S-ar putea ca, văzîndu-mă, să-i treacă. S-ar putea să-şi schimbe sentimentele... oricum, s-ar putea să mai scadă din...

— S-ar putea să te lovească.

— Nu fi proastă, Crystal. Toate astea se petrec în plan mental.

Oare aşa să fi fost?

— Nu vreau să-l vezi, spuse ea. începuse să tragă cu ambele mîini de cusătură, rupînd-o. în clipa de tăcere care urmă, am auzit pînza pîrîind. I-am luat-o din mînă şi am pus-o pe masă.

— Nu-i nevoie să te înroşeşti ca un curcan din pricina asta. Nu poate să iasă nimic rău.

364

— Ba poate. Nu vreau să-i mai vezi nici pe el, nici pe ea. Nu vreau să ai nimic de-a face cu ei. Noi sîntem foarte bine aşa cum sîntem. De ce-a trebuit să vină ei? De ce nu ne pot lăsa în pace? Te rog, Hilary, caută-ţi altă slujbă, scapă de el, te rog. Atunci vom putea fi din nou cum am fost. Căci acum sîntem iar numai noi doi. Dacă-l vezi, ai să suferi, într-un fel sau altul ai să suferi mult, ştiu, ştiu eu...

— Copilită dragă, dragostea mea, nu fi atît de iraţională. Şi încearcă să te gîndeşti la mine, mă rog, ştiu că te gîndeşti la mine, dar încearcă să te gîndeşti puţin mai inteligent. Presupune că şi eu aş vrea să-l văd pe Gunnar. Presupune că şi eu simt că mi-ar fi de folos să stau de vorbă cu el. Nu e singurul obsedat, nu e singurul care a avut parte de grozăvii... care...

Crystal rămase un timp tăcută, cu privirea în pămînt, departe de mine.

— Vrei să-l vezi? mă întrebă în cele din urmă.

— Nu ştiu. Vreau ceea ce vrea ea.

— Ceea ce vrea Lady Kitty? De ce?

— Pentru că ea e... Pentru că o iubesc... N-am ce face...

Asta era partea pe care hotărîsem să i-o ascund; dar o dată ce mă pornisem, nu mai fusese chip să mă opresc. Fără acest element, povestea ar fi fost lipsită de sens.

— înţeleg, spuse Crystal după o clipă, îşi luă din nou cusătura şi începu s-o sucească şi s-o răsucească, trecîndu-şi degetul peste tighel, îşi găsi în sfirşit acul şi începu să împungă pînza cu mişcări ritmice, egale, remarcabil de iuţi.

— O iubesc, am repetat. Da, o iubesc. Era un lucru prea vast ca să-l rosteşti, părea să înalţe o imensă cupolă neagră asupră-mi, smălţuită de stele. Dar, desigur...

365— I-ai spus ?

— Drept cine mă. iei? Bineînţeles că nu i-am spus.

— Ea te iubeşte?

— Nu fi idioată, Crystal. îmi pare rău că ţi-am spus, tu priveşti întotdeauna lucrurile dintr-un punct de vedere greşit, Nu-i ce crezi tu. După toate probabilităţile, n-am s-o mai văd niciodată. Ei vor să-şi ducă mai departe vieţile lor, şi eu nu sînt decît un fel de instrument. Ei nici nu-i pasă de mine, nu vrea decît să mă facă să-l întîlnesc pe Gunnar, ca să-l pot ajuta, dar nu vrea ca el să ştie că am acţionat la sugestia ei.

— De ce?

— Pentru ca atunci rezultatul ar fi mai puţin eficient, mai puţin eficace. Care-i raţiunea? N-am reflectat asupra ei.

— Mă rog, s-ar putea să nu-i placă... spuse Crystal, fulgerînd cu acul.

— Crystal, încetează să coşi, nervii mei sînt la pămînt.

— Vrei să-ţi servesc acum cina ?

— Nu. Mai toarnă-mi nişte vin.

Crystal îşi lăsă din nou cusătura din mînă şi-mi turnă vinul.

— Au copii, ea şi Gunnar?

— Nu. Ascultă-mă, Crystal, iubirea mea pentru Lady Kitty e doar un simplu fapt, un fapt nesemnificativ...

— Ai spus că te determină să faci ceea ce îţi cere ea.

— Da, dar oricum aş fi făcut toate acestea, din simţul datoriei. Dacă există cea mai infimă şansă de a-i putea fi de folos lui Gunnar, am datoria să încerc, nu înţelegi ? Asta nu-i începutul a nimic. Nu voi ajunge să fiu prietenul familiei, cum as putea fi ? Am să mă văd cu Gunnar o dată, poate 366

de două ori, şi cu asta basta. Cu *ea* n-am să mă mai întîlnesc, poate că nici n-am s-o mai văd vreodată, aşa cum am mai spus. încearcă să înţelegi.

— Cred că am să beau şi eu puţin sherry, zise Crystal. Era un lucru neobişnuit. Nu vreau să-l mai vezi. Vreau să nu mai fie nimic între voi doi.

— Dar de ce ? Eu unul nu l-aş fi căutat. El mi-a ieşit în cale. Ne tot întîlnim pe afurisitele alea de scări.

— De asta e nevoie să-ţi schimbi slujba.

— Nu repeta întruna asta. Nu-i chiar atît de simplu. Poate că mai tîrziu am s-o fac. Nu pot privi lucrurile în perspectivă. Dar ceea ce trebuie să fac imediat...

— Nu vreau să te vezi cu el.

— Ai spus asta de vreo şase ori. Dar de ce? Doar nu gîndeşti cu adevărat că o să mă omoare?

Crystal rămase tăcută o bună bucată de vreme, uitîndu-se la paharul de sherry, dar fără să-l atingă. O groază necunoscută pînă atunci începu să pună stăpînire pe mine. Se purta straniu, de parcă o nouă formă de existenţă începea să iasă la suprafaţă din adîncurile ei.

— Crystal, ce este?

în cele din urmă, vorbi:

— Scumpule, trebuie să-ţi spun ceva...

— Ce e, pentru numele lui Dumnezeu? Să nu-rni spui că ai cancer, sau altă boală!

Panica îmi strivea inima.

— Nu, nu, e ceva despre trecut, ceva ce s-a întîmplat atunci.

— Juri că n-ai cancer?

— Jur. Ascultă-mă. Eu nu ţi-am vorbit niciodată despre zilele acelea, despre ce s-a întîmplat cu mine în acele zile.

Era perfect adevărat. Nu discutasem niciodată despre accident, despre ce se petrecuse înainte şi

367după el. îi povestisem lui Crystal doar atît cît să poată înţelege ceva din toată întîmplarea. Mai exact, îi povestisem că avusesem o legătură de dragoste cu Anne. în rest, trebuise să se bizuie pe telepatia dintre noi. Şi nici n-o întrebasem vreodată ce însemnaseră pentru ea acele zile cît eu zăcusem în spital, stîlcit şi pe jumătate mort. Tăcerea era mai bună. în copilăria noastră, Crystal şi cu mine trecuserăm prin atîtea orori, încît legaserăm un pact tacit să nu ne punem niciodată întrebări, să nu „revedem" vreodată cele întîmplate.

— Şi vrei să-mi povesteşti acum? De ce? Ce rost ar avea? Prefer să n-o faci.

Crystal rămase din nou tăcută. Apoi zise:

— Cred că trebuie să-ţi povestesc. Cred că are un rost. Tăcerea a devenit prea îngrozitoare.

— *Ce* să-mi povesteşti, pentru Dumnezeu ? Mă înnebuneşti cu aluziile tale.

— Aşteaptă. Am să-ţi povestesc. Numai să mă asculţi. Te rog să ai răbdare. Cred că mi-ar fi mai uşor să povestesc în ordinea în care s-a petrecut totul, aşa ca să nu-mi scape nimic. Şi acum, ascultă. Eu n-am ştiut de nimic pînă cînd nu mi s-a telefonat de la colegiu. Mi-au spus la telefon că ai avut un grav accident de maşină şi că eşti internat la spitalul colegiului Radcliffe. Asta s-a întîmplat marţi noaptea, la o oră foarte tîrzie, pe la miezul nopţii sau chiar după, ţin minte că mă culcasem. La ce oră a avut loc accidentul?

— Pe la zece seara.

— Mă rog, erai de-acum în spital şi mie mi s-a telefonat şi desigur că m-am repezit imediat la gară, dar nu era nici un tren pînă la ora cinci. Aşa încît a trebuit să aştept şi am luat trenul ăla pînă la Birmingham, şi de acolo alt tren spre Oxford, am ajuns pe la unsprezece la spital şi prima

368

persoană pe care am văzut-o a fost Gunnar. Anne încă mai trăia.

Mi-am mai turnat puţin vin. Mîna îmi tremura violent. Faţa lui Crystal era transformată, aspră. îşi ţinea ochii aţintiţi în podea.

— Gunnar mi-a spus că „amîndoi" eraţi grav răniţi, şi la început n-am înţeles ce vrea să spună, dar pe urmă mi-am dat seama că Anne fusese cu tine în maşină. Am încercat să te văd, dar nu mi-au dat voie, tocmai te operau. Anne era în acelaşi spital, dar în altă parte. Gunnar s-a dus să vadă cum îţi merge. Cred că încă nu-şi dădea seama cît de gravă era starea Annei, poate că medicii i-au ascuns, sau poate că nu ştiau nici ei. Mă aşezasem pe un scaun pe coridor şi mă simţeam sfîrşită, iar Gunnar mi-a spus că aş face mai bine să vin la el acasă să mă odihnesc un pic, pentru că oricum aşteptarea noastră acolo nu folosea la nimic, aşa că m-a luat în maşină şi m-a dus la casa lui care, dacă îţi aminteşti, era foarte aproape - şi ne-am dus acasă, mi-a oferit să mănînc ceva, numai că nici eu, nici el nu puteam pune nimic în gură. Băieţaşul, copilul lui, nu mai ţin minte cum îl chema, nu era acolo, cred că-l luaseră nişte

prieteni la ei. Şi m-am culcat într-un dormitor de la etaj, iar el s-a dus din nou la spital, şi mi-a spus că, desigur, o să se intereseze şi de starea ta. Asta trebuie să fi fost pe la ora două sau trei după-masă, iar eu mă simţeam cu totul sleită de puteri. Pe urmă am adormit, sau am căzut într-un soi de leşin, ştiu doar că am zăcut acolo şi totul mi se părea foarte straniu. După aceea m-am trezit îngrozitor de speriată, era ora şase şi eu mă aflam singură în casă. M-am sculat, am început să cobor scările şi, în timp ce mă aflam pe scară, uşa din faţă s-a deschis, Gunnar a năvălit

369înăuntru şi mi-a spus : „Anne a murit", şi s-a dus într-o cameră din fundul casei şi s-a aşezat în faţa unei mese. Eu auzisem ce-a spus, şi înţelesesem, dar nu mă puteam gîndi la nimic altceva decîtla tine, aşa că l-am întrebat: „Hilary a murit?", dar el nu mi-a răspuns nimic, a continuat să stea acolo, privind pe fereastră în grădină, nemişcat ca o statuie, de parcă era paralizat, şi nu-mi răspundea nimic, iar eu ra-am dus la telefon ca să chern spitalul, numai că nu-mi puteam aminti numele spitalului şi plîngeam aşa de tare, că oricum nu puteam vedea numerele, aşa că am fugit pur şi simplu din casă. Cunoşteam drumul spre spital, şi o luasem la fugă, plîngînd. Atunci cineva m-a prins de braţ, era Gunnar, m-a tras şi m-a adus din nou în casă şi desigur că m-am întors, dar mă apucase un acces de isterie din cauza fricii. El m-a dus înăuntru şi m-a aşezat pe un scaun în hol şi a telefonat la spital şi a cerut rezerva unde te aflai tu, şi a vorbit aşa de calm şi de clar, şi i s-a spus că operaţia a reuşit şi că tu te odihneşti, şi cuvîntul ăsta „odihnă" a sunat aşa de minunat în clipa aceea, dar eu tot mai tremuram de frică, şi Gunnar a întrebat daca aş putea să te văd, şi vorbea atît de calm şi de clar, iar de la spital i s-a răspuns că as putea şi atunci m-a condus el, m-a condus de-adevăratelea, m-a tras de mînecă, m-a aşezat în maşină, m-a dus la spital, m-a îndrumat spre rezerva ta, şi te-am văzut, cu toate că tu nu ţi-ai mai reamintit după aceea, dar tocmai îţi reveneai după anestezie, şi falca ţi-era bandajată, dar faţa ţi-era întreagă şi ochii deschişi şi te-ai uitat la mine şi, într-un fel, semănai aşa de mult cu tine şi erai aşa de mult tu, şi eu plîngeam de fericire, iar infirmiera mi-a spus c-ai să te însănătoşeşti complet, cu toate că nu cred să fi ştiut ea într-adevăr, şi atunci am ieşit din nou la Gunnar,

370

care mă aştepta pe sală, şi i-am spus, şi m-a dus din nou jos la maşină şi ne-am întors acasă şi acum aproape că s-a prăbuşit el leşinat, aşa că am schimbat rolurile. Şi telefonul suna, era mama lui Anne, ţii minte, sau cred că tu n-ai ştiut, că nu putuseră da de ea în cursul dimineţii pentru că îşi petrecea vacanţa în Spania şi acum chemase din Spania, şi i l-am dat pe Gunnar la telefon, şi după aceea el mi-a cerut să răspund eu la telefon sau oricui ar fi venit să întrebe, şi să le spun eu ce s-a întîmplat, pentru că el nu voia să vadă pe nimeni. Cîteva persoane au chemat la telefon şi vreo doi au venit la uşă şi le-am spus, şi în tot timpul ăsta Gunnar şedea în camera din fund, în faţa mesei, uitîndu-se pe fereastră. Vai, şi eu mă simţeam atît de uşurată, că eram în stare acum să-mi fie milă de el şi să-mi pară rău de Anne, amîndoi fuseseră aşa de buni cu mine, aşa de drăguţi, mai drăguţi decît oricine altcineva, aşa că m-am dus la bucătărie că mi se făcuse foame, ceea ce era un lucru minunat, şi am prăjit nişte pîine, am deschis o cutie cu fasole şi am vrut să-l fac şi pe Gunnar să mănînce ceva, numai că el n-a vrut şi nici nu voia să se mişte, pur şi simplu şedea şi şedea acolo, şi cu am mîncat, pe urină am descoperit unde ţinea băuturile, pentru că îmi oferise un coniac după-masă, numai că eu îl refuzasem, şi am scos o sticlă de coniac şi una de whisky şi pahare, şi le-am aşezat pe masă, şi am mai scos — e caraghios cît de limpede îmi amintesc, *văd* totul atît de limpede - am mai scos o farfurie cu biscuiţi cu ciocolată. I-am turnat lui Gunnar nişte coniac şi am băut şi eu puţin whisky, cred că mi-am spus că whisky-ul e mai puţin tare decît coniacul, şi Gunnar a băut coniacul şi după aceea a început să plîngă îngrozitor, cu lacrimi mari, şi tot nemişcat stătea privind pe fereastră, şi pe urmă plînsul

37.1i s-a mai potolit şi a mîncat un biscuit cu ciocolată, şi după aceea a început să vorbească, trebuie să fi fost zece seara sau chiar mai tîrziu. Şi era atît de ciudat, a vorbit

despre copilăria lui şi despre mama lui care era pe jumătate norvegiană, şi despre cum îşi vizita bunicii la o fermă lîngă nu ştiu ce lac, şi cum a fost odată în Lapoma şi a văzut reni, şi a vorbit o mulţime despre reni şi despre cum renilor le place - ce caraghios - mirosul de urină umană, şi cum se hrănesc cu un soi special de muşchi, şi cum e în Nord, unde luni de zile nu e noapte, şi apoi luni de zile nu e zi, şi a vorbit despre aurora boreală. Şi în tot acest timp beam amîndoi şi cred că el a băut toată sticla de coniac, iar eu am mai băut whisky şi mă simţeam foarte ciudat, şi-i spuneam întruna că trebuie să se culce, dar, în chip curios, nici unul dintre noi nu voia să se ducă la culcare, am fi vrut să continue aşa înainte, să stăm aşa, şi totul să continue aşa, şi să vorbim mereu în felul acela ciudat, amîndoi eram parcă în transă. Şi în cele din urmă ne-am simţit atît de obosiţi şi Gunnar a început din nou să plîngă, şi asta mi-a arătat că totul se terminase şi s-a dus să se culce, plîngînd întruna. M-am ridicat şi eu şi mă simţeam atît de sfîrşită şi într-o stare atît de ciudată, şi m-am dus în camera unde mă odihnisem după-masă, m-am dezbrăcat şi mi-am pus cămaşa de noapte, pentru că îmi luasem cu mine la sosire o valiză cu cîteva lucruri pentru noapte, şi pe urmă am intrat să văd ce face Gunnar şi am văzut că zăcea întins pe pat, şi i-am spus să se dezbrace şi să se culce, şi şi-a scos pantofii şi pantalonii şi era cît pe-aci să se prăvălească pe jos. Cred că din cauza coniacului. Atunci i-am scos hainele de pe el ca să intre în pat şi s-a culcat şi atunci mi-a spus - Doamne, cu ce ton jalnic şi trist! - mi-a spus : „Nu mă lăsa

372

singur!". Aşa că am rămas un timp acolo, lîngă el, şi gemea tot timpul şi mi-a fost atît de milă, încît am intrat în pat lîngă el, şi l-am strîns în braţe şi după aceea am făcut dragoste.

— *Aţi. făcut dragoste ?* - Da.

— Ce dracu' vrei să spui, Crystal?

— Ce auzi, chiar aşa.

— Tu-ţi dai seama ce vorbeşti ?

— Da.'

— Vrei să spui că, în noaptea morţii lui Anne, Gunnar s-a culcat cu tine?

— Da.

— Nu-i posibil.

— Da. Dar încearcă să înţelegi cum a fost. N-a fost ca şi cum... ca şi cum ar fi fost adevărat... vreau să spun c-a fost adevărat... vezi, el nici nu ştia că sînt virgină... mă rog, a fost foarte surprins... dar totul s-a întîmplat... de parc-ar fi fost într-un vis... de parc-ar fi trebuit să se întîmple şi fără să ne vorbim... şi totuşi n-a fost un vis, şi eu eram foarte trează, foarte conştientă, şi...

— Şi tu l-ai *lăsat?*

— Da, desigur. In noaptea aceea aş fi făcut orice pentru el... mă simţeam atît de... înţelegi, tu trăiai şi Anne murise... şi nu ştiu în ce chip straniu moartea ei te făcea pe tine şi mai viu... am simţit că, într-un fel, îi datoram ceva lui Gunnar. Ii datoram lumea întreagă... şi mi-era atît de milă de el, as fi vrut să-l strîng şi să-l tot strîng lîngă mine, şi fusese atît de bun cu mine, atît de fantastic de bun... şi, desigur, mai era şi coniacul şi şocul şi... desigur că nu eram eu cea de obicei, şi el... pentru el a fost ceva ca absoluta uitare, ca orbirea... era ca atunci cînd cineva răsfoieşte o revistă porcoasă, doar ca să-i distragă atenţia de

373la altceva... într-un sens nici nu cred că ştia ce face, cu toate că, în alt sens, desigur că ştia... — Stai o clipă, Crystal, descrie-mi ca lumea

lucrul ăsta! Oh, Dumnezeule, oh, *Dumnezeule!*

A făcut dragoste cu tine. Cît a durat şi ce s-a

întîmplat după aceea, şi ai rămas toată noaptea

în patul lui ?

— Nu ştiu... cît a durat... Nu ştiu. Eram... Şi după aceea el a adormit şi eu m-am dus în camera mea şi am adormit şi eu. Cînd m-am tre/it dimineaţa el era complet îmbrăcat şi vorbea la telefon, jos în hol. Aranja înmormîntarea.

— Dumnezeule! *Dumnezeule]* Şi ce-ai făcut după aceea?

— M-am îmbrăcat, mi-am făcut valiza şi am coborît, el a lăsat telefonul din mînă, şi ştii că sunase mai devreme la spital ca să se intereseze de starea ta şi mi-a spus că ai petrecut o noapte liniştită. Iar eu l-am întrebat dacă pot să-l ajut cu ceva şi el mi-a spus că nu şi stăteam amîndoi acolo în hol şi l-am întrebat dacă pot să-i prepar gustarea de dimineaţă şi a zis că nu, şi mi-a oferit mie să-mi prepar şi-am zis şi eu că nu, eram deja îmbrăcată cu pardesiul şi aveam valiza in mînă. I-am mulţumit şi i-am spus că o să mă duc la un liotei, iar el s-a oferit să mă conducă cu maşina, dar i-am spus nu şi atunci n-a mai insistat şi mi-a deschis uşa. I-am spus la revedere şi i-am întins mînă, iar el mi-a luat-o şi mi-a sărutat-o, şi am ieşit şi de atunci... nu l-am mai văzut niciodată.

— Crezi că și-a mai amintit de ce s-a întîmplat peste noapte?

— Nu sînt sigură. Cred că da. Altfel de ce mi-ar fi sărutat mînă ? După o clipă adăugă: Ştii, e singurul bărbat care mi-a făcut vreodată asta -adică să-mi sărute mînă.

374

— Crystal, mă întreb dacă-ţi dai seama ce înseamnă asta pentru mine?

— Trebuia să-ţi povestesc, răspunse ea tot fără să se uite la mine.

— Mai bine nu-mi povesteai.

— Trebuia s-o fac. Dacă el nu s-ar fi reîntors, nu ţi-aş fi povestit niciodată. Dar cu el aici, atît de aproape, şi acum... că ai văzut-o şi pe *ea*... şi m-ai întrebat de ce... nu voiam ca tu să te întîl-neşti cu el...

Lacrimile începură să-i curgă deodată pe faţa aplecată.

— Ai schimbat tot trecutul, i-am spus.

în timp ce mă îndepărtam de ea şi mă aşezam la masă, privind-o cum plînge, simţeam că o sută de lucruri se schimbaseră, o sută de lucruri pe care încă nu avusesem timp să le înregistrez.

— Oh, de ce, de ce ai... ?

— îl iubeam!

— Ce vrei să spui?

— A fost atît de bun cu mine, şi în ziua aceea la petrecere m-a tratat... ca pe cineva de vază...

Mi-am adus aminte de ziua petrecerii, ziua despre care Crystal spusese că a fost „cea mai fericită zi din viaţa ei". Oare pentru că Gunnar fusese bun cu ea?

— Nu-i nevoie să iubeşti pe oricine se poartă frumos cu tine, i-am spus. Şi apoi m-am gândit: „De ce nu, cînd atît de puţini oameni s-au purtat frumos cu ea? Gunnar. Clifford. Arthur". N-ai mai povestit nimănui toate astea, nu-i aşa, Crystal?

— Nu, desigur că nu, desigur că nu. Am rupt logodna cu Arthur tocmai pentru că ştiam că n-as putea să-i povestesc vreodată.

Şi eu care crezusem că-l părăsise pe Arthur din cauza mea, pentru a-mi fi sprijin mie, pentru a fi cu mine, alături de mine în încercarea mea!

375Şi în realitate rupsese cu el din cauza lui Gunnar, pentru că...

— Crystal, nu-l *mai* iubeşti pe Gunnar, nu-i aşa?

— Ba da.

Continua să plîngă, clar liniştit, tamponîndu-şi ritmic ochii cu batista.

Deci rupsese cu Arthur ca să fie singură, să fie la post, gata, în aşteptare, dacă cumva Gunnar ar fi vrut s-o vadă. Ce patetică amăgire! Rupsese cu Arthur din acelaşi motiv pentru care rupsesem eu cu Tommy - ca să poată fi disponibilă. Dar chiar în timp ce îmi încolţeau aceste gînduri urîte şi smintite, ştiam că sînt nebuneşti. Crystal n-ar fi putut gîndi serios că

Gunnar ar mai avea nevoie de ea, nu mai mult decît as fi putut eu gîndi că Kitty ar avea nevoie de mine, altfel decît de o simplă unealtă,

— Eşti ţicnită, i-am spus. Te comporţi ca o femeie isterică, dezechilibrată. N-are nici un sens să continui să „iubeşti" pe cineva în felul ăsta, o persoană pe care n-ai s-o mai vezi niciodată. Oricum, nu-l iubeşti. Nici nu ştii ce înseamnă cuvîn-tul ăsta, într-un anume sens. Nu pot spune că te condamn pentru ce s-a întîmplat... a fost ca un fel de tulburare mintală... dar ar trebui să ai atîta minte încît să-ţi dai seama cum trebuie să se fi simţit Gunnar după aceea, cum trebuie să te fi urît şi pe tine, şi pe el însuşi. Pentru el trebuie să fie o cumplită amintire dezgustătoare. Doar nu-ţi închipui c-o să mai vină la tine să-ţi sărute mîna ? Crystal scutură din cap, continuînd să-şi tamponeze cu consecvenţă ochii. — îmi pare rău, am spus. Ştiam că sînt crud cu ea, dar fusese o lovitură atît de neaşteptată, încît mă simţeam îngreţoşat, speriat. Ideea acestei curioase, bizare legături între Crystal şi Gunnar, care pentru ea, cel puţin, era 376

încă vie, îmi stîrniae un fel de durere primitivă. (Gelozie ?)

Crystal făcea un efort să se stăpînească. Mă întrebă, de astă dată privindu-mă cu timiditate:

— Dragule... nu-i aşa că asta nu schimbă nimic între noi... Vreau să spun, nu eşti şocat sau mai ştiu eu... nu mă urăşti? E la fel, nu-i aşa, cum a fost şi înainte? M-am gîndit că trebuia să-ţi spun pentru că... Dar totul e în ordine, nu?

Am gîndit că nu, nimic nu e în ordine, nu va mai fi niciodată în ordine, ceva se pierduse, eşuase, se năruise pentru totdeauna. Oh, Crystal, fetiţa mea pură, cum să ni se întîmple nouă aşa ceva? Dar am răspuns:

— Da, e în ordine, desigur.

— Şi nu mă urăşti, nu-i aşa? Aş muri.

— Nu fi proastă, Crystal.

— Bine, vrei acum... te rog... pot să-ţi servesc masa... am putea mînca acum, nu-i aşa? Am peşte pane, aşa cum îţi place ţie... şi nişte roşii frumoase şi...

— Masă, după aşa ceva! Nu, mulţumesc. Nu m-aş putea atinge de mîncare.

— O, te rog, te rog... începu din nou să plîngă.

— Crystal, încetează! Am destule pe cap şi fără lacrimile tale.

— Nu vreau să te vezi cu el.

— Nu văd de ce, din moment ce continui să-l iubeşti.

— Ar putea crede...

— Ce-ar putea crede? Nu mai bîigui şi încearcă să vorbeşti clar. Ar putea crede că vreau să stabilesc o apropiere între voi? Oh, Crystal, dragă, reîntoarce-te la realitate. Nu tu îl interesezi pe Gunnar. Tu nu eşti decît un incident obscen, detestabil, din trecutul îndepărtat. Eu îl interesez. Şi eu trebuie să-l văd. Trebuie. Ceea ce mi-ai povestit

377tu mă face să-mi vină să vărs, clar nu schimbă situaţia, nu-mi modifică datoria.

— Şi ai *s-o* mai vezi şi *pe ea* ?

Crystal stătea dreaptă, uitîndu-se ţintă la mine, mototolindu-şi în pumn batista atît de udă de lacrimi, incit picau din ea stropi în poala rochiei de stofă.

— Nu ştiu, ţi-am mai spus, nu ştiu, mă chi-nuieşti.

— Spuneai că eşti îndrăgostit de ea.

— Deliram.

— Acum ai să mă urăşti, ai să mă urăşti pentru că ţi-am povestit, nu voi mai fi pentru tine un loc de refugiu, nu vom mai putea fi împreună ca atunci cînd eram mici, totul *s-a* sfîrşit, totul s-a sfîrşit, oh, de ce ţi-am povestit, de ce...?

— Crystal, termină, mă ucizi, într-adevăr, era ca şi cum se frînsese o legătură

cu copilăria, o legătură care dăinuise nefiresc, nebuneşte de mult, un soi de inocenţă primară.

— Uite ce-i, îmi pare rău, dar trebuie să plec. Simţeam că trebuie să ies afară, să respir un aer mai curat, să *alerg.* Nu fi necăjită, nimic nu s-a întîmplat, nimic nu s-a deteriorat, nu s-ar putea, numai ca mă aflu sub o îngrozitoare tensiune. lartă-mă. Mănîncă tu peştele pane. Nu te fră-mînta, nu te frămînta.

îmi îmbrăcam paltonul. Crystal nu mi-a mai spus nici un cuvînt, şi n-a încercat să mă oprească, dar m-a privit în tăcere, cu faţa umflată şi aproape de nerecunoscut din cauza plînsului. M-am oprit în drum spre uşă.

— Crystal... n-a mai fost şi altcineva... vreodată... nu-i aşa?

Strigătul prin care a răspuns „Nu!" a fost ca un ţipăt de pasăre. M-am împleticit pînă la uşă, şi pe scări şi, cînd am ajuns în stradă, am început să alerg.

378

Duminică

Era duminică dimineaţa. Ploua şi un vînt cu răbufniri vijelioase zvîrlea rafale de stropi în geamuri, parcă bombardîndu-le cu ţinte. Zăceam (complet îmbrăcat) pe pat, şi Tommy şedea pe un scaun lîngă mine tricotînd.

Duminica o readusese, firește, pe Tommy, care, în sfîrşit, avusese norocul de a mă găsi acasă. Cu un exerciţiu de remarcabilă inteligenţă, de care era capabilă, îşi dăduse pe dată seama că eram ca şi absent, obsedat, la kilometri depărtare, abia în stare să percep conştient prezenţa ei, şi se abţinuse de la lacrimi şi întrebări. Se dusese în bucătărie, făcuse cafea din care le oferise şi lui Christopher, Mick, Len şi Jimbo. Făcuse curăţenie, spălase vasele, udase amărîta de plantă pe care mi-o dăduse Jimbo.

Kitty mă întrebase: „Ai o soră?". Aşadar (doar dacă voia să mă deruteze în mod deliberat), Gunnar nu-i povestise ce se întîmplase în noaptea morţii Annei. Nu era un lucru improbabil. Kitty îmi spusese că nu discutaseră niciodată subiectul în amănunt, şi se poate ca Gunnar să fi simţit că nu era necesar să-i relateze şi acel crîmpei de coşmar. Probabil că detesta însăşi amintirea celor întîm-plate. Dacă, firește, se întîmplaseră cu adevărat. Dar se întîmplaseră oare? Femeile isterice de vîrstă mijlocie, în special virginele, plăsmuiesc uneori fel de fel de amintiri, în special că un bărbat le-a violentat, că au fost seduse, violate,

379ceva de care se tem şi la care rîvnesc în acelaşi timp. Nu o puteam vedea pe Crystal în această lumină. Şi totuşi, în ce măsură reuşeam eu s-o văd obiectiv? Oare într-adevăr se scrîntise la minte? Avea toate justificările şi scuzele să se fi ţicnit puţin la vîrsta asta, de atîta singurătate, şi să fi ajuns o fată bătrînă aiurită. Şi totuşi, dacă era adevărat, cît de straniu ar fi fost! Şi exista în toată povestea asta ceva ce nu puteam îndura. Să fi fost pierderea inocenţei lui Crystal, a acelei legături cu copilăria, a refugiului, a locului pur, neprihănit? Crystal amestecată cu Gunnar, legată de el în miezul acestei povesti infernale, nu! Gunnar nu vorbise de acest lucru, însemna că nu s-a întîmplat, sau că era pentru el, în prea mare măsură, o sursă de coşmar?

Tommy tricota pentru că-i spusesem cîndva, doar ca să-i îndrug o prostie dulceagă : „îmi place să te văd corşetînd, e un aspect atît de domestic". Nici măcar nu era adevărat. Detestam s-o văd pe ea sau pe oricine altcineva tricotînd. Mi-o evoca pe scîrba de mătuşa BilI. îmi trezea instincte de fiară, îmi sugera imagini de viaţă tihnită de familie care mă făceau să-mi vină să vomit. Tommy tricota o jachetă evident de dimensiuni mari, evident destinată mie, numai că nu i-am oferit plăcerea de a răspunde întrebării la ce anume lucra. Astăzi însă, Tommy, şezînd liniştită, cu clincănitul andrelelor în timp ce eu mă uitam fix la tavan, îmi dădea senzaţia că aş fi invalid. Eram bolnav şi Tommy mă îngrijea. Eram la închisoare şi Tommy mă vizita. Tommy mă răpise şi acum aştepta să fac mărturisiri. A mă debarasa de Tommy se dovedea un lucru colosal de greu şi de stînjenitor. Nu mai aveam forţa sau voinţa de a hotărî sâ-i fac măcar acum vînt, s-o fac să iasă din cameră, dar-mite *s-o* determin să plece pentru totdeauna şi să

380

mă părăsească definitiv. Oricum nu părea o treabă prea presantă, din moment ce acum trăiam un nou interimat, în ce o priveşte pe Tommy, pentru moment conştiinţa nu mă rodea, îi spusesem de atîtea ori să mă lase în pace. Dar continua să se cramponeze de mine, aşa încît o privea personal dacă suferea, îmi sugerase timid să mergem la Round Pond. O refuzasem, cu o clătinare din cap. Ştiam că trebuia să mă duc să o văd din nou pe Crystal. Era un lucru important. Ce-o fi făcînd acum, plînge, regretă ? O instruisem atît de bine, încît ştiam că ea n-ar fi cutezat să încerce o comunicare cu mine, n-ar fi schimbat o iotă din rutina stabilită. Dar ar fi trebuit să mă duc eu s-o văd, sau măcar să-i telefonez. O lăsasem cuprinsă de deznădejde, îmi inspirase, îmi inspira încă o oroare pe care n-o puteam controla şi pe care nu mă simţisem în stare să o ascund. Imaginea timpului petrecut de ea în casa lui Gunnar adăugase noi dimensiuni de grozăvie amintirilor mele legate de acea cumplită perioadă. Gunnar intrînd şi spunînd: „Anne a murit". Crystal îmbrăcîndu-şi cămaşa de noapte. Va trebui de acum înainte să trăiesc toată viaţa cu aceste imagini şi nu-i puteam ierta lui Crystal că mi le împărtăşise. Nu mai exista acum decît un singur lucru ce părea să împiedice ca deznădejdea crîncenă şi nebunia feroce să mă covîrşească întru totul (genul de nebunie feroce care, de pildă, ar putea s-o facă acum pe Tommy să plece val-vîrtej urlînd) şi acest singur lucru era anxietatea mea chinuitoare legată de Kitty: cînd aveam să mai primesc vreo veste de la ea şi dacă aveam s-o mai revăd vreodată. Pînă cînd această durere cruntă, în miezul căreia scînteia totuşi un misterios grăunte de bucurie, nu avea să se prefacă în alt gen de durere (căci nu exista cale de a evita durerea), nu aveam timp să mă ocup de

381Crystal şi de nevoile disperării ei. Unica mea menire acum era aşteptarea.

Se auzi soneria de la intrare. Laura? Biscuit? Kitty ? Dintr-un salt am părăsit patul şi am ajuns la uşă. Era Biscuit.

Fără să întrerup mişcarea de deschidere a uşii, am ieşit pe *palier, am tras* uşa *după mine şi m-am* îndreptat spre scări. Biscuit m-a urmat. Am coborît sărind cîte două trepte odată, am străbătut holul şi am ieşit în stradă. Vîntul mina o ploaie fină. Nu-mi luasem nici pălăria, nici paltonul. Am pornit în josul străzii, fără să mă uit îndărăt. Am dat colţul şi m-am oprit. Biscuit m-a ajuns din urmă. — Ei? am întrebat-o.

Biscuit purta scurta ei de diftină cu gluga ridicată pe cap. Chipul tras, pămîntiu, încadrat de glugă, arăta ca o faţă de băieţandru, de copil. Se scotoci în buzunar şi scoase *două* plicuri. Le-am luat şi ploaia fină, minată de vînt, a şi întins cerneala cu care erau scrise adresele. Pe fiecare plic se vedea numele meu. O scrisoare venea de la Kitty, cealaltă de la Gunnar.

Simţeam eă-mi plesneşte capul de grijă şi de spaimă. Doream să mă descotorosesc de Biscuit cu o violenţă care m-ar fi putut împinge s-o strîng de gît.

— Bine. Acum şterge-o!

Am lăsat-o şi am pornit grăbit spre staţia Bayswater, ţinînd ambele scrisori în mîna vîrîtă în buzunarul hainei.

Cînd am ajuns în staţie, m-am dus de-a dreptul la bar, dar nu era încă deschis. M-am rezemat de uşă, cu umerii uzi lipiţi de geam.

Apăru şi Biscuit. Mă văzu, îşi împinse pe spate gluga, scoase un bilet de metrou la un automat şi se îndreptă spre aparatele de control al biletelor. Cînd trecu pe lîngă mine, îmi spuse fără să mă

382

privească: „Adio". Trecu de barieră şi dispăru în jos pe scara rulantă, către peronul vestic.

Răsuceam frenetic scrisorile în mîini. Am des-chis-o întîi pe cea de la Kitty:

„Te rog; fa tot ce-t! cere. Nu trebuie să afle niciodată că noi doi ne-arn văzut. Iţi mulţumesc şi hun rămas.

K.J."

Apoi am deschis scrisoarea lui Gunnar. Era ceva mai lungă:

„As *dori să te văd şi să stăm de vorbă, doar o singură dată, şi sper că vei fi de acord să ne intllnim. Iţi propun ca întîlnirea să aibă loc azi, duminică seara, la ora şase, la adresa mai sus menţionată.*

G.J."

Deci şi Gunnar folosea posta lui Biscuit. Mi-am vîrît scrisorile în buzunar şi m-am dezlipit de uşă. *Jţi mulţumesc şi bun rămas."* Sfîrşitul misiunii putea fi întrezărit, doamna ieşise din scenă. Mi-am scos un bilet de cinci pence şi am coborît pe peronul estic. Fără să văd, fără să respir, am aşteptat un metrou de circuit intern. Bayswater, Paddington, Edgware Road, Baker Street, Great Portland Street, Euston Square, King's Cross...

Am ajuns din nou cu o oră mai devreme în Cheyne Walk. Nu mă mai întorsesem acasă, îmi petrecusem cea mai mare parte din zi în metroul de linie circulară. La prînz, mă oprisem în Sloane Square şi mă străduisem să mănînc un sandviş. Am băut o prudentă cantitate de whisky, apoi am

383urcat din nou în metrou. La patru treizeci am ajuns iarăşi în Sloane Square. Ploaia se oprise, dar sufla un vînt rece dinspre răsărit. Eram încă, firește, numai în haină. Am pornit-o cu paşi iuţi pe King's Road, şi apoi am]uat-o în jos spre fluviu, trecînd prin faţa casei lui Gunnar pe la ora cinci. O fîşie de lumină se filtra pe deasupra perdelelor de la primul etaj. M-am întrebat dacă Kitty şi Gunnar stăteau acolo, vorbind despre mine. Am mai hoinărit puţin prin parc şi am inspectat o statuie de Epstein, reprezentînd o femeie care-şi smulge veşmintele. Am intrat în vechea biserică din Chelsea, şi am stat acolo, în semiobscuritate, citind plăcile memoriale şi întrebindu-mă dacă n-o să leşin cînd o să fiu singur cu Gunnar. La ora şase fix am sunat la uşă.

Mi-a deschis Gunnar. Din casă, o dată cu valul de căldură, a năvălit parcă o rafală de emoţie.

— Bună seara, îţi mulţumesc că ai venit.

— N-ai pentru ce.

— Vrei să vii sus ?

Rostise aceste cuvinte uimitoare.

L-am urmat pe scări. Casa mirosea a căldură plăcută, a locuinţă înstărită, a mobilă scumpă şi a prafumul lui Kitty. L-am urmat pe Gunnar în salon.

In încăperea elegantă mă simţeam la fel de ameninţat de parcă aş fi intrat pe poarta-ghilotină a unui fort. Sau poate că era mai curînd ca palatul sultanului, în care străbaţi mai întîi curtea de marmură, treci pe lingă fîritîni şi pe sub colonade de mozaic, ca să intri apoi în sala spînzurătorilor, unde vei atîrna şi tu în ştreang. De cum am intrat, am avut viziunea instantanee a mea şi a lui Gunnar încleştaţi într-o luptă înspăimîntătoare, rostogo-lindu-ne şi făcînd ţăndări vazele şi farfuriile şi lămpile. O încăpere în care puteai sîngera, o încăpere în care puteai muri.

384

Era, într-adevăr, o încăpere frumoasă. Văzusem eu pînă atunci saloane elegant aranjate, de pildă salonul Laurei Impiatt, sau cel al lui Clifford, dar camera aceasta era cea mai necăutat rafinată din cîte îmi fusese dat să vizitez. Prin comparaţie, gustul Laurei era preţios, iar al lui Clifford rece. Salonul de faţă era o încăpere spaţioasă, cu mobilă masivă, comodă, iluminată de numeroase lămpi aşezate pe numeroase măsuţe. Un scrin bogat, din lac chinezesc, domina într-un capăt, un şemineu din marmură sculptată, cu o imensă oglindă cu ramă aurită, în celălalt. Covorul, care părea să fie un Aubusson, presăra centrul încăperii cu roze prinse într-un medalion oval, galben, şi se aşternea apoi în umbră pe sub mese, birouase, biblioteci. Era camera măreaţă a unui om măreţ: un ecou foarte îndepărtat al talmeş-balmeşului atrăgător dintr-o odaie care existase, cîndva, la Oxford.

Plutea o tăcere perceptibilă. Probabil că ferestrele aveau geamuri duble. Circulaţia de pe chei răzbea sub forma unui murmur foarte surd, mai curînd o vibraţie. Gunnar înainta, cu

mine după el, către focul domol care ardea sub ghirlandele de marmură ale căminului. Pe o măsuţă joasă se afla un platou cu sticle şi pahare şi ţigări într-o cutie de malahit.

— Pot să-ţi ofer o băutură ?

— Mulţumesc, da. Whisky cu sifon.

— Fumezi ?

— Nu, mulţumesc.

— N-ai venit cu un palton?

— Palton? Nu.

După această mostră de conversaţie, Gunnar se ocupă cu prepararea băuturilor. Umplu un pahar de cristal cu whisky şi sifon, apoi îl ţinu o clipă în mînă, privind la foc şi respirînd apăsat, înainte de a mi-l oferi, îşi turnă şi el nişte whisky. Luă o

385ţigară, pe urmă o azvîrli înapoi în cutie. Nu-mi ceruse sa iau loc. După aceea începu să se uite la mine. Ne uitam unul la celălalt.

Era un ciudat fel de a ne uita, de parcă ne scrutam prin timp. Aşa cum uneori cinematograful se joacă cu chipul unui om, învăluindu-l în ceaţă, apoi prefacîndu-l din bătrîn în tînăr, tot astfel ne vedeam şi noi. In lumina difuză, aurie, a salonului său, Gunnar arăta mai tînăr decît oricînd de la reîntoarcerea lui în viaţa mea. De fapt, de cîiid îl întîlnisem prima dată pe scările ministerului, părea să fi întinerit întruna. Avea culoarea omului care trăieşte în aer liber, dar acum mai curînd cea a unui căpitan de vapor decît cea a unui jucător de rugby. Faţa îi părea bătută de vînt, mare dar lipsită de moleşeală, impozantă, iar masivitatea lui degaja calm. Purta un costum dintr-un *tweed* moale, de culoare închisă, o cămaşă sclipitor de albă şi o cravată surprinzător de ţipătoare. Eu purtam costumul meu de birou, şleampăt şi slinos, pe care faptul că dormisem în el, că zăcusem în el pe pat, călătorisem prin metrouri şi umblasem pe ploaie, nu-l ajutase deloc să arate mai bine. Ne uitam fix unul la celălalt, cu un calm încordat care putea fi preludiul acelei lupte încleştate, pe viaţă şi pe moarte, pe care tocmai mi-o imaginasem.

Totuşi, privirea lui Gunnar era ciudat de obiectivă. Nu citeai în ea mînie, ci mai curînd nedumerire, curiozitate, poate că un dezgust plictisit, în mod vădit, îi venea extrem de greu să înceapă conversaţia. Eu eram ţeapăn de emoţie, şi numai falca de jos dădea să-mi tremure, îmi învîrteam în mîini paharul cu whisky, pipăind striurile şi reliefurile cristalului. Nu-mi venea în minte nimic ce-aş fi putut spune şi întreaga zi evitasem deliberat să inventez vreun discurs posibil. Voisem să mă

386

păstrez gata să întîmpin orice, şi furia incoerenta, şi prăbuşirea emoţională. Nu mă aşteptasem însă la această îngrozitoare răcelă.

— Mulţumesc că ai venit, spuse Gunnar.

— N-ai pentru ce.

Ne mai spuseserăm o dată aceste fraze.

Gunnar începu să se foiască de colo colo, ba îndreptîndu-se spre draperiile ferestrelor, ba spre cămin, aşa cum se învîrtise Kitty pe debarcaderul de lemn. Unde să fi fost acum Kitty? Asculta oare la uşă ? Liniştea aceasta nu mai putea dura. Şi ce fel de izbucnire o să-i pună capăt?

— Am vrut să te văd doar o singură dată şi să vorbesc despre trecut, începu Gunnar. Doar o singură dată, pentru că bănuiesc că atît va fi de-ajuns. Mai mult, ar însemna să-ţi impun o servitute. Şi nu-mi imaginez că ţii în mod special să mă vezi.

— îmi imaginez că tu nu ţii în mod special să mă vezi...

Am simţit dintr-o dată că vorbeam prostește, şi ideea de a apărea prost în faţa lui Gunnar mă umplea de o furie neagră, feroce. Avea desigur să-i spună lui Kitty, şi poate că acesta va fi momentul marii uşurări : „La urma urmei, nu-i decît un prostănac".

— Nu, firește. Și, desigur, între noi nu poate avea loc nici un fel de conversaţie obişnuită... sau de... — căuta cuvîntul — sau de armistiţiu.

— Sau... împăcare... Nu, desigur că nu.

Dar de ce nu? Nu era acesta singurul lucru pentru care merita să ne străduim, singurul lucru într-adevăr de importanţă? Am simţit tortura, stupiditatea de a avea limba legată, senzaţia de a fi ţintuit de un trecut batjocoritor, care nu-ţi dă astîmpăr.

387— Bănuiesc că mă deteşti, spuse Gunnar, ţi-am răsturnat toată viaţa şi, apoi, întotdeauna urăşti pe oamenii cărora le-ai făcut un rău.

— Natural. S-ar fi zis că Gunnar îmi punea cuvintele în gură. Și totuși, vechea ură și vechea mînie vorbeau în numele meu cu o autoritate pe care nici un fel de blîndeţe nu o putea clinti. Am spus: Eu ţi-am răsturnat *ţie* viaţa.

A fost o stupiditate.

— Da. Dar uite ce-i... întrevederea noastră... e aproape o chestiune tehnică. Știi, mi-a făcut foarte bine doar să te văd.

Aceasta ar fi putut fi o remarcă umană, dar, în contextul dat, suna aproape ca o observaţie clinică,

— Nici nu-ţi poţi da seama, continuă Gunnar, cît de mult m-a obsedat trecutul. Unii oameni reuşesc să depăşească tragediile din viaţa lor. Eu n-am putut niciodată s-o depăşesc pe a mea.

— Nici eu, am spus. Nici o clipă n-am încetat să mă simt vinovat si...

Cuvintele mele erau neconvingătoare. In această conversaţie mînuită de Gunnar, unde S-ar putea ivi locul potrivit pentru a-mi cere iertare ?

— Nu cred că doresc să-ţi cunosc sentimentele, replică Gunnar. O spusese pe un ton judicios, şi nu vindicativ. Cerîndu-ţi acest prilej de conversaţie, am fost absolut egoist. Și lucrul nu e lipsit de riscuri.

— Vrei să spui că s-ar putea lăsa cu o luptă între noi?

—• Nu, nu, bineînţeles că nu. Vreau să spun că, atunci cînd e vorba de întîmplări vechi şi dureroase, orice greşeală sau scăpare poate avea consecinţe serioase.

— O greşeală sau o scăpare?

— Da. Toate cuvintele noastre au o mare încărcătură emoţională. Ai putea rosti vreun cuvînt pe care să nu-l mai pot uita niciodată.

388

— Deci trebuie să fiu foarte atent la ceea ce spun, nu-i aşa?

El era rece, eu începeam să fiu îngheţat. Mi-am spus că, pînă la urmă, totuşi îmbătrînise şi devenise un idiot emfatic. El îşi asumase un risc, dar n-ar fi îngăduit să iasă la iveală nici o violenţă, nici un adevăr. Și eu nu puteam spune adevărul, aproape că mă antrenasem să nu-l spun. Și nu ne aflam în prezenţa a ceva ce ne-ar fi îndemnat la adevăruri. Pînă la urmă, cum avea oare să se producă explozia ? încăperea avea să se zgîlţîe şi să se facă fărîme?

— Da, îmi răspunse Gunnar. O clipă, nu mai adăugă nimic. Amîndoi ne lăsaserăm paharele pe masă, fără să atingem băutura.

— Dar n-ai putea formula ceea ce doreşti de la mine? Vrei să discutăm trecutul?

Gunnar păstră din nou tăcere. Apoi spuse:

— Nu. Nu cred. Altădată credeam c-o doresc. Oamenii care au fost împreună în lagăre de concentrare stau să depene amintiri? Mă îndoiesc. Am petrecut ani întregi în analize adinei. Am vorbit atîta despre acest lucru...

Imaginea lui Gunnar descriind *acest lucru* cîte unui enigmatic psihiatru din Hampstead sau din New York îmi făcea greaţă. Am continuat cu nerăbdare :

— Atunci ce vrei ?

— Am crezut că vreau să vorbesc despre Anne. Numele vibra în încăpere, părînd s-o facă să se

înfioare şi să răsune.

— Şi de fapt nu vrei ?

Dar eu ce voiam oare? Şi eu doream cu disperare ceva, ceva ce parcă acum puteam întrezări pentru prima oară, şi care nu putea fi dobîndit decît acolo, ceva ce nu-mi va fi însă îngăduit să dobîndesc.

389— Poate că îmi e de ajuns *să* rostesc numele ei în prezenţa ta.

— Ai făcut-o, am spus. Şi ce altceva ai dori să faci în prezenţa mea ?

— E ca şi cum, continuă Gunnar ignorîndu-mi întrebarea şi privind la foc, e ca şi cum aş vrea în sfîrşit să mă eliberez de Annc. Felul în care vorbesc poate să-ţi pară îngrozitor. Dar... vezi tu.,. nu-i vorba de adevărata Anne. Adevărata Anne e moartă.

Urmă din nou o tăcere în care îmi puteam auzi respiraţia grea, de parcă mă înăbuşeam, şi respiraţia lui.

— E moartă, zise Gunnar oftînd, şi parcă reluînd un vers dintr-o poezie. S-a dus dintre noi şi trebuie să-i respectăm... absoluta... absenţă. *Ea* a ieşit din toate astea. Dar ce a rămas e un fel de... oribilă fantomă. Şi am simţit că trebuie să scap de ea, mai cu seamă... pentru că e atît de nedrept faţă de... oamenii alături de care vieţuim acum. Tăceam, parcă vrăjit. Voiam să aud unde o să-l ducă elocinţa lui.

— Să scap de această fantomă a ei, urmă cu încetineală, care nu-i propriu-zis ea, ci altceva, ceva urît, alcătuit din zdrenţele şi din drojdia minţii mele, ceva înnegrit şi mînjit de mintea mea, şi care îmi suge totodată mintea, toată această ură crîncenă şi pasiune a răzbunării...

— Ură faţă de mine ?

— Da. într-un fel... generată de ea. înţelegi? Nu eram prea sigur. Dar îi simţeam ura şi eram ca paralizat. Continuă să vorbească:

— Dacă ar fî murit într-un accident de avion, sau dacă ar fi murit de cancer, aş fi fost cutremurat de durere, dar, cu timpul, mi-aş fi revenit. Dar faptul că a murit... aşa cum a murit... n-am fost niciodată în stare să disociez în sufletul meu...

390

durerea pierderii ei de un fel de ură usturătoare şi de o... ticăloşie atît de adînc înrădăcinată... lucrul cel mai adine dintre toate...

Deci, mă întrebam eu, nu exista nimic mai adînc în afară de această ticăloşie? Dar n-am rostit nici un cuvint cu glas tare, pentru că mi-a fulgerat deodată prin minte gîndul, însoţit de o teribilă şi finală disperare, că, într-adevăr, Gunnar voia ca eu să nu vorbesc deloc. Aşa cum afirmase la început, nu dorea să-mi cunoască sentimentele. Mi-am spus în sinea mea că, Dumnezeule! îi făgăduisem lui Kitty să nu fiu decît un simplu instrument. Aceasta era, fără îndoială, culmea penitenţei, a ispăşirii, anume să funcţionezi absolut mecanic spre folosul celui nedreptăţit, să trudeşti în tăcere ca la galere, fără că ceri nimic pentru tine însuţi. Dar niciodată, nici chiar cînd am vorbit despre aşa ceva, nu mi-am imaginat o operaţiune care, pentru mine, să fie chiar atît de lipsită de profit.

— Şi cum o să te ajute faptul că-mi vorbeşti ? am întrebat cu răceală, cu stupiditate, jucîndu-mi rolul.

— Nu-mi ajută la nimic să vorbesc unui psihanalist, reluă Gunnar, ca şi cum nici nu mi-ar fi auzit replica. De fapt, nici n-am vorbit despre asta unui psihanalist. Numai de cînd ai intrat tu în această cameră m-am simţit în stare să formulez cu adevărat ceea ce simt. Trebuie să mă eliberez de ea, nu de *ea* cea adevărată, ci de fantoma asta care trage după sine atîta murdărie... şi s-o las în pace, s-o las în singurătatea în care trebuie să zacă morţii... în cele din urmă... şi scăpînd de ea... înseamnă să scap şi de *tine,*

In liniştea aceea domoală, ţesută parcă din suspine, cuvintele lui răsunară ca şi cum anunţau intenţia de a săvîrşi un omor, şi mi s-a năzărit cu o stranie pregnanţă că, dacă Gunnar ar încerca

391acum să mă ucidă, nu i-aş opune nici o rezistenţă. Nu s-ar declanşa nici urlete, nici zbateri, ci doar sîngele meu pe covorul Aubusson. Am răspuns rece, aproape respingător:

— Ei bine, sînt gata să te las să scapi de mine. Iţi stau la dispoziţie. Practic, cum vom face?

— O şi facem, răspunse Gunnar. Vezi tu, eu mi te imaginam ca pe... ca şi cum ai fi fost un fel de... fiinţă monstruoasă, un soi de... ucigaş crud, malign... Glasul îi tremura.

— Presupun că aşa am fost.

— Nu. Tocmai asta e. Ai fost doar... doar un...

— Un amărît, o victimă a întîmplării, un zăpăuc, un mărunt afemeiat adulterin...

— Mă rog...

— Şi acum poţi *vedea* acest lucru.

— Şi acum pot vedea. Şi asta îmi stîrneşte... un fel de milă pentru *ea*... care-mi dă posibilitatea... care mi-ar putea da posibilitatea... să o las de aici înainte în pace. înţelegi... cel mai groaznic lucru era că o blamam şi pe ea.

Era o idee destul de simplă, dar în timp ce o formula el, îmi dădeam seama că, deşi poate o concepusem şi eu, niciodată n-o simţisem cu adevărat. Biata Anne, o, biata Anne! De-aş fi putut rosti doar aceste două cuvinte! Dar cura nu-mi era destinată mie, nimic, aici, nu-mi era destinat mie. Eu trebuia doar să stau liniştit, să-mi iau riscul „greşelilor şi scăpărilor", a acelor lucruri care ar putea fi rostite şi niciodată uitate. Mă aflam aici doar pentru a fi arătat, pentru a fi dispreţuit, în sfîrşit văzut, nu ca un ucigaş primejdios, ci ca un mic dăunător semiconstient, o pană în uriaşa roată a destinului.

— A fost o clipă de zăpăceală, am spus. A fost... un accident.

392

— Da, răspunse Gunnar încet, tot fără să mă privească, de-as putea numai să văd... şi să simt... lucrurile în felul ăsta.

— Vrei ca eu să... ?

— Categoric nu.

Urmă iar un scurt răstimp de tăcere, în care el privi la foc, mişcîndu-şi uşor capul într-o parte şi-n alta, cu ochii albaştri voalaţi, de parcă o subită duioşie pogorîse în ei. Dar nu adresată mie. Pe mine mă cuprinsese exasperarea, jalea, spaima, frigul, tremurul fălcii de jos.

Gunnar îşi luă paharul şi sorbi o înghiţitură. Apoi spuse:

— E remarcabil.

— Ce anume ?

— Efectul pe care-l are faptul de a putea rosti anumite lucruri, pur şi simplu de a le gîndi, poate că a le gîndi pentru prima oară, în prezenţa ta. Eşti un remarcabil... catalizator.

— N-ar fi mai bine să mă angajezi permanent şi să zac în colţul odăii ăsteia, ca un căţel ? Musafirii tăi n-ar avea nimic împotrivă, nu ?

— E un lucru mai bun decît... Dumnezeule... toţi anii aceia de analiză, toţi psihiatrii ăia înfumuraţi, cum îi mai uram, şi am cheltuit pe ei zeci de mii de dolari... Unul dintre ei mi-a recomandat de fapt să fac asta.

— Să te întîlnesti cu mine ?

— Da. Mi-a spus : „De ce nu te duci să-i arunci o privire individului?".

— Şi mi-ai aruncat o privire. A avut efect? Puţin cam prematur ca să te pronunţi.

— E preamtur să mă pronunţ, repetă Gunnar, ai cărui ochi deveniseră acum foarte visători. Dar cred că... tot ce se putea face s-a făcut... şi nu mă mai aştept la nimic. Şi dacă stai să te gîndeşti, e un lucru foarte simplu, o mutaţie dialectică, sfîrşitul

393unui coşmar, ruperea a ceva care acum s-ar putea pulveriza *de* la sine,

— Nu prea înţeleg, am spus, dar sper să ai dreptate. Şi cum vom continua tratamentul?

— O, nu va fi nevoie să te mai deranjez.

— Ştiu că ai spus „o singură dată", dar eu... Acum am impresia... nu-j nici un fel de deranj pentru mine... m-ar bucura dacă s-ar dovedi că...

— Nu, nu, apuse Gunnar. E mult mai bine să lăsăm totul aici. O nouă întîlnire s-ar putea să dilueze efectul...

— Şi, desigur, mai sînt şi riscurile.

— Da. îmi pare rău că sînt atît de enigmatic şi de egocentrist, dar am fost forţat să trăiesc foarte mult în mine însumi. Şovăi o clipă. Ştiu că sînt foarte egoist...

Să fi fost un semn? Nu mă puteam gîndi, nu puteam simţi nimic, şi momentul se irosi.

Gunnar era din nou obiectiv.

— Cred că am învăţat un singur lucru bun de la psihiatri, anume să extrag emoţia, simţirea, care zace foarte adînc şi periculos de aproape de inimă, şi s-o aduc cît mai la suprafaţă; să mă feresc de asociaţii şi să las lucrurile cumplite să-şi degajeze propriile lor simţăminte, fără mască. Să las cîinele să vadă iepurele, cum se spune, şi să las şi iepurele să vadă cîinele. Numai că-i îngrozitor de greu. La asta mi-au fost de ajutor psihiatrii şi la asta...

— Ţi-am fost de ajutor eu.

— M-ai ajutat pur şi simplu stînd aici ca un...

— Copil surdo-mut sau ca un stîlp sau...

— Da, da. îţi sînt foarte recunoscător. Ceva într-adevăr s-a schimbat, şi asemenea schimbări sînt de obicei ireversibile. Eul lăuntric sfidează noţiunea de timp. Eşti aici, şi vei fi aici, efectul nu o să scadă...

394

— Cu singura rezervă că nu voi fi aici.

— Nu vei fi aici. în fond, ar fi un lucru imposibil, nu-i aşa?

— Imposibil.

— Vreau să spun...

— Firește, o să-mi dau demisia de la serviciu, am continuat, Nu-i nevoie să parcurgi riscul de a mă întîlni pe scări. Din moment ce în mintea ta voi fi oricînd accesibil, indiferent de timp, ca o metodă de cură, ar fi păcat ca persoana mea reală să se mai interpună.

Gunnar zîmbi focului.

— Mă bucur, zise el, că ai evoluat către felul ăsta de a fi. Mi-a uşurat mult acest exerciţiu de egoism pur.

— Spre ce fel de a fi am evoluat ?

—-Eu mă temeam... o... de emoţii... apeluri, sentimentalisme, chestii din astea... lacrimogene. Mă temeam că s-ar putea ca *tu* să ai nevoie de ajutor.

— Şi de unde ştii că nu am nevoie, din moment ce, aşa cum ai spus singur, nu vrei să investighezi sentimentele mele?

— Ei, mă ghidez după impresii. Desigur că te irită faptul că m-am folosit de tine. Iritarea ta se poate să fi fost preţioasă.

— Iritarea ?

— Da, vreau să spun că a menţinut temperatura scăzută. Şi de aşa ceva am avut nevoie, îţi sînt foarte recunoscător. Mai era ceva ce m-am gîndit să-ţi cer, dar cred că, în fond... nu-i nevoie. Mulţumesc, îţi mulţumesc.

— Succesul exponatului A.

— îţi apreciez intenţia de a părăsi serviciul. Desigur că mă aşteptam să pleci. Dă-mi voie să-ţi fac cele mai bune urări pentru noua slujbă.

— Mulţumesc.

395— Şi acum... parc-ai spus că ai venit fără palton?

M-am îndreptat spre uşă. Cînd am deschis-o, mi *s-a* părut că parfumul lui Kitty se simte deosebit de puternic. Am coborît scările, urmat de paşii grei ai lui Gunnar. Am ajuns la uşa din faţă şi am deschis-o. Aerul rece mă prinse în gheară.

— Bun, deci asta a fost. Mă bucur că te-a satisfăcut.

— Da, răspunse el. Cred că a mers bine, atît cît poate să meargă de bine în circumstanţele date.

— O să plec imediat din departament.

— Bine. îţi mulţumesc. Atunci, bun rămas.

— Bun rămas.

Nici unul dintre noi nu a întins mîna. Am ieşit afară şi uşa s-a închis prompt în urma mea.

Am intrat în grădinile de pe chei, şi m-am întors să mă uit la casă. Mi s-a părut, sau de la o fereastră întunecată a etajului doi mă privea cineva ? Am înaintat şi am traversat şoseaua spre fluviu. Fluxul era înalt, izbind cu putere în parapet, emanînd un miros rece şi uşor putred, pur-tîndu-şi gunoaiele săltăreţe pînă aproape de mîna mea. Vîntul sufla în rafale sfichiuitoare. Am pornit în direcţia estică, apoi am cotit spre nord, căt,re King's Road.

Pînă la urmă. Gunnar îşi luase revanşa. Era mai bine aşa, preferabil unui asalt fizic, mai bine decît să-mi fi stîlcit faţa sau să-mi fi rupt cîteva coaste. Aveam senzaţia că suferisem un soi de eviscerare spirituală, îmi aplicasem masca unui cinism mărunt şi meschin şi o purtasem. La gîn-dul lucrurilor pe care le spusesem şi al tonului pe care-l folosisem, am închis ochii şi am scrîşnit din dinţi. Şi cum o să-mi mai amintesc şi o să-mi tot amintesc de cele petrecute ! Gunnar pretinsese că imaginea mea îi va fi mereu accesibilă, sfidînd timpul; dar şi eu voi purta mereu imaginea a ceea

396

ce am părut a fi, a ceea ce am fost. Acceptasem presupunerea lui Gunnar că eu nu sufeream în adîncul meu, că devenisem un individ dur, viclean, sarcastic, plin de resentimente. Mă vedea într-ade-văr aşa? Probabil, şi aceasta era logica nemiloasă a situaţiei pe care trebuia s-o îndur, anume că nici măcar nu se dovedea necesar ca Gunnar să-şi formeze vreo părere asupra stării mele de spirit. Dacă era pregătit să facă, în fond, considerabila concesie de a admite că-l puteam ajuta, avea desigur şi dreptul de a mă folosi cum îi convenea mai bine. Nu era necesar să-şi dea osteneala de a afla ce gîndesc eu. S-ar fi putut chiar să-şi spună că ar fi o lipsă de delicateţe din partea lui să procedeze astfel. I-a făcut bine, în sfera necesităţii lui, să mă considere un cinic, iar eu mi-am dat silinţa să-i confirm părerea. Şi mi-a spus bun rămas. Toţi îşi luaseră azi rămas-bun de la mine, Biscuit, Gunnar, Kitty. întreaga extraordinară întîmplare luase sfîrşit. Iar eu mă întorsesem acolo de unde aparţineam, acolo unde copilăria mea mă osîndise să mă aflu singur, în frig, fără un palton pe mine.

397

Luni

— Ce *se* întîmplă cu Hilary? îl întrebă Edith Witcher pe Reggie Farbottom.

— E cătrănit rău din cauza prietenei lui.

— Da' ce-a făcut, a rămas însărcinată ?

— Nu, i-au făcut vînt din pantomimă.

— Bietul Hilo, după ce c-a tras atîtea sfori! Nu-i de mirare că arată de parc-ar fi c-un picior în groapă.

— E verde la faţă, nu ?

— Poate că are şi gripă pe deasupra.

— Să încercăm să intrăm în vorbă cu el ?

— A încerca să comunici cu Hilary e ca şi cum ai trimite un mesaj pe planeta Marte.

— Nu-i nimic, hai să-ncercăm! Hilary!

— Hilariii! lu-huu! Hilo!

— Da?

Şedeam la masa mea de lucru şi cei doi sporovăiau în spate. Era o dimineaţă de luni, rece si galbenă, dar Big Ben se vedea clar.

— Hilary, eşti pe recepţie ?

— Da.

— Eşti sănătos ? Ai gripă ?

— Da. Nu.

— Ce vrea să însemne „da, nu" ?

— Da, sînt sănătos. Nu, n-am gripă.

— Hilary...

— Da.

— Ce tot scrii acolo? Pun rămăşag că nu-s hîrtii de birou.

398

— O scrisoare către gagica lui.

— Ca să vă spun drept, îmi scriu cererea de demisie.

— Bineînţeles, nu mai poate rămîne aici după ce fetei lui i s-a făcut vînt din pantomimă. Chestie de demnitate!

— Avem noroc, Hilary e azi într-una din zilele cînd e spiritual.

Am lipit plicul cu cererea de demisie şi l-am trimis cu Skinker, care m-a întrebat la rîndul lui, dar cu mai multă blîndeţe, dacă mă simţeam rău. Skinker se însănătoşise după gripa lui, şi acum îmi furniza toate amănuntele legate de boală. De astă dată se pare că gripa îl doborîse la pat pe Arthur. Ceea ce era o veste bună, întrucît nu ţineam să-l văd, şi mă scutea şi de vizita de marţi la el, pentru că ştia bine cît mă feream de infecţiile virotice. Aveam în faţa mea o lună întreagă ca să-mi caut altă slujbă. N-avea să fie uşor.

Mă simţeam disperat de istovit şi nici nu încercam să lucrez. Mă întorsesem acasă pe la miezul nopţii. Nu întrebasem la ce oră renunţase Tommy să mă mai aştepte. Am plecat de la birou pe la douăsprezece şi i-am telefonat lui Crystal dintr-o cabină de lîngă Scotland Yard. îi telefonam foarte rar, deşi ştiam că se bucura să-mi audă vocea şi că întotdeauna zăcea acasă cosind, singură, şi gîndindu-se la mine.

— Alo ! Eu sînt.

— Da... bine... dragule.

— Ce făceai ?

— Coseam.

— Ce coşi? Rochia de cocteil pentru clienta cea nouă?

— Nu, aia am terminat-o.

— A ieşit bine?

— Superbă.

399— Şi acum ce lucrezi ?

— Prefac un pardesiu pentru copilul unei vecine.

— Aha. Crystal...

— Da?

— Nu suferi în legătură cu... cu ce mi-ai povestit ultima oară ?

Tăcere. Lacrimile i se adunau în ochi.

— Nu.

— Nu fi tristă, îmi pare rău că m-am purtat atît de îngrozitor, îmi pare rău că n-am rămas să mănînc peşte pane. A fost bun ?

— Nici eu nu l-am mîncat în seara aceea. L-am mîncat rece duminică la prînz. A fost foarte bun.

— Mă bucur. Crystal...

— Da?

— Nu fi amărîtă, nu pot suferi gîndul că eşti tristă. N-are nici o importanţă, nimic din trecut n-are vreo importanţă. Adică, desigur, are importanţă, dar aş suferi cumplit dacă tu...

— Sînt foarte bine. Nu te frămînta din cauza mea, iubitule. Totul e în perfectă ordine. Sincer, Sincer şi adevărat.

— Eşti o fată cuminte. Tăcere.

— Crystal, pot să vin miercuri seara la cină?

— Da... da, desigur.

— Bun... la ora obişnuită. Pe curînd.

Ea nu-mi cerea niciodată sa vin. Aştepta, mereu aştepta.

Am mîncat masa de prînz la bodega „Sherlock Holmes", sau mai curînd am băut masa de prînz, acompaniată de nişte cartofi prăjiţi. Pe la două şi jumătate, m-am întors al birou. Edith nu era acolo. Auzeam vocea lui Reggie care povestea la registratură bancuri porcoase.

M-am dus la masa mea de lucru si m-am uitat mecanic la mapă. Deasupra hîrtiilor se găsea o scrisoare de la Gunnar.

400

Am desfăcut plicul si m-am rezemat de birou, gîfiind.

„Vreau să-ţi mai cer un singur lucru şi după aceea chiar că n-am să te mai deranjez. Poale că treci pe la mine, la birou, aricind In cursul acestei după-amieze,

G. J."

M-am aşezat şi, timp de zece minute, m-am străduit să-mi recapăt respiraţia. După aceea m-am ridicat şi m-am pornit să cobor treptele spre primul etaj. Aş fi vrut din inimă să nu fi băut atîta la prînz, dar nu mai aveam răbdare să aştept, trebuia să-l văd pe Gunnar cît mai repede. Pe scări, m-am încrucişat cu Clifford Larr. Ne-am ignorat reciproc.

Cînd am ajuns la uşa biroului lui Gunnar, din nou îmi pierdusem răsuflarea. Am rămas o clipă locului, apoi, temîndu-mă să nu mă observe cineva, am bătut la uşă şi, auzind murmurul de răspuns dinăuntru, am intrat.

Era singur, şezînd, ca şi data trecută, în semiobscuritate, la biroul somptuos, luminat de lampa cu abajur verde. Umerii îi erau gârboviţi, într-o atitudine defensivă, şi i-am văzut ochii scrutîn-du-mă cu îngrijorare. Părea atît de vulnerabil, încît o clipă am avut impresia că seara trecută se ştersese din amintire şi că acum urma s-o luăm de la început. Mi-a vorbit însă cu multă răceală şi cu aceeaşi politeţe uşor zeflemitoare, uşor dispreţuitoare şi absolut stingheritoare:

— îmi pare rău că te-am tulburat din nou, dar n-am să-ţi răpesc prea mult timp. Ieri ţi-am pomenit că mai există un lucru important, pe care ar fi poate mai bine să-l trec cu vederea. Dar constat că e necesar să-l reiau, dacă vreau, într-adevăr, să

401

clarific lucrurile, ceea ce, din punctul meu de vedere, e tot ce ştiu sau doresc să ştiu.

Stînd în picioare în faţa lui, învăluit la rîndul meu de obscuritate, îi urmăream mîna dreaptă, mare şi formidabil de curată, care se mişca nervos pe birou, în cercul de lumină aruncat de lampă, răsfirînd hîrtiile.

— Da?

— Ar putea să ţi se pară o dorinţă curioasă, dar... mă întreb dacă aş putea... o singură dată, repet, doar o singură dată, să fac o scurtă vizită surorii tale ?

Era un lucru cu totul neaşteptat. M-am simţit năpădit de o emoţie confuză, înspăimîntătoare, şi de o totală nesiguranţă în privinţa felului cum ar fi trebuit să răspund. Oare Gunnar presupunea că sînt sau că nu sînt la curent cu cele întîmplate, dacă se întîmplaseră într-adevăr? Am întrebat;

— Pentru ce ?

— Vreau s-o văd. Nu la mine acasă. Aş prefera s-o văd în apartamentul ei, sau unde locuieşte.

— Din aceleaşi pricini pentru care ai dorit să mă vezi şi pe mine ?

— Nu, nu din aceleaşi pricini.

-— Ce te face să crezi că nu-i măritată şi că nu locuieşte în Noua Zeelandă ?

— I-am găsit numele în cartea de telefon a Londrei.

Am rămas tăcut o clipă sau două, timp în care el îşi cercetă mîinile. In cele din urmă am spus:

— Am s-o întreb dacă doreşte să te vadă.

— Vezi? Foarte frumos din partea ta. Şi, indiferent de răspuns, vrei, *te* rog, să mă înştiinţezi prin scris, la birou sau în Cheyne Walk? Sînt liber s-o văd miercuri seara sau lunea viitoare.

— O să te înştiinţez.

— Mulţumesc.

402

Era un cuvînt de concediere. Am mai rămas un moment, dar cum continua să nu se uite la mine, m-am întors să plec. In faţa uşii m-am oprit din nou:

— Apropo. Ţi-am trimis scrisoarea mea de demisie.

— Foarte bine. Nu-mi rămîne decît să-ţi fac din nou cele mai bune urări si să-ţi spun din nou la revedere.

— La revedere.

Am ieşit. M-am repezit pe scări în jos şi apoi în stradă, din nou fără palton. Un vînt de răsărit tăia prin abureala gălbuie. Am intrat într-o cabină telefonică puternic iluminată.

— Alo, Crystal. Tot eu. Azi e ziua telefoanelor.

— Alo, scumpule.

— Crystal, ascultă ! L-am văzut pe Gunnar. Tăcere.

— Auzi, vrea să te vadă. Tăcere.

— Zice că vrea să-ţi facă o vizită scurtă, şi numai una singură. Să-i spun să se ducă la dracu'... ?

— Aţi vorbit despre...?

— Nu, bineînţeles că nu. Nici unul din noi n-a scos un cuvînt. Dar, Crystal, iubito, nu eşti obligată să-l vezi. Eu am socotit că e de datoria mea să te informez, aş fi greşit dacă n-aş fi făcut-o, dar n-are nici un rost, nu-i aşa, să vă întîlniţi, şi te-ar demoraliza...

— *Ea* ştie?

— Nu, ea nu ştie.

— Eşti sigur ?

— Da. Ba chiar a întrebat... mă rog, n-are importanţă. Sînt sigur. Şi Gunnar nu vrea să te cheme la el, ci să vină el la tine.

— Să vină el aici ?

403— Da, de ce nu? Doar n-o fi Dumnezeu din cer. Dar sincer, eu cred...

— Bine, am să-l primesc.

— Crystal, n-ai nici o obligaţie...

— Vreau să-l văd. Cînd vine?

— Oh, Dumnezeule! A spus că sau miercuri seara, sau lunea viitoare.

— Spune-i să vină miercuri seara,

— Dar miercuri vin eu.

— Trebuie să-l văd, iubitule... şi nu pot aştepta pînă luni... mi-ar plăcea să-l văd... si cu cît vine mai repede...

— Bine, e în ordine. Sper că ştii ce faci. Am să-i spun să vină miercuri între şapte *şi* opt.

Am agăţat receptorul în furcă şi am rămas imobil, paralizat, în cabina iluminată, pînă cind o persoană nerăbdătoare care aştepta afară a început să-mi ciocănească în geam. Am făcut bine că i-am spus?

M-am întors cu paşi rari spre birou. Mă aştepta o scrisoare oficială prin care eram înştiinţat că demisia mea fusese acceptată, cu părere de rău, şi, totodată, mi se atrăgea atenţia că, întrucît aveam sub cincizeci de ani, îmi pierdeam dreptul la pensie. I-am scris un bilet lui Gunnar, indi-cîndu-i adresa lui Crystal şi comunicîndu-i că-l aşteaptă miercuri seara între şapte şi opt. Reggie şi Edith se jucau de-a vapoarele scufundate. Din pură bunătate, m-au întrebat dacă nu vreau să particip la joc. Probabil că arătam înspăimîntător. La ora cinci am părăsit clădirea. Ziua rece şi galbenă, care nu fusese străbătută de nici o rază de lumină, se comprima acum într-o negură aburoasă. Dinspre fluviu se rostogoleau valuri de obscuritate ceţoasă, gălbuie, începusem să mă las purtat de obişnuitul puhoi înspre staţia Westminster, cînd mi-am dat seama că sînt urmărit de Biscuit. La 404

colţul Pieţei Parlamentului, în loc să cotesc către staţie, am traversat prin mijlocul circulaţiei către acea mare insulă din centrul pieţei, înconjurată de statui. M-am îndepărtat de statuia lui Churchill şi m-am aşezat pe o bancă de la capătul opus, peste drum de Big Ben, sub statuia lui Dizzy[1]. (L-am îndrăgit întotdeauna pe Dizzy, datorită domnului Osmand.) O clipă m-am temut că manevra mea a făcut-o pe Biscuit să-mi piardă urma, dar imediat am văzut-o străbătînd întunericul şi apoi aşezîndu-se lîngă mine. Circulaţia ne împresura, pîcla ne ascundea, nimeni nu se zărea prin preajmă. Big Ben bătu sfertul de oră. Am scos un geamăt, am înlănţuit-o pe Biscuit cu braţele şi mi-am culcat capul pe umărul ei, adulmecînd pe sub gluga căzută a scurtei de diftină şi frecîndu-mi obrazul, prin stofa aspră, de fragila proeminenţă a claviculei ei.

— Biscuit, sînt un om sfîrşit, nu le mai pot ţine piept, mă omoară.

— Nu, nu...

— Mi-am pierdut pînă şi slujba. Spune, Biscuit, cît ştii tu din toată povestea asta?

— Nimic. Cum aş putea şti, nu sînt decît o slugă. Dar n-ai vrea să-mi povesteşti? Poate aş reuşi să te ajut.

— Şi eu sînt o slugă. Poate aş reuşi să-mi găsesc o slujbă de valet. N-ar vrea Lady Kitty să mă angajeze?

— Te rog, Hilary, povesteste-mi.

— Pun mîna-n foc că ştii totul, tu, fată misterioasă orientală. Dar de ce-ai mai venit? Parcă-ţi luaseşi rămas-bun.

— Ti-am adus o scrisoare.

1. Benjamin Disraeli (1804-l881) (n.tr.1.

405— O, nu!

— Uite-o.

Scoase un plic din buzunar şi mi-l vîrî în mină, Scrisul lui Kitty.

— Biscuit, uite ce-i, tu rămîi *aici, da?* Eu mă duc mai încolo s-o citesc.

Am lăsat-o şi am pornit pe cărare. Faţa iluminată, înceţoşată a lui Big Ben arăta cinci şi douăzeci şi cinci. M-am oprit lingă nişte tufişuri pline de întuneric, cu frunze aparent negre ce fremătau uşor în vînt, lăsînd să pice stropi de apă. Un felinar împrăştia puţină lumină, Am deschis scrisoarea lui Kitty :

JLntîlnirea pe care ai avut-o cu. Gunnar n-a folosit ia nimic, a fost mai mult decît zadarnică. Am ascultat la uşă, sper că n-ai nimic împotrivă. Nu l-a ajutat deloc, e absolut turbat, parcă gata să-si piardă minţile. Trebuie să te vezi din nou cu el, pur si simplu trebuie, şi de data asia nu -l mai lăsa pe el să conducă discuţia, trebuie, Intr-un fel, să-l supui. Sini foarte necăjită. Am să-ţi explic. Te rog, vino la Cheyne Walk joi la ora şase după-masă. Gunnar nu va fi acasă. Nu lua nici o iniţiativă înainte de a ne vadea.

K. J."

Am vîrît scrisoarea în buzunar şi mi-am înălţat faţa spre Big Ben, iar Big Ben şi-a revărsat strălucirea asupră-mi. Londra, care pînă în acel moment fusese doar o masă inertă, indiferentă, zgomotoasă, de mizerie neagră şi absurdă în care mă împotmolisem, devenise brusc ordonată, activă, clarificată. Se deschisese iar un drum de la mine la Kitty. Avea nevoie de mine. Urma s-o văd din nou. Am să-l văd din nou şi pe Gunnar. Toate vor fi iar bune.

406

M-am întors agale spre banca pe care şedea Biscuit cu picioarele întinse în toată lungimea şi mîinile în buzunare, urmărind cu o privire lipsită de expresie şuvoiul de maşini în mişcare. Se întoarse si mă măsură în timp ce mă aşezam, îşi trăsese iar gluga pe cap.

— Eşti mulţumit de scrisoare?

— Da.

— Arăţi cu desăvîrşire schimbat.

— Da... Spune-i... doar... că am să vin. Dădu să se ridice de pe bancă, dar am tras-o

îndărăt şi i-am împins gluga pe spate, descope-rindu-i faţa. în lumina slabă a felinarului aflat la distanţă, în lumina lui Big Ben, i-am văzut feţişoara palidă înălţîndu-se si sclipind umedă de ceaţă. Dintr-o dată păru foarte obosită, aproape bătrînă, o micuţă orientală, bătrînă. Am încon-jurat-o cu braţele si mi-am lipit buzele de gura ei rece. O clipă mai tîrziu se zbătea aprig în braţele mele, ca un animal sălbatic, îşi tîrşi picioarele pe asfaltul ud, se ridică de pe bancă îmbrîncindu-mă şi apoi, în timp ce mă ridicam şi eu, se întoarse şi-mi trase o palmă puternică pe obraz. Un obiect dur îmi lovi paltonul şi căzu pe jos, la picioarele mele. Şi Biscuit dispăru.

M-am aşezat din nou. Palma, deşi perfect deliberată, fusese mai curînd contactul cu o mînecă de diftină udă, semănînd cu proverbiala plesnire cu un peşte ud peste faţă. Am început să mă uit pe jos, să văd ce-i căzuse. La picioarele mele nu se găsea nimic decît o piatră. Am ridicat-o. O piatră neagră, netedă, elipsoidală. Am privit-o. Piatra pe care i-o dădusem lui Biscuit în grădina Leningrad, cu ani şi ani în urmă, în ziua cînd ne întîlniserăm prima oară. Am vîrît-o în buzunar. Am cumpănit. Dintr-un motiv sau altul, m-am pomenit gîndindu-mă la Tommy. Fără îndoială,

407dădusem greş în toate. Fusesem crud cu Tommy, îmi pierdusem slujba. Biscuit mă pălmuise. Lăsînd la o parte lipsurile mele mai importante, posibil că eram o lichea. Dar joi, la ora şase, mă va aştepta Kitty la Cheyne Walk. M-am ridicat de pe bancă, m-am îndreptat alene spre staţie si am luat metroul pînă la Sloane Square, unde m-am aşezat la bar. După un whisky şi o bere de ghimber, a pogorît pacea. Aveam acum o ocupaţie: să număr orele pînă joi seara. Mă simţeam aproape fericit.

O oră şi ceva mai tîrziu deschideam cu cheia mea uşa apartamentului din Lexham Gardens. Putea să se prăbuşească cerul, să crape pămîntul, fiind luni seara, Clifford Larr tot m-ar fi aşteptat, şi masa ar fi fost aranjată pentru cină.

Am deschis uşa. Masa era într-adevăr aranjată. Clifford se afla în bucătărie amestecînd ceva. — Bună seara, dragă.

— Bună, am spus, dezbrăcîndu-mi paltonul.

— Ţi-a trecut răceala?

— Care răceală?

•— Cea pe care ai pretins c-o ai lunea trecută.

— Ah, aia! Ce-avem la masă?

— Supă de linte. Tocană de pui. Brînză Stilton.

— Bun!

— Spune-mi ceva.

— Ce?

— Orice. Sînt plictisit.

— Cu o oră în urmă, m-a pălmuit o fată.

— Excelent î Tommy ?

— Nu. Camerista lui Lady Kitty.

— A, eşti vîrît pînă peste cap, nu-i aşa, dac-ai ajuns să fii pălmuit de cameristă. Presupun c-ai încercat s-o săruţi ?

— Da.

— Te porţi ca un mocofan. Cred că ţi se trage din condiţiile copilăriei tale. Şi ce spune Lady Kitty?

408

— Nu ştie.

— Ce te face să crezi ?

Jntr-adevăr, ce mă făcea să cred? Să-i fi povestit Biscuit lui Kitty stupidele mele sărutări ? Eram încercuit de mistere teribile şi primejdioase. Mă simţeam exasperat, speriat, ruşinat.

— De asta-s bun, să sărut slujnicele prin tufişuri şi să mă aleg cu palme. Mi-am dat demisia din slujbă.

Clifford fluieră uşurel pe trei note, continuînd să amestece.

— De ce?

— Gunnar.

— L-ai mai văzut de la discuţia noastră de miercuri din parc?

— Da. L-am văzut ieri.

— Şi ţi-a cerut să renunţi la slujbă?

— Mai mult sau mai puţin. Lucrurile nu stau deloc aşa cum le-ai văzut tu.

Mi-am turnat un pahar de sherry şi m-am aşezat pe scaunul meu dintotdeauna.

— Şi pînă la urmă n-a avut loc o înduioşătoare împăcare ?

— Nu.

— O luptă?

— Nu.

— Atunci ce naiba?

— O întrevedere clinică.

— Fascinant. Descrie-mi-o.

— Nu reuşesc niciodată să te plictisesc, nu? Pot să iau cîteva nuci ?

— Da, dar nu prea multe. Spune.

— Mă urăşte, am început eu, şi tratamentul lui nu prevede încetarea acestei uri. Asta-i exact ce n-am prevăzut. Ca şi tine, am crezut că va avea loc fie o împăcare, fie o luptă. Şi cum nu-l consider idiot, mi-am imaginat că dacă cere *să* mă vadă doreşte o împăcare.

409— Miercuri nu mi-ai spus asta.

— Ca şi tine. nu spun întotdeauna ceea ce gîndesc.

— Nu ştiam că erai atît de optimist.

— Nu eram. Dar presupun că speram... nu ştiu exact ce gîndeam...

— Comportamentul tău e atît de diferit de-al meu, încît uneori pur şi simplu nu reuşesc să te înţeleg. *Sperai,* da ? Mai puteai spera? Şi, firește, ţi-ai dat seama că e o naivitate să te aştepţi la împăcare - umilinţa, sinceritate, chiar dacă simulate, ar fi însemnat să ceri prea mult unui om de succes cu platforma lui Gunnar.

— Dar miercuri şi tu spuneai că nu poate fi vorba decît de o împăcare, şi că voi fi sărbătorit ca un fel de fiu risipitor. Ziceai: „Prevăd totul".

— După cum singvir ai remarcat puţin mai înainte, eu nu spun întotdeauna ce gîndesc.

— Aha. Te temeai numai că va fi aşa?

— Gîndesti lent, dar uneori o brodeşti.

— Mă rog, nu trebuia să-ţi fie teamă de o prietenie între mine si Gunnar. Nimic n-ar putea fi mai imposibil.

— Asta mă satisface. Dar nu mi-ai descris scena clinică.

— Totul a fost pus la cale de psihiatrii lui Gunnar. A dorit să mă vadă doar ca să se poată descătuşa de emoţiile lui, aşa cum neutralizezi o bombă printr-o explozie controlată. Numai că n-a fost nici o explozie. Amîndoi am fost reci ca gheaţa.

— Hai, că devine din nou plicticos! Povesteş-te-mi ceva din ce ţi-a spus.

— Mi-a spus că i-a făcut bine să rostească numele Annei în pre/enţa mea. Mi-a spus că ura lui pentru mine a transformat-o pe ea într-un spectru hidos.

— Ah, da, spuse Clifford dus pe gînduri, pri-vindu-mă. Asta-i logic. Pot înţelege.

410

— Eu nu sînt prea sigur că pot înţelege. Cam asta a fost. Tot timpula vorbit el. Eu m-am comportat ca o momîie excepţional de stupidă si împietrită. El m-a silit să fiu aşa.

— Şi asta pot înţelege.

— He urmă mi-a spus adio pentru totdeauna şi mi-a cerut să plec.

— După ce te-a instructat să-ţi dai demisia? -Da.

— Oricum, azi l-ai văzut din nou.

— De unde ştii ?

— M-am întors după tine pe scări. Ce s-a întîm-plat azi?

N-aveam de gînd să-i istorisesc lui Clifford odioasa poveste despre Gunnar şi Crystal.

— Nimic important.

— Minţi. Ştie că te-ai întîlnit cu soţia lui ?

— Nu. '

— Ai mai văzut-o de miercuri încoace?

— Da.

— Eşti îndrăgostit de ea?

— Da.

— Nici nu se putea altfel. Eşti într-adevăr un dobitoc. Absolut novice în ce priveşte natura umană. O femeie ca asta poate face din tine tot ce doreşte. Şi nici măcar nu-i deşteaptă. E numai răsfăţată şi încrezătoare. O gîsculiţă romantică, adorind să atragă bărbaţii în intligi misterioase. Ai sărutat-o ?

— Nu.

— Numai pe cameristă?

— Numai pe cameristă.

— Apropo, cum te întîlneşti cu camerista?

— Ea îmi aduce scrisorile.

— Tipic. Bănuiesc că-şi petrece tot timpul bătînd Londra-n lung şi-n lat şi predînd mesaje secrete. Doar nu-ţi imaginezi că eşti singurul.

— Ba da, îmi imaginez. Cel puţin în sensul ăsta. Nimeni nu mai poate fi legat de Gunnar şi

411de soţia lui în felul absolut extraordinar în care sînt eu.

— Şi pari foarte mîndru. Şi cînd ai de gînd s-o săruţi pe Lady Kitty?

— Niciodată. Uite ce-i, n-ai înţeles nimic. S-ar putea să-l mai văd pe Cunnar încă o dată, s-ar putea s-o văd pe oa încă o dată. Dar nici unul dintre ei nu mă doreşte prin preajmă. Eu nu sunt decît o metodă curativă, un catalizator. Pe Lady Kitty nu o interesez *eu, o* interesează să-l vindece pe bărbatu-su de obsesii.

— S-ar putea să greşeşti profund în privinţa asta, spuse Clifford îngîndurat. Şi ce-i cu Crystal?

— Adică cum, ce-i cu Crystal ?

— In jocul ăsta trebuie să intre şi Crystal pe undeva.

— Crystal nu intră nicăieri. Crystal *e* la fel de detaşată de viaţa reală ca un sfînt legat la stîlp,

— Frumoasă imagine. Dar nu e posibil. Poate că lucrurile vor lua o turnură mai intimă. Mi-ar plăcea să mi-o imaginez pe Lady Kitty ducîndu-se să o viziteze pe Crystal cu un termos cu supă caldă într-un coşuleţ.

— Ţine-ţi gura, Clifford, te rog.

— Nu-ţi dai seama că eşti prins în mreje?

— Aş vrea să fiu prins în mreje. Dar nu sînt. Sînt pur şi simplu amputat. Dumnezeule, îmi pierd slujba, sînt proiectat direct în altă lume. Ce altceva mai pot dori de la mine ? Mi-am făcut datoria şi pot să plec.

— Care-i noua ta slujbă ?

— N-am nici una. Abia azi mi-am dat demisia. Nu ştiu dacă voi fi în stare să-mi găsesc o slujbă. Probabil că am să ajung la Asistenţa Socială sau am să vînd chibrituri pe stradă. Sînt un om sfîrşit, nu-ţi dai seama, am tot coborît panta şi acum mă

412

îndrept vertiginos spre şanţ, de unde am pornit, aşa cum mi-aî atras de atîtea ori atenţia, şi căruia îi aparţin.

Pînă acum nici eu singur nu văzusem situaţia cu atîta claritate. Aveam s-o mai întîlnesc încă o dată pe Kitty. Şi după aceea, năruire totală.

— Ce interesant! comentă Clifford. Poate că ai să te apuci de băutură şi ai să devii figura familiară care se bîţîie pe picioare şi zace pe treptele birourilor din Whitehall ca să-şi tapeze foştii colegi de cîte o liră.

— Mult îţi mai pasă ţie!

— Ăsta-i un apel personal?

— N-ai făcut altceva decît să mă înţepi de cînd am călcat în casa asta, niciodată nu faci altceva decît să mă înţepi.

— Nu-mi sparge paharul ăla, e unul dintre cele mai fine.

— Plec. Aşa cum ai sugerat, e timpul să mă car din această elegantă ambianţă. Poţi să-ţi găseşti pe altcineva care să te viziteze de-aci înainte în serile de luni. N-am să-ţi sparg blestematul ăsta de pahar. *Bun rămas.*

Am sărit în picioare. Clifford veni repede între mine şi uşă, şi-mi luă paharul din mînă.

— încetează, dragă, încetează! M-am aşezat din nou.

— Nu poţi înţelege o conversaţie omenească ? îmi spuse. Nu-i poţi citi subtextele, nu mă poţi citi pe *mine?* Am crezut că-ţi vine uşor.

îmi ciocăni tîmpla cu degetul.

— în regulă, îmi pare rău.

Lucruri de felul acesta se mai întîmplaseră şi înainte. Am intrat în sufragerie şi am început cu supa de linte. Era excelentă.

413***Marti***

Jubitule, din nou eu. Ştiu că sînt un bolovan în viaţa ta. Ani aşteptat duminică pînă la and, şi cînd Christopher s-a săturat de mine, şi eu m-am săturat de mine, am plecat. Presupun că te-ai dus din nou de acasă, ca şi data trecută, numai ca să mă răneşti şi să mă faci să înţeleg, în sflrşit, că nu mă vrei. Şi totuşi, în timp ce stăteam Ungă tine împletind, şi tu zăceai întins pe pat, totul era atlt de paşnic şi de. tihnit, de parcă eram de mult soţ si soţie. Nu pot crede că nu ţi-am adus puţină reconfortare. Ştiu că ai necazuri, dar se pare că nu-ţi pot fi de ajutor. Nu pot declt să te plictisesc, si asta mă doare îngrozitor. De-ai şti cit sufăr! Şi nici pentru tine nu poate fi plăcut să fii îndrăgostit de soţia altuia, desigur, îţi dai seam.a că nu poate exista nici un fel de perspectivă. Bănuiesc că toţi de la birou trebuie să fi aflat zvonul. L-am anunţat definitiv pe Freddie că nu voi interpreta rolul lui Peter, aşa că pe linia asta ai scăpat de mine. Numai că nu pot, nu pot crede că totul s-a sflrşit intre noi. Mă simt atlt de legată de tine de parcă ţi as fi mamă. Nu te poţi descotorosi de mine. Ai să-ţi revii din

suferinţa ta şi ai să mă găseşti aşteptîndu-te. Te iubesc. lartă-mă pentru tot ce am greşii. Te aştept vineri, ca de obicei, A ta devotată si iubitoare

Thomas.'

414

Era marţi dimineaţă, devreme, şedeam la masa mea de lucru de la birou, singur, pentru că ceilalţi încă nu sosiseră, şi citeam obişnuita scrisoare de marţi de la Tommy, din King's Lynn. Referirea la „soţia altuia" m-a îngheţat de spaimă, pînă cînd mi-am dat seama că, desigur, biata Tommy se gîndea la Laura Impiatt. Ideea asta a ei devenise un fel de convenţie şi n-aveam nici o intenţie de a o disloca din căpşorul ei prostuţ. Gîndul c-aş fi îndrăgostit de Laura era un inofensiv praf în ochi, un paravan căldicel şi meschin pentru camuflarea odiosului adevăr. Las' să fie aşa! Faptul că Laura, în felul ei trăsnit, era îndrăgostită de mine, sau îşi închipuia că este, va face plauzibilă această utilă ficţiune, si ar putea-o chiar determina pe Laura să-i sugereze lui Tommy că şi eu o iubesc. Ceea ce nu va dăuna nimănui, în timp ce monstruoasa mea iubire pentru soţia lui Gunnar, dacă va fi ieşit la iveală, mi-ar fi surpat mintea, ar fi surpat universul. Mă voi duce vineri s-o vizitez pe Tommy, ca de obicei ? Părea foarte îndoielnic. Vineri era foarte departe, şi pînă atunci se interpuneau evenimente colosale.

Venisem la birou, deşi ştiam bine că nu voi fi în stare să lucrez, pentru că era de datoria mea să mă mai arăt acolo timp de o lună de zile şi, mai îngrozitor, pentru că nu vedeam nimic altceva ce-aş fi putut face. Trebuia să-rni găsesc o altă slujbă. Dar cum? Cum se făceau lucrurile astea? Nu-mi plăcuse niciodată prea mult slujba mea de acum, clar fusese sigură şi vag amuzantă. Voi reuşi oare să mă plasez în afara Administraţiei de Stat, în cîinoasa lume a liberei iniţiative, acolo unde un strălucit absolvent de la Oxford nu face nici o brînză ? Să încerc o cu totul altă muncă, de pildă să predau la o scoală? Sau poate că nu era necesar să renunţ cu totul la minister, nu m-aş

415putea oare transfera la alt departament ? De ce mă pripisem cu atîta disperare să-mi dau demisia ? Şi totuşi, raţiunea îmi spunea că procedasem bine. Aranjarea unui transfer poate ţine luni şi luni de zile, în timpul cărora aş risca în fiecare zi să-l insult pe Gunnar cu priveliştea persoanei mele. Biletul de ieri al lui Kitty schimbase situaţia? Nu. S-ar putea să mai stau o dată de vorbă cu Gunnar, şi s-ar putea să nu mai stau. Dar nu-mi închipuiam că o nouă convorbire cu el ar schimba mare lucru în ce priveşte relaţiile noastre sau necesitatea ca eu să dispar. Din acest punct de vedere, optica mea se deosebea de cea a dragei mele Kitty, în a cărei prostie, subliniată de Clifford, eram gata să cred, deşi o iubeam, încă îşi imagina că Gunnar se va lăsa înfrînt, că va simţi nevoia să mă ierte, ca să spunem lucrurilor pe nume, pentru a-şi asigura liniştea lui sufletească. Kitty încă mai credea în „scena împăcării". Pînă de curînd, eu însumi crezusem în ea, în mod stupid, clandestin, autoamăgitor. Acum însă renunţasem. De fapt, atitudinea mea faţă de Gunnar era pe punctul de a se înăspri puţin. De hatîrul ei, fusesem gata să joc rolul vinovatului. Dar nu se arătase interesat. Foarte bine. Dacă el putea să joace cu răceală, puteam şi eu. In orice caz, puteam afişa amîndoi o răceală care ar fi avut avantajul de a lăsa lucrurile foarte adinei neatinse, şi care ne-ar fi eliberat pe unul de celălalt fără melodrame respingătoare. Să fi fost această meschinărie soluţia cea mai bună? Nu ştiam şi nici nu mă privea. Pentru moment, două lucruri dominau lumea: faptul că a doua zi Gunnar avea să se ducă la Crystal şi că joi aveam să mă duc eu la Kitty.

Cu cît mă gîndeam mai mult, cu atît mai detestabilă îmi apărea ideea ca Gunnar s-o viziteze pe Crystal. De ce acceptasem? Simţisem, chiar şi 416

atunci, că, într-un fel, mă aflam încă sub autoritatea lui Gunnar, sub ordinele lui, legat, din pricina trecutului, să-i împlinesc voia. Azi însă, mă simţeam mai puţin subjugat. Ar fi trebuit pur şi simplu să-i răspund „nu". N-ar fi fost nevoie sâ-i raportez atît de servil lui Crystal dorinţa lui, sau samă declar de acord cu dorinţa ei nebunească de a-l întîlni încă o dată. Nimic bun nu putea rezulta din această întîlnire. Crystal, al cărei echilibru era la fel de precar ca şi al meu, ar putea să rămînă adînc, permanent şocată în urma acestei întîlniri. însăşi

ideea întrevederii îmi sensibiliza coarde foarte profunde, ca şi cum m-aş fi temut (deşi gîndul era dement) că Gunnar ar putea face din nou dragoste cu Crystal. Dar avusese într-ade-văr loc o scenă de dragoste între ei? Neverosimila lui cerere de a o vedea pleda în favoarea poveştii pe care mi-o înşirase Crystal. Poate că voia... ce anume? Să-i ceară iertare, să-i sărute încă o dată mîna? întreaga idee mă umplea de dezgust şi de dorinţa de a-i zădărnici iniţiativa. Ştiam însă că ar fi prea tîrziu, acum cînd Crystal aştepta această bizară vizită, să i-o interzic. Ar trebui să insist să fiu si eu prezent la întrevederea lor? Prezenţa mea ar fi ratat însă totul. Am ales pînă la urmă o metodă mai temperată de sabotaj. Aşadar, după ce-am rupt scrisoarea lui Tommy, i-am scris lui Crystal un bilet care avea să-i sosească cu poşta de dimineaţă şi în care-i spuneam:

J)raga mea, mă necăjeşte întâlnirea ta cu G. Vrei într-adevăr sd-l vezi ? Dacă te răzgîndeşti cumva peste zi, sună-mă imediat la birou, în cazul că nu voi pruni nici un telefon de la tine, mă voi găsi pe la ora şapte în preajma casei tale şi voi aştepta. N-am de gînd să intru, dar voi face în aşa fel Incit el să vadă că aştept afară.

417*Dacă ai nevoie de mine, deschide fereastra şi strigâ-mă. Sper că n-ai să-l reţii mult. Imediat după plecarea lui, vreau să stau de vorbă cu tine. Cu multă dragoste,*

H'

Tocmai isprăvisem de scris aceste rînduri dnd am auzit pe cineva intrînd în birou, şi am întors capul. Era Arthur. Evident, gripa îi trecuse, dar arăta palid. Intră, luă scaunul lui Reggie, îl trase lîngă mine şi se aşeză.

— Bună, Arthur, nu mă aşteptam să te văd azi. Ai terminat cu gripa?

— Da, sînt bine. Hilary, e adevărat că ţi-ai dat demisia ?

— S-a şi răspîndit vestea ? Da.

— Mi-a spus portarul. De ce ?

— Ştii doar de ce.

— Vai de mine, vai de mine ! Şi ce-ai să te faci? Faţa compătimitoare, spălăcită, a lui Arthur

era toată contractată de îngrijorare, iar mustaţa i se frămînta. Simţeam nevoia să-l lovesc:

— Plec în Australia,

— In *Australia ?* Cu Crystal ?

— Hilary, nu-i aşa că e o minciună că ţi-ai dat demisia? se auzi vocea Edithei Witcher.

— Ieri ziceam că ne ifi în băşcălie, completă Reggie Farbottom.

Arthur se ridică de pe scaun.

— Vii diseară la mine, da ? Nu-s purtător de microbi, mă asigură Arthur.

— Hilary, ce dracu-ţi veni să demisionezi?

— Dacă pleci, Edith se mută la biroul tău, nu se admite nici un intrus.

— Dar, Hilary, *de ce* ?

— Simţeam nevoia de o schimbare, am zis, pri-vindu-i în faţă.

418

Arthur se postase lîngă uşă. Ii vedeam din profil mutra amărîtă, în timp ce şi-o imagina pe Crystal îmbarcîndu-se pentru Australia.

— Pur şi simplu m-am săturat de viaţa asta monotonă, am continuat explicaţiile.

— Mă rog, cu toţii ne-am...

— Şi am decis că a sosit momentul să mă scutur de ea. Să mă lansez în ceva nou.

— în ce anume?

— Deschid un salon de coafură.

— în Australia, preciza Arthur.

— Hilary deschide un salon de coafură în Australia!

— Ce-i toată povestea asta? exclamă Freddie Impiatt intrînd în birou. Hilary, într-adevăr îţi dai demisia? Ce te-a apucat?

Ceilalţi, printre care se numărau acum si Jenny Searle şi Skinker, îi făcură loc lui Freddie, din respect pentru gradul său superior. Se aşeză lîngă mine, pe scaunul de pe care tocmai se ridicase Arthur. S-ar fi zis că era un medic, în vizită la un bolnav.

— Am simţit nevoia de o schimbare.

— Dar de ce... nu-i nevoie să... Poate că am mai putea sta de vorbă...

Mi-a dat prin minte că Freddie atribuia Laurei demisia mea. îşi imagina că o iubesc? Sau că ea mă iubeşte? Lasă-l să creadă!

Mi-am luat o mină funerară:

— Pur si simplu am simţit că... e timpul să plec... Freddie părea foarte îngrijorat. Era un tip naiv,

uman şi cumsecade.

— Nu trebuie să faci nimic în pripă. Ştii că-ţi pierzi dreptul al pensie? Sper că... Ascultă, ne vedem joi ca de obicei, da?

Joi!

— Da, desigur, am spus ca să scap de gura lui.

419Ieşi din încăpere cu paşi greoi. Ceilalţi tăbărîră din nou pe mine.

— Hilary, pleci într-adevăr în Australia?

— Hilary e un erou.

— Cui nu i-ar plăcea să plece în Australia, numai că n-arc oricine curajul Iui Hilary!

— Hilary e un om mare !

— Dumnezeule mare, Arthur, ce-ai făcut? Era marţi seara şi venisem în obişnuita vizită

la Arthur. Sosisem via barul din Sloane Square, unde făcusem o haltă mai lungă. Marţi evitam barul din staţia Liverpool Street, de teamă să nu mă trezesc nas în nas cu Tommy, care se întorcea din King's Lynn. Obişnuitul ospăţ al lui Arthur era pregătit şi aştepta pe masă: limbă, piure de cartofi, mazăre, biscuiţi şi brinză, banane. Eu adusesem vinul.

Intre discuţia noastră de dimineaţă şi vizita de seară, Arthur îşi răsese mustaţa, înfăţişarea lui era remarcabil avantajată. Părea mai tînăr şi mai inteligent.

— Tu mi-ai dat ideea.

— Eu?

— Da. Ţi-am spus că aş vrea să mă schimb şi tu mi-ai sugerat sâ-mi rad mustaţa.

— Am glumit, Arthur. Oricum, găsesc că-ţi stă mai bine fără ea. Nu ţi se pare? Vai de mine, dar ce-i cu toate astea?

Bufetul lustruit al lui Arthur şi fotoliul *art deco,* în formă de aeroplan, erau încărcate de prospecte turistice viu colorate: golful Sydney, opera din Sydney, pogoane întregi de plajă însorită, ski marin, surfing, canguri...

— Doar n-am prins rădăcini aici, mă anunţă Arthur. M-am gîndit că aş putea să vin si eu cu voi, dacă n-ai nimic împotrivă...

420

— Unde să vii?

— In Australia.

Am izbucnit în rîs. Mă simţeam, în acele momente, ciudat de liber, despovărat de griji, însufleţit de libertatea şi nepăsarea disperării. Gîndul că joi aveam s-o văd pe Kitty, chiar dacă aveam s-o văd pentru ultima oară, radia în juru-i o sumbră strălucire dătătoare de viaţă, încă un bine-cuvîntat, un milostiv interimat. Şi după aceea, vină sfn'situl lumii! Şi mai încercam o curioasă şi cruntă satisfacţie că a doua zi aveam s-o fac pe poliţistul cu Gunnar. N-avea decît Gunnar să creadă că, întîlnindu-se cu mine, o exorcizează pe Arme şi, întîlnindu-se cu Crystal, o exorcizează pe Crystal, dar de mine încă nu scăpase şi nu mă putea exorciza. Eu eram încă prezent. Poate că pînă la urmă lucrurile se vor încheia totuşi cu o răfuială.

— Şi asta a fost o glumă, i-am spus lui Arthur. Nu plec în Australia.

— O. făcu el cu vădită uşurare. De azi-dimi-neaţă nu mă gîndesc decît la Australia.

— Ei, acum poţi înceta.

începu să adune prospectele si să le stivuiască pe bufet. Ne aşezarăm la cină.

Prezenţa lui Arthur mă făcea să încerc un soi de reconfortare. Datorită, în parte, simţămîntului pe care-l trăisem cu o zi înainte, anume că, în pofida tuturor ororilor vieţii, rutina persista. Era marţi, şi mă găseam la Arthur. Şi încă ceva. Arthur era un om mărunt, lipsit de talente, lipsit de ambiţii, hărăzit să-şi petreacă viaţa într-un dulap, dar n-ar fi fost în stare să facă nimănui cel mai mic rău, ceea ce era foarte important. Era bun, inocent, inofensiv şi avusese înţelepciunea de a se îndrăgosti de Crystal, de a o *vedea* pe Crystal, de a-i înţelege valoarea. Din această pricină simţeam gratitudine faţă de Arthur, şi acest sentiment

421arunca oarecare lumină asupră-i. Şi mai mult, era un om cu care puteam discuta despre situaţia mea, singurul cu care puteam discuta, din moment ce ar fi fost prea dureros s-o fac cu Crystal, iar Clifford Larr îmi scuipa doar dispreţul lui.

— Ce face Crystal? intrcbâ Arthur.

— Foarte bine.

— Ţineam să-ţi spun ţie... nu te necăji, n-am de gînd să mă cramponez.,, dar încă mai sper, nu mă pot împiedica. Voi rămîne mereu acelaşi. Vrei să-i spui doar atît... că Arthur rămîne mereu acelaşi?

— Da. Sigur.

— Crezi că există vreo şansă...

— Ca să-ţi spun drept, nu...

— Bănuiesc... mă rog... mă întrebam doar... nu ştiu dacă n-ai prefera să discutăm despre chestiunea cealaltă. Cum mai merge?

— Chestiunea cealaltă merge senzaţional, i-am răspuns.

De fapt, cum mergea? Existau diferite feluri în care i-aş fi putut înfăţişa cum mergeau lucrurile, şi diferite tonuri pe care le-aş fi putut adopta. Dar am decis să folosesc faţă de Arthur aspectul senzaţional. Pentru ce ? Pentru că simţeam nevoia unei bruscheţi crude, tranşante. Se scurgeau încă în mine reziduuri de sentimentalism şi de regrete lăcrimoase, acea „drojdie" de care vorbise Gunnar, acele resturi iluzorii care se cereau curăţate, gunoaie spre care mintea prostuţă, sentimentală şi inocentă a lui Arthur se îndrepta cu familiaritate.

— Ah... povesteşte-mi.

— L-am văzut pe Gunnar.

— Bine... mă bucur atît de mult... atît de mult! Şi aţi trecut cu buretele ?

— Ce expresie ! Să trecem cu buretele ? Peste ce s-a întîmplat? Nu fi neghiob.

— Atunci ce s-a întîmplat?

422

— Am stabilit cu dezinvoltură că ne detestăm reciproc.

— Dar tu nu-l detesti. Tu ţii la el, oricum îi vrei binele si ai dori să te ierte. Dacă n-ar fi aşa, ce rost ar avea toate astea?

Da, într-adevăr.

— S-au întîmplat multe de cînd ţi-am istorisit povestea mea, de fapt toată povestea aia e deja depăşită. Vrei să te pun la curent? Am văzut-o pe Kitty...

— Bănuiesc că asta-i tot una din glumele tale ?

— Nu, dacă asta-i glumă, atunci nu mai există nimic serios, îmi trimite scrisori secrete prin cameristă. Ne întîlnim în taină pe cheiul Tamisei. Şi joia asta am întîlnire cu ea. Totul e atît de excitant! Presupun că e o raţiune în plus ca să-i detest soţul.

— Hilary, nu se poate să vorbeşti serios... Arthur îşi aruncă furculiţa pe masă.

— E o femeie grozavă. Gunnar a fost scîrbos cu mine cînd ne-am întîlnit. N-a fost o întîlnire între două fiinţe omeneşti. Nu urmărea altceva decît să se folosească de mine. Mi-a

spus de la obraz că mă urăşte şi că n-are de gînd să pună capăt acestei uri. E un lucru foarte natural, desigur, n-am de ce să fiu surprins. Dar din moment ce mă urăşte, ce rost mai au toate celelalte? Kitty mi-a spus că îl obsedează trecutul, îl obsedează visuri de răzbunare. A încercat psihanaliza şi toate gogoşile astea. Ea şi-a imaginat că dacă Gunnar o să mă vadă, o să scape de toate obsesiile. Poate că aşa a fost, dar nu în sensul în care mă aşteptam eu. Speram c-o să dobîndesc si eu ceva, nu mi-am dat seama c-o să fie un exerciţiu pur clinic. Kitty încă mai crede c-aş putea face minuni pentru el, dar asta-i pentru că-n mintea ei de femeie visează la o desfătare de emoţii şi pentru că, fiind femeie,

423crede în farmece. Dar, pină acum, toate farmecele ei n-au folosit decît, să mă facă pe mine să-mi pierd capul după ea. Nu, între mine şi Gunnar s-a consumat tot ce se putea consuma. Am fost nerod dacă mi-am închipuit că ne-am putea ajuta unul pe celălalt. In aceste ultime două săptămîni am învăţat multe, atîta pot să-ţi spun. Am aruncat peste bord tot balastul de aiureli sentimentale şi mă simt mult mai bine. Nu pot să spun că regret trecutul, ar fi o ipocrizie dac-aş afirma aşa ceva, trecutul e amestecat cu o mie de alte lucruri. Regretele, remuşcările sînt manifestările cele mai egoiste. Eu urmăream să trăiesc un gen de experienţă reconfortantă, un fel de liniştire simbolică, aş fi vrut să-l aud că-mi spune: „E în ordine, Hilary, totul e în ordine !". Dar cum mi-ar fi putut spune aşa ceva? Poate că dacă i-aş fi impus voinţa mea, aş fi obţinut ceva, o mică melodramă adecvată. Dar şi-a impus el voinţa şi, fireşte, a trebuit să-l las în voie. Aşa era prevăzut în contract. Realmente, nu există nici o legătură vie cu trecutul, trecutul e un lucru mort, îţi dai seama limpede de acest lucru cînd te gîndeşti la el, e ceva ce nu mai există. Ceea ce rămîne sînt doar emoţiile, care pot fi manevrate mecanic. Exact asta a fost întîlnirea mea cu Gunnar: un exerciţiu de manevrare mecanică. Sper ca el să-l fi găsit satisfăcător.

— Dar, Hilary, poate că ai greşit lăsînd ca lucrurile să se desfăşoare astfel. Poate că ar fi trebuit ca tu să fii mai pozitiv, mai inventiv...

— Inventiv?

— Da, adică să te gîndeşti ce să-i spui, să apelezi la sentimentele lui, să-l înduioşezi, să-l ajuţi... vreau să spun că nu trebuia să-l laşi pe el să facă totul... adică trebuia să-ţi închipui ce a însemnat

424

pentru el să te întîlnească, el n-avea cum să ştie ce simţi tu...

— N-a vrut să ştie. Aşa mi-a spus,

— Aşa ţi-a spus, dar oamenii spun adesea ceea ce nu gîndesc, mai cu seamă...

— Nu. nu, pe Gunnar l-am fumat. Marele eveniment care s-a întîmplat în viaţa mea e Kitty; Kitty într-adevăr înseamnă ceva, e un om viu.

— Dar e un lucru îngrozitor, şi nu se poate ca... El nu ştie că vă întîlniţi?

— Kitty adoră secretele.

— Dar, Hilary, nu, nu se poate, *nu se poate...* Arthur îşi împinse scaunul mai în spate; faţa lui întinerită era îmbujorată de emoţie. Ştii bine că n-ar fi trebuit să te întîlneşti în taină cu soţia lui.

— De ce ? Pentru că nimeni n-ar trebui să se întîlnească vreodată cu soţia altuia?

— Sînt anumite lucruri care nu se fac... gîn-deşte-te ce-ar fi dacă ar afla... nu trebuie să-ţi distrugi şansa de a repara răul pe care l-ai făcut. Spui că întîlnirea voastră a decurs aproape mecanic, dar pot să jur că a fost din vina ta, probabil că tu te-ai arătat sec şi sarcastic...

— Aşa cum sînt de obicei. Trebuia să mă apăr.

— De ce ? Parc-ai spus că era prevăzut în contract să-l laşi pe el să decidă situaţia - drept să-ţi spun, nici măcar de asta nu sînt sigur - dar, pe de altă parte, nu prevedea contractul ca tu să te arăţi deschis şi simplu faţă de el, şi într-un fel chiar umil, şi...

— Arthur, mă faci să-mi vină să vărs. Iţi imaginezi că e uşor să fii deschis si simplu cînd *se* trage în tine...

— Nici măcar n-ai încercat, şi trebuia să încerci. De ce nu-i scrii?

— Ca să-i spun ce?

— Ca să-i spui că-ţi pare rău şi...

425— Nu. zău...

— Da, de ce nu, nu-i ăsta lucrul cel mai important? Desigur că emoţiile sînt mecanice, dar noi trebuie să depăşim faza mecanică. Şi merită să încerci. Mi-ai spus ca viaţa ta a fost distrusă, îmi spui ca el a recurs la psihanalişti. Nimeni nu apelează la *ei* decît cînd lucrurile devin insuportabile.

— Se pare că pentru el au devenit insuportabile.

— Atunci e de datoria ta să încerci. Reconcilierea trebuie să fie posibilă. Trebuie.

— Şi de ce, mă rog, trebuie ? Vorbeşti ca un prăpădit de teolog. Tu crezi într-un soi de *lucru* care se cheamă reconciliere. Poate că şi eu am crezut cîndva în ea. Nu ştiu. Dar tu îţi imaginezi că există un anume loc rezervat unde au loc reconcilierile. Asta seamănă cu credinţa în Dumnezeu. Dar Dumnezeu nu există. Âsta-i lucrul important. Nu e un lucru negativ, e un fapt pozitiv că nu există Dumnezeu.

— Foarte bine, nici eu nu cred în Dumnezeu. Dar cred că omul trebuie să persiste în simplitate si adevăr Se poate să nu existe Dumnezeu, dar există bună-cuviinţă si... şi există adevăr şi încercarea de a te ţine de el, adică de a trăi în adevăr... e ca un fel de lumină... şi încercarea de a face un bine şi de a stărui în ceea ce socoteşti că e bine, chiar dacă ţi se pare stupid atunci cînd îl faci. Ai putea să te ajuţi pe tine şi pe Crystal, ai putea să-l ajuţi pe el, dar asta nu poate fi realizat decît stăruind în bine şi crezînd în el şi persistînd... nu poate fi realizat decît... simplu... fără orgoliu... sau dramă... sau farmece...

— Eşti elocvent, dragul meu Arthur, dar nu şi foarte clar.

— Şi tu nu trebuie să-ţi bagi în cap că eşti îndrăgostit de soţia lui.

— Nu-mi bag în cap.

426

— Ba da, şi astea-s prostii, e un lucru neesenţial, trebuie să fie...

— In argumentaţia ta, o mulţime de lucruri „trebuie să fie"...

— Nu trebuie să discuţi despre el cu soţia lui şi nu trebuie să te vezi cu ea în taină, nu-i treaba ta să faci aşa ceva, nu-i de datoria ta şi nu poate duce la nimic bun. Nu-ţi dai seama că aşa ceva face împăcarea imposibilă, tu nu trebuie să ai încurcături si secrete si... şi aţîţări... tu nu trebuie să ai decît o bunăvoinţă... devotată şi... sinceritate şi... idei de genul acela vechi si simplu, ca... ştii tu... şi nu faci decît să fugi de toate astea si să te vîri într-o complicată...

— îmi plac ideile tale „de genul acela vechi şi simplu", dragul meu prieten vechi şi simplu.

— Iţi subminezi deliberat posibilitatea de a ameliora starea de lucruri, asemenea unui ostaş care se răneşte deliberat pentru a deveni inapt de luptă, e o crimă...

— Poate că eu sînt un ostaş voluntar...

— Dacă te-ai putea duce liniştit la el...

— Tocmai asta-i, Arthur, exact această iluzie, această veche şi simplă ficţiune nu e decît un sentimentalism. Gunnar mi-a servit o frumoasă lecţie de cauzalitate. Vorbeşti de adevăr. Ei bine, legăturile dintre noi constituie un subiect ştiinţific, şi ştiinţa este adevăr. In relaţiile noastre cu trecutul nu există miracole, răscumpărări, momente de tămăduire, prefaceri transfiguratoare. Nu poate exista altceva decît acceptarea bestialităţii acestui trecut si autoapărarea. în copilărie credeam că Cristos a murit pentru răscumpărarea păcatelor mele. Numai că, desigur, el fiind Dumnezeu, nu murise de-adevăratelea. Ceea ce a făcut el a fost curată vrăjitorie. A suferit şi pe urmă, nu ştiu cum, toate au fost mai bune. Şi

427nimic nu e mai consolator decît gfndul că suferinţa poate adumbri păcatele, că le poate şterge cu desăvîrşire, ba mai mult, că la capătul ei nu te aşteaptă moartea. Şi nu numai atît, dar nici pe parcurs nu intervine nici un rău din moment ce orice lucru cît de mic poate fi

preschimbat şi *spălat, din* moment ce prin suferinţă toate pot fi izbăvite. Ce mit încîntător, pe care-l vîră în capetele copiilor mici, neajutoraţi; şi ce minciună sfruntată această negare a cauzalităţii şi a morţii, această transformare a morţii într-un basm de suferinţă constructivă! Cine n-ar accepta să sufere, atît timp cît nu există moarte şi trecutul poate fi purificat? Ba oamenii ar căuta chiar suferinţa din moment ce aceasta le anihilează automat crimele. Ura! Numai că nu-i aşa. în toţi aceşti ani cît m-am gîndit întruna la Gunnar şi la întreaga întîmplare, am mai păstrat pe undeva un grăunte din această veche minciună sentimentală, nu că mi-ar fi servit la ceva, doar n-aş fi putut-o folosi ca să schimb viaţa mea sau a lui Crystal, ceea ce nu-i de mirare pentru că asemenea plăsmuire nu poate sluji la nimic, dar cînd a reapărut - mă refer la Gunnar —, din grăuntele ăsta a încolţit o speranţă idioată...

— Nu-i o speranţă idioată.

— O speranţă idioată c-ar putea cumva să fiu în cele din urmă răsplătit pentru că am fost atît de nefericit, pentru că mi-am distrus cariera şi mi-am irosit talentele - asta bănuiesc c-am gindit- nimeni, în afară de el, nu m-ar putea ajuta cu adevărat pe mine, nimeni, în afară de mine, nu l-ar putea ajuta cu adevărat pe el - şi mi-am imaginat într-un fel că ne-am putea întîlni şi spune „hei, *presto f, şi,* cît ai clipi din ochi, tot răul s-ar spulbera şi s-ar preschimba, ca în povestea cu lisus Cristos. Numai că viaţa nu-i aşa, *e* prea

428

adîncă, prea cauzală, şi noi sîntem bătrîni. Desigur, acum totul pare ridicol, pare *stupid* că am suferit atît de mult din cauza unui lucru atît de aproape de a nu se fi întîmplat şi, desigur, sentimentul de culpabilitate este iraţional... uite, în parte asta m-a făcut să cred că totul se va spulbera. Dar ira-ţionalitatea ţine de esenţa lucrurilor, le pătrunde în întregime, nu-i doar un punct de reazem sau o portiţă de evadare, ci este însăşi condiţia noastră -am fost hărăzit să sufăr stupid, mama mea a suferit stupid, tatăl meu a suferit stupid, sora mea suferă stupid, ăsta-i scopul pentru care am fost creaţi - Gunnar n-a reprezentat decît o unealtă mecanică a destinului meu, aşa cum eu am reprezentat o unealtă mecanică a destinului lui...

— Aşteaptă, opreşte-te, Hilary, opreşte-te, vorbeşti anapoda, ai băut prea mult, şi bei des, te-ai oprit la circiumă înainte de a veni aici.

— Mă faci să mă simt din nou în Nord, să mă simt din nou la misiunea creştină. Tu eşti mai beat decît mine. Uită-te la sticla aia de vin.

— Dar nu-i cum spui tu, tu prezinţi lucrurile ca şi cum n-ar exista decît o extremă sau alta, ţi-e capul năuc...

— Dacă-i pe aşa, tu eşti şi mai năuc. Foarte bine, spune-mi tu ce să fac.

— Să pui punct întîlnirilor cu Lady Kitty. Scrie-i şi spune-i că nu vii joi. Spune-i că-ţi dai seama că-i un lucru incorect. Ăsta-i primul pas, si dacă-l faci, s-ar putea să întrevezi şi următorul. Ea va înţelege şi te va respecta pentru această hotărîre. Şi ea ştie, probabil, că... e un lucru fals... care va duce la ceva rău.

— Cît despre rău, sîntem vîrîţi în el pînă la gît. Răul nu poate prăsi decît rău. Nu înţeleg de ce acorzi atîta importanţă acestor întîlniri. Desigur, sînt importante pentru *mine*....

429— E o femeie proastă, rea şi frivolă.

— Haide, haide, Arthur. Nu ştii nimic despre ea.

— Am văzut-o la birou.

— Aha! Asta zace îndărătul tiradei tale morale. Eşti pornit împotriva ei. Sau poate că ţi-a căzut şi ţie cu tronc la inimă?

-—E o cochetă, o uşuratică de înaltă clasă, se vede de la o poştă, se parfumează...

— Şi poartă o haină de vizon. Zău aşa, Arthur, eu mă consider un băieţoi de provincie, simplu şi nesofîsticat, dar tu eşti absolut pueril. E o femeie frumoasă şi stilată, genul de femeie de care unul ca tine sau ca mine nu se poate apropia, în mod normal, nici de la o sută de kilometri. Dar în asta nu-i nimic rău, nu-i nici un motiv s-o urăşti.

— Nu-mi place genul ăsta de femeie vanitoasă din înalta societate, e răsfăţată şi proastă şi eu n-aş avea încredere în ea...

— Ce ştii tu despre femei, dragul meu Arthur? Mă rog, presupun că farmecele necioplite şi simple ale lui Crystal sînt mai pe măsura ta.

— Te rog să nu vorbeşti în felul ăsta despre Crystal.

— Mă rog, e sora mea, şi n-aş avea nimic împotrivă s-o văd într-un mantou de vizon, poate că o îmbrăcăminte mai acătării ar facc-o şi pe ea să arate mai bine. Cred că am voie să fiu îndeajuns de realist încît să observ că se îmbracă exact ca o sperietoare de ciori şi are o faţă ca un fund de birjă. Faptul că-mi dau seama că-i urită nu mă face s-o iubesc mai puţin.

— Nu-i urîtă!

— Iluziile tale sînt mişcătoare. Pe cînd Kitty...

— Nu vreau să mai aud în casa mea de Kitty în sus şi Kitty în jos... Nu vreau să te aud pomenind numele acestei femei în aceeaşi frază în care ai vorbit de Crystal.

430

— N-a fost aceeaşi frază, au fost două fraze diferite. Şi după cum spunea, Kitty...

— Ieşi afară, te rog, ieşi afară!

— Cum?

— *Ieşi afară l*

Arthur se ridicase de pe scaun. Era roşu la faţă, tremura şi gura îi zvîcnea convulsiv. M-am ridicat încet, mi-am luat şapca, mi-am îmbrăcat paltonul. Am rămas locului un moment, zgîindu-mă la Arthur cu curiozitate. Niciodată nu-l mai văzusem în halul ăsta. Respiraţia îi era zgomotoasă, de parcă se afla pe punctul de a izbucni în hohote de plîns. S-ar fi zis că nu eram singurul care trăia sub tensiune.

Am ieşit liniştit din cameră şi am coborît scările. Un val cald de miros dulce-acrişor, miros de drojdie, mă întîmpină din brutărie. Am străbătut valul şi am ieşit în stradă. Cîţiva nori luminoşi, de un rozaliu-londonez, străluceau pe cer. Mi-am pus şapca pe cap şi mi-am ridicat gulerul paltonului. Explozia lui Arthur, cu totul necaracteristică pentru el, mă zguduise şi resimţeam şocul.

Eram destul de beat (Arthur avusese dreptate din acest punct de vedere). Şi mă simţeam prost pentru că înşirasem o seamă de mahalagisme pe care nu le gîndeam. Poate că existase ceva care ar fi trebuit explicat, dar, în mod cert, nu reuşisem să explic nimic.

Pe urmă, în timp ce mergeam, am început să mă gîndesc la Kitty: nu mă gîndeam la ceva special în legătură cu ea, ci mai curînd o gîndeam pe Kitty, aşa cum misticii îl gîndesc pe Dumnezeu, cu un gînd care transcende gîndirea şi devine existenţă.

431***Miercuri***

Era miercuri, ora cinci şi zece, plecasem devreme de la birou, şi mă găseam acasă Ja mine. Venisem acasă pentru un motiv practic şi simplu: să-mi iau o pereche de mănuşi. Vremea, care păruse friguroasă la maximum, dovedise totuşi că se poate răci şi mai tare, iar cerul căpătase o mohoreală densă, concentrată, de un cenuşiu congestionat, care vestea zăpadă. Şi dacă urma să petrec o bucată de timp (oare cît timp?) plim-bîndu-mă în sus şi-n jos prin faţa casei lui Crystal, ca să-l stînjenesc pe Gunnar şi să-i scurtez vizita, voi avea fără îndoială nevoie de o pereche de mănuşi, ceea ce, în mod obişnuit, nu făcea parte din echipamentul meu. Am luat de asemenea şi un fular gros de lină. Şi, din raţiuni psihologice, m-am şi bărbierit. Eram gata să pornesc iar la drum, numai că era prea devreme. Luasem un prelungit prînz alcoolic, aşa încît acum mi-am spus că era preferabil să nu petrec într-o circiumă intervalul de timp care-mi rămăsese, începeam să fiu subjugat alcoolului. Mai bine

să mai stau acasă, oricum mai bine decît să ajung ameţit. Nu pentru c-aş fi avut de gînd să-i vorbesc lui Gunnar. Nu voiam decît să mă vadă patrulînd ca o santinelă, în sus şi-n jos, în faţa casei.

Scotocind prin buzunarele paltonului, am descoperit piatra neagră pe care i-o dădusem lui Biscuit şi pe care mi-o restituise. De ce oare? In urma cărui gînd? Şi unde o fi ţinut-o între timp? Toată 432

chestiunea era plină de mistere. Am mai găsit, în alt buzunar, mica mănuşă de lînă pe care i-o scosesem si i-o luasem la cea de-a doua întîlnire a noastră. Am virît piatra în mănuşă de lînă pe care i-o scosesem si i-o luasem la cea de-a doua întîlnire a noastră. Am vîrît piatra în mănuşă şi apoi ambele aceste ambigue trofee într-un sertar. De cît timp dura lupta, şi cîte faze parcursese! Mă gîndeam că, asemenea monumentului războaielor din Curtea Gărzilor, aş fi putut alcătui şi eu o respectabilă listă a bătăliilor: Grădina Leningrad. Scările ministerului partea întîi. Podul Westminster. Statuia iui Peter Pan. Scările ministerului partea a doua. Debarcaderul din Cheyne Walk. Salonul din Cheyne Walk. Scuarul Parlamentului... si oare cîte vor mai urma pînă să se termine definitiv războiul?

Zăceam acum întins pe pat şi mă gîndeam la întîmplările zilei. Şi în timp ce stăteam astfel, cu mîinile înnodate sub ceafa, inima mea bătea: Kitty mîine, Kitty mhne! Mîine la ora asta aveam să mă plimb pe cheiul Chelsea. încercam să alung gîndul, dar, împreună cu bătăile inimii, alcătuia fundalul tuturor celorlalte gînduri. Mi-am îndreptat atenţia către Arthur. Aproape că uitasem de Arthur, de cînd mă întorsesem aseară, acasă. Mă vîrîsem de-a dreptul în pat, dormisem bine şi visasem un elefant care venise să mă culeagă cu trompa şi să mă ducă la dans. Dimineaţa însă, se redeşteptase penibila amintire. Mă simţeam zguduit zdravăn de atacul lui Arthur, cu emfatica şi violenta lui culminare, cu atît mai mult cu cît îmi dădeam seama, cu neplăcere, că unele dintre lucrurile pe care le spusese erau întemeiate, îmi venise mie cheful să joc un rol de prost gust, şi Arthur mă luase în serios. Şi constatam acum că îmi păsa, chiar dacă în mică măsură, de ceea ce gîndea

433Arthur despre mine. Mă făcusem vinovat de atitudine cinică, de grosolănie, de vulgaritate. De fapt, cinismul e grosolănie si vulgaritate. Gumam putut spune ce spusesem despre Crystal, cum de nu mă lovise dragostea peste gură ca să mă amuţească? Cuvintele lui Arthur despre Kitty stîrni-seră instantaneu în mine o stupidă pică şi am încercat deliberat să-l jignesc, bătîndu-mi joc de Crystal. Fireşte că era o nebunie să mă întîlnesc cu Katty în taină. Şi, desigur - şi acesta era lucrul cel mai dur dintre toate -, exista pe undeva un adevăr care o nega pe Kitty, numai că pentru mine Kitty însenina mai mult decît acel adevăr, şi acest lucru constituia la rîndul lui un adevăr. Ar fi fost imposibil să nu o văd mîine pe Kitty, imposibil, imposibil, imposibil. Fără îndoială, într-un ungher conştient al minţii mele ştiam bine că toate acestea nu vor putea „merge mai departe", că vremea întîlnirilor cu Kitty se apropia de sfîrşit. Kitty nu era „frivolă", deşi se poate să fi fost „răsfăţată". Ce bine ne-ar fi prins, mie şi lui Crystal, puţin „răsfăţ", s-ar fi putut chiar să ne fi îmblînzit caracterele, cel puţin pe-ai meu, cu siguranţă. Kitty era o zăpăcită romantică, dar nu o iresponsabilă, şi nu pe de-a-ntregul proastă. Ştia, probabil, foarte bine, că din moment ce eu eram gata să fac tot ce-mi cerea, ei îi revenea hotărirea de a pune capăt atunci cînd va socoti c-a fost destul. In curînd avea să-şi dea seama că nu mai era nimic de „discutat" şi va încheia conversaţiile noastre cu o veselă necruţare pentru care, mult mai tîrziu, îi voi fi recunoscător. Ştiam doar atît că, pentru propria-mi linişte tot din acel „mult mai tîrziu", nu puteam să pun eu capăt întrevederilor noastre. Cel puţin acest lucru era absolut limpede. Ea trebuia să pună punctul final, şi putea s-o facă chiar mîine. Gîndul m-a făcut să închid ochii de 434

durere. Dar, cel puţin, acest mîine îmi stătea încă în faţă, cu rodul prezenţei ei, deci încă exista un viitor.

Fusesem pur si simplu uimit de tupeul lui Arthur, de curajul lui de a mă da afară. La fel de uimit fusese, evident, şi el. Venise la birou înaintea mea, mă aşteptase, aşteptase să vină la

mine cu anxioasă umilinţă. Mi-a cerut iertare. Eu i-am cerut lui iertare. S-a acuzat singur că a fost beat. Eu m-am acuzat singur c-am fost beat. Cu Arthur, scena împăcării a decurs ca pe roate. După care l-am întrebat dacă are ceva împotrivă să preia el munca mea pentru ziua de azi. A fost de acord cu entuziasm şi a preluat conţinutul mapei mele. Iar eu m-am jucat cu Reggie de-a vapoarele scufundate. El şi Edith mă tratau cu studiată blîndeţe, ca pe o persoană care suferise o grea pierdere.

Tocmai mă uitam la ceas, gîndindu-mă că încă nu era timpul să pornesc spre North Road şi între-bîndu-mă dacă n-ar fi cazul să beau o ceaşcă de ceai, cînd se auzi soneria de la uşa de intrare. Am sărit ca o minge şi am fugit la uşă. Să fi fost Biscuit cu o scrisoare ce contramanda întîlnirea de mîine?

Era Laura Impiatt. Cu părul ciufulit, pentru că-şi scosese pălăria, şi purtînd o manta cu aspect militar, lungă pînă la glezne şi încinsă cu o cingătoare în talie, şi cizme. Nu-mi făcea plăcere sosirea ei. O dată cu Laura, pătrunsese în casă o atmosferă de prostească prefăcătorie şi afectare, mai insinuantă decît parfumul lui Kitty. Bănuiesc că Laura era o femeie cumsecade şi inofensivă, dar pur şi simplu n-aveam timp de ea. Se năpusti asupra mea.

— Hilary, e adevărat că ţi-ai dat demisia? Ce-i în capul tău ?

— Pur şi simplu simţeam nevoia de o schimbare, asta-i tot. Nici un fel de problemă legată de

435vreo persoană, Laura. Rareori am eu asemenea probleme.

— In schimb, eu am numai probleme personale. Pentru mine totul ia aspecte personale. Oricum, nu te cred. Christopher, ştiai că Hilary a dat cu piciorul slujbei lui?

-—Nu zău, bravo, Hilary! se entuziasma Christopher, care tocmai ieşise din camera lui înveşmîntat într-un halat lung purpuriu şi pur-tînd un colier de mărgele cafenii şi o brăţară la culoare. N-aş fi crezut că ai atîta tărie!

— Christopher gîndeşte că ai renunţat la competiţie.

— Aşa am şi făcut.

Am intrat în bucătărie şi am pus ceainicul la fiert. Laura a venit după mine, scoţîndu-şi haina. Prin uşa deschisă a camerei lui Christopher, l-am văzut pe Jimbo Davis culcat pe podea.

— Dar, Hilary, vorbind serios, ce-ai de gînd să faci?

— Să predau copiilor preşcolari gramatica.

— Tu ai faima că nu spui niciodată adevărul. Mă rog, o să vedem noi, nu-i aşa, Christopher? O să fie un lucru absolut fascinant. Nu crezi că dacă Christopher şi-ar lăsa mustaţă şi barbă ar arăta exact ca lisus Cristos?

— Nu.

— Ce-ai *de* gînd să faci cu ceainicul ăla ?

— Ceai.

— *Ceai ?* Cred că Hilary a înnebunit.

— Luaţi şi puţin tort, ne oferi Christopher.

Jimbo se sculase şi venise acum în bucătărie, privindu-mă cu ochii ha trişti, compătimitori. Christopher aşeză pe masă un tort de nucă, gata tăiat în felii. Am luat o felie şi am molfăit-o în timp ce fierbea ceainicul. După aceea am turnat ceaiul şi am luat o a doua felie, fără să-mi pese 436

de ceilalţi. Mă simţeam flămînd după un prînz alcătuit din whisky si cartofi prăjiţi. Laura pălăvrăgea cu băieţii. Trecu cîtva timp. Mîncă şi Laura o felie de tort. Christopher si Jimbo chicoteau întruna.

Mă uitam la ceainic. Parcă niciodată nu-l văzusem atît de clar. E ciudat cum nici nu observi obiectele în mijlocul cărora trăieşti. Şi totuşi, fiecare dintre obiectele înconjurătoare are o individualitate proprie, o minunată, profundă existenţă a lui. Ceainicul era albastru, lucios, scînteind în lumina electrică asemenea unei stele. Era de un albastru bizar, parcă

injectat cu negru, şi-mi amintea de ceva. Niciodată pînă acum nu observasem cît de negru poate fi un albastru, rămînînd totuşi albastru; o minunată înfăptuire a naturii! De fapt, ceainicul era negru şi albastru în acelaşi timp, lucru despre care mi se spusese că nu e cu putinţă. Numai că, desigur, era cu putinţă din moment ce culoarea nu exista *în* ceainic. Cine socoteşte că culorile sînt integrate în obiecte? Culorile sînt emanate de obiecte, radiază din ele, se detaşează si plutesc în nori de culoare, în valuri de culoare, da, în valuri, oare nu e totul alcătuit din valuri ? Desluşeam valurile. Ceainicul scînteia şi vibra ritmic şi eu scînteiam si vibram o dată cu el. M-am clătinat uşor, am întins mîna şi m-am prins de ceva. Era umărul lui Christopher. M-am întors si m-am uitat la faţa lui Christopher: faţa lui devenise un chip de fată tînără şi frumoasă. Mi-am înălţat mîna, i-am atins părul auriu, strălucitor, şi m-am clătinat iarăşi. Pe urmă am văzut că sînt în camera lui Christopher, ajunsesem acolo ciudat de uşor, de parcă tălpile mele nici nu atingeau pămîntul. Era foarte uşor să calci pe aer, numai că nimeni nu mi-o spusese pînă acum. Şedeam pe podea, cu spatele rezemat de perete.

437Laura era şi ea lîngă mine, Jimbo zăcea culcat pe jos, iar Christopher cînta încetişor la *tabla* şi pe toţi ne unea o inefabilă foarte plăcută senzaţie de comuniune, *de* parcă spiritele noastre se contopiseră şi pluteau înmănuncheate ca un ciorchine de îngeri cc-şi fluturau aripile în văzduh, chiar deasupra capetelor noastre, în centrul încăperii, numai că toate acestea se prefăcuseră în sunet, în sunet încîntător. uriaşa bătaie ritmică a tobei care devenise gong tibetan, o imensă cavernă de sunet ca o gură gigantică ce se deschidea şi se închidea. Era cosmic si frumos şi, de asemenea, foarte amuzant. Universul era amuzant, fundamental amuzant, şi toate astea erau fundamental de importante, pentru că nimic nu era mai profund decît amuzamentul, nimic. Nici râu, nici bine, nici hazard, amuzamentul era cel mai adînc din tot ce exista, ah, ce bucurie! Acum mă răsuceam întruna, întruna, ca un fir care se deapănă, ca un vălătuc care se dezvălătuceşte. Eram un zid *de* lumină care se derula lent prin imense şi pustii cîmpuri de spaţiu şi de timp. Şi apoi l-am văzut pe domnul Osmand. Şi domnul Osmand se găsea acolo în caverna care era şi o gură care era lumina ce se derula care eram eu, iar domnul Osmand era ca universul, fundamental amuzant. Am încercat să-i comunic acest lucru, dar în loc de cuvinte, din gura mea ieşeau mici turtite de zahăr. Am vrut să-i ofer cîteva turtite, dar dansau uşor în aer şi apoi se îndepărtau plutind. Domnul Osmand se tîra pe podea ca un gîndac, era un cărăbuş cu un cap uriaş şi capul venea către mine şi ochii uriaşi de cărăbuş se uitau în ochii mei şi ochii lui aveau o mie de faţete şi fiecare faţetă avea o mie de faţete. Domnul Osmand era foarte frumos şi foarte amuzant şi îl iubeam. *Amo amas amal amamus amatis amant amavi amavisti arnavit amavimux* 438

amavistis amaverunt anuwe.ro amaveris amaverit... Totul era iubire. Totul va fi iubire. Totul a fost iubire. Totul ar fi iubire. Totul ar fi fost iubire. Ah, asta era, în sfirsit, ăsta era adevărul. Totul ar fi fost iubire. Ochiul uriaş, care devenise o imensă sferă, respira uşurel, numai că nu era nici ochi, nici sferă, ci o mare şi minunată jivină, acoperită cu o sumedenie de picioruşe mişcătoare, ca nişte fire de păr, unduind atît de lin, de parcă erau sub apă. Totul va fi bine şi totul va fi bine, spunea oceanul. Aşadar locul împăcărilor exista totuşi, nu ca o gaură de nod în lemnul unui dulap, ci răspîndindu-se pretutindeni si fiind totul. Nu aveam decît să-l doresc şi va fi, căci spiritul este omniprezent, numai că eu n-am ştiut-o niciodată, aşa cum n-am ştiut că poţi călca pe aer. Puteam ierta. Puteam fi iertat. Puteam ierta. Poate că pînă la urmă asta era totul. Poate că a fi iertat nu însemna decît să ierţi, numai că nimeni nu mi-o spusese niciodată. Nu era nevoie de nimic altceva. Doar să ierţi. A ierta este egal cu a fi iertat, taina universului, asta nu trebuie s-o uiţi niciodată. Trecutul fusese împăturit cu grijă şi, într-o clipită, totul fusese preschimbat şi prefăcut în frumos şi în bine.

439***Joi***

Se pare că dormisem, doar că trezirea nu era ca o deşteptare din somn. Firește, ştiam ce se întîmplase. Am ştiut chiar de la început, în timp ce priveam Ia ceainic, numai că din clipa în care începusem să-mi dau seama, nu a mai părut să aibă importanţă, totul era atît de dulce

şi de amuzant. M-am uitat cu conştiinciozitate la ceas. Arăta douăsprezece. Dar ce însemna douăsprezece ? Am privit înjur, respirînd adine şi regulat, şi simţind ce plăcut e să respiri. Treptat, lumea se aduna în formele ei ohişnuite. Mă aflam în odaia lui Christopher, întins pe jos, cu capul pe o pernă. Christopher zăcea pe maldărul de perne care-i servea drept pat. Jimho Davis era culcat pe podea cu faţa în jos, o mînă atîrnîndu-i molatec deasupra capului. Laura zăcea într-o poziţie perpendiculară pe trupul lui Christopher, cu capul rezemat de stomacul lui, Rochia îi era descheiată pînă la talie, şi-şi scosese un braţ din mînecă, dezvăluind un umăr dolofan si o bretea întinsă ce-i tăia carnea. Ţinea ochii închişi şi zîmbea. M-am uitat la ceas: arăta unu. Să fi fost zi, să fi fost noapte?

Se auzi soneria la uşa de intrare. Am ascultat-o îngîndurat. Continua să sune. Am început să mă scol. Era greu. M-am ridicat în genunchi, m-am opintit în picioare, am călcat peste Jimbo. Mă simţeam bine, ba chiar încercam o stare plăcută, numai că aveam o ciudată senzaţie de plutire. Haina îmi dispăruse şi cămaşa mi-era descheiată 440

şi atîrna scoasă afară din pantaloni. Mintea îmi funcţiona. Soneria continua să ţîrîie. Am deschis uşa. Era Freddie Impiatt.

îmi recăpătasem controlul asupră-mi. Am rămas în prag, uitîndu-mă la Freddie şi vîrîndu-mi cămaşa în pantaloni. Freddie era roşu la faţă şi fără pălărie, întrebă cu o voce încordată, parcă gata să se sufoce:

— Laura e aici ?

Am cugetat o clipă. Era mai bine să nu fie aici. I-am răspuns:

— Nu. îmi pare rău.

— Am mai fost o dată la tine şi am sunat nebuneşte, dar nu mi-a răspuns nimeni. Şi totuşi lumina era aprinsă. Nu ştiu unde poate fi.

— îmi pare rău.

— Cred totuşi că-i aici. Vreau să intru, îşi puse un picior în uşă.

— Regret, Freddie, nu te pot primi acum. Băieţii au făcut-o lată. Nu pot. Oricum, e trecut de miezul nopţii. E trecut de miezul nopţii, nu-i aşa, nu de amiază? Vreau să spun că nu-i unu ziua, nu-i aşa?

Am început să împing piciorul lui Freddie cu piciorul meu. Şi piciorul meu împingea cu mai multă forţă.

— îmi pare rău, am spus, şi am izbutit să închid uşa.

M-am uitat în jur, căutînd telefonul ca să întreb robotul dacă-i ora unu din zi sau din noapte, numai că telefonul părea să fi dispărut, în spatele meu se năluci o siluetă. Era Jimbo. M-am prins de el.

— Hilary, te simţi bine ?

— Da, dar tu?

— Eu n-am luat nimic. Pur şi simplu am adormit. Eşti tare furios pe noi?

441— A venit Freddie s-o caute pe Laura. I-am spus că nu-i aici. N-am vrut să intre si să vadă oroarea asta.

Christopher continua să zacă pe spate cu gura deschisă. Laura se mişcase. întorcîndu-se pe o parte; capul i se odihnea acum pe o pernă, lingă umărul lui Christopher, iar braţul gol i se întinsese peste pieptul lui. Amîndoi dormeau adine. — Ar trebui s-o deşteptăm, zise Jimbo. Haide, scoală-te, e timpul să te duci acasă!

Am ridicat-o în capul oaselor, i-am vîrît braţul gol la loc în mînecă şi i-am încheiat rochia. Era grea şi moale şi caldă. A deschis ochii, continuînd să surîdă, şi s-a ridicat în picioare, ţinîndu-se de mîna lui Jimbo. I-am spus:

— E tîrziu, Laura, trebuie să pleci. A venit Freddie să te caute. I-am spus că nu eşti aici, deşi erai. Jimbo, condu-o te rog acasă cu un taxi.

Am intrat în dormitorul meu. Lumina era încă aprinsă. M-am întins pe pat. L-am auzit pe Jimbo vorbindu-i Laurei, ajutînd-o să-şi îmbrace paltonul, ieşind cu ea pe uşă. Era, desigur,

noapte, şi întuneric beznă afară. Nu mi-era somn, mă simţeam doar relaxat. Zăceam cu capul pe pernă şi meditam. Mă comportasem prosteşte faţă de Freddie. Desigur că Laura o să-i spună adevărul, care, în fond, nici nu era ruşinos. Tot ce reuşisem era să fac ca o farsă nevinovată să pară un lucru vinovat. Şi, pe de altă parte, am prelungit panica bietului Freddie în legătură cu dispariţia nevesti-si. Dar, firește, avusesem şi eu dreptate să nu-l las să intre. Ce situaţie neplăcută şi ce obrăznicie din partea băieţilor să ne drogheze! Speram că Freddie va înţelege.

Apoi, deodată, mi-am amintit că parcă trebuise să fac ceva în cursul după-amifizei şi apoi mi-am

442

adus aminte şi despre ce era vorba. Trebuia să mă duc în seara asta la Crystal ca să supraveghez vizita lui Gunnar, şi să intru la ea de îndată ce va fi plecat el. în seara asta! Şi acum era aproape două noaptea! M-am ridicat brusc şi mi-am coborît picioarele pe podea. Desigur că Crystal m-a aşteptat, şi a fost îngrijorată. Gunnar a fost la ea si nimeni n-a ocrotit-o. Am sărit în picioare şi mi-am prins capul în mîini. Voiam să-i telefonez, să alerg la ea, dar după o clipă mi-am dat seama că e absurd. Probabil că acum dormea dusă. O să mă duc la ea mîine la prima oră. M-am aşezat din nou, năucit de grijă şi supărare. Senzaţia de „vis plăcut", pe care o avusesem pînă atunci, se risipea şi obişnuita mea luciditate, obişnuita mea amărăciune se reinstaurau în drepturi. Nu izbutisem să am grijă de Crystal, să o oblăduiesc. Ce şi-o fi închipuit, ce temeri or fi muncit-o văzînd că am dat atît de ruşinos bir cu fugiţii? Am dormit şi m-am lăsat legănat de visuri, cînd de fapt ar fi trebuit să stau santinelă în post, veghind împotriva vrăjmaşului.

L-am auzit pe Jimbo reintrînd în casă cu paşi tiptili. Mi-a bătut în uşă.

— Ai condus-o?

— Da, el o aştepta. S-a bucurat cînd a văzut-o.

— Mă rog, sper că totul o să fie în ordine.

în timp ce vorbeam, mă uitam la un mic dreptunghi alb aflat pe noptiera mea. Mă întrebam ce-o mai fi şi asta. Părea o carte de vizită. Am luat-o şi am citit: *Neuille Osmană, consultant In probleme de învăţămînt.* M-am holbat la ea, fără să înţeleg.

— De unde dracu' a mai apărut şi chestia asta ? l-am întrebat pe Jimbo.

— A lăsat-o chiar el.

— *El ?*

443— Da, tipul care a venit aseară, zicea că a fost profesorul tău.

Mi-a revenit în minte o stranie, foarte stranie imagine a domnului Osmand în chip de jivină, pri-vindu-mă drept în faţă. Şi totuşi păruse a fi un vis.

— A venit, într-adevăr? Dar mi s-a arătat în vis. Nu se poate să fi fost aici.

— Erai sub influenţa drogului. A încercat să-ţi vorbească, s-a lăsat pe genunchi şi s-a uitat la tine. I-am spus că te afli într-o călătorie îndepărtată.

-— Şi eu ce făceam ? I-am vorbit ?

— Chicoteai întruna, şi ai recitat o aiureală, parcă pe păsăreşte.

— Oh, Dumnezeule, oh, Dumnezeule!

— îmi pare rău, Hilary... să ştii că n-a fost ideea mea...

— N-a lăsat o adresă, n-a spus c-o să mai vină?

— Nu, a lăsat numai cartea de vizită.

— Dumnezeule! Pleacă, te rog. Pleacă şi stinge lumina.

Am rămas cu privirea aţintită în întuneric. Deci, după atîta amar de ani, domnul Osmand reuşise să detecteze urma elevului său favorit, a creaţiei sale, a marii sale înfăptuiri: Hilary Burde. Ce moment de înaltă mîndrie!

Era joi dimineaţa. Sosisem la Crystal înainte de ora opt. Cînd m-a văzut, a părut surprinsă,

— Bună iubitule. Nu te aşteptam acum.

— De ce nu mă aşteptai acum ? M-ai aşteptat aseară, presupun.

— Da, dar cînd am văzut că nu vii, am bănuit c-ai fost reţinut.

— Reţinut ?

— Ne-am uitat mereu după tine...

— *Ne-am... ?*

— Gunnar şi cu mine.

444

— Trebuie să înţeleg că i-ai spus lui Gunnar...

— Da, i-am spus că ai să patrulezi în sus şi-n jos în faţa casei, dar am privit de cîteva ori şi nu te-am văzut şi, după aceea, cred că am uitat să mai privim pe fereastră.

— Aţi uitat?

— Da. Şi pe urmă, cînd a plecat...

— La ce oră a plecat?

— IVebuie să fi fost aproape de miezul nopţii.

— Vrei să spui c-a stat aici de la ora şapte pînă Ia miezul nopţii?

— Da. I-am servit şi cina. Nu mă aşteptam să stea aşa de mult. Aveam pregătită cina pentru tine. Dar a mîncat-o el.

— A mîncat-o, da? Şi ce i-ai dat la cină?

— Peşte pane si mazăre, şi tartă cu caise. I-a plăcut. Mi-a spus că n-a mîncat niciodată peşte pane.

— Dumnezeule! Nu vrei să afli de ce n-am venit ? Credeam c-ai să fii distrusă de îngrijorare.

— Ce s-a întîmplat?

— M-au drogat băieţii. Mi-au oferit un tort în care injectaseră nu ştiu ce porcărie.

— Şi cum te simţi ?

— Acum mă simt bine, dar am avut o noapte foarte ciudată. Nu mi-am revenit pînă după miezul nopţii.

Nu i-am povestit despre vizita domnului Osmand. Era prea dureros. In mod cert, fusese o noapte foarte ciudată, îmi aminteam de ea nu ca de un vis, ci mai curînd ca de o experienţă, de parcă într-adevăr fusesem luat şi purtat undeva unde mi se înfăţişaseră tot felul de vedenii de care acum nu-mi mai puteam aminti limpede, îl revedeam pe domnul Osmand in chip de cărăbuş în mişcare. Revedeam si acea jivină blîndă şi duioasă care era totul. Dar a mai fost ceva, ceva foarte

445important, un soi de ecuaţie matematică sau aşa ceva, sau ce altceva fusese ?

— Fă-mi puţin ceai, iubito, dacă vrei. Şi ce naiba s-a întîmplat, ce-a avut Gunnar să-ţi spună, nu cumva ţi-a făcut avansuri?

— Bineînţeles că nu. Pur şi simplu am stat de vorbă.

— Despre ce ?

— O, despre una, despre alta. Despre trecut, despre tine, despre munca lui, despre viaţa lui la New York, despre o căţeluşă pe care a avut-o la New York şi *pe* care o chema Roaie, şi căţeluşa asta...

— Opreşte-te, Crystal, opreşte-te, mă faci să-mi pierd minţile •' Vrei să spui că tu şi Gunnar aţi stat aici, aţi mîncat peşte pane si aţi vorbit în modul cel mai obişnuit despre lucrurile cele mai obişnuite ? Nu te cred.

— Mă rog, sigur că n-a fost obişnuit. A fost straniu, înainte de a fi sosit, mi-a fost atît de teamă, de credeam c-o să leşin. Dar a fost bun, *foarte bun* cu mine. După un minut de la venirea lui am început să mă simt mai bine, mult mai bine, şi acum mă simt mai bine.

— Şi-aţi discutat despre căţeluşa lui din New York?'

— Am discutat despre tot felul de lucruri, şi mi s-a părut foarte firesc. Voia să ştie ce-am făcut amîndoi de cînd ne-a văzut ultima oară.

— Şi povestea ta trebuie să fi fost scînteietoare.

— Şi mi-a pus tot felul de întrebări în legătură cu tine.

— Ca de pildă ?

— Dacă ai fost nefericit, dacă te-ai dus la psihanalişti...

— Sper că i-ai spus că n-am fost.

— Desigur. A vorbit despre tine cu atîta blîn-deţe şi bunătate...

446

— Ii era milă de mine, ce drăguţ din partea lui!

— Da, foarte drăguţ, nu-i aşa ? I-am spus şi eu că a fost frumos din partea lui să dorească a te vedea.

— Şi ce-a răspuns ?

— Că i-a făcut bine să te vadă.

— Vai, Crystal, Crystal! Nu înţelegi, toate astea nu sînt decît praf în ochi. Dă-mi odată ceaiul ăla, pentru numele lui Dumnezeu! A venit aici doar ca să-şi scuipe dispreţul faţă de noi, faţă de tine, să-ţi vadă sărăcia si să constate ce viaţă împuţită am dus amîndoi. A venit ca să-şi afirme triumful asupra noastră.

— A spus că tu meriţi să ai o slujbă mai bună.

— S-a uitat la odaia asta, s-a uitat la rochia ta! Asta nu-i bunătate, e răzbunare! Nu poţi gîndi că a făcut-o din bunătate. Dacă gîndeşti astfel înseamnă că ai o minte obtuză.

— Ba bunătate a fost, răspunse Crystal, o *ştiu.* Tu n-ai cum să ştii, doar n-ai fost de faţă. A fost atît de drăguţ!

— Şi ţi-a sărutat din nou mîna?

— Da, la plecare.

— Ce duios ! Şi cînd mai vine să se regaleze cu peşte pane si tartă cu caise?

— Niciodată, răspunse Crystal foarte calmă. Eu îmi beam ceaiul şi ea şedea în faţa mea, cu

mîinile împreunate pe masă. Purta peste rochie un şorţ destul de murdar. Părul des şi cîrlionţat îi era strîns pe după urechi, faţa îi arăta lătăreaţă, lucioasă, neajutorată, buza de jos, umedă, îi atîrna, nasul borcănat, cu vîrful întors, i se roşise. In cameră era rece. îşi scoase ochelarii, dezgolindu-şi ochii slabi, aurii, care se uitau la mine.

— Niciodată ?

— Nu ne vom mai întîlni niciodată.

— El a spus asta?

— Da.

447— îşi închipuie că-i Dumnezeu. A zis ceva despre o nouă întîlnire cu mine?

— A zis că s-ar putea să dorească să te mai vadă o dată, dar trebuie să mai cugete.

— Ce mărinimos din partea lui î

— Hilary, cred că ar trebui să plecăm din Londra,

— El a sugerat lucrul ăsta ?

— Da.

— Crystal, îmi plesneşte capul!

— A spus-o în modul cel mai binevoitor, se gîndea la binele nostru. Zicea că s-a gîndit că tu ai putea obţine o slujbă la o universitate din provincie. Şi c-am putea începe o viaţă nouă. La Exeter, sau la Glasgow, sau în altă parte.

— Crystal, iubito. Ştiu bine că tu nu eşti deosebit de inteligentă, dar chiar nu poţi sesiza diferenţa dintre o preocupare binevoitoare si o impertinenţă neruşinată ?

— N-a fost impertinenţă, nici gînd, s-a arătat atît de deschis, de sincer! Cu nimeni n-am mai stat de vorbă în felul ăsta, am discutat amîndoi cu atîta francheţe, fiecare dintre noi a spus

tot ce-a gîndit, am discutat despre toate, am simţit nevoia să fim aşa, şi ne-a făcut bine, nu numai lui, dar şi mie, şi a înţeles acest lucru în chip minunat. I-am spus cît de îndrăgostită am fost de el cînd l-am cunoscut prima oară şi...

— *Cum?*

— Am fost îndrăgostită de Gunnar, doar ţi-am spus lucrul ăsta, şi cum aş fi putut să nu fiu, a fost atît de bun cu mine... încă îl mai iubesc...

— Crystal... el a ştiut... *deci...?*

— I-am spus... că în noaptea aceea... dacă nu l-aş fi iubit nu l-aş fi lăsat... o ştia... îşi amintea...

— Ce drăguţ din partea lui să-şi amintească. Crystal, mă dai gata!

— Ţi-am spus doar...

448

— N-am crezut spusele tale, cel puţin nu în felul ăsta. N-are importanţă. Aşadar aţi vorbit despre noaptea aceea memorabilă, şi el ţi-a mulţumit ţie, şi tu i-ai mulţumit lui, şi v-aţi spus adio pe veci.

— Nici chiar aşa. Tu încerci să faci lucrurile să arate altfel decît au fost în realitate. Gunnar a fost foarte abătut, vreau să spun că simte profund toate lucrurile astea, a venit aici tocmai ca să le poată simţi, si i-a fost de mare ajutor să mi le poată spune mie, ştiu că l-am ajutat, şi mi-a părut foarte bine, foarte bine că l-am putut ajuta - şi acum că amîndoi l-am ajutat...

— Adio şi n-am cuvinte.

—-Cum am putea continua relaţiile cu el...?

— Dumnezeule, n-am de gînd să continuu relaţiile cu el.

— N-ar fi posibil. E mult mai bine să facem tot ce ne stă în putinţă si să-i spunem la revedere. Amîndoi ne-am simţi mai bine, chiar mult mai bine, şi poate că lucrurile s-ar schimba, simt de pe acum că lucrurile ar putea să se schimbe. N-am putea părăsi Londra si pleca în altă parte şi lua viaţa de la început? Mi-ar plăcea atît de mult să trăiesc la ţară! Uite, am simţit deodată că acum ar fi posibil, o viaţă nouă, o viaţă mai bună...

— Hai să plecăm în Australia!

— Ei bine, de ce nu ? Cu tine aş pleca oriunde... şi oriunde as putea lucra...

— Crystal, nu ştiu ce tot îndrugi. Mai bine că n-am venit aseară. As fi fost în stare să-l ucid. Cred că nutream această intenţie.

— Dar de ce... de ce?... cînd a fost atît de drăguţ...

— Nu mai folosi cuvîntul ăsta că încep să urlu!

— A fost de folos... mie mi-a fost de mare folos că l-am văzut.

449— Pari foarte calmă şi mulţumită de tine însăţi.

— Nu sînt calmă, nu sînt deloc calmă. Lacrimi uriaşe îi izvorîră din ochi, i se rostogoliră pe obrajii rotofei, continuînd să se adune.

— încearcă să-l vezi din nou, îmi spuse, întîl-neşte-te cu el doar o singură dată şi încearcă să fii bun, te rog, fă ca totul să iasă bine.

— Niciodată nu va putea să iasă bine. El nu mă va putea ierta vreodată.

— Nu asta-i important, replică Crystal. Tu trebuie să-l ierţi pe el. Asta va face ca totul să iasă bine. Dacă tu îl ierţi pe el, atunci se creează... un soi de spaţiu deschis... şi el va fi în stare...

In clipa aceea mi-am adus aminte ecuaţia care-mi apăruse atît de importantă cu o noapte înainte, taina universului. A ierta este egal cu a fi iertat. Acum însă, în lumina lucidă a zilei, mi se părea un nonsens verbal...

Mi-am băut ceaiul. Crystal plîngea.

Mă aflam din nou pe cheiul Chelsea, la cinci după-amiază, aşteptînd să se facă ora şase. Ningea vag, cu fulgi foarte mărunţi, care pluteau prin văzduhul liniştit, nehotârîţi parcă dacă s-o ia în sus sau în jos.

La birou, întreaga zi simţisem că-mi vine să urlu, de bucurie şi de durere. I-am cerut lui Arthur cîteva dosare, dar n-am putut lucra. Totul îmi părea o aiureală lipsită de noimă, A existat oare o vreme cînd am reuşit să înţeleg, ba chiar îmi plăceau încîlcelile astea fără importanţă? Arthur şi cu mine ne evitam printr-o înţelegere tacită, şi cînd una dintre lepădăturile lui l-a chemat la telefon, iar Arthur a plecat cu o figură spăsită, m-am simţit de-a dreptul uşurat. S-ar fi zis că eu nu-i puteam ierta cutezanţa de a-mi fi arătat uşa, iar el nu-mi putea ierta faptul că insultasem femeia

450

pe care o iubea. Fireşte că eu eram mult mai vinovat, dar lucrul ăsta nu avea nici o însemnătate. Se părea că povestea aceea cu a ierta şi a fi iertat se dovedea înşelătoare chiar şi în cele mai prielnice împrejurări.

Ziua de lucru se lungea interminabil, dar am reuşit să-i fac faţă fără să-mi pierd controlul asu-pră-mi. Jcnny Searle m-a invitat la registratură să joc cu ei fotbal de masă. Acum cînd se ştia că plec, dobîndisem o bruscă popularitate şi toţi mă chemau la ei. Ba chiar, doi ţipi din alte secţii, pe care nici nu-i cunoşteam, veniseră să-mi ceară informaţii în legătură cu Australia, îmi dădeam silinţa să mă gîndesc la viitor, dar acest obiect al meditaţiilor mele îmi apărea ca un soi de hău. Amabil din partea lui Gunnar să sugereze că aş putea intra în corpul didactic al universităţilor din Exeter sau Glasgow, dar chiar dacă aş fi dorit s-o fac, ştiam prea bine că şansele de a dobîndi o slujbă academică, la vîrsta mea şi cu trecutul meu, erau nule. Cine mi-ar fi dat o recomandare? Gunnar? Şi apoi, aşa cum remarcase Stitchworthy cu multă vreme în urmă, eu nu eram ceea ce se numeşte un cărturar. Nu deţineam altceva decît versatila mea aplicaţie pentru gramatică, afinitatea mea cu cuvintele, talent care nu-mi folosise la nimic în toţi aceşti ani din urmă.

Singura mea activitate constructivă de pe parcursul acestei zile a fost să-i scriu o misivă domnului Osmand, pe adresa şcolii. I-am scris şi directorului, comunicîndu-i că încercam să dau de urma domnului Osmand. Ştiam că părăsise de mulţi ani şcoala, dar mă gîndeam că poate lăsase o adresă, în scrisoarea către domnul Osmand îi mărturiseam regretul amarnic de a mă fi găsit în acea stare deplorabilă în ziua cînd mă vizitase, îl asiguram că cineva îşi bătuse joc de mine

451drogîndu-mă, şi-mi exprimam speranţa de a avea cît mai curînd prilejul unei revederi în care să discutăm despre vremurile de altă dată. îl mai asiguram de continua mea gratitudine pentru tot ajutorul pe care mi-l dăduse, şi de speranţa că e sănătos şi într-o situaţie prosperă. Era o scrisoare rigidă, scrisoarea tipică adresată unui vechi profesor, întîmplarea mă mîhnise profund, dar nu mă puteam concentra asupra celor ce scriam. Cît despre „speranţa" mea exprimată în final, dacă stăm să mă gîndesc, părea absolut zadarnică. Cum putea avea domnul Osmand o situaţie prosperă? Trebuie să fi fost bine trecut de şaizeci de ani şi, fără îndoială, singur. „Consultant în probleme de învăţămînt." Ce-o mai fi însemnînd şi asta ? Ceva tragic, fără îndoială. Evident, nu mai era profesor, şi ce altceva pe lume i-ar fi plăcut lui să fie? Oare ieşise la pensie sau fusese dat afară ? Eu am fost, probabil, cel mai bun dintre elevii lui, şi iată ce se alesese şi de mine. Desigur, nu-i lămurisem niciodată motivele pentru care renunţasem la Oxford. Mă întreb ce-o fi gîndit el ?

La patru şi jumătate am plecat de la birou şi m-am dus direct în Chelsea. Ieşisem total de sub efectul drogului, şi mă forţasem să mănînc ceva la prînz. îmi simţeam mintea straniu de limpede şi trepidam de energie. Aveam senzaţia că aş putea seca Tamisa dintr-o sorbitură. Mă munceam din răsputeri să nu mă gîndesc la ce va fi dincolo de întîlnirea mea cu Kitty şi, în linii mari, izbuteam. Era foarte posibil să fi fost cea din urmă întîlnire a noastră. Chiar dacă ar mai fi urmat o întrevedere cu Gunnar, pe Kitty s-ar putea s-o văd în seara asta pentru ultima oară. S-ar cuveni oare să-i sugerez asemenea lucru? Toate aceste cugetări se năşteau moarte, ba chiar se mistuiau cu totul

452

pe măsură ce clupă-amiaza înainta şi se topea în anihilanta senzaţie a apropierii lui Kitty.

La şase fără un sfert, după ce trecusem de vreo opt ori în sus şi-n jos prin faţa casei, sorbind din ochi dîra de lumină aurie ce se filtra pe ferestrele salonului, am simţit că nu mai pot răbda şi am sunat la intrare. Mi-am dat seama în aceeaşi clipă că uşa era întredeschisă. Mi-am înfipt piciorul în prag şi am tras cu urechea.

— Vino sus, doar cunoşti drumul, se auzi glasul lui Kitty.

Am urcat scara, călcînd surd pe covorul moale, trecînd pe lîngă o sumedenie de obiecte sclipitoare aşezate pe diverse console, şi pe lîngă un imens număr de miniaturi asemenea unor ochi licăritori, străbătînd calda învăluire ţesută de mirosul de mobilă nouă şi parfumul lui Kitty, si am intrat în încăperea unde stătusem de vorbă cu Gunnar. Ochii mei întîlniră o privelişte exotică.

Kitty, cu un prosop înfăşurat în jurul umerilor, şedea pe un taburet scund, de mătase, în faţa căminului în care pîlpîia un foc domol. Nenumăratele lămpi discrete îşi cerneau tainica bogăţie de lumină difuză asupra diversităţii de bibelouri de pe diversitatea de măsuţe. Medalionul galben din centrul covorului scînteia ca un giuvaier. Kitty, într-o rochie lungă, de seară, dintr-o stofă de albastrul păunului, cu o glugă care-i atîrna pe spate, se uita la mine. îndărătul ei, în picioare, ţinînd în mină o perie cu care, evident, îi netezise părul, stătea Biscuit. Purta un sari splendid, din mătase moarată cafeniu închis, tivit cu aur. Părul îi era despletit si i se revărsa ca un torent negru, lucios, pînă jos, pe spate. După ce-şi îndreptă ochii lipsiţi de orice expresie asupra mea, aşa cum stăteam în uşă, Biscuit începu să culeagă cîteva fire de păr din perie, si le răsuci pe degetele lungi şi subţiri

453într-un ghemotoc pe care-l azvîrli în foc. Apoi rămase nemişcată, cu o răbdare de mic animal, şi cu privirea aţintită asupra tivului rochiei lui Kitty. Ii atinse uşurel ceafa cu peria, şi rămase încremenită, aşteptînd pesemne, cu ochii plecaţi, porunca lui Kitty fie de-a pleca, fie de-a continua cu periatul. Kitty, cu coama de păr negru periată spre spate şi fruntea liberă, scăldată în lumina clară a unei lămpi aşezate pe poliţa căminului, chiar deasupra-i, îmi expunea cea mai completă imagine a feţei ei din cîte avusesem pînă acum. A feţei ei frumoase, brave, temerare, impulsive, îi puteam desluşi culoarea ochilor mari, de un albastru închis de ardezie, iar nasul puternic părea şi mai dominator, buzele mai pline, răsfrîngîndu-se cu vitalitate, voinţă şi o radioasă automulţumire animalică. Priveam această faţă, şi universul părea să se rotească molcom, ca o pasăre uriaşă, pentru ca apoi să-şi ia un răgaz de odihnă.

— Ai venit mai devreme, spuse Kitty fără să pară deloc descumpănită.

Ridică o mină spre spate, împingînd deoparte peria lui Biscuit. Cu aceeaşi mişcare zvîrli pe jos prosopul de pe umeri. Biscuit îl ridică şi-l împături pe braţ.

— îmi cer scuze.

— Biscuit...

— Nu-i nevoie s-o expediaţi *pe* Biscuit. Nu rămîn.

— Nu rămîi ?

— Acesta este locul unde am discutat cu soţul dumneavoastră. Locul unde discut cu dumneavoastră este afară, pe debarcader.

— Biscuit, te rog...

Biscuit, cu peria şi prosopul în mînă, se îndreptă spre uşă. Am observat că era desculţă pe sub poalele snn-ului. M-am dat deoparte. O şuviţă de păr lucios, negru ca smoala, îi căzuse pe un umăr

454

şi, în timp ce şi-o îndepărta, am zărit legănarea unor cercei lungi. Trecu pe lingă mine fără nici o privire, cu un uşor foşnet de mătăsuri, şi după aceea am auzit lipăitul aproape imperceptibil al picioarelor desculţe care urcau scările dindărătul meu. — E foarte frig afară, spuse Kitty. A început să

îşi adunase părul, aducîndu-l spre frunte şi acum şi-l pieptăna cu degetele, masîndu-şi totodată viguros pielea capului. Inconştienta încredere în sine trădată de acest gest mă deruta.

— Da.

— Atunci n-ar fi mai înţelept să rămînem aici ?

— Faceţi cum doriţi, am răspuns. Eu mă duc în stradă.

Am părăsit camera, am coborît treptele şi am ieşit din casă, închizînd încet uşa de la intrare în urma mea. Am traversat strada şi m-am îndreptat spre debarcader.

Era pustiu. Traficul de pe chei fîşîia înăbuşit pe şoseaua pudrată de zăpadă. Fulgii mărunţi continuau să cadă, rari dar fermi. Era foarte frig si mă bucuram că-mi luasem fularul şi mănuşile, îmi vîrîsem şapca în buzunar. Fluxul apei era scăzut, o fîşie de mîl presărat cu pietre lucea în lumina leşinată a debarcaderului. O ambarcaţiune întunecată plescăia uşor, frecîndu-se de lemn. începeam să-mi spun că fusesem absolut nebun. Mica scenă cu Biscuit mă amărîse, drept care devenisem stupid de agresiv. Şi acum, dacă Kitty nu avea să vină, nu-mi rămînea decît să mă întorc cuminte acasă. Şi dacă se considera ofensată, dacă va refuza să mă mai vadă? Am petrecut cinci minute de chin în care-mi venea să-mi muşc mîi-nile. După care a venit.

Purta o căciulită de lînă neagră şi un palton uriaş care, mi-am dat seama cu o nouă strîngere

455de inimă, îi aparţinea probabil lui Gunnar. Rochia lungă i se învolbura pe sub palton. S-a îndreptat spre mine, spre locul unde mă postasem, la capătul debarcaderului, iar eu am aşteptat-o să se apropie.

— E frig, nu glumă! spuse.

— îmi pare rău. Sper că nu vă supără că a trebuit să ieşiţi din casă. Ştiţi, realmente nu suport s& mă aflu în casa dumneavoastră fără... fără ştirea lui.

— Te înţeleg.

— El nu ştie.,, nimic... nu-i aşa?

— Bineînţeles.

— Şi nu s-ar putea să...

— Nu, nu, a plecat la Bruxelles azi-dimineaţă. Eram gata să pun mîna în foc că Gunnar nu-i

pomenise nimic despre Crystal. Părea momentul potrivit să verific.

— Unde a fost aseară ? Mi s-a părut că l-am zărit în Whitehall, pe la ora opt.

— Tot ce se poate. A cinat cu un prieten la Cameră.

Sinceritatea tonului ei nu putea fi pusă la îndoială. Aşadar Gunnar îşi minţea soţia. Cu atît mai rău pentru el. încercam o senzaţie de putere pe care o ştiam a fi lipsită de sens, inutilă, dar care-mi plăcea.

— Mă bucur că nu i-ai vorbit încă, începu Kitty. Voiam să te văd eu mai întîi.

— Deci voi sta din nou de vorbă cu el?

— Da. încă o dată. Ştii, e ciudat, dar azi-dimineaţă părea să se simtă mult mai bine, mult mai liniştit.

înfăptuirea lui Crystal. Cine îmi ţinuse o predică despre „simplitate"? Crystal poseda simplitate. Şi Gunnar beneficiase de ea.

— Doriţi să-i scriu şi să-i propun o întîlnire ? 456

— Nu. El o să-ţi scrie dumitale.

Răstimp de tăcere. Asta era tot? Ne îndreptaserăm spre celălalt capăt al debarcaderului unde, în deplina intimitate a frigului, fulgii mărunţi şi rari se desprindeau dintr-o beznă îmbibată de întuneric. Ninsoarea vătuise stelele, ba chiar şi haloul de lumină al Londrei; totul se învăluise şi noi doi eram singuri. Fulgii aninaseră diamante pe căciulită neagră a lui Kitty şi faţa îi strălucea în lumina estompată, în aerul îngheţat. Căutam cu ardoare cuvinte care s-o mai reţină, încă două minute, încă un minut.

— Şi ce va trebui să fac cînd o să mă întîlnesc din nou cu el ? Vreau să întreb dacă aveţi vreo recomandare specială.

— Cred că vei şti singur ce ai de făcut. Spu-ne-mi de ce n-au mers lucrurile data trecută?

— La ultima mea întîlnire cu Gunnar ? Doar aţi ascultat totul.

— Da, dar vreau să-mi spui dumneata ce anume a fost greşit.

— Totul a fost greşit. El s-a arătat prea rece, eu m-am menţinut prea mult în defensivă. Gunnar a imprimat întîlnirii un caracter de problemă tehnică. Şi eu am acceptat ca această idee să-mi închidă gura. N-a fost o întîlnire între două fiinţe omeneşti.

— Exact. Şi acum trebui să vă întîlniţi ca două fiinţe omeneşti, nu?

— Am să încerc. Nu-i uşor să găseşti cuvintele...

— Dacă dumneata ai să *faci începutul,* dacă ai să-l îmboldeşti, cuvintele vor năvăli de la sine, aşa cum năvălesc cînd stai de vorbă cu mine. Promit că de data asta nu voi mai asculta.

— Bine. Prefer să nu ascultaţi. Avusesem de gînd să-i spun că-mi pare rău, sau ceva în genul ăsta, numai că în faţa turnurii înalt intelectuale

457pe care a îmbrăcat-o întreaga chestiune, nişte vorbe atît de stupid de simple ar fi părut deplasate. — Da, da, asta-i, ai dreptate, şi trebuie să neutralizezi tocmai această turnură intelectuală. El a meditat atît de_ mult asupra celor întîmplate, le-a discutat atît de mult cu psihologii ăia, încît a prefăcut totul într-un fel de *obiect* inflexibil.

—- Ştiu. Dar faptul că doreşte *să* mă vadă din nou e un semn bun, nu-i aşa? Şi apoi aţi spus că se simţea „mai bine". Desigur că am să încerc... am să încerc, dacă va fi necesar, mereu şi mereu. „Mi-am petrece întreaga viaţă încercînd, numai *s-o* vrei tu, numai să te mai pot vedea."

— Nu va fi necesar, mă asigură Kitty. Cred că încă o singură întîlnire va fi suficientă.

— Firește că nu mă gindeam la ceva de natura unei prietenii între noi, fără îndoială că ar fi un lucru imposibil.

Din nou tăcere. Zăpadă. Un soi de stingherealã pe care o simţeam la ea, de parcă aştepta de la mine s-o ajut să încheie întrevederea. Iar eu mă străduiam cu disperare să nu o încheie, şi totuşi, dintr-o nervozitate pur mecanică, m-am pomenit întrebînd :

— Asta-i tot?

— Da, cred că da. Gunnar o să-ţi scrie, îţi sînt atît de recunoscătoare,

— Nu aveţi de ce. Eu vă sînt recunoscător. Am rămas amîndoi tăcuţi, nemişcaţi. Aşteptam

ca ea să facă prima mişcare, să se despartă. Simţeam că era ultima mea şansă. Am întrebat-o:

— O să vă mai văd ?

Era imposibil ca tonul întrebării să nu sune disperat.

Nu răspunse nimic. Şi în timp ce tăcerea se prelungea, iar ea continua să stea acolo nemişcată, o divină răscolitoare forţă sălbatică, ţîşnită

458

din miezul pămîntului, prinse să se strecoare în mine. O clipă m-am simţit îngrozitor de ameţit, gata să cad. Apoi i-am strîns braţul. Am simţit suprafaţa aspră şi rece a mînecii colbuite de zăpadă, şi-i mai simt atingerea si acum, în timp ce scriu. Am rămas amîndoi încremeniţi, împietrind, împietriţi.

Apoi ea scoase un sunet uşor, pe jumătate suspin, pe jumătate geamăt, de parcă ar fi fost prea sufocată ca să poată vorbi, cea mai miraculoasă formă de comunicare din lume. Făcu un pas, ca şi cum ar fi vrut să se îndepărteze. M-am răsucit în acelaşi timp cu ea, am prins-o în braţe şi i-am lipit strîns trupul de trupul meu. Faţa îi era apăsată de umărul meu şi suspinul uşor îmi adie din nou pe lîngă ureche. Am rămas perfect nemişcaţi.

Am descătuşat-o din strînsoarea mea. Aproape că hohoteam, fiecare răsuflare îmi răsuna audibil, horcăit. Inima îmi bătea să-mi spargă pieptul.

— O, Kitty, Kitty, te iubesc.

— Hilary...

— Te iubesc, îmi pare cumplit de rău, iartă-mă, dar n-am ce face, te iubesc, te ador...

— Hilary, dragul meu...

Se întorsese iar lîngă mine. I-am înlănţuit umerii cu braţele şi am sărutat-o, întîi cu grabă, apoi cu încetineală. Nu era cu putinţă ca toate acestea să se petreacă aievea. Am sărutat-o, am deschis ochii, i-am văzut căciulită smălţuită cu paiete de nea, şuviţele de păr negru care se strecurau din ea, şi în spate, ninsoarea care acum se aşternea de zor. Ne-am îndepărtat din nou unul de celălalt. Cu un gest distrat, Kitty îşi scoase căciulită, îşi scutură părul şi rămase apoi nemişcată, uitîndu-se la mine.

— Kitty, te iubesc, ascultă-mă, te iubesc. Credeam că niciodată nu voi fi în stare să rostesc cuvintele astea. Dar văd că sînt în stare. Te iubesc. Acum nu mi-ar mai păsa dacă aş muri.

459— Hilary, îmi pare atît de rău...

— Ştiu că totul e lipsit de speranţă, ştiu că e
o nebunie, ştiu că-i o ticăloşie, ştiu că nu însemn
nimic pentru tine. Cum aş putea însemna? Dar
îţi sînt adînc recunoscător, uite, numai pentru
atît, numai pentru seara asta. chiar de-ar fî să nu
ne mai vedem niciodată, m-ai făcut fericit pentru
tot restul zilelor mele. Sînt atît de fericit pur şi
simplu pentru că exişti pe lume, o, Dumnezeule,
o, Kitty, e atît de minunat să-ţi rostesc numele,
simt că aş putea să leşin, să zac la picioarele tale
si să mor, numai de-aş putea muri acum, de m-aş
putea îneca...

— Hilary, te rog...

— Foarte bine, o să încetez, o să plec, ştiu că nu exist pentru tine...

— Ba exişti, exişti...

— O, Kitty...

— Desigur că exişti. Mi-a fost atît de milă de tine. Ani şi ani *de* zile m-am gîndit la tine şi credeam că n-o să te întîlnesc niciodată. Şi apoi deodată mi te-ai arătat, şi mi te-ai arătat atît de total şi de real, şi eram copleşită de milă, iar tu, la rîndul tău, te-ai gîndit atît de mult la toate astea, la trecut, şi ai suferit în asemenea măsură, şi mi-ai apărut atît de onest, de neajutorat, ca un copil, încît nu m-am putut împiedica...

— Ce nu te-ai putut împiedica, Kitty?

— Să ţin la tine şi să doresc... O, pentru nimic în lume n-aş vrea să-ţi fac rău. Vreau să-ţi netezesc calea, să-ţi izgonesc coşmarurile...

— O faci, o vei face. O, Kitty, Kitty, îţi mulţumesc, ţi-a fost milă de mine, îţi mulţumesc...

Stăteam uitîndu-ne unul la celălalt, cu braţele atîrnînde, ameţiţi de bruscheţea şi ciudăţenia celor petrecute. Gîfîiam de durere şi de bucurie, lansam în aerul îngheţat aburii răsuflării mele, simţind cum mi se lăsa zăpada pe păr, pe sprîncene, pe gene.

460

— Nu ştiu ce înseamnă toate astea, rosti Kitty. lartă-mă...

— Nu spune aşa ceva... Ai fost atît de... de îndurătoare... de bună...

— Acum trebuie să te părăsesc. Nu s-ar fi cuvenit... O, dragul, dragul meu Hilary!...

— Dar am să te văd din nou, nu-i aşa, trebuie să te văd. Dă-mi voie numai să te mai văd.

— Am să-ţi scriu.

— Nu eşti supărată pe mine? îmi pare atît de rău... Nu m-am putut opri...

— Nu sînt supărată. Dumnezeu să te binecu-vînteze, Dumnezeu să te binecuvînteze... trebuie să plec.

— Dar o să ne întîlnim din nou?

— Am să-ţi scriu...

— O, Kitty, sînt atît de fericit... chiar dac-ar veni sfîrsitul lumii eu tot aş fi fericit.

— Nu trebuie să vină nici un sfîrşit. Vreau să spun că tu nu trebuie să suferi, nu trebuie. Fii binecuvîntat. Noapte bună.

Şi dispăru. Am mai rămas un răstimp gemînd cu glas tare, cuprins de un extaz al durerii. Apoi am îngenuncheat în zăpadă, îngropîndu-mi faţa în mîini.

Era opt şi cinci si mă aflam, ca în toate serile de joi, în casa familiei Impiatt. In salon. Laura şi Freddie erau de faţă. De asemenea, Christopher.

Nu-mi aduceam aminte cum părăsisem cheiul Chelsea. Mă trezisem în King's Road, mergînd grăbit, cu faţa încinsă, ferindu-mă de trecători. Cînd eşti foarte fericit, ai senzaţia că ţi s-a întins pielea feţei, că ţi s-a subţiat chipul. Simţeam că faţa mi se prefăcuse într-o simplă fîşie de piele, fără trăsături, prin care izbucnea vîlvătaia lăuntrică. Desigur că era un lucru cumplit, desigur că

461era un chin, desigur că s-ar fi putut să nu ne mai întîlnim niciodată. Dar o. sărutasem, li spusesem că o iubesc. O auzisem rostindu-mi numele şi spu-nîndu-mi că ţine la mine. Firește, era vorba doar de milă şi de fantezia romanţioasă a unei femei care trăia în huzur. Dar îmi vorbise cu atîta bunătate, şi mă lăsase s-o sărut şi nu-mi spusese că nu trebuie să ne mai vedem niciodată.

Am ajuns la staţia Sloane Square, am cumpărat un bilet de cinci pence, am coborît pe peronul vestic şi m-am dus direct la bar. Mi-am comandat un gin. M-am aşezat. Aveam senzaţia că, într-un fel, dobîndisem adevărul în sine, piatra de încercare, de parcă adevărul ar fi fost ceva ce se poate înmîna în chip simplu şi necondiţionat. Şi totuşi, ceea ce dobîndisem era în acelaşi timp un lucru imposibil. Dar nu voiam să cuget asupra imposibilităţii, nu voiam încă să analizez, încercam doar să mă bucur din plin de bunul dobîndit într-un prezent triumfal şi senin. Şi după un răgaz, în timp ce partea mecanică, curentă, a spiritului meu îmi amintea cu luciditate că e joi, mi-a venit ideea că cea mai bună cale de a-mi trăi în continuare starea de bucurie pură şi neanalizată ar fi să mă aflu printre alţi oameni, aşadar, lucrul care, evident, îmi rămînea de făcut era să mă duc ca de obicei la cină în casa Impiatt.

Am sunat, Laura mi-a deschis uşa, dar, fără să spună un cuvînt şi fără să-mi arunce măcar o privire, s-a întors pe dată în salon.

— Bună seara, am spus cînd am intrat. Aproape că s-a oprit ninsoarea.

Mi-am dat seama că am nimerit în mijlocul unei tăceri încordate.

Freddie, foarte încruntat, stătea cu spatele la foc, Laura se uita la el cu o privire ciudat de strălucitoare şi de intensă. Purta o rochie obişnuită

462

de după-amiază, şi nu una dintre toaletele ei gen robă. Christopher, îmbrăcat cu costum şi cravată, era roşu ca para focului şi-şi ţinea ochii aţintiţi în podea. Freddie, care în clipa cînd am intrat o fixa pe Laura, îşi întoarse acum privirea către mine, Mi se adresă:

— De ce-ai venit?

— Parcă e joi, nu?

— Ai uitat ce s-a întîmplat aseară?

Lucrul extraordinar era că, într-adevăr, uitasem. Visurile posedă calitatea intrinsecă de a se lăsa uitate, posedă unul din ingredientele uitării. Poate că şi unele dintre experienţele de dragoste o posedă, îmi puteam aminti perfect de blinda jivină şi de ecuaţia metafizică, dar îmi ieşise cu desăvîrşire din minte faptul că Freddie sosise la unu noaptea şi că-l minţisem cu privire la prezenţa în casa mea a Laurei, pe care am expediat-o apoi acasă, într-un taxi, cu Jimbo.

— Da, desigur, am spus, acum îmi amintesc.

— Presupun că-ţi aminteşti.

— Am fost drogat, îmi pare foarte rău. Christopher, eşti bun să dai lămuriri.

— Da, mă rog... începu Christopher privindu-şi picioarele.

— Poftim ! zise Freddie.

— A fost drogat, întări Laura. Şi eu la fel.

— Cînd l-am văzut eu, părea absolut normal, stărui Freddie, doar c-ai fi zis că fusese dezbrăcat şi se îmbrăcase în pripă.

— N-ar fi trebuit să-i spun că nu eşti acolo, am urmat adresîndu-mă Laurei. Acum îmi dau seama.

— Christopher ar face mai bine să plece, spuse Freddie. Nu ştiu ce ţi-a venit să-l inviţi.

— Nu credeam că Hilary o să vină.

— îmi pare rău, Christopher, pe tine nu te învinovăţesc. Mi-ar face plăcere să discutăm despre pantomimă, dar nu în seara asta.

463— Doresc să rămînă Christopher, anunţă Laura, Christopher, trebuie *să* rămîi.

— Nu m-am culcat cu Laura, i-am declarat lui Freddie. Nu-i aşa, Laura? Asta aveai în minte?

— Ar fi mai bine să plec, zise Christopher.

— Christopher, îţi interzic să pleci, îl apostrofă Laura.

— Dar de mîncat nu mîncăm ? am întrebat eu, Mi-e o foame de lup.

— Nu-mi pasă ce-ai făcut sau ce n-ai făcut, strigă Freddie. Dar nu vreau să te mai văd în casa mea!

— Asta înseamnă că trebuie să plec imediat?

— Hilary, îţi interzic să pleci! interveni Laura.

— Freddie, efectiv ţi-ai format o părere greşită asupra aceea ce s-a întîmplat.

— Ani de zile ai tot venit în casa asta, continuă Freddie. Ne-ai plictisit îngrozitor cu serile tale de joi. Am refuzat sute de invitaţii din cauza ta. Te-am distrat, te-am hrănit, am suportat pisălogeala ta, şi-n tot acest timp o dată nu ţi-a trecut prin cap să ne oferi şi tu măcar o băutură.

— O băutură? Adică să vă fi invitat la mine acasă? Nu cred că ţi-ar fi plăcut să vii.

— Asta n-are nici o importanţă, mă întrerupse Laura. Faptul că Hilary nu ne-a...

— Freddie, îmi pare nespus de rău ; dacă m-aş fi gîndit măcar o clipă că doreşti să te invit la mine...

— N-am dorit, îmi reteză Freddie vorba. Fii liniştit.

— Dar parc-ai spus...

— Ar fi mai bine să plec, reîncepu Christopher.

— Nimeni nu părăseşte această cameră, porunci Laura.

— Laura, am intervenit eu, te rog lămureşte-l pe Freddie că n-a fost ceea ce-şi închipuie el.

464

— Ani de zile ai venit în casa asta, reluă Freddie, şi ai băut de ne-ai secat, şi ai primit totul ca şi cum ţi se cuvenea, şi o dată n-ai rostit un cuvînt de mulţumire. Şi după aceea te-ai apucat să urzeşti intrigi în spatele meu. Ştiu că e un lucru lipsit de importanţă, Laura mi-a povestit totul...

— Ştiu că e lipsit de importanţă, dar e un lucru dezgustător şi n-am să-l înghit. Slavă Domnului că ai avut măcar bunul-simţ să-ţi dai demisia.

— Nu mi-am dat demisia din cauza Laurei.

— N-ai nici măcar atîta spirit de gentleman încît să recunoşti.

— Un gentleman nu trebuie să recunoască ceea ce nu e adevărat, nici chiar într-o situaţie ca aceasta de faţă.

— Eşti o lichea, un nemernic! Cum de nu mi-am dat seama pînă acum ? Ar fi trebuit să mă aştept la aşa ceva...

— Din partea unui om ridicat din mocirlă.

— Una n-are nici o legătură cu alta.

— Fireşte că cei proveniţi de jos, care n-au urmat la şcoli selecte, nu ştiu să se poate.

— As putea să-ţi găsesc scuze pentru faptul că te-ai îndrăgostit de soţia mea.

— Dar nu m-am îndrăgostit, nu...

— Cîtă meschinărie pînă şi în faptul că negi...

— Nu sînt îndrăgostit de Laura.

— I-ai spus lui Tommy că eşti.

— Se prea poate că am lăsat-o să creadă aşa ceva ca să scap de ea. Tommy ţinea morţiş să-şi închipuie că e altă femeie la mijloc.

— Hilary, interveni Laura, cum poţi îndruga asemenea minciuni?

— Ce minciuni, ce...?

— Ştiu că încerci să mă ajuţi pe mine, dar în stadiul în care am ajuns, cred că-i mult mai bine

465să spunem adevărul şi aş propune ca toţi să facem acest lucru.

— Eu trebuie într-adevăr să plec, stărui Christopher. Sînt convins că veţi reuşi să vă lămuriţi mai bine în absenţa mea.

— Dar, Laura, dragă, eu spun adevărul adevărat.

— Sînt de acord cu Christopher, reluă Freddie. E preferabil să plece şi să discutăm lucrurile între noi, cei direct interesaţi.

— Şi el e direct interesat.

— Nu avem nevoie de „martori". Nu vreau să ştiu ce a văzut Christopher.

— N-a văzut nimic.

— Eu mai îmi tom o băutură, zise Laura.

— Pot căpăta şi eu una ? am întrebat, încă n-am băut nimic.

Laura îşi turnă o porţie de whisky curat. M-am dus la măsuţă şi mi-am oferit o doză generoasă de gin cu vermut. Brusc, mi-am dat seama că Christopher tremura.

Laura era îmbrăcată într-o rochie de *tweed* albastru, elegantă şi discretă, iar părul, deşi despletit, îi cădea pe spate îngrijit pieptănat. Nu era nici pe departe atît de lung ca al lui Biscuit. Ochii căprui, distanţaţi aveau o căutătură sălbatică, iar vocea îi suna mai strident şi mai tare ca de obicei, Pe de o parte arăta ca sora-şefă dintr-un spital luînd în primire victimele unui accident, iar pe de alta părea o actriţă îmbătrînită, care interpreta rolul lui Lady Macbeth cu studiată moderaţie. Bău o cantitate măsurată de whisky, de parc-ar fi fost un medicament.

— Eu port întreaga vină, spuse Laura la un moment dat.

— Haide, haide, Laura, am intervenit eu, să nu exagerăm. Nimeni nu poartă *o vină.* Freddie a greşit, răstălmăcind situaţia.

466

— Nu, nu a greşit.

— Mi-ar părea bine să fi greşit, exclamă Freddie.

— Cred că s-ar cuveni să explic totul, urmă Laura. îmi pare rău. Dar ăsta ar fi lucrul cel mai nimerit. Mai ales pentru că îmi dau seama că, după toată încurcătura care s-a iscat, Hilary trebuie să fie disculpat.

— O, îţi mulţumesc.

— Eu sînt singura vinovată.

— Uite ce-i, Laura... începu Christopher.

— Stai liniştit, Christopher, lasă totul pe seama mea. Vreau numai să clarific cîteva fapte.

— A fost o greşeală, am remarcat eu, dar, oricum, mulţumesc pentru disculpare.

— Poate că, pînă la urmă, n-ar trebui să... începu Freddie.

— Ba trebuie. Ca s-o luăm de la început, bineînţeles că Hilary e îndrăgostit de mine.

— Nu sînt!

— îşi imaginează că, dezminţind, mă ajută, dar faptul nu are nici o importanţă. E îndrăgostit de mine de cîtăva vreme, dar între noi nu s-a întîm-plat absolut nimic întrucît eu nu sînt cîtuşi de puţin îndrăgostită de el.

— Dar eu nu sînt... am încercat să mă apăr.

— Mi-a fost milă de Hilary, tuturor ne-a fost, pentru că e un om singuratic şi nefericit. Şi daţi-mi voie să spun că nici un moment nu mi-a trecut prin minte gîndul că ar trebui să ne invite şi el. Cei care duc o existenţă îmbelşugată trebuie să-i ajute pe cei ce duc o existenţă nevoiaşă, fără să se aştepte la răsplată.

— Nu mai vorbi de lucrul ăsta, o întrerupse Freddie. Nu ştiu ce mi-a venit să-l pomenesc.

— Hilary nu e înstărit şi apartamentul lui e periferic...

467— Regret că nu v-am invitat, aş fi făcut-o dacă mi-ar fi dat prin gînd...

— Oricum, el nu-i genul de om capabil să întreţină musafirii...

— Sper că nu m-aţi considerat nerecunoscător...

— Mie mi-a fost milă de el şi ini-am spus că iubirea pe care mi-o poartă de la distanţă nu poate face nimănui nici un rău. Poate că a fost o nechib-zuinţă din partea mea.

— Uite ce-i, Freddie, *nu* sînt îndrăgostit de Laura.

— Ba eşti, spuse Freddie, se vede de la o poştă. Dar nu te condamn pentru asta, eu...

— Hilary nu-i absolut deloc de condamnat. Presupun că ar fi trebuit să încetăm a-l mai invita la noi...

— Exact, confirmă Freddie.

— Da, aşa ar fi trebuit, de îndată ce mi-am dat seama de sentimentele lui, dar ar fi fost păcat să-l privăm de singurul lui prilej fericit de viaţă de societate.

— Ce ştiţi voi despre viaţa mea de societate ?

— în ce-l priveşte pe Hilary, se poate să mă fi făcut vinovată de imprudenţă, dar...

— Aţi declarat că vă plictiseam, ei bine şi voi m-aţi plictisit de moarte în nenumărate rînduri. Mi se oferă numeroase prilejuri fericite de viaţă de societate, n-am nevoie să apelez la voi.

— Hilary, taci din gură!

— Vă rog să credeţi că vă sînt recunoscător pentru toate băuturile pe care le-am consumat la voi, după cum a subliniat Freddie...

— Oh, termină odată cu asta! Iubirea Iui Hilary pentru mine e un fapt lipsit de importanţă.

— Nu numai că e lipsit de importanţă, dar nici măcar nu e un fapt, am accentuat eu.

468

— Desigur că n-am crezut niciodată că şi tu, Laura, ai fi îndrăgostită de Hilary, specifică Freddie.

— Ceea ce e cu adevărat important, reluă Laura, este că eu in-am îndrăgostit nebuneşte de Christopher.

— O, nu! am sărit. Nu... uite ce-i, zău...

— Laura, vorbeşti serios? i se adresă Freddie.

— Da. Dar ascultaţi-mă...

— De Christopher, de băieţandrul ăsta, de...

— Da, da, ştiu c-as putea să-i fiu mamă, dar asemenea lucruri se întîmplă...

— Laura, nu exagera, o întrerupse Christopher. Te rog, haide să...

— Să nu exagerez! într-adevăr! în orice caz, după cum spuneam...

— Laura, te rog...

— După cum spuneam, nici în cazul ăsta nu s-a întîmplat nimic, deoarece Christopher n-a fost niciodată cîtuşi de puţin îndrăgostit de mine.

— Bineînţeles că n-a fost, şi cu atît mai puţin eu...

— Hilary, te rog să nu te amesteci, mă repezi Christopher.

— In fond, cum ar fi putut Christopher să fie îndrăgostit de mine? Uitaţi-vă la mine.

— O, nu ştiu, Laura... am început eu.

— Ceea ce vreau eu să aflu, interveni Freddie, este ce s-a întîmplat ieri.

— Ieri nu s-a întîmplat nimic, am răspuns. Cel puţin acest lucru poate fi stabilit.

— Ieri, replică Laura, s-a întîmplat exact ceea ce am spus şi eu, şi Hilary. Christopher şi Jimbo s-au amuzat să toarne nişte drog într-un tort şi am picat cu toţii. Cel puţin Hilary, Christopher şi cu mine am fost drogaţi. Jimbo nu s-a atins de tort şi a avut grijă de noi.

469— Dar de fapt a adormit.

— Hilary s-a deşteptat cind ai venit tu pentru a doua oară.

—Pentru a patra oară.

— Şi pentru că n-a vrut să mă vezi zăcînd acolo
ca o buturugă, ţi-a spus că nu mă aflu la el, ceea
ce a fost o prostie din partea lui, dar *si* Hilary era
buimac. Pe urmă m-am trezit şi eu, iar Jimbo m-a
condus acasă - nici măcar nu-mi mai pot aduce
aminte cum am ajuns - singurul lucru pe care
mi-l amintesc e că mă aflam în această cameră
şi-ţi înşiram ţie verzi si uscate.

— Deci într-adevăr nu s-a întîmplat nimic?

— Fireşte că nu s-a întîmplat nimic. Numai că prostuţul de Hilary s-a îndrăgostit de mine, iar prostuţa de nevastă-ta şi-a pierdut capul după un băiat care ar fi putut să-i fie fiu. Şi acum, slavă Domnului, toate au luat sfirşit. îmi pare rău, Christopher, cînd te-am invitat aici, nu m-am gîn-dit că va avea loc această scenă penibilă. N-am crezut că va fi necesară. Dar a trebuit să-i dovedesc lui Freddie că s-a înşelat în ce-l priveşte pe Hilary. Şi cel mai bun mijloc de a-i dovedi era să-i înfăţişez adevărul gol-goluţ. De fapt, din momentul în care începi să spui adevărul, acesta se vădeşte a fi indivizibil, ţîşneste în întregime. Şi asemenea fapt nu numai că scoate sentimentele la lumină, dar le şi nimiceşte. Regret, Christopher, că ai fost sîcîit cu afecţiunea unei femei neroade între două vîrste. Asta nu înseamnă că tu m-ai luat vreodată în seamă. Totul s-a petrecut numai în mintea mea. Oricum, acum e de domeniul trecutului. Şi cred că

e momentul să pleci, şi Hilary de asemenea.

— Laura, am spus eu, eşti magnifică. Poate că, pînă la urmă, într-adevăr te iubesc.

— Şi atunci, de ce şi-a dat Hilary demisia din slujbă? întrebă Freddie.

470

— Pentru că eram sătul pînă peste cap.

— Se poate ca Hilary să nu fi urmat scoli selecte, lămuri Laura, dar e un gentleman.

-—îţi mulţumesc, Laura, dar...

— Aşadar te-ai înamorat de Christopher, reluă Freddie, şi el nu ţi-a răspuns la sentimente?

— Nu. Mi-ai răspuns, Christopher?

— Nu.

— In fond, nici nu putea să ia lucrurile în serios. S-a mulţumit să rida.

— Şi nu s-a întîmplat nimic?

— Nu, bineînţeles că nu. Cum s-ar fi putut întîmpla ? S-au declanşat doar cîteva simţiri nebuneşti : a mea, a lui Hilary, iar Christopher s-a comportat faţă de noi ca lisus Cristos.

— îmi pare rău, spuse Freddie, acum înţeleg...

— Aşadar s-a clarificat totul, şi mă simt *atît* de bine. Şi, declar cinstit, întreaga poveste s-a terminat ! Slavă Domnului!

— Voi doi, cred c-ar fi mai bine să plecaţi, ne pofti Freddie.

— Iii regulă, am replicat eu. Sper că nu mă blamaţi de-adevăratelea. îmi pare rău c-am spus că mă plictiseam aici. Adevărul este că niciodată nu m-am plictisit. Am spus-o numai ca să...

— Şi sper că şi tu ai să înţelegi, îmi reteză Freddie vorba, dacă vom sista invitaţiile de joi seara.

— S-a zis cu serile de joi ?

— S-a zis cu serile de joi.

— Şi ce va fi cu pantomima ? întrebă Christopher.

— Ne vom dispensa de ajutorul tău, răspunse Freddie.

Laura, care pînă atunci stătuse în picioare în mijlocul camerei, aruncînd priviri scăpărătoare, se aşeză acum lîngă foc. începu să plîngă încetişor.

471Freddie se apropie şi se aplecă deasupra ei, punîndu-i o mină pe umăr.

M-am îndreptat spre uşă şi am ieşit în hol. Paltonul încă nu mi se uscase. L-am scuturat de umezeală, l-am îmbrăcat şi m-am dus spre uşa din faţă. Auzeam paşii lui Christopher în urma mea. Am ieşit din casă şi am înaintat pe trotuar în direcţia Gloucester Road, apoi. fără să mă întorc, m-am oprit locului aşteptînd. Christopher m-a ajuns din urmă.

— Hilary, îmi pare teribil de rău.

— De ce?

— Că ai fost folosit ca paravan.

— Am fost folosit ca *paravan* ?

— Laura şi-a zis ca, din moment ce erai îndrăgostit de ea...

— Dar nu eram.

—- Ar putea să facă haz de chestia asta şi atunci nimeni n-o să observe legătura ei cu mine.

— Şi a făcut haz de chestia asta ?

— Mă rog, da...

— Aşadar toată lumea îşi închipuie că părăsesc slujba din cauza Laurei.

— Uite ce-i, eu sînt mort de foame, tu nu ?

— Ba da. Mă întreb ce-or fi avut ăia la cină?

Am intrat împreună într-un birt şi am comandat cîrnaţi cu cartofi piure şi bere. Ne-am aşezat. Pe tot parcursul absurdităţilor care se desfăşu-raseră în casa Impiatt nu încetasem o secundă să mă gîndesc la Kitty. Gîndul la ea umplea întreaga atmosferă din jurul meu, ca o imensă sferă vibrantă.

— Ceea ce nu înţeleg, am început eu, este de ce s-a simţit obligată Laura să te aducă pe *tine* pe tapet. De ce a făcut tot tapajul ăsta? Evident, lui Freddie îi intrase în cap o idee nebunească în legătură cu mine, care se cerea clarificată. Dar de 472

ce să te tîrască pe tine în toată povestea, cînd putea pur şi simplu să-şi ţină gura?

— Simţea nevoia de o dramă, de ceva cutremurător. Voia să termine totul cu un deznodămînt de răsunet, cu o jertfă a persoanei ei. După cum a spus singură, a urmărit să nimicească sentimentele pur si simplu expunîndu-le la lumină.

— Dar din moment ce n-a fost nimic decît o năzăreală de-a ei...

— Ba a fost, răspunse Christopher.

— Ce vrei să spui ?

—• Sînt amantul Laurei de aproape un an de zile.

— Oh... Dumnezeule!...

— Ne-am cunoscut cînd a început să scrie articolele alea despre drogaţi. Şi faptul că locuiam la tine ne convenea de minune, pentru că tu ai deprinderi atît de fixe...

— Dumnezeule mare! Dar ce anume ai putut găsi... înţeleg ce-a găsit Laura la tine, dar cum naiba ai putut tu s-o doreşti... sau ai vrut doar să fii bun cu ea...

— Mă rog, tu eşti îndrăgostit de ea, aşa că ar trebui să ştii.

— Hai să terminăm odată cu refrenul ăsta!

— Am iubit-o, mărturisi Christopher. Pur şi simplu. Nu m-am putut împiedica, era atît de tandră cu mine. Eu eram la pămînt, făcut ţăndări, şi ea m-a cules şi m-a adunat. I-am fost recunoscător. Pe urmă ne-am pomenit în pat. Femeile astea între două vîrste sînt pîrjolite de dorinţă. Dar nu mă plîng, a fost bine. însă, înţelegi... o femeie măritată... amîndoi aveam un sentiment de vinovăţie. Presupun că legătura noastră si-a trăit traiul - am fost amîndoi de acord că a sosit momentul să-i punem capăt. Şi tot timpul se amuza pe seama ta. Şi apoi ieri, cînd Freddie si-a băgat în cap c-ar fi ceva între tine şi Laura...

473— A terminat totul cu un deznodămînt de răsunet.

— Da. Bănuiesc că a simţit nevoia să te scoată pe tine basma curată. Şi, în acelaşi timp, a în-cheiat-o şi cu mine.

— Şi nu te simţi uşurat?

— Ba da. Chiar foarte. Intr-un anumit fel. Dar o să-mi lipsească îngrozitor. Nu trupeşte, o să simt nevoia s-o văd, să stau de vorbă cu ea...

Albastrul pal al ochilor lui Christopher se tulbură brusc de lacrimi. Stătea cu privirile aţintite la pocalul de bere si plîngea în tăcere. Deodată, faţa lui arată ca aceea a unui copilandru de paisprezece ani.

— Ce încurcătură oribilă, am exclamat şi m-am ridicat în picioare. Trebuie să plec. Christopher, un singur lucru vreau să-ţi spun: aş fi nespus de bucuros dacă ţi-ai găsi altă casă.

— O, Hilary, eşti supărat pe mine... nu fi... îmi pare extrem de rău... n-a fost ideea mea.

— Nu sînt supărat pe tine. Rămînem prieteni. Dar ştii... aş prefera ca de-acum înainte să locuieşti în altă parte.

— îmi pare rău. Dar, desigur, te înţeleg. Simţind ceea ce simţi pentru Laura...

L-am părăsit. Noaptea era friguroasă, neagră ca păcura, dar nu ningea, în momentele astea gîndul la Kitty nu-mi aducea nici o alinare, nici o bucurie. Avusesem strălfulgerarea mea de paradis, şi aceasta nu avea să se mai repete. Marile forţe pe care le insultasem se adunau împotrivă-mi ca să mă distrugă.

474

Vineri

Era vineri seara, încă o dată ora şase fără ceva, iar eu mă apropiam încă o dată de uşa casei din Cheyne Walk. Curînd după ce sosisem de la birou, primisem un bilet de la Gunnar:

,flaide să încercăm din nou. Ai putea veni în Chelsea astă-seară la şase ? Dacă nu primesc nici un >~ăspuns, te aştept,

G. J."

Era o seară fără vînt, îngheţată, aproape că simţeai gerul coborînd în grădini şi plimbîndu-şi degetele peste crengi şi frunze, schiţîndu-le contururile. Plutea în juru-mi aburul propriei mele respiraţii. Am sunat la uşă.

Mi-a deschis Gunnar. Am intrat, mi-am dezbrăcat paltonul si l-am urmat pe scări, trecînd pe lîngă numeroasele tablouri şi prin parfumul familiar, pînă în salonul deja familiar. Mă îmbolnăvea senzaţia apropierii lui Kitty şi eram bucuros că-mi promisese să nu mai tragă cu urechea. Mă obseda cu disperare grija de a nu da greş şi de astă dată, de dragul ei, de dragul lui Gunnar, de dragul unei ultime ancorări în sănătatea mintală, cîtă părea să-mi mai fi rămas.

M-am îndreptat spre cămin şi m-am întors. Gunnar a închis cu grijă uşa, apoi mi s-a adresat: — Hilary...

475Totul s-a dizolvat, pînă şi Kitty s-a dizolvat. Nu a mai rămas nimic decît numele meu rostit de el. Era ca un glas chemîndu-i pe cei osîndiţi, un glas venit de pe alte tărîmuri, dintr-un loc pe care-l credeau pe vecie pierdut.

— Oh, Dumnezeule!... am murmurat.

— îţi mulţumesc că ai venit.

— Gunnar... uite ce-i, crezi c-am putea bea ceva? —-Da, şi eu vreau o băutură. Ştii că am fost la

Crystal?

— Da. Şi mă bucur mult.

— E un înger.

— Da. Mulţumesc.

— Mi-a spus că ţi-a povestit despre noaptea aceea.

— Da.

— Mă poţi ierta ?

— Eu... să te iert pe tine?

— A fost un lucru demenţial.., n-am să încerc să ţi-l explic.

Trăisem unul din acele momente extraordinare în care comportamentul uman îşi găseşte scăparea printr-o tangentă.

— Ştiu. Ştiu. Crystal te-a iubit.

— Da. M-a mişcat atît de profund, ştii, în vremurile acelea.

— Ţi-a stîrnit mila. Ai fost foarte bun cu ea. Aproape nimeni nu mai fusese pînă atunci bun cu ea. Aproape nimeni nu a luat-o vreodată măcar în seamă.

— Nu era vorba numai de milă. Era o fetiţă amuzantă şi plină de vitejie. Şi... da... un înger.

— Gunnar, îmi pare cumplit de rău pentru tot ce s-a întîmplat... a fost atît de înfiorător... am făcut atîta rău... şi dacă asta îţi poate aduce vreo consolare, află că mi-am ruinat complet viaţa... nici n-am încercat vreodată să mai salvez ceva din ea...

476

— Acum nu-mi mai aduce nici o consolare. Ne-am uitat unul la celălalt, în încăpere era

foarte cald. Gunnar părea să năduşească. Haina îi atîrna deschisă, îşi lărgise nodul cravatei şi îşi descheiase cîţiva nasturi de la cămaşă. Şi eu îmi simţeam faţa umedă si încinsă din cauza trecerii bruşte de la frig la cald.

— Acum e mai bine decît data trecută, am spus,

— De ce ai lăsat data trecută să fie cum a fost? mă întrebă.

— De ce-ai impus tu să fie aşa? Eu simţeam că e de datoria mea să fac ce doreşti tu. Dar dă-mi voie să-ţi spun încă o dată... Dumnezeule, sună atît de firav după o asemenea grozăvie... şi ce pot cuvintele să exprime...

— E ciudat, n-am crezut vreodată c-o să-mi pese cîtuşi de puţin. Te-am urit cu atîta violenţă, nu cred că-ţi poţi măcar imagina o asemenea ură, şi cum poate să mănînce sufletul unui om...

— Dar acum nu mă mai urăşti?

— Nu, cred că nu. E posibil să se fi spulberat. Poate că întîlnirea cu Crystal mi-a topit ura. A fost pur şi simplu... uluitor... răstimpul petrecut cu Crystal miercuri scara. Ţi-a povestit?

— în linii mari. Mi-a spus că ţi-a servit peşte pane. Şi că nu mai mîncaseşi pînă atunci.

— Peşte pană, da. Şi am plîns.

— Asta nu mi-a povestit.

— De ani de zile nu am mai plîns. A fost extraordinar. Iar Crystal mi-a citat din Biblie.

— Ce ţi-a citat?

— „Orice lucru care e adevărat, orice lucru care e cinstit, orice lucru care e drept..."

— „...la el să-ţi fie gîndul." Capul ei e împuiat de citate biblice. E singurul lucru pe care-l ştie.

— Data trecută te-ai purtat ca şi cum m-ai fi urit.

477— Eram furios. Simţeam că mă dispreţuieşti. Simţeam că nu faci altceva decît să te foloseşti de mine. Şi bănuiesc că eram dezamăgit.

— Dezamăgit?

— Da. Ştii, cînd am auzit că vii la minister... a încolţit în mine un soi de speranţă nebună că, pînă la urmă, lucrurile se vor lămuri între noi. Ştiu că pare o idee smintită, ca si cum trecutul ar putea fi schimbat, dar... Şi pe urmă...

— Anne e atît de îngrozitor de departe acum, rosti Gunnar.

— Mi-ai spus că ura pe care mi-o purtai mie o prefăcuse pe ea într-un soi de spectru...

— Da. Care nu era deloc ea. Şi am simţit... în aceste cîteva zile din urmă... că spectrul parcă se destramă... şi că reapare ea, adevărata Anne, foarte, foarte departe... dar oarecum în siguranţă, descătuşată...

— Am iubit-o foarte mult, am iubit-o extraordinar, altfel n-aş *fi*...

— Da. Da. Ai mai fost îndrăgostit de atunci? Imaginea lui Kitty mă frigea, de parcă în faţa

chipului meu fusese aşezată o tablă înroşită în foc.

— în felul ăsta, nu.

— N-am vrut să te iscodesc, mă întrebam doar dacă ai pe cineva...

— Nu. Sînt singur.

— De ce nu te întorci în lumea universitară, în învăţămînt ?

— Cît de bun eşti, cît e de plăcut să stau de vorbă cu tine, mă faci să-mi schimb întreaga optică... la început credeam că vrei să mă omori...

— Da, ştiu. Poate să existe prea multă ură, poate să existe prea multă vinovăţie. In cele din urmă, trebuie să ne debarasăm de aceste balasturi. Ai ceva împotrivă dacă continuu să vorbesc despre Anne?

478

— Nu, nu.

— N-ai făcut-o cu bună ştiinţă?

— Vrei să spui... ciocnirea maşinii?

— Da. Cînd te-am vizitat atunci, la spital, nu te-am întrebat, n-ain putut. Dar m-am gîndit de atîtea ori la lucrul ăsta...

— Nu. N-am făcut-o cu bună ştiinţă. Nu am provocat ciocnirea cu bună ştiinţă, însă am condus, cu bună ştiinţă, primejdios.

Niciodată pînă atunci nu văzusem lucrurile cu atîta claritate.

— Şi de ce ai condus, cu bună ştiinţă, primejdios?

Ne uitam fix unul la celălalt.

— Pentru că ştiam că o pierdusem. Avea de gînd să mă părăsească şi să rămînă cu tine.

— Ţi-a spus ea asta?

— Da.

Speram ca Gunnar să nu mă întrebe dacă mi-a mărturisit şi că era însărcinată. Nu m-a întrebat.

— Ştii... în toţi anii ăştia... m-am gîndit că poate... în noaptea aceea... se hotărîse să fugă de la mine...

— Nu, nu, nu! Crezuse că o conduc îndărăt acasă, îmi cerea tot timpul să opresc, voia să se întoarcă la tine...

Gunnar scoase un suspin lung, cutremurat, se

întoarse într-o parte şi rămase tăcut cîteva clipe.

Apoi vorbi din nou, pe un ton obosit, meditativ:

— Ştii... mare păcat că nu mi-ai scris... atunci... îmi dau seama că poate eu însumi am făcut acest lucru imposibil... sau poate că nu ţi-am pus nici o întrebare atunci... nu din pricina urii pe care ţi-o purtam... nimic nu mi-ar mai fi putut altera sentimentele... din cauza Annei... eram pornit în inima mea să o condamn, aproape să o urăsc... nu, e prea mult spus... exista în mine o îndurare care învăluia

479oarecum faptul morţii... îndurare care cîteodată... numai cîteodată... era absentă. Acum văd situaţia sub altă lumină. In orice lucru există o proporţie atît de mare de accidental... presupun că pînă la urmă trebuie să iertăm totul, îmi pare rău că n-am avut această discuţie cu ani în urmă.

— Poate că n-ar fi avut nici un rezultat cu ani în urmă. Dacă, în general, poate avea vreun rezultat.

— Pe tine te-a ajutat cu ceva ?

— Da.

— Cuvintele pot ajuta la ceva ?

— Să nu...

— Dar tu ştii...?

— Da.

— Sper din toată inima ca starea asta de acum să dureze, crezi că o putem menţine, sau crezi că încercăm să depăşim propriile noastre limite?

Gunnar începu deodată să rîdă. Eu simţeam că nu pot rîde, dar am zîmbit. Tremuram sub şocul uşurării.

— Ce negociere perfectă... extraordinară... rîse Gunnar.

Dar rîsul lui semăna mai curînd cu plînsul. Gura mare i *se* deschidea şi se închidea convulsiv, un strop de salivă i se prelingea pe *buză, iar* ochii albaştri i se închiseră, parcă torturaţi.

Mă stăpînea grija stingheritoare, aproape penibilă, că pentru el totul decursese foarte bine, că fusese bine servit si se va declara satisfăcut.

Am adăugat, cu destulă stîngăcie:

— Mai există ceva ce-ai dori să mă întrebi ?

— Nu, nu cred, s-ar zice că am acoperit întregul program. Oh, Dumnezeule! Hilary, aş dori să-ţi găseşti o slujbă potrivită, în munca de acum, evident, nu poţi ajunge prea departe.

— Nu ţin să ajung nicăieri.

480

— Dar trebuie, pentru tine, pentru Crystal. Ai acel minunat talent lingvistic, încetează să te mai iroseşti.

— Poate că acum lucrurile or să se mai schimbe.

— Şi Crystal... nu s-a gîndit niciodată să se mărite ?

— Nu. A existat un pretendent, dar a rupt-o cu el.

Să fi ştiut oare Crystal că Gunnar va avea nevoie de ea, că va avea nevoie de acea convorbire cu ea, să-şi fi dat oare seama cît de mult făcuse pentru el ? Şi visa oare că, într-o bună zi, în viitor, Gunnar ar putea avea din nou nevoie de ea?

Gunnar nu a mai insistat asupra acestei chestiuni. Acum stătea şi bea cu înghiţituri mari din paharul de whisky si privea la foc, schimonosin-du-se, încruntîndu-se şi zîmbind în acelaşi timp, mişcîndu-şi buzele de parcă vorbea cu sine însuşi şi de parcă ar fi fost deja singur, întrevederea noastră luase sfîrşit si acum trebuia să-l ajut să scape de mine.

— Am să plec, am spus.

Aş fi vrut să adaug, dar mi-a fost teamă să rostesc cuvintele : „Ne vom mai întîlni ?".

Gunnar, înălţîndu-şi privirile, păru deodată să iî sesizat întrebarea nerostită, îşi sorbi răsuflarea, poate că într-un suspin de şovăială, sau poate că pregătindu-se să dea un răspuns. Nu mi-a fost dat să aflu. în acea clipă se întoarse şi privi spre uşă. Intrase Kitty în încăpere.

Kitty purta în această seară un costum-pan-talon galben ca pana canarului, care o făcea să arate elegantă şi lascivă, părul ei negru părea mai dionisiac ca oricînd şi lucea; poate că Biscuit i-l periase din nou. Faţa îi scînteia în asemenea măsură de interes, curiozitate şi chiar de plăcere, încît era dificil de crezut că posesoarea ei ar fi fost

481în stare să practice discreţia. Al-am simţit surprins, speriat, aproape furios. Această apariţie a ei avea un aer primejdios de frivol, era o manifestare evidentă a dorinţei de a-i vedea pe cei doi bărbaţi împreună. O clipă mi-am imaginat-o pe Kitty gata să dea în vileag taina noastră, dacă n-o şi făcuse pînă acum.

Gunnar, la rîndul lui puţin tulburat, spuse:

— Ah, Kitty, ţi-l aminteşti pe domnul Burde -l-ai cunoscut la familia Impiatt.

— Bună seara, îmi spuse Kitty şi-mi întinse mîna.

I-am luat-o în mîna mea, şi i-am simţit căldura şi strîngerea nu tocmai conspirativă. Faţa ei îmi apăru învăluită de o ceaţă. Doream cu disperare să părăsesc casa cît mai repede.

— Bună seara. Mă bucur să vă revăd. Regret că trebuie să plec.

M-am îndreptat spre uşă şi aproape că m-am împleticit pe scări.

Cînd am ajuns la intrare, am constatat cu uşurare că Gunnar venise în urma mea. Nădăjduiam să nu-mi fi remarcat fîstîceala.

— îţi mulţumesc, am spus. îţi mulţumesc.

— Şi eu îţi mulţumesc. Noapte bună, Hilary. Ne-am strîns mîinile. Părea o definitivă luare

de rămas-bun. Nu eram sigur dacă mă bucuram ori nu.

Am traversat grădinile şi am ieşit pe trotuarul de pe malul fluviului, unde am pornit cu paşi rari. Gerul lustruise pietrele pavajului, pe care se imprimau urmele de paşi. Atîtea emoţii confuze săgetau şi fulgerau în jurul meu, încît îmi simţeam capul înfăşurat parcă într-un voal diafan, scăpărător ; eram efectiv un ghem de simţiri intense. Şi mi-era rău.

Nu mă îndepărtasem prea mult cînd am auzit în spatele meu un zgomot uşor de paşi, paşi de femeie. M-am oprit locului şi m-am răsucit pe călcîie. Biscuit, cu scurta de diftină şi gluga trasă pe cap. Am pornit mai departe şi ea a rămas alături de mine, aşa cum făcuse în nenumărate alte rînduri. Simţeam că eram osteniţi, şi eu, şi Biscuit, osteniţi ca două slugi credincioase, care îmbătrîniseră împreună.

— Ei bine, micuţă Biscuit?

Scoase din buzunar o scrisoare şi mi-o întinse. Am desluşit caligrafia lui Kitty. Scrisă cînd? Azi după-amiază, sau în timpul discuţiei cu Gunnar, sau, în mare grabă, imediat după? Curiozitatea mea era însă foarte detaşată. Am simţit-o eva-porîndu-se.

— Nu! i-am spus. Du-i-o înapoi lui Lady Kitty. Biscuit virî scrisoarea în buzunar. Am mai mers

un timp împreună, pînă am ajuns în colţ la Flood Street. Acolo ne-am oprit.

— Biscuit, drăguţo, să nu fii supărată pe mine. Sînt doborît. Hai să ne luăm rămas-bun aici. Lasă-mă să te sărut.

I-am împins pe spate gluga scurtei de duftină. Nu-i puteam vedea faţa. Cînd m-am aplecat şi am atins-o cu faţa mea, i-am simţit obrajii ciudat de calzi şi, după cum mi-am dat seama un moment mai tîrziu, scăldaţi de lacrimi. Am strîns-o în braţe, fără s-o sărut, doar lipind-o de trupul meu, în timp ce mîinile ei îmi încleştau stofa paltonului. Pe urmă i-am dat drumul; ea s-a întors în direcţia opusă, iar eu m-am îndreptat spre King's Road. Deja regretam amarnic că refuzasem scrisoarea lui Kitty.

482

483***Sîmbătă***

Cea de-a doua zi, sîmbătă, a debutat cu patru scrisori. Prima, adusă personal noaptea tîrziu sau poate că devreme dimineaţa, era de la Tommy şi suna astfel:

Jubitule, am aranjat masa ţi te-am aşteptat, eram atît de sigură că ai să vii; îţi preparasem o musaca şi turtă de melasă. Eram sigură că ai să vii. De-ai şti cil am plîns din cauza ta. Ah, de-ai putea să-mi dăruieşti măcar un copil! Ştii bine că doresc să mă mărit cu tine, dar m-as mulţumi şi cu mai puţin. Nu pot să înfrunt ideea unei vieţi fără tine, şi trebuie să am şi eu ceva. Nu s-ar putea să-mi dăruieşti un copil, şi să locuim in apropierea ta si să ne vizitezi din cină în cînd? Ţi se pare o idee atît de nebunească? Trebuie să am ceva de la tine.. Şi ne-a mai rămas atît de puţin timp. Am fost foarte nefericită aş-teptîndu-te i şi tu n-ai venit şi aş fi vrut să mor. Te rog, dăruieste-mi o raţiune, de a trăi. Vrei să te gîndeşti la lucrul ăsta, te rog, vrei să te gîndeşti ?

A ta, Thomas"

„P.S. Ştiu că e. ziua cînd ar trebui s-o vizitez pe Crystal, dar nu mă duc la ea decît dacă-mi dai tu un telefon."

A doua scrisoare era de suna după cum urmează:

484

Laura Impiatt şi

‚j5cumpul meu Hilary, îţi datorez un noian de scuze si de explicaţii, dar poate că un simplu «îmi pare rău» ar fi lucrul cel mai bun. M-am [1] *aflat, de multă vreme, într-o situaţie teribil de încîlcită şi Kint profund recunoscătoare că totul s-a încheiat. Mă întreb cit ghiciseşi tu ? Acum cînd, ca să spun aşa. am ieşit din hăţiş, sînt în stare să văd totul mult mai limpede, te pot vedea pe* tine *mult mai limpede. In pofida a ceea ce, probabil, gîndeşti tu (eşti absurd de umil!), iubirea ta pentru mine m-a ajutat şi m-a susţinut în mare măsură. Doresc să ştii acest lucru. Vrei să vii să-mi faci o vizi/ă ? Te bucuri, probabil, că* tot *ce-a fost s-a terminat, si că acum am putea avea o* lungă discuţie. *Deocamdată clocesc o boală, m-am si pus în pat, dar în curînd voi fi din nou pe picioare. Poţi veni miercuri seara să luăm o băutură ? Freddie va fi plecat la o şedinţă. Ştiu că miercurea e una din zilele tale nerezervate. N-ai vrea să devină ziua dăruită* mie *? Acum ţi-aş putea acorda şi eu zile fixe. Desigur că serile de joi nu trebuie să înceteze, Freddie n-are nimic împotriva ta. Să lăsăm doar să se mai scurgă puţin timp, joia asta e mai bine să nu vii. Dacă nu-mi dai nici un răspuns, te aştept miercuri pe la sase. Cu multă dragoste,*

Laura"

A treia scrisoare era de la directorul gimnaziului din... (...este oraşul în care m-am născut). Cuprindea următoarele:

‚f)ragă domnule,

Am primit scrisoarea DVK. referitoare la domnul Osmand, care a părăsit această şcoală în urmă cu cîţiva ani. Vă informez că scrisoarea Dvs.

485*adresată domnului Usmand a fost reexpediată pe adresa şcolii unde a predat după ce a părăsit localitatea noastră. (Urma adresa şcolii.) Mi-am îngăduit să-i trimit directorului o copie după scrisoarea pe care mi-ali adresa t-o mie. Dar după cîte ştiu, domnul Osmand nu*

mai funcţionează nici la această scoală. Sper totuşi aă fi lăsat noua sa adresă. Cu salutări cordiale,

J.P. Bostock". Cea de-a patra scrisoare era de la Kitty:

„Ţi-am înţeles gestul de refuz al scrisorii mele, dar aceasta este o versiune nouă. Trebuie să te văd. Ne-am putea întîlni mane, duminică dimineaţa, la ora unsprezece la statuia lui Pe fer Pan ? Vreau să te întreb ceva cu totul şi cu totul ceva special. Ceva extrem de important. Ceva legal de binele lui Gunnar, nu de-al meu. Te voi aştepta.

K."

Scrisoarea lui Kitty îmi fusese adusă de Biscuit, pe la ora nouă, după ce le citisem pe celelalte trei. Apartamentul meu era ciudat de liniştit şi mi-a trebuit un timp pînă să-mi dau seama că Christopher se şi mutase. Am aruncat o privire în camera lui. Tontă stupida şi înduiosătoarea harababură de acolo dispăruse. Plecase. M-am simţit întristat şi puţin speriat. Sfîrşitul unei ere.

Deci nimic nu mă mai putea împiedica s-o invit pe Biscuit înăuntru. Ne-am aşezat în bucătărie şi am băut cîteva ceşti de ceai. Atmosfera de „ca-mera slugilor" era copleşitoare, bîrfa servitorilor la adresa stăpînilor.

— Spune-i că o să vin.

Sentimentul precumpănitor la primirea scrisorii lui Kitty fusese o profundă uşurare. Gestul meu 486

de ieri fusese gratuit. Va trebui să mă întîlnesc cu Kitty, chiar de-ar fi să se prăbuşească cerul.

— Da.

— Biscuit, vorbeşte-mi, spune-mi de una şi de alta. Mă întreb cit anume cunoşti tu din tot ce se întîmplă. Pun mîna în foc că ştii multe.

Biscuit îşi aruncase scurta de diftină pe podea. Purta nişte pantaloni strimţi dintr-o stofă mătăsoasă şi o jachetă albastră, matlasată, o versiune mai iernatică a jachetei pe care o purtase cînd o întîlnisem prima oară. Coada lungă îi era adăpostită sub jachetă. Arăta obosită, micuţă şi subţire, cu faţa ei îngustă şi fragilă. Mi-am lăsat mîna pe masă, de parcă îmbiam o pasăre să se apropie, iar ea şi-a cuibărit mîna fină în palma mea si mi-a îngăduit să-i mingii degetele.

— Cunosc unele lucruri.

— Zău? Lady Kitty ţi le-a povestit?

— Nu, nu le ştiu de la Kitty, ci de la Gunnar. „Gunnar!" Mi-am retras mîna în grabă. Faptul

că vorbea de ei spunîndu-le pe nume m-a şocat la fel de mult ca şi informaţia în sine.

— Ce te miră? Trăiesc de ani de zile în casa lor. Crezi că sînt invizibilă?

Da, crezusem că pentru Gunnar era invizibilă.

— Dar...

— Un bărbat, două femei. Am fost pretutindeni împreună.

— Biscuit, nu i-ai povestit...

— Despre tine şi ea? Bineînţeles că nu. N-aş fi vrut să-l îndurerez cu povestea asta.

— Fii prudentă! Dacă într-adevăr cunoşti unele lucruri, probabil că ştii că nu-i nimic rău în povestea noastră, şi că nu urmărim decît să-l ajutăm pe el. S-ar putea să mă mai întîlnesc cu ea încă o singură dată...

— Tu şi „o singură dată" ale tale! Tu să fii prudent.

487— Ce vrei să spui ?

— El voia să te omoare.

— Ştii şi de ce?

— Da.

— Dar nu mai vrea, ieri a fost foarte hun cu mine, acum sîntem prieteni.

— Si de ce-ai avea încredere în ei ?

— In *ei?*
— Oamenii *se* pot preface.
— Ce naiba vrei să...?
— O intrigă, o capcană ar fi cea mai bună cale ca să termine cu tine.
— Biscuit, eşti *nebună.*
— Trebuie să plec.
— Vrei, te rog, să-mi explici...
— Bun rămas.
— Glumeşti. O glumă destul de proastă. Atunci, bun rămas pînă la viitoarea scrisoare.
— N-am să mai aduc nici o scrisoare. Plec de In ei.
— O părăseşti pe Lady Kitty?
— Da. Fii cu ochii-n patru. Dacă îi faci cumva vreun rău lui Gunnar, o să te urmărească blestemul meu.
— N-am să-i fac nici un rău. In ordine, pleacă, am obosit şi mi-e silă de atîtea enigme.
îşi luă scurta şi se strecură pe uşă ca o umbră mişcătoare.
Era sîmbătă seară şi mă aflam la Crystal.
(Fireşte, Thomas nu venise, din moment ce nu-i
telefonasem.) Afară cădea o ninsoare densă, cu fulgi
mari, pufoşi. Luasem cina: cîrnaţi, ochiuri, fasole,
compot de piersici şi budincă cu sos de lapte.
— Nu te duce la ea, spuse Crystal, nu te duce .'
îmi petrecusem întreaga zi acasă reflectînd,
într-o stare de chinuitoare prostraţie. Am zăcut

pe pat, literalmente crispîndu-mă de îndoială şi de suferinţă.
Extraordinarele enigme ale lui Biscuit mă răscoliseră profund şi-mi dăduseră senzaţia că eram pîndit de o ameninţare, că eram maculat parcă de atingerea unui strigoi. Dorinţa de răzbunare nu poate fi chiar atît de uşor eradicată. Eram tulburat şi năucit şi nu reuşeam să-mi aduc aminte exact ce spusese Biscuit, cu atît mai puţin ce voise să dea a înţelege. Insinuase oare că întreaga întîm-plare nu era decît o intrigă urzită de cei doi soţi pentru a mă ademeni, ca apoi, cînd se va ivi momentul potrivit, să-mi aplice pedeapsa? Pentru a mă face să-mi reeditez crima si a mă prinde în flagrant delict ? Aveam să sfirşesc oare măcelărit de Gunnar la picioarele lui Kitty? Să fi existat oare femei capabile să uzeze de asemenea tertipuri, capabile să găsească plăcere şi senzaţii tari într-o asemenea dramă? De bună seamă că existau. Şi s-ar putea să fie Kitty una dintre acestea?
Nu mi-a trebuit mult pînă să hotărăsc că era
cu neputinţă. In orice caz, mai existau şi alte
posibilităţi. In primul rînd, trebuia să ţin seama
de însăşi ambiguitatea lui Biscuit. Dat fiind că
Kitty avea încredere în Biscuit, mă încrezusem şi
eu orbeşte în ea. Să fi fost posibil ca amîndoi să
ne fi înşelat? Oare ce iubiri tăinuite şi ce gelozii
stăteau la pîndă acolo, neştiute de nimeni? Şi cît
de mult cunoştea într-adevăr Biscuit? O ştiam în
stare să mintă. Mă rog, hazardul pe care-l prezenta
Biscuit trebuia acceptat, acum ca şi la început;
eram fatalist şi aproape neinteresat de ceea ce ar
putea sau n-ar putea să facă Biscuit. Pericolul
mare pîndea din alte părţi. Kitty, minată de un
impuls de sinceritate, ar fi putut să-i povestească

lui Gunnar că se întîlnise cu mine. Care să fi fost
semnificaţia acelei neaşteptate apariţii a ei în
489salon, cînd ne întrerupsese convorbirea ? Urmărise oare, într-un fel incoerent si ilogic, să-şi diminueze falsitatea prin faptul de a se întîlni cu mine în prezenţa lui Gunnar ? S-ar fi putut s-o roadă vreun sentiment de culpabilitate care s-o împingă să-i mărturisească lui Gunnar totul. Sau s-ar putea să-şi spună (nebuneşte, dar ea avea o bună doză de nebunie) că, din moment ce îmi ceruse să-l ajut pe Gunnar, nu avea mare importanţă că ne întîl-niserăm clandestin, S-ar fi putut să-i destâinuiască totul lui Gunnar, poate că o şi făcuse, gîndind că el nu o să obiecteze, şi nedîndu-şi seama de felul cum ar arăta lucrurile în ochii lui, indiferent cu cîtă grijă i le-ar descrie ea. Să fi reuşit oare Gunnar să stoarcă tot adevărul, sărutările de pe debarcader, sentimentele ei, ale mele ? Sau poate că se folosise de ea şi o antrenase, fără ştire, într-o intrigă de felul celei sugerate de Biscuit?

Lucrul straniu era că, după un timp, după cîteva ceasuri - poate - de reflecţie, reuşisem să privesc foarte calm asemenea posibilitate. Chiar dacă asta era situaţia, tot trebuia s-o văd pe Kitty. Ba chiar, s-ar fi zis că, dacă asta era situaţia, abia trebuia s-o văd. Simţeam cum forţele destinului Se adunaseră împresurîndu-mă. Eram oare tîrît în ispită, fascinat, nu de Kitty, ci de Gunnar însuşi, ca să-şi desăvîrşească răzbunarea ? Şi dacă era vorba de o intrigă, nu trebuia oare sa mă complac, dacă mi se întindea o capcană, nu trebuia oare să cad în ea? Aşadar *doream* ca Gunnar să mă ucidă ? Fireşte, îmi dădeam seama că gîndurile mele erau pe jumătate demente. Constituiau, bănuiesc, o febrilă speculaţie, în interesul unei renunţări care nu avea să mă despartă însă de Kitty, a grozăviilor plauzibile pe care mi ie schiţase Biscuit. Trebuia s-o văd pe Kitty chiar dacă aceasta ar fi însemnat moartea mea, şi chiar dacă ea ar fi pus complotul la cale.

490

în cele din urmă părea că reuşisem să ajung la un soi de concluzie în această chestiune, aşa încît m-am simţit în stare s-o las deoparte. Mai importante, mai adinei, erau consideraţiile care aruncau din nou umbra îndoielii asupra a ceea ce urma să fac a doua zi. Nu, nu puteam crede că Gunnar jucase teatru în seara de vineri. Fireşte, sinceritatea nu este indivizibilă, e posibil să fi fost sincer şi nesincer în acelaşi timp. Dar discuţia aceea dintre noi fusese un lucru real, un lucru de mare însemnătate şi autentic împlinit. Fără îndoială, un lucru bun; bun, cu condiţia ca eu şi el să ne putem menţine liniştea spirituală necesară pentru a-l face să *dea roade*. Gunnar mă urîse, voise să mă ucidă. Şi apoi, deodată, datorită nedezminţitei sale generozităţi, datorită faptului că există şi spirite oneste pe lume, ne-am simţit în stare să comunicăm în bunătate, să ne iertăm pe noi înşine şi unul pe celălalt. S-ar fi părut că totul „se îndreptase". Şi acum, în timp ce mă zbuciumam pe pat, mi-am dat seama cît de *fericit* aş fi fost dacă toate acestea s-ar fi întîmplat de la sine, dacă ar fi avut loc doar între mine şi Gunnar, fără umbra pe care o arunca Kitty asupră-ne. Existau momente în care blestemam faptul că mi se zădărnicise putinţa de *R* mă bucura de un lucru atît de perfect. Ah, de nu s-ar fi amestecat Kitty! Şi totuşi, datorită amestecului ei se întîmplase totul.

Mi-am zvîrcolit trupul şi spiritul încolo şi încoace şi, pe măsură ce se scurgeau ceasurile, mi se întărea impresia că, la urma urmei, toate evenimentele se perindau pe un uriaş fundal predestinat, care, tocmai din pricina predestinării sale, era întru cîtva senin: dragostea mea pentru Kitty. Faptul de a fi îndrăgostit se autocertifică prin propria sa universalitate, inspiră si glorifică universul cu o energie care, asemenea unui drog,

491devine o necesitate a conştiinţei. Fără de ea, scena e mohorîtă. fără de această pulsantă comuniune totul e mort. O stare dementă, poate că indezirabilă, ostilă dreptăţii, mărinimiei, bunuhii-simţ, Dar, faţă de propriii ei sclavi, se justifică mai mult decît orice alt lucru în ochii unui muritor. Fireşte că aveam s-o văd din nou pe Kitty, Dragostea mea pentru ea era un lucru bun, măreţ, neaşteptat, supergratuit. îmi făcea bine să mă simt transformat, zguduit, cu oasele sfărîmate, cu spiritul devastat de această experienţă. Cum aş fi putut dori să

fie altfel sau cum nu aş fi putut dori suferinţele pe care le presupunea ? La sentimentele pe care mi le purta ea nu cutezam să mă gîndesc, la viitor refuzam să mă gîndesc. îmi spuneam că nu exista nici un viitor. Nu exista „speranţă". Existau, aşa cum îmi dădeam seama în chip obscur, doar diverse „lucruri bune". De-aş putea doar răbda, ţinîndu-le separate, fără să sper nimic, fără s plănuiesc nimic, fiind pregătit pentru orice adîncuri de suferinţă, atunci poate că, în cele din urmă, s-ar ivi vreun fel de milostivă dispensă şi, pînă la sfîrşit, toate s-ar aranja într-un chip încă necunoscut mie.

— Nu te întîlni cu ea, îmi spuse Crystal. Mi-e îngrozitor de teamă. Femeia asta o să te ducă la pierzanie.

— Nu fi proastă! Nu ştii nimic despre ea. Stăteam împreună bînd vin, cel puţin eu beam.

Crystal îşi trăsese scaunul lingă al meu şi mă privea intens şi stăruitor, cu ochii ei galbeni, dilataţi. Mă simţeam străbătut de un curent de electricitate, de neastîmpăr, zvîcneam de anxietate, de dorul lui Kitty, de dragoste, de măreţia recentelor mele trăiri.

— Dragule, nu te întîlni cu ea. Las-o în pace. Mă bucur atît de mult că te~ai văzut cu Gunnar 492

şi că totul a decurs bine. Lasă lucrurile aici, nu le mai forţa din moment ce ai ajuns la un rezultat. Nu te mai vedea cu ea, nu te mai vedea nici cu el. Haide să plecăm, acum cît mai putem. Sînt atît de bucuroasă c-ai renunţat la slujbă. O, haide să plecăm în altă parte!

— Crystal, n-aş mai putea căpăta acum o slujbă universitară. Ăsta-i un vis.

— Mă rog, orice fel de slujbă am munci amîn-doi, noi am fost întotdeauna săraci. Vreau să plec de aici.

— Unde, scumpa mea?

— Ne-am putea întoarce în... Am auzit de la...

— Crystal, nu mă mai întorc în... O ştii foarte bine. Nu fi nesăbuită.

— Te rog, Hilary, haide să plecăm acum, înainte de a se întîmpla ceva. Aş vrea să începem o viaţă nouă.

— Şi eu aş vrea. Dar nu-i uşor.

— Am fost atît de nefericiţi în toţi aceşti ani, mai nefericiţi decît ar fi fost necesar, şi a fost rău, am fost nefericiţi într-un chip rău.

— Se poate să ai dreptate, da-i prea tîrziu ca să mai schimbăm ceva.

— Nu-i prea tîrziu. Eu port vina, te-am lăsat întotdeauna pe tine să hotărăşti totul...

— Asta a fost o prostie din partea ta, nu?

— Te-am lăsat să te macini şi să te frămînţi din cauza... acelui... te-ai zdruncinat la nesfîrşire, şi ar fi trebuit să-ţi cer să încetezi. Ar fi trebuit să încercăm să fim fericiţi.

— Poate. Dar toate astea sînt afirmaţii abstracte. Spiritul omenesc e un element neliniştit şi, totodată, puternic. Nu poţi pur şi simplu să apeşi pe un buton şi să decretezi „voie bună".

— Acum că ai avut această minunată convorbire cu Gunnar... e timpul să pleci... te rog, te rog,

493fă-o de dragul meu, niciodată pînă acum nu ţi-am spus aşa ceva, niciodată pînă acum nu te-am implorat... o fac acum... te rog nu te mai întîlni cu ea... nu-i nevoie să te mai duci la slujbă... haide să plecăm într-o vacanţă, să plecăm oriunde...

— Nu fi neroadă, Crystal, oricum nu avem bani. Unde ai vrea să pleci, în sudul Franţei?

— Mi-ar plăcea să plec în Franţa. Ce mult aş dori! Acum am impresia că am procedat prosteşte. N-ar fi trebuit să accept să ducem viaţa pe care am dus-o. Am trăit în toţi aceşti ani ca un şoarece...

— Cel mai scump şi mai dulce şoricel care a existat vreodată!

— într-o vizuină, pur şi simplu stînd şi aştep-tîndu-te să vii să mă *vizitezi;* la asta s-a rezumat totul şi asta nu-i viaţă...

— Ştiu, ştiu, ştiu, nu mi-o spune, nu mă mai chinui! Am vrut să te fac fericită, cînd eram tineri nu mă gîndeam la nimic altceva; voiam să izbutesc pentru tine, voiam să fiu bogat pentru tine, şi iată la ce-am ajuns.

— Nu m-am plîns niciodată...

— Poate c-ar fi trebuit s-o faci, dacă ai simţit nevoia.

— Poate c-ar fi trebuit s-o fac. Uneori e un păcat să fii nefericit. Te rog, haide să plecăm într-o vacanţă. Am să-mi fac cîteva rochii. Mi-ar plăcea să stau la un hotel. Niciodată în viaţa mea n-am locuit la un hotel.

— Crystal, iubito, încetează, altfel ne faci pe amîndoi să plîngem, ca pe vremuri în vagonul măturşii Bill. Nu putem *pleca,* într-o vacanţă din două motive: a. pentru că nu avem bani, b. pentru că trebuie să rămîn aici şi să isprăvesc o serie de treburi. Sînt obligat să-mi termin luna la birou, am nevoie de timp, am nevoie de afurisiţii ăia de 494

bani. Şi-apoi s-ar putea ca Gunnar să dorească să mă mai vadă. Eu...

— Tu doreşti s-o vezi pe ea. Ăsta-i unicul lucru care te reţine.

— Nu fi atît de duşmănoasă.

— Nu sînt duşmănoasă, sînt speriată. Cred că am să-l chem din nou pe Arthur.

— Să-l chemi pe Arthur? Credeam că am ter-minat-o cu Arthur.

— Dragule, doresc atît de mult un copil. Eu n-am nimic de la viaţă. Desigur, te am pe tine...

— Recunosc că asta-i egal cu nimic.

— îmi doresc un copil. Un copil ar schimba totul pentru mine. Doar nu vrei să rămîn aici pînă îmbrătrînesc si mă acresc? Nu m-am plîns niciodată, dar uite că acum mă plîng. Poate că aşa începi să îmbătrîneşti şi să te acreşti. Trebuie să schimb lucrurile.

— Lucrurile se pot schimba în mai rău.

— Ştiu că nu-ţi place Arthur...

— N-am nimic împotriva lui Arthur. Doar că-l socotesc o nulitate.

— Mă rog, şi eu sînt o nulitate...

— Crystal, nu eşti, tu eşti sora mea. Şi acum încetează să te mai văicăreşti.

— Am putea să plecăm cu toţii... mi-ar plăcea atît de mult să trăiesc la ţară...

— Vrei să spui tu cu mine şi cu Arthur? Pe mine nu mă pune la socoteală. Eu nu plec nicăieri cu tine şi cu Arthur. El era gata să ne urmeze în Australia.

— în Australia?

— N-are importanţă. Te iubeşte încă, şi te aşteaptă, îţi propun să pleci cu Arthur în Australia şi să aveţi şase copii.

— Hilary, nu fi supărat.

495— Nu sînt supărat, sau dacă aş fi, aş merita să fiu împuşcat. Crystal, te rog, nu mă *sicii* acum cu lucrurile astea.

— îmi pare rău.

— Te rog, în momentul de faţă nu mă chinui, pentru că mă chinuieşti. Trebuie să mă gîndesc la atîtea lucruri, am de luat atîtea hotărîri, şi atîtea de făcut! Şi peste toate, trebuie să-mi găsesc o blestemată de slujbă. Probabil că lucrul cel mai bun pentru mine ar fi să mă sinucid. Atunci ai putea trăi de-a pururi fericită alături de Arthur.

— Oh, iubitule... nu vorbi aşa... ştii bine că Arthur nici nu contează... tu eşti singurul care contează pentru mine.

— Inimioara mea, ştiu că-i îngrozitor, şi că am trăit stupid. Ai perfectă dreptate, a fost un soi de laşitate morală, o pură obsesie, care nu a avut nimic bun în ea. Acum îmi dau seama de toate astea, dar ce mai pot face? Bănuiesc că am confundat ideea ispăşirii cu un fel de mînie frustrată şi auto-distructivă împotriva a toţi şi a tot... Dumnezeule... Dumnezeule, pînă şi pe tine te-am făcut să suferi... probabil că a pornit din acea cumplită religie răzbunătoare în care am fost educaţi.

— Nu spune asta. Dacă noi am greşit, înseamnă că n-am folosit cum trebuie religia.

— N-am să te contrazic. Bezna se înteţeşte, fie Domnul cu mine!

— Nu te mai întîlni cu ea.

— Crystal, trebuie s-o văd.

496

Duminică

Ninsese întreaga noapte. Acum se arătase soarele. Mă aflam cu Kitty în grădinile Kensington. Ne întîlnisem la statuia lui Peter Pan şi mersesem de acolo la acea „grădină Leningrad" a mea. Aici se aflau foarte puţini oameni. Cîţiva indivizi bine înfofoliţi îşi scoseseră cîinii la plimbare, şi urmăreau cu o absurdă plăcere uimirea dinilor în faţa zăpezii, joaca lor, amprentele labelor în omăt. Apa din bazinele de piatră îngheţase şi cîteva răţuste lunecau pe gheaţă, cu o comică precauţie. Pe marginea fîntînilor atîrnau bărbi de ţurţuri albi, opaci. Dusesem două scaune într-un mic pavilion de piatră, din capăt, şi şedeam acolo, într-un colţ. Pavilionul, încotoşmănat în zăpadă, era retras şi intim, iar colţul nostru aproape obscur. Ninsoarea înăbuşise zgomotul circulaţiei, îmblănise întreaga lume în jurul nostru, ne izolase, boltindu-se asupră-ne. Cînd şi cînd, cîte un cîine se năpustea pînă în prag, adulmeca şi apoi o lua la fugă, nebun de bucuria zăpezii, în timp ce un stăpîn zîmbitor, înfăşurat în linuri, venea după el, tăind pîrtie prin nămeţi. Nimeni altcineva nu se mai ivi. Drept în faţă, între două nimfe de piatră, unduia ţărmul lacului, aurit de sălcii, iar cerul scînteind albastru, fără nici o scamă de nor, se arcui peste parcul scufundat în omăt. Nu adia nici un firicel de vînt.

întîlni rea cu Kitty era o culme de bucurie calmă, întîi fusese chin, teamă, nehotărâre, apoi, treptat,

497prezenta ei precumpănise, anihilînd orice altceva. Şi după *aceea* am fost doar alături de ea, în timp ce se lăsase o stranie uitare, un deplin calm al desfătării. Dintr-o dată, adine, în cele mai îndepărtate falii ale fiinţei mele, se statornicise binele. Şi totul era atît de ciudat de simplu, de o simplitate fără de prihană, ca *aceea* a copilăriei. Pînă şi Peter Pan, înveşmîntat în nea, un nedesluşit gorgan de cleştar vărgat cu dungi poleite în aur, părea pentru prima oară un monument al inocenţei, la fel de neprihănit ca şi copilaşii care veneau să dezgroape, cu niînuţe vîrîte în mănuşi de lînă cu un deget, iepuraşii şi şoriceii bine cunoscuţi de pe piedestalul înzăpezit. Iar Kitty şi cu mine eram ca doi copii, rîdeam, ne legănam împreună.

— O, Kitty, te iubesc, îmi pare rău, dar te iubesc, şi-mi place s-o spun, e imnul meu de slavă către omenire, tu nu trebuie să faci nimic, îţi iubesc mantoul, e atît de scump şi miroase atit de bine, îţi iubesc nasul, îţi...

— Hilary, încetează, dragul meu Hilary. Vorbeşti de parcă am avea într-adevăr inima uşoară.

— Haide s-o avem! S-au petrecut atîtea în mintea mea de cînd te-am văzut ultima oară...

•—Da, da. Şi într-a mea. Oh, dragule... ţin atît de mult la tine, mă preocupă atît de mult tot ce ţi se întîmplă, n-ai idee cît de prezent mi-ai fost în minte în toţi aceşti ani...

— O prezenţă oribilă, îmi imaginez,

— Fireşte că eram curioasă să te cunosc.

— Era de aşteptat să mă urăşti.

— Ciudat, dar niciodată nu te-am urit.

— Ţi-era milă de mine. A fost un sentiment profetic. Nu s-ar spune că ţi-ai însuşit simţirile lui Gunnar.

— încercam să fiu detaşată. Şi apoi sentimentele lui n-au fost niciodată prea clare, era în el un adevărat cîmp de bătălie.

498

— Vineri s-a purtat atît de minunat cu mine, a fost atît de generos, de simplu, totul a părut dintr-o dată clarificat şi uşor, aşa cum ar trebui să fie lucrurile în paradis.

— Crezi că totul e uşor în paradis ?

— Kitty, îmi place să stau de vorbă cu tine, în prezenţa ta e atît de natural să vorbeşti, e atît de natural să flecăreşti, eu care de obicei nu flecă-resc. Da, dar paradisul nu poate fi decît pe pămînt. Toate baricadele se prăbuşesc în jur, şi un cristal de personalitate, care e însăşi esenţa fiinţei tale, şi de care, poate, nici n-ai fost conştient că există, înţelege, în sfirsit, totul şi atunci ierţi totul, nu, nici măcar asta, e o versiune prea personală...

— îmi pare atît de bine că ai putut discuta omeneşte cu Gunnar, de atunci e cu totul alt om.

— într-adevăr e mai bine ?

— Da, da, da.

— N-ai ascultat discuţia, nu-i aşa? De ce ai venit la urmă? Era să leşin cînd ai intrat.

— A fost o hotărîre pripită... dar am vrut să fiu cu voi doi, împreună... să-mi dau seama că e posibil.

— O, scumpa mea... Crezi că o să-l văd pe Gunnar din nou?

— Aşteaptă, aşteaptă, am o sumedenie de lucruri să-ţi spun...

— Kitty, nu pot să irosesc dragostea mea pentru tine, nu pot, nu trebuie să fie irosită, să se răspîn-deascâ pe faţa universului, trebuie să mă ajuţi...

— Tu m-ai ajutat atît de mult...

— Eu, pe *tine* ?

— Da, şi nu numai ajutîndu-l pe Gunnar. Simt, deşi sună cam bizar, simt că în sfîrşit ea a pierit.

— Anne...?

— Ai iubit-o foarte mult, nu-i aşa?

Ideea că Kitty ar putea fi geloasă pe Anne din cauza mea îmi fulgeră îmbietor prin minte, apoi se mistui ca o rachetă luminoasă.

— Da.

499— Mă bucur c-ai iubit-o... vreau să spun că altminteri totul ar fi fost...

— Şi mai îngrozitor.

— Ştii, e un soi de experienţă stranie, de durere stranie, să o văd acum, apropiindu-se de mine prin prisma ta, înveşmîntată parcă într-o viaţă nouă, o nouă Anne...

— E aceeaşi Anne, draga mea Kitty. Şi Gunnar, şi eu am iubit-o şi acum e moartă. Şi dacă a existat vreo fantomă a ei nu a fost decît cea inventată de mînia lui Gunnar, şi acum s-a spulberat.

— Da, l-am auzit spunînd acest lucru. Desigur că a suferit. Şi *tu* ai suferit. Dar suferinţa mea *e* stupidă, vreau să spun suferinţa pricinuită de ea. Eram geloasă pe Anne de parcă ar fi fost încă în viaţă.

— E posibil să fim geloşi pe cei morţi, dar trebuie să ţinem minte că sînt morţi - şi, inevitabil, în gelozia noastră se amestecă şi un strop de milă.

— Da, acum mi-e foarte milă de ea, simt numai milă, de parcă toate resentimentele s-au volatilizat.

— Cînd ne-am întîlnit prima oară mi-ai spus că doreşti ca soţul tău să trăiască în întregime în prezent, alături de tine, să nu mai fie un om hăituit.

— Da, şi cred că acest lucru s-a întîmplat, sau, în orice caz, e pe cale să se întîmple.

— Atunci misiunea mea a fost înfăptuită. Pe loc mi-am dat seama că fraza avea o rezonanţă neliniştitoare, şi am adăugat în grabă: Asta e prima dată cînd pot să mă uit la tine ca lumea.

— In plină lumină! Nu mai sînt tînără, cel puţin nu atît de tînără ca ea...

— Ssst!

In colţul nostru adumbrit, lumina reflectată a zăpezii se cernea domol dar foarte clar. Şedeam pe jumătate întorşi unul către celălalt, genunchii 500

aproape atingîndu-ni-se. Kitty purta mantoul de vizon, pe care-l descheiase, lăsînd să se vadă dedesubt o rochie de stofă maro-cenuşie şi un şirag de perle. Cizmele înalte din piele neagră îi erau udate de zăpada topită. O glugă din blană de culoare închisă îi ascundea părul şi fruntea. Faţa îi strălucea de vitalitate, răspunzînd frigului cu un val de roseaţă pastelată în obrajii ce păreau pictaţi în tempera; gura lungă, hotărîtă, îi era roşie, şi buzele i se tuguiau de emoţie în mici *moues*[1]. Ochii de piatră albastră, stropită, uşor umeziţi de ger, de parcă piatra din ei ar fi fost scăldată de spuma mării. I-am sărutat obrajii. Erau foarte reci şi catifelaţi, şi mi-au dat senzaţia că sărut un fruct glasat. I-am sărutat în grabă buzele care erau umede şi calde. Kitty continuă să se uite la mine, dar rămase nemişcată.

— Kitty, sîntem nebuni, sau cel puţin eu sînt. Iţi aparţin. Fă cu mine ce vrei. Aş vrea să fiu sluga ta, ca Biscuit.

Numele lui Biscuit păru să răspîndească o aură neplăcută, si mi-a revenit pe jumătate în minte scena de ieri. Mi-am mai amintit că cineva (cine oare?) îmi spusese că Biscuit, desigur, căra scrisorile lui Kitty la jumătate din populaţia Londrei. N-o puteam întreba pe Kitty cîţi sclavi avea. Asemenea întrebare nu e menită să fie pusă de un sclav. Ca să parez imaginea lui Biscuit, am întrebat:

— A plecat?

— Cine?

— Biscuit. Mi-a spus că are de gînd să te părăsească.

— Ah, a stat de vorbă cu tine?

Părea puţin bizar că asemenea idee nu-i trecuse pînă acum prin minte, îşi imagina oare că Biscuit

1. Botişoarc (fr.) fn.tr.).

501îmi preda misivele ei într-o tăcere respectuoasă? Amintirea faptului că o sărutasem pe Biscuit, şi nu numai o dată, îşi înălţă capul în chip acuzator şi stînjenitor.

— Nu, bineînţeles că n-a plecat, răspunse Kitty. Mereu spune că o să mă părăsească. Dar de fapt nu m-a părăsit niciodată şi îndrăznesc să cred că nici nu mă va părăsi vreodată.

Nu părea să-i facă plăcere subiectul Biscuit, Poate că existau unele istorii pe care Biscuit le-ar fi putut istorisi. Am simţit, şi ştiam că şi Kitty simte la fel, că acum, în aceste preţioase momente pe care le petreceam împreună, trebuia să discutăm numai lucrurile esenţiale şi să *ne* comunicăm numai ce era necesar şi foarte limpede. Pentru mîn-tuirea mea, mă rugam, pentru mîntuirea mea! — Ascultă-mă, Hilary, îmi spuse şi îşi scoase mănuşa. Mîna ei caldă dibui după mîna mea neîn-mănuşată în mîneca largă a paltonului. Ai spus adineauri că sîntem nebuni. Poate că sîntem. Dar hai să fim nebuni cu un anumit rost. Am două lucruri foarte speciale pe care trebuie să ţi le spun, două iniţiative pe care vreau să ţi le sugerez. Una e puţin cam nebunească şi va necesita o doză bună de curaj, cea de-a doua e foarte nebunească, şi ar necesita o mare cantitate de curaj.

— în ce priveşte curajul, ani zis, sînt omul tău.

Şi în timp ce-i ţineam încheietura mîinii, răs-

punzînd strîngerii ei calde şi ferme pe sub mîneca

paltonului, o iubeam şi o doream cu atîta tărie,

încît îmi venea să gem. Am adăugat:

— Am remarcat distincţia pe care ai făcut-o între „va necesita" şi „ar necesita".

— Cum?

— Ai spus că prima iniţiativă va necesita curaj, iar ce-a de-a doua ar necesita. Ceea ce înseamnă 502

că prima va fi dusă cu certitudine la îndeplinire, iar cea de-a doua e îndoielnică.

— Cît priveşte prima iniţiativă, poate că nu-i prea surprinzătoare. Eu si Gunnar sîntem un menaj foarte fericit, şi ne iubim mult unul pe celălalt.

Am desclestat încet strînsoarea în care-i ţineam mîna, iar ea şi-a retras-o foarte lent.

— îţi accentuez acest lucru pentru că trebuie să alcătuiască fundalul a ceea ce va urma.

— Al iniţiativei.

— Al ambelor iniţiative. Spuneai... că mă iubeşti... şi că nu vrei să iroseşti această iubire, că vrei să o facă să trăiască...

— N-aş putea-o împiedica să trăiască, este lucrul cel mai viu din univers, ştii bine ce rară e iubirea absolută...

— Ţi-am povestit că am vrut să mă aflu cu tine şi cu Gunnar în aceeaşi încăpere, doar ca să constat dacă e posibil. Şi a fost posibil.

— Lumea nu s-a prăbuşit. Stelele nu s-au pulverizat.

— Vezi tu... ca să folosesc cuvintele tale... nici eu nu vreau să te irosesc.

— Mă vrei... prin preajmă?

— Da.

— Dar, Kitty, în viaţa ta sînt o sumedenie de oameni, şi probabil că fiecare te iubeşte...

Era punctul maxim de care îndrăzneam să mă apropii cu aluzia mea la toată puzderia de scrisori adresate întregii Londre.

— Nu. Tu eşti ceva deosebit. Trăieşti de atîta vreme în mintea mea. E greu să-ţi explic. E ca şi cum ai fost întotdeauna un element necesar, ca şi cum, în chip straniu, ai fi făcut întotdeauna parte din căsnicia mea. Eu m-am îndrăgostit de Gunnar atunci cînd mi-a povestit despre tine şi despre Anne.

503— Dumnezeule!

— Mi-era atît de milă de el. Mi-era atît de milă de tine. Şi am trăit în această milă. Am fost într-ade-văr foarte singură. Nu numai din cauza deprimărilor lui Gunnar. El si eu venim din lumi total diferite, şi am trăit alături de el, în lumea lui. Dragostea - nu mă refer la aventuri de dragoste, ci la dragostea adevărată - a fost foarte rară în viaţa mea. Aşa încît, înţeleg'!...

— Voi face tot ce doreşti tu...

— Nu te angaja încă. Nu ai aflat cea de-a doua idee a mea. Prima constă doar în faptul că am putea fi toţi trei prieteni. Asta-i simplu, nu?

— E sublim, dar crezi că-i cu putinţă? Gunnar, desigur, nu ştie că ne-am întîlnit decît în seara *aceea* la familia Impiatt, şi vinerea trecută...

— Fireşte. Şi n-am sâ-i spun niciodată despre celelalte întîlniri. Am ţinut să te văd numai pentru binele lui. Nu e nici un păcat în asta. Şi, de asemenea, nu e nici un păcat să păstrăm taina. Această parte a prieteniei noastre va aparţine, în foarte scurtă vreme, trecutului şi va trebui să rămînă o taină între mine şi tine, un colţişor în care ne vom întîlni doar în amintire, foarte ascuns...

Am încercat să-mi imaginez acest colţişor. Din nefericire, şi Biscuit se afla pe acolo, numai că, fără îndoială, prezenţa ei era total lipsită de importanţă.

— Doresc ca acum să avansăm foarte încet şi cu multă precauţie şi, treptat, să aducem totul la lumină...

— Totul ?

— în afară de aceste întîlniri... adică vreau să vii la noi ca prieten, şi mai tîrziu, dacă ne vom întîlni vreodată singuri, Gunnar va şti, pentru că nu va exista nimic de ascuns, totul va fi...

— Nevinovat.

504

Simţeam că mă cuprinde ameţeala. Mă vedeam în minte luînd regulat cina în Cheyne Walk. Aş putea să le rezerv seara de miercuri. Şi prînzuri tete-ă-tete cu Kitty la Savoy.

Desigur, ea va trebui să le plătească. Era, după cum se exprimase Kitty, un lucru nebunesc. Dar care ar fi fost alternativa?

— In ordine, am spus.

— Ai suficient curaj?

— Da. Dar va trebui ca tu să pui totul la cale, să organizezi totul, să controlezi totul...

Mă simţeam invadat de o sumedenie de întrebări importante privitoare la o asemenea stare de lucruri, dar acestea au fost înecate de fluxul speranţelor şi al temerilor, care m-au determinat să-mi ţin gura. Dacă. măcar, s-ar putea să nu o pierd pînă la urmă pe Kitty! Mai bine să o las pe ea să vorbească, să ticluiască, să conducă.

Kitty îmi citi glndurile:

— Nu încerca să întrevezi prea mult în viitor, nici eu nu reuşesc. Bizuie-te pe simplitatea necesităţilor noastre. E vorba de o iubire pe care, în chip egoist, doresc să o păstrez, pe care nu vreau s-o pierd...

— Atunci mă voi bizui pe egoismul tău.

— Bine. Dă-mi voie acum să-ţi înfăţişez cea de-a doua idee a mea. Şi ţine-ţi o clipă răsuflarea.

— Mi-o ţin. Femeie vitează şi minunată ce eşti! Ştii că te-am admirat adine chiar din prima zi, atunci cînd ne-am întîlnit la statuia lui Peter Pan, erai atît de... ca un om de stat!

— Grozav compliment. Ascultă-mă. Gunnar şi cu mine nu avem copii.

Am simţit un fior rece în inimă. O secundă mi s-a nălucit faţa Annei, aşa cum am văzut-o în seara aceea în maşină, speriată, rugătoare, im-plorîndu-mă să opresc, ca să se poată reîntoarce la soţul ei.

505— Nu avem copii şi lucrul ăsta a constituit o sursă de amărăciune pentru noi. Adevărul este -şi acum îţi voi dezvălui un secret pe care nu-l ştie aproape nimeni, nici măcar Gunnar - că el nu poate avea copii.

— El...?

— A suferit acum ciţiva ani o operaţie... si una dintre consecinţe... a fost aceasta. Medicul mi-a comunicat mie, şi eu am hotărît să nu-i spun lui Gunnar. Nu ştie.

O boare de logică rece păru să pogoare asu-pră-mi, ca şi cum dintr-odată totul devenise foarte limpede, foarte bine orînduit şi foarte înspăimîntă-tor. M-am încordat tot, aşteptînd glonţul în piept.

— Amîndoi dorim cu disperare un copil. Şi Gunnar refuză să adopte unul, vrea copilul meu. Or eu am depăşit treizeci de ani.

Parcă mai auzisem acest refren.

— Hilary, vreau să-mi dăruieşti un copil. Boarea de logică rece îmi fusese de ajutor. Acum

mă simţeam şi eu foarte limpede, foarte bine orînduit şi foarte înspăimîntător. Am fost în stare chiar să-i şi zîmbesc. I-am spus:

— Am fost amîndoi de acord că nu sînt decît un simplu instrument, o unealtă, dar ar însemna să dăm o interpretare prea literală acestui lucru. Scumpă, iubită, adorată Kitty, eşti într-adevăr nebună, de o glorioasă nebunie. Mi-ai înfăţişat cea mai minunată şi mai frumoasă idee nebunească din cîte am întîlnit vreodată. Mă simt de parcă mi-ai oferit Taj-Mahal[1]. Tot ce pot face este să-l împăturesc frumos la loc si să ţi-l dau îndărăt. Poate că-l pot strînge astfel încît să-ţi încapă în poşetă.

1. Faimos mausoleu indian clădit de şahul Iahan pentru favorita sa. Denumirea este folosită generic pentru a desemna cea mai minunată dintre clădiri (n.tr.).

506

— Bineînţeles, din toate punctele de vedere, va fi copilul lui Gunnar. Hilary, fii serios...

— Sînt. sînt serios. Kitty, dragostea mea, te iubesc atît de mult; te rog, foloseste-ţi scumpa, minunata ta minte. Cum îţi imaginezi tu că ar reacţiona Gunnar dacă...

— Nu va şti niciodată. Cum s-ar putea măcar să-i treacă prin cap ceva atît de bizar? Planul meu este ocrotit prin însăşi nebunia lui. îmi dau seama că-ţi cer un lucru teribil, şi nu i l-aş cere nimănui altcuiva... tu eşti singurul... ţie ţi-l pot cere...

— Din cauza relaţiei speciale în care ne aflăm?

— Da. Din cauza trecutului. Mi-l datorezi...

— îi datorez lui Gunnar un copil.

— N-am vrut să spun asta, dar dacă vrei, aşa stau lucrurile... ai afirmat că eşti gata să faci orice pentru mine. Ar trebui să faci orice pentru el.

— Dar, Kitty, ăsta-i un lucru cu totul special pe care nu oricare bărbat ar accepta să fie făcut de altul în locul lui.

— Va trebui să fie făcut...

— în chip desăvîrşit. Da. Dar unele lucruri, prin însăşi natura lor, nu pot fi împlinite în chip desăvîrşit.

— îmi dau seama ce va însemna pentru tine povara tăcerii...

— Cu povara tăcerii aş mai scoate-o la capăt. Dar pur şi simplu n-aş vrea să fiu omorît.

— Dar...

— Să presupunem că pruncul tău ar vădi o curioasă asemănare cu mine? Nu crezi că asemenea lucruri i-ar furniza bietului Gunnar noi subiecte de meditaţie ? Gunnar e blond ca un viking, de fapt e un viking...

— Eu nu sînt.

— Să presupunem că micuţul ar ieşi cu ochi căprui ?

507— Tatăl meu avea ochi căprui. De fapt, dacă stau sa mă gîndesc, tatăl meu semăna mult cu tine...

Am început să rid, zvîrlindu-mi capul pe spate, întinzîndu-mi picioarele şi vîrindu-mi mîinile adînc în buzunare.

— Hilary, ce-i... ?

— Mi s-a năzărit o idee grozav de nostimă. E teribil de năstruşnică, exact ce lipseşte ca planul tău minunat să fie într-adevăr desăvîrşit.

— Ce?

— Eu n-am ştiut niciodată cine a fost tatăl meu. Tatăl tău a vizitat vreodată nordul Angliei?

— Da, cred că da.

— A fost vreodată în oraşul...

— Nu ştiu.

— Ce făcea? Vreau să te întreb dacă se mai ocupa cu ceva în afară de a fi lord, sau ce era?

— Da, era inginer şi inventator. A inventat tot felul de motoare uriaşe... obişnuia să viziteze topitoriile de oţel şi...

— Şi în oraşul... exista o topitorie de oţel.

— Hilary, doar nu vrei să spui...

— Nu, nu, desigur că nu, glumesc. Cum ar fi putut tatăl tău s-o cunoască pe mama mea ? E de neconceput. Numai ca, dacă pe lingă toate celelalte ar reieşi că sîntem frate şi soră, ar fi, într-un fel... ar fi realmente Taj-Mahal!

— Hilary, te rog, încetează cu rîsul.

— Scumpa mea Kitty, nu pot să accept, ştii foarte bine că nu pot. La modul obiectiv, ar *fi o* crimă cumplită împotriva lui Gunnar, şi chiar dacă am scăpa de consecinţe, ceea ce nu cred că s-ar întîmpla, aş înnebuni la ideea crimei săvîrşite. I-am făcut şi aşa destul rău, fără să mă mai culc cu cea de-a doua soţie a lui, chiar de-as fi impulsionat de cele mai înalte raţiuni.

508

Dar în timp ce-mi debitam răspunsul, nu mă puteam împiedica să gîndesc ce minunat ar fi şi, la naiba cu raţiunile! In orice caz, s-ar *cuveni* oare să iau în serios ideea lui Kitty, s-ar *cuveni* oare? Dar cum funcţionează „s-ar cuveni" în asemenea zone fantastice? Kitty mă călăuzea spre mari depărtări, şi n-ar trebui oare să mă lansez spre aceste depărtări, cu riscul, pînă la urmă, al săvîrşirii crimei si a întregii nebunii?

— Te rog, încearcă să înţelegi.

— Nici tu n-ai putea îndura. Te-ar distruge emoţiile. Pînă la urmă, i-ai mărturisi totul.

— Ar fi o situaţie absolut specială, ceva ce nimeni n-ar putea vreodată concepe sau înfăptui. Este posibilă numai datorită ţie, este posibilă numai între mine şi tine. Nimănui altcuiva nu i-aş putea cere asemenea nebunie. Dacă tu nu mă ajuţi, nu *ne* ajuţi, nimeni altul n-ar putea s-o facă.

— Da, ştiu. Eu sînt cel hărăzit, cel miruit, dacă vrei, cel ce urmează a fi oferit drept jertfă. Dar mă îndoiesc că Gunnar s-ar lăsa impresionat de aceste înalte concepţii, dacă ar fi să le descopere.

— N-o să le descopere, n-ar putea, nici în cele mai fantasmagorice visuri nu i s-ar putea năzări că tu eşti tatăl copilului. Gîndeşte-te! Aşa că am fi în absolută siguranţă.

— Kitty, iubită dulce, tu trăieşti într-o lume de fantezie. Şi eu trăiesc în ea, însoţindu-te pe tine. Te rog, te rog mult, fă-o să mai dăinuie un pic.

— Nu-mi da încă un răspuns definitiv.

Se uita la mine cu o expresie dură, exaltată, disperată, pe care nu i-o cunoscusem pînă atunci. I-am luat din nou mîna, ţinîndu-mă de ea de parc-aş fi fost prins de vîltoare. Simţeam că amîndoi recăpă-taserăm brusc simţul timpului, timpul ca spaimă, timpul ca moarte. Kitty se uită în grabă la ceas.

— Trebuie să pleci ?

509— Nu încă.

Ne uitam cu ochi măriţi unul la celălalt. Uşurătatea, veselia chiar şi nebunia se risipiseră. Simţeam atingerea rece a unui ineluctabil blestem: era lipsit de dramatism, doar forţa lentă, stîngace, zdrobitoare a numeroaselor circumstanţe care, zi de zi, anunţă imposibilităţile din viaţa omenească.

— Hilary, nu spune nimic categoric. Gîndeşte-te numai, te rog, la ambele idei de care ţi-am vorbit, la ambele planuri. Totul e atît de dificil şi de încurcat, nu putem lua nici o decizie în grabă, va trebui să ne gîndim bine, să ne întîlnitn din nou şi să...

— Da, desigur, orice ar fi... da, da, va trebui să ne gîndim si să ne întîlnim din nou... Dar, Kitty, iubita mea, tu nu vezi, nu-ţi dai seama că cele două planuri ale tale sînt incompatibile ?

Această idee logică mi se limpezise chiar în acel moment.

— Incompatibile ?

— Da. Nu putem înfăptui ambele idei. Poate că am putea *realiza* una dintre ele, dar în mod sigur nu pe amîndouă.

— De ce?

— Kitty, gîndeşte-te, înţelege. Dacă aş deveni amantul tău, indiferent în ce scopuri înalte şi îndreptate spre binele lui Gunnar, cum aş putea să mă mai întîlnesc cu el ca prieten ? Cum aş putea veni în casa voastră, potrivit planului tău atît de fermecător, din moment ce-aş purta asemenea secret în inimă ? Ar fi cu neputinţă, m-aş detesta îngrozitor şi... nu! Dacă e să ne întîlnim toţi trei ca prieteni, nu pot deveni amantul tău... de bună seamă că acest lucru nu făcea parte din planul tău numărul unu..., nu, nu. Şi dacă aş încerca să vă dăruiesc ţie şi lui Gunnar un copil, 510

atunci va trebui după aceea să dispar pentru totdeauna din vieţile voastre.

Kitty îşi feri privirea în lături, apoi se uită în jos, îşi foi picioarele încălţate în cizme în balta de zăpadă topită pe care o lăsaseră. Afară, soarele continua să strălucească, iar noi continuam să fim singuri în peştera iluminată domol de reflexele zăpezii.

Kitty nu răspunse nimic. O simţeam gata să plîngă. Am rostit repede, în încercarea de a aduce din nou nebunia în sprijinul nostru:

— Desigur, ar fi un final minunat. Ca sfîrşitul lui *H as sân*[1].

— De ce?

— N-are importanţă. Dar s-ar părea, dragostea mea dragă, că va trebui să alegem între, să zicem, totul pentru un scurt timp, şi foarte puţin pentru un timp lung. Cu alte cuvinte, să alegem între a trăi, însă banal, şi a muri magnific. Asta nu înseamnă că recunosc posibilitatea de înfăptuire a vreunuia dintre cele două planuri, nu ştiu singur ce să gîndesc, nu ştiu ce vreau... O, Dumnezeule, o, scumpa mea, ce nebuni, ce nebunie ne împresoară i Susţii singură că vom fi în siguranţă pentru că Gunnar nu ar putea vreodată concepe ceva atît de nebunesc. Vrei să spui că tu vei fi în siguranţă. Căci eu, după aceea, voi dispărea pe vecie, va trebui să dispar. Cît timp socoteşti că va trece pînă să rămîi însărcinată? De cîte mă vei lăsa să fac dragoste cu tine dacă nu vei rămîne însărcinată ? De şapte ori ? De şaptezeci ori şapte ?

— Hilary, încetează! Noi nu trebuie s-o privim ca pe o nebunie. Nu cred că sînt de acord cu tine. Sînt sigură că se poate găsi o cale...

1. întemeietorul unei secte fanatice în Persia, la sfirşi-tul secolului al Xl-lea. La ordinul lui Hassan, membrii sectei comiteau asasinate secrete (n.tr.).

511— Ca să le împăcăm pe amîndouă? Nu.

— Nici eu nu ştiu ce să cred. Numai nu lua o hotărîre pripită împotriva noastră.

— împotriva noastră ? împotriva cui ? A ta şi a mea? A ta, a mea şi a lui Gunnar? A ta, *a* lui Gunnar şi a copilului? Iar te uiţi la ceas.

— Hilary, trebuie să plec. Trebuie să fiu acasă pentru dejun.

— Cine vine la „dejun"?

— O, un parlamentar liberal.

— Şi ce-i dai să mănînce ?

— Oh..., *curry*[1]...

— îmi închipui că tu ai în fiecare zi la masă *curry*. Bine, draga mea, du-te. Marii ştabi nu trebuie lăsaţi să aştepte, nu-i aşa?

— Te rog... încearcă să...

Ne-am ridicat în picioare. Deodată ne-am cuprins amîndoi în braţe cu sete, lipindu-ne unul de celălalt ca şi cum trupurile noastre şi sufletele noastre ar fi vrut să se împreune, încercînd cu disperare să depăşească piedica a două greoaie obiecte materiale prea burduşite. Gluga de blană a lui Kitty căzu pe jos. I-am simţit cizmele frecîndu-se de pantalonii mei. Cu o mînă mă căzneam să-mi deschei paltonul ca să-i pot simţi sînii, cu cealaltă încercam să o cuprind pe după mantoul de vizon. Pomeţii ni se ciocniră, părul ei îmi lunecă peste gură. Am lipit-o strîns de mine, am sărutat-o şi am simţit-o răspunzînd sărutului meu cu buze care ardeau. Pe urmă am simţit-o retrâgindu-se, i-am văzut mîna aplecîndu-se ca să ridice gluga, şi degetele înroşite tremurînd în timp ce încheiau nasturii mantoului.

— O, Kitty, te iubesc. lartă-mă, iartă-mă...

1. Mirodenie indiană care se găteşte în special cu orez şi pui (n.tr.).

512

— Şi eu te iubesc. N-am încotro.

— Kitty, haide să nu ne pierdem unul de celălalt, dac-am putea, într-un fel, să nu ne pierdem unul pe altul...

— Nu trebuie. Uite ce-i. nu-i nevoie să luăm o hotărîre în pripă, nu avem voie, haide să ne gîn-dim bine...

— Cînd pot să te văd din nou?

— Vino... vino la debarcader marţi la şase,

— Voi fi acolo. Du-te, iubita mea, iubita mea... A plecat. Eu am rămas locului un timp, cu

inima zbătîndu-mi-se, răsuflarea revenindu-mi în mici rafale, iar carnea tremurîndu-mi în tortura dorinţei. Soarele, pătrunzînd pe uşa pavilionului, făcea să se ridice un abur uşor din pardoseala udă. Auzeam zăpada topită scurgîndu-se de pe acoperiş într-un mic torent neîntrerupt. O şuviţă de apă îşi făcuse drum prin zid şi-mi udase, fără ştirea mea, spatele paltonului. Mi-am pus şapca pe cap şi mi-am scuturat umerii ca să risipesc umezeala, în clipele acelea o doream pe Kitty cu atîta înverşunare, încît mi se părea într-adevăr că „soluţia finală" pe care mi-o propusese era cea mai bună. Să fie a mea, şi apoi să dispar, să mor. Asta ar fi fost într-adevăr o mică perfecţiune realizată în viaţa mea.

Şi totuşi, puţin mai tîrziu, în timp ce străbăteam agale grădina de piatră şi priveam, dincolo de fîntîni, la locul în care gheaţa albă, zimţată, se muiase devenind umedă şi cenuşie, şi la cupola ameţitor de albastră a cerului arcuindu-se peste lac, mi-a venit gîndul că dificultăţile care ne stăteau în cale erau într-adevăr mult mai dificile decît îşi putea închipui vreunul dintre noi doi. Nu existau doar două posibilităţi, ci patru. Puteam deveni amantul lui Kitty şi să dispar, puteam deveni prietenul ei si al lui Gunnar şi să rămîn pe loc -

513sau puteam deveni amantul lui Kitty, continuînd să vizitez, în acelaşi timp, casa lui Gunnar. O viaţă secretă cu ea, o viaţă publică cu amîndoi. Asemenea lucruri pot exista. Oare asta dorea ea de fapt? Şi a patra posibilitate era să dispar cu totul, imediat. Să pun capăt. Să pun capăt întîl-nirilor şi întrebărilor „ce-i de făcut?". Gata cu Kitty, cu Gunnar, cu tot. Nu-mi împlinisem oare misiunea, aşa cum îi spusesem şi ei ? Nu se isprăvise totul? Aceasta ar fi foat ultima dintre alternative. Şi în timp ce priveam la cerul vibrant şi la apa scînteietoarc, undeva, într-un colţ al minţii mele, încolţi o teribilă mică idee că, în curînd, aveam să ştiu cu claritate care dintre aceste soluţii era cea dreaptă.

— Unde-i Cristopher ? mă întrebă Tommy. Cînd, după mult timp, m-am întors acasă, am

găsit-o aşteptîndu-mă în faţa uşii, înfăşurată într-o pelerină cadrilată.

— M-a părăsit.

— Am crezut că am să-l găsesc măcar pe el, ca să-mi deschidă uşa. Am îngheţat bocnă aştep-tînd afară.

— Iar au închis căldura.

Am descuiat uşa şi am poftit-o în casă. înăuntru nu era mult mai cald.

— Ai luat masa de prînz ?

— *Da,* am răspuns.

Mîncasem de fapt o jumătate de sandviş într-o circiumă unde continuaseră să-mi rumeg gîndurile.

— Ei bine, eu n-am mîncat. Pot să-mi prepar ceva?

— Te rog.

Intră în bucătărie şi începu să cotrobăiască cu zgomot printre cutiile de conserve din dulap. Am stat un timp în dormitor, cu privirile aţintite în 514

gol. Pe urmă am intrat şi eu în bucătărie şi m-am aşezat la masă. Tommy prăjise nişte pîine şi deschisese o cutie de spaghetti cu sos de roşii, pe care le încălzea.

— Vrei şi tu ?

— Nu, mulţumesc. Ba da, dă-mi si mie puţin.

— Ceva de băut există ?

— Aveam o jumătate de sticlă de vin spaniol, dacă n-o fi luat-o Christopher.

Am mîncat o porţie de spaghetti si am băut un pahar de vin. Tommy a mîncat mai mult, în tăcere. Oricum, totul s-a terminat curînd.

— îmi pare rău c-ai venit, am spus.

— De ce ?

— N-are nici un rost, ştii bine. Dintr-odată situaţia mi s-a părut comică şi am

simţit impusul de a-i spune lui Tommy că acum mă băteau la cap trei femei fără copii, toate trecute de treizeci de ani, două cerîndu-mi să le fac cîte un copil, iar a treia să-i încuviinţez căsătoria. Nevoia de copii părea să fie subiectul la ordinea zilei.

— Oricum, mă bucur că te văd, am spus. Era adevărat. Tommy reprezenta obişnuitul.

Era o fată scumpă şi astăzi arăta deosebit de atrăgătoare în felul ei stupid. Purta o fustă lungă scoţiană albastru cu verde, unul din puloverele ei lungi maro şi un ornament de argint, insipid scoţian, în formă de spadă. Pe cap avea — şi probabil că uitase de ea - o pălăriuţă caraghioasă din lînă albastră, ca o boneta de noapte cu un ciucure lung atîrnîndu-i pe spate, şi care-i stătea proţăpită drept în creştet. Cizmele de antilopă maro erau înnegrite de umezeală. Urmele noroioase ale tălpilor noastre acopereau duşumeaua bucătăriei. Tommy încerca acum să le şteargă cu o bucată de ziar. Da, Tommy era o scumpă. Dacă urma să aleg soluţia disperării, ea, cel puţin, va reprezenta o

515fărîmă de consolare. Dar urma oare să aleg soluţia disperării, *puteam* oare ?

— Chiar te bucuri ? răspunse Tommy. Mersi. Se uita fix la mine, cu o privire ciudat de încordată şi cu colţurile gurii lăsate în jos.

— Veseleşte-te, Thomas. Mai ia nişte vin. Trăim într-o lume nebună, ThomaLS.

— Am venit să-ţi comunic o serie de lucruri.

— Dă-le drumul. Sper să fie amuzante şi drăguţe. Mi-ar prinde bine cîteva lucruri amuzante şi drăguţe.

— Nu ştiu dacă ai să le găseşti drăguţe. Poate că da. Renunţ la slujba mea din King's Lynn.

— Da? Şi ce mă interesează asta pe mine? N-am de gînd să te întreţin eu în trîndâvie, nu-ţi băga aşa ceva în cap, *draga* mea.

— Nu-mi bag aşa ceva în cap, răspunse Tommy continuînd să mă privească fix. Voi fi întreţinută în trindăvie de soţul meu.

— De...?

— Mă mărit, Hilary.

M-am uitat la faţa ei încordată.

— Ce tot vorbeşti acolo?

— Mă mărit.

— Cu cine ?

— Cu un bărbat din King's Lynn.

— Cine, ce bărbat ?

— Mai există şi alţi bărbaţi pe lume, în afară de tine. E unul din profesorii de acolo. E şi actor. Uneori joacă la cîte un teatru ambulant. Mă iubeşte de o eternitate. II cheamă Kim Spranger. Ne căsătorim în ianuarie. Căutăm casă.

— Tommy, nu vorbeşti serios...

— De ce nu ? Nu-ţi pare bine ? Credeam c-ai să te bucuri, îmi tot spuneai că legătura noastră n-are nici un rost, chiar *şi* adineauri mi-ai spus-o, îmi tot spuneai să plec. Ei bine, plec.

516

Mi-am întins braţul peste masă şi i-am încleştat cu furie încheietura mîinii. A tresărit de durere, dar a rămas nemişcată.

— De ce nu mi-ai vorbit pînă acum despre toate astea? Vrei să spui că în tot acest timp te-ai ţinut în taină cu un altul?

— Dă-mi drumul, mă rugă Tommy. I-am dat drumul.

— Nu „m-am ţinut", reluă ea, Te-am iubit pe tine şi te-am vrut pe tine. Nu l-am vrut pe Kim şi el a stiut-o. Nu a existat nimic ce ar fi trebuit să-ţi spun. Numai că acum lucrurile s-au

schimbat. Am pierdut speranţa în ce te priveşte pe tine. L-am acceptat pe el. Şi sînt foarte fericită.

Două lacrimi micuţe îi ţîşniră din ochi şi i se prelinseră pe obraji.

— Arăţi ca însăşi întruchiparea fericirii. Nu se poate să-l iubeşti pe omul acela.

— îl iubesc, stărui Tommy, ştergîndu-şi lacrimile cu un gest brutal. E un om foarte, foarte cumsecade si mă iubeşte şi vrea să se însoare cu mine si să mă ocrotească pentru totdeauna şi,,,

— Nu-mi spune că ai peste treizeci de ani şi vrei un copil.

— Kim e văduv şi are un băieţaş dulce de cinci ani.

— Deci o familie de gata. Bineînţeles, cu aşa ceva nu pot rivaliza. Nu-i de mirare că te grăbeşti să mă părăseşti exact cînd am nevoie de tine.

—- Nu ai nevoie de mine, răspunse Tommy cu o voce stinsă, examinîndu-şi mîinile. In sfirşit am ajuns şi eu să-mi dau seama de acest lucru. N-ai nevoie. Nu mai are nici un rost să lupt. Pur şi simplu n-ai nevoie de mine.

— Mă părăseşti tocmai acum...

— Nu sîntem împreună, aşa încît nu poate fi vorba de părăsire. Tu m-ai părăsit pe mine.

517

— Dacă mă părăseşti acum, mă împingi la un act disperat. Te avertizez.

— E prea tîrziu pentru avertismente. De multă vreme nu mai însemn pentru tine, nimic altceva decît o sîcîială. Dacă aş fi avut un dram de mîn-drie în mine ar fi trebuit să te las de nu ştiu cind.

— Se pare c-ai şi făcut-o. Ai avut o legătură secretă cu acest Spranger,

— Nu-i adevărat! N-a fost nimic secret.

— Nici nu mi-ai pomenit măcar de existenţa lui.

— Nu m-ai întrebat niciodată. Nu mi-ai pus nicicînd vreo întrebare în legătură cu ce fac eu la King's Lynn sau cu cine mă întîlnesc acolo. Dacă m-ai fi întrebat, ţi-as fi povestit. Niciodată nu te-a interesat ce mi se întîmplă mie decît *în* legătura cu tine.

Era un adevăr. Ceea ce m-a făcut să mă simt şi mai furios.

— M-ai înşelat î

— Nu. Şi apoi, tu m-ai înşelat tot timpul.

— Ce vrei să spui?

— Eu n-am avut nici un fel de legătură cu Kim. I-am mărturisit că te iubesc pe tine. Nu l-am minţit nici un moment. Dar tu ai fost îndrăgostit de altă femeie. Dumnezeu ştie ce a fost între voi şi mie nu mi-ai spus un cuvînt, bănuiesc că o considerai drept o taină neştiută de nimeni...

— M-am săturat de legenda asta despre mine şi Laura Impiatt.

— Mă rog, răspunse Tommy lipsită de vlagă. îşi frecă ochii si obrajii şi scoase un suspin adînc. Acum nu mai are nici o importanţă. N-are rost să mâ plîng că-mi preferi altă femeie, chiar dacă e măritată. Asta-i treaba ta. Dar m-am gîndit că-i mai bine să vin şi să-ţi spun făţiş despre Kim. Intîi am intenţionat să-ţi scriu, dar am socotit că-i mai onest să vin la tine şi... să ne luăm rămas-bun. 518

— Tommy, nu cred cele ce-mi spui, tu mă iubeşti pe mine.

— Oare? Nu-i neapărat necesar ca iubirea să continue, ştii. Oricum, e toată numai zdrenţe, e ferfeniţită. S-a uzat, s-a subţiat de tot. Sînt atît de ostenită. Hilary, sînt atît de *ostenită,* si nu mai sînt foarte tînără. Detest munca pe care o fac, mă rog, n-o detest propriu-zis, dar nu mai are nici un sens pentru mine. M-am săturat să trăiesc într-un apartament londonez mic, singuratic si sordid, tot întrebîndu-mă cînd o să te mai văd. Doresc un cămin al meu, un bărbat al meu, poate că şi un copil al meu, deşi îl voi avea pe micul Robin, care-i dulce...

— Dă-l naibii pe micul Robin! Tommy, tu îmi aparţii mie.

— Nu. Priveşte adevărul în fată. Nu-ţi aparţin. Ce-ar putea să însemne asta? Iţi aparţin ca un obiect pe care-l pui deoparte într-un scrin şi te uiţi la el o dată pe săptămînă? Nu. Ne luăm adio, Hilary. Te rog, te rog fă ca totul să meargă uşor şi pentru mine, si pentru tine, măcar acum cru-ţă-mă. Plec şi e o plecare definitivă. N-am să-ţi mai scriu scrisorile acelea stupide de care, pe drept cuvînt, ţi-era silă. Oamenii n-au voie să persecute în felul ăsta pe alţi oameni, nu-i drept. N-am să-ţi mai scriu nici un fel de scrisoare. Plec la Kim, şi nu voi mai fi în Londra. Nu vreau să te mai văd niciodată şi nici să mai aud de tine. I-am făgăduit lui Kim că renunţ cu totul la tine. Şi aşa e normal. De acum înainte va trebui să fiu a lui, şi voi fi a lui. încep o viaţă nouă şi vreau să fiu fericită, vreau şi eu să văd ce-i aia fericire înainte de a fi prea tîrziu. Te-am iubit, dar ce alta am realizat noi doi decît că eu mă smiorcăiam tot timpul că vreau căsătorie şi un cămin, iar tu mă împro.şcai cu observaţiile tale sarcastice? Am

519gustat, vreunul dintre noi, măcar un moment de fericire pe tot parcursul legăturii noastre? *Tu* te simţeai prins în capcană, eu mă simţeam dată deoparte. N-avea nici rost, nici un rost, abia acum îmi dau seama. Kim mă iubeşte si îl pot face absolut fericit. Chiar şi acum e perfect fericit, cîntă de fericire, si-i minunat să faci pe cineva atît de fericit, e probabil lucrul cel mai bun pe care l-am făcut vreodată şi n-am de gînd să-l ratez din sentimentalisme legate de tine. Lucrurile făcute pe jumătate n-au nici o valoare. E un om bun şi cumsecade şi e atît de fericit, încît în curînd mă va face fericită şi pe mine. Dacă mă dedic lui şi copilului şi căminului său, vom fi cu toţii fericiţi. Şi asta-i tot ce doresc. Şi e un lucru de mult mai mare valoare umană decit a mă crampona de tine şi a te sîcîi şi a face crize de nervi. Nu mă atinge, Hilary, îndată plec. Te-am iubit din toată inima. Probabil că te iubesc încă din toată inima, dar nu mai are nici un sens si asta-i despărţirea. Iţi doresc numai bine, îţi doresc fericire, deşi nu cred că o vei cunoaşte vreodată. Oricum eu ţi-o doresc. Nu pune mîna pe mine. Adio!

M-am ridicat în picioare. Uşa din faţă s-a deschis, apoi s-a închis fără zgomot. Asta este! Tommy a ieşit din scenă. Trandafiri în prag pentru Thomasina Uhlmeister. în sfîrşit a pierit din viaţa mea.

O bună bucată de timp am rămas perfect nemişcat, fără să mi se clintească vreo fibră. O parte din mine, care mi-era aproape străină, se simţea foarte, foarte tristă de plecarea lui Tommy. Un mic, strimt dar adînc canal de consolare îmi fusese închis. Să fie adevărat oare că această mica, adîncă pierdere se va dovedi ultima picătură ce va face să se reverse cupa disperării, puhoiul nebuniei dezlănţuite? Timpul îşi va spune cuvîntul.

520

Luni

— Bună seara, dragă.

— Bună!

Era luni seara. Intrasem, ca de obicei, în apartamentul lui Clifford Larr.

Poşta de dimineaţă îmi adusese o scrisoare de la directorul şcolii unde fusese reexpediată misiva mea adresată domnului Osmand. Mi se anunţa că domnul Osmand părăsise în urmă cu cîtva timp şcoala, dar că mesajul meu fusese trimis la ultima sa adresă cunoscută.

La birou îmi făcusem apariţia în mod simbolic. Senzaţia stîrnită de demisia mea şi zvonurile adiacente în legătură cu mine şi cu Laura păreau să se fi stins. Ultimele evenimente erau legate de Edith Witcher, care se afla la spital, întrucît căzuse de pe o scară în timp ce atîrna podoabele de Crăciun şi de faptul că pantomima fusese contramandată. In schimb, secţia financiară monta o piesă de-a lor, pe care o repetaseră în secret şi care se numea *Robin Hood în Whitehall.* Reggie Farbottom avea un rol comic, episodic, jucînd pe un încasator de impozite.

Clifford se afla în bucătărie amestecînd un fel de terci maroniu.

— Ce-avem la cin-cină?

— Escalop de viţel, andive înăbuşite, îngheţată cu sos de ciocolată.

— Mmm! Ce bunătăţi!

— Sosul e o concesie făcută gusturilor tale puerile.

521— Frumos din partea ta.

— Ce mai faci, dragă ?

— Grozav.

— Şi cum mai merge viaţa ta aventuroasă?

— Din ce în ce mai senzaţional.

— Povesteşte-mi.

L-am urmărit un timp cum amesteca, pînă cînd ochii lui reci, zeflemitori, şi-au îndreptat căutătura spre ochii mei.

— Ei?

— Christopher a părăsit mica mea lume.

— Ştiu. De fapt, am de gind să-i ofer lui Christopher, !a solicitarea lui, un substanţial ajutor financiar, încearcă să reînjghebe grupul lui de muzică pop.

— „Păsările de apă"?

— Da.

— Cîtă generozitate şi abnegaţie din partea ta!

— Ce-i cu tine, dragă, eşti gelos? Nu fac nimic de dragul lui Christopher şi nici *pour nes beaux yeux*[1]. Pur şi simplu îmi investesc banii, îmi place să realizez profituri. Şi cred că o să obţin un procentaj mai bun de la „Păsările de apă" decît de la banca „Turner and Newall". Ai vreo obiecţie?

— Nu.

— Ţi-am uşurat cugetul?

Am zîmbit, urmărind cum se îngroşa în tigaie amestecul maroniu. Mi-am înălţat apoi privirea spre cămaşa vărgată şi foarte curată a lui Clifford, descheiată, lăsînd să i se vadă pieptul păros pe care atîrna, de un lănţişor, inelul cu pecete, miş-cîndu-se în timp ce el amesteca.

— Mă întreb cui a aparţinut inelul ăsta.

— întreabă-te, dragă.

— Aş fi vrut să investeşti bani în mine.

1. Pentru ochii lui frumoşi (fr.) fn.tr.,i. 522

— Şi cu ce profit, dragă?

— Nu uita că trebuie să-mi laşi prin testament miniaturile indiene.

— Mai povesteşte-mi şi altele, lucrurile senzaţionale.

- - Tommy m-a părăsit.

— Asta o face mereu.

— Se mărită cu un tip din King's Lynn. Ne-am luat rămas-bun pe vecie.

Clifford se opri din amestecat.

— Şi-ţi pare rău ?

— Da. Dar, oricum, a lăsat locul vacant.

— Pentru cine ? Haide să ne aşezăm şi să bem nişte vin. încă n-am chef să mănînc. Ţie ţi-e foame ?

Ne-am aşezat la masa si Clifford a turnat nişte *Chateauneuf.*

— Pe Gunnar l-ai mai văzut?

— Da.

— Devine o patimă.

— A fost pentru ultima dată. Aşa să fi fost?

— Se pare că a avut loc o adevărată năvală de „ultima dată" în viaţa ta. Oare e pentru ultima dată cînd stăm împreună la masa asta?

— Nu.

— Ce s-a întîmplat cu Gunnar? De data asta s-a petrecut scena marii împăcări?

— Da.

— Ce înduioşător! Descrie-mi-o.

— Am discutat împreună liniştit, ca două fiinţe omeneşti raţionale.

— Aţi depănat amintiri. Trebuie să fi fost amuzant.

— încetează cu ironiile. Tu îţi baţi joc de toate. A fost bine. S-a arătat bun faţă de mine. Şi-a dat seama că totul a fost în bună parte un accident, o tulburare...

523— Şi nu o ticăloşie.

— Nu cred că există ticăloşie în acest sens.

— E o credinţă foarte convenabilă.

— Oricum, el..,

— Te-a iertat.

— Ne-am iertat unul pe celălalt. Şi nu mai repeta : „Ce înduioşător!".

— N-aveam de gînd. Aveam de gind să te întreb dacă eşti un imbecil atît de patetic încît să-ţi poţi imagina că gesturile sentimentale de soiul ăsta au vreo însemnătate?

— Da.

— Mai toarnă-ţi nişte vin.

— Am discutat despre Anne. I-am povestit că în seara aceea voia să se întoarcă la el. Am vorbit despre uşurarea poverii şi despre faptul că fantoma ei se va spulbera.

— Fantomele nu sînt chiar atît de îndatoritoare. El te urăşte.

— Nu cred.

— Şi ea ? Ai mai văzut-o ?

— Da.

— Ai avut o săptămînă plină. Plus cîteva scrisori via camerista?

— Una sau două.

— Ce delicios! Şi ce mai doreşte de la tine înălţimea Sa?

— Doreşte s-o las însărcinată.

— *Ce? '*

N-am putut rezista tentaţiei de a-l şoca pe Clifford şi a-l scutura din calmul său sardonic. Şi apoi, voiam să repet întreaga extraordinară poveste în prezenţa cuiva, ori pentru aşa ceva Clifford era unicul confident posibil. Arthur ar fi leşinat.

— Glumeşti ?

— Ea şi Gunnar nu au copii. El nu mai poate avea copii, dar nu ştie. Ea doreşte un copil, el

524

doreşte un copil. Eu sînt un agent cu totul special în vieţile lor...

— Vrei să spui că el va *şti...?*

— Nu, fireşte că nu. Va fi un secret. Dar... pentru că eu sînt eu... pentru că sînt un fel de...

— Apostol? înţeleg bizareria.

— Nu ştiu ce sînt, un soi de instrument sorocit; o unealtă...

— Curată unealtă!

— Cineva care le datorează atît de mult. Lucrul poate fi privit ca un fel de compensare.

— îmi vine să ţip. O compensare? A folosit ea cuvîntul ăsta?

— Nu, dar aşa vede lucrurile. Ideea nu-i chiar atît de smintită cum pare la prima vedere — în orice caz, nu-i complet smintită.

— Dar, Hilary, dragule, prietenul meu, scumpul meu, sper că nu te gîndeşti să-i faci cadou lui Gunnar un copil prin metoda consfinţită de-a lungul veacurilor?

— Nu, am răspuns.

Şi mi-am dat seama că, fără nici o îndoială, nu puteam, era imposibil.

— Mă bucur să-ţi aud răspunsul, îmi place ca oamenii la care ţin să se comporte ca făpturi raţionale. Şi, deci, ce ai să faci?

— Nu ştiu. Mi-a mai sugerat să fim toţi trei prieteni.

— Să luaţi masa de seară împreună şi să jucaţi cărţi ?

— Da. Dar nici ăsta nu mi se pare un lucru posibil.

— Bineînţeles. Şi atunci?

— Cred că, pur şi simplu, am să mă evaporez.

— Mai există o posibilitate, zise Clifford. O legătură secretă, de modă veche. Doar pentru plăcerea ta, nu pentru Gunnar şi progenitura lui. De fapt

525nu crezi că asta-i ce doreşte doamna, dedesubtul întregii mascarade? E o tîrfă ca toate celelalte.

— Mi-am spus şi eu acelaşi lucru, că asta urmăreşte. Dar nu cred. Nu cred că ar fi dus-o mintea să coacă asemenea poveste.

— Atunci înseamnă că are o minte înceată. Dar ai vrea?

— Ce? O legătură secretă? Categoric nu.

— Deci urmează despărţirea definitivă şi de Lady Kitty? Cînd va avea loc?

— Mîine la şase în Cheyne Walk.

Acum, cu ajutorul lui Clifford, reuşisem să văd totul clar. Nu exista altă soluţie posibilă. Cît despre „planul numărul doi" al ei, numai expunîndu-i lui Clifford şi mi-am dat seama că era fantezia unui descreierat. Dar acum îmi simţeam inima sfîsiată şi ştiam bine că, nu departe, mă aştepta cea mai cruntă şi mai devastatoare durere, deocamdată ameţită de vin, de prezenţa lui Clifford, de propria mea volubilitate.

Clifford mă privea, cu capul lăsat pe un umăr.

— Bietul copil!

— Cine? Eu?

— Da. Eşti atît de simplu, de prostuţ. Te-am avertizat doar ce-i poate pielea femeii ăleia. Majoritatea femeilor sînt aşa, proaste, distructive... Sper însă că întreaga poveste să-ţi fi adus şi un folos, să-ţi fi băgat minţile la cap.

— Oricum, îmi pare bine că am avut convorbirea cu Gunnar. A fost atît de înţelept.

— înţelept! Gunnar e un bou preţios şi plin de sine. Voi doi n-aţi făcut decît să amplificaţi între voi un lucru care ar fi fost mai bine să fie lăsat în pace. Da, a avut loc o tragedie, o moarte - dar lucrurile de felul ăsta trebuie smulse şi lăsate în urmă.

— Uşor de zis. Ai procedat tu vreodată aşa?

526

— Da. Mîinile lui Clifford răsuceau lănţişorul de la gît, degetul mic îmbrăca inelul. Sau, cel puţin, trebuie să-ţi rumegi suferinţa în tăcere şi nu să faci paradă de ea. întotdeauna l-am dispreţuit pe Gunnar, încă de la Oxford. Are un simţ absolut disproporţionat al propriei sale valori, lucru pe care cu nu-l pot ierta. Noi cu toţii sîntem nimic, nimic, nimic, şi a gîndi altminteri nu înseamnă decît o infatuare morală. Ţi-a vorbit ceva despre mine?

— Despre tine ? Nu. Nici nu te-am pomenit.

— Eu l-am dispreţuit pe el, şi el mă dispreţuia pe mine. întotdeauna l-am considerat pe Gunnar un dobitoc. Tu, la Oxford, erai nebun după el, şi nu înţeleg de ce.

— La fel era şi Crystal.

— *Crystal ?*

— Da. Era îndrăgostită de el.

— Crystal îndrăgostită de Gunnar?

— Da. De-abia acum am aflat si eu. Ştii, s-a întîmplat între ei ceva absolut uluitor, în noaptea zilei în care a murit Anne, Crystal se afla în casa lui Gunnar şi s-au culcat în acelaşi pat si au făcut dragoste.

— Crystal şi Gunnar?

— Da, au făcut dragoste... ştii...

— *Imposibil.*

— Ba nu, s-a întîmplat de-adevăratelea. Şi el mi-a vorbit de asta.

— A vorbit despre asta?

— Da. Nu-i extraordinar?

— Şi deci nu-i virgină...?

— Mă rog, teoretic nu, dar...

— Nu poate fi adevărat! strigă Clifford. Se ridicase în picioare. Femeile născocesc tot felul de lucruri. Pur si simplu nu poate fi adevărat. N-ar fi trebuit s-o crezi. Şi... şi... n-ar fi trebuit să-mi povesteşti mie.

527Se bîlbîia de emoţie.

— Ascultă, nu fi...

— Atunci înseamnă că ei doi... de multe ori... dacă era îndrăgostită de el...

— Nu, fireşte că nu, numai acea singură dată! Cine ar putea-o dori pe Crystal...

— Dacă l-a lăsat pe Gunnar s-o aibă, probabil că s-a culcat cu jumătate de oraş. Ai fost foarte naiv în ceea ce o priveşte, nu?

— Clifford, aşteaptă, unde te duci?

— Mă duc la ea. Mă duc *s-o* întreb dacă e adevărat.

Pînă să ajung eu la uşă, el ieşise din apartament şi tropăia în jos pe scări. Mi-am înşfăcat din mers paltonul şi şapca şi, cu ele în mînă, am început să alerg după el strigîndu-l, cerîndu-i să se oprească.

Uşa de la intrarea imobilului îmi fu trîntită în nas şi mi-au trebuit cîteva momente, în lumina slabă a holului, pînă cînd să găsesc broasca automată. Cînd am reuşit să descui uşa, am auzit maşina lui Clifford pornind.

— Clifford, aşteaptă, stai, aşteaptă-mă şi pe mine!

Maşina porni, trecu pe lîngă mine. Am alergat după ea, îmbrăcîndu-mi paltonul din mers. Speram să o ajung din urmă în circulaţia densă şi înceată de pe Cromwell Road. Dar mi-am dat seama imediat că Clifford evitase strada principală; luminile din spatele maşinii lui dispărură la dreapta, pe Pennant Mansions. Aici nu exista speranţa unei încurcături de circulaţie şi totuşi am alergat după el pînâ la Marloes Road, unde, desigur, nu s-a mai văzut nici urmă de maşină. Am fugit din nou în Cromwell Road, spre nord, sperînd să întîl-nesc un taxi care să vină spre staţia terminus a autobuzului de la aeroport. La un moment dat am

528

zărit un taxi de partea cealaltă a drumului şi era cit pe-aci să fiu strivit de o maşină încercînd să-l ajung, dar altcineva mi l-a luat de sub nas. Cînd am ajuns la podul de cale ferată gîfîiam dureros şi a trebuit să-mi încetinesc fuga transformînd-o într-un mers grăbit. Emoţia îmi frîna agilitatea picioarelor, iar trotuarele erau foarte alunecoase din cauza rămăşiţelor de zăpadă îngheţată, îmi venea să plîng din cauza nebuniei pe care o făcusem. Probabil că acum Clifford se afla de vreo zece-cincisprezece minute la Crystal, torturînd-o. Clifford pe care ea îl iubea, care fusese întotdeauna miraculos de amabil faţă de ea.

Cînd am ajuns la Crystal, maşina lui Clifford se afla în faţa casei. Am urcat în goană scările, trăgîndu-mi cu greu răsuflarea, şi am dat buza în camera puternic iluminată.

Crystal şedea pe pat plîngînd cu disperare. Clifford stătea în picioare, cu mîinile în buzunare şi o urmărea încruntat.

Am străbătut camera împleticindu-mă. Pumnul meu repezit cu toată forţa şi cu elanul intrării precipitate l-a nimerit în umăr şi l-a proiectat în perete. După aceea s-a aşezat brusc pe un scaun. Crystal a strigat: „Nu, nu!". M-am aşezat apoi pe pat şi am luat-o în braţe.

— Pleacă! i-am spus lui Clifford. Nu vreau să te mai văd în viaţa mea, si vorbesc cu toată seriozitatea. Ieşi afară de aici dacă nu vrei să te zvîrl de-a berbeleacul pe scări.

Ţinîndu-şi umărul cu o mînă, Clifford se ridică nesigur pe picioare şi, fără să ne arunce vreo privire lui Crystal sau mie, se îndreptă spre uşă. O clipă mai tîrziu, am auzit zgomotul motorului maşinii, care deveni tot mai slab pe măsură ce se îndepărta.

529Crystal plîngea cu atîta furie, încît nu putea articula un cuvînt; faţa, mîinile, pieptul rochiei îi erau ude de lacrimi. O cuprinsese o criză de isterie nezgomotoasă, sughiţurile de plîns prefăcîndu-i-se în vaiete şi înecîndu-se apoi ritmic în icneli. N-o mai văzusem plîngind în felul ăsta de pe vremea vagonului mătuşii Bill. După un timp am lăsat-o din braţe si m-am aşezat la masa pe care se afla maşina ei de cusut. Probabil ca tocmai lucra la maşină cînd năvălise Clifforri cu demonstraţia lui de neconceput, îi urmăream lacrimile, spunîndu-i din cînd în cînd:

— încetează, Crystal, iubito, încetează cu plînsul, inimioara mea.

Treptat, ritmul mecanic al isteriei se preschimbă într-un hohotit disperat, încet, copilăresc, care, într-un fel, era şi mai îngrozitor.

— Crystal, încetează, fă-o de dragul meu. Nu mai pot suporta. *Opreşte-te!*

— îmi pare atît de rău. L-ai lovit, n-ar fi trebuit să-l loveşti.

— Regret că nu l-am zvîrlit pe scări.

— N-ar fi trebuit să-l loveşti, n-a fost vina lui.

— Ce n-a fost vina lui ? A dat buzna peste tine hotărît să te zdruncine, nu-i aşa ? Ce ţi-a spus ?

— Un cuvînt urît.

— Atunci regret că nu l-am omorît.

— O, nu, n-a fost vina lui... vai, dar a fost atît de cumplit, atît de cumplit...

— încetează, Crystal! E un om lipsit de importanţă. Un nenorocit, un detracat, pe jumătate scrîntit el însuşi. Păcat că n-am putut ajunge mai devreme. Cum să nu fiu furios pe el cînd te văd plîngînd în halul ăsta? Dar acum a trecut. Haide, haide. Noi doi am apucat zile foarte grele, şi la vîrsta noastră n-ar mai trebui sa ne lăsăm doborîti

530

de cîteva cuvinte aspre. Uită-l. II urăşte pe Gunnar. Prin el vorbea propria lui amărăciune, delira.

— A fost atît de răutăcios. Şi doar întotdeauna a fost foarte bun cu mine. Si l-am iubit atît de mult. Şi cînd l-am văzut intrînd astă-seară, o clipă m-am bucurat tare... şi pe urmă...

— Las-o baltă, Crystal. A trecut. Mai bine nu te gîndi. Poate că ai dreptate că n-a fost vina lui. în orice caz, hai să zicem aşa. E un om singuratic, care trăieşte numai în mintea lui, cu fanteziile lui bizare. O să-i pară rău. Dacă vrei, ţi-l aduc să-ţi ceară iertare în genunchi.

— Nu, nu...

— Lasă-l în plata Domnului! Vai, Crystal, fetiţa mea, mă bucur atît de mult că te văd, sînt tare nefericit!

M-am aşezat din nou lingă ea, şi un timp ne-am strîns în braţe în tăcere.

— Ai mai văzut-o? întrebă Crystal cu nasul în paltonul meu.

— Da.

Mi-am dezbrăcat paltonul şi am început să caut puţin vin. Am găsit un rest într-o sticlă veche. Mi-am turnat un pahar. Crystal a clătinat din cap.

— Şi ai s-o vezi din nou?

— Da, mîine. Dar asta va fi ultima dată.

— într-adevăr?

— Crystal, nu trebuie să mă mai întîlnesc cu ea. Nu trebuie să mă mai întîlnesc nici cu el. în sfirşit văd lucrurile clar. Ai avut dreptate. Am greşit întîlnindu-mă cu ea în taină. Am făcut tot ce-am putut pentru el. Şi el a făcut tot ce-a putut pentru mine. După asta s-ar putea ca toate să meargă anapoda.

— Mă bucur. Nu vreau să te mai duci la ei. Mi-e atît de teamă pentru tine. Vai, dragule, trebuie numaidecît să te întîlneşti mîine cu ea?

531— Trebuie s-o văd ca să-i spun, ca să mă despart de ea. Şi i-am promis că vin.

•—N-ai putea să-i scrii?

— Scrisorile sînt periculoase şi... Nu. Trebuie s-o văd.

Şi ăsta era un lucru clar. Am făgăduit că ne vom întîlni marţi la ora şase, şi va trebui să mă aflu acolo. Şi apoi mai era faptul groaznic că numai ideea întîlnirii de a doua zi mă împiedica acum să-mi pierd cu totul minţile.

Crystal, cu cunoaşterea ei telepatică, a înţeles lucrul ăsta. Acum era aproape calmă, scoţînd doar nişte suspine lungi, obosite, de refacere fizică.

— Vrei s-o vezi. Nici tu nu crezi c-ai să te desparţi de ea. Te rog, scrie-i. Te rog, nu te duce s-o întîlneşti. Simt că e o femeie îngrozitoare.

— Nu-i îngrozitoare, fetiţa mea. Nimeni nu-i îngrozitor. Mă rog, aproape nimeni. Sîntem cu toţii nişte zăpăciţi. Important este să ştii cînd trebuie să pui capăt zăpăcelii, îmi dau seama ce am de făcut, n-avea grijă. Şi trebuie s-o văd mîine, pur şi simplu trebuie.

— Te rog...

— Gata, Crystal, nu vreau să mai vorbesc cu tine despre ea. E aproape plecată din viaţa mea, şi voi trăi fără de ea, ai să vezi.

M-am aşezat din nou pe pat şi Crystal s-a rezemat de umărul meu.

— Hilary, vreau să-ţi spun ceva.

— Te-ai logodit din nou cu Arthur.

— Nu. N-am reluat legătura cu Arthur. Am hotărît să n-o fac. E prea tîrziu, sînt prea bătrînă, nu mai vreau, mă simt mai bine aşa cum sînt. Voiam tocmai să-ţi spun că am hotărît definitiv să rup cu el.

— Foarte bine. Adică... Crystal, micuţa mea, şi eu vreau să-ţi spun ceva. M-am văzut ieri cu Tommy.

532

A venit la mine să-şi ia rămas-bun, se mărită cu cineva din King's Lynii.

— A, se mărită cu Kim? Ce bine-mi pare!

— Dumnezeule, ştiai de el?

— Da. Tommy mi-a cerut să tac. Şi nu ţi-am spus pentru că ştiam că ai să fii gelos şi c-ai fi fost în stare să te însori cu ca numai din gelozie. Mă rugam întruna să se mărite cu Kim.

— Bine, bine, bine. Aşadar, iată-ne pe amîndoi din nou pe raft, scumpa mea.

— îmi place să zac pe raft alături de tine. Sînt atît de uşurată... te rog, nu te supăra pe mine.

— Crystal, ai dreptate, ar trebui să plecăm din Londra. Haide să plecăm imediat şi să ne stabilim undeva împreună. Nu în Nord. Ne-am putea muta undeva în Wales sau la Bristol.

— Sau în Dorset sau în Devon, mi-ar plăcea. O, Hilary, întotdeauna mi-am dorit din toată inima să trăiesc la ţara. Crezi că am putea?

— De ce nu ? Mi-aş găsi o slujbă în administraţia locală, sau m-aş angaja pe undeva ca funcţionar. Noi doi sîntem obişnuiţi să strîngem cureaua, nu-i aşa, scumpo?

— Eu mi-aş găsi o odăiţă...

— Nu, Crystal, nu. Gata cu odăiţele!

— Adică ?

— Am locui împreună.

— Vai, dragul meu... lacrimile îi izvorîră iarăşi. Sînt atît de fericită, spuse şi-şi îngropa capul caraghios, cu părul lui creţ, în haina mea. Am încon-jurat-o cu braţul.

— Haide, haide, puişor, hai, micuţa mea !

— O să trăim la ţară, într-o căsuţă de ţară.

— Şi tu ai să fii mica mea gospodină.

— Am să muncesc din greu, am să îngrijesc de casă, am să lucrez si croitorie... şi am putea creşte animale, nu-i aşa, am avea păsări si un cîine?

533— Desigur. Iar duminica eu aş săpa în grădină şi am cultiva legume. Şi în casă o să ardă un foc de buşteni, iar în serile de iarnă, cînd vîntul vîjîie m jurul casei, noi am sta şi am asculta muzică la radio.

— Da, da! Şi tu ai învăţa limba chineză

— Da.

Aş învăţa-o oare, în timp ce vîntul ar vîjîi în jurul casei? Şi cît din mine va mai fi rămas pînă atunci ?

— Şi pe mine ai să mă înveţi franţuzeşte, aşa cum a fost vorba cu mult în urmă. '

— Da, da, aşa va fi, Crystal, iubito, aşa va fi şi o să fim fericiţi, o să fim, aşteaptă şi ai să vezi.

534

Marţi

In sfîrşit s-a ivit şi ziua de marţi. Toată noaptea aproape că nu închisesem ochii. Neobişnuita insomnie a fost o tortură fizică. Casa, văduvită de băieţi, părea pustie si deprimantă. Auzeam liftul huruind în noapte şi mi se părea un zgomot al singurătăţii, M-am sculat devreme, mi-am făcut ceai şi am zăcut asupră-i, tremurînd. Se părea că închiseseră căldura cu totul.

Posta de dimineaţă mi-a adus o depeşă scrisă de o mînă agramată si purtînd un timbru din... Descifrată, depeşa conţinea următoarele:

rPragă domle,

Am primit scresoarea deaţi scriso lui Domnii Osmană carea stat aici, fiind ciriaşul meu, dea murit săptămlna trecută, din cauza hapurilor de. dormit aşa zicea doctoru, iam vîndut cărţile pentru chiria care mi-o datora pe patru luni si încă mai un datorează, cărţile nau făcut doi bani aşa zicea omit dan prăvălie, şi au fost celtuelile pentru mormintare, ajutorul dela asestenţă na venit şam plătit eu totu dan buzunaru meu şi încă destul, si mai e si. ghiveta pe carea sparto cind a căzut peste ea, costă mult ca so repar şi covoru mi la strccat tot că ia fost rău dela sto-mag, şi cum. mata eşti un fel rudă şi nare alta, că nimenea nu a venit la el, cutez a vă trimete nota de cirie si de plata mormlntării si de covor şi de ghiveta pe care le veţi găsi in plic sperlnd

535sa *primesc veşti dela mata cu următoarea poştă, aşa mia spus avocaţii. Cu stimă*

Doamna J. Pa r fi t."

Am mototolit scrisoarea în pumn si m-am ferit cu îndărătnicie să mă gîndesc la imaginea pe care o evoca sfîrşitul domnului Osmand. Ce ultimă încercare disperată de a cere o mină de ajutor o fi însemnat vizita aceea pe care mi-o făcuse ? Mai bine să nu mă gîndesc.

Nici nu putea fi vorba sa mă duc la birou. Nu aveam altceva de făcut decît să aştept să se scurgă ceasurile. Un timp m-am învîrtit prin casă, pe urmă am ieşit să fac o plimbare. Zăpada îngheţată vălurise trotuarul cu mici creste alunecoase, cenuşii ca oţelul. Am intrat în parc, dar acolo mă pîndea amintirea lui Kitty cu faţa ei trandafirie pe sub gluga de blană întunecată. Am vrut să mă îndrept spre grădina Leningrad. Frunzele uscate îngheţaseră în resturile de zăpadă, făcînd ca iarba să arate ţepoasă şi friabilă. Am hoinărit alene, fără ţintă. Neîndoielnic, pentru mine farmecul parcului se risipise pe veci. Era ca şi cum aş fi părăsit Londra cu totul.

Frigul intens m-a gonit în cele din urmă acasă ; am încercat conştiincios să mănînc ceva, clar actul de a deschide o cutie de fasole conservată îmi evoca în asemenea măsură obişnuitul vieţii cotidiene, acum cînd nu mai putea exista nimic obişnuit, încît aproape că mi-a venit să plîng. Nu mai plînsesem de ani şi ani de zile, si nici acum nu am plîns. Dar m-a inundat o cumplită tristeţe, senzaţia de viaţă irosită, de fericire care ar fi putut să fie şi nu a fost. Şi, în

chip straniu, în mijlocul acestei dezolări totale, dăinuia lumina curindei prezenţe a lui Kitty, încă o dată şi pentru ultima

536

oară. Să fi fost într-adevâr pentru ultima oară? murmura, din cînd în cînd, xin glas dement şi foarte îndepărtat.

Pe la trei am auzit soneria de la intrare. Nu puteam spera nimic de la vreun vizitator, dar o clipă a încolţit totuşi în mine o speranţă idioată. Era Jimbo Davis. M-am holbat la el.

-- Christopher a plecat.

— Ştiu. Am venit sa te văd pe dumneata.

— Pe mine ? De ce ?

— Doar ca să constat dacă eşti bine.

— Şi de ce n-as fi?

— Nu ştiu. M-am gîndit că poate te simţi foarte singur. Chris mi-a spus că ai părăsit slujba. Pot să intru?

I-am dat drumul înăuntru si automat m-am dus în bucătărie şi am pus ceainicul la fiert. Am făcut ceai. Jimbo stătea şi mă privea.

— Vrei să mănînci ceva? Uite aici fasole, pîine şi unt. Şi nişte biscuiţi cu ciocolată, numai că sînt cam vechi.

— Mulţumesc, o să iau nişte biscuiţi.

Ne-am aşezat. Nu purtasem niciodată vreo conversaţie cu Jimbo. Şedea sorbindu-şi ceaiul şi pri-vindu-mă cu ochi mari căprui, strălucitori. Avea păr castaniu, tuns scurt, probabil ca să nu-l deranjeze cînd dansa. Se aşezase cu graţioasă elasticitate, ca un zeu oriental, cu un genunchi înălţat şi un picior îndoit pe scaun. L-am lăsat să se uite la mine. O fi gîndind oare că sînt pe cale să înnebunesc, sau ce alta?

— Ai auzit că Mick a fost din nou arestat?

— Da? Foarte bine.

— A fost prins într-o nouă chestie.

— Şi ce fac „Păsările de apă" ?

— Bine. Chris si Len l-au luat pe Phil în locul lui Mick.

537— Phil?

— A, nu l-ai cunoscut pe Phil. La el s-au mutat acum. Phil are o casă.

— Ferice de Phil.

— Chris a fost foarte necăjit din cauza dumitale.

— Şi eu am fost necăjit din cauza lui.

— E adevărat că Tommy se mărită?

— Da.

— Şi dumneata ce-ai să faci ?

— Am să-mi continuu viaţa de zi cu zi şi sarcinile obişnuite.

— Ai găsit altă slujbă?

— Nu.

— Crezi în astrologie?

— Nu.

— Eu nu ştiu dacă cred sau nu. Dar am impresia că e ceva adevăr în chestia asta. Totul e determinat, asta-i clar. Altfel nu s-ar putea să se lanseze rachete de probă în Jupiter. Gîndeşte-te. Lansează chestiile alea, care fac tot drumul pînă la Jupiter şi efectuează fotografii. N-ar reuşi să facă asta dacă toate lucrurile din lume n-ar fi dinainte fixate, s-ar pierde pe drum, nu-i aşa? Şi apoi faptul că pot prezice eclipsele cu secole înainte. Crezi în farfurii zburătoare?

— Nu.

— Eu bănuiesc că cred. Gîndeşte-te la toate milioanele alea de planete exact ca a noastră, cineva trebuie să trăiască pe ele, dar ar trebui să fie grozav de deştepţi ca să poată

comunica în vreun fel cu noi, Mi-ar plăcea să cred că sîntem observaţi de nişte fiinţe superioare, dumitale, nu?

— Sper că cei care ne-or fi observînd au simţul umorului.

— Crezi în Dumnezeu?

— Nu.

538

— Eu nu ştiu sigur dacă cred. Tatăl meu era predicator în Wales, este încă. Locuiam în capătul văii. Obişnuia să le predice oilor. Era el puţin sărit. Şi s-ar fi zis că le plăcea. II lăsau să le mîngîie.

— Cine?

— Oile. Aveau nişte ochi atît de frumoşi! Făceam şi noi rugăciuni acasă şi îngenuncheam lîngă pat, iar tata îşi ascundea capul în pernă şi gemea.

— Trebuie să încerc şi eu figura asta odată.

— Hilary, nu fi trist, viaţa e frumoasă.

— Jimbo, n-ai vrea să pleci, băiat bun şi drag?

— Hilary, totul o să fie în ordine cu dumneata, nu-i aşa ? Pot să vin şi mîine ?

— Nu, pleacă. Dar îţi mulţumesc c-ai venit.

— Vreau să-ţi dau ceva.

Scoase din buzunar un pacheţel mic, învelit în hîrtie subţire şi-l puse pe masă. Apoi, într-o secundă, se îndepărtă, fără zgomot, pe picioarele lui elastice.

Am rămas în bucătărie şi am deschis pacheţelul. Conţinea o cruce din metal ieftin pe un lănţişor, din acelea pe care le vînd negustorii ambulanţi de pe Oxford Street, în schimbul a cincizeci de pence. Am vîrît-o în sertarul mesei de bucătărie, în clipa aceea am zărit pe pervazul ferestrei un obiect negru, închircit: planta în ghiveci pe care mi-o dăduse Jimbo şi pe care, firește, uitasem să o ud. Speram ca el să nu o fi observat, îmi dădeam seama că vizita prostească a lui Jimbo şi cruciuliţa lui prostească reprezentau o fărîmă de bunătate pură ; dar nu mă putea mişca. Simţeam că însăşi vizita lui Cristos nu m-ar fi putut mişca, nu pentru c-aş fi fost atît de păcătos, ci pentru că eram atît de mortal de trist. Am mai stat un timp. Mi-am adus aminte că era marţi şi că Arthur m-o fi aşteptînd. La patru şi jumătate am plecat de

acasă.

539Kitty a sosit la şase fără zece. Eram îngheţat şi buimăcit de suferinţă si de emoţia sumbră, oribilă, lipsită de bucurie a ghidului că urma să o văd. Mă postasem aproape de capătul debarcaderului. Seara era extrem de întunecoasă, puţin ceţoasă, dar s-ar fi spus că şi ceaţa era neagră, îngroşîndu-se şi coagulînd aerul, ca în descrierea lui Pliniu despre erupţia Vezuviului. La capătul debarcaderului totul era cufundat în întuneric. Felinarul plasat pe la mijlocul lui răspîndea o strălucire tulbure, îngrădită, estompată, derutantă. Apa era tenebroasă, luminile care s-ar fi putut reflecta în ea voalate, fluxul scăzut dar repede, bancurile de mîl invizibile. Desluşeam murmurul slab, şuierător al Tamisei umflate de *zăpadă* şi, ici-colo, cîte un pocnet uşor cînd vreo buturugă purtată de curent se izbea de lemnăria debarcaderului.

Kitty veni repede şi, într-o clipă, braţele mele înlănţuiau mantoul de vizon. Capul îi era descoperit, simţeam pe obraz părul ei moale şi rece.

— Oh, scumpa mea, dulcea mea, dragostea mea. Trupul meu o adora, pîrjolit de iubire şi tandreţe

şi dorinţă, iar mintea mi se clătina, cutremurată. Mă covîrşea senzaţia că totul era cu desăvîrsire potrivit şi cuvenit, că ea aparţinea întocmai acestui loc şi acestui timp, perfecţiunea momentului prezent, plenitudinea cosmică a întîlnirii noastre şi a dragostei noastre, a braţelor mele în jurul trupului ei. Aş putea oare săvîrsi, împotriva acestei perfecţiuni, crima pe care se pare că o premeditasem cu răceală?

— Hilary, dragul meu, mă bucur atît de mult că te văd. Ce îngheţat eşti! Nu vrei să intrăm în casă?

— Nu. Unde-i Gunnar?

— La un cocteil la Ministerul de Externe.

540

— N-ar fi trebuit să-l însoţeşti?

— Am încropit o scuză, nu mă duc întotdeauna cu el la chestiile astea. După aceea e invitat la un dineu în oraş. Vai, Hilary, sînt atît de bucuroasă că te văd, lasă-mă să-ţi ating faţa, e de gheaţă. Trebuie să te încălzesc. Te iubesc, pur şi simplu te iubesc, e atît de simplu, trebuie să *fie* simplu. M-am uitat să văd ce-i cu *Hassan.*

— *Hassan ?*

Uitasem de *Hassan,* eram la mile depărtare, *Hassan* devenise o joacă de copii.

— Am înţeles, e ceva despre sărmanii îndrăgostiţi care sînt puşi să aleagă. Dar cred că noi...

— Ascultă-mă, iubito, am zis.

Tonul pe care am rostit aceste cuvinte a amu-ţit-o. I-am simţit îngrijorarea, respiraţia oprită, inima.

— Kitty, trebuie să te părăsesc.

A rămas tăcută, tremurînd în braţele mele.

— Kitty, nu mai putem continua în felul ăsta, o ştii şi tu, o ştiu şi eu. Tu nu-mi poţi aparţine mie. Ceea ce e între noi pare a fi, poate că si este, ceva măreţ, pentru mine aşa e în orice caz, dar toate sentimentele umane sînt pline de amăgiri, iar anii, timpul de care am avea nevoie pentru a le pune la încercare, pentru a le face reale, nu există. Ne aflăm într-o situaţie falsă şi dragostea noastră e îmbibată de falsitate. Spui că mă iubeşti, dar ce înseamnă asta, ce poate însemna, realitatea respinge această iubire, şi tu o ştii. Nu-i vina ta, într-un fel nu-i nici măcar a mea. Am fost precipitaţi atît de vertiginos în toată povestea asta ! Lumea e plină de determinări, altfel n-am fi în stare să trimitem rachete în Jupiter. Dar încă un pas mai departe ne-ar duce la distrugere. Nu trebuie să îngăduim forţelor irezistibile să ne determine să distrugem şi apoi să ne distrugă. Trebuie

541să opunem rezistenţă irezistibilului şi o putem face. Vom supravieţui. Tu ai. avut un capriciu generos şi nebunesc, dar va trece aşa cum trec capriciile. Tu ştii, trebuie să fi ştiut tot timpul că planul tău numărul doi e absolut imposibil. Şi primul plan e imposibil. Cum am putea, după ce ne-am îmbrăţişat ca acum, să ne întîlnim în prezenţa lui Gunnar şi să-l înşelăm cu zîmbete obişnuite? Nu putem face aşa ceva, Kitty, sîntem doborîţi. Nu-l pot înşela a doua oară pe Gunnar. Dacă l-am ajutat, şi dacă prin asta ţi-am fost ţie de folos, sînt bucuros şi încîntat, ceea ce înseamnă o bine-euvîntare de care n-am crezut că o să mai am parte în viaţa mea. Trebuie să mă mulţumesc cu atît. Te-am ţinut în braţe şi te-am sărutat şi ăsta e un dar pe care mi l-a făcut universul, un dar care mă va ferici şi mă va bucura de-a pururi. Iar tu ai să-ţi dai seama că a. fost doar un vis, care pentru tine va trece, fireşte, repede. Trebuie să plec, Kitty, irevocabil şi pentru totdeauna, şi trebuie să plec chiar acum. Probabil că te-ai aşteptat să-ţi vorbesc astfel.

— Da.

Răspunsul ei, aproape inaudibil, a fost însoţit de un uşor tremur, şi Kitty se rezemă de mine de parc-ar fi fost gata să cadă.

— Dar, Hilary, continuă ea după un moment, mai tîrziu n-am putea să fim, într-un fel, prieteni? S-ar putea ca el să vrea să te mai vadă...

— Eu nu mai vreau să-l văd, Kitty. Nu ştie, nu-i aşa, nici prin cap nu-i trece că noi ne-am mai întîlnit, cu excepţia celor două prilejuri cînd a fost de faţă?

— Nu, desigur că nu ştie.

— Aşadar putem scăpa cu faţa curată. Şi trebuie să fie aşa.

542

— Dar mai tîrziu, nu ne-am putea regăsi în vreun fel... nu pot suporta gîndul că tu vei rămîne într-un pustiu de singurătate, lipsit de iubire si de îngrijire, cînd în inima mea există atîta iubire pentru tine...

Ochii mi se închiseseră de chin, o strîngeam cu violenţă în braţe.

— Nu ne vom putea regăsi mai tîrziu, asta e o minciună şi o iluzie. Nu există nici un loc si nici un timp în care să ne putem vreodată reîntîlni. Tu ţi-ai dăruit mila unui om nevrednic, şi asta-i tot. De aici înainte vieţile noastre nu trebuie să se mai amestece. Kitty, nu sîntem destul de tari ca să nu săvîrşim vreo greşeală cumplită. Şi e fals, totul e imposibil de fals. Mai bine să ne despărţim acum. Lasă-mă să plec repede, nu-mi îngreuna plecarea, fă ca totul să fie aşa cum ai spus tu, simplu şi, pentru numele lui Dumnezeu, iubito, lasă-mă să plec acum.

— Hilary, iubitul meu...

— Nu-mi îngreuna plecarea, nu mi-o îngreuna... Debarcaderul tremură uşor sub tălpile mele şi

am deschis ochii. Peste umărul lui Kitty l-am văzut pe Gunnar. Lumina neclară, difuză a felinarului mi-l înfăţişa de neconfundat, deşi nu-i puteam desluşi decît silueta greoaie şi o fulgerare de păr de viking fanat.

Am rostit „Gunnar" nu către el, ci către Kitty, si am îndepărtat-o de mine. îmi stăteau în gîtlej cîteva cuvinte pe care să i le adresez, dar acestea nu au mai fost niciodată articulate. Nu s-ar putea spune că Gunnar m-a lovit, ci că s-a năpustit asupră-mi. Asemenea unui bour care atacă. M-a luat pe nepregătite şi eram într-o poziţie prost cumpănită, cu o mînă încă pe umărul şi pe mantoul lui Kitty, aşa cum dădusem să o împing în lături. Gunnar s-a aruncat în mine, piept în piept,

543cu o izbitură care mi-a tăiat răsuflarea şi m-a făcut să-mi pierd echilibrul. M-am împleticit şi, încercînd să-mi recîstig poziţia, m-am răsturnat cu zgomot pe o parte, M-am ridicat însă pe dată în picioare. Se vede că şi Gunnar îşi pierduse respiraţia în ciocnire, pentru că nu a profitat prompt de avantajul pe care-l avusese asupră-mi. Cînd m-am ridicat iar, am primit o lovitură violentă şi dureroasă într-un obraz. Probabil că mă plesnise puternic cu palma deschisă, numai că nu se putea vedea nimic, eram prea aproape unul de celălalt şi masivitatea lui astupa lumina felinarului. Nu voiam să mă lupt cu el, dar nici să stau acolo şi să mă las buşit nu aveam de gînd. L-am înşfăcat de palton şi l-am tras spre mine. Părea o îmbrăţişare încrâncenată, nu mult deosebită de cea în care abia o înlănţuisem pe Kitty.

— Gunnar, te rog, opreşte-te, opreşte-te!

Ii scăpa întruna din piept o horcăială mîrîită şi acum încerca să se desclesteze din strînsoare, împingîndu-şi cu forţă genunchiul în stomacul meu şi înşfăcîndu-mi cu degetele uneia dintre mîini gulerul paltonului şi pielea de pe ceafă, îngreunat de paltonul meu mătăhălos, mă ţineam de stofa paltonului lui şi amîndoi ne roteam pe loc, legă-nîndu-ne şi smucindu-ne ca două marionete sferice. îmi îndoisem şi eu piciorul îndărătul piciorului lui şi prin această piedică rigidă încercam să-l fac să-şi piardă echilibrul. Dacă reuşeam să-l răstorn, aş fi putut să sar peste el şi aş fi luat-o la fugă înainte de a fi fost în stare să mă atace din nou. în timpul încleştării dintre noi, Kitty nu a strigat, nu a scos nici o exclamaţie. Dar deodată am auzit-o rostind cu voce joasă, intensă, pătrunzătoare:

— Opriţi-vă, opriţi-vă imediat! Nu trebuie să vă luptaţi. Vin între voi.

544

Am simţit, deşi nu o puteam vedea, mîneca de vizon în faţa ochilor mei. M-am tras îndărăt, slăbind strînsoarea, şi lăsîndu-l pe Gunnar încă între mine şi chei.

Atunci am auzit vocea lui Gunnar:

— Dă-te la o parte ! îl omor!

— Dragule, încetează,,, îl imploră Kitty. Mi-am dat seama că mă retrăsesem pînă la un punct periculos, în spatele meu, nu mai exista acum decît saltul îri apă.

Gunnar o îmbrîncise pe Kitty la o parte. Acum avea asupră-mi avantajul dorit. Trebuia să fac un pas înainte, şi l-am făcut repede, încercînd să-mi feresc capul. Pumnul lui Gunnar se izbi de umărul meu. Gata să mă prăvălesc, m-am apucat de mîneca lui si am încercat să-l răsucesc pe loc, ca să pot trece de el. în clipa aceea răsună un strigăt sălbatic.

Gunnar şi cu mine ne-am îndepărtat brusc unul de celălalt şi am privit în jur, ca doi oameni beţi. Eram singuri. Kitty dispăruse. Căzuse sub muchia debarcaderului în bezna de dedesubt.

Gunnar scoase uii răget de fiară. Se aruncă pe jos, uitîndu-se peste margine. Am îngenuncheat si eu. întunericul era de nepătruns.

Apoi, într-o clipă de neasemuită uşurare, am auzit de dedesubt vocea lui Kitty:

— N-am păţit nimic, nu vă speriaţi, voi doi, n-am nimic.

Glasul ei, tremurător de limpede, părea însuşi glasul curajului, şi acel „voi doi" era subit şi pregnant de liniştitor.

I-am spus lui Gunnar:

— Tu rămîi aici, fă rost de o frînghie. Eu cobor.

— E un noroi înfiorător, spuse Kitty de dedesubt. M-am aplecat mult peste muchie, scrutînd bezna.

Sub debarcader se vedea o întreagă structură de grinzi încrucişate. Mi-am scos paltonul şi m-am

545lăsat să lunec dedesubt, dibuind cu picioarele după traversele de lemn înclinate. Am găsit un punct bun de sprijin, rai-am mişcat mîinile *şi* am pornit să cobor în continuare. I-am spus lui Kitty pe cel mai obişnuit ton pe care l-am putut fabrica: „Sosesc, sosesc".

Nici un răspuns. M-am agăţat de grinzile vîs-coase, reci şi alunecoase şi mi-am lăsat în jos un picior, căutînd din nou un punct de sprijin. N-a fost greu. O clipă sau două mai tîrziu am simţit suprafaţa moale a mîlului şi, continuînd să mă ţin agăţat de debarcader, m-am răsucit, cu braţele întinse, la baza lui.

La început, îmi păruse că acolo jos nu e decît un hău negru, dar acum, cînd mă aflam în el, distingeam o slabă, slabă rază de lumină de la felinarul voalat de deasupra. Reuşeam să zăresc vag culoarea mantoului lui Kitty şi, mai încolo, mişcarea abia perceptibilă a valurilor repezi.

— Kitty!

— Mi-e teamă că m-am afundat în mîl.

— Eşti teafără, nu ţi-ai rupt nimic?

— Sînt întreagă, dar e atît de stupid...

— Eşti în apă?

— Nu, nu... am căzut direct în mîl, e ca o gelatină. Mantoul meu e complet ruinat.

Mi-am spus că dacă se mai poate gîndi la mantou, probabil că n-are nimic.

— Vin la tine.

— Fii atent, ai să te împotmoleşti şi tu. Mai bine fa rost de o frînghie. *Ku* nu pot face nici o mişcare.

Acum puteam desluşi nota de panică din glasul ei. Continuînd să mă ţin agăţat de baza debarcaderului, am început să mă mişc în direcţia ei. în punctul unde coborîsem eu, noroiul era destul de închegat, dar după ce-am făcut un pas sau doi,

546

începu să devină vîscos şi cleios. Pasul următor mă afundă pînă peste gleznă. M-am oprit din nou. Ochii mi se învăţaseră cu întunericul şi acum o puteam vedea pe Kitty şi, dincolo de ea, apa. Stătea aproape în picioare, împotmolită în mîl pînă la genunchi, înclinată uşor într-o parte, într-o atitudine nefirească, dar perfect liniştită.

Am mai făcut un pas. Mîlul deveni dintr-odată mai fluid, mai instabil, nu *se* mai simţea fundul. Mi-am lăsat toată greutatea în mîini, ţinîndu-mă de structura de lemn din spatele meu.

— Nu veni încoace, o să ne afundăm amîndoi. Mai bine întinde-te spre mine.

Am încercat acest lucru. Mă apropiasem acum de ea atît cît puteam s-o fac fără să mă desprind de suportul meu si să plonjez în nămol. Mi-am proptit un picior în stîlpul de lemn şi am întins spre ea o mînă. Am simţit o atingere. Vîrfurile degetelor ei. N-aş fi putut reuşi s-o trag. M-aş fi prăbuşit şi eu.

— Nu te poţi mişca deloc?

— Nu. Asta-i stupiditatea. Cînd am simţit că alunec de pe debarcader am sărit, si am căzut cu amîndouă picioarele drept în noroi. Din fericire, că altfel m-aş fi rănit.

Ah, vocea ei curajoasă, dar şi unda de panică! Ceva se contura deasupra. Pentru un moment uitasem de Gunnar. I-am strigat:

— Nu coborî, fă rost de o frînghie sau de o scîndură sau de ceva! Nu pot ajunge la ea.

De pe planşeul de deasupra răzbeau zgomote, bocănituri care sunau a gol. întreaga scenă era straniu de îngrădită şi aproape mută. Circulaţia de pe chei alcătuia un fundal de murmure, dar pînă şi foşnetul apei părea mai puternic. Ne aflam singuri, într-o cavernă înghesuită şi rece, cu lumină tulbure si aer dens.

547— Cred c-ar trebui să-mi scot mantoul, spuse Kitty. Am să-l arunc spre tine.

— Mai bine rămîi cu el. Nu te zbate! într-un minut vom avea o fringhie.

Mantoul de vizon, făcut ghem, îmi sosi moale şi cald, răspîndind parfumul lui Kitty. Numai poalele erau înnoroiate. Mi se părea ciudat să-l mînuiesc. L-am aruncat deasupra capului, a.tîrnîndu-l de una din grinzile de lemn. Şi cînd mi-am săltat braţul, am simţit cît de tare mă durea umărul şi o parte a feţei de la loviturile lui Gunnar.

— Mantoul e în siguranţă. Acum încerc din nou să te ajung.

— Mă scufund, spuse Kitty. Ah, ce idiot... Acum o puteam vedea mai clar. Efortul de a-şi

dezbrăca paltonul îi şubrezise echilibrul şi *se* afundase ceva mai mult în noroi, de parc-ar fi căzut într-un genunchi. Părea să se fi depărtat de debarcader şi distanţa dintre noi era acum mai mare. încercam să-mi menţin judecata fermă şi calculată. Mă rugam ca ea să nu înceapă să se zvîrcolească şi să strige.

Ţinîndu-mă cu o mînă de lemnul alunecos, am făcut încă un pas în mîzgă, întinzîndu-mi braţul la maximum. De astă dată nu am mai atins nimic, nici măcar vîrfurile degetelor ei.

-— Nu pot, am auzit-o pe Kitty, în partea asta braţul mi-e prins... nu pot... acum parcă aş sta jos...

Părea că o părăseşte curajul, vocea îi era ascuţită, dar nu chiar spartă. Am strigat către Gunnar:

— Caută ajutoare, caută ajutoare, adu pe cineva, cheamă poliţia!...

De deasupra nu mi-a răspuns decît tăcerea, probabil că Gunnar alergase după ajutor. In mişcarea pe care o făcusem îndepărtîndu-mă de debarcader, un picior îmi fusese înghiţit de mîl pînă la coapsă. M-am zbătut să mi-l extrag, agăţîndu-mă

548

acum cu ambele mîini de grinda înclinată. Era tot mai greu să mă ţin de ea, din cauza frigului, a stratului vîscos, lunecos de pe lemn, a durerii din umăr. Piciorul mi se smulse cu un leorpăit din încleştarea masivă a mîlului, si m-am înălţat iar spre debarcader, îndoindu-mi genunchii şi rămînînd suspendat de grinzi, cu braţele care-mi tremurau acum de slăbiciune. Am strigat; „Ajutor! Ajutor!". Strigătele mele se pierdută ca nişte păsă-ruici în bezna densă. Dedesubt Kitty gemea.

— Kitty, nu te lăsa pradă panicii, în curînd o să sosească cineva. Nu te mişca. Uite ce facem, îmi scot haina şi ţi-o arunc. Prinde o mînecă, dacă poţi.

Mi-am dezbrăcat haina, stînd atîrnat ca un liliac. Cu o mînă apucînd o mînecă şi cu cealaltă ţimndu-mă strâns de stîlp, am aruncat haina peste prăpastia care mă despărţea de Kitty. Am văzut-o prinzînd mînecă, am simţit stofa încordîndu-se între noi. Dar mi-am dat pe

loc seama de inutilitatea încercării, Kitty era prea adînc împotmolită. Singura urmare a fost că momentul de tensiune mi-a dislocat mîna acum complet îngheţată de pe lemnul lunecos şi am plonjat din nou cu genunchii în mîl, lăsînd haina să-mi scape.

— N-are nici un rost, spuse Kitty. Mă afund din ce în ce.

Se străduia cu disperare să-şi menţină glasul ferm.

— Nu te pot ajunge. Dacă mă împotmolesc şi eu nu te mai pot ridica. Or să aducă o frânghie...

— Nu m-aş putea agăţa acum de o frânghie, mîinile îmi sînt prea reci, mai bine nu-mi dezbrăcăm mantoul.

— O să vină îndată cineva...

— Cred că o să mor de frig.

— Să-ţi arunc paltonul înapoi ?

— Nu-l mai pot îmbrăca.

549— Curaj, Kitty, iubito, curaj!

— Totul e din vina mea...

— Ce dracu' s-o fi întîmplat cu Gunnar... oh, Dumnezeule, dacă m-aş putea gîndi la ceva ce-ar fi de făcut...

— Apa e foarte aproape.

Mi-am schimbat poziţia, apropiindu-mă puţin pe margine. O puteam vedea acum aşezată în noroi, uşor înclinată, atît de aproape de mine, la cîţiva metri, şi totuşi inaccesibilă, pierdută şi, după cum îmi dădeam seama, scufundîndu-se din ce în ce. Fălcile tenace ale mîlului îi înghiţiseră un picior pînă la genunchi, pe celalalt pînă la şold, precum şi braţul pe care-l întinsese cînd îşi pierduse echilibrul. Puţin dac-ar mai fi încercat să se zbată, s-ar fi răsturnat pe spate, îi puteam desluşi rochia, era cea cafeniu-cenuşie, şi o bijuterie îi strălucea la gît. O clipă, i-am zărit faţa. Plîngea, Mi-am schimonosit obrazul si am icnit în faţa muntelui de idioată neajutorare. Hotărîsem că, dacă Kitty îşi pierde capul şi începe să se zbată şi să se scufunde, mă voi lansa ypre ea. Dar pentru moment era mai de folos să o urmăresc, chiar să-i vorbesc.

— Dac-aş putea ajunge pînă la apă, aş înota.

— Kitty, fluviul te-ar ucide.

— Sînt o bună înotătoare.

— E prea rece. Aşteaptă. Nu eşti în pericol. Aşteaptă. Şi, pentru numele, lui Dumnezeu, *xtai nemişcată!*

— Nu pot să aştept, răspunse Kitty cu glasul spart. Cad treptat pe spate. Simt mîlul pînă spre umeri. Cred c-ar trebui să încerc să mă arunc în apă.

— Nu, nu, ar fi mult mai rău.

M-am împins din nou spre ea, într-o strădanie disperată de a acoperi distanţa fatală dintre mîna

550

ei si mîna mea. Din nou nămolul mi-a absorbit paşii, îngropîndu-mi un picior pînă la genunchi, pînă la coapsă, si a trebuit să mă trag cu forţa îndărăt, cu braţele trosnindu-mi de încordare, un genunchi proptit în grindă, pînă cînd piciorul captiv s-a ridicat cu încetineală, la suprafaţă.

în clipa aceea, spre imensa mea uşurare, am auzit tropăit de paşi deasupra. Planseul de lemn a tremurat şi am văzut pe cineva căznindu-se să coboare mai încolo de mine, aproape la capătul debarcaderului. Am desluşit silueta mătăhăloasă şi i-am simţit greutatea. Era Gunnar.

— Kitty. s-a auzit glasul lui Gunnar. Aşteaptă, sosesc ajutoarele.

Eram gata să-i strig ceva lui Gunnar, cînd s-a auzit deodată un zgomot tîrşîit, de corp greu care se rostogoleşte, si căruia îi răspunse un puternic plesnet apos, lipicios. Gunnar căzuse.

A căzut între mine şi apă şi, mi-am dat seama că, asemenea lui Kitty, se afundase în nămol pînă la coapse şi se răsturnase pe dată într-o rînă, pe partea laterală a debarcaderului. Auzeam sunetul plescăit, înfundat al zvîrcolelilor lui pentru a ieşi la suprafaţă.

— Gunnar, nu face asta, aşteaptă, aşteaptă!

M-am mişcat ca o maimuţă de-a lungul marginii debarcaderului. Nu-l vedeam clar, dar aproape imediat am putut ajunge la el, l-am putut atinge, apuca de stofa paltonului. I-am simţit umărul, braţul, apoi mîna care o prinse pe a mea.

— Nu te zbate. Ţine-te de mine!

O clipă, braţul meu si umărul meu îi preluară întreaga greutate. Am gîfîit de durere. De deasupra se auzeau paşi şi strigăte. Pe urmă i-am fixat mîna pe cea mai groasă dintre grinzile de lemn, şi a rămas aşa, sub mine, ţinîndu-se acum cu ambele mîini, ca o balenă naufragiată la ţărm. Şi

551peste umerii lui am văzut deodată, estompat dar clar, cum Kitty se zbuciuma nebuneşte chiar la marginea fluviului negru şi repede. O secundă păru să se fi împotmolit pînă la gît în nămol, numai capul îi mai ieşea la suprafaţa volburii noroioase. Am scos un strigat şi. părăsindu-l pe Gunnar, m-am desprins de grinzi şi am plonjat în mîl către ea. Am văzut-o răsucmdu-se, cu întregul corp acum înmuiat în noroi, şi parcă gata să se scufunde în groapa pe care o creaseră zvîrcolirile ei. Apoi, cu o ultimă opintire sălbatică, sub imboldul panicii, se zvîrli în apă; i-am auzit ţipătul cînd braţele ei au bătut apa. Şi după aceea, într-o clipă, s-a făcut nevăzută. Se lansase în fluviu şi fluviul o răpise.

Acum mă aflam eu în mîl, fără nici un sprijin, gata să mă prăvălesc cu faţa în jos. Un picior se îndepărta de mine, tras în adînc, de parcă fusese prins de un duh rău care-l smucea de zor. Am izbit cu piciorul drept în faţa duhului rău. Apoi mi-am răsucit trupul spre apă, căznindu-mă să alunec pe suprafaţa miloasă. Un braţ îmi fu capturat de un alt duh rău. Noroiul mă plesni peste obraz, îmi atinse gura. Pe urmă braţul meu întins a fost prins în menghina unui alt soi de răceală, ceva cum nu mai simţisem sau n-aş fi putut concepe niciodată în viaţă, o răceală dincolo de orice răceală. Am ţipat. Eram în apele fluviului.

După aceea n-au mai existat ţeluri, ci poate doar un singur ţel, acela de a supravieţui în timp ce Tamisa mă mîna cu repeziciune, într-o beznă groaznică şi năucitoare, storcîndu-mă Cu răceala ei de gheaţă, storcînd ultimul strop de căldură din trupul meu, învîrtejindu-mă şi împingîndu-mă înainte, şi încercînd să mă ucidă, zdrobindu-mă în îmbrăţişarea ei mortal de rece.

552

Era mai tirziu, mai tîrziu, mai tîrziu. Nu mai existau zile fixe. îmi vîram cheia în uşa apartamentului lui Clifford Larr, din Lexham Gardens.

Kitty nu s-a înecat. Nu s-a găsit apă în plă-mînii ei. Ba chiar, cînd au scos-o din fluviu, trăia încă. A murit din cauza răcelii. Bietul ei trup s-a răcit prea tare, i-a îngheţat sîngele şi nu şi-a mai putut regăsi vechile căi. A murit la spital.

Eu n-am rămas prea mult în apă. Dar în acele minute am uitat de Kitty, am uitat totul în afară de îndatorirea primordială de a nu muri, de a ieşi din iadul acela de frig înainte de a mă omorî. Curentul era iute şi puternic, malurile povîrnite şi alunecoase. Dar mi-a apărut în faţă un lanţ negru uriaş, şi m-am agăţat de el. Un şlep ancorat, un cablu uitat, m-au urcat de la mîl la pietre. M-am tîrît în patru labe pe cîteva trepte, şi m-am aşezat pe trotuar, cu spatele rezemat de parapetul cheiului. Alarma pentru căutarea lui Kitty a trecut propriu-zis pe lîngă mine. Strigăte, o şalupă a poliţiei cu un reflector, oameni alergînd de colo-colo. „Au pescuit o femeie în rîu." „Trăieşte?" „Da." După ce am auzit acestea, m-am dus acasă. Pe jos. Nimeni, în noaptea aceea de smoală, nu m-a observat. Am aflat veştile a doua zi de la vecinul meu, domnul Pellow, care a văzut menţionat în reportajul din ziar numele departamentului la care lucram eu. Publicaseră o fotografie a lui Kitty şi una a lui Gunnar. *personalitate din Whitehall*

încearcă să-si salveze soţia." Despre mine nici un cuvînt. Pentru a doua oară eram eliminat din poveste, ca si cum nici n-as fi existat.

Am deschis uşa apartamentului lui Clifford, Era seara, dar nu o seară de luni. Ii telefonasem si acasă, şi la birou, dar nu răspunsese nimeni. Voiam să-l văd. Era, în acel moment, unica persoană pe care doream s-o văd. Venisem în Lexham

553Gardens sub un impuls subit şi imperios şi zărisem, cu o împunsătură de uşurare, lumina aprinsă în odaia de zi.

Am auzit un uşor clincănit venind din bucătărie. Dar apartamentul avea un aer straniu. Eram gata să-l strig pe Clifford, cînd am văzut, pe uşa deschisă a salonului, că miniaturile indiene fuseseră date jos de pe zid. In locul lor se vedeau acum pătrate de tapet Morris, nedecolorat. Apoi privirea îmi căzu pe un vas mare chinezesc aflat pe masa din hol, umplut acum cu o neobişnuită adunătură de mărunţişuri. Printre acestea am zărit ceva care a făcut să mi se oprească răsuflarea, înainte chiar de a-i pătrunde întreaga semnificaţie. In acel talmes-balmeş de obiecte, cutii de chibrituri, scrisori, chei, se afla lănţişorul cu inelul cu pecete pe care Clifford obişnuia să-l poarte la gît.

Probabil că în clipa în care l-am văzut am scos un sunet. Un bărbat chel, cu faţa rotundă, pe care nu-l cunoşteam, a ieşit din bucătărie şi s-a uitat la mine cu ostilă surprindere.

— Scuzaţi-mă, am spus. îl căutam pe Clifford.

— Ah. Nu ştiaţi?

Dar în momentul acela ştiam.

— E...?

— Vă anunţ cu părere de rău că Clifford a murit^ s-a sinucis.

— înţeleg. Spunea... adeseori că o s-o facă...

Am rămas un moment uitîndu-mă pe uşa deschisă a salonului la miniaturile înşiruite pe jos, rezemate de perete: o prinţesă pe terasă, privind la furtună, prinţul părăsindu-şi iubita pe o noapte cu clar de lună, două fete de o frumuseţe transcendentală plimbîndu-se într-o grădină, o fată care semăna cu Biscuit împletindu-şi părul. Probabil că-şi aşteptau rîndul să fie vîndute.

Am dat să plec.

554

— Vă rog, o clipă, sînteţi bun să-mi daţi cheile? Eu sînt moştenitorul, si...

I-am dat vărului cu figură porcină cheia plată, de la uşa din faţă, pe care o ţineam încă în mînă, şi m-am îndreptat spre ieşire.

Vremea se mai îmblînzisc şi, în timp ce străbăteam grădinile Cornwall, în drum spre staţia Gloucester Road, se porni o ploaie uşoară.

Chiar înainte de Gloucester Road am observat biserica St. Stephen, unde, după cum îmi povestise odată Clifford, T.S. Eliot a fost timp de mai mulţi ani epitrop. Supunîndu-mă unei nevoi inexorabile de a mă aşeza, am intrat în biserică şi am luat loc într-o strană cufundată în întuneric. In clipa aceea regretam că nu i-am cerut vărului lui Clifford să-mi dea inelul cu pecete ca amintire. Acum ar fi fost cu neputinţă să mă mai întorc să i-l cer. Şi apoi, cine eram eu ca să port acel acum pe veci misterios simbol? Clifford fusese răpit de rîul cel rece şi eu nu-i întinsesem o mînă, nu-i atinsesem nici măcar degetele.

Şedeam în obscuritatea bisericii privind zidul aurit dindărătul altarului, cu luminiţele lui înşelătoare licărind în întuneric, ca lumina de pe debarcaderul din Cheyne Walk, şi simţeam în ochi lacrimi de zadarnică duioşie şi milă de mine însumi. Aveam nevoie de Clifford, aveam nevoie de ironia lui care era rece şi totuşi nu era rece, aveam nevoie să asculte ceea ce nu-i putea fi povestit decît lui. Numai că Clifford nu mai era, şi aveam senzaţia că îl omorîsem eu, într-o izbucnire de mînie, aşa cum, într-o izbucnire de mînie, o omorîsem pe Anne. Şi acolo unde ar fi putut exista consolarea împăcării sau chiar consolarea răsplăţii nu mai era decît pustietate şi solitudine, o mai vastă pustietate şi o mai tăcută solitudine decît oricînd altădată. Fusesem împins, încetul cu încetul, în

555deşert, si nu mai exista acum nimeni căruia să-i pot vorbi despre toate lucrurile care, ceas de ceas şi minut de minut, îmi devorau inima.

In timp ce mă aflam sub şocul morţii lui Kitty. treptat mi s-a luminat in minte ideea că nimeni nu ştia de prezenţa mea pe debarcader. Numai Gunnar şi, probabil, Biscuit. Dar nimeni altcineva nu aflase şi eu nu spusesem nimănui. Lui Crystal nu-i precizasem cînd aveam să mă văd cu Kitty pentru a-nii lua rămas-bun. Aflase din afară de accidentul căderii lui Kitty de pe debarcader şi de efortul eroic al soţului ei pentru a o salva şi, cînd am văzut-o eu mai tîrziu pe Crystal, nu i-am ascuns trauma prin care treceam, dar am lăsat-o să creadă (şi a crezut) că moartea a luat-o înaintea scenei mele de adio cu soţia lui Gunnar. Şi nimeni altul, cu excepţia lui Arthur, nu a ştiut vreodată că eu şi Kitty eram altceva decît cunoştinţe întîmplătoare. Hotărîrea de a nu-i povesti lui Crystal ce s-a întîmplat în realitate a însemnat pentru mine o decizie importantă şi, din unele puncte de vedere, cumplită. Lăsasem să cadă pe umerii surorii mele întreaga povară a morţii Annei, o lăsasem să împărtăşească totul alături de mine. De astă dată, mi-am spus, am să port singur greul. Nu voi mai injecta în viaţa ei inocentă acest nou si, fatalmente, mutilant coşmar. Dar tăcerea mea m-a izolat de Crystal într-un fel neobişnuit: ea simţea, în chip obscur, că între noi avusese loc o adincă separaţie şi ne priveam unul pe celălalt, pe deasupra prăpastiei, cu ochi miraţi şi îndureraţi.

In primele zile de după întîmplare m-am întrebat dacă să-i trimit o scrisoare lui Gunnar, expli-cîndu-i - dar ce explicaţie m-ar fi putut justifica? Nu-i puteam scrie adevărul fără a da într-un fel impresia că arunc blamul, sau măcar responsabilitatea, asupra lui Kitty ; şi, în orice caz, purtarea

556

mea era de neiertat. Mă întrebam dacă nu cumva Gunnar o să-mi scrie mie, şi un timp am urmărit posta ca un îndrăgostit, sperînd să descopăr, indiferent ce grozăvii ar fi conţinut, un plic cu scrisul lui mărunt. Dar n-a venit nimic. (Şi-a dat demisia din departament foarte curînd după catastrofă şi s-a reîntors la viaţa politică. O alegere parţială picată la momentul oportun l-a propulsat în Parlament, unde, în scurt timp, a ajuns subministru. Dar asta s-a întîmplat mai tîrziu.) Aş fi vrut să ştie că tocmai mă despărţeam pentru totdeauna de Kitty atunci cînd ne-a surprins el împreună. Dar pe măsură ce timpul trecea, acest lucru îmi apărea ca o încercare lipsită de noimă, menită să atenueze răul. Şi era măcar adevărat? Aş mai fi vrut să ştiu cine mă vînduse. Cine i-a şoptit lui Gunnar, cine a aranjat acea sosire la tanc ? Biscuit? Clifford? Era de conceput că fusese o intrigă pusă la cale de Gunnar şi Kitty, pentru a pregăti scena unui omor? Să fi fost eu oare disculpat în *asemenea* măsură? Ar fi fost o disculpare pe care nu o doream, şi de altfel nu puteam crede că Kitty, nici chiar pe jumătate silită, a putut fi unealta soţului ei.

Şedeam în biserica St. Stephen şi plîngeam pentru Clifford cum nu plînsesem pentru Kitty; în clipele acelea, moartea lui îmi apărea chiar mai îngrozitoare decît a ei. Crystal văzuse în Kitty o *femme fatale* care avea să mă atragă spre pierzanie. De fapt eu o atrăsesem pe Kitty spre pierzania ei, aşa cum o atrăsesem şi pe Anne. Dar în iubirile noastre se amestecase voia lumii şi, de faţă la moartea lor, fusese purul hazard. Cel puţin de acest lucru îmi puteam da acum limpede seama. Pe cînd Clifford murise altfel, murise pentru că nimeni nu-l iubea si nu se sinchisea de el, de parcă pe o noapte friguroasă cineva i-ar fi trîntit

557uşa în nas. Nu ştiam şi nu aveam sa mai ştiu vreodată în ce măsură ţinuse într-adevăr la mine. Sau poate că murise ca urmare a rolului pe care-l jucase într-o altă dramă, din pricina cuiva de care nu auzisem niciodată. Plîngeam şi, treptat, în confuzia durerii, am plîns pentru Kitty, pentru Gunnar, pentru Anne şi, într-un chip ceva mai liniştit, pentru mine. După un timp am început să mă gîndesc la domnul Osmand, la felul cum murise singur, la felul cum mă învăţase din manualul de latină pentru începători al lui Kennedy să conjug verbul iubirii, în timp ce mîneca şleampătă a hainei lui se rezema de braţul meu.

In primele zile după scena de pe fluviu credeam că am să-mi pierd minţile, îmi petreceam timpul singur în camera mea, şezînd pe marginea patului. Hotărîrea de a nu-i spune nimic lui Grystal am luat-o foarte curînd, fără să fi raţionat, supunîndu-mă unui imperativ. Nu aveam să mai atîm şi acest albatros de gîtul ei. Dar voi putea oare să îndur totul de unul singur? Pe atunci nu-mi venise încă ideea de a sta de vorbă cu Clifford, nu-mi încolţise nici cea mai firavă dorinţă de a expune această delicată grozăvie zeflemelii lui, răcelii lui nemărginite. La început am înfruntat doar întîmplarea în sine, înfăşurată în groaznica ei osîndă la tăcere, şi am simţit că nu suporta nici un fel de apreciere raţională sau conceptuală. Faptul în sine şi cu mine ne aflam singuri, împreună, şi mintea mea era îngheţată de durere şi de spaimă, iar posibilitatea nebuniei îmi apărea ca o evadare. Mai tîrziu, pe măsură ce m-am simţit în stare să discut cu mine însumi, să reflectez, să întorc chestiunea pe o parte şi pe alta şi să-i văd toate faţetele, chiar dacă cu multă răceală, dorinţa de a discuta cu Clifford, amintirea înţelepciunii lui, în pofida a orice, şi a afecţiunii lui,

558

oricît şi-ar fi autozeftemisit-o, l-au făcut să-mi apară ca o ultimă resursă providenţială. Acum însă nu mai exista nici o resursă şi acest lucru îmi apărea la rindul lui ca înfăptuirea unei providenţe drepte şi nemiloase.

Faptul că de astă dată nu-i spusesem nimic lui Crystal fusese într-adevăr hotărîtor. *Data trecută* avusesem pe cineva, un spectator pasiv, dar care mi-era totodată frate de suferinţă, şi faţă de care puteam să mă desfăşor. Sufeream în faţa lui Crystal aşa cum credincioşii suferă în faţa lui Dumnezeu; numai că, fără îndoială, aceştia au mai multe foloase de pe urma suferinţei lor decît am avut eu. Iar ea, sărmana inimă inocentă şi iubitoare, a acceptat tacit, din pură bunătate şi din sentimentul ei de identificare cu mine, statornicirea unui climat de totală dezolare. Eu hotârîsem că vieţile noastre trebuie să fie ruinate, iar ea, biata rîndunică, şi-a clădit pe dată cuibul în ruine. Cît de zadarnic fusese totul, abia acum îmi dădeam seama cu claritate. Căinţă, pocăinţă, suferinţă izbăvitoare? Nici vorbă de aşa ceva. Mi-am distrus orice şansă în viaţă şi am nimicit fericirea lui Crystal numai din simplă ciudă, din violenţa răz-bunătoare şi plină de invidie care încă îmi mai musca sufletul, încă o dată şi încă o dată dădeam foc orfelinatului, numai că acum nu mai exista nimeni care să oprească acţiunea de distrugere. Mi-am irosit talentele şi m-am prefăcut într-un sclav nu pentru c-aş fi regretat sincer cele ce săvîrsisem, ci pentru că am fost furios pe ghinionul care m-a împiedicat „să ies cu faţa curată". Nu crima în sine era cea care mă afectase, ci natura imediată şi automată a pedepsei: pierderea Oxfordului, a „situaţiei" mele, a roadelor muncii mele. Dacă aş fi putut păstra toate acestea, poate că mi-aş fi revenit. Ca în dese rînduri

559în copilăria mea, sentimentul de vină reieşea din pedeapsă şi nu din răul comis. Şi mi-am perpetuat suferinţa din pur resentiment. Dacă eu aş fi fost singurul recipient al acestei violenţe, incidentul ar fi putut să fie consemnat - în catastiful din ceruri - ca închis. Dar, în mod deliberat, am făcut-o pe Crystal să sufere alături de mine. Ar fi putut «are suferinţa ei curata sa mă răscumpere de păcat? în nu ştiu care teorie ideală, da, în realitate, nu.

Firește, regretam ceea ce făcusem. Regretam toţi paşii greşiţi cu consecinţele lor catastrofale, şi nu-i regretam doar ca pe nişte mostre de ghinion. Ştiam bine unde m-am comportat rău, îmi cunoşteam egoismul, distructivitatea, rapacitatea. Dar înţelegeam acum în ce disperată măsură această „penitenţă" era amestecată cu elementele grosolane care alcătuiau aproape întreg ansamblul fiinţei mele. Există unele ritualuri religioase care separă minusculele grăunţe ale căinţei. Asemenea ritualuri se aplică chiar şi atunci cînd nu apare căinţa. Dar eu nu mă puteam folosi de astfel de aparate selective. Pentru mine totul era grosolan amestecat: căinţa, remuscarea, resentimentul, violenţa şi ura. Şi nu era vorba de o tragedie. Nu aveam nici măcar consolarea de a privi chestiunea sub această optică. lYagediile aparţin artei. Viaţa nu are tragedii.

Mă întrebam cum va arăta viitorul. Oare avea să înceapă pentru mine un nou ciclu de suferinţă, mai intensă, mai cruntă? Dacă-i aşa, va dăinui întreaga mea viaţă. Aceeaşi crimă, repetată de două ori, nu merită oare mai mult decît o dublă pedeapsă? Sau scena va fi acum total diferită? Eram mai vîrstnic decît prima oară, nu mai aveam nesăbuinţa şi dărnicia tinereţii. Cînd mă aflasem în valurile de gheaţă ale Tamisei, uitasem pe dată

560

de Kitty. Eul meu cel mai profund, care nu cunoştea pe nimeni altcineva, se lupta cu disperare doar să supravieţuiască. Oamenii între două vîrste sînt mai grijulii faţă de ei înşişi. Oare dorinţa disperată de a supravieţui sau meschina prudenţă mă vor feri acum, în acest si mai crîncen impas, de autodistrugerea la care mă osîndisem prima oară? îmi vor fi de ajutor acum, cînd puteam desluşi cu mai multă claritate mina hazardului? A spera aşa ceva însemna cinism? Dar chiar şi cinismul mi-ar putea fi oare de ajutor? Sau poate că acum eram într-adevăr mai înţelept? Ce i-ar mai fi plăcut lui Clifford să discute toate aceste chestiuni ! Fără îndoială, acum eram mai în măsură să cîntăresc ceea ce nu putusem percepe data trecută altfel decît ca o provocare, şi anume proporţia de întîmplător, de accidental pe care o conţineau lucrurile acestea, sau poate că toate lucrurile de pe lume. Data trecută turbasem de furie din pricina elementului accidental, şi nu-i îngăduisem sub nici un chip să mă salveze din stăruinţa mea de a fi unicul autor a tot ce se întîmplase. Acum eram mai modest în ce priveşte paternitatea mea asupra evenimentelor, şi poate că voi reuşi să fac la timp mişcarea de a mă ierta, de a-i ierta pe toţi. Sau poate că tocmai în aceasta consta cinismul cel mai subtil ? Există o dogmă religioasă care spune că Dumnezeu este autorul tuturor acţiunilor. Mă întreb care o fi echivalentul ei laic?

Durerea mea pentru Kitty şi amintirea iubirii ce mi-o purtase, indiferent ce-o fi însemnat această iubire, rămăseseră şi aveau să rămînă ferme. Poate că asemenea dureri sînt elementele cele mai pure si mai statornice din nestatornica, impura, egoista inimă omenească: durerea existînd nu ca sentiment de culpabilitate, sau calcul, sau regret raţional, ci ca sfîşieri şi imagini. Acestea mă vor însoţi

561în taină pînă la capăt. As fi dorit, cu o tristeţe posomorită şi amară, să mai fi putut comunica măcar o singură dată cu Gunnar. dar era un lucru imposibil, si pînă si gîndul că se va reîntoarce într-o bună zi ca să mă omoare era o romanţare pe care hîda realitate a vieţii u respingea. Era pur şi simplu un sfîrsit în coadă de peşte, pe care sentimentul meu de vină îl sucea şi-l răsucea, şi unica salvare, de fapt unica mea datorie, ar fi fost să accept ideea de imposibil, aşa cum stătea ea de veghe, undeva, înainte de punctul terminus al strădaniei umane.

Totuşi, printre toate aceste poveri sterile şi obstacole oarbe se cernea o rază de lumină, şi era o binecuvîntare să mai pot regăsi spaţiul unei meniri normale. Anume, puteam încă, pînă nu era prea tîrziu, s-o fac pe Crystal fericită. Chiar înainte de a fi avut forţa de a întrezări acest viitor, un instinct bine orientat mă făcuse să-i ascund catastrofa. Acum voi avea grijă de Crystal, aşa cum ar fi trebuit să fi avut întotdeauna, voi avea grijă de ea ca de copilul meu, nu-i voi mai întuneca sufletul cu atrocităţile vieţii mele particulare, ci voi munci ca să-i pot dărui fericirea, bunăstarea, şi acele bucurii simple care i se potriveau atît de bine şi de care o privasem în mod constant. Orice o putea bucura pe Crystal, cu condiţia ca eu să fiu bine, orice flecuşteţ cît de neînsemnat îi putea face plăcere. Aşa încît era absolut scandalos că nu avusese o viaţă fericită. Acum nu mai puteam munci pentru ea aşa cum avusesem de gînd în tinereţe, aşa cum plănuisem şi întrevăzusem ia Oxford, atunci cind Crystal declarase : „Asta-i cea mai fericită zi din viaţa mea". Nu-i mai puteam oferi *acea* fericire. Dar puteam munci din răsputeri pentru a-i dărui o altă fericire mai mică, mai scurtă, mai modestă, dar în care capacitatea

562

ei înnăscută de a se bucura ar putea în sfîrsit să zburde. Aceasta va fi de aici înainte unica mea menire. Crystal era singura fiinţă pe care o iubeam şi aveam noroc că mi se oferea

posibilitatea de a-mi exprima această iubire cu toată nevinovăţia şi plinătatea inimii şi de a-i închina ei ce mai rămăsese din viaţa mea. O voi scoate din Londra şi voi găsi undeva la ţară cea mai bine plătită slujbă care s-ar potrivi capacităţilor mele. Am să mă mut cu ea într-o căsuţă de ţară şi o să aibă grădină şi animale, o să-i ofer tot ce-şi doreşte inimioara ei, şi o să simulez faţă de ea un soi de seninătate, poate chiar bucurie, în care, pînă la urmă, se va dizolva ceva din realitatea acestor lucruri. Şi noi doi, singuri, vom cînta asemenea păsărilor în colivie.

M-am ridicat ca să ies din biserică. Mă simţeam epuizat de durere, iar gîndul că Clifford era mort îmi veni nou în minte. Am ieşit prin nava dinspre sud. Am văzut o piatră memorială care-mi cerea să mă rog pentru odihna sufletului lui Thomas Stearns Eliot. Cum te mai simţi tu, bătrîne prieten, acum cînd insuportabila încăierare cu cuvintele si cu sensurile a luat sfîrsit? Din păcate nu mă pot ruga pentru sufletul tău, nu mai mult decît pentru sufletul lui Clifford. Amîndoi aţi fost scoşi din catalogul existenţei. Dar eu simt o vie recunoştinţă faţă de cuvinte, chiar faţă de cuvintele al căror sens abia de-l înţeleg. Dacă timpul în întregime este etem prezent, atunci timpul în întregime nu mai poate fi răscumpărat.

Ceea ce ar fi putut să fie nu-i decît o abstracţiune, existînd ca o posibilitate perpetuă doar într-o lume de speculaţii.

563***Ajunul Crăciunului***

— Cine o dăruieşte pe această femeie pentru a fi cununată cu acest bărbat?

— Eu.

„Eu, Arthur Mervyn Fisch, te iau pe tine, Crystal Mary Burde, drept soaţă cu cununie, pentru a te avea alături şi a te susţine de astăzi înainte la bine sau la rău, la bogăţie sau la sărăcie, la boală sau la sănătate, legîndu-mă să te iubesc şi să te îndrăgesc pînă cînd moartea ne va despărţi, după cum fi-va voia Domnului; şi întru aceasta mă leg cu credinţa mea."

Arthur a molfăit cuvintele rolului său. Ochii îi străluceau de bucurie, faţa îi radia de triumf, dar tremura de parcă te-ai fi aşteptat în orice moment să se dezagrege. Crystal, care plîngea de parcă i se sfîşia inima, îşi debită în şoaptă partea ei. Cînd am atins-o pentru a-mi îndeplini misiunea de a o dărui lui Arthur, am simţit-o complet ţeapănă. Arthur a bîjbîit cu verigheta pînă să-i nimerească degetul, iar ea a privit-o cu uimire prin pînza lacrimilor, apoi s-a întors spre mine cu o expresie de copil speriat.

„Cu acest inel mă cunun cu tine, cu trupul meu te venerez, cu toate bunurile mele lumeşti te înzestrez..."

Se terminase. Pastorul ne-a condus în sacristie ca să semnăm în registru. Crystal si-a scris pentru ultima oară numele ei de fată: Crystal Burde. Arthur a scăpat condeiul din mină şi a făcut o

564

pată pe filă. Eu am iscălit ca martor. Tommy şi-a scris numele ei, ocupînd mult spaţiu cu felurite înfloriturí scoţiene: Thomasina Uhlmeister.

Din fericire, ceremonialul a fost scurt. Crystal ar fi vrut să cîntăm un imn, dar eu m-am împotrivit, împlinind ultimul meu act de autoritate din viaţa ei. Ceremonia noastră a fost ultima din şirul de cununii ale zilei, iar pastorul, care se grăbea probabil s-o şteargă la vreo petrecere de sărbători, ne-a strîns mîinile şi ne-a zîmbit din mers. Era ajunul Crăciunului.

Eu şi Tommy am rămas singuri cu domnul şi doamna Arthur Fisch. Şi Tommy fusese înlăcrimată de-a lungul întregii ceremonii.

— Ei, Arthur, felicitările mele, i-am spus, strîn-gîndu-i mîna.

îşi lăsase din nou mustaţă, dar fericirea îl făcea să arate bine.

— Nu mai necheza, mînza mea, i se adresă Tommy lui Crystal.

— E musai să foloseşti afectările astea scoţiene? am întrebat-o pe Tommy. Nu mai plînge, Crystal puicuţo, drăguţa mea. Acum eşti ditamai femeie măritată.

— Tocmai asta o roade, zise Tommy. Vai, vai,., Nu se mai putu reţine şi izbucni în lacrimi. Am încercat să schimb priviri cu Arthur, orice

clişeu ar fi salvat situaţia, numai că el plana asupra lui Crystal şi părea gata să înceapă să urle la rîndul lui. Cineva, în biserică, tuşi cu înţeles. Fără îndoială doreau să dichisească locul pentru slujba de seară. Arthur o înzestrase acum pe Crystal cu bunurile lui lumeşti, adică paravanul pe care era reprodus Empire State Building şi fotoliul lui cu avioane, şi primise îngăduinţa s-o venereze cu trupul lui. Tommy repetă pentru a cincea oară gluma că Crystal se preschimbase dintr-o pasăre

565de cristal într-un peşte de cristal[1]. Eu o dăruisem pe sora mea. Era deci timpul să plecăm.

Se precipitaseră o serie întreagă de evenimente. De fapt, asta era a doua cununie la care fusesem invitat de la întîmplarea din Chelsea încoace. Am mai fost poftit, dar desigur că nu m-am dus. la celebrarea cununiei civile dintre (domnişoara) Alexandra Marilyn Bisset şi (domnul) Christopher Jameson Cather. In momentul cînd primisem invitaţia nici nu ştiusem măcar că cei doi se cunoşteau. Se pare că Discuit, venind în diverse rînduri la mine acasă în căutarea mea, îl văzuse pe Christopher şi rîvnise la el. De ce nu? Căsătoria fusese, după cît se părea, ideea ei (dar eu nu prea eram convins de acest lucru), şi, după cîte îmi spusese Arthur, care îmi dăduse informaţiile, atrăsese felurite comentarii cinice. Nu puteam decît să-mi înclin capul în faţa unui mister de nepătruns. Biscuit îşi găsise prinţul, iar Christopher îşi găsise, să sperăm, „iubirea adevărată", visată în cîntecul lui. Se poate ca amîndoi să fi fost norocoşi. Se zvonea că Biscuit ar fi fost acum o femeie bogată, în urma testamentului lăsat de Kitty. Tînăra pereche îşi sărbătorea luna de miere în Benares. Christopher avea de gînd să folosească banii lui Kitty lansînd-o pe Biscuit ca mode). Despre „Păsările de apă" nu s-a mai auzit un cuvînt.

în măsura în care toate astea mă mai puteau atinge, îmi părea rău după Biscuit. Mă obişnuisem într-un fel cu ea, exista între noi acea complicitate de „camera slugilor" şi nu mă puteam împiedica să nu mă întreb ce întorsătură ar fi

Joc de cuvinte : în engleza, *Burde* se pronunţă asemănător cu substantivul *bird,* care înseamnă „pasăre", iar/i's/i, numele de căsătorie al lui Crystal, înseamnă „peşte" (n.tr).

566

luat lucrurile dacă. aşa cum se cuvenea rangului meu, m-as fi îndrăgostit de cameristă în locul stăpînei. Mi-ar fi plăcut să revăd faţa aceea gălbuie, de copil de pripas, înălţată către faţa mea într-o naivă şi preocupată întrebare. Mă simţeam înrudit cu Biscuit pentru că amîndoi eram vagabonzi în societate, amîndoi dezmoşteniţi, amîndoi pierduţi şi nereclamaţi de nimeni. Mi-ar fi plăcut să o pot săruta din nou pe Biscuit, nu cu pasiune, ci cu o tristeţe ostenită. Acum era a lui Christopher, aparţinea unui bărbat care păstra o imagine foarte urîtă despre mine, chiar fără să fi cunoscut faptele pe care probabil că Biscuit i le şi împărtăşise, îmi părea rău şi după Christopher. Cîndva ţinuse la mine. Am fi putut fi prieteni. Distrusesem, aproape sistematic, respectul şi afecţiunea lui faţă de mine, şi pînă la urmă l-am si alungat din casă. Intr-ade-văr, aşa procedasem cu majoritatea oamenilor pe care i-am cunoscut. Era de mirare că Clifford mă acceptase atîtn amar de vreme. Da, mi-ar fi plăcut să mai pot sta de vorbă cu Biscuit. Mi-ar fi plăcut să o întreb, pur şi simplu din compasiunea omului iremediabil naufragiat, dacă ea mă trădase. Sau nici nu ştia poate că luasem parte la moartea lui Kitty. Dar era prea tîrziu acum pentru aceste întrebări, ca si pentru multe altele.

Hotărîrea lui Crystal, subit fermă, de a se mărita cu Arthur picase ca o bombă. Uitasem complet de Arthur. Destul de curios, mă gîndisem la el în acea cumplită seară de marţi, mă gîndisem că mă aştepta, probabil, cu conserva de limbă, cartofii, mazărea, brînza si bananele lui. Doamne, dacă m-aş fi dus la Arthur în seara aceea, dacă ar fi avut el puterea de a mă constrînge! Dar după acea seară de marţi se evaporase cu totul din conştiinţa mea, pînă cînd Crystal m-a anunţat, cu un glas nou şi un chip nou, că a hotărît să se

567mărite. De ce? Nu mă puteam împiedica să cred că, într-un anumit *fel* tainic şi obscur, decizia mea de a nu-i povesti cele ce mi se întîmplaseră determinase brusca ei hotărîre de a mă părăsi. Comuniunea desăvirşită dintre noi doi fusese ştirbită de o tăcere din parte-mi pe care ea trebuie s-o fi simţit, chiar dacă nu a putut-o interpreta şi, probabil, *o* teamă adîncă, senzaţia că mă pierde, o împinseseră în braţele lui Arthur. Aşadar, e posibil că tocmai eroismul meu mă făcuse să o pierd, şi dacă m-aş fi lăsat pradă slăbiciunii de a-i împărtăşi totul, i-ar fi fost milă de mine şi mi-ar fi rămas alături. Sau poate că hotărîrea ei nu însemna decît realizarea unui vechi ţel, dorinţa lui Crystal de a avea un copil, dorinţă despre care ştia bine că mă irită. Ori poate că era vorba într-adevăr de autentică iubire pentru Arthur, iubire despre care nu-mi vorbise pentru că ştia că m-ar fi iritat şi mai mult. Aceasta era încă o întrebare ce va rămîne pe veci fără răspuns.

Aşadar nu aveam *să* locuiesc împreună cu Crystal, şi nu vom cînta ca două păsărele într-o colivie. Arthur, şi nu eu, va avea grijă de ea, o va iubi şi va împlini dorinţele inimioarei ei. Ea şi Arthur urmau să se mute din Londra. Arthur îşi ceruse transferul la Harrogate şi începuseră deja căutarea unei noi căsuţe de ţară. Aveau să locuiască deci în vîlcelele îndepărtate din Yorkshire, iar eu o să-i vizitez ocazional, din ce în ce mai rar, şi o să-i aud vorbind despre mine ca despre „unchiul Hilary", şi o să-i văd pe copiii lor zgîindu-se la mine cu ostilitate şi neînţelegere. Desigur că ascundeam toate aceste previziuni de ochii ei iubitori şi înlăcrimaţi. In tot acest tirnp m-am prefăcut, şi simpla rigoare a disimulării a însemnat în oarecare măsură o distragere de la tortura care o prilejuise. Am simulat bucurie pricinuită de

568

căsătorie, entuziasm stîrnit de Arthur, fericită anticipare *a* nepoţeilor şi nepoţelelor (care vor sosi cu siguranţă, chiar adoptaţi la nevoie). Ba chiar am vorbit cu beatitudine despre o eventuală mutare a mea în Yorkshire. (Părăsisem ministerul şi-mi găsisem o slujbă, mai plicticoasă dar mai bine plătită, la o companie de asigurări.) Pe cine convingeau aceste minciuni? Crystal avea nevoie să le creadă măcar pe jumătate şi poate că le şi credea. S-a agăţat de mine pînă în ultimul moment, cu o expresie de vinovăţie îngrozită şi un torent de exclamaţii de dragoste. Iar eu mi-am jucat rolul cu eroism. Cel din urmă lucru pe care-l puteam face pentru Crystal era s-o trimit cu inima senină către destinul ei. Duritatea o să-şi găsească desigur loc mai tîrziu.

Am ieşit din biserică (nu era St. Stephen) în aerul îngheţat al nopţii, în curtea bisericii era un pom de Crăciun iluminat. Mi-am adus aminte că, pînă la urmă, nu o dusesem pe Crystal să vadă ieslea de pe Regent Street. Ne-am îndreptat spre maşina pe care o închiriase Arthur şi în care avea s-o ducă a doua zi pe Crystal ca să petreacă Crăciunul cu verii lui din Lincolnshire. Tommy şi cu mine ne-am înghesuit pe locurile din spate. Arthur şi Crystal s-au aşezat în faţă. Crystal s-a întors şi mi-a întins mina, iar eu i-am luat-o eroic, i-am strîns-o şi i-am zîmbit, deşi îmi venea să urlu ca un cîine. Arthur a condus cu prudentă pricepere spre ospăţul de nuntă care avea loc în Blythe Road. Am urcat scările, Arthur în frunte, apoi Crystal continuînd să mă ţină de mînă, şi Tommy în spate. Masa ne aştepta aranjată, puiul şi budinca se rumeneau în cuptor. Camera era împodobită cu lanţuri de hîrtie. Arthur, cuprins de elan sărbătoresc, pregătise pălăriuţe de hîrtie pentru doamne, reprezentînd Zorile şi Amurgul.

569Au urmat rîsete şi lacrimi. Ne-am scos paltoanele. Arthur si cum mine purtam costumele bune. Tommy era îmbrăcată într-o rochie cu paiete, total nepotrivită, iar Crystal purta o rochie de mătase portocalie care se lupta cu culoarea părului ei. Am sărutat-o pe Crystal şi i-am cerut să înceteze cu plînsul. Tommy a sărutat-o si ea. Femeile au continuat să plîngă, încercînd să rida. Arthur si cu mine am început să deschidem sticlele de şampanie.

570

Ziua de Crăciun

Mă întorceam acasă. Tommy, al cărei drum ducea în direcţia opusă, continua să meargă alături de mine. Cîţiva fulgi de zăpadă se iveau ici-colo în lumina felinarelor şi pluteau alene

înainte de a coborî şi a se face nevăzuţi pe trotuarele brumate de ger. Tommy purta scufia ei de noapte din lînă albastră şi îşi vîrîsc în ea şi zulufii, ca să-i ţină mai cald. Mergeam de o bucată de timp în tăcere.

Aşa cum eram de aici înainte condamnat să fac în tot restul vieţii mele, revedeam cu ochii minţii imaginea lui Kitty zbătîndu-se în mîl, la marginea apei. Ce s-o fi întîmplat cu mantoul de vizon? Oamenii pot să se piardă, dar obiectele de preţ, ca de pildă hainele de vizon, trebuie supravegheate cu grijă. Poate că se găsea acum în posesiunea lui Biscuit.

— Hilary, plîngi ?

— Nu.

— Aşa aveam impresia.

— Nu.

— Hilary, trebuie să-ţi fac o mărturisire.

— Domnul Spranger te-a lăsat însărcinată. O.K. E un lucru care nu mă priveşte.

— Nu, nu. Am făcut un lucru îngrozitor şi trebuie să ţi-l spun.

— Are într-adevăr vreo importanţă?

— Da. Trebuie să ţi-l spun. Mă întreb dacă ai să mă poţi ierta vreodată.

— Asta, fără îndoială, o va decide timpul.

571— I-am trimis lui Gunnar Jopling o scrisoare în legătură cu tine.

— C e-ai făcut ? Continuam să merg.

— I-am scris o scrisoare în legătură cu tine, în legătură cu tine şi cu Lady Kitty.

Mi-am continuat mersul, fără să-i arunc vreo privire. Fulgii de zăpadă se îndesiseră.

— Şi ce i-ai scris despre mine şi Lady Kitty?

— Că eşti îndrăgostit de ea.

— Ce te-a făcut să-ţi imaginezi acest lucru? Poate că a fost o născocire de-a ta?

— Te-am văzut sărutînd-o în Grădinile Kensington, în ziua aceea cînd am venit să-ţi povestesc despre Kim.

— De unde ai ştiut că era ea?

— I-am văzut fotografia în reviste şi apoi am întîlnit-o cînd am venit la tine la birou. I-am recunoscut mantoul.

— Ce deşteaptă ai fost să ne descoperi!

— Am venit la tine să te caut şi nu erai acasă, aşa că m-am dus în parc. Şi ştiam că grădina aceea de la capătul lacului e unul din locurile tale favorite.

— De unde ştiai?

— M-ai dus şi pe mine o dată acolo. Mi-ai spus că ai botezat-o Grădina Leningrad. Ai uitat, probabil.

într-adevăr, uitasem.

— Şi ce anume i-ai scris ?

— Doar că eşti îndrăgostit de soţia lui. Despre ea n-am scris nimic.

— Cînd ai expediat scrisoarea ?

— A... după aceea...

— în ce zi ?

— Am scris-o si am expediat-o a doua zi... adică luni. Am făcut-o... pur si simplu din gelozie şi din

572

ciudă... ştiu că a fost un lucru urît... dar, înţelegi, tot timpul mi-am «pus că e altă femeie la mijloc, şi că din cauza ei nu... întîi am crezut că e Laura Impiatt... pe urmă, cînd te-am văzut cu Lady Kitty, mi-am dat seama că de ea e vorba, si n-am putut îndura... ea era o femeie atît de fericită si de bogată, si acum te mai avea şi pe tine... era îngrozitor, simţeam că-mi pierd minţile... şi mi-am spus că dacă te-ar lăsa în pace poate aş avea şi eu vreo şansă... sau nu ştiu ce alta am gîndit... pentru că de fapt te părăsisem, numai că, în realitate, desigur că n-o

făcusem... dar eram înnebunită de suferinţă... am făcut un lucru oribil... şi a doua zi biata doamnă a murit...

— Aşa încît nici n-ar fi fost nevoie să trimiţi scrisoarea.

— Aşa încît nici n-ar fi fost nevoie să trimit scrisoarea. Mă rog, e un fel foarte urît de a vorbi... m-am purtat îngrozitor faţă de el, de domnul Jopling, şi faţă de tine... dar presupun că nu a dat crezare scrisorii... am scris-o la maşină şi nu am semnat-o... şi te-am pomenit numai pe tine, despre ea nici un cuvînt... bănuiesc că o mulţime de bărbaţi se socoteau îndrăgostiţi de soţia lui pentru că era una din frumuseţile renumite, se îndrăgosteau probabil de fotografia ei... poate că domnul Jopling şi-o fi închipuit că-i vorba de aşa ceva... sau c-o fi fost o anonimă trimisă de cine ştie ce zănatic... şi apoi, oricum, dînsa a murit. Ţi-a pomenit ceva despre scrisoare?

— Nu.

— Atunci probabil c-o fi gîndit că i-a trimis-o un nebun - oamenii de talia lui primesc, desigur, o sumedenie de scrisori aiurite.

— Probabil.

— Dar mie îmi apăra conştiinţa. A trebuit să-ţi spun, pentru că mă rodea cumplit. Poţi să mă ierţi?

573Deci mica, inocenta, nesăbuita de Tommy provocase totul. Dintr-un resentiment pueril şi din gelozie femeiască, Tommy adusese asupră-mi mîna destinului. Nu va trebui să afle niciodată. Alt secret *pe* întreaga viaţă. Probabil că Gunnar primise scrisoarea ei marţi dimineaţă. Şi cînd Kitty încropise o scuză pentru a nu-l însoţi la cocteilul de la Ministerul de Externe, s-a hotărît să-şi verifice bănuielile. S-a întors acasă... şi?... a scuturat-o pe Biscuit pînă i-a dezvăluit unde era locul nostru de întîlnire? Amănuntele n-aveau importanţă. Neştiutoarea Tommy provocase acea întîlnire care a ucis-o pe Kitty, a căsătorit-o pe Crystal şi a adus în viaţa mea şi a lui Gunnar o de două ori mai intensă osîndă veşnică. Nu a fost Clifford, nu a fost Biscuit şi, slavă Domnului, nu a fost un complot urzit de ambii soţi pentru a pedepsi un criminal detestat. Mă năpădise un sentiment de nebunească uşurare îmbinat cu o nouă tortură la gîndul elementului de întîmplător din întreaga suită a evenimentelor. Doamne, dacă aş fi avut inspiraţia să o duc în altă parte pe Kitty in acea duminică dimineaţă, orice alt loc ne-ar fi salvat!

— Mă poţi ierta ? îşi repetă Tommy întrebarea.

— Presupun că da. După cum am mai spus, timpul va decide.

— Pari foarte nepăsător. Probabil că nu te prea sinchiseşti de ceea ce fac eu.

— Probabil că nu. Pe aici o ia drumul tău spre casă şi pe aici e al meu.

— Vin cu tine.

— Sper că ai să mă inviţi la nunta ta cu domnul Spranger. M-am obişnuit cu nunţile, aproape că-mi plac.

— Nu mă mărit cu domnul Spranger, mă mărit cu tine.

574

Ne aflam în colţul străzii Kensington Church. Ningea acum într-un ritm vioi. Clopotele bisericii St. Mary Abbots vesteau Crăciunul în cascade de bucurie. Alte biserici din preajmă răspunseră cu ecouri de dangăte. Oricum, pruncul lisus reuşise să se nască.

— Sărbători fericite, Tommy.

— Mă mărit cu tine, Hilary!

— Zău, Thomas?

— Da, mă mărit cu tine.

— Zău, Thomasina?

575